

بامیان یا سالنگ؟

روایت روزشمار تاریخی و سیاسی لین برق ۵۰۰ کیلوولت

محمد توسلی غرجستانی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

باميان يا سالنگ؟

روایت روز شمار تاریخی و سیاسی لین برق ۵۰۰ کیلوولت (توتا پ سابق)

محمد توسلی غرجستانی

سرشناسه	:	توسلی غرجستانی، محمد ۱۳۵۰ -
عنوان و نام پدیدآور	:	بامیان یا سالنگ؟ روایت روز شمار تاریخی و سیاسی لین برق ۵۰۰ کیلوولت (نوتاب سابق) / محمد توسلی غرجستانی.
مشخصات نشر	:	قم: انتشارات صبح امید دانش، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری	:	۳۷۰ ص.
شابک	:	۹۷۸-۶۲۲-۹۲۸۸-۲۵-۲
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
عنوان دیگر	:	روایت روز شمار تاریخی و سیاسی لین برق ۵۰۰ کیلوولت (نوتاب سابق).
موضوع	:	برق رسانی -- افغانستان -- بامیان Electrification -- Afghanistan -- Bamian Region برق رسانی -- افغانستان -- سالنگ Electrification -- Afghanistan -- Salang برق نیرو -- توزیع -- افغانستان Electric power distribution -- Afghanistan برق نیرو -- توزیع -- برنامهریزی Electric power distribution -- Planning برق نیرو -- انتقال -- افغانستان Electric power transmission -- Afghanistan سیاست انرژی -- افغانستان Energy policy -- Afghanistan
رده بندی کنگره	:	TK1۰۰۱ رده بندی دیویی : ۳۱/۶۲۱
شماره کتابشناسی ملی	:	۹۰۵۶۷۷۹ اطلاعات رگورد کتابشناسی : فیا تاریخ درخواست : ۱۴۰۱/۹/۱۴

بامیان یا سالنگ؟

- مؤلف: محمد توسلی غرجستانی
- ناشر: انتشارات صبح امید دانش
- امور فنی چاپ: محمدحسین قنبری
- صفحه آرا: توسلی غرجستانی / طراح جلد: سمیه توسلی
- چاپ: اول / ۱۴۰۱ / شمارگان: ۱۰۰ نسخه / قطع وزیری
- شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۲۸۸۲-۵-۲
- قیمت: ۱۳۰۰۰ تومان (۲۲۰ افغانی)

حق چاپ برای مؤلف محفوظ است

○ مراکز پخش: قم - بلوار معلم - مجتمع ناشران - طبقه دوم - واحد ۲۱۷ - تلفن - ۰۲۵۳۷۸۴۲۵۱۷

همراه - ۰۹۱۹۰۱۸۳۸۶۶-۰۹۳۹۴۱۳۱۲۶۶

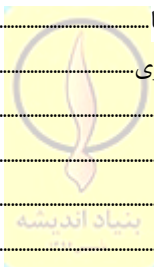
E- mail: Tavassoli۸۶@gmail.com

فهرست مطالب

پیش‌گفتار.....	۱۱
پیش‌درآمد.....	۱۳
بخش اول: گزارش روزشمار پیرامون لین برق ۵۰۰ کیلوولت (توتاپ سابق)	
مقدمه.....	۲۳
لین برق ۵۰۰ کیلوولت؛ سرنوشت عبرت‌آمیز پروژه‌های انکشافی.....	۲۳
رئیس شرکت برشنا در صدارت.....	۲۵
لین برق ۵۰۰ کیلوولت و تدویر جلسه در شرکت برشنا.....	۲۶
نخستین گزارش به ریاست جمهوری در مورد مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت.....	۲۹
تغییر مسیر لین کاسا ۱۰۰۰ و طرح ماستر پلان حذفی در کابینه.....	۳۰
بورد مشاوران معاون دوم ریاست جمهوری و لین برق ۵۰۰ کیلوولت.....	۳۲
تاریخچه تهیه و تدوین ماستر پلان برق کشور.....	۳۳
فرمان شماره ۴۵ ریاست جمهوری در سال ۱۳۹۱ و تصمیم شورای وزیران.....	۳۵
لین برق ۵۰۰ کیلوولت و تصمیم نسنجیده ادارات مربوطه.....	۳۸
نامه شرکت فیشنر در پاسخ به پرسش رئیس شرکت برشنا.....	۴۱
ادامه اعتراض معاون دوم ریاست جمهوری.....	۴۶
آغاز اعتراضات فراگیر.....	۴۶
ایجاد کمیتهٔ تخنیکی طبق هدایت معاون رئیس جمهور.....	۴۸
لین برق ۵۰۰ کیلوولت و فعالیت‌های اعتراضی مردم، اساتید دانشگاه‌ها و وکلای پارلمان.....	۵۷
ارائه گزارش کمیتهٔ تخنیکی به کابینه ج.ا.ا.....	۵۸
موضع‌گیری برخی از مقامات محلی ولایت خوست در مورد لین برق ۵۰۰ کیلوولت.....	۵۹
داکتر عبدالله و لین برق ۵۰۰ کیلوولت.....	۶۱
جلسهٔ معاون دوم ریاست جمهوری با برخی از وکلا و تیم تخنیکی.....	۶۸
جلسه با استاد محقق معاون دوم ریاست اجراییه.....	۷۱
جلسه کابینه در ۱۱ ثور ۱۳۹۵.....	۷۳
جلسه معاون دوم ریاست جمهوری با بورد مشاوران و اعضای دفتر.....	۷۴
باقرالعلوم پایگاه اعتراض مردمی.....	۷۵

۷۶	بررسی وضعیت به وجود آمده در صدارت.....
۷۷	ملاقات با استاد خلیلی پیرامون لین برق ۵۰۰ کیلوولت.....
۷۸	جلسه در کارته چهار.....
۷۹	جلسه معاون ریاست جمهوری با شماری از وکلا.....
۸۰	اشتراک در جلسه شورای مردمی.....
۸۳	انعکاس اعتراض به تغییر مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت در رسانه‌های بین‌المللی.....
۸۴	توضیحیه اداره امور ریاست جمهوری در باره برق‌رسانی به مناطق مرکزی.....
۸۷	اظهارات حساسیت برانگیز وزیر انرژی و آب در رسانه‌ها.....
۸۹	جلسه رایزنی استاد خلیلی پیرامون لین برق ۵۰۰ کیلوولت.....
۹۰	جلسه استاد محقق با نمایندگان و بزرگان مردمی.....
۹۱	لین برق ۵۰۰ کیلوولت و تحرکات دیپلماتیک.....
۹۲	ملاقات شارژدافیرسفارت جاپان با معاون دوم ریاست جمهوری.....
۹۳	ملاقات سفیر آمریکا با معاون دوم ریاست جمهوری.....
۹۴	جلسه تیم پیگیری کننده پروژه با سفارت آمریکا.....
۹۵	ملاقات سفیر آلمان با معاون دوم ریاست جمهوری.....
۹۶	ملاقات دیپلمات‌ها با استاد محقق.....
۹۶	ادامه تلاش‌های معاون دوم ریاست جمهوری.....
۹۸	بیانیه تلویزیونی رئیس جمهور.....
۱۰۰	قصر صدارت.....
۱۰۰	گردهم‌آیی بزرگ مردمی در مصلاي رهبر شهید.....
۱۰۲	اعلام مسیرهای تظاهرات در جلسه مصلى.....
۱۰۳	جلسه در قصر صدارت.....
۱۰۴	پیشنهاد طرح تشکیل کمیسیون مشترک از طرف حکومت.....
۱۰۶	از جلسه مشترک در ارگ تا خروج اعتراضی برخی از نمایندگان از پارلمان.....
۱۰۷	جلسه مشورتی استاد دانش با نمایندگان مردم در شورای ملی.....
۱۰۹	حکم رئیس جمهوری اسلامی افغانستان در مورد تشکیل کمیسیون.....
۱۱۳	رد شدن تشکیل کمیسیون از سوی شورای عالی مردمی.....
۱۱۶	استقبال شورای ملی از ایجاد کمیسیون بررسی مسیر انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت.....
۱۲۱	تظاهرات با شکوه ۲۷ ثور ۱۳۹۵ و انعکاس آن در رسانه‌های بین‌المللی.....
۱۲۶	جلسه مشترک مسئولان پس از تظاهرات ۲۷ ثور.....
۱۳۲	انشعاب در شورای عالی مردمی.....
۱۳۴	ملاقات تیم تخنیکي با معاون دوم ریاست جمهوری.....

تشکیل کمیسیون ملی بررسی مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت با ترکیب جدید.....	۱۳۷
حکم رئیس جمهوری اسلامی افغانستان.....	۱۳۸
دیدار سرپرست نمایندگی اتحادیه اروپا در کابل با معاون دوم رئیس جمهور.....	۱۴۱
بانوان بایسکلران بامیانی و تداوم اعتراضات مدنی.....	۱۴۲
اعلام نظر کمیسیون ملی بررسی مسیر انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت.....	۱۴۳
حکم رئیس جمهوری در تأیید گزارش و فیصله کمیسیون و نحوه برق رسانی به مناطق مرکزی.....	۱۴۷
اعلام نحوه برق رسانی به مناطق مرکزی در قصر سلام خانه.....	۱۴۸
راهیابی موضوع لین برق ۵۰۰ کیلوولت به مراکز اکادمیک.....	۱۵۰
تشکیل کمیسیون ارزیابی و تعقیب لین برق ۲۲۰ کیلوولت دوشی - بامیان.....	۱۵۰
امضای تفاهم نامه ساخت لین انتقال برق ۳۰۰ میگاوات از دوشی به بامیان.....	۱۵۳
آغاز گفتگوی جنبش روشنایی با حکومت و انشعاب دیگر.....	۱۵۴
متن توافق نامه جنبش روشنایی با نمایندگان حکومت در آستانه دوم اسد ۱۳۹۵.....	۱۵۵
اعلامیه مطبوعاتی معاون دوم ریاست جمهوری در آستانه تظاهرات دوم اسد ۱۳۹۵.....	۱۵۹
پیام معاونان دوم رئیس جمهور و ریاست اجرائیه در محکومیت حمله انتحاری دوم اسد ۱۳۹۵.....	۱۶۱
تشکیل کمیسیون حقیقت یاب پس از حادثه دوم اسد.....	۱۶۲
حضور معاون دوم ریاست جمهوری بر مزار شهدای جنبش روشنایی.....	۱۶۴
تعقیب دوامدار پروژه برق رسانی به ولایت بامیان.....	۱۶۷
تأیید پروژه برق رسانی به ولایت بامیان در کمیسیون تدارکات ملی.....	۱۶۸
آغاز مذاکرات مجدد جنبش روشنایی با حکومت وحدت ملی در سال ۱۳۹۶.....	۱۷۰
حکم رئیس جمهوری اسلامی افغانستان پیرامون تشکیل کمیسیون مشترک.....	۱۷۳
نخستین جلسه کمیسیون.....	۱۷۵
دومین جلسه کمیسیون.....	۱۷۶
جلسه اول کمیته تخنیکي کمیسیون.....	۱۷۷
جلسه سوم کمیسیون.....	۱۷۷
جلسه دوم کمیته تخنیکي کمیسیون.....	۱۷۸
حکم رئیس جمهوری اسلامی افغانستان در مورد تمدید کار کمیسیون.....	۱۷۹
جلسه چهارم کمیسیون پس از تمدید حکم کار آن.....	۱۸۰
جلسه سوم کمیته تخنیکي کمیسیون.....	۱۸۲
قصر چهار چنار.....	۱۸۳
جلسه چهارم کمیته تخنیکي کمیسیون.....	۱۸۴
کنفرانس مطبوعاتی نمایندگان جنبش عضو کمیسیون.....	۱۸۶
گزارش داکتر قیومی رئیس کمیسیون.....	۱۸۷

- ۱۸۹.....امضای قرارداد پروژه برق ۲۲۰ کیلوولت بامیان.....
- ۱۹۰.....سخن پایانی.....

بخش دوم: نامه‌ها، بیانی‌ها و گزارش‌ها پیرامون تغییر مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت

۱. نامه معاون دوم ریاست جمهوری به رئیس جمهور ج.ا..... ۱۹۵
۲. نامه معاون دوم ریاست جمهوری به شرکت برشنا..... ۱۹۶
۳. گزارش کمیته تخنیکي لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت پل خمری - کابل..... ۲۰۴
۴. گزارش کمیسیون ملی بررسی مسیر برق ۵۰۰ کیلوولت از پل خمری الی ارغندی..... ۲۱۸
۵. نامه مردم مناطق مرکزی افغانستان به رئیس جمهور و کمیته تدارکات ملی..... ۲۲۹
۶. اعلامیه مطبوعاتی دفتر معاونت دوم ریاست جمهوری در باره پروژه انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت..... ۲۳۴
۷. اعلامیه استاد خلیلی رهبر حزب وحدت اسلامی در پیوند به تغییر مسیر خط برق توتاپ..... ۲۳۷
۸. اعلامیه مطبوعاتی معاونت دوم ریاست اجرائیه جمهوری اسلامی افغانستان..... ۲۳۸
۹. اعلامیه معاون اول ریاست ج.ا جنرال عبدالرشید دوستم در پیوند با لین برق ۵۰۰ کیلوولت..... ۲۴۰
۱۰. پیام استاد عزیزالله شفق به مناسبت تغییر مسیر لین برق توتاپ (۵۰۰ کیلوولت)..... ۲۴۱
۱۱. اعلامیه جعفر مهدوی دبیر کل حزب ملت افغانستان..... ۲۴۲
۱۲. پیام شورای هماهنگی اسماعیلیان افغانستان..... ۲۴۳
۱۳. بیانیه شورای علمای شیعه افغانستان در باره تغییر مسیر خط برق از بامیان - میدان به سالنگ..... ۲۴۴
۱۴. پیام شورای سراسری هزاره‌های اهل سنت افغانستان..... ۲۴۵
۱۵. حق انکشاف متوازن (لطیف پدرام)..... ۲۴۵
۱۶. تعادل در هر امری، پسندیده است (جنرال عطا محمد نور)..... ۲۴۶
۱۷. توتاپ نمادی از عدالت اجتماعی و انکشاف متوازن (ناهد فرید)..... ۲۴۶
۱۸. مناطق مرکزی جزء خاک کشوراند نه مستعمره دولت مرکزی (ام‌الله صالح)..... ۲۴۷
۱۹. پروژه برق توتاپ (محمد رضا خوشک)..... ۲۴۷
۲۰. اعلامیه فرهاد عظیمی (وکیل پارلمان)..... ۲۴۸
۲۱. پروژه توتاپ؛ از ثروت ملی تا معضل ملی (فوزیه کوفی)..... ۲۴۸
۲۲. اعلامیه محمد عمر داودزی (وزیر پیشین امور داخله)..... ۲۴۹
۲۳. چرا باید تاوان ندانم کاری دیگران را مردم بپردازند! (احمدولی مسعود)..... ۲۴۹
۲۴. اعلامیه رحمت الله نبیل (رئیس پیشین امنیت ملی)..... ۲۵۰
۲۵. وحدت ملی در الفاظ و شعار سودمند نیست، وحدت ملی عمل می‌خواهد! (فرخنده زهرا نادری)..... ۲۵۱
۲۶. حق خود را از دهان شیر می‌باید گرفت! (شیرین محسنی)..... ۲۵۱
۲۷. بیانیه مشترک دانشجویان و تشکل‌های فرهنگی افغانستانی مقیم ایران در رابطه با تغییر لین برق از..... ۲۵۲
۲۸. اعلامیه سید عبدالقیوم سجادی (وکیل پارلمان)..... ۲۵۵
۲۹. اعلامیه محمد کاظم جعفری (رئیس شورای علمای شیعه ولایت بلخ)..... ۲۵۵

۳۰. بیانیه گردهم‌آیی بزرگ مهاجرین افغانستانی مقیم قم در خصوص تغییر مسیر برق ۵۰۰ کیلوولت..... ۲۵۶
۳۱. گزارش کمیته تخنیکي کميسيون ملي بررسی پروژه لين برق ۵۰۰ کیلوولت در سال ۱۳۹۶..... ۲۵۹

بخش سوم: مقالات و تحليل‌ها پیرامون لين برق ۵۰۰ کیلوولت

۱. سالنگ و ترافیک خطوط برق؛ اشتباه يا خیانت؟ (خلیل پژواک)..... ۲۶۵
۲. مسیر مطمئن برق، سالنگ يا بامیان؟ (حسین سیرت)..... ۲۷۲
۳. نگاهی به پروژه انتقال برق از شمال به کابل و مسیرهای احتمالي (توسلی غرjestاني)..... ۲۷۶
۴. انتخاب مسیر لين برق ۵۰۰ کیلوولت از مسیر سالنگ؛ تخنیک يا اشتباه؟ (توسلی غرjestاني)..... ۲۸۰
۵. پاسخ به اظهارات وزير انرژی و آب در پیوند با پروژه لين برق ۵۰۰ کیلوولت (توسلی غرjestاني)..... ۲۹۱
۶. تغییر مسیر خط انتقال برق ترکمنستان (عباس نویان)..... ۲۹۳
۷. رابطه مرموز اسد علیم پاکستانی با شرکت برشنا در پروژه لين برق ۵۰۰ کیلوولت (توسلی غرjestاني)..... ۲۹۴
۸. مسئول کیست؟ (محمد واعظی)..... ۲۹۶
۹. به هزاره‌های پدرسوخته افغانی! (حمیرا قادری)..... ۲۹۸
۱۰. نعمت را به رنج تبدیل نکنیم! (محمد امین احمدی، محمدناصر احمدی و احمد صالحی)..... ۲۹۹
۱۱. آیا جنبش روشنایی موفق خواهد شد؟ (جمعه احمدی)..... ۳۰۵
۱۲. مزایای جریان انتقال برق از بامیان (سلطان علی کشتمند)..... ۳۱۰
۱۳. اشک‌های در پیشگاه تاریخ! (عبدالرحمان رحمانی)..... ۳۱۵
۱۴. برق بر «لوی» پیروز می‌شود! (رزاق مأمون)..... ۳۱۷
۱۵. جنبش روشنایی، زیباترین اجتماع مدنی تاریخ کشور و مشق مدنیت (سیدجمال‌الدین سجادی)..... ۳۱۸
۱۶. جنبش روشنایی؛ چالش‌ها و فرصت‌ها (حمزه واعظی)..... ۳۲۱
۱۷. مسیر خط برق ۵۰۰ کیلوولت چگونه از بامیان به سالنگ تغییر کرد؟ (شوکت مهران)..... ۳۲۳
۱۸. توتاپ خط عدالت‌خواهی (محمدعلی اخلاقی)..... ۳۳۱
۱۹. تأملی بر گزارش «کميسيون ملي بررسی مسیر لين برق ۵۰۰ کیلوولت» (توسلی غرjestاني)..... ۳۳۳
۲۰. جنبش روشنایی و نگاه قوم‌مدارانه (نعمت‌الله ابراهیمی)..... ۳۳۷
۲۱. نامه به داکتر اشرف‌غنی احمدزی رئیس جمهور دولت اسلامی افغانستان (راحله قلزم کویر)..... ۳۴۰
۲۲. ما در این راه خون دل‌ها خورده‌ایم! (توسلی غرjestاني)..... ۳۴۴
۲۳. جنبش روشنایی و گفتمان عدالت و هویت (سعید مددی)..... ۳۴۵
- منابع..... ۳۴۹
- ضمیمه: روایت تصویری..... ۳۵۱

اگر نتوانم آزادی و عدالت را با هم داشته باشم و مجبور باشم یکی از این دو را انتخاب کنم؛ آزادی را انتخاب می‌کنم تا بتوانم به بی‌عدالتی اعتراض کنم.

«آلبر کامو»

پیش‌گفتار

انسان‌ها تاریخ را آینه‌ای می‌بینند که تصویر هزاران سال سرگذشت پرکشاکش حیات، اندیشه و تحول اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی را به او نشان می‌دهد. کنشگران سیاسی و رهبران مسئول می‌کوشند از تاریخ، فرهنگ، اقتصاد و سیاست دیروز جامعه خود، معیارهایی بجویند برای اثرگذاری مثبت بر تحولات سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی و میزان موفقیت امروز و فردای جامعه. تاریخ آینه عبرت‌هاست که می‌توان بر اثر پژوهش آن و پندآموزی از آن آینده را به تماشا نشست. تاریخ در همه جوامع و ادیان با هدف عبرت‌گیری و پندآموزی برای بهره‌برداری و به‌کارگیری بهینه در اوضاع و احوال امروز و فردای افراد و جامعه و به عنوان چراغ راه آینده و رسیدن به عدالت اجتماعی تدوین می‌شود.

تحولات بیست سال گذشته افغانستان از سال ۱۳۸۱ تا ۱۴۰۰ از این قاعده مستثنا نیست و می‌توان این برهه از تاریخ را از زوایای فضای باز سیاسی، تحولات اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، آموزشی و کاهش نابرابری جنسیتی جزو برجسته‌ترین و فرازمندترین تحولات چند دهه اخیر دانست و لازم است هر کس به فراخور حال، حضور و مسئولیت خود آن را از ابعاد گوناگون ثبت نموده و به نسل‌های بعدی بدون سانسور و تاریخ‌نویسی درباری انتقال دهد.

با الهام از آنچه اشاره شد در کتاب «بامیان یا سالنگ؟ روایت روزشمار تاریخی و سیاسی لین برق ۵۰۰ کیلوولت» تلاش شد که این موضوع با جزئیات لازم ثبت شده و بنا بود که در سال‌های گذشته

چاپ و منتشر شود اما به دلایلی این مثنوی به تأخیر افتاد. از سوی دیگر مسایل و حادثه‌ای که در دوم اسد ۱۳۹۵ و حمله انتحاری بر تظاهرات کنندگان معترض به تغییر مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت به وقوع پیوست، جزو از تاریخ پر فراز و نشیب مبارزات مدنی و سیاسی مردمی است که در طول حیات سیاسی افغانستان احساس محرومیت تاریخی داشته و دارند و تغییر مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت از مسیر بامیان به سالنگ را در مسیر تعمیق این محرومیت نسبی و تبعیض مزمن تلقی نموده از این رو مبارزه مدنی و مسالمت‌آمیز را در تاریخ پر فراز و نشیب کشور با گستره داخلی و بین‌المللی به ثبت رساندند.

هر چند در خصوص لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت و اعتراضات صورت گرفته، نوشته‌ها و یادداشت‌های از سوی افراد مختلف تدوین و منتشر شده است اما بیشتر آن‌ها یا تحلیل آزاداند و یا از یک زاویه خاص به موضوع پرداخته‌اند لیکن در این کتاب چنان‌که در پیش‌درآمد آن که در سال ۱۳۹۶ نوشته شده، اشاره شده است که به دلیل حضور مستقیم اینجانب در پیگیری این موضوع از ماه‌های نخست طرح آن در سطح حکومت تا پایان کار کمیسیون مشترک حکومت و جنبش روشنایی در آخر رُبع سوم سال ۱۳۹۶، جزئیات به صورت مستند ارائه شده است. تلاش نویسنده در این یادداشت‌ها بر اصل امانت‌داری و بیان واقعیت استوار بود زیرا بیان واقعیت و ثبت آن را در تاریخ یک گام عملی در مسیر تحقق عدالت اجتماعی می‌دانیم و باورمند هستیم که روزی این مبارزات مدنی و مسالمت‌آمیز باعث تغییر رفتار جمعی در سطح ملی و جامعه شده و به بار خواهد نشست.

بنیاد اندیشه
۱۳۹۶

محمد توسلی غرجستانی

پیش‌درآمد

عدالت و میانه‌روی چیزی نیست که کسی در گفتار مخالف آن باشد و این موضوع برای بسیاری از افراد از ابعاد گوناگون فردی و اجتماعی حایز اهمیت است، هرچند تحقق این مقوله در مقام عمل و کردار بسی دشوار است. اصولاً زیربنای قوام و پایداری دولت‌ها را داد‌گری، رعایت عدالت اجتماعی و توجه به خواسته‌های قانونی جامعه و مردم تشکیل می‌دهد. بیدادگری، تبعیض، رویه‌های متفاوت و نهادینه‌سازی فرق‌گذاری همه و همه مؤلفه‌های هستند که در تمام جوامع، ادیان و فرهنگ‌ها جزو ضد ارزش‌ها و ناهنجاری‌های سیاسی-اجتماعی تلقی شده و می‌شود. از سوی دیگر در مقوله حکومت و حکومت‌داری خوب عدالت، عدالت اجتماعی، داد‌گری و رویه منصفانه، همسان و عاری از تبعیض و ستم با همه شهروندان به مثابه‌ای مفاهیم ارزشی‌ای هستند که در تمام فرهنگ‌ها، عنعنات، آیین‌ها و جوامع پذیرفته شده‌اند و مخالفان آن‌ها به گونه‌ای مطرود جامعه تلقی می‌شود.

بر بنیاد این مفاهیم ارزشی است که زمامداران و کسانی که به نحوی بر انسان‌های دیگر حق حاکمیت پیدا می‌کنند چه از طریق اعمال نظر و آرای مردم (از راه انتخابات و روش دموکراسی) و چه به‌صورت وراثتی (پادشاهی) و یا از طریق زور و غلبه، به این گونه مفاهیم ارزش قابل شده - هرچند ممکن است در ضمیر و باطن خود چندان بدان باورمند نباشند - و به نحوی تلاش می‌کنند که هر نوع رفتار، کردار، کنش و واکنش خود را بر مبنای‌ای عیار سازند که بر پایه‌ای این مفاهیم ارزشی قابل سنجش، ارزیابی و داوری باشند.

یکی از مفاهیم ارزشی‌ای که به نحوی منبعث از عدالت اجتماعی و نگاه همسان و برابر به شهروندان یک جغرافیای سیاسی است، انکشاف، سازندگی و فراهم‌سازی برابر زمینه‌ها و زیربناهایی اقتصادی، فرهنگی، بهداشتی و خدماتی در تمام نقاط و برای تمام کتله‌های موجود در جامعه به‌صورت متوازن و یکسان است. این مهم در کشورهایی که از لحاظ جغرافیایی و تکتونیک قومی متنوع بوده و از سوی دیگر از جهت منابع رفاهی و درآمد محدودیت دارند، از نظر افکار عمومی و فضای ظریف احساسی و عاطفی دارای اهمیت بسیار بالا می‌باشد. از این روی زمام‌داران چنین کشورهایی تلاش می‌ورزند که مؤلفه‌های بالا را به درستی رعایت نموده و هر نوع سوءبرداشت و تفاهم را با رفتار عقلانی و آینده‌نگری برای تشکیل ملت واحد (ملت‌سازی) و برابر با هدف تحقق حکومت‌داری خوب (دولت‌سازی) به بهترین وجه مدیریت و کنترل نمایند.

در افغانستان باتوجه به جغرافیای متعدد و مربوط به اکثریت یک یا چند گروه قومی، اندیشه رفتار تبعیض‌آمیز در وجود برخی از زمامداران در گذشته وجود داشته و در برهه‌هایی از تاریخ به صورت صریح در قالب کردار ویران‌گر و سرکوبگر بخشی از جامعه توسط زمامداران تبارز یافته است. از این رو یک نوع حس بدبینی، احساس محرومیت نسبی و رواداری ناشایست، در میان جامعه مورد ستم علیه طبقه حاکم و گاه کتله که طبقه حاکم به آن تعلق دارد، به وجود آمده است. هرچند در افغانستان تمام کتله‌ها، اقوام و مناطق، پدیده تبعیض و نابرابری را کم‌ویش لمس و تجربه کرده‌اند اما قراین و شواهد فراوانی تاریخی و عینیت‌هایی باقی مانده از گذشته‌هایی نه چندان دور و حال وجود دارند که متأسفانه این رویه تبعیض‌آمیز در جامعه و قومیت‌های دور از مرکز و دایره قدرت و به‌خصوص در مناطق هزاره‌نشین، ازبیک‌نشین و نورستانی‌ها از گذشته‌ها وجود داشته و حتی در دوران پسا طالبان با وجود امنیت کامل در بیشتر این مناطق، از میلیاردها دالر کمک‌های خارجی که به افغانستان سرازیر شد کم‌ترین بهره و انتفاع و کم‌ترین پروژه‌های انکشافی و زیربنایی به این مناطق اختصاص داده شد. از این رو تاکنون بیشتر راه‌های مواصلاتی این مناطق به‌خصوص ولایت‌های دایکندی، غور و نورستان از بدترین وضعیت برخوردار بوده و از ارائه خدمات دولتی از قبیل برق و سایر خدماتی که می‌بایست به شهروندان یک کشور عرضه شود، چندان خبری نیست. باید یادآور شد که برجسته‌سازی این چالش‌ها و نارسائی‌ها به مفهوم نادیده گرفتن یا نبود آن در مناطق و میان سایر اقوام نیست، بلکه در آن‌جاها نیز چنین چالش‌هایی وجود دارند اما کمی خفیف‌تر و رقیق‌تر.

به‌سخن دیگر، پس از این که نماد توسعه و پیشرفت در کشور ظهور و بروز کرد، این چالش (اعمال تبعیض و نابرابری) به صورت دوامدار و با شدت و ضعف نسبت به برخی از کتله‌های قومی و برخی

مناطق خود را نشان داد. نمونه چنین چالشی را می‌توان در احداث شاهراه‌های ارتباطی جاده‌ای به صورت حلقوی و حذف مناطق مرکزی هزاره‌جات از این پروسه ملی در گذشته و طراحی و اولویت‌بندی احداث خط آهن نیز به صورت حلقه‌ای و در رده بعدی قرار دادن این مناطق در حال حاضر، حذف ولایات محروم دایکندی، غور و نورستان و بیشتر ولسوالی‌هایی هزاره‌نشین از ماسترپلان بیست ساله برق کشور (۲۰۱۲ - ۲۰۳۲م) در دوره جدید، ساخته نشدن شاهراه شرق و غرب معروف به «سرک گردن‌دیوال» در طی ۵۰ سال به‌خصوص در دو دهه اخیر - با وجود منابع پولی فراوان و سرازیر شدن کمک‌های خارجی و مصرف شدن بخش عمده آن‌ها در مواردی نه چندان ضروری و مهم - همه و همه باعث بدبینی شده و برداشت همگانی حاکی از یک نوع اعمال تبعیض سیستماتیک علیه این مناطق و ساکنان آن می‌باشد.

جهت روشن شدن هدف از تدوین این مطالب پیرامون پروژه جنجالی لین برق ۵۰۰ کیلوولت از دشت الوان پل خمی تا ارغندی کابل، توجه به نکات زیر ضروری است.

نخست. طرح‌های زیربنایی مثل ساخت سرک‌ها، برق‌رسانی، مکاتب، میدان‌های هوایی، بندهای آب و کلینک‌ها که برای مناطق مرکزی در طی ۱۴ سال اخیر طراحی شده‌اند، بیشتر آن‌ها تاکنون روی کاغذ و در آرشیف ادارات سکوتوری حفظ شده و تطبیق نشده‌اند. از قرائن پیداست که ظاهراً اراده جدی سیاسی از طرف بالاترین مقام‌های مسلکی و اجرایی کشور نسبت به تطبیق آن‌ها در گذشته وجود نداشته است. هرچند در «حکومت وحدت ملی» تاحدودی اراده تطبیق این پروژه‌ها موجود است که امضای قرارداد چندین پروژه زیربنایی در مناطق مرکزی و آغاز کار عملی برخی از آن‌ها مؤید این اراده می‌باشد؛ از جمله ۱. اعمار سرک گردن‌دیوال در مقاطع مختلف زمانی و مکانی از شرق به طرف مناطق مرکزی (از حصه دوم بهسود تا سرای زردسنگ مربوط ولایت بامیان)، ۲. مطالعه تخریکی و اقتصادی ۶۰ کیلومتر از این مسیر از سمت هرات به سمت ولسوالی چشت‌شریف و سپس به طرف ولایت غور و ارائه آن در اداره تدارکات ملی و امضای قرارداد ساخت بخشی از آن در این اواخر، ۳. شروع ساخت سرک دوشی - بامیان یا ترانس هندوکش، راه بدیل سالنگ از شمال به کابل، جنوب و مناطق هزاره‌جات، ۴. قرارداد ساخت شاهراه شمال - جنوب و آغاز کار عملی آن از یک‌هولنگ تا دره‌صوف، ۵. برنامه مطالعات امکان‌سنجی اقتصادی و تخریکی ادامه شاهراه شمال - جنوب از یک‌هولنگ تا دایکندی، ارزگان و قندهار (از سال ۱۳۹۱ تاکنون هر سال این برنامه در سند بودجه ملی منعکس می‌شود اما کار عملی آن متأسفانه آغاز نشده است!)، ۶. ساخت چند کیلومتر سرک قیر برای نخستین بار در ولایت دایکندی و تداوم آن در سال‌های پسین و پیش رو، ۷. امضای قرارداد ساخت سرک قره‌باغ جاغوری و ۸. ساخت سرک‌های

درجه دو در برخی از ولسوالی‌های ولایت دایکندی و سایر مناطق مرکزی، اما این اراده می‌بایست با نظارت و ارتباط منظم و متداوم مردم، نمایندگان شورای ولایتی، جامعه مدنی، رسانه‌ها و نمایندگان مردم در شورای ملی با مسئولان و رهبران حکومت، روزبه‌روز تقویت و روزآمد شود تا به باد فراموشی و سهل‌انگاری سپرده نشود، امری که متأسفانه در پروژه‌های انکشافی و زیربنایی در افغانستان زیاد اتفاق افتاده و می‌افتد و باعث می‌شود که پروژه‌ها حتی بعد از آغاز تطبیق عملی با انواع چالش روبرو شده و در زمان تعیین شده به فرجام نمی‌رسند و قرارداد برخی از آن‌ها فسخ می‌شود.

دوم. شاید هیچ پروژه انکشافی یا پروژه سیاسی، اقتصادی و اجتماعی برای افغانستان به اندازه‌ای تغییر مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت از دشت الوان پل خمی تا ارغندی کابل باعث اعتراض بخشی از مسئولان و شهروندان، تظاهرات متعدد عدالت‌خواهانه در داخل و بیرون از کشور و پرداخت هزینه سنگین انسانی (۸۶ شهید و بیش از ۳۰۰ زخمی) در حادثه دوم اسد ۱۳۹۵ در تداوم اعتراض مردم به تغییر مسیر این لین برق از بامیان به مسیر سالنگ، باعث جاروجنجال و اعتراض نشده باشد. این اعتراض‌ها و تعقیب خواست‌های برابری طلبی و عدالت‌خواهانه، مبتنی بر حس «محرومیت نسبی» است که بنیاد آن بر می‌گردد به مفکوره نابرابری و نهادینه‌شده تاریخی که می‌توان نمونه آن را حذف مناطق هزاره‌جات (ولایت‌های دایکندی، غور، ولسوالی‌های بهسود، دایمیرداد، مالستان، ناهور، جاغوری، ورس و پنجاب) به استثنای مرکز بامیان و دو ولسوالی دیگر این ولایت، از ماستریلان بیست ساله برق (۲۰۱۲ - ۲۰۳۲م) افغانستان که در خلال سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۳م تهیه شده و هم‌چنین ساخته نشدن سرک شرق و غرب (کابل - هرات از مسیر هزاره‌جات) در طی بیش از نیم قرن گذشته، دانست. هرچند نمی‌شود برای همیشه در گرو گذشته ماند و با آن زیست بلکه آینده را با عبور و عبرت از گذشته ساخت اما آن حس محرومیت تاریخی که برای مردم در طول بیش از یک سده به وجود آمده و گاه با تصمیمات نسنجیده عده‌ای از مسئولان حکومت تحریک می‌شود، به آسانی نادیده گرفت بلکه می‌بایست با کردار و رفتار نشان داد که دیگر زمان اعمال محرومیت علیه یک قوم و منطقه سپری شده است.

مسیر عبور لین برق ۵۰۰ کیلوولت ترکمنستان (که در یک مقطع کوتاه زمانی به نام لین برق توتاپ یاد می‌شد)، توسط یک شرکت آلمانی بنام شرکت فیشنر که تهیه کننده ماستریلان برق افغانستان بود، به دلایلی تخنیکی و اقتصادی که وجود داشت، از پل خمی تا کابل از مسیر بامیان - میدان وردک تعیین شده بود، اما در سال ۲۰۱۳م شرکت برشنا و چند اداره و وزارت دیگر خواستار تغییر آن به مسیر سالنگ می‌شوند و اسناد داوطلبی آن بر این بنیاد توسط شرکت فیشنر تهیه و به داوطلبی سپرده می‌شود. پس از اعتراض چند مرحله‌ای مسئولان حکومتی مردم ما در طی بیش از یک سال گذشته نسبت به این تغییر

مسیر، این تغییر در جلسه ۱۱ ثور ۱۳۹۵ کابینه مطرح شده و بار دیگر مورد تأیید قرار می‌گیرد. این تغییر به هر دلیلی و توسط هر اداره‌ای انجام شده باشد، از نظر افکار عمومی مردم و به‌خصوص مردم ذی‌نفع (از مسیر نخستین و متضرر از تغییر آن) و ساکن در مناطق مرکزی (هزاره‌جات) که نسبت به دهه‌های پیشین از لحاظ فکری، مدنیت، بالارفتن سطح سواد و تحلیل مسایل از ابعاد گوناگون، تفاوت قابل توجهی کرده‌اند، بر مبنای تداوم تئوری اعمال محرومیت نسبی و محرومیت‌سازی عمده‌ی تعبیر شده و آن را در راستای اعمال تبعیض سیستماتیک علیه خود تفسیر و تحلیل نموده و می‌نمایند. هر چند حکومت برای جبران این تغییر و برق‌رسانی به مناطق مرکزی و بامیان پروژه لین برق ۲۲۰ کیلوولت را از مسیر دوشی - بامیان روی دست گرفت اما از نظر معترضان نفس تغییر مسیر پروژه یک نوع بی‌عدالتی و نگاه تبعیض‌آمیز با توجه به هزینه‌ی انسانی که پرداخته شد، تلقی گردید.

سوم. باتوجه به این که نزدیک به سه سال (از برج دلو سال ۱۳۹۳ تا قوس ۱۳۹۶) به‌طور مستقیم و گاه غیر مستقیم درگیر این موضوع بودم، برای روشن شدن افکار عمومی پیرامون این مهم و ثبت دقیق آن در تاریخ، جریان را آن‌طور که بوده است به عنوان یک موضوع زیربنایی، سیاسی و اجتماعی در این نوشتار گزارش کرده‌ام. این جانب چه به عنوان کسی که طبق هدایت معاون دوم ریاست جمهوری در تعقیب این موضوع حضور مستقیم داشتم و یا به عنوان کسی که حداقل با یک واسطه راوی قضیه این پروژه هستم، تلاش کردم که این موضوع را باکم‌ترین تحلیل، ارزیابی، اظهار نظر، داوری و تمایل شخصی، با علاقمندان به موضوع شریک سازم، در غیر این صورت تحلیل موضع‌گیری‌های صورت گرفته، سیاست‌بازی‌هایی انجام شده، اهداف پشت پرده این تغییر مسیر و سپس بررسی و مقایسه تحلیلی آن‌ها بر بنیاد اسناد موجود، حجم مطالب را چند برابر می‌نمود و از سوی دیگر ممکن بود از ارائه یک گزارش متقن، مستند و مطلوب می‌کاست، از این رو این مهم در یک فرصت و مجال دیگر واگذار شد.

چهارم. هرچند در میان توده‌ی مردم و بسیاری از خواص و حتی رسانه‌ها لین برق ۵۰۰ کیلوولت که از ترکمنستان برای مصارف داخلی افغانستان در حال احداث است، به‌نام لین برق «توتاپ» شناخته می‌شود در حالی که پروژه لین برق توتاپ^۱ با مطرح شدن پروژه برق کاسا یک هزار به تدریج منتفی شد زیرا طرح پروژه توتاپ یا لین انتقال انرژی میان کشورهای ترکمنستان، ازبکستان، تاجیکستان، افغانستان و پاکستان پیش‌بینی شده بود، لین برق ۵۰۰ کیلوولت تنها میان افغانستان و ترکمنستان (TA) است. هرچند

بناست که یک لین برق ۵۰۰ کیلوولت^۱ از کشور ترکمنستان از طریق حوزه غرب، جنوب غرب و جنوب به پاکستان در جوار لین گاز تاپی احداث شود، که در اینجا مورد بحث ما نیست.

طبق بررسی‌های که انجام دادم، پروژه‌های به نام TUTAP یکی در راپور که در ۲۴ آپریل ۲۰۱۲م در شهر استانبول ترکیه در نشست بررسی ماستر پلان برق افغانستان ارائه شد، مطرح شده است و دیگری در سند الحاقیه برای ماستر پلان بخش انرژی افغانستان که در نوامبر ۲۰۱۴م در ۱۲۷ صفحه توسط شرکت فیشنر تهیه شده بود، آمده است. در سندی که در شرکت برشنا موجود است، تصریح شده است که با مطرح شدن پروژه کاسا یک هزار با ظرفیت تقریبی ۱۳۰۰ میگاوالت برق صادراتی کشورهای آسیای میانه (تاجیکستان و قیرغزستان) از مسیر افغانستان با هدف تأمین انرژی برق مورد نیاز پاکستان، پروژه توتاپ به پروژه انتقال برق فشار قوی شمال - جنوب (۵۰۰ کیلوولت) تغییر نام داده شد. بنابراین اگر گاهی لین برق ۵۰۰ کیلوولت ترکمنستان - افغانستان و از جمله لین برق ۵۰۰ کیلوولت از پل خمی به کابل لین برق توتاپ گفته می‌شود به خاطر نام سابق پروژه است در غیر این صورت در حال حاضر پروژه‌ای به نام لین برق توتاپ (TUTAP) مصداق خارجی ندارد.

پنجم. نکته مهم این که متأسفانه در مراکز تصمیم‌گیری و به‌ویژه در بخش پروژه‌های زیربنایی و مهم گاه تخصص و منافع کلان ملی قربانی ملاحظات حاشیه‌ای و غیر ضروری می‌شود. تا زمانی که متخصص به تخصص خود همراه با تعهد بها ندهد و در پالیسی‌سازی‌ها، مطالعات اولیه، طراحی‌ها، مراحل اجرایی و تطبیق پروژه‌ها منافع درازمدت ملی را جایگزین ملاحظات سمتی، قومی و مسایل جغرافیایی و کوتاه‌مدت نسازد، نیازمند راهکار مشخص جهت تحقق عدالت اجتماعی، انسانی‌سازی سیاست، انکشاف متوازن در سطح ملی، منافع کلان کشوری و جلوگیری از کج‌روی‌ها و کژاندیشی‌ها در این زمینه‌ها هستیم. برای رسیدن به این هدف و جلوگیری از کج‌روی‌های معطوف به بی‌عدالتی، عجبالتاً دو راهکار پیشنهاد می‌شود.

الف. حضور افراد متخصص و متعهد از ملیت‌ها و مناطق گوناگون در مراکز سیاست‌گذاری‌ها، طراحی پروژه‌ها، مراحل تدارکاتی و تطبیق آن‌ها. با توجه به شرایط و فراهم شدن تحصیلات عالی برای اکثر شهروندان کشور در سال‌های اخیر، در میان اکثر کتله‌های بزرگ قومی افراد متخصص و متعهد در زمینه‌ها و رشته‌های گوناگون وجود دارند. بنابراین بحث نبود یا کم‌بود نیروی متخصص منتفی است و طرح این گزینه - جهت تحقق هدف پیشین - به ضرر اصل شایسته‌سالاری و تخصص‌گرایی نیز نمی‌باشد.

ب. روشن بودن مکانیزم حقوقی تطبیق پروژه‌های ملی. برای دستیابی به این هدف، تصویب قانون، مقرر و یا لایحه‌ای که بتواند جلو تصمیم‌هایی مبتنی بر انگیزه‌های سیاسی و سمتی نسبت به تغییر پروژه‌های ملی را گرفته و هر نوع تغییر و اصلاحات آن‌ها می‌بایست منوط به آگاهی و تصویب کابینه/ رهبری حکومت باشد. در صورت بروز اختلاف و اثبات نگاه غیر تخصصی و خلاف منافع ملی در تغییر و اصلاح این نوع پروژه‌ها، این امر جرم انگاری شده و پیامد مشخص برای عاملان آن از نظر قانونی و جزایی را به دنبال داشته باشد.

هرچند در حکومت وحدت ملی با توجه به وجود شورای عالی اقتصادی، اداره تدارکات ملی و کمیسیون تدارکات ملی هر نوع قرارداد پروژه‌ها، تطبیق شرایط و تغییر آن‌ها در این نهادها و به خصوص در کمیسیون تدارکات ملی و شورای عالی اقتصادی که اعضای رهبری حکومت مثل رئیس جمهوری، معاون دوم رئیس جمهوری، ریاست اجرائیه، وزیران مالیه، اقتصاد، عدلیه و برخی از شخصیت‌های حکمی دیگر نیز حضور دارند، انجام می‌شود، اما بهتر است این موضوع مهم قانون‌مند شود؛ زیرا ممکن است روش فعلی (نحوه بررسی و تصمیم‌گیری در مورد پروژه‌ها در نهادهای فوق) با تغییر حکومت یا رهبری آن، روش تصمیم‌گیری نیز تغییر کند. تغییر مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت از بامیان به سالنگ و تهیه اسناد داوطلبی و اعلام آن ظاهراً بر همین مبنا (تغییر مسیر پروژه بدون آگاهی برخی از اعضای کلیدی کابینه و یا تغافل آن‌ها در حکومت رئیس جمهور کرزی توسط شرکت برشنا و وزارت انرژی و آب)، نشان داد که نتیجه تصمیم یک یا چند اداره می‌تواند همان مصداق عینی تحقق تبعیض، تداوم نابرابری و بی‌عدالتی در انکشاف متوازن و عدالت اجتماعی که مصرح «قانون اساسی» است، تعبیر شده و گاه بنیان همدلی و وحدت ملی را مخدوش سازد.

ششم. بار دیگر تأکید می‌شود که در این نوشته تلاش شد که تا یک گزارش نسبتاً کامل از واقعیت موجود در مورد پروژه «لین برق ۵۰۰ کیلوولت» بدون دخالت جهت‌گیری‌ها و علایق شخصی (هرچند هیچ کس از علایق و گرایش‌ها خالی نیست اما بیشترین تلاش نویسنده این بود که آن‌ها را در نحوه ثبت و گزارش دخالت ندهد) و بدون در نظر داشت موقف رسمی، جزئیات این موضوع را آن‌گونه که بوده و هست با خوانندگان گرامی و تاریخ شریک سازد. طبیعی است که مسئولیت هر گونه اشتباه یا کوتاهی‌های احتمالی و غیر عمدی که ممکن است در نحوه بیان و تحریر موضوع پیش آمده باشد بر عهده نویسنده (تهیه کننده) می‌باشد؛ زیرا ممکن است در برخی از موارد جزئیات موضوع در یادداشت روزانه یا هفتگی نویسنده به صورت ناقص ثبت شده باشد. البته مسایلی که پیش از تظاهرات دوم اسد ۱۳۹۵ در میان جنبش موسوم به جنبش روشنایی وجود داشتند که چگونه منجر به تظاهرات دوم اسد و حادثه ناگوار دهمزننگ

شد و همچنین فضای غبارآلود، کدر و اتهام‌زنی و واکنش‌هایی که در جامعه ما پس از آن حادثه به وجود آمد، در این جا به دلیل عدم حضور نویسنده به صورت مستقیم در متن رویدادهای مرتبط به آن، مورد توجه و کنکاش قرار نگرفته است.

هفتم. نکته پایانی این که مطالبی که پیرامون پروژه لین برق ۵۰۰ کیلوولت تا پایان سال ۱۳۹۶ تدوین و گردآوری شده است، در سه بخش؛ ۱. بخش گزارش روزشمار تاریخی و سیاسی لین برق ۵۰۰ کیلوولت، ۲. بخش نامه‌ها، اعلامیه‌ها و گزارش‌ها و ۳. بخش مقالات تحلیلی و گزارشی پیرامون این پروژه، می‌باشد. هرچند ممکن است در محتوای برخی از مقالات و یا رعایت سطح استاندارد آن از لحاظ محتوایی، پختگی مفاهیم و دستوری ملاحظاتی وجود داشته باشد اما با توجه به اهمیت موضوع، عکس‌العمل‌هایی صورت گرفته و ثبت مستند آن در تاریخ پر فراز و نشیب تحولات کشور، تلاش شد که همه آن‌ها آن‌طوری که هستند، منعکس شوند.

یقیناً کاستی‌های احتمالی این نوشته با ارائه پیشنهادها و انتقادهای سازنده خوانندگان گرامی در آینده تکمیل خواهد شد و نویسنده از آن‌ها به نیکی و جبین باز استقبال خواهد کرد.

بخش اول

گزارش روزشمار پیرامون لین برق ۵۰۰ کیلوولت (توتاپ سابق)

صداقت در مقابل سیاست دیگران، سادگی است
و سیاست در مقابل صداقت دیگران، خیانت.
«دکتر علی شریعتی»

مقدمه

پروژه لین انتقال «برق ۵۰۰ کیلوولت» یکی از پروژه‌هایی مهم جهت تأمین انرژی مورد نیاز کشور است. بر بنیاد طرح اولیه بنا بود که یک خط انتقال برق موسوم به «لین برق تاپی»، برق تولیدی کشورهای آسیای میانه را به افغانستان و از طریق افغانستان به پاکستان منتقل کند. با مطرح شدن پروژه لین برق دیگر موسوم به کاسا ۱۰۰۰، این لین برق تحت لین برق فشار قوی شمال به جنوب به نام لین برق ۵۰۰ کیلوولت میان ترکمنستان و افغانستان مطرح شد. در این بخش آنچه در مورد این لین برق از زمان طرح آغازین تا زمان تطبیق اتفاق افتاده است، به ترتیب روز شمار ارائه شده است.

لین برق ۵۰۰ کیلوولت؛ سرنوشت عبرت آمیز پروژه‌های انکشافی

در این بخش تلاش شد تا گزارش و روایتی نسبتاً کامل از تاریخچه و نحوه تهیه ماسترپلان برق و همچنین نحوه تغییر مسیر لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از دشت الوان پل خمی تا ارغندی کابل و موضع گیری‌هایی صورت گرفته پیرامون این پروژه از برج دلو سال ۱۳۹۳ تا آخر جوزای ۱۳۹۵ به صورت روز شمار ارائه شود. البته در ادامه مطالبی مربوط به لین برق ۲۲۰ کیلوولت دوشی - بامیان که پس از گزارش کمیسیون ملی که پیرامون بررسی اسناد مجدد این پروژه و حکم ریاست جمهوری نسبت به برق رسانی به ولایت بامیان و مناطق مرکزی و همچنین مذاکره نمایندگان جنبش روشنایی در سال ۱۳۹۶ و تشکیل کمیسیون سوم جهت بررسی مجدد اسناد این پروژه نیز آورده شده است. طبیعی است که ثبت چنین موضوعی علاوه بر ثبت یک موضوع تخنیکی - اقتصادی، دارای بار معنایی در حوزه عدالت اجتماعی، سیاسی و عبرت گیری از حوادث مثبت و منفی آن نیز در سطح ملی و برای تاریخ می‌باشد.

در برج دلو ۱۳۹۳ و پس از چند ماه از شروع به کار حکومت وحدت ملی بحث لین پروژه برق ۵۰۰ کیلوولت از پل خمیری به کابل مطرح شد. پیش از این تاریخ تعدادی از اساتید دانشگاه‌ها که چند تن از انجیران برق نیز در میان آن‌ها حضور داشتند، پروژه‌های ملی را از ابعاد مختلف مورد بحث و بررسی قرار می‌دادند. پس از دسترسی آنان به ماستر پلان ۲۰ ساله برق افغانستان که توسط شرکت آلمانی فیشر تهیه و در وب‌سایت آن شرکت بارگذاری شده بود، برای نخستین بار نتیجه مطالعه این گروه در مورد لین برق ۵۰۰ کیلوولت ترکمنستان و افغانستان در ۸ دلو ۱۳۹۳ در برخی از رسانه‌ها منتشر شد. روزنامه «جامعه باز» در همان زمان با تیتیر «سالنگ و ترافیک خطوط برق؛ اشتباه یا خیانت» به کندوکاو این موضوع پرداخت.

پس از انتشار این گونه گزارش‌ها و ملاقات شماری از اساتید دانشگاه با معاون دوم ریاست جمهوری جناب استاد دانش پیرامون برخی از موضوعات از جمله پروژه لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از دشت الوان پل خمیری تا ارغندی کابل، ایشان به‌خاطر روشن شدن این موضوع چندین بار رئیس پیشین شرکت برشنا «عبدالرزاق صمدی» را در دفتر کار خویش در کاخ صدارت عظمی خواست و خواستار توضیح در این مورد شد. از همان زمان - که چند ماه از حضور استاد دانش به حیث معاون دوم ریاست جمهوری در کاخ صدارت بیشتر نمی‌گذشت - ایشان با تمام گرفتاری‌ها و مشغله کاری رسمی که داشت، روی این گونه موضوعات حساسیت خاصی داشت و باربار برخی از اساتید دانشگاه‌ها و کارشناسان^۱، جامعه مدنی، نمایندگان مردم در مجلسین شورای ملی با ایشان پیرامون موضوعات مهم و از جمله این مورد خاص ملاقات نموده و در ارتباط با دلایل، توضیحات و مشکلاتی که برای لین برق ۵۰۰ کیلوولت از مسیر بامیان و یا سالنگ وجود داشتند، با آنان تبادل نظر می‌نمود و برخی نکات کلیدی را با آن‌ها در میان می‌گذاشت و این موضوع عملاً از سوی دفتر ایشان تعقیب می‌شد.^۲

بر بنیاد اهتمام معاون دوم ریاست جمهوری به موضوع زیربناها و تعقیب آن توسط شخص ایشان از جمله تأمین انرژی برق مورد نیاز شهروندان، وی لازم دید که یکی از همکاران ایشان به‌طور دوامدار موضوع لین برق ۵۰۰ کیلوولت را تعقیب نماید. از این رو طبق هدایت ایشان اینجانب که به عنوان مشاور

۱. شماری از اساتید دانشگاه و کارشناسان که روی این پروژه مطالعه می‌کردند در این نوشته بنام «تیم تکنیکی» یاد می‌شود.

۲. استاد دانش معاون دوم ریاست جمهوری در آن مقطع زمانی که روزهای نخستین کار رسمی ایشان به عنوان معاون رئیس جمهور بود و مشغله‌های زیادی از قبیل ایجاد کمیته‌های کاری، دید و بازدیدهای مردمی و حضور منظم در جلسات کابینه داشت اما به‌طور متوسط هر هفته با شماری از اساتید دانشگاه‌ها، نمایندگان پارلمان و تعدادی از مردم ولسوالی‌های ولایت بغلان و بامیان در خصوص این موضوع (پروژه برق ۵۰۰ کیلوولت) و سایر موضوعات انکشافی ملاقات نموده و خواسته‌ها و مشکلات آن‌ها را به صورت چهره به چهره و از نزدیک می‌شنید و دفتر خود را ملزم به تعقیب حل مشکلات مطرح شده می‌کرد.

امور اقتصادی معاون دوم ریاست جمهوری ایفای وظیفه می‌کردم به عنوان فرد تعقیب کننده‌ای مسأله لین برق ۵۰۰ کیلوولت تعیین شدم.

اینجانب در تاریخ ۱۳۹۳/۱۱/۲۰ ساعت ۲:۳۰ بعد از ظهر با معین وزارت انرژی و آب انجنیر ضیایی در دفتر کارشان واقع در جاده دارالامان ملاقات نموده و پیرامون برنامه‌ها و ماسترپلان برق کشور و ضرورت توجه به تولید برق از منابع داخلی به خصوص برق آبی صحبت مفصل کردم.

از آن‌جای که ماسترپلان برق کشور در آرشیف اسناد صدارت در دسترس نبود، طبق تقاضای اینجانب دفتر مقام به صورت مکتوب رسمی از وزارت انرژی و آب خواستار ارائه اسناد ماسترپلان ۲۰ ساله برق کشور شد که بعد از دو هفته خلاصه‌ای از ماسترپلان ۲۰ ساله برق کشور در ۱۴ صفحه در تاریخ ۱۳۹۳/۱۲/۲۱ به دفتر معاون دوم ریاست جمهوری مواصلت کرد. هم‌چنین برخی اسناد از سایت بانک انکشاف آسیایی و از برخی منابع دیگر جهت مطالعه و بررسی بیشتر جمع‌آوری شد.

رئیس شرکت برشنا^۱ در صدارت

در تاریخ ۲۹ دلو ۱۳۹۳ عبدالرزاق صمدی رئیس شرکت برشنا برای بار دوم در دفتر معاون دوم ریاست جمهوری فراخوانده شد. معاون رئیس جمهوری پیرامون مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت (معروف به توتاپ) از ایشان توضیحاتی لازم را خواست که وضعیت این پروژه چگونه است و از کدام مسیر می‌گذرد؟ رئیس شرکت برشنا در پاسخ به پرسش‌های معاون دوم ریاست جمهوری گفت که

«چون دولین برق داریم یکی کاسا ۱۰۰۰ و دیگری ۵۰۰ کیلوولت که یکی از این دولین از مسیر بامیان می‌گذرد و دیگری از مسیر سالنگ و طبق معلومات ما، لین کاسا ۱۰۰۰ از مسیر بامیان می‌گذرد». وی در خصوص مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت در حضور معاون رئیس جمهور تأکید کرد که شرکت برشنا روی هیچ یک از دو مسیر اصرار ندارد و ما نیز خواهان عبور لین برق ۵۰۰ کیلوولت از مسیر بامیان هستیم». وی هم‌چنان تأکید کرد که «شرکت برشنا یک نهاد تطبیق کننده است نه پالیسی ساز و هر تصمیمی که گرفته شود ما موظف به تطبیق آن هستیم».

۱. برشنا که قبلاً یک تصدی دولتی بود در سال ۱۳۸۹ با همکاری بانک جهانی، بانک انکشاف آسیایی و اداره انکشافی ایالات متحده آمریکا به یک شرکت تجاری خصوصی بنام «د افغانستان برشنا شرکت» تبدیل شد. اما سهامداران این شرکت ادارات دولتی می‌باشند. سهامداران این شرکت عبارت‌اند از: وزارت مالیه ۴۵ درصد، وزارت انرژی و آب ۳۵ درصد، وزارت شهر سازی ۱۰ درصد و شرکت خصوصی آيسا نیز ۱۰ درصد می‌باشند. در حال حاضر شرکت آيسا با وزارت صنعت و تجارت ادغام شده است. از آنجای که سهامداران این شرکت ادارات حکومتی هستند در جهت‌گیری‌ها و تصمیم‌گیری‌های آن به نحوی این ادارات دخیل بوده و در قبال آن‌ها مسئولیت دارند.

قابل یادآوری این که رئیس شرکت برشنا در این ملاقات‌ها زیرکانه تلاش می‌کرد که به نحوی مسئولیت انتخاب مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت را به عهده ارگان‌های دیگر از جمله شرکت فیشنر آلمانی و بانک انکشاف آسیایی و بخش‌هایی دیگری از حکومت بیندازد. باید یادآور شد که یکی از مشکلات ادارات افغانستان این است که تلاش می‌کنند پیرامون موضوع/ موضوعات بنیادی معلومات دقیق ارائه نکنند و یا به گونه‌ای ناقص - در مواردی که ناگزیر به ارائه اطلاعات باشند - ارائه نمایند.

در پایان این ملاقات و با هدایت معاون دوم ریاست جمهوری بنا شد که یک جلسه مشترک روی این موضوع و بحث‌های مرتبط، در روز یکشنبه مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۳ ساعت ۲ پس از چاشت در دفتر شرکت برشنا گرفته شود.

در همین زمان برخی از اساتید دانشگاه‌ها و فعالان مدنی در خصوص این موضوع با بزرگان دیگر از جمله استاد محقق معاون دوم ریاست اجرائیه، نیز ملاقات داشتند. استاد محقق نیز رئیس شرکت برشنا را در دفتر کار خود طلب نموده بود و رئیس شرکت برشنا همان مطالب و موضوعاتی را که در نزد معاون دوم ریاست جمهوری گفته بود، آنجا نیز آن‌ها را با عبارات دیگر بیان کرده بود.

شرکت برشنا بر بنیاد خواسته‌های استاد دانش معاون دوم ریاست جمهوری در پیوند با روشن شدن وضعیت مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت از ابعاد اقتصادی، تخنیکی و اجتماعی، روی جلسه روز یکشنبه متمرکز شد و زمینه تدویر این جلسه را در زمان مقرر در سالن کنفرانس شرکت برشنا واقع در چمن حضوری فراهم کرد.

لین برق ۵۰۰ کیلوولت و تدویر جلسه در شرکت برشنا

جلسه با مسئولان شرکت برشنا روز دوشنبه مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۳ از ساعت ۲ تا ۵ پس از چاشت در سالن کنفرانس شرکت برشنا با حضور سه نفر از نمایندگان پارلمان ولایت بامیان (آقایان محمد اکبری، عبدالرحمان شهیدانی و خانم صفورا ایلخانی)، محمد توسلی غرجستانی نماینده دفتر معاون دوم ریاست جمهوری، گل حسین احمدی نماینده دفتر معاون دوم ریاست اجرائیه و هفت نفر از انجیران برق و اساتید دانشگاه (رضا حیدری، تقی امینی، اسدالله امیری، نبی احمدی، محمد کیامهر، عبدالحمید اعتمادی و سردار قلندری) و «عبدالرزاق صمدی» رییس شرکت برشنا و همکاران ایشان تشکیل شد.

در این جلسه که سه ساعت به طول انجامید، معین عملیاتی شرکت برشنا توضیحات و دلایلی خود را پیرامون تغییر مسیر لین از بامیان به سالنگ ارایه کرد.

وی گفت که سه موضوع مطرح است: ۱. مسیر بامیان ۲. مسیر سالنگ و ۳. تأمین برق بامیان. خط انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از ترکمنستان از مرز آقینه وارد افغانستان می‌شود و از طریق ولایت‌های جوزجان، بلخ، بغلان (پلخمري) به کابل می‌رسد و سپس به سمت قندهار و لوگر امتداد می‌یابد. این لین برق تا کابل ۵۰۰ کیلوولت است و از کابل به بعد ۲۲۰ کیلوولت است. ظرفیت این لین برق حداکثر ۱۰۰۰ میگاوالت برق است و در فاز اول ۳۰۰ میگاوالت برق از آن انتقال داده می‌شود. وی ضمن برشمردن مزایای مسیر بامیان در مورد ترجیح مسیر سالنگ نیز گفت:

«طبق سروی انجام شده مسیر سالنگ نسبت به بامیان در حدود ۸۰ تا ۹۰ کیلومتر کوتاه‌تر است و بسته به نوع لین (لین A, B, C) که احداث شود در حدود ۳۴ میلیون تا ۴۶ میلیون دالر هزینه کم‌تر دارد لذا شرکت برشنا مسیر سالنگ را ترجیح داده است». ایشان هم چنین گفت: «گزارش وضعیت این پروژه به رئیس جمهور و مشاور ایشان داده شده است». وی در ادامه توضیحات خود گفت: «برای بامیان تا سال ۲۰۳۲م، ۳۰ میگاوالت برق لازم است نه بیشتر».

نفر دوم که روی این موضوع صحبت کرد، نماینده بانک انکشاف آسیایی شخصی به نام «اسد علیم / Asad Aleem» نیز در جلسه حضور یافت و پرزنتیشن خود را به گونه‌ای به نفع شرکت برشنا و در تأیید ادعاهای مسئولان آن شرکت ارائه کرد. زمانی که مطالب مطرح شده توسط نماینده بانک انکشاف آسیایی، با پرسش تیم مقابل شرکت برشنا مواجه شد، وی جلسه را ترک کرد و پاسخگویی در این موضوع را به مسئولان «شرکت برشنا» واگذار کرد.

سپس تقی امینی به نمایندگی از تیم اساتید و کارشناسان دلایل خود را پیرامون بهتر بودن مسیر بامیان بر مبنای مطالعات تخنیکی شرکت فیشتر (شرکتی که کار سروی و تهیه ماسترپلان برق افغانستان را از سال ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۳ با هزینه بانک انکشاف آسیایی انجام داده بود) به طور مفصل ارایه کرد که تفاوت هزینه مسیر بامیان نسبت به سالنگ کم‌تر از مقداری است که شرکت برشنا ادعا می‌کند. باتوجه به این که سب‌استیشن لین برق ۵۰۰ کیلوولت در ارغندی احداث می‌شود، تفاوت مسیر سالنگ و بامیان در حدود ۶۰ کیلومتر بیشتر نیست و هزینه نیز طبعاً کاهش خواهد یافت (۲۴ میلیون دالر).

عبدالرزاق صمدی رئیس شرکت برشنا با وجود این که در حضور معاون دوم ریاست جمهوری گفته بود که ما روی هیچ کدام از دو مسیر بامیان یا سالنگ اصرار نداریم، اما در این جلسه با تمام توان از مسیر سالنگ دفاع کرد که این رفتار ایشان با اعتراض نماینده دفتر معاون دوم ریاست جمهوری مواجه شد که شما در حضور معاون دوم ریاست جمهوری گفتید که

«ما روی هیچ یک از دو مسیر اصرار نداریم بلکه خواهان عبور این لین برق از بامیان هستیم»

اما حالا برخلاف گفته پیشین تان روی مسیر سالنگ تأکید می‌کنید، روبرو گردید و این مسأله تا حدودی فضای جلسه را سنگین کرد.

بعد از استدلال و توضیحات دو طرف، نمایندگان بامیان دلایل اجتماعی و عدالت متوازن را مطرح کردند و از شرکت برشنا خواستند که این لین برق باید از مسیر بامیان بگذرد. محمد اکبری وکیل مردم بامیان طبق معمول بسیار آرام و خونسرد خواهان تأمین برق برای بامیان شد. خانم صفورا ایلخانی نیز چنین خواسته‌ای را با کمی جدیت بیشتر مطرح کرد. وکیل شهیدانی با مشت محکم به روی میز کوبید و خطاب به رئیس شرکت برشنا گفت

«و صمدی اگر اجازه بدهی که این لین برق از بامیان بگذرد، چه می‌شود. بگذار مردم بامیان هم مثل مردم

دیگر مناطق افغانستان از برق مستفید شود».

عکس‌های شماره ۱ و ۲

جلسه سه ساعته که با استدلال دو تیم تخنیکی شرکت برشنا و تیم اساتید دانشگاه‌ها و نمایندگان دفاتر معاون دوم ریاست جمهوری و معاون دوم ریاست اجراییه، به نقطه مورد توافق و قبول نرسید، با اظهارات فوق نمایندگان بامیان بدون نتیجه به پایان رسید.^۱

از این تاریخ به بعد مشاور امور اقتصادی معاون دوم ریاست جمهوری، ماستریلان برق ۲۰ ساله کشور که توسط شرکت فیشنر در ۴۵۱ صفحه با سفارش و هزینه یک میلیون و پنج صد هزار دالر آمریکایی توسط کمک کشور جاپان از طریق بانک انکشاف آسیایی تدوین شده بود و در ۱۳ آپریل سال ۲۰۱۳م به تأیید

۱. حاشیه‌های این جلسه:

یک پیش از این که وارد شرکت برشنا شویم، یکی از اساتید دانشگاه با این جانب تماس گرفت که یکی از انجیران اعضای تیم اساتید دانشگاه به صورت غیر مستقیم از طرف برخی افراد منسوب به شرکت برشنا به نحوی تهدید شده است که امروز در جلسه حضور پیدا نکند شما هماهنگی نمایید که انجیر مذکور به خاطر جلوگیری از مشکلات احتمالی برای ایشان، وی همراه و با موتر شما وارد محوطه شرکت برشنا واقع در چمن حضوری شده و در جلسه حضور داشته باشد، که این کار صورت گرفت.

دو. گل حسین احمدی که به نمایندگی از طرف دفتر استاد حاجی محمد محقق در جلسه شرکت کرده بود، تنها اظهار نظری که در آغاز این جلسه کرد، این بود که استاد محقق نگفته است که «ما نخواهیم گذشت که توتاپ از سالنگ بگذرد» بلکه اظهارات ایشان در رسانه‌ها به گونه‌ای تحریف شده است. (لازم به یادآوری است که چند روز پیش از این جلسه و پس از ملاقات عبدالرزاق صمدی با استاد محقق، برخی از رسانه‌ها از زبان آقای محقق نقل قول کرده بود که نخواهیم گذشت که لین برق توتاپ از مسیر سالنگ ببیاید). نماینده دفتر استاد محقق پس از اظهار فوق پس از یک ساعت حضور در جلسه سه ساعته، از جلسه بیرون رفت و دیگر برنگشت.

سه. در آغاز جلسه رهبری شرکت برشنا می‌خواست نسیم گنجی (تنها مسئول هزاره در شرکت برشنا) را که در آن وقت رئیس برق کابل بود، به عنوان سخنگوی شرکت برشنا در این جلسه و در مقابل ما (اساتید دانشگاه‌ها، نمایندگان بامیان و نمایندگان دفاتر معاون دوم ریاست جمهوری و معاون دوم ریاست اجراییه) قرار دهد، که با درایت خود ایشان این کار عملی نشد.

وزارت انرژی و آب و با حضور برخی از ادارات و نهادها رسیده بود، با سایر اسناد مربوط، مورد مطالعه و دسته‌بندی قرار داد^۱ و در تاریخ ۷ ثور سال ۱۳۹۴/۲۶ آپریل ۲۰۱۵ یک گزارش ۸ صفحه‌ای از خلاصه ماستریپلان ۲۰ ساله برق افغانستان و دلایل ترجیح مسیر بامیان بر سالنگ بر بنیاد اسناد شرکت فیشنر را تهیه کرده و در اختیار معاون دوم ریاست جمهوری جناب استاد دانش قرار داد.

نخستین گزارش به ریاست جمهوری در مورد مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت

طبق هدایت معاون دوم ریاست جمهوری گزارشی که از وضعیت پروژه لین برق ۵۰۰ کیلوولت تهیه شده بود همراه با خلاصه مطالعه و سروی تخنیکی شرکت فیشنر در ۸ صفحه از طرف معاون دوم ریاست جمهوری خطاب به رئیس جمهوری ج.ا.ا مبنی بر «عبور لین برق ۵۰۰ کیلوولت از مسیر بامیان» به صورت مستقیم و حضوری با توضیحات لازم به رئیس جمهور ارائه شد. داکتر محمد اشرف غنی رئیس جمهور ج.ا.ا با ملاحظه محتویات این گزارش (نامه)، از این طرح استقبال نمود که می‌بایست لین سوم برق (لین اول لین ۲۲۰ کیلوولت فعلی است که از کشورهای تاجیکستان و ازبکستان وارد افغانستان شده و از مسیر سالنگ‌ها به سمت کابل عبور می‌کند و لین دوم منظور لین برق کاسا ۱۰۰۰ است و لین سوم، لین برق ۵۰۰ کیلوولت است که از ترکمنستان جهت تأمین مصرف داخلی وارد می‌شود) از مسیر بامیان عبور نماید. در همان زمان این گزارش با برخی تغییرات جزئی در تاریخ ۱۵ ثور ۱۳۹۴ تحت عنوان «استقبال رئیس جمهور از گزینۀ بامیان برای انتقال برق شمال به کابل» در سایت معاون دوم ریاست جمهوری در بخش دیدگاه منتشر شد.

در بخش نتیجه‌گیری این نامه / گزارش چنین آمده بود «با توجه به توضیحات فوق، اسناد سروی تخنیکی موجود از طرف شرکت فیشنر و عنایت ویژه و نگاه کلی رئیس جمهور محترم به پروژه‌های ملی، امید است ریاست محترم جمهوری اسلامی افغانستان به شرکت برشنا هدایت دهد که لین سوم انتقال برق (۵۰۰ کیلوولت) از مسیر بامیان اجرا شود و از تمرکز خطوط متعدد انتقال برق در یک مسیر پر حادثه مثل سالنگ جلوگیری گردد.»

۱. مشاور امور اقتصادی معاون دوم ریاست جمهوری در تاریخ ۵ حمل ۱۳۹۴ یک مطلب تحلیلی با عنوان «نگاهی به پروژه انتقال برق از شمال به کابل و مسیرهای احتمالی» نوشت و برخی از دلایل و اصرار شرکت برشنا مبنی بر برتری مسیر سالنگ نسبت به بامیان را ارزیابی و نقد کرد. این مقاله در همان زمان در سایت معاون دوم ریاست جمهوری منتشر شد. (این مقاله در بخش سوم این کتاب نیز درج شده است).

بعد از استقبال رییس جمهور از این موضوع، مسأله پروژه لین برق ۵۰۰ کیلوولت برای مدتی ساکت ماند اما متأسفانه مسئولان شرکت برشنا بدون توجه به خواست معاون دوم ریاست جمهوری و معاون دوم ریاست اجرائیه و اطلاع آنان و بدون درنظرداشت خواست مکرر مردم و برخی از اساتید دانشگاه‌ها و بدون اعتنا به استقبال رییس جمهور از عبور این لین برق از مسیر بامیان و بدون کدام اطلاع‌رسانی رسانه‌ای، داوطلبی این پروژه را که در اول سال ۱۳۹۳ (اواخر کار حکومت پیشین) به داوطلبی گذاشته بود آفرگشایی نموده و شرکت برنده (یک شرکت هندی با یک شرکت افغانی) را مشخص کرده بود.

تغییر مسیر لین کاسا ۱۰۰۰ و طرح ماستر پلان حذفی در کابینه

به‌خاطر وجود مشکلات تخنیکی در مسیر سالنگ جهت نصب خطوط متعدد انتقال انرژی، در مصوبه شماره ۷ جلسه کابینه ج.ا.ا در تاریخ ۱۳۹۴/۲/۲۳ به چند وزارت و ارگان وظیفه داده شد که مسیر سالنگ‌ها و یا بدیل آن (از جمله دره شکاری) را از نظر تخنیکی و ساحات تحت استملاک برای عبور لین برق کاسا ۱۰۰۰ بررسی نموده و نتیجه آن را در یکی از جلسات کابینه ارایه نمایند. بر بنیاد این مصوبه لازم بود یک تیم سروی کننده از نهادهای مختلف سکتوری (کمیته بین‌الوزارتی متشکل از وزارت‌های مالیه، اقتصاد، فواید عامه، امور شهرسازی و انرژی و آب) تحت ریاست وزارت انرژی و آب مسیرهای جایگزین سالنگ‌ها را بررسی نمایند.

روی این لحاظ طبق درخواست کتبی وزارت انرژی و آب مبنی بر معرفی نماینده با صلاحیت وزارت‌های و نهادهای فوق، کمیته کاری بین‌الوزارتی با ترکیب ذیل ایجاد شد:

۱. از وزارت امور شهرسازی، انجنیر محمدصابر شریف،
۲. از وزارت مالیه، انگار بنائی مشاور بودجه،
۳. از وزارت اقتصاد، انجنیر محمدهاشم حکمت،
۴. از وزارت فواید عامه، انجنیر سخی جان،
۵. از شرکت برشنا، انجنیر عزت‌الله خالقی،
۶. از وزارت انرژی و آب، انجنیر همایون کوهستانی.

بعد از برگزاری چندین جلسه توسط اعضای کمیته فوق در وزارت انرژی و آب و بررسی مسیرهای جایگزین سالنگ برای لین برق کاسا ۱۰۰۰، فیصله شده بود که به منظور حل واقعی موضوع، سروی و مطالعه ساحوی انجام شود. جهت سروی و مشاهدات تیم متشکل از سه نهاد یعنی وزارت‌های انرژی و آب، احیا و انکشاف دهات و ریاست شرکت برشنا به ساحه اعزام شوند.

تیم سروی کننده مشکل بود از:

- ۱- انجنیر عزت الله خالقی از شرکت برشنا،
- ۲- انجنیر محمد اشرف قاضی خانی از وزارت احیا و انکشاف دهات،
- ۳- انجنیر محمد ناصر محسنی از وزارت انرژی و آب.

این تیم در تاریخ ۱۳۹۴/۵/۳۱ جهت بررسی هدف فوق به ساحه اعزام شده و در مدت کوتاهی که سروی انجام می شود مسیرهای «دره کوگلامی»، «دره پارنده»، «کوتل خاواک» از نزدیک بررسی می شود. از میان این سه مسیر، مسیر اول و دوم به دلایل ارتفاع زیاد، شیب تند، نبود سرک، برفکوح های احتمالی، سیل برهای متعدد و هزینه زیاد برای حفظ و مراقبت در آینده، رد می شود اما مسیر کوتل خاواک پنجشیر برای عبور لین برق کاسا یک هزار مناسب تشخیص داده می شود.

نکته قابل توجه در این سروی این است که تیم سروی کننده اصلاً زحمت رفتن به دره شکاری جهت سروی را به خود نمی دهد و با این استدلال که «مسیر دره شکاری طولانی و غیر اقتصادی بوده و ایجاب سروی را نمی نماید»، این مسیر را رد می کند.

پس از ملاحظه اسناد و گزارش های فوق توسط مشاور امور اقتصادی معاونیت دوم ریاست جمهوری، در تاریخ ۱۳۹۴/۷/۱۳ کاستی های نظر تیم سروی کننده فوق طی یادداشتی خدمت معاون دوم ریاست جمهوری ارائه شد که تعیین مسیر لین برق کاسا ۱۰۰۰ به کوتل خاواک پنجشیر توسط تیم مذکور، کارشناسانه و دقیق به نظر نمی رسد. زیرا کمیته مذکور نه تجربه کافی را در این زمینه داشته و نه تکنولوژی و دانش لازم را و نه زمان کافی را برای این کار گذاشته اند. علاوه بر این تیم سروی کننده حتی زحمت رفتن به برخی از مسیرها از جمله «دره شکاری» را به خود نداده که این کار جای تأمل و پرسش را دارد.

استاد دانش معاون دوم ریاست جمهوری در جلسه مورخ ۱۳۹۴/۷/۱۳ کابینه ج.ا.ا که یکی از اجندای مورد بحث در این جلسه تعرفه برق تولیدی بخش خصوصی بود، پرسش هایی را در مورد ماستریپلان برق کشور و این که چرا برخی از ولایات مثل دایکندی، غور و نورستان و هم چنین بسیاری از ولسوالی های مناطق مرکزی مثل بهسود، دایمیرداد، ناهور، مالستان و جاغوری در ماستریپلان ۲۰ ساله برق کشور تا سال ۲۰۳۲م نادیده گرفته شده است، مطرح می کند و خواستار توضیح وزارت انرژی و آب در این مورد می شود که این وزارت چه برنامه ها و پلان هایی را در این بخش ها دارد؟

زمانی که این پرسش‌ها در جلسه کابینه با توضیحات لازم و کافی توسط معاون دوم ریاست جمهوری مطرح می‌شود، رئیس جمهور محمداشرف غنی به وزیر انرژی و آب دستور می‌دهد که در ماسترپلان موجود تجدید نظر نموده و تغییراتی را در این زمینه به وجود آورد و نباید مناطق مرکزی و بخش‌های دیگری از کشور از ماسترپلان ۲۰ ساله برق کشور حذف شوند.

باید یادآور شد که معاون دوم ریاست جمهوری در مواقع و موارد مختلف ثابت کرده است که وقتی پای منافع و مصالح مردم مطرح می‌شود، موقف حکیمانه، محکم و پیگیر اتخاذ می‌کند. از یک طرف اهل انجام حرکات نمایشی، سیاسی، پوپولیستی و عوام‌فریبانه نیست و از سوی دیگر با ظرافت و زیرکی خاص تمام تلاش خود را در راستای تحقق خواسته‌های مردم به‌طور منطقی و مستدل انجام می‌دهد و از جهت دیگر اهل انحصارگرایی و تمام شدن نتیجه تنها به نفع و نام خود نیست. در موضوع لین برق ۵۰۰ کیلوولت بیشترین تلاش را ایشان در راستای به ثمر نشستن خواست و منافع مردم مناطق مرکزی به عنوان وظیفه و تکلیف انجام داد اما هیچگاه نخواست که این موضوع تنها از آدرس ایشان مطرح و به نام ایشان ختم شود. از این رو گاه خود ایشان تیم اساتید را که به نحوی با موضوع سروکار داشتند، در دفتر خود خواسته و پیرامون مسأله با آنان به مشورت و رایزنی می‌پرداخت.

بورد مشاوران معاون دوم ریاست جمهوری و لین برق ۵۰۰ کیلوولت

یکی از ویژگی‌هایی معاون دوم ریاست جمهوری توجه ویژه به مشوره‌های است که خدمت ایشان ارائه می‌شود. باوجود این که استاد دانش در بسیاری از موضوعات و چالش‌های ریز و درشت کشور معلومات و اشراف لازم را داشته / دارد اما نسبت به مشوره‌های مکتوب که از سوی اعضای دفتر و مشاوران در اختیار ایشان قرار می‌گیرد، حساس است و دقت لازم را می‌نماید. در یکی از جلسات بورد مشاوران در تاریخ ۶ جدی ۱۳۹۴ موضوع لین برق ۵۰۰ کیلوولت به‌طور مفصل مورد بحث قرار گرفت و در قالب مصوبه جلسه بورد مشاوران خدمت معاون محترم رئیس جمهور تقدیم شد. در این صورت جلسه یادآوری شده بود که مشاور اقتصادی مقام بررسی نموده که لین برق ۵۰۰ کیلوولت بر بنیاد پالیسی شرکت برشنا از مسیر سالنگ می‌گذرد (یعنی شرکت برشنا این لین برق را از مسیر بامیان به مسیر سالنگ تغییر داده است). بنابراین لازم است که جنابعالی در این قضیه با توجه به دلایل و اسنادی که وجود دارند، هم‌چنان که در گذشته و تاکنون موضع قاطع، محکم و مستدل گرفته‌اید پس از این نیز با درایت که جنابعالی دارید متمنی است که نگذارید حق مردم با تصمیم یک جانبه شرکت برشنا و برخی از مسئولان ضایع شود.

قابل یادآوری این که بورد مشاوران معاون دوم ریاست جمهوری با تمام توان از داعیه برحق و عدالت خواهانه مردم حمایت کرده و بر مبنای همین نگاه پای نامه‌ای را که از سوی مردم مناطق مرکزی خطاب به رئیس جمهور در خصوص این موضوع نگاشته شده بود، به عنوان شهروندان مسئول نیز امضا کردند.

تاریخچه تهیه و تدوین ماسترپلان برق کشور

طبق اسناد موجود، ماسترپلان برق کشور نخستین بار در سال ۱۳۵۹ ش در حدود ۳۷ سال پیش تهیه و تدوین شده بود اما هیچ گاه جنبه عملی به خود نگرفت. در سال ۱۳۸۳/۲۰۰۴م در هنگام تدوین استراتژی انکشاف ملی (ANDS) افغانستان، سکتور انرژی برق به عنوان اولویت مهم انکشافی مورد توجه حکومت وقت افغانستان قرار گرفت و دومین ماسترپلان برق افغانستان توسط بانک جهانی تدوین شد اما به دلایلی عملی نشد.

از سوی دیگر به دلیل رشد جمعیت، افزایش مصرف کنندگان انرژی و بهبود نسبی وضعیت اقتصادی مردم، حکومت افغانستان جهت تأمین برق شهر کابل به تکاپو افتاد تا این که در سال ۱۳۸۷ ش / ۲۰۰۸م وزارت انرژی و آب از بانک انکشاف آسیایی درخواست کرد که تا ماسترپلان سکتور انرژی افغانستان را تهیه و ترتیب نماید. پس از جلسات متعدد بین‌الوزارتی با حضور نمایندگان جامعه بین‌المللی فیصله شد که بانک انکشاف آسیایی با منظوری و اختصاص ۵۷۰ میلیون دالر به عنوان نهاد اصلی تمویل کننده سکتور انرژی افغانستان عمل نماید. (گزارش کمیسیون ملی بررسی مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت از پل خمیری الی ارغندی، ۸ جوزا ۱۳۹۵).

بانک انکشاف آسیایی در ۶ نوامبر سال ۲۰۱۰م / ۱۵ عقرب ۱۳۸۹ جهت تدوین استراتژی سکتور انرژی افغانستان، شرکت فیشنر (Fichtner) آلمانی را به عنوان شرکت مشاور برای مطالعه و تدوین ماسترپلان بیست ساله برق افغانستان طی قرارداد شماره TA43497 استخدام می‌کند. بربنیاد این قرارداد شرکت فیشنر آلمانی ماسترپلان بیست ساله برق کشور را برای سال‌های ۲۰۱۲ تا ۲۰۳۲م با هزینه یک میلیون و پنج صد هزار دالر آمریکایی با پول فقرزدایی کشور جاپان از طریق بانک انکشاف آسیایی، طی دو سال و چند ماه تهیه و ترتیب نمود.

در اکتوبر ۲۰۱۱ / میزان ۱۳۹۰ شرکت فیشنر طرح ماسترپلان برق افغانستان را بر مبنای مشاهدات ماهواره‌ای و معلوماتی - هرچند ناقص - که وزارت انرژی و آب در اختیار آن شرکت قرار داده بود، ترتیب و تهیه کرد.

در مورخ ۵ اسد ۱۳۹۱ خورشیدی/ ۲۶ جولای ۲۰۱۲م رئیس جمهور وقت طی فرمانی شماره ۴۵، وزارت انرژی و آب را مؤظف نمود تا:

- طی مدت سه ماه، با همکاری مستقیم د افغانستان برشنا شرکت از شروع کار برای شبکه سازی برق در شهر کابل و سایر شهرهای بزرگ کشور به شورای وزیران گزارش ارائه نماید.
- طی مدت شش ماه راه های خود کفایی کشور از درک تأمین انرژی برق در طویل المدت را به شورای وزیران ارائه نماید.
- طی مدت شش ماه پروسه انتقال برق به جنوب، شرق و مناطق مرکزی کشور به شمول بامیان و دایکندی را مورد ارزیابی فنی و تخنیکی قرار داده طرح های مشخص خود را به شورای وزیران ارائه نماید.

هم چنین در مصوبه شماره ۳۱ مورخ عقرب سال ۱۳۹۱ شورای وزیران، وزارت انرژی و آب با همکاری شرکت برشنا مؤظف گردید تا پلان تفصیلی شبکه سازی برق شهر کابل و شهرهای بزرگ را با در نظر داشت توازن توزیع برق در شهرهای کشور و تولید انرژی برق از منابع مختلف طور همه جانبه ترتیب و به جلسات بعدی شورای وزیران ارائه نماید.

در دسامبر ۲۰۱۲م / قوس ۱۳۹۱ در جلسه ای که ریاست آن را وزیر انرژی و آب وقت و رئیس شرکت برشنا بر عهده داشتند، مسوده گزارش نهایی شرکت فیشنر در باره ماستریپلان برق به جانب افغانستان ارائه شد. در تاریخ ۲۱ حمل سال ۱۳۹۲ / ۱۰ آپریل ۲۰۱۳ در یک محفل عمومی در تالار کنفرانس وزارت انرژی و آب این ماستریپلان با توضیحات لازم توسط دو تن از نمایندگان شرکت فیشنر (ولکر و رولند) و با حضور وزیر انرژی و آب، معینان، رئیسان و تعدادی از کارمندان این وزارت، مشاور ریاست جمهوری در امور انرژی، وزارت های مالیه، اقتصاد، معادن و انکشاف دهات، شرکت برشنا، استادان پوهنتون های کابل و پولتخنیک، نماینده پروژه گاز شیرغان و دونرهای که در بخش انرژی همکاری داشتند، ارایه شد. بدین ترتیب ماستریپلان بیست ساله برق افغانستان توسط وزیر انرژی و آب با هدف خود کفایی در تولید و توزیع برق معرفی گردیده و مورد تأیید قرار گرفت. (سایت دویچه آلمان، ۱۰ آپریل ۲۰۱۳، <http://www.dw.com/fa-af>)

طبق این ماستریپلان، افغانستان تا سال ۲۰۳۲م به ۳۵۰۰ میگاوات برق ضرورت خواهد داشت، در این ماستریپلان پیش بینی شده بود که می بایست سال به سال از میزان برق وارداتی کاسته شده و در آینده کشور به سمتی حرکت کند که بتواند از منابع داخلی خود برق تولید نموده که علاوه بر تأمین مصرف داخلی، مازاد آن را صادر کند. مرحله اول این ماستریپلان شامل تولید برق از طریق اعمار بندهای آب

کنر، کجکی، کوکچه، احداث نیروگاه گازی شبرغان و انتقال لین ولتاژ بلند (500 kv) از کشور ترکمنستان می‌شد و پروژه‌های دیگر مرحله به مرحله در این ماسترپلان در نظر گرفته شده بود.

فرمان شماره ۴۵ ریاست جمهوری در سال ۱۳۹۱ و تصمیم شورای وزیران

همان‌گونه که اشاره شد در تاریخ ۵ اسد ۱۳۹۱ خورشیدی فرمان شماره ۴۵ ریاست جمهوری خطاب به وزارت انرژی و آب صادر شد. در مورخ ۲۸/۱۳۹۲/۲/۹ اپریل ۲۰۱۳م در پاسخ به این فرمان، وزارت انرژی و آب با همکاری شرکت برشنا طرح پلان تفصیلی شبکه‌سازی برق شهر کابل و شهرهای بزرگ کشور را به شورای وزیران ارائه نموده و تحت عنوان مصوبه شماره ۶ کابینه در همان تاریخ به تصویب رسید.

از آنجای که از مصوبه فوق برداشت‌های گوناگون در زمینه تغییر مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت و عدم آن از بامیان به سالنگ صورت گرفته است (برخی از دولت مردان فعلی معتقدند که تغییر مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت از بامیان به سالنگ به نحوی از این مصوبه مستفاد است در حالی که دولت مردان قبلی منکر چنین استنباطی می‌باشند)، بخشی از مصوبه شماره ۶ مورخ ۱۳۹۲/۲/۹ کابینه که به نحوی با موضوع مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت مرتبط است، عیناً نقل می‌شود تا موضوع بیشتر روشن گردیده و خوانندگان خود به درستی در این موضوع قضاوت نمایند.

۱. «پروژه انتقال برق به جنوب و جنوب غرب کشور: در مرحله اول وزارت انرژی و آب روی انتقال و رسانیدن برق مکفی به کابل با تمديد لین انتقال ولتاژ بلند 500KV از آقینه – اندخوی – شبرغان – پل خمیری الی ارغندی کابل به شمول احداث و ساختمان یک باب سبستیشن در ارغندی کابل پلان که بودجه آن از طرف بانک انکشاف آسیایی تعهد گردیده است، با در نظر داشت و تطبیق این برنامه، برنامه برق رسانی به ولایات جنوبی و جنوب غربی کشور طور ذیل برنامه و تأمین انرژی برق می‌گردد.»

در پاراگراف ۲ و ۳ این مصوبه، پروژه انتقال برق به شرق و ولایت نورستان مطرح شده است و در پاراگراف ۴ و ۵ نحوه تأمین برق ولایت‌های بامیان و دایکندی مطرح شده است اما نحوه برق رسانی و تأمین آن برای ولایت غور در این طرح هیچ اشاره‌ی نشده است.

۴. ولایت بامیان

«غرض تأمین برق ولایت بامیان این وزارت دو برنامه را روی دست داشته که در کوتاه مدت برای ولایت بامیان دستگاه‌های کوچک آبی و پل‌های آفتابی را پلان نموده که کار نصب پل‌های آفتابی به ظرفیت یک میگاوات از کمک مالی کشور نیوزرلند آغاز یافته و دو دستگاه مایکروهایدل به اساس کمک مالی بانک

انکشاف آسیایی در مرحله دیزاین قرار دارد و در دراز مدت تمدید لین ولتاژ بلند از سب استیشن جبل السراج به ولایت بامیان، شبکه توزیعی و احداث یک باب سب استیشن شامل برنامه‌های این وزارت بوده و همچنان استفاده از لین انتقال برق که از دره یوسف (دره صوف) به عینک لوگر و آهن حاجی گک به سیستم عمومی برق کشور وصل (گرید) خواهد گردید در تأمین برق مرکز بامیان و ولسوالی‌های هم‌جوار آن استفاده خواهد شد.

4 - ولایت بامیان :

غرض تأمین برق ولایت بامیان این وزارت دو برنامه را روی دست داشته که در کوتاه مدت برای ولایت بامیان دستگاه‌های کوچک آبی و پنل‌های آفتابی را پلان نموده که کار نصب پنل‌های آفتابی به ظرفیت یک میگاوات از کمک مالی کشور نیوزلند آغاز یافته و دو دستگاه مایکرو هایدل به اساس کمک مالی بانک انکشاف آسیایی در مرحله دیزاین قرار دارد و در دراز مدت تمدید لین ولتاژ بلند از سب استیشن جبل السراج به ولایت بامیان، شبکه توزیعی و احداث یک باب سب استیشن شامل برنامه‌های این وزارت بوده و همچنان استفاده از لین انتقال برق که از دره یوسف به عینک لوگر و آهن حاجی گک به سیستم عمومی برق کشور (گرید) وصل خواهد گردید در تأمین برق مرکز بامیان و ولسوالی‌های هم‌جوار آن استفاده خواهد شد.

2 | Page

بر علاوه از یک میگاوات برق آفتابی کمک کشور نیوزلند، نصب پنل‌های آفتابی به ظرفیت 3MW که قیمت آن 18 میلیون دالر می‌گردد ضرورت می‌باشد.

بر علاوه از یک میگاوات برق آفتابی کمک کشور نیوزلند، نصب پنل‌های آفتابی به ظرفیت 3MW که قیمت آن 18 میلیون دالر می‌گردد، ضرورت می‌باشد.

۵. ولایت دایکندی

«وزارت انرژی و آب غرض برق‌رسانی مرکز ولایت دایکندی یک پایه دیزل جنراتور را تدارک نموده و در کوتاه مدت سروی و مطالعه دستگاه‌های کوچک آبی را تکمیل و در لیست پیشنهادی پروژه‌ها به وزارت محترم مالیه پیشکش [کرد] که بنابر عدم موجودیت وجوه مالی در سال ۱۳۹۲ منظور نگردیده است و در سال‌های بعد اکیداً پیشنهاد می‌گردد که با دریافت و منظوری بودجه مورد نیاز این وزارت در احداث آن اقدام خواهد نمود و در صورت ضرورت مبرم و لزوم دید غرض تأمین

برق ولایت دایکندی نصب پنل‌های آفتابی به ظرفیت 3MW که بودجه آن ۱۸ میلیون دالر می‌گردد، ضرورت می‌باشد.

در درازمدت تمدید لین ولتاژ بلند از ولایت بامیان الی دایکندی، احداث یک باب سب‌استیشن و تمدید شبکه‌های توزیعی شامل برنامه‌های این وزارت شده است.»

 جمهوری اسلامی افغانستان ریاست عمومی اداره امور و دارالانشای شورای وزیران اجندا		
مورخ ۱۳۹۲/۲/۹		شماره (۶)
• شروع جلسه با تلاوت آیات از کلام الله مجید. • افتتاح مجلس توسط جلال‌تآب رئیس جمهوری اسلامی افغانستان.		
شماره	موضوعات	گزارش دهندگان
۱	فیصله کمیته قوانین • طرح قانون مالیات بر ارزش افزوده. • طرح قانون انرژی هستوی.	وزیر محترم عدلیه و مالیه محترمان وزیر عدلیه و رئیس انرژی هستوی
۲	طرز العمل توزیع زمین های بکر و لاامروغ بمقتضای ایجاد محلات مسکونی برای اهالی مستحق کرا و قصبات متحمل محلات توزیع شده به کوچی ها.	محترم وزیر زراعت و آبیاری
۳	در مورد تطبیق فرمان شماره (۴۵) مورخ ۱۳۹۱/۵/۵ مقام ریاست جمهوری: • پلان تفصیلی شبکه سازی برق شهر کابل و شهر های بزرگ کشور. • طرح پالیسی حفظه نگهداشت و ترمیم آثار باستانی.	محترم وزیر انرژی و آب محترم وزیر اطلاعات و فرهنگ
۴	• تبادلہ مواری ۵۱۰ جریب زمین ملکیت حاجی محمد نذیر و حاجی محمد بشیر واقع شهر مزار شریف در بدل مواری ۱۱۲۸ جریب زمین بکر و بایر دولتی در قاصله ۷ کیلو متری سرک کابل - مزار شریف. • استملاک مواری ۶۷،۱۲ جریب زمین ملکیت لالا، مصطفی و علی گل که شامل پروژه C شهر آقچه ولایت جوزجان گردیده است	محترم رئیس عمومی اداره مستقل از گنهای محل
۵	ترک تابعیت ۶۰ تن اتباع کشور.	محترم وزیر عدلیه

(صفحه اول مصوبات کابینه ج.ا.ا در سال ۱۳۹۲)

چنانچه در این طرح تفصیلی دیده می‌شود باوجود این که موضوع لین برق ۵۰۰ کیلوولت و انتقال آن به کابل مطرح شده و در ماسترپلان ۲۰ ساله برق کشور که ۲۱ حمل ۱۳۹۲ (۱۹ روز قبل از ارائه این طرح تفصیلی برق‌رسانی به ولایات مختلف کشور) به تأیید وزارت انرژی و آب و سایر نهادهای مرتبط رسیده بود و شرکت تهیه کننده ماسترپلان مسیر بامیان را برای انتقال این لین برق پیشنهاد کرده بود، اما در طرح پلان برق‌رسانی به ولایت بامیان موضوع انتقال برق از سب‌استیشن جبل السراج به بامیان در آینده مطرح شده است. این موضوع حاکی از این است که تهیه کنندگان طرح فوق یا ماسترپلان بیست ساله

(tacr-annex1

لین برق ۵۰۰ کیلوولت از یل، خمیری الی، ارغندی، ۴ جوزای (۱۳۹۵).

جمهوری اسلامی افغانستان چنین نگاشته شده است:

مقام محترم ریاست جمهوری اسلامی افغانستان!

جبر منہ پر گزار گر دد و از هفت تن کارمندان دولت هر یک:

- ۱- محترم انجمنیر غلام فاروق "قاضی زادہ" معین انرژی این وزارت،

۲- محترم عبدالرزاق "صمدی" رئیس اجرائیوی شرکت برشنا،

۴- محترم انجنیر شکیب "نثار" رئیس عملیاتی شرکت برشنا،

- ۴- محترم دوکتور وحیدالله "پوپلزی" رئیس برنامه‌های مدیریتی،
- ۵- محترم نیک محمد "محبی" نماینده وزارت محترم مالیه،
- ۶- محترمه انجنیر ضیاگل "سلجوقی" رئیسۀ نظارت بر تطبیق پروژه‌های انرژی،
- ۷- انجنیر محمد هاشم "عالمی" کارمند نظارت بر تطبیق پروژه‌های انرژی،
- ۸- محترم عبدالقهار خان مدیر هماهنگی کمک‌ها - دعوت به عمل آورده است تا در نشست متذکره اشتراک نمایند.

تاریخ	مدیریت عمومی ارتباط خارجه	شماره
۱۳۹۱/۱۰/۲۸		۴۳۶
احکام	پیشنهاد	
بسم الله الرحمن الرحيم شماره حکم: ۱۳۹۱/۱۰/۲۸ تاریخ: ۱۳۹۱/۱۰/۲۸ ملاحظه شد: سفر ذوات مندرج پیشنهاد وزارت انرژی و آب جرمنی جهت اشتراک در برگزاری ورکشاپ کاری که از تاریخ ۲۱ الی ۲۵ جنوری ۲۰۱۳ کشور دایر میگردد با اجرای جیب خرج هفت داخل بودجه ادارات مربوط منظور است. هیئت موظف است گزارش سفر خویش را به جمهوری ا.ا. ارایه نمایند. مارشال محمد نسیم قهیم معاون اول و سرپرست ریاست جمهوری ا.ا.	به مقام محترم ریاست جمهوری اسلامی افغانستان! بسم الله الرحمن الرحيم تاریخ: ۱۳۹۱/۱۰/۲۸ وزارت امور کارگاه جیب برگزاری ورکشاپ و جلسه کاری تحت عنوان: Power Sector Master Plan - Invitation to Final Workshop & Working Sessions که قرار است از تاریخ ۲۵-۲۱ جنوری ۲۰۱۳ مخاطب: ۴-۲ ظو ۱۳۹۱ در کشور جرمنی برگزار گردد و از هفت تن کادر دولتی ترکیب: ۱- محترم انجنیر غلام شلوق "قاضی زاده" معین انرژی این وزارت ۲- محترم عبدالرزاق "صمدی" رئیس اجرایی شرکت برشنا ۳- محترم انجنیر شکیب "نثار" رئیس عملیاتی ور ۴- محترم دوکتور وحیدالله "پوپلزی" رئیس برنامه های مدیریتی ۵- محترم نیک محمد "محبی" نماینده وزارت محترم مالیه ۶- محترمه انجنیر ضیا گل "سلجوقی" رئیسۀ نظارت بر تطبیق پروژه های انرژی ۷- محترم محمد هاشم "عالمی" کارمند ور ۸- محترم عبدالقهار خان مدیر هماهنگی کمک ها - دعوت به عمل آورده است تا در نشست متذکره اشتراک نمایند. وزارت محترم امور خارجه ذریعہ مکتوب نمیرفوق به اشتراک ایشان در نشست متذکره ابراز موافقه نموده است مصارف را بانک انکشاف اسفانی می پذیرد و موضوع اجتمعا پیشنهاد گردیده خواهشمندم سفر و جیب خرج شان را برای مدت (۵) یوم از بودجه ادارات مربوط شان طوریکه لازم است منظور فرموده ممنون سازند. تذکره: فرم ها و مکتوب وزارت محترم امور خارجه ضما تقدیم است. با احترام الخانج محمد اسماعیل وزیر انرژی و آب ۱۳۹۱/۱۰/۲۸	

وزارت محترم امور خارجه ذریعہ مکتوب نمبر فوق به اشتراک ایشان در نشست متذکره ابراز موافقه نموده است، مصارف را بانک انکشاف آسیایی می پردازد. موضوع احتراماً پیشنهاد گردید خواهشمندیم سفر و جیب خرج شان را برای مدتی (۵) یوم از بودجه ادارات مربوط شان طوری که لازم است منظور فرموده ممنون سازند.

دعوت نامه - فورمه‌ها و مکتوب وزارت محترم/ امور خارجه ضماً تقدیم است.

با احترام

الحاج محمد اسماعیل

وزیر انرژی و آب

در همین ارتباط در تاریخ ۱۳۹۱/۱۰/۲۴ از طرف معاون اول و سرپرست ریاست جمهوری مارشال محمدقسیم فهیم خطاب به وزارت انرژی و آب چنین حکمی صادر شده است:

به وزارت محترم انرژی و آب

ملاحظه شد:

سفر ذوات مندرج پیشنهاد وزارت انرژی و آب به کشور جرمنی جهت اشتراک در برگزاری ورکشاپ و جلسه کاری که از تاریخ ۲۱ الی ۲۵ جنوری ۲۰۱۳ در آن کشور دایر می‌گردد با اجرای جیب خرج هفت تن داخل بودجه ادارات مربوط منظور است. هیئت مؤظف است گزارش سفر خویش را به رئیس جمهور جمهوری / ا.ا.رایه نمایند.

مارشال محمدقسیم فهیم معاون اول و سرپرست ریاست جمهوری / ا.ا.

در آخرین دور ملاقات طرف‌های فوق به‌خصوص شرکت برشنا، وزارت انرژی و آب، وزارت مالیه و بانک انکشاف آسیایی با مسئولان شرکت فیشنر در تاریخ ۱۳ و ۱۴ فبروری ۲۰۱۳/م ۲۵ و ۲۶ دلو ۱۳۹۱ از شرکت مذکور خواستند که علاوه بر مسیر دوشی - بامیان - میدان وردک، مسیر سالنگ را نیز مطالعه نموده و امکان احداث لین برق ۵۰۰ کیلوولت در این مسیر را نیز به شکل مقایسوی با مسیر دوشی - بامیان - وردک بررسی نماید. (مقدمه گزارش کمیته تخنیکی - لین برق ۵۰۰ کیلوولت پل خمی - کابل، ۲۰ حوت ۱۳۹۴).

پس از درخواست نهادهای مذکور مبنی بر مطالعه امکان سنجی مسیر سالنگ برای لین برق ۵۰۰ کیلوولت، شرکت فیشنر موقف خود را در پایان بررسی مقایسه‌ای دو مسیر چنین بیان نموده است:

به دلایل زیر مسیر بامیان برای تمديد لین برق ۵۰۰ کیلوولت برتری دارد:

- پیچیدگی اراضی مسیر سالنگ،
- موجودیت لین برق ۲۲۰ کیلوولت،
- فقدان تفاوت قابل ملاحظه در قیمت،

● سکتگی بزرگ در روند تأمین برق کابل در صورت مواجه شدن همزمان هر دو لین انتقال ۲۲۰ و ۵۰۰ کیلوولت با خطرات.

شرکت فیشنر در سال ۲۰۱۶م نیز پس از اعتراضات صورت گرفته نسبت به تغییر مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت در پاسخ به پرسش کتبی شرکت برشنا میان دو مسیر مقایسه نموده و نتیجه گیری زیر را ارائه کرده است که به نحوی نظر نخستین این شرکت را تأیید می کند.

نامه شرکت فیشنر در پاسخ به پرسش رئیس شرکت برشنا

در نامه شرکت فیشنر در اول فیرووری ۲۰۱۶م (۱۲ دلو ۱۳۹۴) که در جواب نامه و درخواست رئیس وقت شرکت برشنا مبنی بر تبیین دلایل انتخاب مسیر سالنگ به جای مسیر بامیان خطاب به رئیس شرکت برشنا قدرت الله دلاوری و داکتر قیومی مشاور رئیس جمهور در امور زیر بناها نوشته شده است، چنین آمده است:

پس از تهیه و تدوین ماسترپلان برق افغانستان، شرکت برشنا (DABS) و بانک انکشاف آسیایی (ADB) درخواست کردند که مسیر سالنگ انتخاب شود. در حالی در سال ۲۰۱۲ در ماسترپلان بخش انرژی افغانستان بهترین راه حل برای اتصال سیستم برق شمال به جنوب مطالعه گردیده و دو مسیر ذیل برای پروژه متذکره در نظر گرفته شده بود:

۱. از دشت الوان پل خمیری به کابل (ارغندی) از کریدور سالنگ،

۲. از دشت الوان پل خمیری به کابل (ارغندی) از مسیر بامیان.

شرکت فیشنر در این نامه سه صفحه ای خود یک مورد امتیاز و چهار نقطه منفی برای مسیر سالنگ بیان کرده و پنج مورد مزیت و دو نقطه منفی را برای مسیر بامیان یادآوری کرده است. البته باید یادآور شد که نقطه منفی دوم برای مسیر بامیان (ناامنی) چندان معیار ثابت و قابل اعتماد نیست زیرا امنیت یک امر متغیر است و آنکهی این نمره منفی بر بنیاد گزارش غیر موثق به شرکت فیشنر بوده است. اصل پاسخ شرکت فیشنر:

الف) مسیر سالنگ:

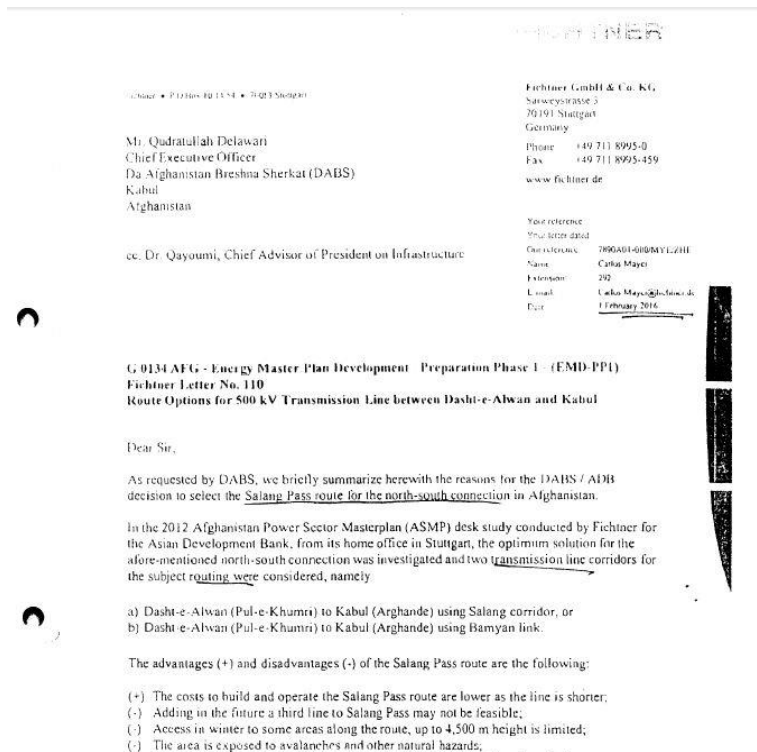
۱. هزینه ساخت پروژه در مسیر سالنگ کمتر است زیرا طول لین کوتاه تر است (+).

۲. عبور سه لین انتقال برق از مسیر سالنگ امکان ندارد (-).

۳. دسترسی در زمستان‌ها به مسیر لین برق سالنگ که در برخی نقاط تا ۴۵۰۰ متر ارتفاع دارد، مشکل به نظر می‌رسد (-).
۴. خطر حوادث طبیعی در مسیر سالنگ مثل برف کوچ و دیگر حوادث زیاد است و مثل قمار می‌ماند (-).
۵. عبور چند لین برق از یک مسیر خطر کلی قطعی برق کابل را افزایش می‌دهد (-).

ب) مسیر بامیان:

۱. بالاترین نقطه ارتفاع در مسیر بامیان ۳۵۰۰ متر است که نسبت به سالنگ کمتر است (+).
 ۲. علاوه بر این، در صورت انتخاب مسیر بامیان در آینده امکان عبور لین دیگر از سالنگ وجود خواهد داشت (+).
 ۳. عرضه برق در شهر کابل از لین دیگر نیز تأمین می‌شود که این امر ریسک قطعی برق کابل را کاهش می‌دهد (+).
 ۴. در آینده می‌توان از منابع حرارتی یا آبی که در نزدیک این لین قرار دارد، برق تولید نموده و به شبکه سراسری وصل کرد (+).
 ۵. مسیر بامیان این ولایت را به شبکه سراسری برق افغانستان وصل می‌کند (+).
 ۶. به‌خاطر طولانی‌تر بودن مسیر بامیان، هزینه ساخت لین برق نیز افزایش می‌یابد (-).
 ۷. گفته شده که مسیر بامیان نسبت به سالنگ ناامن‌تر می‌باشد (-).
- (نامه شرکت فیشر، ۱ فیروزی ۲۰۱۶، صص ۱ و ۲)

(نامه شرکت فیشنر)

مسئولان شرکت فیشنر در این نامه مثل ماستریلان و سند مقایسه‌ای هم‌چنان مسیر بامیان را ترجیح داده است. به هر حال پس از انتشار گزارش مقایسه‌ای شرکت فیشنر، وزارت انرژی و آب و شرکت برشنا در جلسه اشتوتگارت خاطر نشان کردند که به منظور رفع نیازهای عاجل شهر کابل به انرژی برق، لازم است تا مسیر انتقال لین ۵۰۰ کیلوولت از مسیر سالنگ صورت گیرد. اما این که این تغییر مسیر با اطلاع تمام اعضای کابینه و حکومت وقت بوده یا نه، در هاله‌ای از ابهام قرار دارد هرچند کمیسیون ملی بررسی لین برق ۵۰۰ کیلوولت سال ۱۳۹۵ اظهار داشته است که این تغییر بدون اطلاع کابینه و حکومت وقت صورت گرفته است! لیکن آنچه محرز است این است که سه اداره مرتبط مثل وزارت انرژی و آب، وزارت مالیه و شرکت برشنا پیشنهاد کننده و پیش‌برنده گام به گام تغییر مسیر این پروژه بوده‌اند!

در ماه اپریل سال ۲۰۱۳ م / حمل ۱۳۹۲ یک تیم دیزاینر شرکت فیشنر مستقر در افغانستان کار دیزاین لین برق ۵۰۰ کیلوولت از مسیر سالنگ را آغاز کردند. در ماه جون ۲۰۱۳ / جوزای ۱۳۹۲ معین

وزارت مالیه افغانستان و رئیس شرکت برشنا تفاهم‌نامه اجرایی شدن پروژه متذکره را از مسیر سالنگ به امضاء رساندند.

در ماه اکتوبر سال ۲۰۱۳/ میزان ۱۳۹۲ مذاکره پیرامون مسیر سالنگ میان وزارت مالیه افغانستان و بانک انکشاف آسیایی صورت گرفت. در ماه نوامبر ۲۰۱۳ در روشنی تعهد ۱۰۴ میلیون دالری USAID و ۱۳ میلیون دالری کشور جاپان، هیأت مدیره بانک انکشاف آسیایی پروژه مذکور را رسماً تأیید نمود. گزارش کمیسیون ملی بررسی مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت از پل خمیری الی ارغندی، ۴ جوزای (۱۳۹۵).

همان گونه که پیش از این اشاره شد از اواخر سال ۱۳۹۳/ اوایل سال ۲۰۱۵م موضوع لین برق ۵۰۰ کیلوولت از مسیر بامیان یا سالنگ مورد اعتراض معاون دوم ریاست جمهوری جناب استاد سرور دانش، معاون دوم ریاست اجرائیه جناب استاد محمد محقق، معاون پیشین ریاست جمهوری جناب استاد محمد کریم خلیلی، برخی از وکلا، جامعه مدنی و اساتید دانشگاه‌ها قرار گرفتند. اما مسئولان شرکت برشنا بدون توجه به این اعتراضات و به صورت مشکوک کار خود را دنبال نموده و با همکاری شرکت فیشتر اسناد داوطلبی پروژه را تهیه و به داوطلبی گذاشتند.

زمان منظوری آغاز تدارکات این پروژه در تاریخ ۲۰۱۳/۱۲/۱۴، تاریخ تأییدی شرطنامه ۲۰۱۴/۱۱/۲۷، تاریخ تأییدی اعلان داوطلبی مورخ ۲۰۱۴/۱۲/۱۷ صورت گرفته است. زمان اعلان داوطلبی این پروژه دوبار تمدید شده است. یکی از ۲۰۱۵/۲/۲۵ تا ۲۰۱۵/۳/۱۷ و دیگری از ۲۰۱۵/۳/۱۷ تا ۲۰۱۵/۴/۷م که در مجموع در طی این مدت شش آفر (پیشنهاد) دریافت گردید که آفرگشایی تخنیکی در تاریخ ۲۰۱۵/۴/۷ و آفرگشایی مالی در تاریخ ۲۰۱۵/۱۰/۱۲ انجام شد. پس از ارزیابی آفرها دو شرکت هندی و افغانی به طور مشترک برنده اعلام می‌شود. (1- KAPATARU POWER - 2- RGM International Group LLCJV TRANSMASION LTD).

پس از مشخص شدن شرکت برنده، در نوامبر سال ۲۰۱۵م/ عقرب سال ۱۳۹۴ بانک انکشاف آسیایی نامه عدم اعتراض به تفویض قرارداد این پروژه را صادر کرد. با مشخص شدن شرکت برنده، اسناد این پروژه در تاریخ ۱۳۹۴/۹/۱۶ جهت اعطای قرارداد پروژه تدارکات تجهیزات، دیزاین و ساختمان توسط شرکت برشنا به دفتر اداره تدارکات ملی روان می‌شود. این اداره ملاحظات خود را در شش بند نوشته و جهت تصمیم نهایی به کمیسیون تدارکات ملی می‌فرستد.

پروژه لین برق ۵۰۰ کیلوولت در جلسه مورخ ۱۳۹۴/۹/۲۴ کابینه ج.ا.ا مطرح می‌شود و طبق فیصله شماره ۶۳۱ بنا می‌شود که وزارت اقتصاد سریعاً یک بررسی مجدد از لحاظ تخنیکی و حقوقی و روند داوطلبی آن را انجام دهد. وزارت اقتصاد بر بنیاد فیصله کابینه، پس از یک ماه گزارش و ملاحظات

بررسی خود را در تاریخ ۱۳۹۴/۱۰/۲۳ به کمیسیون تدارکات ملی می‌فرستد و برخی ملاحظات خود را منعکس می‌سازد. از جمله در ملاحظه شماره ۴ چنین آمده است:

«پروژه متذکره قبل از اطلاعیه عام جهت منظوری به کمیسیون محترم تدارکات ملی ارسال گردیده است. در حالی که مطابق بند ۳ ماده ۴۳ قانون تدارکات و حکم ۸۱ طرز العمل تدارکات اداره نمی‌تواند الی سپری شدن دو هفته بعد از نشر اطلاعیه تصمیم اعطای قرارداد و یا رسیدگی به اعتراضات داوطلبان، قرارداد را با داوطلب برنده عقد و یا غرض منظوری به کمیسیون تدارکات ملی ارجاع نماید، که موضوع با نماینده اداره محترم در جریان گذاشته شد و در پاسخ چنین ابراز نمودند: «مطابق به ماده شماره ۴۳ دستور العمل برای داوطلبان مندرج شرطنامه اطلاعیه نتایج ارزیابی آفرها بعد از عقد قرارداد صورت می‌گیرد، موضوع طرف قناعت قرار نگرفت.»»

مهم‌ترین نقطه نظر و ایراد وزارت اقتصاد این بود که با توجه به این که مسیر پروژه از ساحات مرتفع و کوهستانی می‌گذرد، اما شرکت برنده (KPTL هندی) نه تجربه تطبیق پروژه در مناطق کوهستانی را دارد و نه تجربه کار در افغانستان را. هرچند شرکت افغانی شریک شرکت هندی در کارنامه خود تطبیق پروژه‌های کوچک و متوسط در مراکز ولایات گرمسیر را دارد اما تجربه تطبیق پروژه مطابق شرطنامه در مناطق کوهستانی را ندارد. گزارش وزارت اقتصاد مشعر است که با وجود این ملاحظات در ارزیابی تخنیکی، موافقت بانک انکشاف آسیایی نسبت به تطبیق پروژه حاصل شده است.

پس از ارائه نظر وزارت اقتصاد، در ۱۲ جدی ۱۳۹۴ موضوع تأیید قرارداد پروژه لین ۵۰۰ کیلوولت از دشت الوان پلخمیری به ارغندی کابل با شرکت‌های برنده در کمیته تدارکات ملی (اعضای کمیته تدارکات ملی عبارت‌اند از: رئیس جمهور، معاون دوم ریاست جمهوری، رئیس اجرائیه، وزیران مالیه، اقتصاد، عدلیه، ناظر ولسی جرگه ج.ا.ا و نمایندگان برخی از همکاران بین‌المللی) مطرح شد که بسان گذشته با پرسش معاون دوم ریاست جمهوری از رئیس جدید شرکت برشنا «قدرت‌الله دلاوری» روبرو می‌شود که مسیر این لین برق از کدام مسیر می‌گذرد؟ رئیس شرکت برشنا جواب می‌دهد که مسیر این لین از سالنگ تعیین شده است. این پاسخ با واکنش و اعتراض معاون دوم ریاست جمهوری مواجه می‌شود که پیش از این با شرکت برشنا مطرح شده بود و بنا بود این لین برق از مسیر بامیان بگذرد و رئیس جمهور نیز از آن بگونه‌ای در اوایل سال ۱۳۹۴ استقبال کرده بود. رییس شرکت برشنا به دلیل این که تازه به این ریاست منصوب شده است، از موضوع اظهار بی‌اطلاعی می‌کند. طبق درخواست معاون دوم رییس جمهوری پروسه داوطلبی پروژه لین برق ۵۰۰ کیلوولت جهت بررسی بیشتر متوقف شده و از اجندای کمیته تدارکات ملی خارج می‌شود.

ادامه اعتراض معاون دوم ریاست جمهوری

با اعتراض معاون دوم ریاست جمهوری در جلسه کمیته تدارکات ملی در تاریخ ۱۲ جدی ۱۳۹۴ نسبت به تغییر مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت از مسیر بامیان - میدان وردک - کابل به سالنگ - کابل مرحله جدید اعتراضات کلید می خورد. صبح روز ۱۳ جدی ۱۳۹۴ مقام معاون ریاست جمهوری به مشاور امور اقتصادی هدایت می هد که می بایست یک نامه مستدل و مستند عنوان ریاست جمهوری در مورد پروژه لین برق ۵۰۰ کیلوولت نوشته شود. این نامه تا پایان همان روز در هشت صفحه با استدلال های کافی از نظر تخنیکی، اقتصادی، عدالت اجتماعی و انکشاف متوازن تهیه شده و در اختیار معاون دوم ریاست جمهوری قرار می گیرد. پس از اعمال اصلاحات مورد نظر معاون دوم ریاست جمهوری، بنا می شود که این نامه توسط ایشان در حاشیه جلسه شورای امنیت - که همان شب در ارگ ریاست جمهوری برگزار شده بود - به صورت مستقیم به رئیس جمهور داکتر محمد اشرف عنی تحویل داده شود که این کار صورت می گیرد. طبق هدایت معاون دوم ریاست جمهوری عین همان نامه در تاریخ ۱۴/۱۰/۱۳۹۴ به صورت مکاتب رسمی به اداره امور ریاست جمهوری فرستاده می شود و همچنین در همان تاریخ رونوشت این نامه با تغییرات جزئی در مقدمه و نتیجه گیری برای وزارت انرژی و آب و شرکت برشنا فرستاده می شود. (اصل نامه در بخش دوم، شماره ۲ آمده است).

در همین زمان برخی وکلا، اساتید دانشگاه ها و جامعه مدنی در ملاقات های مکرر خود با معاون دوم ریاست جمهوری چه در صدرات و چه در دفتر ارتباطات کارته چهار، روی این موضوع تمرکز نموده و خواستار معلومات لازم در این خصوص و اتخاذ موقف واحد شده بودند. طبق روش معمول استاد دانش نیز از این موقف استقبال نموده و خواستار ایجاد هماهنگی لازم در این مورد می شود.

آغاز اعتراضات فراگیر

پس از در جریان قرار گرفتن تعدادی از وکلا نسبت به تغییر مسیر لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از مسیر بامیان به مسیر سالنگ، اعتراضات جنبه گسترده تر به خود می گیرد. در تاریخ ۱۵/۱۰/۱۳۹۴ تعدادی از نمایندگان پارلمان با برگزاری یک کنفرانس خبری در تالار ولسی جرگه خواستار عدم تغییر مسیر لین ۵۰۰ کیلوولت از مسیر بامیان - میدان وردک به مسیر سالنگ می شوند و تغییر مسیر را به عنوان «خیانت ملی» قلمداد می نمایند. این نمایندگان ضمن با اهمیت خواندن پروژه "توتاپ" (۵۰۰ کیلوولت) برای بهبود وضعیت اقتصادی مردم، خواستار عبور این خط برق منطقوی از طریق ولایات مرکزی شدند. (خبرگزاری پژواک، ۱۷ جدی ۱۳۹۴).

البته باید اشاره کرد که بودجه پروژه لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از دشت الوان پل خمی تا ارغندی در غرب کابل طی سال‌های ۹۳ و ۹۴ توسط نمایندگان پارلمان در سند بودجه ملی بدون توجه و پرسش از مسیر آن، تصویب شده بود.

در همین زمان تظاهراتی نیز در پیوند با موضوع و تصمیم یک جانبه شرکت برشنا مبنی بر تغییر مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت از بامیان به سالنگ، توسط مردم ولایت بامیان در مرکز آن ولایت و هم‌چنین تظاهراتی در ولایت دایکندی علیه این تصمیم به صورت خودجوش انجام شد.

پس از ارسال نامه مستدل معاون دوم ریاست جمهوری به ادارات فوق، تا تاریخ ۱۳۹۴/۱۰/۱۸ هیچ عکس‌العمل و واکنشی از طرف ادارات مربوط و به‌خصوص اداره ریاست جمهوری به دفتر معاون دوم ریاست جمهوری واصل نشد و پس از بررسی‌های لازم نامه که به شرکت برشنا فرستاده شده بود عصر روز ۱۸ جدی ۱۳۹۴ از طریق صفحه دفتر مطبوعاتی معاون دوم ریاست جمهوری منتشر و رسانه‌ای شد. پس از رسانه‌ای شدن این نامه و انتشار آن به‌طور گسترده در خبرگزاری‌ها، روزنامه‌ها و صفحات اجتماعی، در تاریخ ۱۳۹۴/۱۰/۱۹ اداره امور ریاست جمهوری مکتوب شماره ۱۳۰۴۴ را خطاب به وزارت انرژی و آب صادر می‌کند که رونوشت آن نیز به دفتر معاون دوم ریاست جمهوری ارسال شد. در بخشی از این مکتوب چنین نگاشته شده بود:

«جلالت‌آب رئیس جمهوری اسلامی افغانستان بعد از مطالعه یادداشت یاد شده هدایت داده‌اند تا این یادداشت با جناب وزیر صاحب انرژی و آب و جناب رئیس صاحب شرکت برشنا شریک گردد تا با جلالت‌آب معاون دوم مقام عالی ریاست جمهوری ملاقات نموده و در مورد این موضوع مهم با هم به نتیجه برسند.»

پس از هدایت فوق اداره امور ریاست جمهوری، در تاریخ ۱۳۹۴/۱۰/۲۱ وزیر انرژی و آب و رئیس شرکت برشنا با حضور در قصر صدارت، روی موضوع لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت با معاون دوم ریاست جمهوری گفت‌وگو کردند. این جلسه که از ساعت ۲ تا ۲:۳۰ بعد از ظهر دایر گردیده بود، با استدلال استاد دانش نسبت به عدم تغییر مسیر بامیان به سالنگ شروع شد. سپس وزیر انرژی و آب می‌گوید که متأسفانه انتشار نامه شما موضوع را سیاسی ساخته است و هم‌چنین آقای قدرت‌الله دلآوری رئیس شرکت برشنا یک نسخه از روزنامه اطلاعات روز را که نامه معاون دوم ریاست جمهوری را به صورت کامل منتشر کرده بود نشان می‌دهد و می‌گوید که جناب معاون صاحب انتشار نامه به نحوی توهین به ما (شرکت برشنا) است. معاون ریاست جمهوری می‌گوید ما موضوع را سیاسی نکرده‌ایم و نامه هم توهین به کس یا نهادی نیست بلکه تقریباً یک‌سال می‌شود که از رئیس پیشین شرکت برشنا خواستیم

که این لین برق را مطابق سروی شرکت فیشر و ماسترپلان بیست ساله برق کشور از بامیان عبور دهد که متأسفانه بدون هماهنگی با ما، آن‌ها (شرکت برشنا) کار خود را تداوم بخشیده و الآن اسناد پروژه را جهت امضای قرارداد با داوطلب برنده به کمیته تدارکات ملی فرستاده است که این عمل با اعتراض ما مواجه شده است.

در پایان این جلسه که بیش از نیم ساعت را در بر گرفت، استاد دانش معاون رئیس جمهور سه موضوع را به عنوان فیصله جلسه مطرح کرد:

۱. پروسیجر پروژه فعلاً متوقف شود.
۲. یک کمیته تخنیکی تحت ریاست وزارت انرژی و آب و متشکل از نمایندگان وزارت انرژی و آب، شرکت برشنا، وزارت‌های مرتبط و نماینده دفتر مقام معاونیت دوم ریاست جمهوری و نماینده دفتر استاد محقق یک‌بار دیگر موضوع را از نظر تخنیکی و اقتصادی بررسی نماید.
۳. بعد از ارایه نظر کمیته تخنیکی، موضوع جهت تصمیم‌گیری در جلسه کابینه مطرح شود.

عکس شماره ۳

ایجاد کمیته تخنیکی طبق هدایت معاون رئیس جمهور

جدی ۱۳۹۴

پس از هدایت معاون دوم ریاست جمهوری به وزیر انرژی و آب و رئیس شرکت برشنا روی ایجاد یک کمیته تخنیکی، از طرف دفتر معاون دوم ریاست جمهوری به مشاور اقتصادی ایشان هدایت داده شد که در کمیته حضور یابد و یک نفر انجنیر یا کارشناس که علاوه بر تخصص در زمینه انرژی، بر منطق کار نیز مسلط باشد، معرفی شود. پس از مشوره با دوستان انتخاب یک همکار که هر دو ویژگی را داشته باشد، ممکن نشد و تنها به ویژگی دوم بسنده شد و جناب آقای تقی امینی را از تیم اساتید به عنوان همکار نماینده دفتر معاون دوم ریاست جمهوری در کمیته، به رئیس دفتر معاون دوم ریاست جمهوری پیشنهاد کردم و پذیرفته شد.

اولین جلسه کمیته تخنیکی با ریاست وزیر انرژی و آب علی‌احمد عثمانی در تاریخ ۱۳۹۴/۱۰/۲۱ در سالن جلسات این وزارت از ساعت ۳ تا ۵ عصر برگزار شد. نخستین جلسه کمیته تخنیکی بر اساس هماهنگی ایجاد شده از طریق تلفن انجام شد. این جلسه که با اشتراک نمایندگان دفتر معاون دوم ریاست جمهوری، نماینده دفتر استاد محقق، مسئولان شرکت برشنا و برخی از مسئولان وزارت انرژی و آب و نماینده بانک انکشاف آسیایی برگزار شده بود، نماینده بانک انکشاف آسیایی در بخش انرژی (اسد

علیم) پرنیتیشنی را پیرامون موضوع لین برق ۵۰۰ کیلوولت و ترجیح مسیر سالنگ ارایه کرد. ارقام و اعدادی که از سوی ایشان پیرامون مقدار فاصله دو مسیر و میزان هزینه آن‌ها ارائه شد، به گونه‌ی وارونه و غیرواقعی بیان گردید که مورد قبول هیچ یک از شرکت کنندگان قرار نگرفت و بحث مفیدی انجام نشد. اینجانب بر آمار و ارقامی که در جلسه ارائه شد، اعتراض کردم که چه ارتباطی میان ایشان (اسد علیم) و این پروژه وجود دارد که وی ارقام چنین غیر واقعی ارائه می‌کند؟ این اعتراض باعث شد که عثمانی وزیر انرژی و آب عکس‌العمل نشان دهد و جلسه تا حدودی به سمت تشنج پیش‌رفت. پس از این که پیرامون موضوع توافق حاصل نشد، در جلسه فیصله شد که جلسه بعدی به صورت تخریکی و با چهارچوب و معیارهای مشخص با ارزیابی اسناد مختلف پروژه در تاریخ ۱۳۹۴/۱۰/۲۸ ساعت ۹ صبح در وزارت انرژی و آب برگزار شود.

طبق توافق انجام شده در تاریخ ۱۳۹۴/۱۰/۲۲ مکتوب شماره ۲۰۵/۲۲۰۴ از وزارت انرژی و آب عنوان دفتر معاون دوم ریاست جمهوری واصل شد که خواستار معرفی نماینده دفتر مقام در کمیته تخریکی بررسی مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت از لحاظ اقتصادی، تخریکی، جغرافیایی و دورنمای آینده کشور در خصوص تولید انرژی برق از منابع داخلی، شده بود. رونوشت این نامه به دفتر معاونت دوم ریاست اجراییه، وزارت مالیه، وزارت اقتصاد، نماینده ارشد رئیس دولت در امور انرژی، وزارت امور خارجه و ریاست شرکت برشنا فرستاده شده بود که تا نمایندگان با صلاحیت خویش را در جلسه کمیته تخریکی معرفی نمایند.

باتوجه به توافق صورت گرفته در تاریخ ۱۳۹۴/۱۰/۲۳ در باره تشکیل کمیته تخریکی، طی مکتوب شماره ۵۱۳/۲ محمد توسلی غرجستانی مشاور امور اقتصادی معاون دوم ریاست جمهوری و محمدتقی امینی از اعضای کمیته تخریکی اساتید دانشگاه‌ها از طرف دفتر معاون دوم ریاست جمهوری به عنوان نمایندگان این دفتر در کمیته معرفی گردید. هم‌چنین از طرف دفتر استاد محقق قربانعلی علی‌زاده در کمیته تخریکی معرفی شد.

جلسه دوم کمیته تخریکی در تاریخ ۲۸ جدی ۱۳۹۴ تحت ریاست معین انرژی وزارت انرژی و آب و با شرکت نمایندگان دفتر معاون دوم ریاست جمهوری، نماینده دفتر معاون دوم ریاست اجراییه، نماینده وزارت امور خارجه، نمایندگان (۲ نفر) شرکت برشنا و با حضور ۵ نفر از وزارت انرژی و آب برگزار شد. این جلسه که به مدت ۶ ساعت ادامه داشت، در آغاز در مورد چارچوب و گزارش کاری کمیته توافق صورت گرفت که هر ادعایی که در هر بخش تخریکی یا اقتصادی مطرح می‌شود، باید مستند باشد. در این جلسه سه سند مورد توافق قرار گرفت که بر مبنای آن‌ها استدلال شود. ۱. ماسترپلان بیست

ساله برق کشور، ۲. سند سروی اولیه شرکت فیشر و ۳. سند سروی دوم شرکت فیشر. البته بیشترین استناد اعضای کمیته به سند دوم فیشر که به صورت مقایسه‌ای میان دو مسیر بامیان و سالنگ انجام شده بود، صورت گرفت.

باتوجه به این مکانیزم روی هردو مسیر از لحاظ تخریکی و اقتصادی بحث همه جانبه و مستدل انجام شد. هم‌چنین در این جلسه روی گزینه دیگر برق‌رسانی از «پشته سرخ» ولایت پروان به ولایت بامیان که توسط وزارت انرژی و آب و شرکت برشنا مطرح شده بود و مقایسه هزینه این گزینه با امتداد لین برق ۵۰۰ کیلوولت از مسیر بامیان نیز مورد بحث قرار گرفت. (هرچند گزینه ۲۲۰ کیلوولت پشته سرخ مورد قبول ما نبود اما به خاطر مسایل تخریکی و مقایسه هزینه‌هایی آن بحث همه جانبه شد و در گزارش کمیته نیز منعکس شد).

عکس شماره ۴

باید یادآور شد که در مجموع نتیجه این جلسه و فضای حاکم بر آن به نفع مسیر بامیان - میدان وردک بود زیرا در این جلسه که شش نفر از وزارت انرژی و آب به شمول آقایان امان‌الله غالب، کوهستانی، غنی‌زاده، رضا حیدری و خانم‌ها ضیاگل سلجوقی و ملالی بارکزی حضور داشتند، اکثریت معتقد بودند که مسیر بامیان بهتر از مسیر سالنگ است. موضوع ترجیح مسیر بامیان بر مسیر سالنگ از لحاظ تخریکی و امنیت شبکه برق‌رسانی کشور روشن بود. از این رو در جلسه که در تاریخ ۱۳۹۴/۱۰/۱۹، میان دو اداره یعنی وزارت انرژی و آب و شرکت برشنا روی سه موضوع ۱. مذاکره در باره مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت دشت الوان پل‌خمری الی کابل، ۲. بحث روی لین ۵۰۰ کیلوولت ترکمنستان - افغانستان - پاکستان از مسیر هرات - قندهار به پاکستان و ۳. معرفی افراد تخریکی مجرب و با صلاحیت در تیم تخریکی افغانستان نسبت به موضوع دوم که با حضور انجنیر ننگیالی میاخیل آمر پلان شرکت برشنا، انجنیر عبدالله ساجد آمر انجنیری این شرکت، وحیدالله پوپلزی رئیس اداره Pmo شرکت برشنا، انجنیر خانم ضیاگل سلجوقی رئیس نظارت بر تطبیق پروژه‌های انرژی وزارت انرژی و آب، انجنیر احمد عبدالله نصرتی آمر برنامه‌های انرژی آبی ریاست برنامه‌های انرژی و انجنیر محمدهمایون کوهستانی رئیس برنامه‌های انرژی برگزار شده بود، مسئولان وزارت انرژی و آب نسبت به موضوع نخست در مقابل شرکت برشنا بر مسیر بامیان بیشتر تأکید داشتند تا مسیر سالنگ.^۱ اما در عمل آن‌چه را مقام بالاتر (وزیر

۱ - طبق صورت جلسه که در نشست مشترک وزارت انرژی و آب با شرکت برشنا در مورد مسیر لین ۵۰۰kv از دشت الوان الی کابل - از مسیر سبستیشن دشت الوان پل‌خمری، سبستیشن آشفشته، مسیر بامیان، حاجیگ میدان‌شهر به سبستیشن ارغندی کابل که در ماسترپلان برق کشور طرح و در نظر گرفته شده بود مسئولان وزارت چنین دیدگاه تخصصی داده بود: «باید از لحاظ تأمین انرژی برق به ولایت مرکزی، اتصال برق‌های حرارتی دره‌صوف و بامیان به این لین، عدم دهلیز مناسب برای لین‌های ولتاژ بلند

انرژی و آب وقت) می‌خواست - ولو بر خلاف میل و تخصص شان - انجام می‌دادند. از این رو گاهی مباحث تخریکی تحت‌الشعاع مسایل سیاسی و حواشی آن قرار می‌گرفت.

در پایان جلسه دوم که تا ساعت ۴ عصر ادامه داشت، هر دو مسیر بامیان و سالنگ از نظر تخریکی و اقتصادی - طبق معیارهایی توافق شده - ارزیابی گردید. هم‌چنین هزینه ساخت لین انتقال برق ۲۲۰ کیلوولت از پشته سرخ ولایت پروان از مسیر غوربند - شیخ علی به بامیان که وزارت انرژی و آب و شرکت برشنا به عنوان یک گزینه برق‌رسانی به ولایت بامیان و مناطق مرکزی مطرح می‌کردند، با هزینه اضافی که به خاطر فاصله بیشتر مسیر بامیان نسبت به سالنگ و احداث سب‌استیشن تبدیل ۵۰۰/۲۲۰/۲۰ کیلوولت در ولایت بامیان و هم‌چنین مقدار ضایعات برق در این دو مسیر هم برای لین برق ۵۰۰ کیلوولت و هم برای لین برق ۲۲۰ کیلوولت در این جلسه بحث و بررسی شد. قرار بر این شد که وزارت انرژی و آب گزارش اولیه کار کمیته تخریکی را تا ساعت ۱۲ روز بعد یعنی ۲۹ جدی آماده نموده و برای اخذ نظر نهایی اعضای کمیته روان نماید. اعضای کمیته هم موظف شدند تا ساعت ۱۲ روز چهارشنبه ۳۰ جدی (طی ۲۴ ساعت) نظریات و دیدگاه‌هایی خود را که ممکن است در گزارش نیامده باشد، ارسال نمایند. در این جلسه تقی‌امینی ساعت ۱۰:۳۰ دقیقه پس از چاشت به دلیل کاری که برای شان پیش آمده بود در تایم پس از چاشت حضور نداشت. از آنجای که نتیجه کار کمیته و مقایسه دو مسیر بیشتر به نفع مسیر بامیان بود تا مسیر سالنگ توسط بخشی از مسئولان وزارت انرژی و آب و به خصوص وزیر انرژی و آب وقت (علی احمد عثمانی) مورد بایکوت قرار گرفت و بر خلاف توافق صورت گرفته تا یک ماه گزارش آن تکمیل و آماده نشد.

با وجود این که چندین بار به صورت تلفنی و هم‌چنین از طریق ایمیل توسط مشاور امور اقتصادی معاون دوم ریاست جمهوری و عضو کمیته تخریکی از انجنیر غالب معین انرژی و آب خواسته شد که گزارش کار کمیته تخریکی جهت ارائه نظر نهایی به اعضای کمیته فرستاده شود، اما به دلایل مختلف فرستاده نشد و حتی در این زمینه ایمیلی به وزیر انرژی و آب نیز روان کردم که باز جوابی دریافت نشد.

در تنگنای دره سالنگ‌ها، مشکلات تمدید لین ۵۰۰kv از شمال کابل الی ارغندی، عدم تراکم لین‌های ولتاژ بلند در یک ساحه و تأمین امنیت لین‌های ولتاژ بلند بایست لین ۵۰۰kv از سب‌ستیشن دشت الوان پلخمری، سب‌ستیشن آشپشته، مسیر بامیان، حاجی‌گک میدان شهر به سب‌ستیشن ارغندی کابل تمدید یابد». البته در این جلسه نمایندگان شرکت برشنا استدلال‌های خود را داشتند در این جلسه پیشنهاد مشخصی که از طرف وزارت انرژی و آب، مطرح گردیده بود این بود که در این باره باید یک جلسه مشترک بین بانک انکشاف آسیایی، ریاست د افغانستان برشنا شرکت، وزارت مالیه، نماینده ارشد رئیس دولت در امور انرژی تحت ریاست وزیر انرژی و آب تدویر گردد تا موضوع مسیر لین ۵۰۰kv از دشت الوان به کابل از لحاظ اقتصادی، تخریکی و دورنمای آینده کشور در خصوص تولید انرژی برق از منابع داخلی کشور تصمیم اتخاذ شود.

در نهایت پس از ۳۱ روز وقفه در تاریخ ۱۳۹۴/۱۱/۲۹ گزارش جلسات جهت نظر خواهی در اختیار اعضای کمیته قرار گرفت. نظرات اعضا هم حداکثر تا تاریخ ۱۳۹۴/۱۲/۵ به وزارت ارسال شد. در مدتی که وزارت جهت ارسال گزارش اولیه کمیتهٔ تخریکی تعلل می‌ورزید بیش از پنج بار با وزارت انرژی و آب به خصوص معین انرژی این وزارت به صورت تلفنی تماس گرفتیم و بیش از سه ایمیل مبنی بر ارسال عاجل گزارش فوق به شخص وزیر عثمانی، معین وزارت انرژی و آب و مشاور وزارت فرستادم که در پاورقی چند نمونه آن آورده شده است.^۱

۱. به عنوان نمونه متن چند ایمیلی که به معین وزارت انرژی و آب یا مشاور این وزارت فرستاده شده است، چنین است:

ایمیل اول:

با سلام خدمت دکتر غنی‌زاده و همکاران گرامی!

۱. آنچه روز دوشنبه (۱۳۹۴/۱۰/۲۸) در جلسه دوم تخریکی بحث شد و به توافق رسیدیم، همان مفاد در گزارش تان منعکس شود. یعنی فاصله‌ها از سه منبع ذکر شود: ۸۰، ۶۰ و ۲۱ کیلومتر و هم‌چنان هزینه‌های آن.

۲. در قسمت محاسبه ضایعات برق، باید گفت که هدف دوستان در شرکت برشنا برق‌رسانی به سراسر کشور است یا کم کردن فاصله‌ها و کاهش ضایعات؟ اگر هدف دوم باشد، براساس نقشه انتقال برق چرا به صورت حلقوی از بندر آقینه به سمت شبرغان، بعد به طرف مزارشریف و سپس به سمت سمنگان و پلخمری، کابل و سپس به طرف غزنی و قندهار، کشیده شود و چرا به صورت یک لین میانبر (مستقیم) از بندر آقینه به سمت ولایت سرپل و سپس بخش‌های از ولایت سمنگان و بامیان و در نهایت به کابل کشیده نشود. انتقال برق به سمت غزنی و قندهار هم از مسیر هزاره‌جات بسیار نزدیک‌تر و فاصله‌ها کمتر است تا به صورت حلقوی!

پس معلوم است هدف از احداث لین انتقال برق در سراسر کشور صرفاً تجاری و اقتصادی نیست و الا هزینه ضایعات احداث یک لین برق حلقوی در اطراف افغانستان به مراتب بسیار بالا خواهد بود.

۳. اگر شرکت برشنا تطبیق‌کننده پالیسی و برنامه‌های برق‌رسانی در کشور است؛ چرا مسئولان آن این مقدار تلاش دارد که مسیر برق را از بامیان به سالنگ تغییر بدهند؟ موضع شان باید روشن شود که تطبیق‌کننده پالیسی است یا پالیسی‌ساز؟

۴. باز یکبار دیگر تکرار می‌کنم آنچه که در جلسه توافق شد در نوت و گزارش تان بدون کم و کاست آورده شود و اگر لازم بود کامنت‌های دوستان در پایان به صورت جداگانه مطرح شود و ذکر گردد که این یادداشت‌ها و نظرات دوستان بعداً روان شده است.

۵. اگر دوستان شرکت برشنا باز اصرار بر تحمیل نظر شان دارند، یک جلسه تخریکی گرفته شود و همه چیز به صورت شفاف و روشن حل شود.

با تشکر

محمد توسلی غرجستانی

مشاور اقتصادی مقام معاون دوم ریاست جمهوری و نماینده ایشان در کمیتهٔ تخریکی / تاریخ ۲۰ جنوری ۲۰۱۵ (۱۳۹۴/۱۱/۱)

ایمیل دوم:

با سلام مجدد خدمت معین محترم وزارت انرژی و آب انجنیر صاحب غالب و دیگر اعضای کمیته تخریکی

چند نکته باید یادآوری شود:

در تاریخ ۱۳۹۴/۱۱/۱۸ اداره تدارکات ملی نامه عنوان شرکت برشنا می نویسد که بنابود پروژه تدارک تجهیز، دیزاین و ساختمان لین برق ۵۰۰ کیلوولت از دشت الوان پل خمیری تا ارغندی کابل پس از بررسی وزارت اقتصاد و ارائه گزارش آن در تاریخ ۱۳۹۴/۱۰/۲۱ در جلسه کمیته تدارکات ملی ارائه شود اما شرکت برشنا طی ایمیل مورخ ۲۰۱۶/۱/۲۴ م (۱۳۹۴/۱۱/۴) چنین نگاشته است:

«پروژه مذکور که از مسیر سالنگ به کابل انتقال می شد اکنون نظر به دلایل معاون دوم رئیس صاحب ج.ا.ا. تا زمانی که موضوع مسیر لین حل نگردیده باشد الی تصمیم نهایی کمیته محترم که به منظور بررسی این پروژه گماشته شده تا این کمیته نظریات و پیشنهادات خویش را در رابطه با مسیر لین چی از طریق سالنگ و یا چی از مسیر بامیان به معاون صاحب دوم و رئیس صاحب جمهور ارائه بدارند، پروژه مذکور به تعویق گرفته شود».

همان طوری که پیش از این اشاره شد علی رغم تماس های مکرر، وزارت انرژی و آب در مورد نهایی سازی گزارش کار کمیته تخنیکی تعلل می کرد. در تاریخ ۱۳۹۴/۱۲/۱۸ دفتر معاون دوم ریاست

۱. ضمن آرزوی سلامتی و موفقیت برای همه، قابل توجه معین صاحب، اینک بیش از ۲۳ روز از برگزاری جلسه کمیته تخنیکی در مورد پروژه لین ۵۰۰ کیلوولت از پل خمیری به کابل می گذرد و متأسفانه معین صاحب به بهانه این که این گزارش اول باید در اختیار وزیر صاحب قرار بگیرد، تاکنون آن را جهت ارائه نظر اعضاء کمیته تخنیکی و امضای آن روان نکرده است.

۲. بیش از چهاربار با معین صاحب انجنیر غالب و دیگر مسئولان مربوط وزارت انرژی و آب، تلفنی تماس گرفته شده است و ایشان وعده امروز و فردا را داده است اما تاکنون نتیجه کار مشترک فرستاده نشده است.

۳. مسئولیت وقت کشی و گذارندن وقت و تأخیر احتمالی پروژه به دوش وزارت انرژی و آب خواهد بود که نتیجه کار کمیته تخنیکی را این قدر طول می دهد به عبارت دیگر نتیجه کار کمیته توسط مسئولین محترم وزارت انرژی به نحوی به گروگان گرفته شده است!

۴. اگر مسئولان محترم وزارت به تعلل خود ادامه دهند، عین گزارش به مقام بالاتر (معاون دوم ریاست جمهوری) گزارش داده خواهد شد.

۵. در صورت لزوم محتوای این مکاتیب و تماس های گرفته شده با معین صاحب وزارت انرژی و نحوه تعلل آن ها، منتشر خواهد شد.

توسلی غرجستانی، مشاور اقتصادی مقام عالی معاونیت دوم ریاست جمهوری و عضو کمیته تخنیکی نکته: این فرصت سوزی و تعلل وزارت انرژی و آب با دو هدف صورت می گرفت:

۱. گزارش کار کمیته تخنیکی که به نفع بامیان بود و پیشنهادات مشخص خود را در زمینه تأخیر زمانی داشت، آماده و به کلیشه ارائه نشود.

۲. در خلال این ۵۰ روز شرکت برشنا و وزارت انرژی و آب تلاش داشت که به نحوی یک تعهد یا نامه کتبی از بانک انکشاف آسیایی مبنی بر تمویل پروژه لین برق ۲۲۰ کیلوولت از پشته سرخ ولایت پروان تا بامیان اخذ نمایند. جهت رسیدن به این هدف امان الله غالب معین انرژی وزارت انرژی و آب از طرف این دو نهاد موظف می شود که طی یک سفر کاری به پاکستان با مسئول بانک انکشاف آسیایی مذاکره نموده و توجه آن بانک را جلب نمایند. نامه که از طرف بانک انکشاف آسیایی خطاب به رئیس شرکت برشنا در همین زمان صادر شده بود، نتیجه این تلاش ها بود.

جمهوری وزیر انرژی و آب و رئیس شرکت برشنا را فراخواند تا گزارش نظریات کمیته تخنیک را به معاون دوم ریاست جمهوری ارائه نمایند. در تاریخ ۱۳۹۴/۱۲/۱۹ ساعت هشت صبح جلسه در قصر صدارت و در حضور معاون دوم ریاست جمهوری برگزار شد. پس از پرسش معاون دوم ریاست جمهوری از وزارت انرژی و آب که چرا گزارش کمیته تخنیک تا حال آماده نشده و باید هرچه زودتر آماده شده و ارائه شود، معین انرژی وزارت انرژی و آب و مشاور اقتصادی معاون دوم ریاست جمهوری از اعضای کمیته تخنیک توضیحاتی را جهت روشن شدن دلیل / دلایل تأخیر تهیه گزارش نهایی ارائه کردند. در همین جلسه قدرت‌الله دلاوری رئیس شرکت برشنا مکتوبی را از طرف بانک انکشاف آسیایی که طبق درخواست ریاست این شرکت در مورد تمویل لین برق ۲۲۰ کیلوولت از پشته سرخ ولایت پروان تا بامیان، موافقت کرده بود، خدمت معاون دوم ریاست جمهوری ارائه کرد که بانک انکشاف آسیایی وعده تأمین هزینه این پروژه را داده است. از آنجای که در این نامه / مکتوب هیچ نوع تعهد جدی از طرف بانک مذکور وجود نداشت و صرفاً وعده همکاری داده بود، مورد توجه و پذیرش معاون ریاست جمهوری قرار نگرفت.

هرچند تلاش مسئولان وزارت انرژی و آب و همچنین شرکت برشنا این بود که گزارش کمیته تخنیک - که به نفع مسیر بامیان بود تا مسیر سالنگ - اصلاً مورد توجه قرار نگیرد بلکه تفاهمی با معاون دوم ریاست جمهوری مبنی بر اعمار لین برق ۲۲۰ کیلوولت از پشته سرخ برای بامیان حاصل شود و مشکل از این طریق حل شود، اما معاون دوم ریاست جمهوری در قضیه کوتاه نیامد و اصرار بر تکمیل گزارش کار کمیته تخنیک و سپس ارائه آن به حکومت را داشت.

در این جلسه، طبق هدایت معاون دوم ریاست جمهوری بناشد که کمیته تخنیک جلسه نهایی خود را در تاریخ ۱۳۹۴/۱۲/۲۰ تشکیل داده و گزارش نهایی را آماده و ارائه نماید.

جلسه نهایی کمیته تخنیک روز پنج‌شنبه مورخ ۱۳۹۴/۱۲/۲۰ با حضور نمایندگان دفتر معاون دوم ریاست جمهوری، نمایندگان شرکت برشنا، نماینده وزارت خارجه و سه نفر از طرف وزارت انرژی و آب تحت ریاست معین انرژی این وزارت از ساعت ۱۰ پیش از ظهر تا ۲ عصر برگزار گردید. در این جلسه نمایندگان شرکت برشنا و برخی از اعضای شرکت کننده از وزارت انرژی و آب نسبت به موضوعات توافق شده قبلی نکات جدیدی را مطرح کردند که این امر باعث بحث و جنجال بیشتر شد و منجر به تهیه گزارش نهایی در این تاریخ نشد. طبق توافق اعضا بناشد که جلسه دوم نهایی در روز شنبه یعنی مورخ ۱۳۹۴/۱۲/۲۲ ساعت ۹ صبح در دفتر معین وزارت انرژی و آب دایر شود. این جلسه در

تاریخ ۱۳۹۴/۱۲/۲۲ به مدت ۶ ساعت متوالی برگزار شد و گزارش نهایی بعد از اصلاحات لازم در سه نسخه آماده و توسط اعضاء کمیته امضا شد.

قابل یادآوری این که در جلسه سوم و چهارم نظر برخی از نمایندگان وزارت انرژی و آب به خصوص معین آن وزارت و انجنیر کوهستانی عضو کمیته از طرف وزارت، به نفع مسیر سالنگ تغییر کرده بود و دو نفر (خانم‌ها سلجوقی و بارکزی) که در جلسه اول و دوم کمیته تخنیکی حضور داشتند، در جلسات سوم و چهارم به هر دلیلی شرکت نکردند. نماینده وزارت امور خارجه در جلسه پایانی و زمان امضای گزارش غایب بود. نماینده دفتر استاد محقق هم در دو جلسه اخیر که به خاطر کمیت اعضا و نسیبت موضوعات مورد توافق و اختلاف مهم بود، حضور نداشت. جلسه سوم و چهارم جلساتی پرتنش بود زیرا حتا مواردی که در جلسه دوم کمیته مورد توافق قرار گرفته بود، در جلسه سوم و چهارم مجدداً مورد بحث و رد و یا تأیید از طرف نمایندگان شرکت برشنا قرار گرفت. این که در گزارش نهایی کمیته تخنیکی در برخی موارد «نظر شرکت برشنا» یا «نظر نمایندگان دفتر معاون دوم ریاست جمهوری تحت عنوان کارشاس» مطرح شده است، به این خاطر است که موارد توافق شده در جلسات قبلی، مورد تردید نمایندگان شرکت برشنا یا نمایندگان وزارت انرژی و آب قرار گرفت و نظرات بعدی بدون این که در برخی موارد میان اعضای کمیته نسبت به آن‌ها توافق کامل حاصل شود، در متن گزارش منعکس شد.

پس از جلسات متعدد نتیجه گزارش کمیته تخنیکی که در مجموع به نفع بامیان بود، در ۱۲ صفحه و با پیشنهاداتی مشخص جهت حل مشکل به وجود آمده، تهیه و در سه نسخه توسط اعضای حاضر کمیته امضا شد.

طبق گزارش کمیته تخنیکی مهم ترین دلیل انتخاب مسیر سالنگ دو چیز می تواند باشد:

۱. طول مسیر بامیان - میدان وردک در حدود ۶۰ تا ۸۰ کیلومتر بیشتر است و در حدود ۲۱ تا ۳۴ میلیون دالر هزینه بیشتر می طلبد.
۲. براساس نظر شرکت فیشنر در مسیر سالنگ در حدود ده ماه زمان کمتر برای ساخت لازم است. یعنی اگر از مسیر بامیان ساخته شود ده ماه زمان بیشتر لازم است، در این صورت پروژه‌های برق رسانی که در ولایات جنوبی و جنوب شرقی در حال انجام است، با تأخیر مواجه می شود و ممکن است تأسیسات احداث شده مورد سرقت یا تخریب قرار بگیرد. برای رفع این مشکل در بخش پایانی، پیشنهادات مشخصی توسط کمیته تخنیکی مطرح شد.

موضوع دیگری که در جلسه تخریکی بنا به پیشنهاد شرکت برشنا و وزارت انرژی و آب بحث شد، انتقال برق از پشته سرخ به بامیان بود. طبق اظهارات شرکت برشنا بناس یک لین ۲۲۰ کیلوولت از چاریکار مرکز ولایت پروان به بامیان به طول ۱۲۰ کیلومتر کشیده شود. بر مبنای محاسبه قیمت‌ها و مقایسه این که برای بامیان از کدام طریق برق‌رسانی شود، هزینه کمتر نیاز دارد، دو سناریو در این جلسه مطرح شد:

الف. اگر لین برق ۵۰۰ کیلوولت از مسیر بامیان و میدان وردک عبور کند، دو نوع هزینه وجود دارد، یک. حداکثر ۳۴ میلیون دالر به‌خاطر طولانی بودن مسیر نسبت به مسیر سالنگ هزینه بیشتر دارد. دو. هزینه احداث یک سب‌استیشن ۵۰۰/۲۲۰/۲۰ کیلوولت در توپچی بامیان در حدود ۳۲ میلیون دالر است که مجموعاً ۶۶ میلیون دالر می‌شود.

ب. اگر لین برق ۵۰۰ کیلوولت از مسیر سالنگ بیاید و از طریق چاریکار برای بامیان برق رسانده شود، هزینه ساخت یک لین برق ۲۲۰ کیلوولت از چاریکار به بامیان و احداث دو سب‌استیشن یکی در پشته سرخ و دیگری در بامیان، در مجموع هزینه این طرح در حدود ۴۹ میلیون دالر خواهد بود (البته برآورد قیمت‌ها بر مبنای اظهارات نمایندگان وزارت انرژی و آب و شرکت برشنا طبق قیمت‌های پروژه‌های مشابه تطبیق شده تعیین شد). مطابق این برآورد و محاسبه اگر لین ۵۰۰ کیلوولت از بامیان بگذرد برق‌رسانی برای ولایت بامیان در حدود ۱۷ میلیون دالر نسبت به این که از پشته سرخ چاریکار کشیده شود، هزینه اضافی دارد. البته این محاسبه آماری بدون توجه به سایر امتیازاتی که مسیر بامیان از لحاظ تخریکی، اقتصادی و اجتماعی دارد، صورت گرفت.

فشرده دلایل بر تری مسیر بامیان بر بنیاد نظر کمیته تخریکی:

۱. بالا بودن اطمینان شبکه برق از دو مسیر که اگر یکی از خطوط لین انتقال برق از شمال به جنوب هندوکش بر اثر حوادث طبیعی آسیب ببیند، لین دیگر به عنوان مسیر جایگزین (آلترناتیف) موجود است. زیرا خطرات و حوادث طبیعی در مسیر بامیان نسبت به سالنگ کمتر است،
۲. اتصال برق تولیدی از منابع داخلی مثل زغال‌سنگ آشپشته و دره صوف به شبکه سراسری برق،
۳. تأمین برق معدن بزرگ آهن حاجی‌گگ در آینده از منابع تولید داخلی،
۴. سهولت در انجام کارهای ساختمانی مسیر بامیان نسبت به مسیر سالنگ به ترتیب ۶۰ در ۴۰ فیصد می‌باشد،)
۵. حوادث طبیعی مثل برف‌باری و برف‌کوچ در مسیر بامیان نسبت به سالنگ کمتر است.

(گزارش کامل نظر کمیته تخنیکی در بخش دوم شماره ۳ آمده است. صفحه آخر گزارش در ادامه ملاحظه می شود).

لین برق ۵۰۰ کیلوولت و فعالیت های اعتراضی مردم، اساتید دانشگاه ها و وکلای پارلمان

در خلال این مدت که موضوع لین برق ۵۰۰ کیلوولت توسط دفتر معاون دوم ریاست جمهوری با دقت در سطح حکومتی دنبال می شد در خارج از دفتر توسط مردم، جامعه مدنی و برخی از اساتید دانشگاه ها و نمایندگان مردم ولایات مرکزی در پارلمان مثل بامیان، میدان وردک، غور، دایکندی و غزنی نیز تلاش هایی برای حل مشکل و احقاق حق مردم مناطق مرکزی صورت می گرفت. تهیه و تنظیم نامه سرگشاده مردم عنوان ریاست جمهوری در ۴ صفحه، برگزاری کنفرانس خبری رسمی توسط نمایندگان پارلمان در سالن کنفرانس هوتل کابل - دبی و طرح خواسته مشخص مردم مبنی بر تعیین مسیر بامیان - میدان وردک به عنوان مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت از جمله این فعالیت ها بود. کپی نامه سرگشاده مردم و نمایندگان مردم مناطق مرکزی (هزاره جات) نیز به دفاتر معاونان ریاست جمهوری، ریاست اجراییه و معاونان وی، وزارت انرژی و آب و شرکت برشنا فرستاده شده بود. (اصل این نامه در بخش دوم شماره ۵ منعکس شده است).

خلاصه نکات مطرح شده در کنفرانس خبری وکلا و برخی از اساتید دانشگاه ها در تاریخ ۱۳۹۴/۱۲/۵ در تالار کنفرانس کابل دبی:

- رفتار شرکت برشنا در تغییر مسیر لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از مسیر بامیان - میدان وردک به کابل به مسیر سالنگ غیر مسئولانه و خلاف عدالت اجتماعی است.
- سران حکومت و شرکت برشنا به خواست مردم مناطق مرکزی پاسخ مثبت دهند.
- ملت در زمان انتخابات با رأی شان وظیفه خود را به درستی انجام دادند، اینک حکومت باید جلوی این گونه اقدامات تبعیض آمیز را بگیرد.
- دولت باید به خواست مردم مناطق مرکزی توجه نماید.
- رئیس جمهور به وعده خود که شکستن زندان طبیعی هزاره جات، تحقق عدالت اجتماعی و انکشاف متوازن را در زمان انتخابات داده بود، عمل نماید.

- عبور لین ۵۰۰ کیلوولت از مسیر بامیان و میدان وردک خواست حداقل مردم شش ولایت مرکزی است.

عکس شماره ۵

هم‌چنین در تاریخ ۱۰ حوت ۱۳۹۴ مردم دو ولایت بغلان و بامیان (ولسوالی‌های تاله‌ورفک، دوشی، سیغان و کامرد و شیر) در ملاقات با استاد دانش معاون دوم ریاست جمهوری خواستار تسریع انجام پروژه‌های زیربنایی از جمله لین برق ۵۰۰ کیلوولت و عبور آن از مسیر دوشی به سمت بامیان شدند، که معاون دوم ریاست جمهوری نیز در این زمینه قول پیگیری موارد خواسته شده را داد و توجه حکومت به این امور را در راستای انکشاف متوازن و تحقق عدالت اجتماعی دانست که از وظایف هر دولتی می‌باشد. هم‌چنین این افراد که از دو ولایت مذکور به کابل آمده بودند، در ملاقات با وزیر انرژی و آب و رئیس شرکت برشنا نیز همین خواسته خود را به صورت جدی مطرح کردند.

در ادامه طرح خواسته‌های عدالت‌طلبانه مردم، در تاریخ ۱۳۹۴/۱۲/۱۸ مردم مرکز بامیان با حضور در دفتر معاون دوم ریاست جمهوری و در ملاقات با ایشان سه موضوع از جمله موضوع لین برق ۵۰۰ کیلوولت را مطرح کردند و با طرح مشکلات مردم در این زمینه، بیان داشتند که در حال حاضر مردم بامیان حتی آماده هستند که برق را با قیمت هر کیلووات فی ساعت ۴۵ افغانی نیز بخرند اما متأسفانه برقی در این ولایت وجود ندارد. معاون ریاست جمهوری نیز در این زمینه قول مساعد جهت پیگیری و برآورده شدن خواسته‌های آنان را داد و فراهم‌سازی نیازمندی‌های اساسی مردم از جمله انرژی برق را حق مردم بر حکومت دانست.

ارائه گزارش کمیته تخنیکی به کابینه ج.ا.ا.

پس از این که گزارش نهایی کمیته تخنیکی روز شنبه مورخ ۲۲ حوت ۱۳۹۴ که در وزارت انرژی و آب تشکیل جلسه داده بود، در سه نسخه تهیه و توسط اعضا امضا شد، یک نسخه آن در فردای همان روز (سه شنبه تاریخ ۱۳۹۴/۱۲/۲۴) در اختیار معاون دوم ریاست جمهوری قرار گرفت. باید یادآور شد که در گزارش نهایی تاریخ ۲۰ حوت ۱۳۹۴ نوشته شده است زیرا بنا بود که این گزارش در همان روز (۲۰ حوت ۱۳۹۴) نهایی شود اما به‌خاطر بحث و دقت بیشتر تا ساعت ۴ روز شنبه مورخ ۲۲ حوت ۱۳۹۴ نیز تداوم یافت.

پس از تکمیل گزارش کمیته تخنیکی، تعیین سرنوشت مسیر لین ۵۰۰ کیلوولت در دستور کار کابینه برای روز چهارشنبه مورخ ۱۳۹۴/۱۲/۲۵ قرار گرفت. پس از تشکیل جلسه کابینه، به‌خاطر این که زمان بحث روی هر موضوع در کابینه محدود است و بحث تعیین مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت یک بحث

مهم، احیاناً جنجالی و زمان گیر، این موضوع بنا به تقاضای معاون دوم ریاست جمهوری از اجندای جلسه خارج می شود تا در یک جلسه اختصاصی و محدود با حضور رئیس جمهور، معاون دوم ریاست جمهوری، داکتر عبدالله رئیس ریاست اجرائیه، استاد محقق معاون دوم ریاست اجرائیه، وزیر انرژی و آب و رئیس شرکت برشنا مورد بحث قرار گیرد.

این موضوع تقریباً بیش از سه هفته معطل ماند تا این که در جلسه شورای عالی اقتصادی که روز سه شنبه مورخ ۱۳۹۵/۱/۱۷ در ارگ ریاست جمهوری برگزار شده بود، معاون ریاست جمهوری جناب استاد دانش خواستار جلسه جهت تعیین سرنوشت مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت و ارزیابی نظر کمیته تخنیکی می شود. طبق درخواست استاد دانش جلسه ساعت ۹ صبح روز چهارشنبه مورخ ۱۳۹۵/۱/۱۸ با حضور رئیس جمهور، معاون دوم ریاست جمهوری، داکتر عبدالله، وزیر انرژی و آب و نمایندگان شرکت برشنا برگزار می شود. استاد دانش باتوجه به منطق کار، ادله و گزارش کمیته تخنیکی که در اختیار داشت، روی مسیر بامیان اصرار می ورزد و پرسش هایی بنیادی را نسبت به تصمیم شرکت برشنا و در کل رهبری حکومت متوجه می سازد که با این همه دلایل و استدلال و هم چنین گزارش کمیته تخنیکی که به نفع بامیان است، چرا باز روی مسیر سالنگ تأکید شود. زمانی که بحث روی این موضوع شکل جدی به خود می گیرد، داکتر عبدالله می گوید:

«من یک جلسه ترتیب خواهیم داد تا به پرسش های موجود جواب داده شود».

در این جلسه فیصله می شود که یک بار دیگر باید شرکت برشنا و وزارت انرژی و آب به پرسش های استاد دانش و استاد محقق در خصوص این موضوع پاسخ قناعت بخش بدهند و نتیجه نهایی جهت اتخاذ تصمیم در اختیار رئیس جمهور قرار گیرد. به خاطر این که استاد محقق در آن زمان (جلسه ۱۳۹۵/۱/۱۸) در مسافرت بود (ایشان جهت شرکت در سفره مشترک دانشجویی در کرمان ایران بسر می برد)، جلسه با داکتر عبدالله تقریباً ۱۲ روز به تأخیر افتاد

موضع گیری برخی از مقامات محلی ولایت خوست در مورد لین برق ۵۰۰ کیلوولت

پس از این که پروسیجر پروژه لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت در کمیته تدارکات ملی بر اثر اعتراض معاون دوم ریاست جمهوری جناب استاد دانش متوقف شد، ظاهراً شرکت برشنا و وزارت انرژی و آب از طرق مختلف از جمله ارائه معلومات غیر واقعی و گمراه کننده به مردم برخی از مناطق جنوب شرقی و شمالی، درصدد تحت فشار قرار دادن معاون دوم ریاست جمهوری برمی آیند. در تاریخ ۱۵ حمل ۱۳۹۵

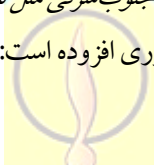
خبرگزاری پژواک ادعای برخی از مقامات ولایت خوست را منتشر کرد که گویا معاون دوم ریاست جمهوری

«تلاش دارد که پروژه برق ولایات جنوب شرقی را لغو کند و به جای آن، این پروژه از طریق بامیان و بعضی مناطق دیگر تمدید گردد». برخی از مقامات ولایت خوست حتی پا را از این فراتر گذاشته و مسأله را به شکل قومی مطرح نموده و تهدید به واکنش پشتون‌ها در مقابل دولت نمودند.^۱

در پی اظهارات فوق برخی از مقامات ولایت خوست، دفتر مطبوعاتی معاونت دوم ریاست جمهوری در اعلامیه‌ای این اظهارات را که معاون دوم رئیس جمهور در تلاش است جلو عبور خط برق (ترکمنستان) را به ولایات جنوب شرقی از جمله خوست بگیرد و آن را به بامیان انتقال دهد، نادرست خواند. دفتر معاونت دوم ریاست جمهوری چنین گفت:

«این ادعا از روی ناخبری صورت گرفته و معلوم است که گویندگان آن تحت تأثیر اطلاعات غلط قرار گرفته‌اند؛ زیرا اصلاً مسیر برق وارداتی ترکمنستان از مسیر ولایت‌های شمالی است که به کابل می‌رسد و سپس به ولایات دیگر از جمله ولایات جنوب شرقی مثل لوگر و خوست انتقال می‌یابد.»

دفتر مطبوعاتی معاون دوم ریاست جمهوری افزوده است:

۱. متن گزارش خبرگزاری پژواک: ۱۵ حمل ۹۵

مقامات خوست مدعی‌اند که معاون دوم رییس جمهور، تلاش دارد که از تمدید برق به ولایات جنوب شرقی جلوگیری نماید؛ اما مسئول مطبوعاتی معاون دوم، این اظهارات را رد می‌کند. یک مقام بلند رتبه دولتی این ولایت که از ذکر اسمش خودداری کرد، به آژانس پژواک گفت که سرور دانش معاون دوم رئیس جمهور، در تلاش است که پروژه برق ولایات جنوب شرقی را لغو کند و به جای آن، این پروژه از طریق بامیان و بعضی مناطق دیگر تمدید گردد.

منبع افزود: «معاون دوم رییس جمهور، مقامات وزارت آب و انرژی، شرکت برشنه بانک آسیایی و بانک جهانی را خواسته و به آن‌ها گفته بود که مسیر این پروژه باید تغییر یابد؛ این پروژه به جای سالنگ از طریق شیب به بامیان نیز برق دهد.» منبع گفت که مسئولان دوایر مذکور، بعد از خواست سرور دانش در تغییر دادن مسیر این پروژه، شدیداً نگران‌اند و خواهان کمک در مورد حل این پروژه شدند. عبدالولی واحدزی رییس شورای ولایتی خوست نیز مخالفت معاون دوم رییس جمهور با پروژه تمدید برق را تأیید کرد و آن را شدیداً قابل نگرانی خواند. موصوف هشدار داد که اگر معاون دوم رییس جمهور، از این مخالفت خود دست نکشد (نکشد)، نه تنها که با واکنش شدید مردم خوست، بلکه با واکنش تمام پشتون‌ها مواجه خواهد شد.

واحدزی افزود: «این نوع رفتار دوگانه هیچ قابل قبول ما نیست، ما از حکومت مرکزی می‌خواهیم که به شکل قطعی از مداخلات جلوگیری نمایند؛ اگر نه، این امر باعث قهر و غضب مردم خواهد شد.» جمال تنی یکی از فعالان مدنی نیز در صحبت با آژانس پژواک، بر سرور دانش اتهام بست که به اساس تعصب قومی و سمتی نمی‌خواهد که این پروژه برق، با پیروزی تکمیل گردد. موصوف نیز هشدار داد که اگر اداره ولایتی و یا هم مقامات دولت مرکزی، از این مخالفت جلوگیری نکنند، این کار باعث چالش‌های بزرگ در برابر دولت خواهد شد. تنی افزود: «این امر باعث تعصبات عمیق سمتی و قومی خواهد شد، نقش دوم این خواهد بود که دولت با واکنش شدید پشتون‌ها به ویژه مردم خوست مواجه خواهد شد.»

«بنابراین، اصلاً مسأله جلوگیری از انتقال برق به ولایات جنوب شرقی مطرح نیست. در ولایات شمالی نیز با وجود انتقال دیگر لین های برق از این مسیر، خطرات و مشکلات تخنیکی زیادی وجود دارد که در گزارش شرکت آلمانی فیشنر آمده است. دقیقاً به همین دلیل، مسیر لین برق کاسا ۱۰۰۰ از مسیر سالنگ ها به مسیر دیگری تغییر کرد.»

در این خبرنامه به نقل از «سرور دانش» معاون دوم ریاست جمهوری گفته شده است که با احترام به خواسته ها و مطالبات مردم و پاسخ گویی به آن ها، تأکید می شود که خط برق وارداتی که قرار است به ولایت خوست و دیگر مناطق کشور برسد، باید ابتدا به ارغندی کابل انتقال داده شود و سپس به ولایات جنوب شرقی از جمله خوست کشیده خواهد شد. بنابراین هیچ تفاوتی ندارد که این لین برق از مسیر بامیان بیاید و یا از مسیر سالنگ. در ادامه آمده است:

«بنابراین، هموطنان عزیز ما در ولایات جنوب شرقی اطمینان داشته باشند که معاون رئیس جمهور، تمام مردم افغانستان را با یک چشم و برابر می بیند و هیچ گاه برخلاف منافع و مصالح کلان کشور عمل نخواهد کرد.»

معاون دوم رئیس جمهور خاطرنشان کرده است که به دلیل مطالبات بر حق مردم محروم مناطق مرکزی و ولسوالی های پنج گانه شیر، سیغان، کهمرد، دوشی و تاله و برفک ولایت های بامیان و بغلان، خواستار انتقال خط برق وارداتی ترکمنستان از مسیر بامیان است؛ اما این خواسته هرگز برخلاف منافع مردم دیگر ولایات نبوده و نیست. (سایت پیام آفتاب، ۱۷ حمل ۱۳۹۵)

داکتر عبدالله و لین برق ۵۰۰ کیلوولت

دوشنبه ۳۰ حمل ۱۳۹۵، ساعت ۲ عصر، قصر سپیدار

طبق فیصله که در جلسه ۱۸ حمل ۱۳۹۵ در حضور رئیس جمهور، معاون دوم رئیس جمهور و رئیس اجرائیه صورت گرفته بود، جلسه داکتر عبدالله پیرامون لین برق ۵۰۰ کیلوولت با حضور معاون دوم ریاست جمهوری استاد سرور دانش، استاد حاجی محمد محقق معاون دوم ریاست اجرائیه، علی احمد عثمانی وزیر انرژی و آب، داکتر همایون قیومی مشاور رئیس جمهور در امور زیر بناها، نمایندگان شرکت برشنا هر یک انجینر ننگیالی میاخیل، داکتر پوپلزی و میرویس عالمی و توسلی غرجستانی مشاور امور اقتصادی معاون دوم ریاست جمهوری ساعت دو بعد از ظهر روز دوشنبه مورخ ۳۰ حمل ۱۳۹۵ در قصر سپیدار برگزار شد.

در آغاز جلسه داکتر عبدالله رییس ریاست اجرائیه حکومت وحدت ملی ضمن خوش آمد گویی، موضوع بحث و پاسخ به ابهامات و سؤالات پاسخ نداده شده را در این زمینه مطرح کرد و گفت که امیدوارم به این ابهامات پاسخ قناعت بخش داده شود.

سپس استاد دانش معاون دوم ریاست جمهوری تمام نکات مورد ضرورت در بحث را مطرح کرد. ایشان گفت در این جلسه روی لین ۲۲۰ کیلوولت که شرکت برشنا قرار است از پشتۀ سرخ به بامیان بکشد، اصلاً بحث نداریم بلکه آن چه در این جلسه موضوع بحث است این است که یکی از دو مسیر بامیان و سالنگ تعیین شود. دلایل و مستندات و نظر شرکت فیشنر که مطالعه و سروی این لین برق را انجام داده، مسیر بامیان را ترجیح داده است. هم چنین نظر کمیته تخنیک که تحت ریاست وزارت انرژی و آب در این مورد تشکیل شده بود و گزارش خود را ارائه کرده است تا حدودی به نفع مسیر بامیان است که لین برق ۵۰۰ کیلوولت از مسیر بامیان بگذرد نه مسیر سالنگ. متنها تنها چیزی که وجود دارد این است که شرکت برشنا مدعی است که مسیر بامیان زمان بیشتر در حدود ۱۸ تا ۲۸ ماه زمان لازم دارد و این باعث وارد شدن ضرر به لین های که به سمت ولایات جنوبی و جنوب غربی در حال امتداد است، می شود که برای این مشکل در آخر نظریه کمیته تخنیک پیشنهاداتی مطرح شده است که تا حدودی می تواند مشکل را برطرف سازد و این کار از طریق کمیته تدارکات ملی قابل انجام است. بحث دیگر بحث انکشاف متوازن و عدالت اجتماعی است که متأسفانه در گذشته نادیده گرفته شده است در غیر این صورت چطور می شود که بخش بزرگی از مردم و مناطق این کشور از ماسترپلان بیست ساله برق و پروژه های ملی حذف و نادیده گرفته شود.

پس از صحبت های استاد دانش معاون دوم ریاست جمهوری، طبق اشاره داکتر عبدالله، نماینده شرکت برشنا شروع به توضیح دادن در مورد پروژه های تحت کار و پلان شرکت برشنا در تمام ساحات کشور کرد. از جمله موضوعاتی مطرح شده در پرزنتیشن نماینده شرکت برشنا، لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از شبرغان تا دشت الوان پل خمری و از پل خمری تا کابل بود. در این قسمت بود که پرسش ها از نماینده شرکت برشنا شروع شد. در صفحه ۱۰ پرزنتیشن تحت عنوان پروژه های پلانی «د افغانستان برشنا شرکت» چنین آمده بود:

«تمدید لین انتقال ۵۰۰ کیلوولت از شبرغان الی دشت الوان پل خمری». نماینده شرکت در پاسخ پرسش این که ساخت و تکمیل این لین چقدر زمان می برد، چنین گفت: «۳۰ ماه کار عملی و ۱۸ تا ۲۴ ماه پروسه داوطلبی آن زمان نیاز دارد. اسناد داوطلبی تکمیل گردیده و آماده اعلان است».

مشاور اقتصادی معاون دوم ریاست جمهوری از نماینده شرکت برشنا سؤال کرد که اگر اسناد داوطلبی تکمیل و آماده اعلان است، چرا به صورت رسمی و طی مکتوبی که از دفتر معاون دوم ریاست جمهوری این اسناد از شما خواسته شده است، این قسمت (از شبرغان تا دشت الوان پلخمری) را روان نمایید، تاکنون ارسال نکردید؟. نماینده شرکت برشنا در پاسخ این پرسش جواب قانع کننده نداشت و گفت اسناد داوطلبی تکمیل نشده بلکه در حال تکمیل شدن است. اینجا بود که داکتر عبدالله گفت: «به پرسش‌ها باید جواب روشن و قانع کننده داده شود».

وی سپس ادامه داد که در موضوع مسیر انتقال برق از بامیان دو چیز مطرح است یکی وقت و دیگری هزینه.

عثمانی وزیر انرژی و آب: مسیر بامیان ۱۸ تا ۲۸ ماه زمان بیشتر لازم دارد که سنجش شود و هم چنین هزینه بیشتر آن.

داکتر عبدالله: «هزینه را اصلاً بحث نکنید اصلاً مهم نیست اگر تنها مشکل هزینه باشد، دولت می‌تواند منبع پیدا کند. فقط برای تأخیر زمانی باید دلیل قانع کننده داشته باشیم».

مشاور امور اقتصادی معاون دوم ریاست جمهوری: «اگر فاصله میان شبرغان تا دشت الوان پلخمری تا هنوز به مرحله تدارکاتی نرفته باشد، از لحاظ زمانی میان ساخت لین برق از مسیر بامیان تا کابل و از شبرغان تا دشت الوان پلخمری فرق و تفاوت چندانی نخواهد داشت».

استاد محقق: «وقتی شرکت متخصص آلمانی فیشنر مسیر بامیان را ترجیح داده است چرا شرکت برشنا این مسیر را تغییر داده است و چرا یک هیئت در سال ۲۰۱۳ از طرف شرکت برشنا و وزارت انرژی و آب به اشتوتگارت جرمنی رفته و مسیر پروژه را تغییر می‌دهد!».

نماینده شرکت برشنا: «ما تغییر نداده‌ایم بلکه در سال ۲۰۱۳ در جلسه اشتوتگارت جرمنی شرکت فیشنر مطالعات دوم خود را انجام داد و مسیر سالنگ را ترجیح داده است».

استاد محقق: «چرا دوستان ما از کابل می‌رود و مسیر لین برق را تغییر می‌دهد، آیا مفهوم در نظر گرفتن منافع ملی و وحدت ملی همین است!».

داکتر عبدالله: «بلی متأسفانه در حکومت قبلی چنین کارهایی صورت گرفته و بخشی از مردم مناطق مرکزی نادیده گرفته شده است که نباید این کار صورت می‌گرفت».

مشاور اقتصادی معاون دوم ریاست جمهوری: «شرکت فیشنر در مطالعه دوم خود هم مسیر سالنگ را ترجیح نداده بلکه گفته ساخت لین برق ۵۰۰ کیلوولت در این مسیر نیز ممکن است اما دشواری‌های خود را هم چنان دارد».

استاد دانش معاون ریاست جمهوری: «مسئول تأخیر چند ماهه ساخت لین ۵۰۰ کیلوولت خود شرکت برشنا است. یک‌و‌نیم سال پیش صمدی صاحب رییس شرکت برشنا را خواستیم و به صورت جدی از وی خواستیم که لین برق ۵۰۰ کیلوولت باید از مسیر اصلی خود یعنی بامیان تطبیق شود که متأسفانه شرکت برشنا بدون توجه به این خواست پروسه اعلام داوطلبی را ادامه داد و شرکت داوطلب و برنده را مشخص نموده و این پروژه را برای انعقاد قرارداد به کمیته تدارکات ملی فرستاد که از آن زمان تاکنون متوقف شده است. متأسفانه مناطق مرکزی از ماستریلان برق که از سال ۲۰۱۲ تا ۲۰۳۲ را شامل می‌شود، حذف شده است که رئیس جمهور نیز روی این مسأله در کابینه غور نموده و دستور بازبینی ماستریلان برق را به وزارت انرژی و آب داده است».

عثمانی وزیر انرژی و آب: «این ماستریلان در زمان من جور نشده بلکه در حکومت پیشین تهیه و تصویب شده است».

داکتر عبدالله: «شرکت برشنا پیرامون این سؤال که چرا ۱۸ ماه زمان تأخیر می‌شود توضیح دهد».

نماینده شرکت برشنا در این زمینه سه دلیل بیان کرد: ۱. مسیر بامیان ۹۶ کیلومتر طولانی‌تر از مسیر سالنگ است. ۲. بامیان صعب‌العبور است و راه دسترسی با مشکل مواجه است و ۳. برای بامیان از پشته سرخ یک لین برق ۲۲۰ کیلوولت با ظرفیت ۳۰۰ مگاوات برق می‌کشیم که بانک انکشاف آسیایی نیز طی یک مکتوبی هزینه ساخت آن را به عهده گرفته است.

مشاور اقتصادی معاون دوم ریاست جمهوری: ۱. مسیر بامیان بر مبنای ارقام و اسناد مختلف از ۲۱ تا ۷۹٫۸ کیلومتر طولانی‌تر است نه ۹۶ کیلومتر. ۲. همان‌گونه که در گزارش کمیته تخنیکی منعکس شده است، مسیر بامیان نسبت به مسیر سالنگ صعب‌العبورتر نیست بلکه بر عکس مسیر سالنگ صعب‌العبور است. ۳. دوستان شرکت برشنا با تمام توان تلاش می‌کنند که این لین برق از بامیان نگذرد و حتی برای این کار، دست به دامن اسد علیم پاکستانی نماینده بانک انکشاف آسیایی در بخش انرژی در افغانستان شده است و ایشان دو بار یکی در اواخر سال ۱۳۹۳ در جلسه در شرکت برشنا پرزنتیشنی را ارایه کرد که اعداد و ارقام را در دو بخش هزینه و طول مسیر به گونه‌ای غیر واقعی و دست کاری شده بیان کرد که حتا خود دوستان شرکت برشنا این آمار و ارقام را قبول نداشتند. دومین بار در اولین جلسه کمیته تخنیکی در حضور وزیر انرژی و آب در این وزارت ارائه کرد که باز اعداد و ارقام را به گونه‌ای غیر واقعی ذکر

کرده بود که سند آن موجود است و اینک در اختیار جناب داکتر (داکتر عبدالله) قرار می گیرد. (اینجناب کی پی پرزنتیشن اسد علیم را که در وزارت انرژی و آب در تاریخ ۱۳۹۴/۱۰/۲۱ ارائه کرده بود، روی میز داکتر عبدالله قرار دادم).

استاد محقق: «فکر کنم سرنوشت لین برق ۲۲۰ کیلوولت از پشته سرخ به بامیان سرنوشت سرک شرق و غرب (گردن دیوال) را پیدا خواهد کرد. در زمان آقای کرزی این مسأله (سرک گردن دیوال) در کابینه مطرح شد و اصرار ما بر این بود که جزء پروژه های ملی و دارای اولویت گرفته شده و کار شود اما آقای کرزی گفت این سرک از منابع پروژه های ولایتی تأمین شده و تا زمانی که شاهراه های حلقوی تکمیل می شود، این مسیر نیز تکمیل خواهد شد اما تا هنوز از بهسود پیش نرفته است.»

نماینده شرکت برشنا در ادامه مطالب قبلی گفت: «اگر مسیر بامیان انتخاب شود، شش ماه سروی مقدماتی، چهار ماه دیزاین و در حدود نه ماه تدارکات و اعلام داوطلبی - و لو سنگل سورس (منبع واحد) باشد - را دربر می گیرد.»

توسلی غرjestانی: «همین مقدار زمان برای ساخت لین برق ۵۰۰ کیلوولت از شبرغان تا دشت الوان پل خمیری نیز لازم است. پس تفاوتی چندانی در برآیند زمانی نخواهد داشت.»
نماینده شرکت برشنا: «الآن مردم غزنی پایه های برق شان ساخته شده و منتظر آمدن برق ترکمنستان است و از ما برق می خواهند.»

توسلی غرjestانی: «زمانی که مسیر شبرغان تا دشت الوان پل خمیری ساخته نشود، شما چطور می توانید برای مردم غزنی برق بدهید؟»

شرکت برشنا: «ما از سال ۲۰۱۸ باید برق از ترکمنستان وارد کنیم و از طریق لین موجود بین مزارشریف و پل خمیری ۳۰۰ میگاوالت برق را انتقال می دهیم و از پل خمیری با لین ۵۰۰ کیلوولت به کابل و جنوب منتقل می کنیم.»

استاد دانش معاون رئیس جمهور: «مگر لین فعلی امکان انتقال برق ترکمنستان را دارد؟»
شرکت برشنا: «بلی چون لین ما در آن قسمت دبل شرکت است و ما می توانیم انتقال دهیم اما از پل خمیری تا کابل سنگل شرکت است.»

مشاور امور اقتصادی معاون دوم ریاست جمهوری خواستار اسناد از شرکت برشنا در این زمینه شد و بنا شد که شرکت برشنا اسناد آن را به دفتر معاون دوم ریاست جمهوری ارایه کند اما این کار صورت نگرفت، در سال ۲۰۱۸ روشن خواهد شد که مسئولان شرکت برشنا در این مورد راست گفته اند یا نه!

توسلی غرجستانی: «ما هم می‌گوییم که باید به مردم خوست، پکتیا، لوگر، غزنی، زابل و قندهار برق برسد اما مفهوم حرف شما این است که برای بامیان و مناطق مرکزی برق نخواهیم کشید. چرا ما پروژه‌های ملی را به خاطر ده یا هجده ماه زمان بیشتر منحرف سازیم و بهتر است ملی فکر کنیم.»

داکتر قیومی مشاور رئیس جمهور سکوت خود را شکست و خطاب به اینجانب گفت: «اصلاً چنین چیزی درست نیست که شما می‌گویید و باید برای مردم بامیان برق رسانده شود و برداشت شما از موضوع صحیح نیست که حکومت برای مردم بامیان برق ندهد.»

داکتر عبدالله خطاب به مشاور امور اقتصادی معاون دوم ریاست جمهوری: «برادر شما خیلی ملی ملی نکند، (با ناراحتی) من در زمان انتخابات به مردم بامیان وعده داده‌ام و جاهای که من نرفته‌ام استاد محقق رفته و وعده داده است که مشکلات مردم را برطرف می‌کنیم. ولی فعلاً گب این است که آیا به خانه‌های ما ۱۸ ماه زودتر برق برسد بهتر است یا ۱۸ ماه دیرتر!..»

توسلی غرجستانی: «جناب داکتر! اگر ما باشیم و بدون در نظر گرفتن جوانب قضیه می‌گوییم زودتر خانه‌های ما روشن شود بهتر است اما باید گفت که در پروژه‌های کلان، دراز مدت و ملی ۱۸ ماه زمان، زمانی زیادی نیست و تاکنون هیچ پروژه‌ای در زمان و دیتالین مشخص شده خود در این کشور ساخته نشده است.»

نماینده شرکت برشنا در واکنش به صحبت‌های اینجانب: «ما پروژه برق رسانی از کندز تا تخار را پیش از زمان تعیین شده ساختیم و ختم شد.»

استاد دانش معاون رئیس جمهور: «پروژه برق از مسیر بامیان خواست مردم این مناطق است و علاوه بر آن مردم پنج ولسوالی از دو ولایت بغلان و بامیان به دفتر ما آمده بودند و به صورت جدی خواستار انتخاب مسیر بامیان شدند و باید به خواست مردم توجه شود. دیگر این که لین ۲۲۰ کیلوولت از پشته سرخ اصلاً در ماسترپلان نبوده و نیست. شرکت برشنا پس از اعتراض ما به فکر آن افتاده و نامه‌ای از بانک انکشاف آسیایی آورده است بدون این که جزئیات طرح و دیزاین و هم‌چنین زمان ساخت و تعهد مالی آن روشن باشد. بنابراین مسیر پشته سرخ فعلاً قابل بحث نیست و از دید ما متفی است.»

توسلی غرجستانی: «شرکت برشنا برای ادعاهای که دارد، باید اسناد ارائه کند در غیر این صورت جای شک و تردید است.»

نباشد که تا جلسه بعدی شرکت برشنا اسناد خود را آماده کرده و به دفتر معاون دوم ریاست جمهوری روان نماید. پس از این مباحث و ارائه دلایل غیر قناعت‌بخش توسط شرکت برشنا و وزارت انرژی و آب در قسمت تغییر مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت، استاد دانش و استاد محقق گفتند که فعلاً در

این مورد تصمیم گرفته نمی‌شود و باید یک رایزنی و مشوره دیگر هم با مردم و بزرگان لازم است تا تصمیم نهایی گرفته شود.

داکتر عبدالله: «ما که امروز بیش از دو ساعت وقت گذاشتیم و می‌خواستیم قضیه فیصله شود که نشد، در یک جلسه دیگر که برگزار می‌کنیم، به نتیجه خواهیم رسید.»

باید اشاره کرد که باتوجه به جایگاه داکتر عبدالله به عنوان شریک ۵۰ درصدی حکومت و رئیس اجراییه، وی می‌توانست خیلی راحت باتوجه به دلایل و مستندات که وجود داشت، به نفع بامیان موضع‌گیری نموده و دین خود را نسبت به مردم مناطق مرکزی و بخصوص بامیان ادا نماید، اما ایشان تلاش کرد که به نحوی موضوع به نفع مسیر سالنگ تمام شود در حالی که پاسخ‌های شرکت برشنا و وزارت انرژی و آب نسبت به پرسش‌هایی مطرح شده قناعت‌بخش نبود و خود وی نیز متوجه این موضوع شده بود.

استاد دانش و استاد محقق نیز با برگزاری یک جلسه دیگر توافق کردند. این گونه بود که جلسه با داکتر عبدالله بدون این که تصمیم و فیصله مشخص در مورد تعیین یکی از دو مسیر گرفته شود، خاتمه یافت. بنا شد که استاد دانش و استاد محقق در مشوره با وکلاء، رهبران احزاب، مردم و برخی از اساتید دانشگاه‌ها در خصوص این موضوع صحبت نموده و دیدگاه‌های آنان را اخذ و سپس در جلسه دوم که بنا بود با داکتر عبدالله گرفته شود، این نظرات مطرح شوند و پس از توحید و جمع‌بندی نهایی دیدگاه‌ها برای ریاست جمهوری ارسال شود.

پس از این که از جلسه خارج شدیم، برای چند دقیقه استاد محقق در کاخ صدارت در دفتر کار استاد دانش حضور یافت. استاد دانش و استاد محقق تصمیم گرفتند که می‌بایست رهبران، وکیلان و برخی از اساتید دانشگاه‌ها در یک جلسه مشترک دیده شود و در این خصوص مشورت صورت گیرد که موقف نهایی ما در قبال این موضوع چگونه باید باشد. بنا شد که روز چهارشنبه یا پنجشنبه مورخ ۱ یا ۲ ثور ۱۳۹۵ جلسه مشورت‌خواهی برگزار شود. استاد محقق گفت از آن‌جای که عازم سفر هندوستان هستم بهتر است یک‌بار وکلا و بزرگان مردم را هر کدام ما جداگانه ببینیم و زمانی که از سفر برگشتم به صورت مشترک جلسه دایر شود.

پس از اخذ این تصمیم معاون دوم ریاست جمهوری به مشاور اقتصادی هدایت داد که برای روز چهار یا پنج‌شنبه یک جلسه مشترک با وکیلان و برخی از اساتید دانشگاه‌ها را هماهنگ نماید تا پیرامون این موضوع صحبت و رایزنی بیشتر شود. متأسفانه که در روز سه‌شنبه ۳۱ حمل ۱۳۹۵ حمله انتحاری

بالای ریاست ده امنیت ملی (نیروی محافظت از رجال برجسته) انجام شد و تعدادی زیادی از نیروهای امنیت ملی شهید و مجروح شدند که پسر برادر معاون دوم ریاست جمهوری «عباس دانش» نیز در این حادثه به شهادت رسید که تا روز جمعه مراسم تشییع جنازه و ختم شهید برگزار شد و جلسه پیش‌بینی شده فوق به تعویق افتاد.

استاد محقق سه‌شنبه شب ۳۱ حمل ۱۳۹۵ در پیوند با این قضیه جلسه‌ای را با تعدادی از وکلا در منزل خود برگزار کرد و گزارش رسید که وکیلان با استاد محقق به این نتیجه رسیده‌اند که ما برای بامیان و مناطق مرکزی برق می‌خواهیم، مهم لین برق نیست.

پس از برگزاری مجلس ترحیم شهید عباس دانش، طبق هدایت معاون دوم ریاست جمهوری، جلسه با وکلا و برخی از اعضای تیم تخنیکی برای روز شنبه مورخ ۱۳۹۵/۲/۴ ساعت دو عصر در دفتر ارتباطات معاون دوم ریاست جمهوری در کارته چهار هماهنگ شد. این نشست مشورتی به خاطر جلسه اضطراری که برای معاون دوم ریاست جمهوری در ارگ ریاست جمهوری پیش آمده بود، تا ساعت ۴:۳۰ دقیقه عصر به تأخیر افتاد، از این رو برخی از نمایندگان در ساعت دوم حضور نداشتند.

جلسه معاون دوم ریاست جمهوری با برخی از وکلا و تیم تخنیکی

۹۵/۲/۴ ساعت ۴:۲۰ دقیقه عصر دفتر ارتباطات کارته چهار

موضوع جلسه: پروژه برق ۵۰۰ کیلوولت و مشوره پیرامون این موضوع.

در آغاز جلسه معاون دوم ریاست جمهوری جناب استاد دانش توضیح مفصل از کارها و موقف‌گیری‌های انجام شده از زمان توقف پروژه داوطلبی پروژه در سال ۱۳۹۴ در کمیته تدارکات ملی، تشکیل کمیته تخنیکی و ارائه نتیجه آن به جلسه که با رئیس جمهور و رئیس اجرائیه در تاریخ ۱۸ حمل ۱۳۹۵ برگزار شده بود و سپس تشکیل جلسه با داکتر عبدالله پیرامون این موضوع و دلایل مطرح شده در این جلسات از جمله دلایل تأخیر انجام پروژه در صورت تغییر مسیر از سالنگ به بامیان را به‌طور مشروح با اعضای جلسه شریک کرد و سپس خواستار مشوره و اظهار نظر در اتخاذ موقف واحد و نحوه آن در این خصوص شد.

پس از توضیحات فوق، یکی از حاضرین جلسه از استاد دانش معاون دوم ریاست جمهوری پرسید که «آیا تاکنون پیرامون تعیین مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت از سالنگ تصمیمی گرفته نشده است؟».

استاد دانش جواب داد که تاکنون چنین تصمیمی گرفته نشده است و اگر چنین تصمیمی اتخاذ می‌گردید، مشوره و نظرخواهی از رهبران، نمایندگان و اساتید دانشگاه بی‌مفهوم بود. سپس هر یک از حاضران در جلسه نکاتی مورد نظر و ضروری خود را بیان کردند.

انجنیر رضا حیدری: «مسئله تأخیر چند ماهه ادعایی بیش نیست زیرا تا هنوز ساخت لین برق ۵۰۰ کیلوولت از شیرغان تا پل خمیری به داوطلبی نرفته است. از طریق لین ۲۲۰ کیلوولت فعلی نمی‌توان ۳۰۰ میگاوالت برق دیگر را نیز انتقال داد. ظرفیت لین تکمیل (Over) است.»

صفورا ایلخانی وکیل بامیان: «تشکر از معاون صاحب و تیم تخنیکی و انجنیران. مسئله جنبه سیاسی دارد تا تخنیکی و اقتصادی. موضع و پیشنهاد ما این است که روی همان مسیر قبلی باید ایستادگی شود یعنی مسیر بامیان.»

عبدالرحمان شهیدانی وکیل بامیان: «ضمن تقدیر و تشکر از هردو بزرگوار (استاد دانش و استاد محقق) باید پروژه برق ۵۰۰ کیلوولت و پروژه گردن‌دیوال جدی گرفته شود و نباید مسیر سالنگ را پذیریم. هرچند استاد محقق در این قضیه کمی ضعیف برخورد کرده و می‌کند. داکتر عبدالله با رأی هزاره‌ها به قدرت رسیده است اما امروز پیرامون این قضیه سکوت کرده و با این کار خود، کارشکنی می‌کند که قابل قبول نیست.»

محمد حسین فهیمی وکیل سرپل: «بحث اقتصادی و تخنیکی بهانه است و بحث بیشتر جنبه سیاسی دارد. نباید ابزار فشار افکار عمومی را از دست بدهیم. باید روی مسیر بامیان ایستادگی صورت گیرد و این موضع ما در تاریخ ماندگار خواهد شد.»

اسدالله سعادت وکیل دایکندی: «برشنا برای پرسش‌های ما جواب ندارد و باید پاسخگوی اشتباهات و خیانت‌های خود باشد. مسیر سالنگ موافقت نشود و روی مسیر بامیان ایستادگی صورت گرفته و قضیه با مردم صریحاً شریک شود. موقف داکتر عبدالله نیز در این خصوص روشن شود که به نفع سالنگ است یا بامیان.»

سرور جوادی مشاور معاون دوم ریاست جمهوری: «بحث انتقال برق از پشته سرخ یک بحث انحرافی است و این طرح در سال ۱۳۸۶ نیز یک‌بار مطرح شده بود اما هیچ‌گاه نه در پلان گرفته شد و نه عملی شد. بحث سیاسی است نباید کوتاه آمد.»

محمدتقی امینی یکی استادان دانشگاه: «روی مسیر بامیان باید تأکید شود این لین برق برای مردم مناطق مرکزی از جهت تولید برق از منابع زغال‌سنگ و تأمین برق معادن بزرگ موجود از نظر اقتصادی بسیار حیاتی و سرنوشت‌ساز است. نباید مسیر سالنگ مورد توافق قرار بگیرد.»

حاجی محمد عبده و کیل بلخ: سه نکته لازم است: ۱. خداوند کرسی را نیامرزد که چنین ماسترپلان ساخته و با تغییر لین از یک مسیر به مسیر دیگر جنجال خلق کرده است. ۲. جنبه‌های سیاسی قضیه در جلسات قابل طرح نیست بیشتر روی مسایل تخنیکی کار شود. ۳. بحث کش داده شود تا امتیازات لازم گرفته شود.

خدادادی یکی از استادان دانشگاه: «نقش توسعه و انکشافی این پروژه باید بیشتر برجسته شود و مسیر بامیان این ظرفیت را دارد. انرژی برق مورد نیاز صنعتی شدن تنها از طریق برق ۵۰۰ کیلوولت تأمین می‌شود.»

سردار قلندری: «ما هم معتقد هستیم که مسیر سالنگ پذیرفته نشود. (در اینجا آقای قلندری کمی احساساتی شد و شروع کرد به این که پدران ما چکار کرده‌اند و ما چکار خواهیم کرد.) ایشان در پایان سخنان خود گفت که داکتر عبدالله با رأی هزاره‌ها به قدرت رسیده اما امروز چرا پشت به هزاره‌ها کرده است.»!

خداداد عرفانی و کیل غزنی: «مسئله به صورت پایدار دنبال نشده است و باید این کار می‌شد. به نظر من اگر برق مناطق مرکزی تأمین شود به کشماکش زیاد نیاز نیست.»

شیرین محسنی و کیل دایکندی: «ضمن تقدیر و تشکر از مقام معاون صاحب، مسئله تبعیض برجسته شود و باید تمام و کیلان با رئیس جمهور ملاقات نموده و خواسته‌شان را مطرح نمایند تا عدالت خواهی ما در تاریخ ثبت گردد.»

رقیه نایل و کیل غور: «نظر من نیز این است که فعلاً مسیر سالنگ مورد توافق قرار نگیرد.»

پس از اظهار نظر حاضران در جلسه، استاد دانش معاون رئیس جمهور چنین جمع‌بندی کرد:

«نظر اکثریت حاضرین در جلسه این است که مسیر سالنگ مورد توافق قرار نگیرد و روی مسیر بامیان تأکید شود. اتخاذ چنین موضعی نیازمند چند چیز است: ۱. وکلا یک دست باشند و طی یک نامه خواست خود را روشن و صریح مطرح کرده و آن را امضا نمایند. ۲. با استاد محقق صحبت شود تا موضع واحد در کابینه گرفته شود. من هم می‌بینم ایشان را و شما نیز از نزدیک ببینید. ۳. پنج نفر از وکلا (از هر ولایت یک نفر وکیل) وظیفه تعقیب کارها را به عهده بگیرند از جمله وکلای محترم فهمی بلخابی، سعادت، نایل، عبده و عرفانی.»

وکلاهی بامیان به این دلیل در جمع این پنج وکیل گرفته نشد که آن‌ها گفتند ما در هر حال در کنار تان هستیم. پس از جمع‌بندی جلسه توسط استاد دانش معاون رئیس جمهور، بنا شد که این وکیلان با استاد محقق ملاقات نموده و زمینه ملاقات نمایندگان با دکتر عبدالله را نیز فراهم نمایند و یک نامه نیز در این خصوص تهیه شود (تهیه نامه به سرور جوادی و توسلی غرجستانی محول شد). وکیل حاجی عبده از همین جلسه جهت هماهنگی و ملاقات جمعی با استاد محقق که تازه از سفر هند برگشته بود، تماس گرفت و بنا شد که با استاد محقق در همین روز ملاقات صورت گیرد. هم‌چنین در این جلسه معاون دوم ریاست جمهوری به مشاور اقتصادی خود هدایت داد که با شرکت برشنا تماس گرفته شود و اسنادی که بنا بود با جزئیات بیشتر در خصوص لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از شبرغان تا دشت الوان پل خمری به دفتر معاون دوم ریاست جمهوری ارسال شود، چرا تا هنوز روان نشده است. طبق هدایت مقام، اینجانب دو بار با داکتر پوپلزی از مسئولان شرکت برشنا تماس گرفتم که طرح و اسناد لازم را که بنا بود به دفتر معاونیت دوم ریاست جمهوری بفرستید، چرا روان نشده است؟ وی در جواب گفت که در حال تهیه اسناد و جزئیات طرح هستیم به زودی روان خواهد شد اما چون شرکت برشنا در این مورد اسناد کتبی کامل که ادعا کرده بود، نداشت اسناد مرتبط و جزئیات طرح به دفتر معاون دوم ریاست جمهوری ناقص رسید.

جلسه با استاد محقق معاون دوم ریاست اجرائیه

۹۵/۲/۴ ساعت ۶ عصر، سرکاریز

پس از ملاقات و کلا و برخی از اساتید دانشگاه با معاون دوم ریاست جمهوری، تیم تخریکی و پنج نفر از وکلا به همراه برخی از مشاوران دفتر معاون دوم ریاست جمهوری، جهت ملاقات به منزل استاد محقق واقع در سرکاریز دهبوری رفته و مسایل را با ایشان در جریان گذاشته و خواستار پیگیری و موقف جدی در این خصوص شدیم.

موضوع جلسه با استاد محقق موقف‌گیری واحد پیرامون لین برق ۵۰۰ کیلوولت بود. پس از حضور ملاقات کنندگان در منزل ایشان، صحبت‌ها توسط اسدالله سعادت وکیل دایکندی شروع شد و پس از توضیح و گزارش ایشان از محتوای جلسه که در همان روز به صورت دسته‌جمعی با استاد دانش معاون دوم ریاست جمهوری داشتند، وی گفت در این خصوص تصمیم گرفته شد که با مسیر سالنگ موافقت نشود و از مسیر بامیان حمایت جدی شده و با فرهنگ تبعیض مبارزه شود. تقاضای ما از شما جناب استاد این است که در این موضوع با هماهنگی در مقابل تصمیم تعیین مسیر سالنگ ایستادگی شود. با داکتر

عبدالله هم شما صحبت نمایید تا به نفع مسیر بامیان اتخاذ موقف نماید، تصمیم ایشان در این مورد تعیین کننده خواهد بود و اگر نظر ایشان غیر از این باشد، در کابینه مشکل ساز خواهد شد. ما هم تلاش خواهیم کرد تا زمینه ملاقات این جمع و تعدادی دیگری از نمایندگان را با داکتر عبدالله فراهم نماییم.

سپس انجنیر حیدری صحبت‌های خود را پیرامون مسایل تخنیکی پروژه ارایه کرد و تقی امینی هم صحبت کرد که شما و استاد دانش نباید مسیر سالنگ را به دلایل موجود قبول کنید. اما استاد محقق گویا خیلی از این توضیحات استقبال نکرد و خود را به نحوی با گوشی موبایل مشغول ساخت و به حرف‌های این عضو تیم تخنیکی توجه چندانی نشان نداد که در این میان محمدرسور جوادی مشاور معاون دوم ریاست جمهوری ظریفانه دخالت نموده و برخی نکات را به طور مختصر مطرح ساخت و گفت «جناب استاد فعلاً مسیر سالنگ پذیرفته نشود». برخی از افراد حاضر در جلسه نیز این نظر را تکرار، تأیید و تأکید کردند.

استاد محقق: «خوب است با داکتر عبدالله صحبت شود من هم صحبت می‌کنم که مسیر سالنگ بر خلاف مطالعه تخنیکی شرکت فیشنر است و ما موافق آن نخواهیم بود».

جلسه ساعت ۷ شب با جمع‌بندی فوق توسط استاد محقق به پایان رسید و بنا شد که در حدود ۲۵ تا ۳۰ نفر از وکیلان، تیم تخنیکی و برخی از افراد دیگر با داکتر عبدالله در پیوند با این موضوع ملاقات نمایند. وکیل سعادت‌ی مسئولیت هماهنگی این کار را به عهده گرفت و اسم ملاقات کنندگان را جهت هماهنگی با دفتر داکتر عبدالله طی روزهای بعد تهیه کرد که برخی از نام‌های همکاران دفتر معاون دوم ریاست جمهوری را من به ایشان دادم اما سرانجام این ملاقات به دلیل عدم تمایل داکتر عبدالله انجام نشد. اگر داکتر عبدالله در این موضوع با مردم و نمایندگان آنان جلسه می‌داشت و از موضع مردم حمایت می‌کرد، یقیناً لین برق ۵۰۰ کیلوولت از مسیر بامیان - میدان وردک می‌گذشت.

پس از این جلسه، ظاهراً استاد محقق با داکتر عبدالله پیرامون این قضیه صحبت کرده بود و نظر مردم و نمایندگان را نیز منعکس ساخته بود که آنان به تغییر مسیر از بامیان به سالنگ راضی نیستند. داکتر عبدالله نیز با استاد دانش تماس گرفته و خواستار ارائه نظر نهایی ایشان در این خصوص شده بود. نظر استاد دانش هم روشن بود؛ مخالفت با مسیر سالنگ و اصرار بر مسیر بامیان. با توجه به این رویدادها، جلسه دوم که بنا بود داکتر عبدالله با استاد دانش و استاد محقق جهت تعیین سرنوشت این پروژه برگزار کند، دایر نکرد و ایشان این موضوع را بدون این که با معاون دوم ریاست جمهوری و معاون دوم ریاست اجرائیه - طبق فیصله جلسه ۳۰ حمل ۱۳۹۵ طی یک جلسه دیگر - بحث نموده و به نتیجه و تفاهم برسند، به دفتر ریاست جمهوری ارجاع داد. مفهوم این ارجاع یعنی این که من توانستم نظر مساعد استاد دانش و استاد محقق را

در خصوص این موضوع جلب کنم، زیرا تلاش داکتر عبدالله بر عبور این لین برق از مسیر سالنگ بود نه از مسیر بامیان.

جلسه کابینه در ۱۱ ثور ۱۳۹۵

همان‌طوری که اشاره شد بنا بود یک جلسه دیگر نیز پیرامون این موضوع در محل کار داکتر عبدالله در قصر سپیدار دایر شود و سپس نتیجه آن با رئیس جمهوری شریک ساخته شود، اما داکتر عبدالله پس از موضع استاد دانش و استاد محقق و انتقال دیدگاه مردم به ایشان پیرامون عدم تغییر مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت از بامیان به سالنگ، این جلسه را به اصطلاح خود «کأن لم یکن»^۱ اعلام می‌کند و دوسیه مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت را به دفتر ریاست جمهوری ارجاع می‌دهد. جلسه کابینه ج.ا.ا بنا بود که در روز پنجشنبه ۹ ثور ۱۳۹۵ برگزار شود اما تا روز شنبه ۱۱ ثور ۹۵ به تأخیر افتاد. تعیین مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت که قبلاً در کمیته تدارکات ملی بر اثر اعتراض معاون دوم ریاست جمهوری متوقف شده بود و کمیته تخنیکی‌ای در این مورد تشکیل شده و نظرات خود را طی ۱۲ صفحه ارائه کرده بود، با اصرار وزارت انرژی و آب و شرکت برشنا به صورت موضوع متفرقه در اجندای جلسه کابینه مورخ ۱۱ ثور ۱۳۹۵ مطرح می‌شود.

پس از این که این موضوع توسط وزیر انرژی و آب علی‌احمد عثمانی در جلسه کابینه با این استدلال که دونه‌های خارجی آخرین مهلت تصویب این پروژه را ۱۲ ثور ۹۵ (۱ می ۲۰۱۶) تعیین کرده است، مطرح می‌شود، داکتر عبدالله شروع به صحبت می‌کند و از مسیر سالنگ حمایت می‌کند. نفر دوم انجنیر محمدخان معاون اول ریاست اجرائیه با لحن نسبتاً تند باز از طرح مسیر سالنگ حمایت نموده و می‌گوید که نمی‌شود به خواست چند نفر پروژه‌های ملی را تغییر داد و یا متوقف کرد. اظهارات محمدخان با واکنش استاد محقق روبرو می‌شود. سپس به صورت متناوب وزیر اقتصاد، وزیر انکشاف دهات و وزیر مخابرات صحبت نموده که به نحوی دو نفر اول از مسیر سالنگ حمایت می‌کنند. اما عبدالرزاق وحیدی وزیر مخابرات می‌گوید که اگر این لین برق از مسیر بامیان بگذرد در حدود ۷ تا ۸ میلیون دالر به‌خاطر کشیده شدن فایر نوری از این مسیر به نفع وزارت مخابرات خواهد بود. سپس استاد دانش معاون دوم ریاست جمهوری در چند مرحله صحبت کرده و استدلال خود را مبنی بر تعیین و ترجیح مسیر بامیان

۱. این تعبیر داکتر عبدالله است که پس از تماس با استاد دانش معاون دوم ریاست جمهوری و اخذ موقف نهایی ایشان، وی می‌گوید که پس جلسه ما و شما «کأن لم یکن» است!

دوباره مطرح می‌کند. استاد محقق نیز از موضع استاد دانش حمایت نموده و خواستار عبور لین برق ۵۰۰ کیلوولت از مسیر بامیان می‌شود. پس از اظهارات موافق و مخالف پیرامون تغییر مسیر این لین برق از بامیان به سالنگ، در آخر مباحث بدون این که توافق و قناعت استاد دانش و استاد محقق و برخی از اعضای کابینه جلب شود، رئیس جمهوری به عنوان جمع‌بندی مسیر سالنگ را به عنوان مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت اعلام می‌کند. باید یادآور شد که خبر این موضوع (تصویب مسیر سالنگ برای انتقال لین برق ۵۰۰ کیلوولت ترکمنستان) نه در تلویزیون ملی که خبر جلسه کابینه را در همان شب پخش کرد، منعکس شد و نه در سایت اداره امور ریاست جمهوری بازتاب یافت بلکه از طریق شبکه‌های مجازی منعکس شد.

جلسه معاون دوم ریاست جمهوری با بورد مشاوران و اعضای دفتر

دوشنبه ۱۳/۲/۹۵ ساعت ۱۱ صبح قصر صدارت

خبر این فیصله ساعت ۱۰ شب ۱۲ ثور ۱۳۹۵ در برخی از صفحات اجتماعی منتشر شد. مشاور اقتصادی معاون دوم ریاست جمهوری که این قضیه را تعقیب کرده بود، در مورد صحت و سقم آن به صورت مکرر از سوی برخی افراد و اشخاص که موضوع را تعقیب می‌کردند مورد پرسش قرار می‌گرفت که آیا این موضوع صحت دارد یا نه؟.

ساعت ۱۱:۳۰ پیش از چاشت استاد دانش معاون دوم ریاست جمهوری با اعضای دفتر (بخش اجرایی و مشاوران) در مورد آنچه در جلسه کابینه در ۱۱ ثور ۱۳۹۵ در مورد مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت که به صورت متفرقه در اجندا مطرح شده بود، توضیح داد. طبق اظهار نظر وزیر انرژی و آب دلیل این که تعیین مسیر پروژه برق ۵۰۰ کیلوولت از دشت الوان پل خمیری تا ارغندی کابل به صورت متفرقه در اجندای جلسه کابینه گرفته شده است، ضرب‌الأجل «سیستکا» است که روز ۱۲ ثور ۱۳۹۵ را آخرین مهلت مشخص شدن سرنوشت این پروژه تعیین کرده، از این جهت این موضوع به صورت متفرقه در اجندای جلسه کابینه گرفته شد تا در اجرای این پروژه مهم مشکل پیش نیاید.

معاون دوم ریاست جمهوری در قسمت صدور بیانیه و موضع‌گیری در مورد فیصله ۱۱ ثور ۱۳۹۵ کابینه در باره تعیین مسیر سالنگ برای اجرای این پروژه، از اعضای دفتر نظر خواست که همه اعضای جلسه خواستار صدور اعلامیه از طرف مقام معاون دوم ریاست جمهوری در این مورد شدند. به استثنای یک نفر که مخالف با صدور اعلامیه بود و یکی دو نفر هم سکوت کردند. بقیه اعضای دفتر خواستار اعلام موضع صریح و صدور اعلامیه پیرامون فیصله ۱۱ ثور کابینه شدند. سپس معاون دوم ریاست

جمهوری به محمد هدایت و توسلی غرجستانی هدایت تهیه یک بیانیه را داد که این اعلامیه تا ساعت ۱۲ همان روز آماده شد و در اختیار ایشان قرار گرفت که با اعمال نظرات اصلاحی معاون دوم ریاست جمهوری، این اعلامیه در ساعت ۲ عصر همان روز منتشر و در اختیار رسانه‌ها قرار گرفت. (این بیانیه در بخش دوم شماره ۶ آمده است).

پس از صدور اعلامیه معاون دوم ریاست جمهوری در مورد فیصله ۱۱ ثور کابینه، ساعت پنج عصر اعلامیه استاد خلیلی رهبر حزب وحدت اسلامی و معاون پیشین ریاست جمهوری و ساعت هشت شب اعلامیه استاد محقق رهبر حزب وحدت اسلامی مردم افغانستان و معاون دوم ریاست اجرائیه پیرامون فیصله فوق صادر شد.

باقرالعلوم پایگاه اعتراض مردمی

دوشنبه ۹۵/۲/۱۳ ساعت ۵ عصر

با صدور اعلامیه استاد دانش معاون دوم ریاست جمهوری در روز ۱۳ ثور ۱۳۹۵، دیدارها و رایزنی‌های قبلی ایشان با وکلا، اساتید دانشگاه‌ها و سایر اقشار مردم و همراهی رهبران سیاسی با داعیه مردم در پیوند به فیصله ۱۱ ثور کابینه در مورد تعیین مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت از سالنگ، اعتراض اولیه عمومی مردمی شکل گرفت. البته رسانه‌های اجتماعی از جمله فیسبوک که در افغانستان طرفداران زیادی دارند، در بسیج افکار عمومی حول محور این موضوع نقش بسزایی داشتند. «مسجد باقرالعلوم» در سرک کاتب به عنوان پایگاه و محل تجمع اعتراض کنندگان به تغییر مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت از بامیان به سالنگ تبدیل شد. طبق هدایت معاون دوم ریاست جمهوری، سرور جوادی و توسلی غرجستانی دو تن از مشاوران ایشان به عنوان نمایندگان و رابط ایشان با مردم معترض، در مسجد باقرالعلوم در جمع ده‌ها تن اعتراض کننده به فیصله کابینه، حضور یافتند. در این جلسه که تعدادی زیادی از وکلا حضور داشتند، بنامی که هر کدام از شرکت کنندگان دیدگاه‌های خود را در راستای موضع‌گیری واحد پیرامون این مسأله بیان نمایند. باتوجه به حاکم بودن جو احساساتی بر جلسه، بسیاری از وکلا رجزخوانی کردند و کسانی که قبلاً خواستار تنها تأمین برق برای بامیان از هر طریق ممکن شده بودند، بسیار پر حرارت علیه تصمیم کابینه و مسیر سالنگ سخن گفتند و تاختند. از جمله استاد اکبری گفت:

«اینجا تقابل تخصص و تعصب به وجود آمده است. علم و تخصص می‌گوید از مسیر بامیان بگذرد اما تعصب می‌گوید از مسیر سالنگ».

وکیل فهمی بلخابی با لحن خاص خطاب به استاد دانش و استاد محقق از اعضای رهبری حکومت وحدت ملی گفت:

«که چرا با دولت مقاطعه نمی‌کنید، خواسته ما از شما قطع همکاری و مقاطعه با حکومت است».

احمد بهزاد وکیل هرات در پارلمان سخنان خود را پیرامون این موضوع بیان کرد و گفت:

«ما هم در داخل و هم در خارج به دنبال رفع تبعیض هستیم و این کار را در سراسر دنیا خواهیم کرد».

سرور جوادى مشاور معاون دوم ریاست جمهوری یک تاریخچه مختصر از لین برق ۵۰۰ کیلوولت و کارهای انجام شده تا آن زمان را بیان کرد و بر اهمیت آن برای مردم مناطق مرکزی به خصوص بامیان تأکید ورزید. دو یا سه نفر از مردم شرکت کننده نیز در جلسه دیدگاه‌های خود را در مخالفت با فیصله ۱۱ ثور کابینه اعلام کردند. با وجود این که جلسه را موجی از احساسات فرا گرفته بود، شخصی میان سال و به ظاهر با تجربه اما غیر مشهور از گوشه مسجد برخاست و بدون این که پشت مایک قرار گیرد، گفت:

«دوستان بهتر است هر تصمیمی که گرفته می‌شود سنجیده باشد تا فردا بتوانیم آن را انجام دهیم و به آن برسیم،

شعارهایی را ندهیم که بعداً برای ما هزینه سنگینی به دنبال داشته باشد».

در پایان جلسه بنا شد که یک شورای عالی مردمی جهت تعقیب کارها ایجاد شود و این گونه بود که هسته اولیه شورای عالی مردمی که بعداً به نام «جنبش روشنائی» یاد می‌شد، شکل گرفت.

بررسی وضعیت به وجود آمده در صدارت

۹۵/۲/۱۴ ساعت ۹ صبح، قصر صدارت

صبح روز چهاردهم ثور جلسه‌ای در حضور استاد دانش معاون رئیس جمهور در قصر صدارت با هدف بررسی و ارزیابی فضای به وجود آمده بعد از صدور اعلامیه معاون دوم ریاست جمهوری پیرامون مسیر برق ۵۰۰ کیلوولت از سالنگ و اعتراضات مردمی برگزار شد. طبق هدایت استاد دانش، فضا باید بگونه‌ای مدیریت شود که منافع مردم تأمین شده و از موضع‌گیری‌های متشتت، پراکنده و تقابل جویانه پرهیز گردد. روی گزینه‌های پیش رو بیشتر فکر شود: ۱. آیا فشارهای مردمی نتیجه می‌دهد یا خیر؟ اگر نتیجه دهد که بسیار خوب اما اگر نتیجه نداد چطور اعتراضات مردمی هماهنگ و مدیریت شود؟ ۲. در مورد برخی مطالب و پست‌ها در صفحات اجتماعی دقت شود که برخی افراد بی تفاوت را وادار به موضع‌گیری نکنیم. (این نکته اشاره به خواست مکرر استاد محقق از استاد دانش داشت که علیه داکتر عبدالله موضع‌گیری و چیزی نوشته نشود زیرا تا آن زمان داکتر عبدالله از نظر افکار عمومی ساکت بود، هر چند موضع ایشان برای ما پس از جلسه مشترک که پیش از این به آن اشاره شد، روشن شده بود).

هریک از آقایان رحمتی، فصیحی، قاضی سعادت، بصیر و توسلی غرjestانی در خصوص موارد مطرح شده بالا توضیحات و دیدگاه‌های خود را مطرح کردند.

معاون دوم ریاست جمهوری چنین جمع‌بندی کرد: ۱. فضا خوب است تلاش گردد که از آن به نفع منافع مردم استفاده شود. ۲. ایستادگی بر خواست اصلی مردم برای ما یک اصل است. انکشاف متوازن و عدالت اجتماعی با هر وسیله که تحقق می‌یابد، لازم است. ۳. ایجاد تقابل مردم با حکومت به صلاح نیست و نباید حکومت را دشمن اصلی مردم خود تلقی کنیم. ۴. حفظ وحدت داخلی بسیار مهم است و با اقوام دیگر نیز تعامل مثبت صورت گیرد. ۵. مجموعه استاد خلیلی و استاد محقق از نزدیک دیده شود تا هدف اصلی و نهایی به صورت هماهنگ تعقیب شود.

سپس استاد دانش هدایت داد که پیرامون این موضوع چند نفر با استاد خلیلی ملاقات نمایند. (جوادی، رحمتی، فصیحی، توسلی غرjestانی و بصیر) و هم‌چنین معاون ریاست جمهوری به مشاور اقتصادی خود هدایت داد که اساتید و تیم تخنیک و وکیلان را برای یک جلسه مشترک برای ساعت چهار همین روز در دفتر ارتباطات کارته چهار هماهنگ نماید.

ملاقات با استاد خلیلی پیرامون لین برق ۵۰۰ کیلوولت

۱۳۹۵/۲/۱۴ ساعت ۲ پس از چاشت، کارته سه

طبق فیصله جلسه صبح صدارت پنج نفر از اعضای دفتر معاون دوم ریاست جمهوری ساعت ۲ پس از چاشت جهت ملاقات و رایزنی به دفتر استاد خلیلی رفتیم. جلسه با استاد خلیلی تقریباً نزدیک به ۴۵ دقیقه ادامه یافت و آقای سرور جوادی آغازگر صحبت‌ها بود. استاد خلیلی یادآور شد که به هیچ وجه کوتاه نخواهیم آمد و توتاپ باید از بامیان بگذرد. مسئولیت این تغییر بر عهده حکومت فعلی است. هر کدام از پنج نفر ملاقات کننده دیدگاه‌های خود را به نحوی بیان کردند و به صورت ضمنی به استاد خلیلی رساند که در این قضیه بهتر است این حکومت و آن حکومت نکنیم و قضایا به نحوی به نفع مردم مدیریت شود. اسنادی وجود دارند که این تغییر مسیر در سال ۲۰۱۳ توسط شرکت برشنا و وزارت انرژی و آب صورت گرفته و مقامات وقت متأسفانه یا مطلع نشده و یا دقت لازم پیرامون این موضوع نداشتند.

استاد خلیلی در چند نوبت در خصوص این موضوع صحبت کرد و بحث حمایت سایر کتله‌ها از جمله برخی از اقوام پشتون را که با ایشان در ارتباط هستند، مطرح ساخت. استاد خلیلی در یک بخش از صحبت‌هایش نسبت به گفته حاجی بصیر معاون دفتر معاون ریاست جمهوری که گفت: «در خصوص

این مسأله نمی‌شود چندان روی حمایت اقوام دیگر تکیه و حساب کرد» عکس‌العمل نشان داد و نظر ایشان را در این خصوص رد کرد. جلسه با استاد خلیلی بدون این که هدف نهایی و فرجام اعتراضات مردمی مشخص شود، خاتمه یافت. پس از این که از دفتر استاد خلیلی برآمدیم مستقیماً به طرف دفتر ارتباطات در کارته چهار که معاون دوم ریاست جمهوری در آنجا حضور داشت، رفتیم و گزارشی از ملاقات صورت گرفته با استاد خلیلی با ایشان در میان گذاشته شد.

جلسه در کارته چهار

۹۵/۲/۱۴ ساعت ۳ عصر

پس از ملاقات با استاد خلیلی به دفتر کارته چهار برگشتیم و آقای جوادی گزارشی از این ملاقات و دیدگاه استاد خلیلی را با جزئیات به سمع معاون دوم ریاست جمهوری رساند. در همین روز آقای حنیف اتمر مشاور امنیت ملی با حضور در صدارت با معاون دوم ریاست جمهوری ملاقات داشت که موضوعات ذیل میان معاون دوم ریاست جمهوری و ایشان مطرح شده بود. استاد دانش صریحاً به مشاور امنیت ملی رئیس جمهور گفته بود که تنها مسأله لین برق مطرح نیست بلکه موضوعات و مسایل مهم دیگری نیز مطرح هستند که می‌بایست مورد توجه قرار گیرند.

به‌طور خلاصه چند نکته مهم در آن ملاقات توسط استاد دانش معاون دوم ریاست جمهوری مطرح شده بود:

۱. روش تصمیم‌گیری در حکومت با روش کنونی مشکل دارد و باید اصلاح شود.
۲. در بخش تعینات، مردم ما تاحدودی نادیده گرفته شده است و این برای ما قابل پذیرش نیست و باید در آن جداً تجدید نظر شود.
۳. رئیس جمهور می‌گوید که برای مناطق مرکزی هشت صد میلیون دالر اختصاص داده شده است، باید این مهم با جزئیات روشن شود.
۴. روی موضع لین برق ۵۰۰ کیلوولت بحث شد. اتمر از زبان رئیس جمهور مطرح کرد که شما برق می‌خواهید یا لین برق؟ گفته شد که ما هر دو را می‌خواهیم هم لین را و هم برق را. طرح بدیل برق رسانی از نظر زمانی و تخیکی اصلاً واضح و شفاف نیست. علاوه بودجه آن نیز نامشخص است و تعهدی در قبال آن وجود ندارد.

در همین روز وزیر انرژی و آب محترم عثمانی و داکتر پوپلزی از مسئولان شرکت برشنا در یک کنفرانس خبری زنده از طریق رسانه‌ها پیرامون دلایل انتخاب مسیر سالنگ به جای بامیان مصاحبه داشتند

که متأسفانه به جای این که به صورت تخنیکی و ارائه معلومات دقیق در صدد اقناع افکار عمومی و معترضان باشند، برخی اظهارات خلاف واقع، تحریک کننده، موهن و با هدف ایجاد تقابل میان اقوام در ولایات مختلف کشور ارائه کردند. این نوع مصاحبه‌ها و میزگیردها که در روزها و شب‌های بعد از طریق شبکه‌های مختلف تلویزیونی انجام می‌شد، در تشدید اعتراضات به سبب جریحه‌دار کردن افکار عمومی نقش منفی و مخرب داشتند. (در همان زمان در یک پست کوتاه در فیسبوک جواب وزیر انرژی و آب را دادم که چرا خلاف واقع گب زده و نفاق افکنی می‌کند که آن یادداشت را می‌توان در بخش سوم شماره ۵ به عنوان «پاسخ به اظهارات وزیر انرژی و آب در پیوند با پروژه لین برق ۵۰۰ کیلوولت» ملاحظه کرد).

جلسه معاون ریاست جمهوری با شماری از وکلا

۹۵/۲/۱۴ ساعت ۴ عصر، کارته چهار

جلسه با سخنان معاون دوم ریاست جمهوری این گونه آغاز شد:

۱. فضای مجازی نیازمند کنترل است در شرایط کنونی تقابل مردم و حکومت درست نیست. برای بیان خواسته‌ها شعار و روش‌های معقول انتخاب شود. (ایشان این شعار را پیشنهاد کرد: «ما روشنی را برای همه می‌خواهیم»).

۲. تلاش شود که از کسی مشخصاً اسم برده نشود و مخالف جور نشود و به کسی هم توهین نشود.

۳. استاد دانش یک گزارش کامل از روند پروژه لین برق ۵۰۰ کیلوولت از گذشته تا حال به حاضرین جلسه ارائه کرد و از وکیلان خواست که اینک هر تصمیمی که گرفته می‌شود باید تصمیم جمعی باشد. در این قسمت اکثر نمایندگان حاضر در جلسه خواستار اتخاذ موضع محکم و ایستادگی علیه انتخاب مسیر سالنگ شدند.

۴. پس از سخنان برخی از وکلا، معاون رئیس جمهوری گفت:

«برای این کار باید یک هماهنگی به وجود آید از جمله استاد محقق، استاد خلیلی، نمایندگان شورای

ملی و مردم همه هماهنگ باشیم. بنابراین چند کار باید انجام شود:

• وحدت و هماهنگی میان اقشار جامعه به وجود آید و افراد و اشخاص حقیقی و حقوقی تخریب نشود.

• مدیریت کار بی‌نهایت مهم است و هم‌چنین تصمیم‌گیری مشترک. یک کمیته کاری تشکیل شود تا کارها را پیش ببرد. اگر هرکس به هر نحوی و از هر جا دخالت کند، موضوع از هدف خود منحرف خواهد شد.

• اسناد یکبار دیگر مجدداً مرور شود.

در ادامه هریک از وکلا نظرات و دیدگاه‌های خود را مطرح کردند و پیرامون هماهنگی بیشتر و جلوگیری از تشتت در پی اعتراضات فراگیر، مطالب زیادی گفته شد.

معاون دوم ریاست جمهوری جهت هماهنگی با شورای مردمی و تعقیب کارها به صورت درست و هماهنگ در پایان جلسه دو تن از مشاوران خود (سرور جوادی و توسلی غرجستانی) را وظیفه داد که در جلسه مردمی مرتب اشتراک نمایند.

اشتراک در جلسه شورای مردمی

۱۳۹۵/۲/۱۴ ساعت ۵ عصر، مسجد باقر العلوم، سرک فیض محمد کاتب هزاره

طبق هدایت معاون دوم ریاست جمهوری تعدادی از مشاوران ایشان در جلسه مردمی که در مسجد باقرالعلوم برگزار شده بود، شرکت کردند. در این جلسه تعدادی زیادی از مردم، جوانان، اقشار تحصیل کرده و تعدادی از وکیلان حضور یافته بودند و هرکس نظرات خود را پیرامون موضوع بیان می‌کردند. کمیته شورای عالی مردمی که تازه تشکیل شده بود در زیر زمین مسجد جلسه هماهنگی خود را دایر کرده بود. اینجانب به عنوان نماینده معاون دوم ریاست جمهوری در جلسه شرکت کردم اما جناب استاد جوادی و داکتر فصیحی در طبقه اول مسجد در میان مردم حضور داشتند. کمیته شورای مردمی که در زیر زمین مسجد جلسه گرفته بود، در حال بی‌نظمی بسر می‌برد و جهت پیشبرد کارهای مورد نظر و ایجاد نظم و سروسامان دادن به بی‌نظمی‌ها، نباشد یک‌بار دیگر اسم اعضای کمیته شورای مردمی خوانده شود و آن‌ها در یک قسمت به صورت متمرکز مستقر شوند تا کارها سامان یابند.

اعضای کمیته مردمی متشکل از وکیلان، نماینده احزاب (از هر حزب یک نفر می‌بایست به صورت کتبی معرفی می‌شد)، بخش تدارکات و انتظامات، رسانه‌ها (یک نفر رئیس کمیته رسانه‌ها و داود ناجی به‌عنوان همکار آن) و اعضای کمیته تخریکی بود. اعضای کمیته تخریکی که اداره جلسه را بر عهده داشتند، مشاور اقتصادی معاون دوم ریاست جمهوری را به عنوان نماینده استاد دانش معاون رئیس جمهور اعلام کرد و از وی درخواست کرد که در ردیف اعضای کمیته مردمی بنشیند. زمانی که اینجانب در ردیف کمیته مردمی نشستم این موضوع بعد از چند دقیقه با واکنش برخی از وکیلان و نماینده برخی

احزاب مواجه شد. وکیل سعادتی و وکیل بهزاد و حاج خلیل دره صوفی نسبت به نماینده معاون دوم رییس جمهوری حساسیت نشان دادند و حاج خلیل گفت:

«که اگر بنا باشد نماینده استاد دانش عضو کمیته شورای عالی مردمی باشد، نماینده استاد محقق نیز باید باشد. از طرف حزب وحدت آقای خلیلی جناب فصیحی حضور دارد و هم چنین آقای سعادتی. یعنی یک نفر از طرف حزب وحدت اسلامی مردم افغانستان و یک نفر از طرف استاد محقق به عنوان معاون دوم ریاست اجراییه.»

سعادتی و بهزاد که در میان جمعیت در حال قدم زدن بودند، هر کدام با عبارتی گفتند که در جلسه قبلی که کمیته شورای مردمی تشکیل شده بود معیاری جهت عضویت افراد در کمیته شورای مردمی تعیین کرده بودیم که شامل نماینده معاون صاحب ریاست جمهوری نمی شود. لذا از ایشان خواهش می کنیم که جلسه را ترک کند تا ببینیم در آینده چه خواهد شد.

معیاری که از آن حرف زده می شد این بود «کسانی می توانند عضو کمیته شورای مردمی شوند که یا وکیل باشند، یا از طرف یک حزب معرفی شوند، یا عضو تیم تخنیکی باشند و یا عضو رسانه ها و بخش تدارکات».

با موضع گیری افراد فوق نسبت به عدم حضور نماینده معاون دوم ریاست جمهوری در کمیته شورای مردمی، برخی از اعضای تیم تخنیکی که اداره جلسه را بر عهده داشتند، از بنده معذرت خواستند که کوتاهی از ماست که اسم شما را زودتر به عنوان نماینده استاد دانش ندادیم و تلاش می گردد که مشکل به زودی حل شود، که هیچگاهی حل نشد! پس از موضع گیری دوستان، گفتم من خودم در جلسه شما اشتراک نکردم بلکه طبق هدایت معاون دوم ریاست جمهوری جناب استاد دانش جهت هماهنگی بیشتر در این جلسه شرکت کردم و بنای بحث و جدل با شما را ندارم اما این که شما خواهان عدم حضور ما هستید این چیز دیگر است و مربوط به خود شما می شود که چطور با یک داعیه عدالت خواهانه مردمی این گونه برخورد تنگ نظرانه و حذفی می کنید!

پس از برخورد فوق، می خواستم در مورد کوتاهی و بی اطلاعی برخی از وکلا و نمایندگان حاضر به عنوان اعضای شورای مردمی مطالبی را بگویم که زمانی که این پروژه ها در قالب «مسوده بودجه ملی در سه سال پایانی ۱۳۹۳، ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵» به شورای ملی ارائه شد و شما آن را «تصویب» کردید، کجا تشریف داشتید که یکبار حداقل پرسیان می کردید که مسیر این پروژه (لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از پل خمیری الی ارغندی در غرب کابل) از مسیر سالنگ می گذرد و یا از بامیان و میدان وردک! حال شما نمایندگان محترم پارلمان و سایر کسانی که تازه متوجه انحراف مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت شده اید، نماینده استاد دانش معاون دوم ریاست جمهوری را که بیش از یک سال و چهار ماه موضوع را از نزدیک

و با دقت تمام دنبال کرده و تا اینجا رسانده است، از حق عضویت در شورای مردمی محروم می‌کنید! اما بنا به مصححتی که وجود داشت و ممکن بود این اظهارات باعث ایجاد تنش در جلسه و کار شورای مردمی شود، منصرف شدم و از جلسه بیرون شدم.

باید یادآور شد که همین وکلایی که ما را به عنوان یک عضو شورای نو تأسیس مردمی در اعتراض به تغییر مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت قبول نداشتند، چندین بار از راه‌های مختلف از آن‌ها خواسته شد که در قسمت مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت موضع و موقف واحد و محکم اتخاذ نماییم و موضع‌گیری شما به عنوان نمایندگان مردم مناطق مرکزی بسیار حایز اهمیت بوده و تأثیرگذار است؛ اما برخی از وکلا با این استدلال که ما کار خود را پیرامون این پروژه انجام داده‌ایم، از همکاری بیشتر خودداری می‌کردند. برای این که این موضوع به درستی روشن شود و در تاریخ ثبت، دو نمونه برای توضیح بیشتر ارائه می‌شوند:

۱. یکی از اعضای فعال تیم تخنیک (انجنیر رضا حیدری) روایت می‌کرد که یک‌بار از آقای عارف رحمانی نماینده پارلمان تقاضای ملاقات در خصوص این موضوع را کردم و طبق قرار اولیه سر ساعت در محوطه پارلمان حاضر شدم و گفتم جناب وکیل پیرامون یک موضوع حیاتی و مهم در حدود نیم ساعت وقت شما را می‌گیرم. وکیل محترم گفت آقای فلانی اگر می‌توانی مطلب و خواسته تان را در ظرف ۵ دقیقه بیان کنید من در خدمت شما هستم و الانیم ساعت فرصت برای شما ندارم! این عضو کمیته تخنیک گفت از این رفتار ایشان ناامید شدم و بدون طرح موضوع با ایشان خدا حافظی کردم.

۲. یکی از اعضای تیم تخنیک و استاد دانشگاه روایت می‌کرد که پیرامون همین موضوع (لین برق ۵۰۰ کیلوولت) از دفتر «گروه پارلمانی اعتماد» تقاضای ملاقات با اعضای این گروه را نمودیم و ساعت ملاقات نیز مشخص شد اما زمانی که چند نفر در دفتر گروه حضور پیدا کردیم، با این پاسخ روبرو شدیم که اگر موضوع تان را جناب وکیل سید بحر حل می‌تواند، در خدمت تان هستیم در غیر این صورت سایر اعضای گروه برای ملاقات با شما وقت ندارند!

به هر حال این گونه بود که کمیته شورای مردمی که بعداً تحت عنوان «شورای عالی مردمی جنبش روشنایی» یاد می‌شد / می‌شود، از آغاز تأسیس این شورا برخوردهای سیاسی و حذفی را آغاز کردند. این موضوع را مکرراً در همان زمان با دوستان و همکاران معروف به تیم تخنیک - که بیش از یک سال روی این موضوع باهم جلسات مکرر داشتیم و کار کردیم که متن این گفت‌وگوها تا هنوز نیز موجود است - مطرح کردم که متأسفانه عده‌ای از افراد حاضر در شورای مردمی درصدد استفاده و بهره‌برداری سیاسی و ضربه زدن به داعیه برحق مردمی از این موضوع هستند و باید مراقب بود؛ اما دوستان تیم تخنیک می‌گفتند هدف و انگیزه ما برگرداندن لین برق ۵۰۰ کیلوولت به مسیر اصلی یعنی بامیان است،

هرکس که در این راه قدم بردارند و همگام شوند، ما از آنها استقبال می‌کنیم هرچند آنها از این موضوع ممکن است استفاده سیاسی، حزبی و شخصی خود را نیز ببرند که برای ما چندان مهم نیست. (تحلیل این موضوع شرح و بسط بیشتری می‌طلبد که در فرصت دیگر واگذار می‌شود).

انعکاس اعتراض به تغییر مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت در رسانه‌های بین‌المللی

در این زمان برخی از رسانه‌های معتبر بین‌المللی از جمله بی‌بی‌سی گزارش‌هایی متعدد از مخالفت صریح استاد دانش معاون دوم ریاست جمهوری، استاد خلیلی رهبر حزب وحدت اسلامی و معاون پیشین ریاست جمهوری و سایر مردم را در کنار سماجت شرکت برشنا و وزارت انرژی و آب در قسمت عبور لین برق ۵۰۰ کیلوولت از مسیر سالنگ منتشر کردند. در بخشی از گزارش بی‌بی‌سی در تاریخ ۱۴ ثور ۱۳۹۵ چنین آمده است:

«براساس گزارش‌های منابع مختلف، شرکت برق افغانستان (شرکت برشنا) کشیدن این خط برق از مسیر بغلان به سوی پروان و کابل را به عوض بغلان به سوی بامیان، میدان و کابل مناسب دانسته است. دیروز (۱۳ ثور ۱۳۹۵) امان‌الله غالب معاون وزیر انرژی در یک نشست خبری اعلام کرد که آمریکا و جاپان، کشورهای حامی طرح خط انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت ترکمنستان (طرح توتاپ) از حکومت خواسته بودند که مسیر انتقال این خط را تا پایان ماه اپریل مشخص کند، در غیر آن این طرح تا ۱۸ ماه دیگر به تعویق خواهد افتاد. آقای غالب به خبرنگاران گفت که مسیر این خط انتقال برق قابل تغییر نیست. اما معترضانی که که روز سه شنبه (۱۴ ثور) با خبرنگاران سخن می‌گفتند، اظهار داشتند که وزارت انرژی و شرکت برق اطلاعات نادرستی را در مورد این طرح به خورد افکار عمومی داده‌اند.

دیروز سرور دانش معاون دوم ریاست جمهوری و محمد کریم خلیلی معاون رئیس جمهوری در زمان ریاست جمهوری حامد کرزی هم با انتشار اعلامیه‌های جداگانه بر کشیدن این خط برق از مسیر بامیان تأکید کردند.» (سایت بی‌بی‌سی، ۱۴ خرداد/جوزا ۱۳۹۵)

سرور دانش معاون رئیس جمهوری هم نسبت به تغییر مسیر برق از بامیان به سالنگ اعتراض کرده

براساس گزارشهای منابع مختلف، شرکت برق افغانستان کشیدن این خط برق از مسیر بغلان به سوی پروان و کابل را به عوض بغلان به سوی بامیان، میدان و کابل مناسب دانسته است.

دیروز امان الله غالب معاون وزیر انرژی در یک نشست دیگر خبری اعلام کرد که آمریکا و جاپان (ژاپن)، کشورهای حامی مالی طرح خط انتقال برق ۵۰۰ کیلو ولت ترکمنستان (طرح توتاپ) از حکومت خواسته بودند که مسیر انتقال این خط را تا پایان ماه اپریل مشخص کند، در غیر آن این طرح تا ۱۸ ماه دیگر به تعویق خواهد افتاد.

آقای غالب به خبرنگاران گفت که مسیر این خط انتقال برق قابل تغییر نیست.

اما معترضانی که روز سه شنبه (۱۴ ثور) با خبرنگاران سخن می گفتند، اظهار داشتند که وزارت انرژی و شرکت برق اطلاعات نادرستی را در مورد این طرح به خورد افکار عمومی داده اند.

دیروز سرور دانش معاون دوم رئیس جمهوری و محمدکریم خلیلی معاون رئیس جمهوری در زمان ریاست جمهوری حامد کرزی هم با انتشار اعلامیه های جداگانه بر کشیدن این خط برق از مسیر بامیان تأکید کردند.

بنیاد اندیشه

داسیس ۱۳۹۵

(منبع: بی بی سی، ۱۴ جوزا ۱۳۹۵)

توضیحیه اداره امور ریاست جمهوری در باره برق رسانی به مناطق مرکزی

۱۴ ثور ۱۳۹۵

در بحبوحه اعتراضات شکل گرفته نسبت به تغییر مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت از مسیر بامیان به مسیر سالنگ، ریاست عمومی اداره امور ریاست جمهوری مطلبی را با هدف توضیح برق رسانی به مناطق مرکزی و انتخاب مسیر آن و هم چنین سایر پروژه های انکشافی و تعهد حکومت در انکشاف متوازن و نگاه یکسان به تمام مناطق کشور، از طریق سایت اداره امور ریاست جمهوری منتشر کرد که در ادامه متن این توضیحیه جهت یادآوری و این که برنامه های اعلام شده در معرض دید و نظارت همگان و تاریخ قرار گیرد، در اینجا به طور کامل منعکس می شود.

«مناطق مرکزی در طول سال های گذشته از محراق توجه دور بوده اند و آن طور که باید در این ساحات امکانات توزیع نشده و شاهد انکشاف متوازن نبوده ایم. دولت وحدت ملی با درک این موضوع و تأکید

بر انکشاف متوازن، به خصوص از سوی مقام عالی ریاست جمهوری، پروژه‌های مختلفی را به‌خاطر تطبیق در مناطق مرکزی در برنامه‌های خود گنجانیده است. در کنار سایر پروژه‌های انکشافی مانند اعمار سرک‌ها، به‌خاطر مستفید شدن مردم مناطق مرکزی از نعمت برق و به‌گرددش درآمدن چرخ صنعت در این ساحات، تمديد لین‌های برق مورد توجه حکومت بوده است. بدین منظور و به دلیل این‌که کابینه افغانستان در اخیر سال ۱۳۹۲ تصمیم نهایی خود را در مورد انتقال برق توتاپ گرفته بود، دولت وحدت ملی در ماه جوزای سال جاری ایجاد سب‌استیشن برق در بامیان را از اولویت‌های کاری خود تعیین کرد. با وجودی که ضرورت برق ولایت بامیان ۳۰ میگاوالت تخمین شده است، با تأکید رئیس‌جمهور بر انکشاف بیشتر، جهت تمديد لین ۲۲۰ کیلوولت از ولایت پروان و ایجاد سب‌استیشن با ظرفیت ۳۰۰ میگاوالت در بامیان، هیأت تخنیکي توظیف شد. با نهایی شدن تصمیم در مورد توتاپ، کار عملی مطالعات پروژه تمديد لین ۲۲۰ کیلوولت به مناطق مرکزی در ماه جاری آغاز و قرار است تا چهار ماه آینده ختم شود. بر اساس هدایت رئیس‌جمهور کار طرح و دیزاین و تفویض قرارداد ساختمان باید تا اخیر سال جاری میلادی تکمیل و این پروژه الی ماه دسمبر سال ۲۰۱۸ به بهره‌برداری برسد. هم‌چنین بانک انکشاف آسیایی در نامه مورخ ۱۶ اپریل ۲۰۱۶ مطابق ۲۸ حمل ۱۳۹۵ چگونگی تأمین منابع برای این پروژه را از مدرک عمومی بودجه اختصاص یافته به برق تحت قسط چهارم پروژه تأمین خواهد نمود.

قابل ذکر است که در ماسترپلان برق کشور، برق‌رسانی به بامیان در سال ۲۰۲۲ در نظر گرفته شده است ولی با توجه ویژه‌ی مقام عالی ریاست‌جمهوری، تطبیق پروژه فوق و انتقال برق به بامیان زمان کمتری (الی ۲۰۱۸) را دربرخواهد گرفت.

انتخاب مسیر توتاپ

مطالعات کمپنی فیشنر کشور جرمنی که در ماسترپلان برق کشور انعکاس یافته، در ابتدا روی لین ۵۰۰ کیلوولت از پل خمیری الی کابل از مسیر بامیان بوده است. اما به اساس درخواست دونه‌ها (ADB, WB, USAID, IDB) با نمایندگان وزارت‌های مربوط و شرکت برشنا در ماه فبروری ۲۰۱۳ در شهر شتوتگارد جرمنی جلسه شد، فیصله گردید که شرکت فیشنر مسیر سالنگ را نیز مطالعه نماید. طبق مطالعات شرکت فیشنر، مسیر سالنگ نزدیک‌تر و کم‌هزینه‌تر تشخیص (داده) شد و تطبیق پروژه از این مسیر سریع‌تر برآورد گردید که با تأیید تمویل‌کنندگان، تغییر کرد. از این روی شرکت برشنا اسناد داوطلبی پروژه را در آن زمان بر اساس فیصله شورای وزیران در اخیر سال ۱۳۹۲ از مسیر سالنگ‌ها تهیه و به اعلان داوطلبی سپرد. طبق پلان زمانی طرح‌شده تدارک و ساخت لین ۵۰۰ کیلوولت از مسیر سالنگ معادل ۶۵ فیصد زمان آن از مسیر بامیان است. هم‌چنین مسیر لین از سالنگ ۲۱۶.۵ کیلومتر و از مسیر بامیان ۲۹۶.۳ کیلومتر می‌باشد یعنی ۷۹.۸ کیلومتر کوتاه‌تر. پروژه داوطلبی در ماه نوامبر ۲۰۱۵ به

کمیسیون تدارکات ملی راجع شد. از آنجایی که دونه‌های پروژه توتاپ ضرب‌الاجل ختم اپریل ۲۰۱۶ را برای تعیین مسیر مشخص نموده بودند تا قادر به عملی شدن پلان مالی پروژه شوند و این که تغییر مسیر دوباره لین از سالنگ به بامیان نیازمند پروسه تدارکاتی طول‌المدت بود، با درنظرداشت نامساعد بودن وضعیت انرژی برق در پایتخت و نبود برق در بامیان و ولایات جنوبی، جنوب غربی و مشرقی، تغییر مسیر، امکان‌پذیر تشخیص (داده) نشد. باید گفت که بانک انکشاف آسیایی که تمویل‌کننده پروژه است تنها حاضر به تأمین بودجه از مسیر سالنگ می‌باشد. رئیس‌جمهور محمد اشرف غنی به خاطر حفظ توازن در انکشاف و بر برق‌رسانی به بامیان پیشتر از زمانی که در ماسترپلان برق کشور می‌باشد، تأکید نمود و تمدید لین برق ۲۲۰ کیلوولت از پروان به مناطق مرکزی را مطرح و تعهد بانک انکشاف آسیایی جهت تمویل آن را دریافت کرده است.

انکشاف متوازن

رئیس‌جمهور محمد اشرف غنی تعهد نموده بود که مناطق مرکزی کشور را از زندان جغرافیایی می‌رهاند. هدف اصلی و اساسی رئیس‌جمهور ارائه خدمات بهتر به مناطق مرکزی افغانستان بود که تا حدودی کارهای اولیه آن انجام شده است. حکومت وحدت ملی در نظر دارد برای تمام مناطق و ساحات کشور زمینه انکشاف متوازن را مهیا کند، تا باشد مشکلات به حداقل کاهش یابد. بر علاوه این که در آینده نزدیک (با شروع کار پروژه توتاپ) از ولایت پروان کار انتقال خطوط برق با ظرفیت ۳۰۰ میگاوالت به مناطق مرکزی آغاز خواهد گردید، حکومت افغانستان در نظر دارد که جهت حل مشکلات ترانسپورتی و ترانزیتی مناطق مرکزی، اقدامات جدی نماید. در این راستا اقدامات اولیه صورت گرفته، کار روی سرک‌ها جریان دارد که بعضی از پروژه‌ها قرار ذیل اند:

بخش اول پروژه گردندیوال

بخش اول پروژه سرک گردندیوال ۴۰ کیلومتر طول دارد. مصرف مجموعی این پروژه ۱.۶ میلیارد افغانی می‌باشد که از سوی جمهوری اسلامی افغانستان تمویل می‌گردد. قرار بود این پروژه سال گذشته (قوس ۱۳۹۴) تکمیل گردد؛ اما بنابر مشکلات تخنیکی کار این پروژه متوقف گردید. در حال حاضر بخش اول پروژه گردندیوال ۶۶٪ تکمیل شده است. حکومت وحدت ملی در نظر دارد تا با حل هر چه زودتر مشکلات تخنیکی، به زودترین فرصت کار باقی مانده را تکمیل نماید.

بخش دوم پروژه گردندیوال

قرار است در آینده نزدیک کار بخش دوم پروژه گردندیوال آغاز شود. این جاده ۶۰ کیلومتر طول دارد. کار داوطلبی بخش دوم پروژه گردندیوال به اتمام رسیده و اسناد شرکت برنده به کمیسیون تدارکات ملی سپرده شده است که بعد از ارزیابی، کار عملی پروژه آغاز خواهد شد.

چنچران - گردن دیوال

پروژه چنچران - گردن دیوال ولایات بامیان و غور را با هم وصل می‌کند. طول این پروژه ۳۶۵ کیلومتر می‌باشد. مصرف این بودجه از سوی بانک انکشاف آسیایی تمویل می‌گردد. مطالعات تخیکی این پروژه به اتمام رسیده است و جهت شروع کار عملی، مطالعات تخیکی به بانک انکشاف آسیایی ارسال شده است. بانک انکشاف آسیایی در نظر دارد، بعد از اتمام جاده (یکاولنگ - دره صوف)، هر چه زودتر کار بالای پروژه چنچران - گردن دیوال را آغاز نماید.

میدان شهر - بامیان

بخش دوم سرک میدان شهر - بامیان ۸۳ کیلومتر طول دارد. مصرف مجموعی این پروژه ۶۳.۴ میلیون یورو می‌باشد که از سوی دولت ایتالیا تمویل می‌گردد. کار پروژه متذکره ۹۵٪ تکمیل گردیده است. ۵٪ کار به اثر نامنی‌ها در مسیر راه و استملاک زمین باقی مانده است؛ اما جهت حل این مشکل با مقامات امنیتی، متفدین قومی و محاسن سفیدان محل صحبت صورت گرفته و در آینده نزدیک کار ۵٪ نیز به اتمام خواهد رسید. به تاریخ دوم ماه فبروری سال جاری (۲۰۱۶) جلسه مشترک وزیر فواید عامه، سفیر ایتالیا مقیم کابل و رئیس دفتر همکاری‌های ایتالیا برگزار گردید و تصمیم گرفته شد که الی تاریخ ۳۱ اگست ۲۰۱۶ کار باقی مانده پروژه مذکور به اتمام رسیده و به بهره‌برداری سپرده شود.

اسفالت اساسی جاده‌های ولسوالی شینواری، سیاه گرد و شیخ علی الی کوتل شیر

این پروژه به طول ۱۲۰ کیلومتر در ولایت پروان عملی شده است. مصارف پروژه از سوی نیروهای خارجی (تیم بازسازی ولایتی - PRT) پرداخته شده است. دولت وحدت ملی هیچ‌گونه نگاه سیاسی به پروژه‌ها نداشته، محرومیت‌زدایی و انکشاف متوازن از اولویت‌های آن می‌باشد. هم‌چنین با تأکید بر آزادی بیان از تمام جوانب می‌خواهد که با دید سیاسی به اعمار زیر بناها و پروژه‌های اقتصادی، نینند.

اظهارات حساسیت برانگیز وزیر انرژی و آب در رسانه‌ها

۱۴ ثور ۱۳۹۵

در هنگامه اعتراضات مردم، مسئولان و بزرگان جامعه هزاره به تغییر لین برق ۵۰۰ کیلوولت و حمایت چهره‌های سرشناس اقوام دیگر از این اعتراضات، وزیر انرژی و آب به‌جای این که مسأله را به‌گونه درست مدیریت و اطلاع‌رسانی کند، عملاً احساسات مردم را با اظهارات غیر مسئولان و غیر تخیکی جریحه دار ساخته و عدّه از مردم مناطق دیگر از جمله پکتیا و شمال کابل را با اطلاع‌رسانی جانبدارانه، سمتی و غیر مسلکی علیه اعتراض مردم به تغییر این لین برق از مسیر بامیان به سالنگ تحریک می‌کرد.

علی احمد عثمانی وزیر انرژی و آب و هم‌چنین معین آن وزارت امان‌الله غالب، با حضور در تلویزیون‌ها و کنفرانس‌های خبری موضع غیر تخنیکی می‌گرفتند و مسأله را گاهی بگونه وارونه اطلاع رسانی می‌کردند. به عنوان نمونه در همان زمان بی‌بی‌سی از قول وزیر انرژی و آب در این زمینه چنین گزارش داد:

«وزیر انرژی و آب افغانستان در واکنش به اظهارات معترضانی که خواستار احداث خط انتقال برق از بامیان شده بودند، گفت که امکان تحقق این امر وجود ندارد. پیش از ظهر روز سه شنبه (۱۴ ثور/ اردیبهشت) نهادی موسوم به کمیته عالی مردمی به حکومت وحدت ملی هشدار داد که اگر تا ۷۲ ساعت احداث خط انتقال برق ۵۰۰۰ کیلوولت ترکمنستان را از مسیر بغلان - بامیان - میدان تأیید نکند، اقدام به اعتراض‌های گسترده خواهد کرد.

اما علی احمد عثمانی وزیر انرژی و آب گفت که تصمیم کشیدن این خط انتقال برق از مسیر گذرگاه سالنگ از سوی کابینه حامد کرزی رئیس‌جمهوری پیشین در سال ۱۳۹۲ اتخاذ شده و حالا این تصمیم قابل تغییر نیست. به گفته آقای عثمانی، تغییر مسیر این خط انتقال برق که به "توتاپ" هم معروف است، طرح برق رسانی به ۱۲ ولایت از جمله میدان، غزنی، لوگر، پکتیا، پکتیکا، خوست، پروان، پنجشیر و کاپیسا را متأثر می‌سازد. او در پاسخ به پرسشی تأیید کرد که شرکت آلمانی فیشنر در ارزیابی اولیه خود مسیر بامیان را برای احداث این خط انتقال تأیید کرده بود، اما در سال ۲۰۱۳ در پی تصمیم کابینه وقت، مسیر سالنگ مورد تأیید قرار گرفت. وزیر انرژی و آب در توضیح دلایل فنی و مالی برای کشیدن انتقال برق توتاپ از مسیر سالنگ گفت که این مسیر کوتاه است و به زمان کمی برای ساخت آن نیاز است. آقای عثمانی افزود که برای رفع نیازمندی ولایت بامیان به نیروی برق، قرار است که یک خط برق از ولایت پروان به بامیان کشیده شود که ظرفیت انتقال ۳۰۰ میگاوالت برق را خواهد داشت.» (سایت بی‌بی‌سی، ۳ می ۲۰۱۶ - ۱۴ اردیبهشت/ ثور ۱۳۹۵)

این بخش از گفته‌های وزیر انرژی و آب را به این جهت آوردم که تا در تاریخ ثبت شود و مایه عبرت دیگران قرار بگیرد که وقتی مسئولان رده اول وزارت‌های تخنیکی و فنی با تحریف واقعیت‌ها به دنبال سیاسی و رادیکال شدن فضا باشند، تطبیق پروژه‌های زیربنایی و ملی با نگاه کلان و منافع درازمدت و در نظر گرفتن انکشاف متوازن و تحقق عدالت اجتماعی، انجام نخواهد شد. نتیجه و برآیند این گونه موضع‌گیری‌ها و توجه نکردن به عواقب آن در سطح کلان ممکن است باعث واگرایی بیشتر به جای هم‌گرایی افزون‌تر و ایجاد شکاف میان مردم از یک سو و حکومت و دولت از سوی دیگر گردد که در این صورت همه از پیامد منفی آن متضرر خواهند شد.

جلسه رایزنی استاد خلیلی پیرامون لین برق ۵۰۰ کیلوولت

روز چهارشنبه ۱۳۹۴/۲/۱۵ استاد محمدکریم خلیلی یک جلسه مشورتی با حضور معاون دوم ریاست جمهوری استاد دانش، وکلای مردم در شورای ملی و برخی از شخصیت‌ها و رهبران احزاب در دفتر خویش دایر کرد. استاد خلیلی معاون پیشین ریاست جمهوری در این جلسه نظرات خود را در پیوند با قضیه لین برق ۵۰۰ کیلوولت مطرح می‌کند و روی همان موقف قبلی خود که «توتاپ خط سرخ ماست»، به نحوی اصرار می‌ورزد. در این جلسه موضوعات مختلف توسط سخنرانان متعدد مطرح می‌شوند و بیشتر سخنرانان روی ایستادگی نسبت به مسیر بامیان اصرار می‌ورزند.

استاد دانش معاون دوم ریاست جمهوری در این جلسه موضوع پیگیری لین برق ۵۰۰ کیلوولت و کارهای انجام شده در این زمینه را به صورت مفصل شرح داده و حاضرین را در جریان روند موضوع پروژه لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت در طی یک سال اخیر قرار می‌دهد. البته در این جلسه استاد محقق شرکت نکرده بود و جلسه بدون کدام نتیجه عملی و راهکار مشخص تنها با ارائه برخی پیشنهادات پایان می‌یابد.

عکس شماره ۶

هم‌زمان با جلسات و ملاقات‌های که روی این موضوع صورت می‌گرفت، ارگ نیز جهت حل و فصل قضیه و مشکل پیش آمده با معاون دوم ریاست جمهوری استاد دانش و هم‌چنین استاد محقق و استاد خلیلی مرتب در تماس بوده و جلسات متعددی را دایر کرد.

همان‌طوری که اشاره شد استاد دانش نهایت تلاش خود را به کار گرفت تا حق مردم ضایع نشود و در این راستا علاوه بر این که در چندین جلسه چه در کمیته تدارکات ملی و چه در جلسات متعدد کابینه با استدلال و منطق قوی بر خواسته و مطالبه بر حق مردم تأکید داشت، به عنوان یک واسطه صادق در انتقال خواسته‌های مردم، رهبران و بزرگان ما به ریاست جمهوری و ارگ بدون کم و کاست، نقش برجسته‌ای داشت.

هم‌چنین ارگ ریاست جمهوری پس از به وجود آمدن این تنش و چالش، به نحوی درصدد بود که این قضیه حل و فصل و مدیریت شود و کار به تظاهرات در خیابان‌های کابل و عواقب احتمالی آن نرسد. بر مبنای چنین هدفی روز ۱۵ ثور ۱۳۹۵ از طرف دفتر ریاست جمهوری با استاد دانش معاون دوم ریاست جمهوری تماس گرفته می‌شود که فردا پنجشنبه ساعت یازده پیش از چاشت جلسه با حضور شما، استاد خلیلی و استاد محقق در ارگ ریاست جمهوری پیرامون حل مشکل به وجود آمده نسبت به مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت برگزار می‌شود تا از طریق مذاکره و مفاهمه راه حل قابل قبول برای آن پیدا شود.

جلسه استاد محقق با نمایندگان و بزرگان مردمی

پنج‌شنبه ۱۶/۲/۹۵ ساعت ۱:۳۰ پس از چاشت

همان‌گونه که اشاره شد استاد دانش، استاد خلیلی و استاد محقق برای روز پنج‌شنبه مورخ ۱۶ ثور جهت مذاکره از طرف ارگ ریاست جمهوری دعوت شده بود اما استاد محقق به‌خاطری که یک جلسه دیگر با حضور برخی نمایندگان و شخصیت‌ها در پیوند با این موضوع در منزل خود دایر کرده بود، از حضور در ارگ خودداری کرد. (برداشت نویسنده این است که این جلسه پاسخی بود به جلسه استاد خلیلی در یک روز پیش از این تاریخ که در دفتر استاد خلیلی پیرامون این موضوع برگزار شده بود). استاد دانش و استاد خلیلی جهت مذاکره با رئیس جمهور و ریاست اجراییه جهت حل مشکل و قضیه به وجود آمده در ارگ حضور یافتند. طبق هدایت معاون دوم ریاست جمهوری، دو نفر از اعضای دفتر (توسلی غرجستانی مشاور امور اقتصادی و سرور جواد مشاور امور اجتماعی) در جلسه استاد محقق شرکت کردند.

جلسه استاد محقق با موضوع مشوره‌خواهی در قضیه لین برق ۵۰۰ کیلوولت (معروف به توتاپ) ساعت ۱:۳۰ دقیقه بعد از چاشت شروع شد. اولین سخنران خود استاد محقق بود که حرف‌های ایشان روی چند موضوع متمرکز بود:

۱. استاد محقق گزارشی از هیئت شورای امنیت داد که دیروز به ملاقات ایشان آمده بود و این هیئت حامل این پیام بود که رئیس جمهور فرمان و دستور داده که بودجه برق‌رسانی به ولایت بامیان در بودجه وسط سال ۱۳۹۵ گرفته شود. ایشان گفت که من به هیئت گفتم که مهم‌تر از برق‌رسانی به بامیان، بحث مشارکت مردم ما در بدنه حکومت است که باید توجه شود.

۲. باید نظر مردم را شنید و حقوق آنان را به عنوان شهروندان این کشور در نظر گرفت.

۳. سپس وی خطاب به شرکت کنندگان چنین گفت:

«کار به استخوان رسیده برای ما قابل تحمل نیست. ما در تصمیم‌گیری واقعی شریک نیستیم، تا یک وزیر می‌خواهد حرف بزند به وی فرصت داده نمی‌شود. من هم خواهان ایستادگی هستم تا لین برق از مسیر بامیان بگذرد. ما در حکومت مثل مسافر هستیم.»

۴. متأسفانه برخی لین برق ۵۰۰ کیلوولت را خط قرمز جور کرد، حال خودش رفته در ارگ مذاکره می‌کند. (این قسمت اشاره به موضع‌گیری استاد خلیلی داشت).

۵. وزیر انرژی و آب متأسفانه می‌خواست به مسأله رنگ قومی بدهد و نفاق اندازد که خوش‌بختانه موفق نشد.

۶. کسی را که در این قضیه ساکت است، متهم نسازیم و تلاش گردد که هماهنگی بیشتر ایجاد شود. (منظور ایشان در این قسمت داکتر عبدالله بود که تا آن زمان در قضیه لین برق ۵۰۰ کیلوولت در ظاهر و از نظر افکار عمومی سکوت پیشه کرده بود و موقف رسمی ایشان برای بسیاری از افراد معلوم نبود.)

در این جلسه هم‌چنان آقایان استاد عزیزالله شفق بهسودی، محمد ناطقی عینک، سرور جوادی، عارف رحمانی، خانم صفورا ایلخانی و شمار دیگری نیز صحبت کردند و قریب به اتفاق همه با تعبیر مختلف بر ایستادگی در برابر فیصله ۱۱ ثور کابینه و برگرداندن لین برق ۵۰۰ کیلوولت به مسیر بامیان سخن گفتند.

عکس‌های شماره ۷ و ۸

هرچند استاد محقق در این جلسه به‌طور صریح از ایستادگی و عدم پذیرش فیصله کابینه سخن گفت اما به هر حال به تعبیر خود ایشان، وی خارج از مانورهای تبلیغاتی در صدد پیدا کردن یک راه حل میانه و «بینی خمیری بود».

بعد از همین جلسه بلافاصله استاد محقق جهت اشتراک در جلسه شورای علمای شیعه سمت شمال به مزارشریف رفت و طبق گزارش برخی از رسانه‌ها در سخنرانی که در فردای آن روز در جلسه شورای علمای شمال ایراد کرد، حکومت را تهدید کرد که «در صورتی که لین برق ۵۰۰ کیلوولت از مسیر بامیان نگذرد با دولت مقاطعه کرده و این پایان همکاری ما خواهد بود». (خبرگزاری افق، ۱۷ ثور ۱۳۹۵)

لین برق ۵۰۰ کیلوولت و تحرکات دیپلماتیک

در ۱۱ ثور ۱۳۹۵ کابینه ج.ا.ا موضوع تغییر مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت - که در سال ۲۰۱۳ م توسط شرکت برشنا و برخی نمایندگان وزارت‌ها در جلسه اشتوتگارت جرمنی از مسیر بامیان به مسیر سالنگ تغییر داده شده بود - علی‌رغم مخالفت استاد دانش معاون دوم ریاست جمهوری و استاد محقق معاون دوم ریاست اجراییه مورد تأیید قرار گرفت و فیصله شد، پس از صدور بیانه‌های پیاپی در مخالفت با فیصله کابینه در این موضوع، اعتراضات گسترده مردمی، برخی نمایندگان پارلمان و رهبران احزاب را برانگیخت.

خواسته‌های معترضان عبور لین برق ۵۰۰ کیلوولت از مسیر بامیان بر بنیاد ماستریلان بیست ساله برق کشور و طبق نظر شرکت فیشنر (شرکت تهیه کننده ماستریلان بیست ساله برق افغانستان)، بود. موضوعی که نزدیک به یک‌سال و چهار ماه توسط نمایندگان مردم ما در حکومت به‌خصوص معاون دوم ریاست جمهوری استاد دانش و هم‌چنین معاون دوم ریاست اجراییه استاد محقق تعقیب شده بود. اعتراضات

مدنی و تظاهرات گسترده مردمی در شهرهای مختلف افغانستان و خارج از کشور و آمادگی برای یک تظاهرات کلان مردمی در شهر کابل، ضرورت طرح خواسته‌های مردمی با نمایندگان کشورها و نهادهای خارجی در افغانستان را ناگزیر ساخته بود. بر بنیاد این ضرورت، تحرکات دیپلماتیک در سطح عالی توسط معاون دوم ریاست جمهوری با نمایندگان سیاسی برخی کشورهای کمک کننده افزایش یافت. در ظرف چند روز تعدادی از سفرای کشورهای جاپان، ایالات متحده آمریکا، بریتانیا، آلمان، ایران و نماینده اتحادیه اروپا با معاون دوم ریاست جمهوری جناب استاد دانش دیدار و ملاقات داشتند و خواسته‌های مشخص مردم معترض به فیصله کابینه در تاریخ ۱۱ ثور ۱۳۹۵ را از زبان ایشان استماع نموده و دیدگاه‌های خود را پیرامون قضیه با معاون دوم ریاست جمهوری شریک می‌ساختند که در ادامه به برخی از آن‌ها اشاره می‌شود.

ملاقات شارژدافیر سفارت جاپان با معاون دوم ریاست جمهوری

یکشنبه ۱۹ ثور ۱۳۹۵، قصر صدارت

جهت درک و فهم دقیق این رایزنی‌ها و موضوعات مطرح شده در این ملاقات‌ها عین گزارش خبری این ملاقات‌ها که همان زمان از طرف دفتر مطبوعاتی معاون دوم ریاست جمهوری منتشر شده بود، در اینجا آورده شده است.

متن گزارش:

«شارژدافیر سفارت جاپان در افغانستان، روز یکشنبه ۱۹ ثور ۱۳۹۵ با استاد سرور دانش معاون ریاست جمهوری دیدار و گفت‌وگو نمود. وی در این دیدار گفت: جاپان یکی از کشورهای کمک کننده به پروژه‌های انکشافی افغانستان است و تلاش جدی در بازسازی زیرساخت‌های افغانستان دارد. وی تأکید کرد که جاپان بر حمایت و تمویل از پروژه‌هایی علاقمند است که مورد توافق همه افغان‌ها باشد.

استاد سرور دانش نیز با ابراز سپاس از کمک‌های دوامدار کشور جاپان در بازسازی افغانستان گفت: اجرای پروژه‌های انکشافی مؤثر، یکی از راه‌های تقویت صلح و وحدت ملی در افغانستان است. وی تأکید کرد که: "پروژه‌های انکشافی رابطه مستقیمی با تحکیم صلح، ثبات و وحدت اجتماعی در افغانستان دارند". معاون ریاست جمهوری افزود: تطبیق پروژه‌های انکشافی در سراسر افغانستان با رعایت اصل عدالت و توازن، برای رشد اقتصادی و ثبات سیاسی و اجتماعی کشور کاملاً ضروری و مهم است.

شارژدافیر سفارت جاپان در افغانستان نیز افزود: "کشور جاپان شماری از پروژه‌های مهم برای بازسازی افغانستان را کمک می‌کند که از جمله می‌توان به تمویل پروژه خط آهن تورغندی اشاره کرد. وی علاوه

نمود که جاپان به تمویل پروژه‌های متعهد است که قابلیت اجرا داشته باشد و بتوان با اجرای آن به بازسازی و تحکیم ثبات و صلح در افغانستان کمک نمود».

عکس شماره ۹

ملاقات سفیر آمریکا با معاون دوم ریاست جمهوری

دوشنبه ۲۰ ثور ۱۳۹۵، قصر صدارت

هم‌چنین روز دوشنبه ۲۰ ثور ۱۳۹۵ سفیر ایالات متحده آمریکا با معاون دوم ریاست جمهوری دیدار نموده و خواسته‌های معترضان به تغییر مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت را از زبان استاد دانش شنید. جلسه هم از لحاظ مدت زمانی و هم‌چنین صحبت‌های انجام شده مهم بود.

متن گزارش از صفحه دفتر مطبوعاتی معاون دوم ریاست جمهوری:

«معاون رئیس جمهور در دیدار با سفیر ایالات متحده آمریکا در کابل گفت: ما نگران ایجاد فاصله بین مردم و حکومت هستیم. قبل از ظهر امروز ۲۰ ثور ۱۳۹۵ مایکل مک کینلی، سفیر ایالات متحده مقیم کابل، با حضور در صدارت با استاد سرور دانش معاون ریاست جمهوری اسلامی افغانستان دیدار و در مورد مسائل مختلف از جمله برگزاری انتخابات، اصلاحات انتخاباتی و هم‌چنین پروژه انتقال برق ترکمنستان به افغانستان گفت‌وگو کرد. معاون رئیس جمهور در این دیدار اظهار داشت: دولت آمریکا بزرگ‌ترین داور و از حامیان اصلی نظام جدید افغانستان در پانزده سال اخیر بوده است و به همین دلیل حفظ و تقویت روابط حسنه با دولت آمریکا دارای اهمیت زیادی می‌باشد. ایشان در مورد برگزاری به موقع انتخابات و ضرورت انجام اصلاحات انتخاباتی تأکید نمود و خواهان حمایت جامعه جهانی از تصمیم افغان‌ها بر برگزاری انتخابات گردید.

استاد سرور دانش در ارتباط با موضوع پروژه انتقال برق ترکمنستان به افغانستان گفت: متأسفانه به دلیل عملکرد برخی از نهادهای دولتی بخشی وسیعی از شهروندان افغانستان در مناطق مرکزی احساس می‌کنند که مورد تبعیض قرار گرفته‌اند و این مسئله باعث ایجاد فاصله بین حکومت و بخش قابل توجهی از شهروندان کشور شده است. وی تأکید کرد: ما نگران ایجاد فاصله بین مردم و حکومت هستیم و تلاش می‌کنیم که از سوی حکومت پاسخ‌های روشن و قناعت بخش به معترضان ارائه شود. معاون رئیس جمهور اضافه کرد که حکومت افغانستان باید نسبت به عدالت اجتماعی و انکشاف متوازن پایبند بوده و به دور از هرگونه تبعیض بین شهروندان در ارتباط با مسائل مهم ملی تصمیم‌گیری کند. استاد سرور دانش در این دیدار هم‌چنین گفت: مردم از آن جهت حساس شده‌اند که متأسفانه در ماسترپلان بیست ساله برق کشور، هیچ پروژه‌ای برای سه ولایت نورستان، غور و دایکندی در نظر گرفته نشده است. وی اظهار داشت: مردمی که امروز به این موضوع اعتراض دارند در طی سال‌های گذشته مدنی‌ترین رفتارها را داشته و همواره حامی دولت افغانستان بوده و

هرگز خواهان تضعیف و یا براندازی نظام نیستند. معاون رئیس جمهور تأکید کرد که مطالبات معترضان کاملاً مدنی بوده و در تضاد با هیچ یک از شهروندان دیگر افغانستان قرار ندارد.

در این دیدار مایکل مک کینلی، سفیر ایالات متحده مقیم کابل، نیز ضمن ابراز خرسندی از ملاقات با معاون رئیس جمهور بر حمایت از دولت و مردم افغانستان تأکید نمود. وی افزود: دولت ایالات متحده آمریکا در مورد دیزاین و انتخاب مسیر انتقال لین برق هیچ گونه نظر و دخالتی نداشته است. آقای مک کینلی بیان داشت دولت آمریکا از پروژه‌هایی حمایت می‌کند که منجر به ثبات شده و در راستای عدالت اجتماعی و انکشاف پایدار قرار داشته باشند. ایشان هم‌چنین بر تداوم کمک‌های جامعه جهانی و کشور آمریکا در عرصه‌های مختلف به شمول پروسه انتخابات تعهد سپرد.

عکس شماره ۱۰

جلسه تیم پیگیری کننده پروژه با سفارت آمریکا

۲۰ ثور ۱۳۹۵

به تعقیب دیدار سفیر آمریکا با استاد دانش معاون دوم ریاست جمهوری، دستیار معاون دوم ریاست جمهوری در پایان همین روز زمینه ملاقات و تبادل معلومات با بخش تخنیکی و مسئول انرژی سفارت آمریکا در کابل را فراهم کرد.

ساعت پنج و نیم عصر - پس از بازگشت از جلسه بزرگ مردمی که در مصلاهی رهبر شهید ساعت دو پس از چاشت پیرامون تغییر لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت برگزار شده بود به منزل - نصیر احمد محمودی دستیار مقام تماس گرفت که زمینه ملاقات با بخش تخنیکی سفارت آمریکا جهت تبادل معلومات و رایزنی در مورد پروژه لین برق ۵۰۰ کیلوولت هماهنگ شده است، هر کس را که شما از تیم تخنیکی صلاح می‌دانید، معرفی کنید که با سفارت هماهنگی شود تا امشب گفت‌وگو انجام شود. اینجانب دو نفر از اعضای تیم تخنیکی شورای مردمی (ثقی امینی و رضا حیدری) که بر منطق کار مسلط بود معرفی و پیشنهاد کردم و به آن‌ها هم گفتم که ساعت ۶:۳۰ دقیقه عصر در کارته سه حضور داشته باشید تا با هم به سفارت آمریکا برویم.

هدف از تشکیل این جلسه، تبادل معلومات و رایزنی پیرامون مشکلات به وجود آمده در مورد مسیر لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت و بیان سابقه این پروژه بود. جلسه در طبقه سوم سفارت با حضور دو نفر دیپلمات، نماینده USAID در امور انرژی در افغانستان، یک کارمند محلی افغانی و دو نفر از طرف دفتر معاون دوم ریاست جمهوری به همراه دو نفر از اعضای کمیته تخنیکی اساتید برگزار گردید. پس از حال و احوال پرس و متعارف، مستقیماً رفتیم سر اصل مطلب و با معرفی حاضرین توسط آقای محمودی، بنا شد

که تقی امینی از طرف گروه ملاقات کننده خلاصه از سابقه و اسناد پروژه لین برق ۵۰۰ کیلوولت را با زبان انگلیسی در جلسه توضیح دهد. در حدود دو ساعت که بحث صورت گرفت جزئیات مسایل این پروژه با مسئولان سفارت آمریکا شریک شد و افراد حاضر از طرف سفارت به خصوص دو نفر دیپلمات از تبادل معلومات استقبال خوبی کردند. ساعت ۹:۳۰ شب جلسه پایان یافت. در مجموع تبادل اطلاعات پیرامون موضوع مورد نظر بسیار خوب و رضایت بخش صورت گرفت، هرچند در روند پیش برد پروژه و تغییر مسیر، تغییر و سفارشی از سوی سفارت ایالات متحده آمریکا به مسئولان بخش انرژی افغانستان احساس نشد.

ملاقات سفیر آلمان با معاون دوم ریاست جمهوری

یکشنبه ۲۶ ثور ۱۳۹۵، قصر صدارت

در این برهه از تاریخ شهر کابل در آستانه یک تظاهرات بزرگ مردمی علیه تصمیم و فیصله کابینه در تاریخ ۱۱ ثور ۱۳۹۵ قرار گرفته بود. در همین حال رایزنی و ملاقات سفیران کشورهای خارجی با معاون دوم ریاست جمهوری روی این موضوع افزایش یافته بود. معاون دوم ریاست جمهوری در ملاقات با سفیر آلمان گفت:

«نخستین درس اعتراضات این است که حکومت باید با مردم مسئولانه و شفاف برخورد کند. مارکوس پوتسل سفیر کشور آلمان مقیم کابل، قبل از ظهر روز ۲۶ ثور ۱۳۹۵، با استاد سرور دانش معاون رئیس جمهور دیدار و گفت و گو کرد. در این دیدار عمدتاً اعتراض مردم به تغییر مسیر لین انتقال برق وارداتی ترکمنستان از بامیان - میدان به مسیر سالنگ مورد بحث قرار گرفت که بررسی های تخنیکی آن توسط شرکت آلمانی فیشنر انجام شده است. معاون رئیس جمهور اظهار داشت که با توجه به بررسی های تخنیکی انجام شده و تعهدات دولت افغانستان مبنی بر انکشاف متوازن، اعتراض مردم یک حرکت بجا است. وی گفت: "من شش ماه پیش این مسأله را رسماً در هیئت رهبری حکومت وحدت ملی مطرح کرده و خواستم که باید به این خواست مردم پاسخ درست و قناعت بخش داده شود." استاد دانش تأکید کرد؛ ده روز تمام است که این مسأله را از نزدیک پی گیری می کند تا به این موضوع از طریق مفاهمه و مذاکره و به صورت مسالمت آمیز رسیدگی صورت گیرد. به گفته معاون رئیس جمهور، هم اکنون تلاش برای ارائه پاسخ روشن و قناعت بخش به اعتراض های برخی مردم جریان داشته و این مسئولیت حکومت است که در چنین موارد، شفاف و مسئولانه برخورد کند. مردم خواستار تقابل با حکومت و اعمال خشونت نیستند.

در این دیدار مارکوس پوتسل سفیر کشور آلمان مقیم کابل، بر توجه حکومت برای پاسخ به اعتراضات مردم در این زمینه تأکید کرد. وی گفت: بانک انکشاف آسیایی و شرکت آلمانی فیشنر در این قضیه بی طرف

است و کشور آلمان در کنار مردم و دولت افغانستان خواهد بود». (دفتر مطبوعاتی معاون دوم ریاست

جمهوری، ۱۵ می ۲۰۱۶)

عکس شماره ۱۱

ملاقات دیپلمات‌ها با استاد محقق

با تداوم اعتراضات مدنی و مردمی نسبت به تغییر مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت، سفیران ایالات متحده آمریکا، انگلستان، آلمان و نمایندهٔ سرمنشی عمومی سازمان ملل برای افغانستان به‌طور جداگانه با استاد محمد محقق، معاون ریاست اجرائیه و رهبر حزب وحدت اسلامی مردم افغانستان نیز روی تنش‌های به وجود آمده گفت‌وگو کردند تا از تشنج سیاسی جلوگیری شود. طبق آنچه در صفحه فیسبوک استاد محقق نوشته شده بود، این دیپلمات‌ها به وی تعهد سپردند که به تأمین برق در مناطق هزاره‌جات توجه جدی خواهد شد.

ادامه تلاش‌های معاون دوم ریاست جمهوری

در تاریخ ۱۹ ثور ۱۳۹۵ اعلامیه مطبوعاتی شماره (۲) دفتر معاونت دوم ریاست جمهوری در باره اعتراضات برخاسته از تغییر مسیر پروژه لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت، سوء تفاهم‌های ایجاد شده میان اقوام دیگر نسبت به این مسأله و این که این اعتراضات علیه یا به ضرر هیچ ولایت و مردمی نیستند، خطاب به مردم شریف افغانستان صادر شد.

متن اعلامیه مطبوعاتی دفتر معاونت دوم ریاست جمهوری:

۱۹ ثور ۱۳۹۵ - کابل

«هم‌وطنان عزیز و آگاه!

مدتی است که بر اثر یک رویه نابجا که از سوی وزارت انرژی و آب و شرکت برشنا مبنی بر تغییر مسیر انتقال لین برق ترکمنستان به افغانستان از بامیان به سالنگ در پیش گرفته شده بود، منجر به اعتراضات مردم مناطق مرکزی شده است. این موضوع که یک خواست برحق و معقول مردم از دولت جمهوری اسلامی افغانستان است و در تضاد با منافع هیچ یک از شهروندان کشور قرار ندارد، باعث ایجاد سوء تفاهم میان برخی از هم‌وطنان عزیز ما شده است. در این میان متأسفانه برخی از رسانه‌ها و افراد به این مسأله دامن می‌زنند که گویا جناب استاد دانش مقام معاونت دوم ریاست جمهوری اسلامی افغانستان به مسایل قومی دامن زده است و باعث تحریک مردم مناطق مرکزی شده است. بنابراین لازم می‌دانیم که جهت روشن شدن افکار عامه و در جهت زدودن بدفهمی‌های ایجاد شده در ذهنیت برخی از هم‌وطنان نیک‌بین خویش مطالبی را یادآور شویم:

۱. مقام معاونت دوم ریاست جمهوری معتقد به تطبیق قانون و عدالت و برابری شهروندان در تمام عرصه‌ها است. وی نه تنها یک قانونپوه کشور بلکه قانون‌مدار نیز هست که در تدوین قانون اساسی و دیگر قوانین نافذه کشور نقش اساسی داشته است. ایشان به‌خصوص برادری و برابری تمام شهروندان کشور را یک اصل اجتناب ناپذیر دانسته و نفاق‌های قومی، سمتی، زبانی و مذهبی را عامل اصلی عقب ماندگی کشور می‌داند و همواره در برابر آن ایستادگی کرده است.

۲. انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت ترکمنستان از پل خمیری - بامیان - میدان وردک به کابل جزء ماستریلان ۲۰ ساله برق کشور بود که توسط شرکت فیشر تهیه و در سال ۲۰۱۳ م توسط دولت افغانستان تأیید گردیده بود، اما متأسفانه در یک اقدام جانبدارانه و مشکوک از سوی مسئولان پیشین وزارت انرژی و آب و شرکت برشنا مسیر سالنگ نیز برای سروی به شرکت فیشر پیشنهاد شد. شرکت فیشر نیز انتقال برق از مسیر سالنگ را امکان‌پذیر دانسته ولی خطرات طبیعی و تخریکی آن و همچنین مزایای مسیر بامیان را دوباره یادآور گردیده است. حال مردم مناطق مرکزی شامل مردم ولایات غور، بامیان، دایکندی، میدان وردک و بخش‌هایی از مردم ولایت بغلان خواستار انتقال برق از مسیر بامیان هستند. مردم این مناطق باور دارند که این پروژه علاوه بر برق‌رسانی به یازده ولایت جنوب و جنوب‌شرق کشور باعث برق‌رسانی به ولایات مرکزی و همچنین فعال شدن معادن از جمله معادن زغال‌سنگ و معدن آهن حاجی‌گنگ در این مسیر نیز می‌شود. از سوی دیگر متأسفانه در ماستریلان توزیع انرژی کشور تا سال ۲۰۲۲ هیچ پروژه برق‌رسانی برای مناطق مرکزی در نظر گرفته نشده است. با توجه به کندی پروژه‌های ملی در مناطق مرکزی از جمله عدم تطبیق سرک گردن‌دیوال اکنون مردم این ساحات معتقد هستند که در تطبیق پروژه برق ۵۰۰ کیلوولت نیز از سوی وزارت انرژی و آب و شرکت برشنا مورد تبعیض قرار گرفته و در حق آن‌ها اجحاف صورت گرفته است. به‌همین خاطر می‌خواهند که پروژه برق ۵۰۰ کیلوولت از مسیر بامیان به کابل انتقال یابد و از آن‌جا برای ولایات جنوب و جنوب‌شرق برق توزیع گردد. تنها دلیلی که می‌تواند مایه نگرانی هم‌وطنان عزیز ما در مناطق جنوب و جنوب‌شرق باشد، تأخیر هجده ماهه است که شرکت برشنا و وزارت انرژی و آب ادعا دارند که در تطبیق پروژه به وجود می‌آیند که این موضوع نیز هم از لحاظ قانونی و هم تخریکی قابل حل است. زیرا:

الف. به لحاظ قانونی در توان دولت است که با شرکتی که اکنون برنده داوطلبی از مسیر سالنگ شده است، با احتساب مسافت بامیان قرارداد تطبیق پروژه را منعقد کند و همچنین شرکت برنده می‌تواند روند کار را سرعت بخشیده و زمان را به‌صورت چشم‌گیر کاهش دهد. در این صورت تأخیر قابل توجهی در تطبیق پروژه و برق‌رسانی به ولایات جنوبی و جنوب‌شرقی به وجود نخواهد آمد.

ب. علاوه بر این تاهنوز مسیر ۳۱۰ کیلومتری لین برق ۵۰۰ کیلوولت از شبرغان تا دشت‌الوان پل خمیری نه مطالعات و سروی دقیق آن انجام شده است و نه به داوطلبی رفته است، بنابراین تا زمانی که

لین برق ۵۰۰ کیلوولت بین شبرغان و پل خمیری تکمیل نشود، برق وارداتی ترکمنستان به کابل و ولایات جنوبی و جنوب شرقی نخواهد رسید.

ج. نکته قابل توجه این که این پروژه برای مردم ساکن در مسیر سالنگ نه تنها هیچ منفعتی ندارد بلکه ضررهای صحتی و طبیعی زیادی را نیز متوجه آنان می‌کند که مخاطرات این مسیر به صورت مشروح در گزارش شرکت فشر آمده است. لذا از همه رسانه‌ها و افرادی که در رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی فعال هستند خواهش می‌کنیم که به سوء تفاهمات میان مردم با هم برادر کشور دامن نزنند و شرایط حساس کشور را درک کنند.

۳. از هم‌وطنانی که به تغییر مسیر پروژه از بامیان به سالنگ معترض هستند نیز خواهشمندیم که شرایط حساس کشور را درک کرده و از هرگونه اظهارات و اقدامات خلاف روحیه برادری و اخوت اسلامی خودداری کنند. بر همگان روشن است که اکنون مطالبه آنان از دولت به یک خواست ملی تبدیل گردیده است و هر روز از ولایات مختلف کشور در صف آنان افزوده می‌گردد. بنابراین این فرصت را غنیمت شمرده و به رشد وحدت و همدلی مردم کمک کنند. بدون تردید هیچ شخص و هیچ مقامی حق دخالت و اعمال نفوذ در صفوف فشرده مردم را ندارد و هرگونه نتیجه‌ای باید مورد قبول تمام مردم و با آگاهی آنان باشد.

۴. مقام معاونت دوم ریاست جمهوری هم‌چنان که تا کنون تلاش کرده است، از این پس نیز تلاش خواهد کرد تاندهای مربوطه را متوجه بسازد که بر اساس خواست و مطالبه عمومی مردم و هم‌چنین بر اساس مصالح علای کشور و مزایای تخنیکی و اقتصادی که شرکت سروی کننده برای مسیر بامیان برشمرده است، برای تطبیق پروژه برق ۵۰۰ کیلوولت، مسیر بامیان را انتخاب کنند و برای همیشه به بدفهمی‌ها و بدبینی‌ها میان مردم کشور پایان دهند.

دفتر مطبوعاتی معاونت دوم ریاست جمهوری اسلامی افغانستان.

بیانیه تلویزیونی رئیس جمهور

پس از اعتراضات صورت گرفته به فیصله ۱۱ ثور کابینه و تأیید مسیر سالنگ به عنوان مسیر لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از دشت الوان پل خمیری تا ارغندی کابل، رئیس جمهور محمداشرف غنی شام‌گاه ۱۹ ثور ۹۵ بیانیه تلویزیونی صادر کرد. رئیس جمهور در بخش‌هایی از این بیانیه چنین گفت:

«... هم وطنان گران قدر، برادران و خواهران گرامی!

نخست مراتب غم‌شریکی و تسلیت خود را از بابت حادثه دردناک ترافیکی روز گذشته در مسیر غزنی - کابل ابراز داشته، برای از دست رفتگان، مغفرت الهی و برای آسیب دیدگان این حادثه شفای عاجل آرزو می‌کنم.

- با وجود این که مردم ما به صورت دوامدار، قربانی این نوع از حوادث هستند و از طرف دیگر، مردم ملکی و سربازان وطن دوست مان برای دفاع از خاک و ارزش های قانون اساسی ما، روزانه قربانی می دهند، من خوش حالم که این ملت سربلند در متن این حوادث درناک، شور و توجه خود را به پرداختن به مسایل مهم ملی مخصوصاً انکشاف و توسعه اقتصادی و زیربنایی کشور حفظ کرده اند. پایه های دموکراسی نوپای ما را بحث سازنده و آزاد و فعالیت های مدنی در قالب قانون استوارتر خواهد ساخت. من منحیت رئیس جمهور کشور در خلال چند روز گذشته در جریان گفتن مردم ما در باره پروژه برق وارداتی از آسیای میانه بوده و آن را دنبال کرده ام. من مشارکت اقشار مختلف جامعه را در موضوعات انکشافی یک تحول مثبت و امیدوار کننده می بینم و این نشان می دهد که مردم ما به درک بالایی از نیازهای اساسی کشور رسیده و خواهان انکشاف متوازن مخصوصاً در مناطق محرومان مانند بامیان، کتر، نورستان، پکتیا، ارزگان، غور، زابل، دایکندي، بادغیس، نیمروز و سایر نقاط کشور هستند؛ چیزی که رسیدگی به آن از اولویت های اساسی من منحیت رئیس جمهور است.

فیصله کابینه در مورد این پروژه که هفته قبل اعلام شد، در حقیقت تداوم گام هایی بود که پیش از این در سال های گذشته برداشته شده بود و رهبران دولت در آن زمان در مطابقت با معاهده که با بانک انکشاف آسیایی عقد کرده بودند، بر آن صحنه گذاشته و بر آن اتفاق نظر داشتند... می خواهم تکرار کنم تعهد ما به انکشاف متوازن و از جمله رساندن برق به اهالی شریف بامیان و مناطق مرکزی بر سر جای خود باقی است. در این راستا اقدامات لازم را که برای سرعت بخشیدن به این پروژه نیاز بود، عملاً انجام داده ایم و به همین دلیل، حکومت تصویب نهایی این پروژه را در نزدیک به شش ماه گذشته غرض بررسی و مشوره های بیشتر به تعویق انداخته بود تا مسأله برق بامیان و سایر مناطق متناسب به نیازهای انکشافی و صنایع و معادن این ولایات به صورت بنیادی حل شود.

... در خصوص پروژه انتقال برق وارداتی از آسیای میانه، دیدگاه های متفاوتی از جانب رهبران سیاسی، نهادهای مدنی، فعالان اجتماعی و متخصصین این عرصه مطرح شده است. به منظور این که این دیدگاه ها به شکل همه جانبه بازتاب پیدا کند و گام های انکشاف بزرگ با اجماع ملی به اجرا گذاشته شود، من کمیسیونی ملی را توظیف می کنم که اعضای آن در مشوره با نمایندگان مردم و فعالان سیاسی و مدنی و تخصصی تعیین شوند تا با مرور و بررسی همه اسناد، اوراق و اقدامات مربوط به این پروژه ملی، دیدگاه کامل و منسجمی را که هم بعد اقتصادی و هم تأثیرات اجتماعی آن را به بررسی گرفته باشد و دیدگاه رو به آینده داشته باشد، به من و حکومت ارائه کنند تا در روشنی آن، تصمیم در آینده اتخاذ شود. تقاضای من این است که در چنین مواردی دروازه های گفت و گو را همیشه باز نگه داریم. به جای احساسات به استدلال مسلکی متوسل شویم و مصلحت جمعی را ملاک تصمیم گیری های خود بگردانیم...»

قصر صدارت

۲۰ ثور ۱۳۹۵

ساعت ۹ صبح جلسه اعضای دفتر با معاون دوم ریاست جمهوری برگزار گردید. موضوع این جلسه بررسی وضعیت اعتراضات و تظاهرات مردمی در ولایات مختلف و خارج از کشور در مورد لین برق ۵۰۰ کیلوولت بود. معاون دوم ریاست جمهوری و هم‌چنین هر کدام از اعضای دفتر نظرات خود را در پیوند به این قضیه بیان کردند. فشرده بحث‌ها این بود که از یک طرف از خواسته‌های برحق مردم حمایت شود و از طرف دیگر تلاش صورت گیرد که دولت به خواست مردم مبنی بر عبور لین برق ۵۰۰ کیلوولت پاسخ مثبت دهد. در این جلسه هم‌چنان شرکت و سخنرانی استاد دانش در گردهم‌آیی مردمی ساعت ۲ عصر همین روز در مصلاهی رهبر شهید مورد تأیید و تأکید قرار گرفت.

گردهم‌آیی بزرگ مردمی در مصلاهی رهبر شهید

۲۰ ثور ۱۳۹۵

ساعت دو پس از چاشت روز دوشنبه مورخ ۱۳۹۵/۲/۲۰ گردهم‌آیی بزرگی مردمی با حضور استاد دانش معاون دوم ریاست جمهوری، استاد خلیلی رهبر حزب وحدت اسلامی افغانستان و معاون پیشین ریاست جمهوری، استاد محقق معاون دوم ریاست اجرائیه، استاد شفق بهسودی شخصیت جهادی، داکتر صادق مدبر رهبر حزب انسجام ملی، نمایندگان مردم در شورای ملی، نمایندگان احزاب سیاسی، فرهنگیان، اساتید دانشگاه‌ها، علما و سایر مردم برگزار شد. در این گردهم‌آیی تعدادی زیادی از شرکت کنندگان سخنرانی کردند، از جمله استاد دانش معاون دوم ریاست جمهوری، استاد خلیلی رهبر حزب وحدت اسلامی، استاد محقق رهبر حزب وحدت اسلامی مردم افغانستان، استاد شفق بهسودی، داکتر صادق مدبر، استاد محمد اکبری رهبر حزب وحدت اسلامی ملی افغانستان، احمد بهزاد، سید علی کاظمی، عارف رحمانی، شاه گل رضایی، نصرالله صادقی‌زاده، (وکلا) عبدالرحمان رحمانی از شورای هزاره‌های اهل سنت، احمد دانشیار نماینده هزاره‌های اهل سنت ولسوالی تاله‌ورفک ولایت بغلان، نماینده شورای علما و افراد دیگر. بیشتر سخنرانان با تأکید خواستار لغو فیصله ۱۱ ثور کابینه و برگشت مسیر این لین برق به مسیر بامیان شدند.

استاد دانش معاون دوم ریاست جمهوری در صحبت‌های خود که در این جلسه ایراد کرد، به نکاتی مهمی اشاره کرده بود که خلاصه آن از سایت معاونت دوم ریاست جمهوری اقتباس شده است.

«از نخستین روزهای مطرح شدن پروژه توتاپ (برق ۵۰۰ کیلوولت) در حکومت وحدت ملی از حقوق و منافع شما حمایت و دفاع کرده‌ام و هم‌چنان دفاع خواهم کرد. ایشان با حضور در جمع مردم معترض در مصلی رهبر شهید به تغییر مسیر انتقال برق آسیای میانه به افغانستان از بامیان به سالنگ اظهار داشت: از نخستین روزهایی که مسأله انتقال برق ترکمنستان به افغانستان در کمیسیون تدارکات ملی مطرح شد، ما به نمایندگی از شما در برابر آن ایستادیم و با دلائل محکم و منطقی از حقوق و منافع شما دفاع و حمایت کردیم. وی ضمن ستایش از بیداری، همدلی و رفتار مدنی مردم افزود: مردم مناطق مرکزی افغانستان در طول پانزده سال اخیر از حامیان اصلی دولت افغانستان و از بنیانگذاران این نظام بوده و متعهد به صلح، امنیت، حاکمیت قانون، دموکراسی و رفتار مدنی بوده‌اند.

استاد دانش تأکید کرد مردم ما نه مخالف مسلح دولت‌اند و نه حنا‌پوزیسیون حکومت و نه طرفدار تضعیف این نظام بلکه با تمام توان، مال و جان خود در جهت تقویت نظام در طول پانزده سال تلاش کرده‌اند و می‌کنند. وی هم‌چنین با رد قومی و سمتی بودن حرکت فعلی مردم گفت: این روزها حلقاتی کوشش می‌کنند که این موضوع را قومی و سمتی نشان دهند و یا ادعا دارند که گویا مردم مناطق مرکزی مانع رسیدن برق به ولایات جنوبی و مشرقی هستند در حالی که ما بیش از هر کسی دیگر به همه اقوام، مردم و مناطق افغانستان احترام داریم و بیش از هر کس دیگر از حقوق و منافع تمام مردم افغانستان دفاع و حمایت کرده‌ایم.

معاون رئیس جمهو ضمن تأکید بر هوشیاری مردم در مقابل تبلیغات زهرآگین نفاق افکنان گفت: اکنون از تمام افغانستان و از تمام اقوام کشور در پهلوی شما ایستاده‌اند و این موضوع نشان‌دهنده ملی بودن حرکت و نشانه حقانیت شما است. وی گفت: یکی از وظایف اصلی هر حکومتی تأمین و عرضه خدمات عمومی به شهروندان است. حکومت موظف است که با در نظر داشت دو اصل برابری و بی‌طرفی به همه ساکنان کشور خدمات اولیه را فراهم کند. استاد دانش هم چنین اظهار داشت: ما به عنوان یکی از خود شما مردم در دولت از منافع و حقوق شما هم‌چنان که تا حال دفاع کرده‌ایم از این پس نیز دفاع خواهیم کرد. وی تأکید کرد هیچ کسی نمی‌تواند بدون حاصل کردن قناعت شما، پروژه‌ای را تطبیق کند. اما باید برای این معضل راه حل منطقی و عقلانی و مدنی جستجو شود به دور از خشونت و بر مبنای گفت‌وگو و مذاکره برای ایجاد تفاهم و قناعت مردم.» (سایت معاونت دوم ریاست جمهوری، ۲۱ ثور ۱۳۹۵)

یکی دیگر از سخنرانان این گردهم‌آیی استاد محمدکریم خلیلی رهبر حزب وحدت اسلامی افغانستان بود که در این گردهم‌آیی هشدار داد «تا زمانی که به خواست برحق مردم که عبور لین برق پروژه توتاپ از مسیر بامیان است، توجه نشود به اعتراضات مدنی شان به شکل مستحکم ادامه خواهند داد. وی خطاب به باشندگان ولایت جنوبی گفت که پیام مردم مناطق مرکزی برای ایشان پیام برادری است و با عبور لین برق توتاپ (۵۰۰ کیلوولت) از مسیر بامیان برای آنان هیچ مشکلی را به بار نمی‌آورد».

هم‌چنین در این گردهم‌آیی بزرگ، استاد محمد محقق معاون ریاست اجراییه گفت که «صدای مردم در کابینه حکومت وحدت ملی شنیده نشده است و مردم مناطق مرکزی نباید بیش از این تحقیر شوند. او از حکومت وحدت ملی خواست که نفاق افکنی بین اقوام کشور را بس کنند».

استاد عزیزالله شفق نیز در سخنانی تأکید کرد «اگر حکومت به خواست مردم توجه نکند، وحدت ملی در کشور در خطر خواهد افتاد».

داکتر صادق مدبر رئیس حزب انسجام ملی نیز در این گردهم‌آیی گفت که «عبور لین برق پروژه توتاپ از مسیر سالنگ فیصله کابینه حکومت قبلی نبوده است». اما ایشان توضیح بیشتر نداد که اسناد موجود چطور قابل توجه است!

ناهد فرید نمایند مردم هرات در مجلس شورای ملی در این گردهم‌آیی تأکید کرد که «باید ددخواهی مردم محدود به پروژه توتاپ نشود و این حرکت‌های مدنی هم‌چنان ادامه داشته باشد».

زمانی که استاد خلیلی سخنان خود را به پایان رساند، از پشت تریبون به میان مردم آمد و روی خاک نشست، این کار باعث شد که دیگر سخنرانان بجز استاد دانش معاون دوم ریاست جمهوری، نیز پس از پایان سخنان خود، در کنار استاد خلیلی روی زمین بنشینند.

عکس‌های شماره ۱۲ و ۱۳

در پایان این گردهم‌آیی طی اعلامیه شماره ۶ روز دوشنبه ۲۷ ثور ۱۳۹۵ به عنوان روز تظاهرات میلیونی در شهر کابل اعلام شد و محل تجمع نهایی فواره آب، مقابل ارگ ریاست جمهوری و ده مسیر برای آغاز تظاهرات در نظر گرفته شده بود. در بخشی از این اعلامیه چنین آمده بود:

اعلام مسیرهای تظاهرات در جلسه مصلی

مسیر شماره ۱: قلعه نو، پل خشک، جاده شهید مزاری، کوته‌سنگی، دهم‌زنگ، چوک فواره آب، مقابل ارگ ریاست جمهوری،

مسیر شماره ۲: شهرک امیدسبز، افشار دارالامان، بهادرخان، چهار قلعه چهاردهی، جاده کاتب، چوک شهید مزاری، کوته‌سنگی، دهم‌زنگ، چوک فواره آب، مقابل ارگ ریاست جمهوری،

مسیر شماره ۳: قلعه فتوح، دوغ آباد، سه راهی علاءالدین، چهارراهی پل سرخ، دروازه جنوبی دانشگاه کابل، دهم‌زنگ، چوک فواره آب، مقابل ارگ ریاست جمهوری،

مسیر شماره ۴: افشار، کارته مأمورین، سرک سیلو، دانشگاه طبی کابل، کارته سخی، دهمزنگ، چوک فواره آب، مقابل ارگ ریاست جمهوری،

مسیر شماره ۵: چنداول، مسجد جعفریه، سرزیر زمینی، چوک فواره آب، مقابل ارگ ریاست جمهوری،

مسیر شماره ۶: خیرخانه، تایمنی، مسجد قهرمان کربلا، مسیر جماعت خانه، چهارراهی حاجی یعقوب، چوک فواره آب، مقابل ارگ ریاست جمهوری،

مسیر شماره ۷: چهارقلعه وزیرآباد، برج برق، قلعه موسی، چهارراهی حاجی یعقوب، چوک فواره آب، مقابل ارگ ریاست جمهوری،

مسیر شماره ۸: پایکوب نصور، قلعه فتح الله، چهارراهی حاجی یعقوب، چوک فواره آب، مقابل ارگ ریاست جمهوری،

مسیر شماره ۹: ده خدایداد، چمن حضوری، چوک فواره آب، مقابل ارگ ریاست جمهوری،
مسیر شماره ۱۰: قلعه چه، بینی حصار، چمن حضوری، چوک فواره آب، مقابل ارگ ریاست جمهوری.

هم چنین در این اعلامیه آغاز حرکت تظاهرات کنندگان از مسیرهای اعلام شده راس ساعت ۷ صبح روز دوشنبه ۲۷ ثور ۱۳۹۵ پیش‌بینی شده بود.

از سوی دیگر در همین تاریخ شماری از نمایندگان لوی پکتیا در دیدار با استاد خلیلی رهبر حزب وحدت اسلامی افغانستان حمایت شان را از انتقال برق توتاپ (۵۰۰ کیلوولت) از مسیر بامیان - میدان وردک اعلام کردند. آن‌ها از حکومت خواستند که بار سیاست‌های نامتوازن و تبعیض‌آمیز خویش را بر مردم ولایت‌های شرق و جنوب کشور نیندازد. (خبرگزاری مرکزی، دوشنبه ۲۰ ثور ۱۳۹۵)

جلسه در قصر صدارت

۱۳۹۵/۲/۲۱، ساعت ۹:۳۰ صبح

صبح سه شنبه جلسه اعضای دفتر در حضور معاون دوم ریاست جمهوری در دفتر کار ایشان برگزار شد. چند موضوع مورد بررسی و ارزیابی قرار گرفت: ۱. ارائه گزارش توسط توسلی غرجستانی از ملاقات با مسئولان و بخش تخنیکی سفارت آمریکا جهت تبادل معلومات پیرامون پروژه لین برق ۵۰۰ کیلوولت از دشت الوان پل خمی تا ارغندی کابل. ۲. تحلیل و ارزیابی پیشنهاد اداره ریاست جمهوری (اداره ریاست

جمهوری جهت حل مشکل به وجود آمده طرح تشکیل کمیسیون بررسی مجدد اسناد پروژه لین برق ۵۰۰ کیلوولت توسط حکم ریاست جمهوری را به دفتر استاد دانش ارائه کرده بود) مبنی بر صدور حکم رئیس جمهور در باره تشکیل یک کمیسیون بررسی مجدد در پیوند به لین برق ۵۰۰ کیلوولت و واکنش‌های احتمالی مردم به این حکم. ۳. بررسی جلسه مردمی با حضور سیاست‌گران در مصالای رهبر شهید و پیامدهای آن.

در همین روز تظاهراتی در ولایت غور در حمایت از عبور لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از مسیر بامیان انجام شد که تظاهرات کنندگان غوری نیز خواستار توجه جدی حکومت به این موضوع شده بودند.

پیشنهاد طرح تشکیل کمیسیون مشترک از طرف حکومت

۱۳۹۵/۲/۲۲، ساعت ۵ عصر

در پی اعتراض استاد دانش و استاد محقق نسبت به فیصله کابینه در مورد مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت که واکنش‌هایی مردمی و احزاب سیاسی را نیز به دنبال داشت، حکومت وحدت ملی تلاش کرد که مسأله را به نحوی مدیریت کند. در این راستا اداره امور ریاست جمهوری حداقل سه بار از اساتید دانشگاه‌ها و مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی مختلف از جمله اساتید دانشگاه‌های ابن سینا، کاتب، خاتم‌النبین، گوهرشاد و غرجستان و برخی شخصیت‌ها و متنفذین دعوت به عمل آورده بود تا روی این مسأله غور نموده و یک راه حل پیدا کنند اما در هر بار به دلیل حساس بودن موضوع و تأمل اساتید دانشگاه‌ها نسبت به نیت و هدف که پشت چنین فراخوان‌هایی وجود داشت، موفق به تشکیل چنین گردهم‌آیی نشد.

از سوی دیگر اداره امور ریاست جمهوری و شورای امنیت ملی طی جلساتی متعدد با استاد دانش و در برخی موارد با استاد محقق و استاد خلیلی در صدد پیدا کردن راه حل برای مشکل به وجود آمده برآمده و پیشنهاداتی را در این زمینه چندین بار مطرح کردند. معاون دوم ریاست جمهوری نیز این طرح‌ها را بدون اغماض و کم‌وکاست هم با شورای مردمی جهت مشورت‌خواهی در میان می‌گذاشت و هم با وکلا و رهبران سیاسی و اجتماعی.

ارگ هم چنین تلاش می‌ورزید که از طریق اعزام هیئت با بزرگان و وکلای معترض راه گفت‌وگو و مذاکره را باز نماید اما در آن مقطع زمانی معترضان بنا به دلایلی تمایل چندانی به گفت‌وگو نداشتند. عصر روز ۲۲ ثور که آقایان خلیلی، محقق، مدبر، شفق و برخی از نمایندگان پارلمان در مسجد نبی اکرم واقع در شهرک امید سبز جلسه دایر کرده بودند، هیئتی از طرف رئیس جمهور به شمول سلام رحیمی رئیس دفتر رئیس جمهور، انجنیر محمد خان معاون اول ریاست اجراییه، نادر نادری رئیس کمیسیون اصلاحات

اداری و خدمات ملکی، فیض الله ذکی و عباس بصیر مشاور رئیس جمهور جهت مذاکره و گفت‌وگو با آنان به محل جلسه اعزام شدند، به محض که گزارش اعزام هیئت حکومت به آنان گزارش شد، هر کدام از اعضای جلسه، نشست مشترک را ترک کردند تا با هیئت حکومت مواجه نشود و احیاناً متهم به مذاکره نشود!

چنانچه اشاره شد پیشنهاد ابتدایی جهت تشکیل یک کمیسیون مشترک از طریق اداره امور ریاست جمهوری در اختیار استاد دانش معاون دوم ریاست جمهوری قرار گرفته بود و ایشان هم عصر روز ۱۳۹۵/۲/۲۲ ضمن دعوت از نمایندگان پارلمان و برخی از اعضای تیم تخنیکی در دفتر ارتباطات مردمی معاونت دوم ریاست جمهوری در کارته چهار، این طرح را با آنان در میان گذاشت.

در آغاز این جلسه که ساعت پنج عصر برگزار شده بود، استاد دانش از شورای مردمی که از حضور نمایندگان ایشان در جلسه این شورا در مسجد باقرالعلوم ممانعت به عمل آورده بودند^۱ گلایه کرده و می‌گوید کار با انحصار طلبی، مصادره و بدون تفاهم جمعی، به نتیجه نخواهد رسید. آقایان جوادی و توسلی جهت ارتباط و هماهنگی بیشتر با شورا از طرف دفتر ما معرفی شده بود و دفتر ما بیش از یک سال است که درگیر این موضوع می‌باشد. باید همه متحد و یک پارچه باشیم تا به یک نتیجه مطلوب برسیم. در این جلسه که آقای احمد بهزاد و برخی از نمایندگان و اعضای تیم تخنیکی حضور داشتند، آقای احمد بهزاد وکیل هرات از قضیه پیش آمده در مورد نمایندگان استاد دانش در شورای عالی مردمی (جنبش روشنایی) به گونه‌ای معذرت خواست و گفت متأسفانه مکانیزم در نظر گرفته شده ناقص بود و باعث این مشکل شد.

پس از ارائه و توضیح طرح پیشنهادی اداره ریاست جمهوری توسط استاد دانش در جلسه، این طرح مورد قبول شرکت کنندگان واقع نشد و اکثریت اصرار بر لغو فیصله مورخ ۱۱ ثور کابینه کردند. احمد بهزاد در همین جلسه گفت که «من می‌دانم که پشت سر این قضیه بیشتر داکتر عبدالله است هرچند که فعلاً سکوت کرده است». وی از زبان داکتر عبدالله نقل قول کرد که در یکی از جلسات در حضور وی گفته است «درست است که من در حکومت وحدت ملی تصمیم گرفته نمی‌توانم اما می‌توانم جلو هر تصمیمی را بگیرم». دیدگاه دیگر شرکت کنندگان نسبت به داکتر عبدالله نیز هماهنگ با بهزاد بود که اگر

۱. پیش از این اشاره شد که آقایان سرور جوادی و توسلی غرجستانی از طرف استاد دانش معاون رئیس جمهور به‌عنوان نماینده و رابط ایشان در آغاز تشکیل شورای عالی مردمی معرفی شده بودند اما بنا به دلایلی برخی از اعضای شورا از حضور نمایندگان معاون دوم ریاست جمهوری در شورا جلوگیری کردند (گزارش مورخ ۱۳۹۵/۲/۱۴ ملاحظه شود).

داکتر عبدالله مسیر بامیان را تأیید و با مسیر سالنگ مخالفت کند، رئیس جمهور نیز این کار را تأیید خواهد کرد.

از جلسه مشترک در ارگ تا خروج اعتراضی برخی از نمایندگان از پارلمان

شنبه ۱۳۹۵/۲/۲۵

هرچه به روز تعیین شده برای تظاهرات نزدیک‌تر می‌شدیم، تلاش ارگ ریاست جمهوری نیز افزایش می‌یافت. ارگ ریاست جمهوری در ۲۵ ثور ۱۳۹۵ از استاد دانش، استاد خلیلی و استاد محقق جهت یک جلسه مشترک پیرامون حل معضل به وجود آمده دعوت کرده بود. رئیس جمهور تازه از مسافرت لندن و سپری کردن قضایا و اعتراضات که در حین سخنرانی ایشان در لندن اتفاق افتاده بود^۱، برگشته بود. در این جلسه استاد خلیلی شرکت نکرده بود.

پس از حضور استاد دانش و استاد محقق در ارگ ریاست جمهوری و احوال‌پرسی و تعارفات معمول با رئیس جمهور که داکتر عبدالله نیز در آنجا حضور داشت، خواسته شورای مردمی مبنی بر لغو فیصله ۱۱ ثور کابینه توسط استاد دانش با رئیس جمهور مطرح می‌شود. پس از گفت‌وگوشود پیرامون این موضوع، در مجموع لغو فیصله مورد قبول واقع نمی‌شود بلکه تعلیق فیصله کابینه و سپس تشکیل یک کمیسیون بررسی اسناد هردو مسیر در تفاهم با شورای عالی مردمی از طریق صدور حکم ریاست جمهوری، به صورت مشروط مورد توافق قرار می‌گیرد. طبق این طرح پیشنهادی چند کار باید صورت می‌گرفت:

۱. کمیسیونی متشکل از ۱۳ عضو به ریاست داکتر همایون قیومی مشاور رئیس جمهور در امور زیربناها از دو طرف تشکیل شود. (البته در آغاز ده نفر به عنوان عضو در نظر گرفته شده بود و سپس به ۱۳ نفر افزایش یافت)؛

۲. اسناد پروژه به روشنی و با دقت بررسی شود؛

۳. دلیل یا دلایل انتخاب یکی از دو مسیر روشن شود؛

۴. حکومت می‌بایست طبق نظر این کمیسیون در مورد مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت اجراءات نماید.

هم‌چنین در همین روز (۲۵ ثور ۱۳۹۵) بیش از ۵۰ تن از اعضای مجلس نمایندگان کشور در اعتراض به فیصله کابینه به تغییر مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت، نشست عمومی مجلس را ترک کرده و به صورت

۱. در جلسه که رئیس جمهور در لندن داشت، چند نفر از جمله جعفر عطایی هنگام سخنرانی رئیس جمهور علیه وی اعتراض کرده بود و این کار باعث عکس‌العمل نامناسب محافظان رئیس جمهور با وی شده بود و در رسانه‌های اجتماعی واکنش‌هایی را به دنبال داشت.

گروهی به صف معترضان در مسجد باقرالعلوم و سپس در مصلاهی شهید مزاری می پیوندند. نمایندگان معترض اعلام کردند که تا زمانی که حکومت در مورد فیصله اخیر خود تجدید نظر نکرده و بامیان را به عنوان مسیر عبور لین برق ۵۰۰ کیلوولت معرفی نکند، آنان به جلسات عمومی شورا حاضر نخواهند شد.

عکس شماره ۱۴

جلسه مشورتی استاد دانش با نمایندگان مردم در شورای ملی

شنبه ۱۳۹۵/۲/۲۵ / کارته چهار، ساعت هفت شام

پس از ملاقات استاد دانش معاون دوم ریاست جمهوری و استاد محقق معاون دوم ریاست اجرائیه با رئیس جمهور و رئیس ریاست اجرائیه در ارگ ریاست جمهوری با هدف حل قضیه از طریق مسالمت آمیز و بدون نیاز به انجام تظاهرات، ساعت هفت شب همان روز اکثر نمایندگان (در حدود ۳۱ وکیل و چند تن از وزیران) در دفتر ارتباطات استاد دانش در کارته چهار جهت مشوره حضور یافتند. در این جلسه که از ساعت ۷ شب تا ساعت ۱۲:۳۰ پس از نیمه شب ادامه داشت، پیرامون طرح تشکیل کمیسیون ۱۳ نفره راینزی و نظرخواهی صورت گرفت. پس از بحث مفصل و مشروح و بررسی جوانب گوناگون قضیه، روی طرح ابتدایی کمیسیون ۱۳ نفره با ترکیب ۵ نفر از مردم، ۵ نفر از حکومت و ۳ نفر از شورای ملی توافق حاصل می شود. اکثریت قریب به اتفاق نمایندگان حاضر از طرح فوق استقبال نموده و خواستار شرکت فعال نمایندگان مردم در کمیسیون پیشنهادی می شود. به سخن دیگر کمیسیون متشکل از شش نفر از طرف مردم و شورای مردمی و شش نفر دیگر از طرف حکومت به ریاست داکتر قیومی مشاور رئیس جمهور در امور زیربناها پیش بینی می شود؛ عملاً هفت نفر از طرف حکومت و شش نفر از طرف مردم.

برخی از نمایندگان پیشنهاد می کنند که اگر نفر هفتم نیز از طرف ما باشد، خیلی خوب است. استاد محقق در پاسخ می گوید که باید خواسته ای مطرح شود که معقول باشد و مورد قبول طرف واقع شود فکر نکنم نفر هفتم از طرف ما مورد قبول آنها واقع شود. استاد دانش می گوید من تلاش می کنم که با مسئولیت خود نفر هفتم را به قبولانم که از طرف ما (معترضین به فیصله ۱۱ ثور کابینه) باشد. استاد دانش به خاطر این موضوع با اداره ریاست جمهوری تماس می گیرد که نفر هفتم نیز از طرف شورای مردمی باشد، در غیر این صورت این طرح قابل قبول نیست. اداره ریاست جمهوری بعد از تعلل، در نهایت خواست مطرح شده را می پذیرد و نفر هفتم از میان هزاره ها اما با انتخاب حکومت مورد توافق واقع

می‌شود. بدین ترتیب طرح ایجاد کمیسیون ملی بررسی لین برق ۵۰۰ کیلوولت مورد تأیید نمایندگان حاضر در جلسه که تمام آن‌ها عضو شورای عالی مردمی بودند، پذیرفته می‌شود.

طبق پیشنهاد استاد دانش و استاد محقق در این جلسه بنا می‌شود که یک نفر از بخش تخنیک شورای مردمی عضو کمیسیون پیشنهادی باشد که این موضوع با مخالفت برخی نمایندگان روبرو می‌شود و آنان خواستار حضور و عضویت خویش در کمیسیون ملی بررسی و ارزیابی اسناد برق ۵۰۰ کیلوولت می‌گردند. نظر بیشتر اعضای جلسه این بود که از میان آقایان اسدالله سعادت و احمد بهزاد و کلای دایکندی و هرات یک نفر عضو کمیسیون شود و نفر دیگر از بخش تخنیک باشد اما با اصرار این دو نفر، اسم عنایت الله قاسمی که در اول نوشته شده بود، خط زده می‌شود و بجای ایشان نام احمد بهزاد نوشته می‌شود و به این ترتیب هردو نفر (سعادت و بهزاد) عضو کمیسیون می‌شوند و می‌گویند که اگر ما عضو کمیسیون نباشیم اصلاً با اصل طرح مخالفت خواهیم کرد.

طبق این فیصله، هفت نفر از ۱۳ نفر اعضای کمیسیون پیشنهادی، از طرف استاد دانش، استاد محقق و شورای مردمی به عنوان اعضای کمیسیون ملی بررسی و ارزیابی اسناد مجدداً پروژه لین برق ۵۰۰ کیلوولت از دشت الوان پل خمی تا ارغندی کابل معرفی و پیشنهاد می‌شود. این افراد عبارت بودند از:

۱. استاد محمد اکبری (چون بنا بود که دو نفر از آدرس ولسی جرگه یکی از طرف حکومت و دیگری از طرف معترضان عضو کمیسیون باشند)؛
۲. سید سعادت منصورنادری؛
۳. انجنیر محمدناصر احمدی؛
۴. احمد بهزاد؛
۵. اسدالله سعادت؛
۶. سید عبدالقیوم سجادی؛
۷. برنا کریمی.

علاوه بر موضوع فوق، در این جلسه توافق می‌شود که تظاهرات مردمی نیز تا ۱۰ روز یعنی از ۲۷ ثور تا ۶ جوزا (پایان کار کمیسیون) به تأخیر یفتند. آقای احمد بهزاد اصرار می‌کند که تظاهرات فقط در کابل تأخیر بیفتد نه در سایر مناطق و شهرها. هم‌چنین در مسوده ماده سوم پیشنهاد می‌شود که پروسه اجرایی و تدارکاتی مرتبط به پروژه تا زمانی روشن شدن نتیجه کار کمیسیون به حال تعلیق درآید.

در پایان جلسه به عنوان جمع‌بندی فیصله می‌شود که این موضوع فردا در جلسه «شورای عالی مردمی» مطرح شود تا نظر دیگر اعضای شورا نیز جلب گردد. موضوع تشکیل کمیسیون با شرایط و افراد

فوق، صبح یکشنبه مورخ ۲۶ ثور ۱۳۹۵ توسط استاد دانش معاون دوم ریاست جمهوری به اداره امور ریاست جمهوری فرستاده شد. بر مبنای این توافق، حکم شماره ۵۱۹ رئیس جمهوری در همان روز در شش ماده صادر شد.

متن حکم شماره ۵۱۹ ریاست جمهوری، مورخ ۱۳۹۵/۲/۲۶

حکم رئیس جمهوری اسلامی افغانستان در مورد تشکیل کمیسیون

حکم رئیس جمهوری اسلامی افغانستان در مورد توظیف کمیسیون ملی بررسی مسیر لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از پل خمري الی ارغندی

به تاسی از احکام ماده ششم و جزء (۵) ماده (۵۷) قانون اساسی و متکی بر تعهدات حکومت وحدت ملی در راستای تحقق عدالت و انکشاف متوازن همه مناطق کشور، تأمین شفافیت در طرح و تطبیق پروژه‌های انکشافی و رسیدگی همیشگی به خواست‌های هموطنان عزیز ما به صورت کل و در مورد تغییر در ماستریلان برق بیست ساله کشور و مسیر لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از پل خمري الی ارغندی به‌طور خاص، مراتب آتی منظور است:

ماده اول:

ایجاد کمیسیون ملی تحت ریاست داکتر محمد همایون قیومی و عضویت ذوات آتی هریک:

۱. داکتر حضرت عمر زاخیلوال؛
۲. عبدالستار مراد وزیر اقتصاد؛
۳. سید سعادت منصور نادری وزیر شهرسازی و مسکن؛
۴. استاد محمد اکبری؛
۵. حبیب‌الله کلیمزی؛
۶. حاجی الماس زاهد؛
۷. انجنیر محمدناصر احمدی؛
۸. احمد بهزاد؛
۹. اسدالله سعادت؛
۱۰. عبدالقیوم سجادی؛
۱۱. فیض‌الله زکی؛
۱۲. برنا کریمی.

ماده دوم:

کمیسیون دارای وظایف ذیل می‌باشد:

۱. مطالعه، بررسی و ارزیابی اسناد، تمامی مدارک و شواهد مربوط به ماستریلان بیست ساله برق افغانستان شامل تمامی اسناد دولتی، سکتور خصوصی از جمله شرکت فیشر (FICHER) و نهادهای ذیربط بین‌المللی.
۲. یافتن و بررسی دلایل انتخاب و رد هریک از مسیرهای دوگانه برای تمدید لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از پل خمیری الی ارغندی از طریق بامیان و یا سالنگ.
۳. ارائه گزارش همه جانبه از اجراآت و یافته‌ها، حاوی پیشنهادات مشخص جهت حل مشکل با درنظرداشت منافع علیای کشور و وحدت ملی مردم افغانستان، طی مدت ۱۰ روز به مقام عالی ریاست جمهوری.

ماده سوم:

پروژه اجرایی و تدارکاتی مرتبط به پروژه، تا روشن شدن نتایج کار کمیسیون مؤلف، به حالت تعلیق قرار می‌گیرد.

تمامی اقدامات، اجراآت و تعدیلات لازم در اسناد پروژه تمدید لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از پل خمیری الی ارغندی و پروژه تدارکاتی پروژه در روشنی یافته‌ها و پیشنهادات کمیسیون توظیف شده در این حکم صورت می‌گیرد.

ماده چهارم:

این حکم کار پروژه‌های ساختمان سب استیشن‌های دشت الوان و ارغندی را که مرتبط به پروژه تمدید لین انتقال

برق ۵۰۰ کیلوولت از پل خمیری الی ارغندی می‌باشد، متأثر نساخته و پروژه تدارکاتی پروژه‌های مذکور به‌طور عادی تعقیب و طی مراحل گردد.

ماده پنجم:

تمام ادارات دولتی و نهادهای ذیربط جمهوری اسلامی افغانستان مکلف‌اند با کمیسیون مندرج ماده اول این حکم در جهت اجرای وظایف محوله همکاری همه جانبه نموده و در این راستا همکاری‌های لازم نهادهای ذیربط بین‌المللی و تمویل کننده‌گان را جلب نمایند.

ماده ششم:

وجوه مالی مورد نیاز فعالیت‌های کمیسیون یادشده توسط وزارت مالیه تدارک و سهولت‌های اداری - لوژستیک کمیسیون از جانب وزارت انرژی و آب مرفوع گردد.

محمد اشرف غنی رئیس جمهوری اسلامی افغانستان.

شماره: ۵۱۹
تاریخ: ۱۳۹۵/۰۶/۰۶

حکم

رئیس جمهوری اسلامی افغانستان

در مورد توظیف کمیسیون ملی بررسی مسیر لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از پلخمري الی ارغندي

براساس ماده ششم و هفتم از قانون اساسی و متکی بر تعهدات حکومت وحدت ملی در راستای تحقق عدالت و انکشاف متوازن همه مناطق کشور، تأمین شفافیت در طرح و تطبیق پروژه های انکشافی و رسیدگی همیشگی به خواسته های هموطنان عزیز ما به صورت کل و در مورد تغییر در ماسترپلان برق بیست ساله کشور و مسیر لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از پلخمري الی ارغندي به طور خاص، مراتب آتی منظور است:

ماده اول:

ایجاد کمیسیون ملی تحت ریاست داکتر محمد همایون قیومی و عضویت ذوات آتی هریک:

۱. داکتر حضرت عمر زاخیلوال؛
۲. عبد الستار مراد وزیر اقتصاد؛
۳. سید سعادت منصور نادری وزیر شهرسازی و مسکن؛
۴. استاد محمد اکبری؛
۵. حبیب الله کلیمزی؛

تمامی اقدامات، اجراآت و تعدیلات لازم در اسناد پروژه تمدید لین انتقال برق ۵۰۰ کیلو ولت از پلخمری الی ارغندی و پروسه تدارکاتی پروژه در روشنی یافته ها و پیشنهاد های کمیسیون توظیف شده دراین حکم صورت میگیرد.

ماده چهارم:

این حکم کار پروژه های ساختمان سب ستیشن های دشت الوان و ارغندی را که مرتبط به پروژه تمدید لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از پلخمری الی ارغندی می باشد، متأثر نساخته و پروسه تدارکاتی پروژه های مذکور بطور عادی تعقیب و طی مراحل گردد.

ماده پنجم:

تمام ادارات دولتی و نهادهای ذیربط جمهوری اسلامی افغانستان مکلف اند با کمیسیون مندرج ماده اول این حکم در جهت اجرای وظایف محوله همکاری همه جانبه نموده و درین راستا همکاری های لازم نهاد های ذیربط بین المللی و تمویل کننده گان را جلب نمایند.

ماده ششم:

وجوه مالی مورد نیاز فعالیتهای کمیسیون یادشده توسط وزارت مالیه تدارک و سهولت های اداری- لوژستیکی کمیسیون از جانب وزارت انرژی و آب مرفوع گردد.

رئیس جمهوری اسلامی افغانستان

(تصویر صفحه اول و آخر حکم شماره ۵۱۹ رئیس جمهوری)

با ایجاد کمیسیون ملی با ترکیب فوق (باتوجه به صراحت فراز دوم ماده سوم این حکم)، امیدواری و برداشت اکثریت کسانی که بیش از یک سال و چهار ماه درگیر این موضوع بودند، این بود که با توجه به اسناد و شواهد موجود به نفع مسیر بامیان، فیصله کمیسیون هم به نفع بامیان خواهد بود.

رد شدن تشکیل کمیسیون از سوی شورای عالی مردمی

۲۶ ثور ۱۳۹۵، مسجد باقرالعلوم

طبق فیصله که نمایندگان و برخی از وزیران در جلسه شنبه شب مورخ ۱۳۹۵/۲/۲۵ با استاد دانش معاون دوم ریاست جمهوری و استاد محقق معاون دوم ریاست اجرائیه روی تشکیل کمیسیون با ویژگی‌هایی که پیش از این به آن اشاره شد، داشتند بنا شده بود که اعضای شورای مردمی در جلسه این شورا از تشکیل این کمیسیون دفاع نمایند، اما زمانی که این موضوع در شورا مطرح می‌شود، وکلای حاضر در جلسه دفتر ارتباطات معاون دوم ریاست جمهوری از سوی سایر اعضای شورای عالی مردمی متهم به معامله‌گری می‌شوند و از این رو کسی از آن‌ها جرأت نمی‌تواند از طرح ایجاد کمیسیون ۱۳ نفره با ترکیب و اهدافی که در بالا به آن اشاره شد، دفاع کنند، بلکه برعکس کسانی که اصرار داشتند که حتماً عضو کمیسیون باشند، در شورای مردمی به نحوی این قضیه را تکذیب نموده و ادعا کردند که اسم ما را بدون هماهنگی جزو اعضای کمیسیون پیشنهاد کرده است!

البته گزارش‌هایی نیز وجود دارد که پس از توافق اولیه نمایندگان حاضر در جلسه شب ۲۵ بر ۲۶ ثور ۱۳۹۵ پس از بیرون شدن از این جلسه، برخی از نمایندگان و اعضای شورای مردمی از جمله احمد بهزاد

و اسدالله سعادت شروع می‌کنند به رأی‌زنی با برخی از بزرگان با هدف مخالفت با این توافق (تشکیل کمیسیون ملی بررسی...) و اصرار بر انجام تظاهرات در زمان مشخص.

بنابراین شورای مردمی که تا آن زمان نبض آن در دست بخش تخنیکی و بیشتر نمایندگان معترض از

جمله بهزاد و سعادتى بود، على‌رغم موافقت نمايندگان در جلسه دفتر ارتباطات استاد دانش، هرنوع مذاکره با دولت را تا لغو فيصله ۱۱ ثور ۱۳۹۵ رد کرده و اصرار بر تظاهرات در روز ۲۷ ثور مى‌کنند.

به هر حال بعد از صدور حکم رياست جمهورى در تاريخ ۲۶ ثور ۱۳۹۵، عصر همان روز استاد دانش و استاد محقق جهت توضيح، تبادل معلومات و هماهنگى پيرامون ايجاد کميسيون مى‌بررسى و ارزيابى مسير لين انتقال برق ۵۰۰ کيلوولت از پل خمري تا ارغندى کابل در جمع شوراي عالى مردمى در مسجد رسول اکرم واقع در جنب مصلاى شهيد مزارى حضور مى‌يابند و آنان را از نزديک در جريان روند کار قرار مى‌دهند. اما به‌خاطر فضاى احساسى حاکم بر جلسه شوراي مردمى، وجود تفاوت ديدگاه‌ها و تغيير ديدگاه برخى از نمايندگان نسبت به اصل تشکيل کميسيون و مذاکره با حکومت و اين که کميته تخنيکى چرا ناديدۀ گرفته شده است، اين طرح از طرف اکثريت اعضاى شوراي مردمى رد مى‌شود و طرح مذاکره و تشکيل کميسيون مشترک را يک نوع توطئه، نفاق‌افگنى و ترفند تلقى کرده و خواستار تظاهرات در ۲۷ ثور يعنى فرداى آن روز مى‌شوند. پس از اين که استاد دانش و استاد محقق وضعيت را چنين آشفته مى‌بينند، جلسه شوراي مردمى را ترک مى‌کنند.

ظاهراً شوراي عالى مردمى به دليل فضاى احساساتى پيش‌بيني اقدامات و کارهاى لازم براى بعد از انجام تظاهرات و از دست دادن اين اهرم فشار را نکرده بود بلکه بخشى از آنان تلاش مى‌کردند که از آدرس شوراي مردمى از اين پروسه به نحوى بهره‌بردارى سياسى نمايند و داعيه برگرداندن لين انتقال برق ۵۰۰ کيلوولت به مسير اصلى خود، ابزارى پيش تلقى نمى‌شد.

پس از رد تشکيل کميسيون از طرف شوراي مردمى موسوم به «شوراي عالى مردمى»، اين شورا اعلاميه شماره ۱۰ و استاد محمدکريم خليلي اعلاميه شماره ۳ خود را در شب ۲۶ بر ۲۷ ثور ۱۳۹۵ در حمايت از تظاهرات و فراخوانى مردم در جاده‌ها در روز دوشنبه ۲۷ ثور ۱۳۹۵ با لحن حماسى صادر کردند.^۱

۱. اعلاميه شماره (۱۰) شوراي عالى مردمى

هموطنان عزيز و عدالت‌طلب!

تا "دوشنبه بزرگ"، ساعتى پيش باقى نمانده است. جاده‌هاى کليل منتظر قدم‌هاى استوار شما است. فردا، نقطه عطف در تاريخ مبارزات مدنى شما خواهد بود. همان‌گونه که در اعلاميه شماره (۹) نيز اشاره شده، حکومت نه تنها تا هنوز به خواست مردم توجهى جدى نکرده، بلکه با ترفندهاى مختلف، ابعاد قضيه را پيچيده‌تر کرده است. آخرين ترفندى که به کار برده است نشر فرمان مقام رياست جمهورى در مورد تشکيل يک کميسيون مى‌لى در آستانۀ تظاهرات ميليونى شما است. آخرين طرح حکومت که اکنون به صورت يک حکم، توسط ارگ رياست جمهورى منتشر شده است، به صورت يک مسوده با پا درميايى معاون رييس جمهور و معاون رياست اجراييه به شوراي عالى مردمى ارائه شد. اين طرح اگرچه تا حدودى ظرفيت بحث را داشت؛ اما بعد از بحث و تبادل نظر، در حضور معاون رييس جمهور و معاون رياست اجراييه از طرف شوراي عالى مردمى، بنا به دلایل ذيل پذيرفته نشد:

۱. ریاست جمهوری همزمان با ارسال این طرح به شورای عالی مردمی، تعدادی از اعضای مجلسین شورای ملی را به ارگ ریاست جمهوری دعوت نموده و تلاش کرده است فیصله ضد ملی کابینه را توجیه نماید ضمناً مقام ریاست جمهوری در همین جلسه اعلام کرده است که موضوع مسیر لین برق را به شورای ملی ارائه می کند این همان موضوعی است که ما در اعلامیه های قبلی خود، تحت عنوان نفاق افکنی بین مردم افغانستان یاد کرده بودیم.

۲. برخی از اعضای کمیسیون ریاست جمهوری، متهمان اصلی انحراف لین و ماستریلان برق است و برخی دیگر نیز به صراحت با داعیه عدالت خواهانه جنبش روشنائی مخالفت خود را اعلام کرده بودند؛ موضوعی که بازهم در راستای منطق نفاق افکنانه قابل تحلیل است.

۳. ریاست جمهوری نباید قبل از تصویب و توافق شورای عالی مردمی، تشکیل کمیسیون را اعلام می کرد. امضای حکم و نشر آن بدون توافق و فیصله شورای عالی مردمی در آستانه تظاهرات روز "دوشنبه بزرگ" نیز فقط با هدف تضعیف تظاهرات و ایجاد تردید به مردم صورت گرفته است. تعدادی از اعضای شورای عالی مردمی که اسامی شان در حکم ریاست جمهور آمده است نیز، بدون هماهنگی و بدون در نظر داشت پیش شرط های شورای عالی مردمی اعلام شده است.

۴. یکبار دیگر، از شهروندان عدالت طلب کابل می خواهیم که فردا روز "دوشنبه ۲۷" ثور، زن و مرد و پیر و جوان به جاده ببینند و حماسه دیگری را در تاریخ مبارزات مدنی کشور ثبت تاریخ نمایند.

و من الله توفیق.

شورای عالی مردمی

کابل - لیل ۲۶ بر ۱۳۹۵/۲/۲۷

اعلامیه شماره (۳) استاد محمد کریم خلیلی رهبر حزب وحدت اسلامی افغانستان به حمایت از مظاهره دوشنبه ۲۷ ثور در کابل.

به نام خداوند دانا و دادگر

بیش از ده روز است که هموطنان عزیز ما با راهاندازی راهپیمایی های گسترده و تشکیل گردهمایی های مدنی، خواهان لغو فیصله کابینه در خصوص تغییر مسیر انتقال برق توتاپ هستند؛ اما رهبری حکومت وحدت ملی به این خواست برحق مردم تا هنوز پاسخ درخور و قناعت بخش نداده است. از این جهت، باردیگر لازم می بینم نکاتی را با حکومت وحدت ملی و هموطنان عزیزم، در ارتباط به حرکت دادخواهانه ای که به منظور انتقال لین برق از مسیر بامیان - میدان، راه افتاده است و نیز به حمایت از مظاهره فردا دو شنبه ۲۷ ثور در کابل، در میان بگذارم:

یک. این حرکت دادخواهانه یک حرکت ملی و برخاسته از یک خواست و نیاز اساسی ملی است. بنابراین، هر نوع شایعه پراکنی و تبلیغی که به این حرکت ملی، برچسب قومی، گروهی و سمتی می زند، نه تنها با این کار، در حق یک داعیه عدالت خواهانه جفا می کند بلکه می خواهد با پیش کشیدن چنین مسائلی، به بحران در کشور دامن بزند. پیام واضح من به کسانی که چنین تبلیغات ناروا را راه می اندازند این است که آنان با این ترفندها، نه از رسیدن مردم به حق شان جلوگیری می توانند؛ نه این حرکت دادخواهانه ملی را در لاک های قومی و سمتی فرو برده می توانند و نه مردم و اقوام باهم برادر کشور را در تقابل و بدبینی قرار داده می توانند. حرکتی که اکنون به راه افتاده با همان ماهیت زیبای ملی و مدنی شان تا عملی شدن خواست شان یعنی لغو فیصله کابینه و انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از مسیر بامیان - میدان، به پیش خواهد رفت.

استقبال شورای ملی از ایجاد کمیسیون بررسی مسیر انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت

۲۶ ثور ۱۳۹۵

در ادامه رایزنی‌های حکومت جهت حل چالش به وجود آمده در مورد مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت وارداتی از ترکمنستان، داکتر محمد اشرف غنی رئیس جمهور و داکتر عبدالله عبدالله رئیس ریاست اجراییه با اعضای شورای ملی جلسه مشورتی تشکیل داده و روی حل مشکل به وجود آمده پیرامون مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت به شور و بررسی پرداختند. جهت آگاهی بیش‌تر، گزارشی که در همان زمان در سایت ریاست جمهوری در مورد این جلسه و محتوای آن منتشر شده بود، عیناً نقل می‌شود.

دو. این حرکت دادخواهانه ملی از حکومت، اعاده "حق" و "عدالت" را می‌خواهد نه این‌که در پی براندازی حکومت باشد. این حرکت برای دست‌یابی به یک حق قانونی و مشروع و با رعایت تمام مقررات حقوقی و موازین اخلاقی، به راه افتاده است. بنابر این، رهبری حکومت وحدت ملی نباید در برابر این خواست ملی و روشن مردم، بیش از این سرسختی و سماجت نشان دهد.

سه. از رهبران جهادی و سیاسی، چهره‌های برجسته کشور، احزاب سیاسی و محافل مدنی و علمی به ویژه متخصصان کشور می‌خواهم که از این خواست ملی حمایت نمایند. از آنجای که در مسیر بامیان- میدان، حوادث طبیعی مانند حوادث گذرگاه سالنگ رخ نمی‌دهد، این مسیر، سالم‌ترین و مصون‌ترین مسیر برای انتقال این خط برق شمرده می‌شود.

چهار. من بارها در سخنرانی‌ها و اعلامیه‌های خود یادآور شده‌ام که کشیدن این لین برق از مسیر بامیان- میدان، نه تنها بر استفاده‌کنندگان مناطق دیگر تأثیر منفی نمی‌گذارد؛ بلکه تعداد مستفیدشوندگان از این شبکه برق را چندبرابر بالا می‌برد. از هم‌وطنان عزیزم مجدانه می‌خواهم که به ذهنیت‌سازی برخی حلقات، توجه نکرده و از خواست هم‌وطنان شان جهت انتقال برق از مسیر بامیان- میدان، حمایت همه جانبه نمایند. کشیدن خط برق از مسیر بامیان اگر درصد اندک منفعت آن برای مناطق مرکزی کشور می‌رسد، درصد اکثر آن جزء عواید کشور و درآمد ملی قرار می‌گیرد. تولید برق از معدن زغال‌سنگ بامیان، استخراج معدن آهن آجه‌گگ و افزایش عواید ناشی از گردشگری از جمله درآمدهای ملی‌ای است که با کشیدن لین برق از مسیر بامیان، عاید اقتصاد کشور می‌شود. بنابر این حمایت از این خواست، حمایت از وحدت ملی و برادری میان اقوام کشور، رونق گرفتن توسعه و بازسازی، کمک به رشد اقتصادی کشور، نه گفتن به اختلاف و دو رنگی و نفی تبعیض و بی‌عدالتی است.

پنج. بنابر دعوت شورای عالی مردمی، قرار است فردا دوشنبه، ۲۷ ثور، مظاهره گسترده‌ای در کابل انجام یابد من ضمن اعلام حمایت از این حق قانونی مردم، از عموم شهروندان کابل اعم از زنان، مردان، سالمندان و جوانان می‌خواهم که در این مظاهره شکوهمند ملی، شرکت گسترده نمایند. از هر فرد شرکت‌کننده، انتظار دارم که زیبایی، عزت و متانت این مظاهره را با رعایت قوانین نافذ کشور، پرهیز از هرگونه خشونت و بی‌نظمی و با احترام به اصل وحدت ملی، حفظ نمایند. به هیچ کسی اجازه داده نشود که با سردادن شعارهای نامناسب و یا عدم رعایت نظم مدنی، سبب تخریب احساسات جمعی گردد. هم‌چنین از نیروهای امنیتی و نهادهای ذیربط دولتی می‌خواهم که در زمینه تأمین امنیت و سایر تسهیلات مورد نیاز برای مظاهره‌کنندگان، مکلفیت و مسؤولیت قانونی شان را ادا نمایند. من، به عنوان یک شهروند، فردا، در کنار شما برادران، خواهران، علماء، روشنفکران، مسؤولان احزاب سیاسی و جوانان غیور، در این مظاهره شکوهمند ملی، شرکت خواهم کرد.

به امید تحقق حق و عدالت

محمد کریم خلیلی

۲۶ ثور ۱۳۹۵

«محمد اشرف غنی رئیس جمهوری اسلامی افغانستان قبل از ظهر امروز با هیأت رهبری و اعضای شورای ملی در نشست مشورتی اشتراک کرد. در این نشست که در قصر سلام خانه برگزار گردید، ابتدا داکتر عبدالله عبدالله رئیس اجرائیه جمهوری اسلامی افغانستان ضمن خوش آمدید به آنان، گفت که حکومت در شرایط دشوار گام‌های بزرگی در راستای دفاع از کشور، تأمین امنیت و ثبات، اصلاحات و رفاه برداشته است. وی افزود که سه سال قبل کابینه افغانستان سالنگ را مسیر انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت تعیین نموده بود و کمیسیون موظف تمام اسناد پروژه مذکور را بررسی خواهد کرد. وی ابراز آرزومندی کرد که این بررسی در روشنایی قانون و امکانات موجود تمام سوالات و خواست‌های مردم را حل خواهد کرد. داکتر عبدالله عبدالله گفت که عزت و ترقی افغانستان در وحدت ملی ما نهفته است و وحدت در شعار نه بلکه در عمل مستحکم می‌گردد. وی افزود که تطبیق پروژه‌های ملی و زیربنایی عواید و زمینه‌های اقتصادی را بیشتر می‌سازد.

متعاقباً رئیس جمهور غنی صحبت نمود و از هماهنگی دوامدار شورای ملی و مشورت‌های آنان در مسایل ملی تشکری کرده، گفت که اعتماد دو جانبه، هماهنگی و همکاری باعث می‌گردد که همه ما به جهت واضح، اعتماد و اعتبار از ملت نمایندگی نمائیم و خواست‌های آنان را برآورده سازیم. رئیس جمهور خاطر نشان کرد که مشوره در مسایل عمده ملی یک اصل می‌باشد و امید است که روابط ما با شورای ملی و مردم، باور ما را به این اصل تثبیت نماید. وی هم‌چنین گفت: تمامی اسناد مربوط به پروژه انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت به خاطر بررسی به شورای ملی ارسال می‌شود و از شورای ملی می‌خواهم که با استفاده از صلاحیت نظارتی خود وضاحت دهند که فیصله‌ها چگونه اتخاذ شده‌اند... وی افزود که من حیث یک ملت واحد، تحرک در هر نقطه افغانستان را باید پیشرفت و ترقی تمام افغانستان بدانیم...

رئیس جمهور غنی گفت که با پنج کشور دیگر به این نتیجه رسیده‌ایم که راه ابریشم تنها از آسیای مرکزی نگذرد بلکه از مسیر افغانستان به ترکمنستان و هم‌چنان با ایران و چین وصل گردد. وی افزود که تاجیکستان می‌خواهد مانند سایر کشورهای آسیای مرکزی از طریق افغانستان به جنوب آسیا راه یابد. رئیس جمهور کشور گفت که فیصله انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت سه سال قبل از سوی کابینه افغانستان صورت گرفته بود. در آن زمان به اساس پیشنهاد اسماعیل خان و منظوری مرحوم مارشال فہیم، هیئت‌های موظف مسیر انتقال آن را سالنگ تعیین کرده بودند. محمد اشرف غنی گفت که تمام فیصله‌های کابینه را مشاهده کنید که برق وعده شده به بامیان از پنج میگاوات بیشتر نبوده است و ما به اساس طرح جدید ۳۰۰ میگاوات برق به بامیان می‌دهیم. رئیس جمهور گفت که به اساس پلان

قبلی برای بامیان در سال ۲۰۲۲ برق تأمین می‌گردید، مگر ما هم‌زمان با انتقال برق از مسیر سالنگ، برای بامیان برق بیشتر و مطمئن‌تر تأمین خواهیم کرد.

در این نشست رؤسای مجلسین شورای ملی و هم‌چنان هیأت رهبری و اعضای شورای ملی، از طرح ایجاد کمیسیون بررسی انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت استقبال کردند و خاطر نشان نمودند که در مطابقت به قانون اساسی خواهان تأمین عدالت و انکشاف متوازن می‌باشند. در این نشست عبدالرئوف ابراهیمی رئیس ولسی جرگه هماهنگی میان سه قوه را مهم دانسته و به نمایندگی از ولسی جرگه حمایت خویش را از برنامه‌ها و پروژه‌های ملی حکومت اعلام کرد و افزود که تقابل در برابر برنامه‌های ملی، مردود است. رئیس ولسی جرگه گفت که برنامه‌های انکشافی به‌خاطر ترقی کشور و رفاه مردم است و ما خواهان تحول مثبت در این عرصه هستیم. وی افزود که برنامه‌ها و پروژه‌های ملی باید به اساس احکام قانون اساسی به صورت عادلانه تطبیق گردد. ابراهیمی خاطر نشان کرد که ما بر علاوه تطبیق برنامه‌های انکشافی، وحدت مردم افغانستان را می‌خواهیم و از معترضان خواست تا از ممانعت انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت دست بردارند و بر اساس قانون، منطق و امکانات به راه حل‌های مناسب برسند...

(سایت دفتر ریاست جمهوری اسلامی افغانستان، ۲۶ ثور ۱۳۹۵)

عکس شماره ۱۵

همان گونه که در صحبت‌های رئیس ریاست اجراییه و رئیس جمهور در بالا به‌طور صریح ذکر شد، در اوج اعتراضات مدنی مردم نسبت به تغییر مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت، این ابهام وجود داشت که تغییر مسیر این لین برق از بامیان به سالنگ سه سال پیش در زمان ریاست جمهوری حامد کرزی اتفاق افتاده است و فیصله ۱۱ ثور کابینه چیزی جدیدی جز تأیید آن نیست یا این تغییر مسیر در آن زمان انجام نشده و بلکه در ۱۱ ثور ۱۳۹۵ تعیین و تأیید شده است؟.

دولت‌مردان پیشین منکر این موضوع بوده و آن را باربار رد کردند اما رئیس جمهور و رئیس ریاست اجراییه حکومت وحدت ملی و سخنگویان آن‌ها مکرراً اصرار داشتند که این تغییر مسیر در زمان حکومت قبلی انجام شده است! برای این که این موضوع درست درک و داوری شود تصویر برخی از اسناد موجود در این زمینه ملاحظه شود. اسناد که در ذیل آورده شده از مصوبه کابینه مؤرخ ۱۳۹۲/۲/۹ تحت عنوان پلان تفصیلی شبکه‌سازی برق شهر کابل و شهرهای بزرگ کشور می‌باشد.

4 - ولایت بامیان :

غرض تامین برق ولایت بامیان این وزارت دو برنامه را روی دست داشته که در کوتاه مدت برای ولایت بامیان دستگاه های کوچک آبی و پل های آفتابی را پلان نموده که کار نصب پل های آفتابی به ظرفیت یک میگاوات از کمک مالی کشور نیوزلند آغاز یافته و دو دستگاه مایکرو هیدل به اساس کمک مالی بانک اکتشاف آسیایی در مرحله دیزاین قرار دارد و در دراز مدت تمدید لین ولتاژ بلند از سب ستیشن جبل السراج به ولایت بامیان، شبکه توزیعی و احداث یک باب سب ستیشن شامل برنامه های این وزارت بوده و همچنان استفاده از این انتقال برق که از دره یوسف به عنک لوگر و آن حاجی گک به سیستم عمومی برق کشور (گرید) وصل خواهد گردید در تامین برق مرکز بامیان وولسوالی های همجوار آن استفاده خواهد شد.

2 | Page

بر علاوه از یک میگاوات برق آفتابی کمک کشور نیوزلند، نصب پل های آفتابی به ظرفیت 3MW که قیمت آن 18 میلیون دلار می گردد ضرورت میباشد.

5 - ولایت دایکندی:

وزارت انرژی و آب غرض برق رسانی مرکز ولایت دایکندی یک پایه دیزل جنراتور راتدارک نموده و در کوتاه مدت سروی و مطالعه دستگاه های کوچک آبی را تکمیل و در است پیشنهادیه پروژه ها به وزارت محترم مالیه پیشکش که بنا بر عدم موجودیت وجوه مالی به سال 1392 منظور نگردیده است و در سلهای بعدی اکیدا پیشنهاد میگردد که با دریافت و منظوری بودجه مورد نیاز این وزارت در احداث ان اقدام خواهد نمود، و در صورت ضرورت میرم و لزوم دید غرض تامین برق ولایت دایکندی نصب پل های آفتابی به ظرفیت 3MW که بودجه آن 18 میلیون دلار می گردد ضرورت میباشد.

در دراز مدت تمدید لین ولتاژ بلند از ولایت بامیان الی دایکندی، احداث یک باب سب ستیشن و تمدید شبکه های توزیعی شامل برنامه های این وزارت گردیده است.

بخشی از مصوبه کابینه در سال ۱۳۹۲

مديریت عمومی ارتباط خارجه

شماره ۴۳۶

تاریخ ۱۳۹۱/۱/۱۱

پیشنهاد	احکام
به مقام محترم ریاست جمهوری اسلامی افغانستان! مستثنی از مکتوب ۱۱۶۳ مورخ ۱۳۹۱/۱/۱۳ وزارت محترم امور خارجه جهت برگزاری ورکشاپ و جلسه کاری تحت عنوان: Power Sector Master Plan - Invitation to Final Workshop & Working Sessions که قرار است از تاریخ ۲۵-۲۶ جنوری ۲۰۱۳ در کشور جرمنی برگزار گردد از هفت تن نمایندگان دولت فدریک: ۱- محترم انجنیر غلام غلوق "قاضی زاده" معین انرژی این وزارت ۲- محترم عبدالرزاق "صمدی" رئیس اجرایی شرکت برشنا ۳- محترم انجنیر شکیب "نثار" رئیس عملیاتی زر زر ۴- محترم دکتر وحید الله "پویزی" رئیس برنامه های مدیریتی ۵- محترم نیک محمد "مسی" نماینده وزارت معادن و محاسبه ۶- محترمه انجنیر ضیا گل "سلجوقی" رئیس نظارت بر تطبیق پروژه های انرژی ۷- انجنیر محمد هاشم "عالی" کارمند زر زر زر زر ۸- محترم عبدالقهار خان مدیر هماهنگی کمک ها - دعوت بعمل آورده است تا در نشست مذکوره اشتراک نمایند. وزارت معادن امور خارجه تریه مکتوب معترف به اشتراک ایشان در نشست مذکوره اجازت موافقه نموده است مصارف را بانک انکشاف اسلامی می پردازد موضوع (احتراماً) پیشنهاد گردید خواهشمند سفر و جیب خرج شایسته برای مدت (۳) روز از بودجه ادارات مربوط شان طوریکه لازم باشد منظور گردد. هر مورد ممنون سازند. مستثنی از مکتوب ۱۱۶۳ وزارت محترم امور خارجه ضمیمه تقدیم است.	ملاحظه شد: سفر ذوات مندرج پیشنهاد وزارت انرژی و آب جرمنی جهت اشتراک در برگزاری ورکشاپ کاری که از تاریخ ۲۱ الی ۲۵ جنوری ۲۰۱۳ کشور دایر میگردد با اجرای جیب خرج هفت داخل بودجه ادارات مربوط منظور است. هیئت موظف است گزارش سفر خویش را به جمهوری ا.ا. ارائه نمایند. مارشال ملک محمد قسیم فهیم معاون اول و سرپرست ریاست جمهوری ا.ا.

بالتعمیل
الخاج محمد اسماعیل
وزیر انرژی و آب

سند در خواست وزیر انرژی و آب سابق از ریاست جمهوری در قسمت اعزام یک هیئت به اشتودگارت جرمنی و احتمال تغییر مسیر در این نشست مشترک با شرکت فیشتر.

به هر حال پس از اصرار شورای مردمی در برگزاری تظاهرات اعتراضی و مسالمت آمیز در روز ۲۷ ثور ۱۳۹۵، معاون دوم ریاست جمهوری جناب استاد دانش مسئولان بخش امنیتی را در دفتر کار خویش در قصر صدارت طلب نموده و از آنان به طور جدی خواست که به هر نحوی شده می بایست امنیت تظاهرات کنندگان تأمین شود. از سوی دیگر بخش هایی مختلف امنیتی نیز در روز تظاهرات همکاری لازم را داشته و امنیت تظاهرات کنندگان را به خوبی تأمین کردند.

در ۲۶ ثور ۱۶/۹۵ می ۲۰۱۶ و اوج آماده شدن مردم برای تظاهرات ۲۷ ثور در اعتراض به تغییر لین برق ۵۰۰ کیلوولت از مسیر بامیان به سالنگ، زیر مسعود در صفحه فیسبوک خود اعتراض شدید عبدالبصیر سالنگی را نسبت به خواست معترضان چنین منتشر کرد.

«عبدالبصیر سالنگی: هیچ شخصی و هیچ نیروی نمی تواند مسیر برق از پروان و سالنگ را به دیگر ولایت تبدیل کند. وقتی خلیلی و محقق می گوید (بند) پروژه توتاپ خط قرمز ماست، برای مردم پروان هم این پروژه خط قرمز شان است ما به هیچ کس اجازه را نمی دهیم که مسیر برق را تغییر بدهد.»

تظاهرات با شکوه ۲۷ ثور ۱۳۹۵ و انعکاس آن در رسانه های بین المللی

با طلوع آفتاب در روز دوشنبه ۲۷ ثور ۱۳۹۵ مردم معترض که اذهان شان به خاطر عدم رعایت انکشاف متوازن و تحقق عدالت اجتماعی در سال های گذشته جریحه دار شده و با مصوبه ۱۱ ثور کابینه به اوج خود رسیده بود، از مناطق و مسیرهای گوناگون حرکت اعتراضی و تظاهرات تاریخی خود را به صورت منظم و مسالمت آمیز علیه تغییر مسیر لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از بامیان به سالنگ آغاز کردند.

هرچند در میان توده مردم و بسیاری از خواص و حتی رسانه ها، لین برق ۵۰۰ کیلوولت که از ترکمنستان برای مصارف داخلی افغانستان وارد می شود؛ به نام لین برق «توتاپ» شناخته می شود در حالی که پروژه لین برق توتاپ (TUTAP) که میان پنج کشور ترکمنستان، ازبکستان، تاجیکستان، افغانستان و پاکستان مشترک بود با طرح پروژه کاسا-۱۰۰۰ متفی شده و این لین برق به نام لین برق ۵۰۰ کیلوولت تنها میان افغانستان و ترکمنستان (TA) است. از این رو اگر در اعلامیه ها، شعارها و نوشته ها گاهی توتاپ گفته می شد منظور همان «لین برق ۵۰۰ کیلوولت» وارداتی از ترکمنستان به افغانستان است.

تظاهرات ۲۷ ثور به صورت مسالمت آمیز، بدون کدام آسیب رسانی به اموال و دارایی مردم و دولت، تقدیم شاخه های گل به نیروهای امنیتی، پاک سازی جاده ها از اشغال پس از عبور انبوه تظاهرات کنندگان، با زیبایی هایی بسیاری همراه بود که نمونه اش در تاریخ سیاسی و مدنی کشور بی نظیر یا کم نظیر بوده و اینجانب شاهد این همه زیبایی ها از چوک شهید مزاری تا میدان دهمزنگ و پایان تظاهرات از نزدیک بودم. برخی از خبرگزاری ها و مطبوعات مشهور دنیا این تظاهرات را در همان روز با تعابیر مختلف پوشش دادند^۱. اما حکومت با گذاشتن کانتینر و ایجاد موانع، غرب و شرق کابل را از پل آرتل

۱. روزنامه ها و خبرگزاری های جهان که تظاهرات ۲۷ ثور ۱۳۹۵ را پوشش دادند عبارتند از:

:ولسنگتن پوست - 1

Kabul put on security lockdown after protest over power line
<https://www.washingtonpost.com/.../3eb38649-5cf8-4111-88b8-52...>

2- سیدنی مارننگ هرالڈ:

Kabul in lockdown as thousands of Afghan Hazaras join power line protest

<http://www.smh.com.au/.../kabul-in-lockdown-as-thousands-of-a...>

3- الجزیره:

Afghan power project prompts Hazara protest in Kabul

<http://www.aljazeera.com/.../power-line-protests-afghan-capit...>

4- دایلی میل:

Kabul locked down as minority Hazaras protest over power line

<http://www.dailymail.co.uk/.../Kabul-locked-minority-Hazaras-...>

5- پرس تی وی:

Hazara protest in Kabul after project rerouted

<http://www.presstv.ir/.../Hazaras-Afghanistan-power-line-Bami...>

6- تایمز آف انڈیا:

Afghan capital locked down for ethnic demonstration

<http://timesofindia.indiatimes.com/.../articlesh.../52288041.cms>

7- دنا انڈیا:

Kabul in a lockdown over protest by Hazara ethnic community

<http://www.dnaindia.com/.../report-hazara-ethnic-community-pr...>

8- پاکستان آبزرور:

KABUL LOCKED DOWN AS MINORITY HAZARAS PROTEST OVER POWER LINE

<http://pakobserver.net/.../kabul-locked-down-as-minority-haz.../>

9- مارننگ اسٹار:

Afghanistan: Hazaras Protest After Vital Power Line Is Rerouted

<http://www.morningstaronline.co.uk/a-862b-Afghanistan-Hazar...>

10- سعودی گزیت:

Kabul grinds to halt amid power line route protest

<http://saudigazette.com.sa/.../kabul-grinds-halt-amid-power-.../>

11- گلف توڈی:

Afghan Hazaras join power line protest in Kabul

<http://gulftoday.ac/.../72a774a6-70f3-4c0a-84ed-f9830302f435...>

12- لس اف گیت:

Antigovernment protest brings Afghan capital to a halt

<http://www.sfgate.com/.../Antigovernment-protest-brings-Afgha...>

13- ماینینگ گیزیت:

Afghan capital locked down for large minority Hazara rally

<http://www.mininggazette.com/.../Afghan-capital-locked-down-f...>

14- کلمبیا ٹریبون:

Afghan capital locked down for massive demonstration

http://www.columbiatribune.com/.../article_76620750-0760-5242...

15- دایلی صبا:

Afghan capital locked down for massive demonstration

<http://www.dailysabah.com/.../afghan-capital-locked-down-for-...>

16- فری پریس ژورنال:

Kabul locked down as minority Hazaras protest over power line

<http://www.freepressjournal.in/kabul-locked-down-as-.../850209>

17- دایلی کمرشل:

در جاده آسمایی، از هم جدا نموده و راه ورود تظاهرات کنندگان را به مقصد نهایی که فواره آب در مقابل کاخ ریاست جمهوری و مناطق دیپلمات نشین کابل اعلام شده بود، مسدود کرد.

گزارش اکثر رسانه‌های داخلی از جریان تظاهرات باشکوه مردم چنین حکایت داشت:

«همزمان با راه اندازی تظاهرات از سوی معترضان تغییر مسیر خط برق "توتاپ" (برق ۵۰۰ کیلوولت) در کابل، حکومت افغانستان تمام جاده‌های مواصلاتی به ریاست جمهوری افغانستان و مناطق دیپلماتیک نشین در اطراف ارگ را مسدود ساخته است. ده‌ها هزار تن از باشندگان پایتخت صبح امروز (دوشنبه) در اعتراض به تغییر مسیر لین برق توتاپ از ده مسیر جاده‌های پایتخت به راهپیمایی آغاز کرده و به سوی ارگ ریاست جمهوری در حال حرکت هستند. این در حالی است که وزارت امور داخله جاده‌های منتهی به ارگ ریاست جمهوری را با گذاشتن کانتینرها مسدود کرده است. راهپیمایی از ساحه قلعه نو در غرب کابل آغاز شده و رفته رفته در هر مسیر به جمع معترضان افزوده می‌شود. در میان معترضان رهبران مردمی از جمله محمد کریم خلیلی، شماری از نمایندگان مجلس، جوانان و زنان حضور دارند. خبرنگاران از محل تظاهرات گزارش می‌دهند که ده‌ها هزار معترض با سر دادن شعارهای روشنائی و عدالت به سوی ارگ ریاست جمهوری در حرکت هستند. برخی از معترضان دسته‌های گل با خود حمل می‌کنند تا به مقام‌های حکومت و جهانیان نشان دهند که راهپیمایی آنان مسالمت‌آمیز است و در برابر یک تصمیم غیرعادلانه به میدان آمده‌اند. این در حالی است که وزارت امور داخله جاده‌های منتهی به ارگ ریاست جمهوری را با گذاشتن کانتینرها مسدود کرده است. تصاویر به‌دست آمده نشان می‌دهد که نیروهای پلیس با گذاشتن کانتینرها به روی جاده دیوار بلندی را برای جلوگیری از عبور معترضان ساخته‌اند و نیز با گذاشتن کانتینرها در جاده‌های پایتخت، قسمت‌های شرق کابل را از غرب جدا ساخته‌اند تا معترضان با هم یک‌جا نشوند. این تظاهرات پس از سخنرانی‌های متعدد از جمله سخنرانی محمد کریم خلیلی، صادق مدبر، عزیزالله شفق، جعفر مهدوی، احمد بهزاد و... و با شعارهای با رویکرد عدالت‌خواه و انکشاف

Afghan capital locked down for large minority Hazara rally
http://www.dailycommercial.com/.../article_59d25f89-6283-5c80...

داسکوئز من - 18

Thousands bring Kabul to a halt in protest over power line
<http://www.scotsman.com/.../thousands-bring-kabul-to-a-halt-i...>

نیوز ۱۱۳۰ - 19

Afghan capital locked down for large minority Hazara rally
http://www.news1130.com/.../afghan-capital-locked-down-for-l...

نیویارک تایمز - 20

Huge Protest Against Afghan Government Brings Kabul to a Halt
<http://www.nytimes.com/.../as.../kabul-protest-afghanistan.html>

متوازن "ارگ، ارگ، عدالت عدالت" و "شعار آزادگان، عدالت عدالت" و "حقوق شهروندی، مساوی مساوی" در ساعت ۱۲:۳۰ ظهر با سخنان بار دوم محمد کریم خلیلی، معاون پیشین ریاست جمهوری افغانستان پایان یافت. ایشان ختم راهپیمایی را اعلان کرده و از معترضان خواست به خانه‌های خود بروند و کسانی که علاقه‌مند حضور در یک تجمع دیگر هستند، به مصالای شهید مزاری برگردند.

گوشه‌های از تظاهرات باشکوه ۲۷ ثور ۱۳۹۵ از موقعیت‌های سرک وزارت تحصیلات عالی و میدان دهمزنگ در بخش عکس‌ها آورده شده است.

عکس‌های شماره ۱۶ تا ۲۰

پس از حضور باشکوه، مسالمت‌آمیز و تاریخی مردم کابل در تظاهرات ۲۷ ثور ۱۳۹۵، مقامات دولتی با صدور بیانیه‌هایی از تظاهرات مردم و حضور مدنی آنان تشکر کرده و آن را ارزشمند و مدنی دانستند. از جمله رئیس جمهور ج.ا.ا. داکتر محمد اشرف غنی احمدزی^۱، استاد سرور دانش معاون دوم ریاست

۱. بیانیه محمد اشرف غنی رئیس جمهوری اسلامی افغانستان در خصوص جریانات اخیر در کشور

بسم الله الرحمن الرحيم

هموطنان گرامی، برادران و خواهران عزیز!

آواز مردم ما شنیدنی است، زیرا آواز خیرخواهی، دلسوزی و احساس مسئولیت است. حکومت وظیفه دارد که پیام همه اقشار جامعه را بشنود، و هر سخن سازنده را جدی بگیرد و از آن تقدیر کند. ما وظیفه خود می‌دانیم که به هر ندای برخاسته از حس وطن‌دوستی، برابری خواهی و تعهد ملی گوش بدهیم. ما وظیفه خود می‌دانیم که زمینه رسیدن و رساندن پیام‌های افراد و اقشار ملت سربلند خود را مساعد گردانیم.

آزادی گردهمایی و تظاهرات از ارزش‌های والای قانون اساسی ماست و حق مسلم شهروندان. تأمین امنیت همچو راهپیمایی‌ها و ایجاد فضای آزاد استفاده از این حق، مکلفیت و مسئولیت دولت، به خصوص نیروهای امنیتی کشور می‌باشد. من بفسان روزهای قبل در جریان گفتگوها، بحث‌ها و تبادل نظرهای مردم بوده‌ام و خوشحالم که مردم ما هر روز گام‌های پخته‌تری را برای تمرین دموکراسی و حاکمیت مردمی بر می‌دارند.

تجمعات مسالمت‌آمیز و طرح دیدگاه‌های متفاوت برای بهبود بیشتر برنامه‌های انکشافی و دیگر برنامه‌های کلان ملی، از عناصری است که ما را در حکومت‌داری خوب یاری می‌رساند و دموکراسی جوان ما را استوارتر می‌گرداند. همان گونه که می‌دانید، من در طول دو هفته گذشته در خصوص مسئله برق وارداتی و تفاوت دیدگاه‌های ارائه شده در این خصوص را با دقت و مسئولانه تعقیب نموده و به آن‌ها گوش دادم. بدین دلیل تصمیم اجرایی متعدد را در مطابقت با خواست معترضین محترم انجام دادم.

آخرین اقدام من در این مورد، ایجاد کمیسیون ملی غرض یافتن راه‌حل در این قضیه بود که سر از فردا به ریاست دکتور محمد همایون قیومی، یک تن از متخصصین مجرب و شناخته شده در سطح بین‌المللی، فعالیت خود را آغاز می‌کند. من اطمینان دارم که گفت‌وگوهای مردمی اخیر می‌تواند بر غنای کار کمیسیون بیفزاید. زمینه مشارکت همگانی را در پروژه‌های ملی مساعدتر سازد، و حکومت را در رسیدن به نتیجه‌ای که خیر و رفاه عمومی در آن باشد، رهنمون گردد. در اینجا لازم می‌دانم از همه کسانی که دلسوزانه و به دور از روحیه ماجراجویی و موج سواری، وارد این بحث شدند، نظر دادند، تحلیل کردند، پیشنهاد دادند و ملاحظات خود را مسئولانه در میان

جمهوری^۱ و استاد محمد محقق معاون دوم ریاست اجرائیه بیانیه‌هایی^۲ را صادر کردند. هم‌چنین در همین روز راهپیمایی‌ها و تظاهرات آرام و مسالمت‌آمیز در حمایت از عبور لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از

گذاشتند، صمیمانه سپاس‌گزاری کنم. جا دارد از نیروهای امنیتی کشور که در تأمین امنیت مظاهرات و جلوگیری از بروز فعالیت تخریب‌کارانه دشمن با در نظر داشت تهدیدات بلند که موجود بود، در مطابقت با قوانین و اصول حاکم بر تظاهرات، تلاش نمودند، نیز سپاسگزاری کنم. هم‌چنان از همه مردم شریف و عزتمند کابل که از حوصله‌مندی و بزرگواری کار گرفتند، شرایط را با درایت درک نمودند و در حفظ آرامش شهر عزیز مان همراهی و همکاری کردند، مراتب تشکر و تقدیر خود را ابراز می‌دارم. یکبار دیگر می‌خواهم تأکید نمایم که سال جاری، سال تحرک انکشافی کشور است، و من تمام مساعی‌ام را به خرج خواهم داد، تا از این انکشاف به گونه متوازن تمام شهروندان در تمام ولایات مستفید شوند.

۲۷ ثور ۹۵

۱. اعلامیه دفتر مطبوعاتی استاد سرور دانش معاون دوم ریاست جمهوری اسلامی افغانستان

بنام خدا

مردم شریف و عزتمند افغانستان!

آگاهی، هوشیاری، مناعت و روش و منش مدنی شما نشانه شخصیت واقعی انسانی و متمدانه شما و باعث افتخار و سربلندی همه ما است و فریاد حق‌طلبی و عدالتخواهی شما مورد تحسین و تأیید همه انسان‌های آزاده دنیا است. تظاهرات آرام، مسالمت‌آمیز، شکوهمند و عزتمندانه امروز مردم کابل یکبار دیگر نشان داد که این ملت در ستیغ بلند رشد و بلوغ سیاسی قرار دارد و از حقوق شهروندی و قانونی خود به صورت کاملاً معقول و خردمندانه استفاده می‌کند.

ما ضمن اعلام حمایت مجدد از مطالبات مدنی و برحق تمام مردم افغانستان، بار دیگر تأکید می‌کنیم که برای رسیدن به حق و عدالت باید از همه راه‌های مسالمت‌آمیز مدنی به شمول تظاهرات آرام و هم‌چنین مذاکره، گفت‌وگو و منطق عقلانی بهره گرفت. وظیفه حکومت وحدت ملی است که بر اساس وظیفه و تعهد خود، به ندا و فریاد مردم، پاسخ روشن و قناعت بخش ارائه نماید و برای رفع تبعیض و محرومیت، تأمین حق و عدالت، تحقق انکشاف متوازن، روشن ساختن مناطق مرکزی با نور برق و تطبیق پروژه‌های انکشافی دیگر، اقدامات عاجل و همه‌جانبه به عمل آورد.

ضمن دعوت همه گروه‌های سیاسی و اجتماعی به آرامش و تأکید بر حفظ روحیه وحدت ملی و همگرایی و احترام به همه اقوام با هم برابر افغانستان، با اطمینان کامل اعلام می‌داریم که از همه توان و جایگاه سیاسی و حقوقی خویش در جهت احقاق حقوق مردم و تأمین عدالت و تحکیم ثبات، همدلی و برادری مردم افغانستان استفاده خواهیم کرد.

دفتر مطبوعاتی استاد سرور دانش معاون دوم ریاست جمهوری اسلامی افغانستان

۲۷ ثور ۱۳۹۵

۲. اعلامیه دفتر مطبوعاتی معاونت دوم ریاست اجرائیه:

بسمه تعالی

ملت مسلمان افغانستان، اقوام باهم برابر کشور السلام علیکم و رحمه الله و برکاته.

فصل جدید دیموکراسی برای همه اقشار مردم و جریانات سیاسی و مدنی زمینه آن را مساعد ساخته است که مطالبات و خواسته‌های اقتصادی، سیاسی و مدنی شان را از طرق مسالمت‌آمیز و حرکت‌های مدنی به حکومت و مجریان امور رسانیده و به آن دست یابند. حرکت‌های حق‌خواهانه هم‌وطنان ما برای عدالت و انکشاف متوازن در شمال، جنوب، مرکزی و غرب و خارج کشور نشان دهنده بلوغ

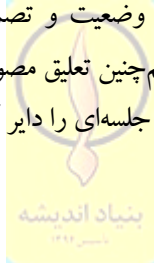
مسیر بامیان در ولایت‌های بامیان و میدان وردک نیز برگزار شد. از سوی دیگر در ۲۶ ثور (روز پیش از تظاهرات کابل) در ولایات پروان و پکتیا تظاهراتی در حمایت از عبور لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از مسیر سالنگ برگزار شده بود. (خبرگزاری افق، ۲۷ ثور ۱۳۹۵)

جلسه مشترک مسئولان پس از تظاهرات ۲۷ ثور

کارته چهار، دفتر ارتباطات معاون دوم ریاست جمهوری

۱۳۹۵/۲/۲۸

تظاهرات باشکوه و مسالمت‌آمیز ۲۷ ثور بدون کم‌ترین عارضه و حادثه به پایان رسید. هرچند نفس برگزاری تظاهرات حق شهروندی تمام مردم افغانستان است اما تظاهرات ۲۷ ثور کارت قدرتمند بازی مردم ما در راستای برگرداندن لین برق ۵۰۰ کیلوولت به مسیر اصلی خود بود؛ که به هر دلیل درست یا نادرست استفاده شد. یک روز پس از تظاهرات، معاونان ریاست جمهوری و ریاست اجرائیه، نمایندگان پارلمان و برخی از وزیران جهت ارزیابی وضعیت و تصمیم‌هایی بعدی در مورد نحوه برخورد با کمیسیون بررسی مسیر بامیان و سالنگ و همچنین تعلیق مصوبه ۱۱ ثور ۱۳۹۵ پس از انجام تظاهرات در دفتر ارتباطات معاون دوم ریاست جمهوری جلسه‌ای را دایر کردند. در این جلسه که تعدادی ۳۳ نفر از

سیاسی ملت عزیز ما است که در راه رسیدن به اهداف مشروع و حقوق شهروندی شان بجای خشونت از گفت‌وگو سیاسی و مدنی استفاده می‌کنند.

راهپیمایی آرام، گسترده و مدنی امروز مردم عزیز کابل مبنی بر داشتن حق بهرهوری متوازن همگان از انرژی برق از طریق لین توتلپ از مسیر بامیان که بدون خشونت پایان یافت قابل ستایش است و نیز از مردم عزیز و نیروهای امنیتی بیدار کشور که در تأمین امنیت این راهپیمایی شبانه روزی تلاش کردند صمیمانه تشکر می‌نمایم. و همچنان لازم به یاد آوری می‌دانیم که حکومت وحدت ملی حرف‌های شما را شنیده و به آن پاسخ‌های مقتضی و مناسب خواهد داد و این را هم باید بپذیریم که تفاوت نظرها درباره مسایل سیاسی و اقتصادی الزاماً به معنی نیت بد مسئولان حکومت در قبال مردم نیست، همه تفاوت نظرها از طریق مذاکره و مفاهمه در پرتو قانون اساسی و قوانین جاری کشور قابل حل و فصل است. اینجانب هم‌چنان که در چهار دهه گذشته جهاد، مقاومت و دوره دموکراسی نوین در کنار شما بوده و از تمامی حقوق شما دفاع نموده‌ام در شرایط فعلی هم برای تحقق اهداف بزرگ شما در تمامی عرصه‌ها از هیچ کوششی دریغ نمی‌نمایم و در تفاهم نزدیک با حکومت وحدت ملی روی مطالبات بر حق شما تأکید خواهیم کرد و ان‌شاء الله مشکلات حل می‌شود و ما ذالک علی الله بعزیز.

۱۳۹۵/۲/۲۷

و کلا، سناتوران و وزیران و اعضای دفتر معاون دوم ریاست جمهوری حضور داشتند، جلسه به مدت تقریباً ۲:۲۰ دقیقه یعنی از ساعت ۱۱:۴۰ پیش از ظهر تا ساعت ۲ پس از چاشت برگزار گردید.

جلسه با سخنان استاد دانش معاون دوم ریاست جمهوری آغاز شد. ایشان ضمن تقدیر و تشکر از مردم شریف کابل به خاطر برگزاری تظاهرات باشکوه و مدنی کابل در روز ۲۷ ثور، بیان داشت که حال وضعیت خود را پس از این تظاهرات بررسی نمایم که آیا همچنان مثل زمان پیش از تظاهرات از گفت‌وگو خودداری کنیم یا راه مذاکره را انتخاب نمایم. شب گذشته در منزل استاد محقق جلسه داشتیم و بنا شد یک جلسه دیگر نیز امروز برگزار گردد تا شرایط افغانستان به طور کل و شرایط مردم ما به طور خاص مورد ارزیابی قرار گیرد. در طی یک‌و نیم دهه گذشته از لحاظ فرهنگی در بخش معارف و تحصیلات عالی دستاوردهای بسیار خوبی داشته‌ایم که به اندازه یک قرن اخیر و بیشتر از آن است. در عرصه اقتصادی و انکشافی کمتر کار شده است و انتظاراتی که مردم داشتند، برآورده نشده است. بیش از ۸۰۰ میلیون دالر برای پروژه‌های انکشافی از جمله سرک‌ها در مناطق مرکزی اختصاص داده شده است، اما این که چطور تطبیق می‌شود، توجه و تلاش همه ما و شما را می‌طلبد.

ما و شما دو شب قبل از تظاهرات (شب ۲۵ بر ۲۶ ثور ۱۳۹۵) پیرامون لین برق بحث کردیم (در حدود ۵ ساعت از ۷ تا ۱۲ شب) و طرح تشکیل کمیسیون را آماده نمودیم و دولت نیز ملاحظات و شرایط ما را پذیرفت و تحت عنوان یک حکم توسط رئیس جمهور صادر و اعلام شد اما این طرح با وجود این که اکثر شما در زمان تدوین طرح همین‌جا حضور داشتید، از طرف شورای مردمی رد شد.

حال شما و شورای عالی مردمی چه مشوره به ما می‌دهید؟ آیا وضعیت فعلی و کنونی یعنی عدم مذاکره با دولت و تداوم ترک جلسات پارلمان توسط نمایندگان کار درست و به صلاح مردم است؟ سخنان معاون دوم ریاست جمهوری با این جملات به اینجا منتهی شد که نظر شما در این موارد چیست؟

استاد محقق: در عرصه زیربناها در مناطق هزاره‌جات هرچند تاحدودی در گذشته کارهایی صورت گرفته است اما به هیچ وجه کافی نیست. به نظر من رئیس جمهور اراده کار کردن دارد. من با رئیس جمهور اشرف غنی سابقه کار کردن به خصوص در زمینه ولایت شدن دایکندی را دارم اگر بخواهد خیلی جدی کار می‌کند. هشت صد میلیون دالر بودجه سرک‌ها و ۱۷۰ میلیون دالر در زمینه مخابرات و ۱۲۰ میلیون دالر دیگر در زمینه برق‌رسانی وجود دارد. این موارد در صورت محقق می‌شود که با دولت همکاری باشیم. مسأله برق باعث شد که در ماسترپلان برق تجدید نظر شود. طرح که دولت دارد برای بامیان یا از جبل السراج برق می‌برد به طول ۱۳۰ کیلومتر و یا از پل خمری و دوشی به طول ۱۶۷ کیلومتر.

حال اختیار با ما است که کدام مسیر را انتخاب کنیم. اگر لین برق ۵۰۰ کیلوولت از بامیان گذشت که بسیار عالی اما اگر نشد باید یک طرح بدیل داشته باشیم. لین مستقل هزاره جات دارای دو فاز می‌باشد. فاز ۱ بامیان و فاز ۲ برای دایکندی و لعل و سر جنگل. ۱۲۰ میلیون دالر هزینه ساخت لین برق از پل خمیری تا بامیان است. حال مصلحت با شماست که کدام انتخاب شود.

پس از سخنان استاد دانش و استاد محقق، اشتراک کنندگان در جلسه نظرات، پیشنهادات و احیاناً انتقادات خود را مطرح کردند که به برخی از آنها اشاره می‌شود.

وکیل کوهستانی: مقدار برق که به مناطق مرکزی داده می‌شود چقدر است؟ ۳۰ یا ۳۰۰ میگاوات. استاد دانش: ۳۰۰ میگاوات است.

وکیل شهیدانی: تا کی حوصله کنیم و بگذریم. پروژه گردن دیوال، پروژه دره صوف - یکه‌ولنگ هم چنان معطل مانده است. در ولایت‌های مرکزی مثل دایکندی و غور و سایر ولسوالی‌های مناطق مرکزی یک متر سرک پخته نداریم. تا کی گذشت و حوصله کنیم. بجز سرک بامیان - یکه‌ولنگ بقیه ساخته نشده است. پلان اصلاحی دشت برچی، ساب‌استیشن دشت برچی کارهای شان پیش نمی‌ره. باید یک تصمیم قاطع بگیریم.

استاد محقق در عکس‌العمل به حرف‌های شهیدانی گب زد که الان پروژه‌ها پشت دروازه هزاره جات است، آیا مطمئن هستیم که با ادامه اعتراضات ما، این پروژه‌ها برای سال‌ها معطل نمی‌شوند؟ در این قسمت استاد دانش پیرامون وضعیت برخی از پروژه‌ها از جمله پروژه‌های سرک‌ها و راه‌های مواصلاتی مناطق مرکزی توضیحات لازم را بیان کرد.

وکیل کوهستانی: اگر دولت برق با ظرفیت ۳۰۰ میگاوات از پل خمیری به سمت بامیان می‌برد، باید پذیرفت. اما آنچه مورد شک و تردید است این است که دولت به قول و قرارش عمل می‌کند یا نه! اگر عمل کند خوب است.

وکیل رقیه نایل: تظاهرات و اعتراضات هم یک ضرورت است و مذاکره و مفاهمه هم یک ضرورت دیگر. بحث حیثیتی شده است و اگر نتیجه‌گیری درست نشود، باز با مشکل مواجه خواهیم شد. آیا ما از خود حیثیت نداریم! اول مصوبه لغو شود بعد بحث شود که برای بامیان چقدر برق می‌برد. ما هم طرف‌دار حل قضیه هستیم.

وکیل عبده: روی پروژه جدید کار صورت بگیرد و حقوق مردم رعایت شود. اگر از پل خمیری به سمت بامیان جدا شود، بحثی زیادی باقی نمی‌ماند. البته راه‌های فرار حکومت به خصوص شرکت برشنا و

وزارت انرژی و آب بسته شود که زیر قول شان نزنند. شاید برخی دنبال همین جار و جنجال باشد که در مناطق مرکزی کار نشود. نباید چانس‌های پیش آمده را از دست داد.

استاد اکبری: اول موقف خود را نسبت به شورای مردمی روشن کنیم که تداوم داشته باشد یا خاتمه یابد. دوم این که اینجا مشورت می‌کنیم یا تصمیم می‌گیریم. تا این مسأله روشن نشود نمی‌توانیم تصمیم بگیریم. متأسفانه برخی از وکیلان حرف‌هایی را که اینجا می‌زنند در شورای مردمی نمی‌زنند! در شورا هم باید از افراط و تفریط جلوگیری نماییم.

استاد محقق: روی کمیسیون هم بحث است و روی طرح جدید نیز. وکیل معصومه خاوری: روی جنبه‌های عملی پروژه بحث شود، دیگر توتایی (برق ۵۰۰ کیلوولت) وجود ندارد.

وکیل ناصری: در دولت سه درصد حضور داریم. در بخش معارف خود مردم نقش اساسی داشته است. اگر جلسه امروز تصمیم‌گیری باشد، جلسه ناقص است باید شورای مردمی دعوت می‌شد. هر تصمیمی گرفته می‌شود در چارچوب همان شورای مردمی باشد در غیر این صورت همه متهم به معامله‌گری می‌شویم.

وکیل حمیده اکبری: اگر برق بامیان حل شد، آیا برق میدان وردک (ولسوالی‌های بهسود) را چه جواب بدهیم.

وکیل سعادت: پروژه‌های دیگر هزاره‌جات نباید با پروژه برق خلط شود. جلسه نباید این قدر زود گرفته می‌شد. طرح بدیل قابل قبول نیست باید لین ۵۰۰ کیلوولت از بامیان بگذرد. با سفیر جاپان دیدار کردیم گفت اگر پروژه توافقی نباشد، کمک خود را نسبت به این پروژه قطع می‌کنیم. یک مکانیزم مشخص تعریف شود و با شورای عالی مردمی بحث شود. دولت زیر فشار به خواسته مردم تن خواهد داد.

وکیل ابراهیم زاده: ایشان کمی با نیش و کنایه سخن زد. پروژه برق مستقل ۳۰۰ میگاوالت برای هزاره‌جات یک اقدام نسبتاً خوب است و با یک پرتکل پروژه‌های جدید تعریف شود. کسانی که قبلاً خود شان در حکومت بودند برای هزاره‌جات کار نکرده امروز داعیه‌دار عدالت اجتماعی شده است. یک مکانیزم تعریف شود و با شورای عالی مردمی مطرح شود که دوگانگی به وجود نیاید.

وکیل عرفانی: حرکت کردن دنبال افراط‌گراها اشتباه است. مصالح کلان مردم در نظر گرفته نشده است. گذشته‌های بسیار تلخ داریم که باید عبرت برای آینده باشد. به نفع همه ما نیست که روی یک

موضوع این قدر اصرار کنیم. روی طرح مستقل از پل خمیری کار شود. ایشان در این قسمت اشاره به زمان دور دوم انتخابات ریاست جمهوری کرد که کرزی وعده ولایت شدن جاغوری را داده بود اما مردم جاغوری به بشردوست رأی داد و هیچ یک از وعده‌های داده شده عملی نشد.

وکیل عزیزاده: زمانی که اولین جلسه را در باقرالعلوم برگزار کردیم گفتیم که ما و کلا موضع گیری مستقل خود را داشته باشیم و خیلی تابع جو نبوده و جوزه نشویم. وظیفه ماست که به دور از این مسایل و احساسات، مصالح مردم خود را در نظر بگیریم. اقوام دیگر را علیه خود تحریک نکنیم و خود را منزوی نسازیم و بحث را قومی و مذهبی ساختن هم کار اشتباه است. در شورا هم وضعیتی به وجود آمده که تا کسی می‌خواهد نظر خود را بگوید، فوری به معامله گری، خیانت و سیاه‌نمایی متهم می‌شود. دیگر این که نباید به بهانه توتاپ جنگ سیاسی خود را پیش ببریم و دنبال دیگران هم زیاد رفتن مناسب نمایندگان نیست. (پس از پایان سخنان ایشان اکثر و کلا حرف ایشان را تأیید کردند).

وکیل صادقی‌زاده نیلی: هرچند که تغییر مسیر برق ۵۰۰ کیلوولت ظالمانه است اما متأسفانه در حکومت اراده وجود ندارد که این لین برق را از بامیان بگذرانند. برخی مطرح کرده است که سویچ برق را در اختیار بامیان قرار نمی‌دهیم، این وضعیت قابل دوام نیست. چشم‌اندازی از آینده به ما نمی‌دهد. گرفتن موضع افراطی و دو پهلو درست نیست اینجا چیزی می‌گوییم و در شورا چیز دیگر؛ این کار خوبی نیست. وی در ادامه سخنان خود گفت: ۳۰۰ میگاوات برق برای تمام مناطق مرکزی باشد نه تنها برای بامیان و در نهایت جنجال بیشتر، به ضرر ماست.

وکیل احمدشاه رمضان: پرسش این است که دوستانی که در زمان کرزی حضور داشته‌اند برای پروژه‌های کلان برای مناطق مرکزی چکار کرده‌اند؟ چرا مسأله را قومی و مذهبی می‌سازد. بسیاری از کارها برای رسیدن به قدرت و وکیل شدن می‌باشد. شما دو بزرگوار (اشاره به دانش و محقق) تصمیم بگیرید. هدف برق رساندن به بامیان و مناطق مرکزی است.

وکیل مهدوی: گذشته را هم باید در نظر گرفت. من به شورای عالی مردمی مشکوک هستم. نمی‌دانم از کجا حمایت شده و آب می‌خورد؛ شورای حراست، افغان ملت و... از کجاست نمی‌دانیم. نباید زیاد روی لین برق ۵۰۰ کیلوولت پافشاری کنیم و فرصت را از دست بدهیم. در شورای عالی مردمی به همه توهین می‌شود و نباید سرنوشت اعتراضات را به دست چهار نفر مجهول‌الهویه بدهیم.

وکیل خ محسنی: باید صادقانه صحبت کنیم تا یک فیصله نهایی داشته باشیم. انتقال ۳۰۰ میگاوات برق از مسیر دوشی به بامیان و مناطق مرکزی دست‌آورد کلانی است. اگر بر موضع قبلی اصرار و

پافشاری کنیم، نمی‌دانیم سرانجام کار به کجا می‌رسد؟ عاقلانه فکر کنیم بهتر است. اما شورای عالی مردمی را نباید برچسب وابستگی بزیم تا هنوز هماهنگی بی‌نظیری به وجود آمده است.

استاد اکبری: وی که برای بار دوم صحبت می‌کرد چنین گفت: وضعیت کشور و هم‌چنین شرایط جغرافیایی خود را در نظر بگیریم. اقلیت بودن هم خودش یک مشکل است. گاهی باید صبر و تحمل کرد و اگر به تمام خواسته‌های خود نرسیدیم به همان بخش اندک هم باید اکتفا کرد، مالا یدرک کله لا یتراک کله. تنها با حکومت روبرو نیستیم با بخش از مردم افغانستان روبرو شده‌ایم. از رئیس جمهور شنیده‌ایم که ۳۰۰ میگاووات برق برای بامیان می‌کشد، تنها برای بامیان کافی نیست بلکه باید برای تمام مناطق مرکزی باشد. البته ما به وعده‌های حکومت چندان اعتماد نداریم و باید با احتیاط برخورد شود. به نظرم حکومت از نظر خود نمی‌گذرد و پافشاری بیشتر نمی‌دانم چه پیامدی را به دنبال خواهد داشت. ممکن است هزینه پافشاری زیاد بیشتر از منافع برآورده شدن خواست ما باشد. باید از خودگذری کار بگیریم. همان طرح پل خمری، دوشی، بامیان با تضمینات کافی قبول شود و از نظر زمان بندی هم مشخص شود.

وکیل ابراهیم‌زاده: نظرات امروز و کیلان جمع‌بندی شود و نتیجه در شورای مردمی مطرح شود و پای حرف خود بایستیم نه این که تحت تأثیر فضای حاکم در شورا قرار بگیریم.

وکیل جعفر مهدوی: تلاش صورت گیرد که از وضعیت موجود خلاص شویم و به عبارتی با یک «بینی خمیری» موضوع حل و فصل گردد و هزینه بیشتری بر مردم تحمیل نشود.

پس از سخنان داکتر مهدوی که در سمت چپ استاد دانش نشسته بود، استاد دانش با حالت خنده گفت امیدوارم دوستان و به‌خصوص جناب مهدوی در شورای مردمی نیز از همین «بینی خمیری» حمایت کنند. (این حرف باعث خنده حضار شد!).

وکیل فکوری بهشتی: تکرار نمی‌کنم. ۱۰ سال است که سرک گردن دیوال جزو پروژه‌های انکشافی گرفته می‌شود اما هیچ کار پیش نمی‌رود. هدف اصلی هم برق‌رسانی است و هم لین برق. پیشنهاد من این است که نظر مشورتی خود را می‌دهیم و در شورا هم روی حرف خود می‌ایستیم. طرح انتقال برق از پل خمری به بامیان از مسیر دوشی خوب است اما دولت باید تعهد بدهد.

استاد دانش معاون دوم ریاست جمهوری: جلسه را جمع‌بندی نموده و اظهار داشت که این جلسه یک جلسه مشورتی است نه تصمیم‌گیری. اگر کمیسیون که پیش از تظاهرات بنا بود تشکیل شود و لیست ما به ریاست جمهوری روان شد و بر همان مبنا حکم ریاست جمهوری صادر شد، از مجموع ۱۳

نفر ۷ نفر از جانب ما بود که باتوجه به وجود دلایل تخنیکی به نفع مسیر بامیان، من مطمئن بودم که فیصله به نفع مسیر بامیان ختم می‌شد اما کمیسیون مورد قبول واقع نشد و تظاهرات انجام شد و در این قضیه همه باهم بودیم. باتوجه به اظهارات صورت گرفته در این جلسه بعد از ظهر در مسجد باقرالعلوم در جلسه مردمی همه و کلاً حضور پیدا کنند و استدلال شود تا یک تصمیم جمعی در این موضوع گرفته شود. نظر اکثریت و کلاً همین مسیر دوشی بامیان است البته هدف برق‌رسانی به کل مناطق مرکزی است. کوشش شود که همه باهم به یک نتیجه برسیم، این موضوع دست آورد همه ماست.

جلسه با جمع‌بندی استاد دانش پایان یافت و بنا شد که این موضوع در شورای عالی مردمی نیز بحث گردد تا یک تصمیم مشترک گرفته شود.

عکس‌های شماره ۲۳ و ۲۴

انشعاب در شورای عالی مردمی

۱۳۹۵/۲/۲۸

در جلسه مردمی که با حضور و کلاً پارلمان ساعت ۴ عصر در مسجد باقرالعلوم تشکیل شده بود، بعد از طرح موضوع فوق، شورای مردمی به یک نتیجه واحد و دسته‌جمعی نرسیدند. برخی هرنوع مذاکره با حکومت و طرح بدیل را رد کردند و برخی دیگر خواستار مذاکره و انعطاف‌پذیری شدند. همین مسأله باعث شد که تعدادی از و کلاً و برخی از اعضای شورای عالی مردمی به رسم اعتراض جلسه را ترک کنند و عملاً شورا به دو بخش و گروه تقسیم شد.

- گروه خواهان مذاکره با دولت و تشکیل کمیسیون (که بعداً در مسجد الزهرا مستقر شدند).
- و گروه دیگر خواهان عدم مذاکره با دولت و تحریم کمیسیون تا زمانی که حکومت فیصله ۱۱ ثور خود را لغو نماید (مستقر در مسجد باقرالعلوم و بعداً در مصالای شهید مزاری).

اختلاف درونی در شورا باعث شد که از این تاریخ به بعد (از اعلامیه شماره ۱۰) هر کدام از این دو بخش اعلامیه‌های متفاوت در لحن، محتوا و جهت‌گیری از آدرس شورای عالی مردمی یکی از مسجد باقرالعلوم بعداً مصالای شهید مزاری و دیگری از مسجد الزهرا صادر نماید. نمونه این دوگانگی و اختلاف در موضع‌گیری‌ها در اعلامیه شماره ۱۳ از دو آدرس مختلف - بدون تأیید صحت و سقم محتوای آن‌ها - در پاورقی^۱ آورده شده است.

۱. اعلامیه شماره (۱۳) شورای عالی مردمی (شاخه باقرالعلوم)

به نام خداوند توانا و دادگر

هموطنان عزیز و عدالت‌طلب!

همان گونه که در جریان هستید، کابینه حکومت وحدت ملی در تاریخ ۱۱ ثور سال جاری، مسیر اصلی عبور لین برق ۵۰۰ کیلوولت، معروف به توتاپ را از بامیان به سالنگ تغییر داد. فیصله کابینه اگرچه برخلاف معمول از طریق رادیو تلویزیون ملی نشر نشد و حکومت تلاش کرد تا این فیصله را به صورت پنهانی اجرایی نماید؛ اما این فیصله در مدت کوتاهی افشا و در داخل و خارج کشور با واکنش های گسترده رو به رو شد. در نخستین روزهای شکل گیری اعتراضات مردمی، شورای عالی مردمی در کابل ایجاد گردید و رهبری اعتراضات را به عهده گرفت. رؤسای کمیته های دوازده گانه کاری، نمایندگان احزاب سیاسی، اعضای کمیته تخنیک، نمایندگان شورای ولایتی، نمایندگان برخی از شوراهای بزرگ مردمی، نماینده شورای علما و جمعی از نمایندگان مردم در شورای ملی، به حیث اعضای این شورا فعالیت می نمایند. با آغاز فعالیت شورای عالی مردمی، رهبران و شخصیت های سیاسی و بعضی از مقامات حکومتی، به شمول معاون دوم رییس جمهور و معاون دوم ریاست اجراییه به صورت علنی حمایت خویش را از این شورا اعلام نموده و تأکید کردند که هیچ مرجع دیگری، به جز شورای عالی مردمی حق تصمیم گیری در مورد توتاپ را ندارد. شورای عالی مردمی، در تمام اعلامیه ها و بیانیه ها و نیز در قطعنامه تظاهرات میلیونی "دوشنبه بزرگ" پیوسته تأکید کرده است که خواست ما تنها پلاندن فیصله ضد ملی کابینه و تطبیق ماستریلان برق است. هیچ بدیلی از جانب حکومت در این رابطه قابل قبول نیست. این در حالی است که حکومت از همان آغاز بر طرح بدیل و کشیدن لین ۲۲۰ کیلوولت تأکید داشته و در فیصله ۱۱ ثور کابینه که منشأ جنجال ها گردید نیز همین طرح بدیل تصویب گردیده است. در واکنش به طرح بدیل، معاون دوم ریاست جمهوری، معاون دوم ریاست اجراییه و هم چنین رهبران سیاسی، در گردهمایی بزرگ مصلاي "شهید وحدت ملی" و عدالت اجتماعی، استاد عبدالعلی مزاری اشتراک ورزیدند. رهبران و مقامات یادشده در این گردهمایی طی سخنرانی های خویش هرنوع طرح بدیل را رد نموده و در یک حرکت نمادین و معنادار از چوکی های شان برخاسته و در صفوف مردم بر روی خاک نشستند. بعد از آن نیز، همه سخنرانان در تظاهرات میلیونی کابل طرح بدیل حکومت را فریب و غیر قابل قبول خواندند. با این همه در روزهای اخیر، پنج شش نفر از اعضای شورای عالی مردمی، با حمایت از طرح بدیل که همان طرح حکومت است، از شورای عالی مردمی فاصله گرفته و طرح حکومت را لایمی کنند؛ موضوعی که سوال های زیادی را در نزد مردم ایجاد نموده است. بنا براین لازم است موارد ذیل را به اطلاع هموطنان عزیز و هواداران جنبش روشنایی در داخل و خارج کشور برسانیم.

۱. شورای عالی مردمی ضمن احترام به نظر مخالف دوستانی که از طرح حکومت حمایت می کنند و نیز بدرک موقعیت آن ها، اعلام می دارد که طرح بدیل به حیث یک وسیله به منظور تضعیف جنبش روشنایی از جانب ارگ و شورای امنیت مطرح گردیده که به هیچ صورت با اهداف جنبش روشنایی هم خوانی ندارد. جنبش روشنایی با هدف مبارزه با تبعیض سیستماتیک و هدف و خواست مشخص فعالیت خویش را آغاز نموده و تا هرجا که لازم باشد ادامه خواهد داد. شورای عالی مردمی اطمینان دارد که طرح بدیل حکومت، فاقد جنبه های عملی است و تنها مصرف نفاق افکنانه دارد.

۲. هرگاه این طرح معقولیت می داشت، ضرورت به این همه تظاهرات و گردهمایی نبود و باید در همان آغاز، مورد پذیرش قرار می گرفت. شورای عالی مردمی با صراحت اعلام می کند که بعد از به میدان آمدن مردم و دادن این همه هزینه اجتماعی بازگشت به نقطه صفری و حمایت از طرح اولیه حکومت، نه تنها کار عاقلانه ای نیست، بلکه توهین به آگاهی و شعور معترضان و عبور از حق اساسی مردم است.

۳. همان گونه که در اعلامیه شماره (۱۲) نیز اشاره شد، شورای عالی مردمی قدرتمندتر و مصمم تر از پیش در خط منافع مردم ایستاد خواهد شد و به پیش خواهد رفت و یقین داریم که این توطئه حکومت را نیز همانند توطئه های قبلی اش خنثی خواهد کرد.

۴. از همه هواداران جنبش روشنایی در داخل و خارج می خواهیم که بی اعتنا به شایعه پراکنی مهره های حکومتی، در صفوف واحد و فشرده آمده یک مبارزه مدنی دوامدار باشند و با حمایت وجدان های بیدار و آگاه جامعه به هیچ کسی اجازه ندهند که با شعور، آگاهی و منافع مردم ما بازی نماید.

ملاقات تیم تخنیکي با معاون دوم ریاست جمهوری

۱۳۹۵/۲/۳۰ ساعت ۲:۳۰ بعد از ظهر / کارته چهار

۵. مقرر جلسات شورای عالی مردمی، همچنان مسجد باقرالعلوم است.

و من الله توفیق

شورای عالی مردمی کابل - ۳۰ ثور ۱۳۹۵

اعلامیه شماره (۱۳) شورای عالی مردمی جنبش روشنائی (شاخه الزهراء)

جنبش روشنائی را اختطاف نکنید.

هموطنان عزیز سلام!

شما در جریان هستید که آغاز جنبش روشنائی از یک سال پیش در اعتراض به فیصله شماره (۶) ۱۳۹۲/۲/۹ شورای وزیران حکومت قبلی مبنی بر تغییر مسیر لین ۵۰۰ کیلوولت (توتاپ) از مسیر بامیان به سالنگ از سوی استاد دانش معاون رییس جمهور و استاد محقق معاون ریاست اجراییه شکل گرفت که طی چندین مرحله بحث‌های درون حکومتی در کابینه حکومت وحدت ملی سر انجام به اعتراضات مدنی گسترده مردمی منجر شد که در تمام این مراحل خوب پیشرفت تا این که حکومت وحدت ملی حاضر شد که پروژه را به تعلیق قرار داده و کمیسیون بازنگری به ترکیب متعادل از هر دو طرف تعیین کند تا در روشنائی کار کمیسیون تصمیم اتخاذ شود که مسیر (توتاپ) به بامیان برگردد یا تدابیری دیگری برای سهم قابل قبولی مردم مناطق مرکزی در ماستر پلان فعلی برق کشور به شکل عادلانه تثبیت گردد.

مردم عزیز و گرامی! گروهی محدود، افراطی و عاقبت‌نیاندیش می‌خواهند به تحریک بعضی محافل مخالف حکومت، این جنبش مردمی را گروگان بگیرند و قضیه را به یک نفاق ملی مبدل کنند، شما جلو این پروژه خطرناک ضد ملی را بگیرید. جنبش روشنائی از شما می‌خواهد به نمایندگان منتخب تان در کابینه و پارلمان کشور اعتماد کنید که یکی از دو دستور پر افتخار به دست شما می‌آید، یا عبور لین ۵۰۰ کیلوولت (توتاپ) از مسیر بامیان، یا تمدید لین ۲۲۰ کیلوولت مستقل به ظرفیت ۳۰۰ میگاوالت به مناطق مرکزی (هزاره جات) یعنی ۲۰ درصد اضافه‌تر از ظرفیت برق فعلی تمام کشور که این دست آورد کمی نیست.

دوستان گرامی! توجه بفرمایید کسانی با این پروژه مخالفت می‌کنند که در طول ۱۳ سال در حکومت قبلی بودند و دست آورد شان برای ولایت مرکزی برای ولایت بامیان فقط یک میگاوالت برق آفتابی از کمک‌های کشور نیوزیلند آن‌هم به قیمت یک کیلووات ۴۷ افغانی یعنی ۲۴ برابر قیمت برق کابل و برای ولایت دایکندی یک دیزل جنراتور پیشنهاد شده و آن‌هم به قول خودشان به دلیل نبود بودجه منظور نشده.

ملت عزیز! فرصت را از دست ندهید به حرف آدم‌های بی‌برنامه و احساساتی گوش ندهید از مذاکره سازنده و کار کمیسیون ملی بازنگری حمایت کنید که نتیجه آن یکی از دو چیز است یا عبور لین توتاپ از بامیان یا تمدید لین ۲۲۰ کیلوولت به ظرفیت ۳۰۰ میگاوالت از مسیر دره شکاری به بامیان و مناطق مرکزی.

دوستان! نباید دروازه مذاکرات را ببندیم برای هر کار خط قرمز تعیین کردن افغانستان را بسوی نفاق ملی و تصادمات داخلی سوق می‌دهد هوشیار باشید دست نفاق افکنان را کوتاه کنید.

والسلام

شورای عالی جنبش مردمی روشنائی

کابل مورخ ۱ جوزای ۱۳۹۵

باتوجه به ارتباط که با بخش تخنیک شورای عالی مردمی در مورد لین برق ۵۰۰ کیلوولت و درک شرایط دشوار پیش رو داشتیم، از وضعیت به وجود آمده و اختلاف غیرضروری میان شورای مردمی سخت متأثر شدم و بنام خدا که روز جمعه ساعت ۱۰ صبح یک جلسه مشترک با انجنیر رضا حیدری و تقی امینی پیرامون بررسی و ارزیابی وضعیت شورای مردمی و موقوف‌های اتخاذ شده پس از تظاهرات و اختلافات به وجود آمده داشته باشیم. جلسه از ساعت ۱۱ تا ۲ عصر در منزل آقای امینی در شهرک امید سبز برگزار شد و از جنبه‌های مختلف موضوع مورد بحث و واکاوی قرار گرفت. در این جلسه به دوستان گفتم که متأسفانه عده‌ای از این موضوع بهره‌برداری سیاسی می‌کنند که نه به نفع مردم است و نه به سود برگشت این لین برق به مسیر بامیان. برخی از اعضای تیم تخنیک گلايه داشتند که در جلسات مشورت‌خواهی و تصمیم‌گیری که توسط استاد دانش و استاد محقق گرفته می‌شود، از تیم تخنیک دعوت نمی‌شود تا نظرات تیم تخنیک به صورت مستقیم بیان شده و موقف واحد اتخاذ شود. از نظر من گلايه آن‌ها بر حق بود. از این رو بنام خدا که زمینه ملاقات تیم تخنیک را با استاد دانش معاون دوم ریاست جمهوری فراهم نمایم. در این زمینه با معاون دوم ریاست جمهوری تماس گرفتم و جریان را با ایشان مطرح کردم و ایشان هم پذیرفت. بنا شد که ساعت ۲:۳۰ پس از چاشت در دفتر ارتباطات مردمی کارته چهار ملاقات تیم تخنیک با استاد دانش صورت گیرد. ساعت ۲:۳۰ دقیقه بعد از ظهر این تیم به شمول آقایان حیدری، امینی، مطهری، کیامهر، قلندری و نبی احمدی در دفتر کارته چهار حضور یافتند و ساعت ۲:۵۰ دقیقه ملاقات آغاز شد.

استاد دانش معاون ریاست جمهوری ضمن خوش آمد گویی به تیم تخنیک، گفت این جلسه جهت تبادل اطلاعات و معلومات است. تظاهرات مردم در ۲۷ ثور بسیار باشکوه و طبق انتظار بود. استاد دانش معلومات لازم و کافی پیرامون موضوع را با تیم تخنیک شریک ساخت. از جمله گفت که دیروز از دفتر رئیس جمهوری با من تماس گرفته شد که کار کمیسیون باید آغاز شود. ظاهراً کار کمیسیون دیروز پنج‌شنبه شروع شده است. در ترکیب اعضای کمیسیون قبلی ما نقش مستقیم داشتیم و به نتیجه‌اش هم به نفع بامیان بسیار امیدوار بودیم اما در تغییراتی که پس از تظاهرات در برخی از اعضای کمیسیون به وجود آمده زیاد خوش‌بین نیستیم و از لیست اعضای فعلی هم راضی نیستیم، لیست قبلی بهتر بود. لیست قبلی در همین دفتر با مشوره و کلا صورت گرفت و حتی برخی از وکلا برای این که اسم آنان در لیست کمیسیون باشند بسیار پافشاری کردند.

تقی امینی: پرسش این است که هدف از تشکیل کمیسیون چیست؟

معاون رئیس جمهور: مرا شاید در این مدت شناخته باشید که ظاهر و باطن من یکی است. با تشکیل کمیسیون قبلی من بسیار مطمئن بودم که مسیر بامیان انتخاب خواهد شد اما در مورد دیگر رهبران حکومت وحدت ملی دقیق نمی‌دانم اما به نظر می‌رسد که رئیس جمهور و رئیس ریاست اجراییه در این موضوع هم نظر است.

هر کدام از تیم تخنیکی نظرات و دیدگاه‌های خود را به صورت صریح و بی‌پرده با معاون دوم ریاست جمهوری در میان گذاشتند. (امینی، حیدری، کیامهر و قلندری)

استاد دانش: برخی ناگزیری‌ها به وجود آمده که باتوجه به شرایط موجود چاره نیست و باید تحمل کرد. متأسفانه در این حرکت خود جوش مردمی، نقاط ضعفی هم داشتیم که نتوانستیم آن‌ها را در زمان خود برطرف سازیم. برخی از این نقاط ضعف عبارت‌اند از:

- ۱- نتوانستیم یک استراتژی واحد در موضوع لین برق ۵۰۰ کیلوولت به وجود آوریم.
- ۲- برخی اختلافات به وجود آمد که باعث تضعیف خواست برحق مردم شد. زمانی که رییس جمهور از سفر لندن برگشت با ایشان ملاقات داشتم و گفتم من حامل دو پیام از طرف مردم معترض به فیصله کابینه هستم.

یک. لغو فیصله ۱۱ ثور ۱۳۹۵ کابینه،

دو. ترکیب مورد قبول کمیسیون بررسی لین برق ۵۰۰ کیلوولت.

صحبت‌ها و رایزنی‌های زیادی انجام شد، در نهایت لغو فیصله مورد قبول واقع نشد بلکه تعلیق آن تا زمانی مشخص شدن نتیجه کار کمیسیون، مطرح و مورد قبول واقع شد.

پس از برگشت از ارگ تمام و کلاً خواسته شد، استاد محقق هم حضور داشت و استاد خلیلی هم در جریان کارها و چانه‌زنی‌ها قرار داشت. در این جلسه از ساعت ۷ شب تا ۱۲:۳۰ دقیقه بامداد روی ترکیب اعضای کمیسیون و تصمیمات بعدی بحث شد و اسم شش نفر به عنوان عضو کمیسیون داده شد و بر اثر اصرار ما نفر هفتم از ۱۳ نفر اعضای کمیسیون نیز از طرف ما معرفی شد. زیرا سه نفر بنا بود که از اعضای شورای ملی باشد که استاد اکبری بدین جهت انتخاب شد. برخی از دوستان اصرار کردن که اگر اسم ما شامل لیست نشود اصلاً ما کمیسیون را قبول نداریم و لذا اسم شان وارد لیست شد. نمایندگان که در همین جا (دفتر کارته چهار) حضور داشتند همه با اتفاق آرا روی موضوعات ذیل توافق کردند:

- (۱) مظاهره ۱۰ روز به تأخیر بیفتد. حتی آقای بهزاد گفت که در کابل ۱۰ روز تأخیر بیفتد بقیه شهرها شامل این توافق نمی‌شود.

۲) لیست اعضای مورد توافق از جمله استاد محمد اکبری، انجنیر محمدناصر احمدی، احمد بهزاد، اسدالله سعادت، عبدالقیوم سجادی، برنا کریمی و سید سعادت منصور نادری، به دفتر رئیس جمهور فرستاده شد. مثل این که این موضوع زمانی که در شورای عالی مردمی مطرح شد، بنا به دلایلی رد شد و اختلاف نظرها با انگیزه‌های گوناگون شکل گرفت.

۳- نقطه ضعف سوم، مخالفت شورا با طرح مشخص انتقال لین برق ۲۲۰ کیلوولت با ظرفیت ۳۰۰ میگاووات از مسیر دوشی الی بامیان، غور و دایکندی با هزینه و زمان مشخص بود که این موضوع منطقی ما را در سطح ملی تا حدودی تضعیف می‌کرد.

اکثر اعضای تیم تخنیکی گفتند که اگر چنین کمیسیونی با اختیارات و صلاحیت لازم تشکیل می‌شد باید پذیرفته می‌شد و متأسفانه وکلای محترم موضوع را این گونه که شما توضیح دادید، در جلسه شورای عالی مردمی در روز ۲۶ ثور ۱۳۹۵ مطرح نکردند بلکه موضوع را به گونه‌ای دیگر مطرح کردند که توسط شورا رد شد. اگر نماینده ما در جلسه آن شب حضور می‌داشت، ما می‌توانستیم شورای عالی مردمی را قناعت داده و کار کمیسیون با ترکیب یک نفر از تیم تخنیکی را به نفع مسیر بامیان و خواست مردم می‌دانستیم و فیصله می‌نمودیم.

برداشت این جانب نیز این بود که باتوجه به نفوذ تیم تخنیکی در شورای مردمی و غیر سیاسی بودن اکثر اعضای آن، اگر نماینده آنان در جلسه شب ۲۵ بر ۲۶ ثور حضور می‌داشت احتمال تأیید تشکیل کمیسیون مشترک زیاد بود. زیرا فضای حاکم بر شورای عالی مردمی که اداره جلسات آن بر عهده تیم تخنیکی بود، توان دفاع نمایندگان از تشکیل کمیسیون را گرفته بود زیرا طرفداران مذاکره و گفت‌وگو بسیار به آسانی به معامله‌گری و خیانت متهم می‌شدند. از سوی دیگر برخی از نمایندگان پارلمان که نفوذ بیش‌تری در شورای مردمی داشتند، با مسأله برخورد سیاسی می‌کردند.

تشکیل کمیسیون ملی بررسی مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت با ترکیب جدید

پس از صدور حکم شماره ۵۱۹ رئیس‌جمهوری در تاریخ ۲۶ ثور ۱۳۹۵ در مورد توظیف کمیسیون ملی بررسی مسیر لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از پل خمیری الی ارغندی کابل و رد این حکم از طرف شورای عالی مردمی و انجام تظاهرات در ۲۷ ثور ۱۳۹۵، رئیس‌جمهور داکتر محمدآشرف غنی جهت حل مشکل به وجود آمده، کمیسیون را با ترکیبی غیر از اعضای که در متن حکم شماره ۵۱۹ آمده بود، طی حکم شماره ۵۷۷ در تاریخ ۱۳۹۵/۲/۲۹ به منظور انجام امور ذیل ایجاد کرد:

۱. مطالعه، بررسی و ارزیابی اسناد، تمامی مدارک و شواهد مربوط به ماستریلان بیست ساله برق افغانستان شامل تمامی اسناد دولتی، سکتور خصوصی از جمله شرکت فیشر (FICHTNER) و نهادهای ذیربط بین‌المللی.

۲. دریافت و بررسی دلایل انتخاب و رد هر یک از مسیرهای دوگانه برای تمدید لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از پل خمیری الی ارغندی کابل از طریق بامیان و یا سالنگ.

۳. ارائه گزارش همه جانبه از اجراآت و یافته‌ها، حاوی پیشنهادات مشخص جهت حل مشکلات با در نظر داشت منافع علیای کشور و وحدت ملی مردم افغانستان، طی مدت ۱۰ روز به مقام عالی ریاست جمهوری.

در این کمیسیون برخی از اعضای کمیسیون پیشین حضور داشتند و برخی از اعضای آن تغییر کرده بود و شمار اعضای آن هم از ۱۳ نفر به ۱۱ نفر کاهش یافته بود. استاد دانش و استاد محقق در تشکیل این کمیسیون و تغییرات اعضای آن نقش برجسته نداشتند در حالی که در تشکیل و معرفی ۷ نفر از ۱۳ نفر در کمیسیون ۲۶ ثور نقش اصلی را داشتند. به هر حال این کمیسیون در تاریخ ۳۰ ثور ۱۳۹۵ کار خود را آغاز کرد.

متن حکم شماره ۵۷۷ مورخ ۱۳۹۵/۲/۲۹

حکم رئیس جمهوری اسلامی افغانستان

در مورد توظیف کمیسیون ملی بررسی مسیر لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از پل خمیری الی ارغندی به تأسی از احکام ماده ششم و جزء (۵) ماده (۵۷) قانون اساسی و متکی بر تعهدات حکومت وحدت ملی در راستای تحقق عدالت و انکشاف متوازن همه مناطق کشور، تأمین شفافیت در طرح و تطبیق پروژه‌های انکشافی و رسیدگی همیشگی به خواست‌های هم‌وطنان عزیز ما به صورت کل و در مورد تغییر در ماستریلان برق بیست ساله کشور و مسیر لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از پل خمیری الی ارغندی به‌طور خاص، مراتب آتی منظور است:

ماده اول:

ایجاد کمیسیون ملی تحت ریاست داکتر محمد همایون قیومی و عضویت ذوات آتی هر یک:

۱. داکتر حضرت عمر زاخیلوال،
۲. عبدالستار مراد وزیر اقتصاد،
۳. سید سعادت منصور نادری وزیر شهرسازی و مسکن،

۴. سید محمدحسین شریفی،
۵. حسیب‌الله کلیمزی،
۶. حاجی الماس زاهد،
۷. همایون رسا وزیر تجارت و صنایع،
۸. انجنیر محمود بلیغ وزیر فواید عامه،
۹. فیض‌الله ذکی،
۱۰. برنا کریمی.

ماده دوم:

کمیسیون دارای وظایف ذیل می‌باشد:

۱. مطالعه، بررسی و ارزیابی اسناد، تمامی مدارک و شواهد مربوط به ماستریلان بیست ساله برق افغانستان شامل تمامی اسناد دولتی، سکتور خصوصی از جمله شرکت فیشر (FICHER) و نهادهای ذیربط بین‌المللی.
۲. یافتن و بررسی دلایل انتخاب و رد هریک از مسیرهای دوگانه برای تمدید لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از پل خمی الی ارغندی از طریق بامیان و یا سالنگ.
۳. ارائه گزارش همه جانبه از اجراءات و یافته‌ها، حاوی پیشنهادات مشخص جهت حل مشکل با درنظر داشت منافع علیای کشور و وحدت ملی مردم افغانستان، طی مدت ۱۰ روز به مقام عالی ریاست جمهوری.

ماده سوم:

- پروژه اجرایی و تدارکاتی مرتبط به پروژه، تا روشن شدن نتایج گزارش کمیسیون مؤظف، به حالت تعلیق قرار می‌گیرد.
- تمامی اقدامات، اجراءات و تعدیلات لازم در اسناد پروژه تمدید لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از پل خمی الی ارغندی و پروژه تدارکاتی پروژه در روشنی یافته‌ها و پیشنهادات کمیسیون توظیف شده در این حکم صورت می‌گیرد.

ماده چهارم:

- این حکم کار پروژه‌های ساختمان سب استیشن‌های دشت الوان و ارغندی را که مرتبط به پروژه تمدید لین انتقال

برق ۵۰۰ کیلوولت از پل خمیری الی ارغندی می‌باشد، متأثر نساخته و پروسه تدارکاتی پروژه‌های مذکور به‌طور عادی تعقیب و طی مراحل گردد.

ماده پنجم:

تمام ادارات دولتی و نهادهای ذریع جمهوری اسلامی افغانستان مکلف‌اند با کمیسیون مندرج ماده اول این حکم در جهت اجرای وظایف محوله همکاری همه جانبه نموده و در این راستا همکاری‌های لازم نهادهای ذریع بین‌المللی و تمویل کننده‌گان را جلب نمایند.

ماده ششم:

وجوه مالی مورد نیاز فعالیت‌های کمیسیون یادشده توسط وزارت مالیه تدارک و سهولت‌های اداری - لوژستیک کمیسیون از جانب وزارت انرژی و آب مرفوع گردد.

محمد اشرف غنی رئیس جمهوری اسلامی افغانستان

پس از آغاز به کار کمیسیون فوق، بنا شد که با برخی از اعضای تیم تخنیک از جمله انجنیر محمود بلیغ و برنا کریمی پیرامون تبادله برخی معلومات ملاقات نماییم. هماهنگی جهت ملاقات برای روز دوم جوزا ۱۳۹۵ ساعت پنج عصر انجام شد. اینجانب و انجنیر رضا حیدری در کارته سه منزل برنا کریمی رفتیم. تقریباً نزدیک یک ساعت و بیست دقیقه پیرامون موضوع لین برق ۵۰۰ کیلوولت و دلایل برتری مسیر بامیان بر مسیر سالنگ بحث شد و این که باید اسناد به دقت دیده شده و طبق اسناد موجود در کمیسیون نظر داده شود. ملاحظات سیاسی نباید معیار نظر نهایی کمیسیون باشد. ما در کمیته تخنیک در وزارت انرژی و آب در سال ۱۳۹۴ روی این مهم بسیار زحمت کشیده‌ایم، نباید به آسانی از دلایل موجود تخنیک گذشت. اینجانب گفتم بر مبنای اسناد موجود می‌بایست ثابت شود که اعتراض معاون دوم ریاست جمهوری و بزرگان دیگر که در این مدت صورت گرفته، برحق بوده و دلایل کافی در این مورد وجود دارند که باید توجه شود. انجنیر حیدری بیشتر تأکید داشت که از لحاظ تخنیک دقت شود که کدام مسیر به نفع منافع و مصالح کلان ملی است و همان می‌بایست در گزارش نهایی منعکس شود. پس از حدود پنجاه دقیقه گفت‌وگو در آخر جلسه آقایان داود ناجی از اعضای شورای عالی مردمی و زکی دریایی مدیر مسئول روزنامه اطلاعات روز سرزده وارد جلسه شد و جلسه پس از چند دقیقه پایان یافت.

اینجانب شب ۲ بر ۳ جوزای ۱۳۹۵ منزل انجنیر بلیغ رفتم و پس از چند لحظه گفت‌وگو پیرامون این موضوع، به منزل برگشتم و بنامی که چند نکته در موضوع مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت از طریق ایمیل برای ایشان بفرستم. ایشان خیلی تأکید داشت که مطلب حتماً امشب به دستم برسد که فردا اول وقت

جلسه نهایی کمیسیون برگزار می‌شود. آن شب برق شهری مثل بسیاری از شب‌های دیگر قطع شده بود و چارچ کامپیوترم هم به اندازه کافی نبود. به هر حال تا نکات مورد نظر تنظیم و برای ایمیل آماده شد، برق لبتاپ نیز تمام شد. از سوی دیگر می‌بایست مطلب تهیه شده به هر طریق روان می‌شد به ناچار به اتاق نگهبانی بلاک دیگر که جنراتور آن روشن بود، رفتم و با استفاده از آن فرصت ساعت ۱۱ شب مطالب لازم را به انجنیر بلیغ وزیر فواید عامه وقت ایمیل کردم.

در ضمن جهت تکمیل اسناد در دست داشته یک کاپی از اسنادی که در مجموع ۱۲ سند را احتوا می‌کرد و اعضای کمیسیون بر مبنای آن‌ها بررسی و ارزیابی خود را عیار ساخته بود، از محترم انجنیر بلیغ خواستم، هرچند ایشان در این زمینه قول مساعد داد اما در نهایت آن اسناد به‌دستم نرسید.

دیدار سرپرست نمایندگی اتحادیه اروپا در کابل با معاون دوم رئیس جمهور

۳ جوزا ۱۳۹۵

پس از تظاهرات ۲۷ ثور ۱۳۹۵ و با به وجود آمدن دو دستگی در شواری عالی جنبش روشنایی، مسئولان و نمایندگان مردم در حکومت از تلاش برای حل این مشکل دست نکشیدند و کوشش خود را از طریق هماهنگی‌هایی داخلی و مذاکره با طرف‌های خارجی ادامه دادند. استاد دانش معاون ریاست جمهوری برای در جریان قرار دادن نمایندگان کشورهای خارجی از هر فرصت استفاده می‌کرد. از این رو دیداری که سرپرست نمایندگی اتحادیه اروپا در ۳ جوزای ۱۳۹۵ روی چند موضوع از جمله کنفرانس بروکسل، اصلاحات انتخاباتی و نگرانی از تعویق انتخابات پارلمانی با ایشان داشت، آقای دانش اعتراض مردم نسبت به تغییر مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت را برجسته نموده و آن را یک حرکت «بجا» و «حق طلبانه» خواند. برای این که این موضوع به روشنی منعکس شود، عین گزارش این ملاقات آورده می‌شود.

«استفن هوپر، معاون و سرپرست نمایندگی اتحادیه اروپا در افغانستان، قبل از ظهر امروز (۳ جوزای ۱۳۹۵) با استاد سرور دانش معاون رئیس جمهور دیدار کرد. در این دیدار، موضوعاتی چون همکاری جامعه جهانی با دولت و مردم افغانستان، آمادگی برای برگزاری نشست بروکسل، اصلاحات انتخاباتی و قضیه پروژه برق ۵۰۰ کیلوولت، مورد بحث و بررسی قرار گرفت.

معاون ریاست جمهوری اعتراض مردم نسبت به تغییر مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت از بامیان به سالنگ را یک حرکت بجا و حق طلبانه خوانده، گفت: "انکشاف متوازن یک اصل است و در طول تاریخ نسبت به باشندگان مناطق مختلف کشور در باب دسترسی به خدمات، برخورد نابرابر صورت گرفته است". وی گفت: حکومت‌ها مکلف‌اند که برای ارائه خدمات به شهروندان و تأمین حقوق آنان یکسان برخورد کنند. استاد

دانش به ارائه پاسخ شفاف و قناعت بخش از سوی حکومت به معترضان تأکید کرده گفت: این امیدواری وجود دارد که در ختم کار کمیسیون مؤظف پیرامون این قضیه، راه حل منطقی سنجیده شده و قناعت مردم حاصل گردد.

معاون رئیس جمهور با اشاره به ابعاد گسترده اعتراض مردم گفت: مردم هزاره ثابت کرده اند که در طول بیشتر از ۱۵ سال گذشته همواره از حکومت حمایت کرده و هیچ گاه در پی تقابل و رویارویی با حکومت و تضعیف آن نبوده اند. معاون رئیس جمهور در مورد اصلاحات انتخاباتی نیز گفت که حکومت وحدت ملی برای تطبیق اصلاحات انتخاباتی و برگزاری انتخابات، منتظر تصویب فرمان تقنینی مربوطه از سوی ولسی جرگه است. وی به تسریع روند تأیید فرمان تقنینی تشکیل و صلاحیت کمیسیون های انتخاباتی از سوی ولسی جرگه تأکید کرده و وحدت نظر همکاران بین المللی افغانستان برای کمک به برگزاری انتخابات را نیز یک امر مثبت و امیدوارکننده خواند.

معاون رئیس جمهور در مورد اهمیت اجلاس بروکسل برای دولت افغانستان نیز گفت که آمادگی ها برای شرکت در نشست بروکسل و عملی شدن تعهدات دولت افغانستان در مواردی، با پیشرفت هایی خوبی همراه بوده و در بقیه موارد نیز تلاش های سازنده جریان دارد، البته برخی موضوعات مانند اصلاحات انتخاباتی، حکومت داری خوب و مبارزه با فساد مستلزم پیگیری دوامدار می باشد.

در این دیدار، استغن هوبر، سرپرست نمایندگی اتحادیه اروپا در افغانستان از آمادگی ها برای برگزاری کنفرانس بروکسل و عزم جامعه جهانی برای ادامه کمک و همکاری با دولت و ملت افغانستان خبر داد. وی نگرانی کشورهای اروپایی را در مورد عدم تطبیق اصلاحات انتخاباتی و احتمال به تعویق افتادن زمان برگزاری انتخابات ابراز داشته افزود: اگر حکومت افغانستان ظرفیت و توانایی خود را در انجام تعهدات و حل مشکلات داخلی تثبیت کند، به شرکت کنندگان نشست بروکسل نیز ثابت خواهد شد که زمینه سرمایه گذاری در افغانستان بیش از گذشته فراهم می باشد. وی همچنین گفت که در روزهای اخیر موضوع کمک به افغانستان در دستور کار جامعه اروپایی قرار داشته و این یک پیام واضح برای ادامه همکاری های اتحادیه اروپا با دولت و ملت افغانستان است.» (دفتر مطبوعاتی معاون دوم ریاست جمهوری، ۳ جوزا ۱۳۹۵-۲۳ می ۲۰۱۶)

عکس شماره ۲۵

بانوان بایسکل ران بامیانی و تداوم اعتراضات مدنی

۳ جوزای ۱۳۹۵

با رسانه های شدن تغییر مسیر بزرگ ترین پروژه برق رسانی در کشور از بامیان به سالنگ، شهروندان و مردم هزاره که خود را قربانی این تبعیض می دانستند، از هر ابزار و روشی اعتراض خود را به گوش مسئولین می رساندند. از این رو در اعتراض به تغییر مسیر لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت، دو بانوی بایسکل سوار

بامیانی به نام گلثوم زهرا و ذکیه محمدی، شاهراه بامیان - کابل را که بیش از ۱۲۰ کیلومتر طول دارد، طی کرده و روز ۳ جوزای ۱۳۹۵ حدود ساعت ۱۱ پیش از ظهر، به کابل رسیدند.

دو بانوی پا بر رکاب بامیانی پس از رسیدن به کابل، روبه‌روی ارگ ریاست‌جمهوری با خبرنگاران مصاحبه کرده و هدف شان از این کار را اعتراض بر عدم انکشاف متوازن در کشور خوانده، تأکید کردند که می‌خواهند با این کار، تلاشی برای صلح و روشنایی نموده و توجه مسئولان کشوری و دوستان بین‌المللی را جلب کرده باشند. این بانوان دو عدد «الیکین» را به عنوان تحفه برای ارگ آورده و شعارهایی را در باره پروژه برق ۵۰۰ کیلوولت ترکمنستان با خود حمل می‌کردند و تطبیق این پروژه از مسیر بامیان - میدان وردک را از اساسی‌ترین خواست‌های شان دانسته و از رهبران حکومت وحدت ملی خواستار توسعه و انکشاف متوازن در کشور شدند.

عکس شماره ۲۶

اعلام نظر کمیسیون ملی بررسی مسیر انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت

کمیسونی که در ۳۰ ثور ۱۳۹۵ بر اساس حکم رئیس جمهور ج.ا.ا کار خود را شروع کرده بود، پس از بررسی اسناد و مدارک، نظر نهایی خود را در تاریخ ۴ جوزای ۱۳۹۵ (۲۴ می ۲۰۱۶) اعلام کرد.

یکی از روزنامه‌های کابل در همان زمان چنین گزارش داد:

«کمیسیون بازنگری پروژه برق ۵۰۰ کیلوولت ترکمنستان طی نشست خبری روز سه شنبه ۴ جوزا، نتایج بررسی‌های خود را اعلام کرد. این کمیسیون به ریاست جمهوری پیشنهاد کرده است تا مسیر سالنگ را برای تطبیق این پروژه تصویب کند. اعلامیه کمیسیون می‌گوید: «کمیسیون اسنادی را که از سال ۲۰۱۰ در مؤسسه فیشنر، بانک انکشاف آسیایی، برشنا و ریاست جمهوری موجود بوده است بررسی کرده و با در نظر داشت مصالح عمومی، تصمیم گرفت سالنگ را به عنوان مسیر تطبیق این پروژه به ریاست جمهوری پیشنهاد کند». در همین حال ریاست جمهوری طی حکمی با در نظر داشت فیصله کمیسیون بازنگری لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از شمال به جنوب می‌گوید: با در نظر داشت این که تمام مراحل تخنیکی و تدارکاتی پروژه لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از شمال به جنوب طی دو نیم سال گذشته اجرا شده و به اساس یافته‌های کمیسیون ملی از بررسی اوراق مربوط، مراحل تدارکاتی پروژه از حالت تعلیق بیرون شود». (روزنامه ۸ صبح، ۵ جوزای ۱۳۹۴)

هرچند نتیجه گزارش کمیسیون به دلایلی به انتخاب مسیر بامیان نینجامید اما حقانیت و درستی موضع‌گیری معاون دوم ریاست جمهوری استاد دانش و دیگر بزرگان، رهبران و جامعه ما را در طی یک‌ونیم سال گذشته در مورد این پروژه نشان داد. استاد دانش، استاد محقق و برخی نمایندگان پارلمان و

فعالان مدنی نهایت تلاش خود را به خرج دادند که لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از دشت الوان پل خمیری تا ارغندی کابل را به مسیر اصلی خود یعنی مسیر بامیان - میدان وردک برگردانند اما شرایط به گونه‌ای پیش رفت که متأسفانه این مأمول محقق نشد. همان‌طوری که پیش از این نیز اشاره شد، اگر کمیسیون اول که پیش از تظاهرات ۲۷ ثور توسط حکم ریاست جمهوری مؤلف شده بود، مورد پذیرش شورای عالی مردمی قرار می‌گرفت با توجه به ترکیب اعضای کمیسیون و شرایط موجود و وجود اهرم قدرت‌مندی مثل تظاهرات مردمی، نتیجه کار، نظر و گزارش کمیسیون به نفع مسیر بامیان می‌انجامید. لیکن در آن زمان تعدادی از اعضای شورای مردمی و خارج از آن به دلایلی تلاش کردند که این کمیسیون شکل نگیرد و مذاکره رو در رو انجام نشود. از این رو هر کسی که خواهان گفت‌وگو و مذاکره با حکومت بود، به صورت هدف‌مند معامله‌گر و خیانت‌کار معرفی می‌شد. با توجه به وجود فضای احساسی در میان جوانان هوادار جنبش، اتهام‌هایی بالا بازار بسیار گرم و پر رونقی در شبکه‌های اجتماعی داشت و به صورت گسترده منتشر می‌شد. از این رو در جلسه شورای عالی مردمی که استاد دانش و استاد محقق با عده دیگر از بزرگان جهت بحث روی تشکیل کمیسیون و صدور حکم ریاست جمهوری، در آن جلسه حضور یافته بودند، تشکیل کمیسیون ۱۳ نفره توسط اعضای شورای مذکور رد شد. هرچند این دوستان بعد از آن تاریخ و پس از تظاهرات ۲۷ ثور در دو مقطع زمانی یکی در آستانه تظاهرات دوم اسد ۹۵ و دیگری در آستانه سالگرد شهادت شهدای دوم اسد در سال ۹۶ مکرراً به دنبال تشکیل کمیسیون جدید و مذاکره با حکومت بودند اما یا کمیسیونی تشکیل نشد و یا به فرجام نرسید.

به هر حال در بخش سوم این گزارش صفحه ۳ چنین آمده است:

«یافته‌های کمیسیون ملی بعد از مطالعه، ارزیابی و بررسی اسناد و پرسش و پاسخ با هیأت عامل د افغانستان برشنا شرکت قرار ذیل‌اند.

۱. ریاست برشنا تغییر مسیر لین انتقال ۵۰۰ کیلوولت را به دلیل کمبود وجوه مالی، موجودیت ظرفیت اضافی انتقال ۳۰۰ میگاوالت برق به کابل در شبکه موجود ۲۲۰ کیلوولت و استعجالیت تأمین نیاز روز افزون پایتخت به انرژی برق حمایت نموده است.
۲. اینکه شرکت برشنا در اقدام خود از انگیزه سیاسی پیروی نموده باشد ثابت نگردید.
۳. شرکت برشنا این تصمیم استراتژیک را با هیچ نهاد رهبری دولتی مانند شورای عالی اقتصادی شورای وزیران و یا شورای ملی شریک نکرده است.
۴. نبود یک چارچوب پروسیجر حقوقی برای تصویب پروژه‌های بزرگ یکی از عوامل مشکل ساز بوده است.

۵. فقدان دیدگاه بزرگ ملی در رهبری سکتور انرژی کشور وضعیتی را به وجود آورده است که پس از مصرف مبالغ هنگفت، کشور هنوز فاقد شبکه ملی برق می‌باشد.

در بخش دیگری از گزارش کمیسیون (صفحه ۹) چنین آمده است:

«کمیسیون با بررسی بی‌طرفانه جریان وقایع و نظریات مطرحه بر له و علیه هر دو مسیر به این باور رسیده است که توصیه کمپنی فیشنر مبنی بر رجحان مسیر بامیان در نخستین گزارش آن (هرچند متکی بر مطالعات ساحوی نبوده است) منطقی‌تر به نظر می‌رسد و شاید بهتر بود نهادهای ذی‌ربط بر مبنای آن اجراءات می‌نمودند».

متن کامل این گزارش در بخش دوم (شماره ۴) آمده است.

بسم الله الرحمن الرحيم

گزارش کمیسیون ملی

بررسی مسیر لین برق ۵۰۰ کیلو ولت از پلخمري الى ارغندی

اول

کمیسیون ملی بر مبنای حکم شماره ۵۷۷ مورخ ۱۳۹۵/۲/۲۹ جلالتماب رئیس جمهوری اسلامی افغانستان به منظور انجام امور ذیل ایجاد گردید:

۱. مطالعه، بررسی و ارزیابی اسناد، تمامی مدارک و شواهد مربوط به ماستریلان بیست ساله برق افغانستان شامل تمامی اسناد دولتی، سکتور خصوصی از جمله شرکت فیشنر (Fichtner) و نهاد های ذیربط بین المللی.
۲. یافتن و بررسی دلایل انتخاب و رد هر یک از مسیر های دوگانه برای تمدید لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از پلخمري الى ارغندی از طریق بامیان و یا سالنگ.
۳. ارائه گزارش همه جانبه از اجراءات و یافته ها، حاوی پیشنهادات مشخص جهت حل مشکلات با در نظر داشت منافع علیای کشور و وحدت ملی مردم افغانستان، طی مدت ۱۰ روز به مقام عالی ریاست جمهوری.

کمیسیون ملی جهت تعمیم فقره اول ماده دوم این حکم اسناد زیرین را مورد مطالعه و ارزیابی قرار داد:

۱. قرارداد تهیه ماستر پلان میان بانک انکشاف آسیایی و کمپنی مشورتی فیشنر بنا به درخواست وزارت محترم انرژی و آب (۲ دسامبر ۲۰۱۰).
۲. عقد قرارداد تهیه پروژه های ماستر پلان میان برشنا شرکت و کمپنی مشورتی فیشنر (۷ اکتوبر ۲۰۱۱)
۳. پیشنهاد و منظوری سفر جهت اشتراک در مجلس کاری تحت عنوان Power Sector Master Plan Final Workshop and Working Session (۱۳ جنوری ۲۰۱۳).
۴. مینوت جلسه که به تاریخ ۱۱ و ۱۲ فبروری ۲۰۱۳ در شهر شوتنگارت آلمان دایر گردید.
۵. مینوت جلسه Kick Off با کمپنی مشورتی فیشنر آلمانی به تعقیب جلسه ماستر پلان در شهر شوتنگارت (۱۳ فبروری ۲۰۱۳).

انتقال برق ۲۲۰ کیلو ولت (دبل سرکت) به ظرفیت ۳۰۰ میگا وات از مسیر دوشی به مناطق مرکزی که توانمندی تأمین برق تمامی ولایات های مرکزی را دارد، به شرح ذیل اجرا گردد:

- اعمار شبکه لین انتقال برق ۲۲۰ کیلو ولت (دبل سرکت) به ظرفیت ۳۰۰ میگا وات از منطقه دوشی الی مرکز بامیان، شروع پروژه از ماه سرطان سال جاری و ختم آن در ماه قوس سال ۱۳۹۸.
- اعمار سیستمین برق در مرکز بامیان، شروع پروژه ماه سرطان سال جاری و ختم آن در ماه قوس سال ۱۳۹۸.
- اعمار شبکه توزیع برق در ولایت بامیان برای حد اقل ۲۰۰۰۰ خانواده، شروع پروژه ماه سرطان سال جاری و ختم پروژه در ماه قوس سال ۱۳۹۸.
- نهاد های ذیربط وظیفه دارند تا طرح شبکه انتقال برق به دیگر مناطق مرکزی و سایر ولایات را الی ۶ ماه به کابینه غرض تصویب تقدیم نمایند.
- حین احداث فابریکه برق حرارتی در اشتهشته بامیان، لین انتقال ۵۰۰ کیلو وات از اشتهشته الی ارغندی اعمار شود.
- وزارت مالیه مکلف است که بودجه این پروژه را تنظیم و در بررسی وسط سال بودجه ملی ۱۳۹۵ از طریق حکومت به پارلمان ارائه نماید.

و من الله التوفیق.

شماره	نام و تخلص	امضا	شماره	نام و تخلص	امضا
۱	داکتر حضرت عمر زخیلوال		۷	همایون رسا	
۲	عبدالستار مراد		۸	انجنیر محمود بلیغ	
۳	سید سعادت منصور نادری		۹	فیض الله ذکی	
۴	سید محمد حسن شریفی		۱۰	برنا کریمی	
۵	حسیب الله کلیمزی		۱۱	داکتر همایون قیومی	
۶	حاجی الماس زاهد				

(تصویر صفحه اول و آخر گزارش کمیسیون ملی بررسی لین برق ۵۰۰ کیلوولت از پل خمیری الی ارغندی کابل)

پس از نشر گزارش کمیسیون فوق، در همان زمان در یک یادداشت کوتاه تحت عنوان «تأملی بر گزارش کمیسیون ملی بررسی مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت» این گزارش را از زوایایی مثبت و منفی مورد بررسی و ارزیابی قرار دادم که در بخش سوم (شماره ۱۹) می توان آن را ملاحظه کرد.

حکم رئیس جمهوری در تأیید گزارش و فیصله کمیسیون و نحوه برق رسانی به مناطق مرکزی

پس از اعلام نظر کمیسیون ملی بررسی لین برق ۵۰۰ کیلوولت، رئیس جمهور با صدور حکم شماره ۶۲۸ در تاریخ ۴ جوزای ۱۳۹۵، نظر کمیسیون را منظور نمود.

متن حکم شماره ۶۲۸ مورخ ۱۳۹۵/۳/۴ بدین شرح است:

حکم رئیس جمهوری اسلامی افغانستان

در مورد منظوری فیصله های کمیسیون ملی بررسی مسیر لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از پل خمی الی ارغندی. به منظور تعهدات حکومت وحدت ملی در راستای تحقق عدالت و انکشاف متوازن همه مناطق کشور، تأمین شفافیت در طرح و تطبیق پروژه های انکشافی و فیصله کمیسیون موظف ملی بررسی مسیر انتقال لین برق ۵۰۰ کیلوولت از پل خمی الی ارغندی، مراتب آتی منظور است:

۱- به منظور حفظ منافع علیای کشور، تأمین وحدت ملی و ثبات افغانستان پروژه انتقال لین برق ۲۲۰ کیلوولت (دبل سرکت) به ظرفیت ۳۰۰ میگاوالت از مسیر دوشی به مناطق مرکزی که توانمندی تأمین برق تمامی ولایات مرکزی را دارد، به شرح ذیل اجرا گردد.

• اعمار شبکه لین انتقال برق ۲۲۰ کیلوولت (دبل سرکت) به ظرفیت ۳۰۰ میگاوالت از منطقه دوشی الی مرکز بامیان، شروع پروژه ماه سرطان سال جاری و بهره برداری آن در ماه قوس سال ۱۳۹۸.

• اعمار سبستیشن برق در مرکز بامیان، شروع پروژه ماه سرطان سال جاری و بهره برداری آن در ماه قوس ۱۳۹۸.

• اعمار شبکه توزیع برق در ولایت بامیان برای حداقل ۲۰۰۰۰ (بیست هزار) خانواده، شروع پروژه ماه سرطان سال جاری و بهره برداری آن در ماه قوس سال ۱۳۹۸.

• نهادهای ذیربط وظیفه دارند تا طرح شبکه انتقال برق به دیگر مناطق مرکزی و سایر ولایات را الی ۶ ماه آینده غرض تصویب به کابینه تقدیم نمایند.

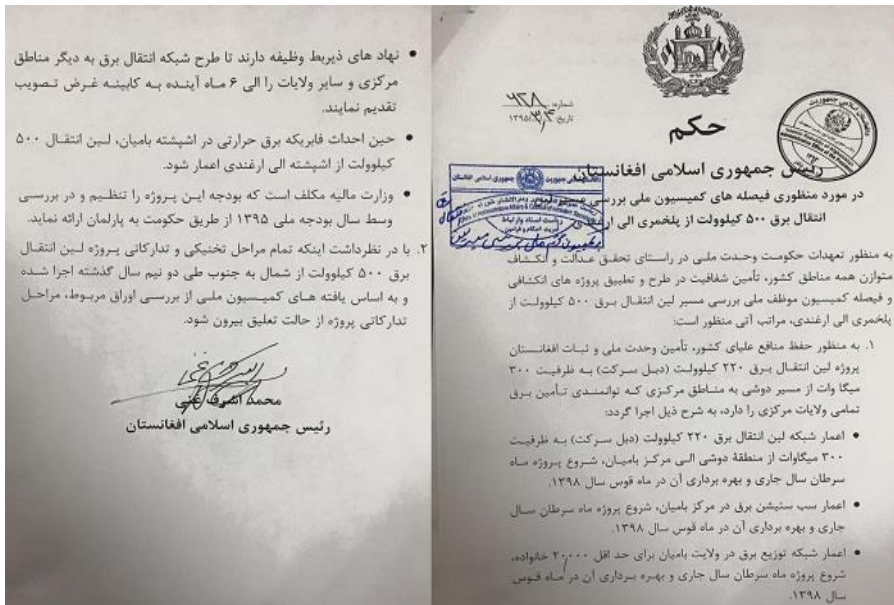
• حین احداث فابریکه برق حرارتی در اشیسته بامیان، لین انتقال ۵۰۰ کیلوولت از اشیسته الی ارغندی اعمار شود.

• وزارت مالیه مکلف است که بودجه این پروژه را تنظیم و در بررسی وسط سال بودجه ملی ۱۳۹۵ از طریق حکومت به پارلمان ارایه نماید.

۲- با در نظر داشت این که تمام مراحل تخنیکی و تدارکاتی پروژه لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از شمال به جنوب طی دو و نیم سال گذشته اجرا شده و به اساس یافته‌های کمیسیون ملی از بررسی اوراق مربوطه، مراحل تدارکاتی پروژه از حالت تعلیق بیرون شود.

محمد اشرف غنی

رئیس جمهوری اسلامی افغانستان

(تصویر متن حکم شماره ۶۲۸ رئیس جمهوری)

اعلام نحوه برق‌رسانی به مناطق مرکزی در قصر سلام‌خانه

چهارشنبه ۵ جوزای ۱۳۹۵

پس از تظاهرات باشکوه ۲۷ ثور و ایجاد دو دستگی در میان شورای عالی جنبش روشنایی، گروه طرف‌دار مذاکره با دولت و در نهایت موافق با نظر کمیسیون ایجاد شده مستقر در مسجد الزهرا و گروه دیگر مخالف هرنوع مذاکره تا لغو فیصله ۱۱ ثور کابینه و برگرداندن لین برق ۵۰۰ کیلوولت به مسیر بامیان مستقر در مسجد باقرالعلوم و بعد مصلاهی شهید مزاری، بنا به دعوت رئیس جمهور شماری از بزرگان، اساتید دانشگاه‌ها و برخی رهبران مردم هزاره در روز ۵ جوزا ۱۳۹۵ در قصر سلام‌خانه حضور یافته و از حکم ریاست جمهوری داکتر محمد اشرف غنی درباره فیصله کمیسیون ملی بررسی مسیر لین برق ۵۰۰

کیلوولت پل خمی - ارغندی و چگونگی تأمین برق به ولایات مرکزی حمایت کردند. در حکم رئیس جمهوری بنا به پیشنهاد کمیسیون مؤظف که مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت را مسیر سالنگ در نظر گرفته بود، برای ولایت بامیان و سایر مناطق مرکزی یک لین برق ۲۲۰ کیلوولت با ظرفیت ۳۰۰ میگاوات برق از مسیر دوشی الی بامیان محرز گردید که تا سال ۱۳۹۸ باید لین برق ساخته شود و در مرحله اول برای ۲۰ هزار خانوار در مرکز بامیان برق توزیع شود.

«در این دیدار که شماری از اعضای کابینه و تعدادی از اعضای شورای ملی نیز حضور داشتند، دو تن (آقایان علی رضا شریفی و امینی یکاؤلنگی) به نمایندگی از شرکت کنندگان و مردم مناطق مرکزی صحبت نموده و از حکم ریاست جمهوری مبنی بر تأمین و توزیع برق به ولایات مرکزی حمایت کردند. در این محفل داکتر عبدالله رئیس اجرائیه نیز صحبت نموده، گفت که حکومت تلاش نموده تا از هر راه ممکن بتواند برق را به مناطق مرکزی انتقال دهد و بر اساس حکم رئیس جمهور به زودی کار توزیع انرژی برق به ولایات مرکزی آغاز می گردد.

در این دیدار رئیس جمهور داکتر محمد اشرف غنی در آغاز سخنان خود ضمن تبریک گویی سالروز تولد شهید استاد عبدالعلی مزاری، شهید وحدت ملی، گفت که روزانه کمیسیون ملی بررسی مسیر لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت ۱۰ الی ۱۹ ساعت کار نموده اند و نتایج دریافت های شان را ارائه کردند و حکومت وظیفه دارد تا فیصله های کمیسیون مذکور را عملی نماید.

رئیس جمهور کشور گفت که امکانات مالی لازم برای آغاز کار پروژه انتقال برق به ولایات مرکزی وجود دارد و به زودی کار آن آغاز خواهد شد. وی همچنین خاطرنشان کرد که پروژه های زیربنایی در بخش های مختلف ولایات مرکزی مخصوصاً سرک دوشی - بامیان و یکاؤلنگ - دره صوف و همچنین در بخش مخابرات در حال اجرا می باشد. رئیس جمهور گفت که هدف اساسی ما محو نمودن فقر می باشد زیرا بدون زدودن فقر، ثبات و پیشرفت ممکن نخواهد بود. وی اضافه کرد، آنچه در گذشته فقط روی کاغذ طرح گردیده بود، امروز به عمل مبدل گردیده است. رئیس جمهور غنی گفت که حکومت داری، احساس، درک و تعهد مشترک می خواهد و همه چیز باید بر اساس احترام متقابل باشد. امروز جای خرسندی است که ما با هم دیگر پذیری کامل در مورد موضوعات مهم ملی از طریق یک گفتمان ملی با هم صحبت می کنیم. رئیس جمهور غنی علاوه کرد که ما به خواست ها و حرکت های مدنی مردم احترام می گذاریم، چنانچه در روز تظاهرات مسئولین امنیتی، مؤظف و مصروف تأمین امنیت مردم بودند.

بر اساس تقاضای اشتراک کنندگان مبنی بر ایجاد کمیسیون ملی جهت بررسی ساختارهای اداری ولایات مرکزی، رئیس جمهور اطمینان داد که کمیسیون ملی در این زمینه ایجاد خواهد شد». (سایت

اداره امور ریاست جمهوری، ۵ جوزا ۱۳۹۵)

عکس شماره ۲۷

راهیابی موضوع لین برق ۵۰۰ کیلوولت به مراکز اکادمیک

با فراگیر شدن اعتراضات نسبت به تغییر لین برق ۵۰۰ کیلوولت از بامیان به سالنگ، تحلیل و بررسی این

موضوع از سطح دولت به درون جامعه، نهادهای سیاسی و مراکز علمی نیز راه پیدا کرد و به عنوان موضوع مهم روز تحلیل ها و بررسی هایی را به دنبال داشت. یکی از مراکز دانشگاهی که نشست و سمیناری علمی - تحلیلی را پیرامون روشن شدن ابعاد گوناگون این موضوع برگزار کرد، دانشگاه

کاتب بود. دانشکده علوم سیاسی با همکاری دانشکده های حقوق و اقتصاد دانشگاه کاتب در تاریخ ۸ جوزای ۱۳۹۵ در ساختمان ماستری این مرکز علمی نشست را با موضوع «تحلیل و بررسی علمی ابعاد سیاسی، اقتصادی و حقوقی انتقال لین برق ۵۰۰ کیلوولت» با حضور برخی از اساتید دانشگاه ها در جمع دانشجویان دانشگاه های کابل برگزار نمود. در این سمینار بنده به عنوان اولین سخنران، موضوع لین برق ۵۰۰ کیلوولت، مزایا و معایب دو مسیر را از جهت اقتصادی و تکنیکی با ارائه پرزنتیشن توضیح دادم. کارشناسان محترم دیگر نیز از ابعاد تکنیکی، سیاسی و حقوقی، رابطه دولت - ملت و نحوه تنظیم آن پیرامون این موضوع سخن گفتند.

عکس شماره ۲۸

تشکیل کمیسیون ارزیابی و تعقیب لین برق ۲۲۰ کیلوولت دوشی - بامیان

پس از اعلام و تعهد رهبران حکومت وحدت ملی در جلسه پنجم جوزای ۱۳۹۵ در قصر سلام خانه مبنی بر برق رسانی به مناطق مرکزی و مرکز بامیان تا سال ۱۳۹۸، عده ای از اعضای شورای عالی مردمی به مخالفت خود با نتیجه گزارش کمیسیون و نحوه برق رسانی به ولایت مرکزی از طریق یک لین ۲۲۰ کیلوولت با ظرفیت ۳۰۰ میگاوالت برق از مسیر دوشی به بامیان و سپس به سایر مناطق هزاره جات، ادامه

دادند و طی صدور اعلامیه‌ای آن را یک طرح فریب کارانه و غیر واقعی قلمداد کرده و کسانی که حکم رئیس جمهوری را در این زمینه پذیرفته بودند، متهم به خیانت و معامله گری کردند.

از سوی دیگر طبق توافق به عمل آمده بنام یک کمیسیون ویژه تحت عنوان «کمیسیون ارزیابی و تعقیب انتقال لین برق از دوشی الی بامیان» تشکیل شود. در جلسه ۱۱ جوزای ۱۳۹۵ رئیس دفتر معاون دوم ریاست جمهوری در جلسه‌ی «معاونان» بحث پیشنهاد یک کمیته پیگیری برای لین برق ۲۲۰ کیلوولت و کل پروژه‌ها در هزاره‌جات را مطرح کرد و در این زمینه بحث‌های لازم صورت گرفت.

در جلسه مورخ ۱۳۹۵/۳/۱۹ «معاونان» بحث در حضور معاون دوم ریاست جمهوری، این موضوع مجدداً بحث شد و مورد تأیید ایشان قرار گرفت. استاد دانش معاون دوم ریاست جمهوری جهت تشکیل کمیسیون تعقیب پروژه انتقال لین برق ۲۲۰ کیلوولت از دوشی الی بامیان رازنی‌هایی لازم را با اداره ریاست جمهوری انجام داد و سپس طبق هدایت ایشان بنا شد که سرور جواد و توسلی غرjestانی جهت عضویت در کمیسیون از سوی دفتر معرفی شود. این کمیسیون سه موضوع را باید تعقیب می‌کرد: ۱. دیزاین و ساخت لین برق ۲۲۰ کیلوولت از دوشی الی بامیان و سایر مناطق هزاره‌جات در دراز مدت، ۲. احداث سب‌استیشن در بامیان و ۳. شبکه‌سازی توزیع برق در بامیان.

از آنجایی که بنا بود یک نفر از هر اداره در این کمیسیون معرفی شود از طرف دفتر معاون دوم ریاست جمهوری توسلی غرjestانی طی مکتوب شماره ۱۳۴ در تاریخ ۱۳۹۵/۳/۱۹ «به حیث نماینده دفتر معاون دوم ریاست جمهوری جهت پیگیری و نظارت از پیشرفت تطبیق مفاد حکم شماره ۶۲۸ مورخ ۱۳۹۵/۳/۴ مقام عالی ریاست جمهوری اسلامی افغانستان در موضوع انتقال لین برق ۲۲۰ کیلوولت از مسیر دوشی به مناطق مرکزی» به کمیسیون معرفی گردید.

این کمیسیون با عضویت ادارات ذیل تشکیل شد:

- دفتر ریاست جمهوری،
- دفتر معاون دوم ریاست جمهوری،
- دفتر ریاست اجرائیه،
- دفتر معاون دوم ریاست اجرائیه،
- وزارت انرژی و آب و
- شرکت برشنا.

کمیسیون فوق به صورت مقطعی جلساتی خود را تا آخر سال ۱۳۹۵ دایر می نمود. در اینجا گزارش جلسات اول و دوم این کمیسیون که در تاریخ ۱۳۹۵/۵/۲۱ و ۱۳۹۵/۸/۲۶ جهت بررسی و ارزیابی نحوه پیشرفت کار لین برق ۲۲۰ کیلوولت بامیان تشکیل جلسه داده بود، منعکس می شود.^۱ در بخشی از صورت جلسه دوم با عنوان «پروژه برق رسانی بامیان» چنین آمده است:

«پروژه برق رسانی بامیان: جلسه تخنیکي پروژه برق رسانی بامیان به ریاست محترم پروفیسور محمد همایون قیومی با خوش آمدگویی به اعضای حاضر در جلسه آغاز گردید. ایشان از محترم انجینر ننگیالی میاخیل و محترم انجینر عبدالله ساجد نمایندگان برشنا شرکت خواستند تا گزارش دقیقی از پیشرفت کار با ارائه جدول زمانی مشخص برای برق رسانی ولایت بامیان، وضعیت پیشرفت پروژه برق رسانی را توضیح دهند. نمایندگان شرکت برشنا توضیحات زیر را ارائه نمودند:

سروی مقدماتی لین انتقال مسیر دوشی الی بامیان و شبکه توزیعی شهر بامیان که قبلاً توسط تیم سروی برشنا شرکت و کمپنی فیشنر به پایان رسیده است، موقعیت سب استیشن در ساحه اژدر شهر بامیان در هماهنگی با مقام محترم ولایت بامیان را تثبیت و مشخص کرده اند. دیزاین مقدماتی پروژه بیشتر از ۹۰ فیصد تکمیل گردیده، قرار بود که اسناد داوطلبی پروژه الی آخر ماه اکتوبر سال جاری آماده گردد و مطابق به پلان در ماه دسامبر سال جاری (قوس ۱۳۹۵) به داوطلبی آزاد گذاشته می شود. پروژه برق رسانی بامیان متشکل از سه لات قرار ذیل می باشد:

لات اول: تمدید لین انتقال ۲۲۰ کیلوولت دبل سرکت (ظرفیت انتقال ۳۰۰ میگاوالت) از سب استیشن دوشی الی سب استیشن جدید در بامیان به فاصله ۱۷۰ کیلومتر - این لین در امتداد مسیر سرکت دوشی بامیان تمدید می گردد، کوردینات سرکت قبلا از وزارت محترم فواید عامه به دسترس برشنا شرکت قرار داده شده است.

لات دوم: احداث سب استیشن جدید ۲۰/۲۲۰ کیلوولت در ساحه اژدر شهر بامیان به ظرفیت ۳۲ میگاوالت (دو ترانسفامر هر کدام بظرفیت ۱۶ میگاوالت)

لات سوم: ساخت شبکه شهری (شبکه توزیعی برق) در شهر بامیان برای ۲۰۰۰۰ مشترک - بر اساس گزارش سروی تعداد مشترکین، با وجود قرا و قصبات دور دست، کم تر از ۱۵۰۰۰ مشترک ثبت شده است.

نماینده برشنا شرکت هم چنان توضیح داد که بانک انکشاف آسیای پروسه منظوری تعهد مالی خویش را آغاز نموده است و توقع می رود این تعهدنامه میان دولت جمهوری اسلامی افغانستان و بانک

۱. به خاطر مسافرت و مأموریت دو ماهه که در این تاریخ در خارج از کشور داشتیم نتوانستیم در این دو جلسه شرکت کنیم بلکه جناب استاد جوادى به نمایندگی از دفتر معاون دوم ریاست جمهوری در جلسات کمیسیون شرکت کرده بود.

مذکور در ماه نوامبر به امضا برسد. جناب دکتر صاحب قیومی از نمایندگان برشنا شرکت خواست در قسمت تکمیل اسناد داوطلبی و به اعلان سپردن آن سرعت عمل به خرج دهند تا پروژه قبل از میعاد پلان شده به اعلان گذاشته شده و پروسه داوطلبی و عقد قرارداد تا حد ممکن کوتاه تر گردد. ایشان هم چنان هدایت دادند تا برای تشویق قراردادی به منظور تکمیل پروژه قبل از میعاد تخمین شده می توان شرایط امتیاز/مکافات در اسناد داوطلبی و قرارداد مشخص گردد.»

امضای تفاهم نامه ساخت لین انتقال برق ۳۰۰ میگاوالت از دوشی به بامیان

پس از تعهد حکومت وحدت ملی مبنی بر برق رسانی برای بامیان و سایر مناطق مرکزی، در تاریخ ۳۰ جوزای ۱۳۹۵ تفاهم نامه پروژه لین انتقال برق ۲۲۰ کیلوولت با ظرفیت ۳۰۰ میگاوالت از دوشی به بامیان، میان مسئولان بانک انکشاف آسیایی و شرکت برشنا در ارگ ریاست جمهوری به امضا رسید. در همان تاریخ یکی از خبرگزاری ها از امضای این تفاهم نامه چنین گزارش داد:

«این قرارداد (تفاهم نامه) امروز در ارگ ریاست جمهوری میان قدرت الله دلاوری، رئیس شرکت برشنا و رئیس بانک انکشاف آسیایی با حضورداشت محمد اشرف غنی، رئیس جمهور، سروردانش، معاون ریاست جمهوری، محمد محقق، معاون دوم ریاست اجرایی و شماری از اعضای کابینه و اعضای کمیسیون بررسی خط برق ۵۰۰ کیلوولت ترکمنستان به امضا رسید. علی احمد عثمانی، وزیر انرژی و آب در جریان امضای این قرار داد گفت که کار عملی این پروژه با امضای این قرارداد عتقرب آغاز می شود و تا سال ۱۳۹۸ به ۲۰ هزار خانواده در بامیان برق رسانی صورت خواهد گرفت. وی افزود: " برای توزیع برق یک سبستیشن و یک شبکه توزیعی ۲۰ کیلوولت که می تواند حدود ۲۰ هزار فامیل را در مرحله اول زیر پوشش قرار بدهد، ساخته می شود و مقدار برق به اندازه ای است که به علاوه استفاده خانه های رهائشی از آن، کارخانه های متوسط و کوچک به اندازه کافی می تواند از آن بهر مند شود و انکشاف کارخانه ها شروع شود."

سید سعادت منصور نادری، وزیر امور شهر سازی و عضو کمیسیون بررسی مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت ترکمنستان به کابل نیز بیان داشت که پروژه انتقال برق از مسیر دوشی به ولایت بامیان، از ماه سرطان سال جاری آغاز و در ماه قوس ۱۳۹۸ به پایان می رسد. وی افزود که وزارت مالیه مکلف است بودجه این پروژه را تأمین و در بررسی وسط سال در بودجه ۱۳۹۵ از طریق حکومت به پارلمان ارایه نماید. هم چنین قدرت الله دلاوری، رئیس شرکت برشنا در این مراسم گفت که کار سروی مقدماتی دو سبستیشن در دوشی و بامیان انجام شده است. وی تأکید کرد: " براساس این سروی در ولایت بامیان سه محل (ملایان، کاریز و شیرتو) به عنوان مکان سبستیشن تشخیص شده که پس از بررسی های

شرکت فشنر و مسئولان محلی، محل نهایی سب‌استیشن بامیان مشخص خواهد شد. "آقای دلاوری گفت قرارداد خدماتی این پروژه با شرکت فشنر امضا شده و این (شرکت) پس از بررسی‌ها تا اکتوبر سال روان اسناد داوطلبی انتقال خط برق را آماده خواهد کرد و براساس آن اعمار لین از اول سال ۲۰۱۷ آغاز و در نیمه سال ۲۰۱۸ پایان خواهد یافت.

در همین حال توماس پنلا، رئیس بانک انکشاف آسیایی نیز تأکید کرد: "ما متعهد هستیم که هزینه این لین انتقال برق را تمویل کنیم." وی خاطر نشان ساخت که عملی شدن این پروژه، زمینه را برای عملی شدن پروژه‌های دیگر در مناطق مرکزی مساعد خواهد ساخت." (خبرگزاری جمهور، یکشنبه ۳۰ جوزا

(۱۳۹۵)

عکس شماره ۲۹

هرچند موضوع فراز و فرود لین برق ۵۰۰ کیلوولت برای بامیان در نهایت به لین ۲۲۰ کیلوولت با ظرفیت انتقال ۳۰۰ میگاوالت تبدیل شد و تا تاریخ ۳۰ جوزا ۱۳۹۵ به امضای تفاهم‌نامه فوق با بانک انکشاف آسیایی منجر شد، اما روند پروژه‌سازی از ایده و طرح توسط ادارات تخنیکی جداً با مشکل مواجه است زیرا در بسیاری از موارد یک متخصص از نگاه تخصص به موضوع نمی‌بیند بلکه گاه نگاه غیر تخصصی و ملاحظات جانبی از جمله ملاحظات سیاسی، سمتی و کتله‌ای بر دیدگاه تخصصی وی غلبه می‌نماید که این بزرگ‌ترین آفت در بخش‌های زیر بنایی و پروژه‌های انکشافی در کشور می‌باشد. از سوی دیگر تاریخ‌های که برای پروژه‌ها بیان می‌شود بیان‌گر نگاه خوش‌بینانه یا فاقد ارزیابی دقیق (به خاطر فقدان نیروی متخصص و ورزیده) است و از این رو بسیار کم اتفاق می‌افتد که پروژه‌های انکشافی طبق زمان تعیین شده در قرارداد تطبیق و عملی شده و نیاز به تمدید زمانی نداشته باشند.

آغاز گفتگوی جنبش روشنایی با حکومت و انشعاب دیگر

از سوی دیگر تعدادی از اعضای شورای عالی مردمی موسوم به «جنبش روشنایی شاخه باقرالعلوم» به اعتراضات خود ادامه دادند و امضای چنین قراردادها/ تفاهم‌نامه‌ها یا تعهدات را نفاق‌افکنانه و غیر عملی خواندند. این اعتراضات در ماه رمضان تحت عنوان شب‌های روشنایی و تجمع شبانه در مصلاهی شهید مزاری و پس از آن ادامه داشت تا این که این شورا روز شنبه دوم اسد ۱۳۹۵ را به عنوان روز «تظاهرات نامحدود» تعیین کرد. با نزدیک شدن به روزهای منتهی به تظاهرات، گفت‌وگوی نمایندگان جنبش روشنایی با نمایندگان حکومت روی مذاکره پیرامون لین برق ۵۰۰ کیلوولت سرعت گرفت و توافق‌نامه حاوی شش بند که در یک برگه غیر رسمی توسط داکتر محمد‌همایون قیومی مشاور رئیس جمهوری،

اکلیل حکیمی وزیر مالیه و معصوم استانکزی رئیس عمومی امنیت ملی و بدون نام و امضای اعضای جنبش روشنایی مذاکره کننده، در فضای مجازی منتشر شد.

طبق این سند تشکیل کمیسیون ۱۰ نفره از هر طرف پنج - پنج نفر روی حل اختلافات مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت توافق صورت گرفته بود. هرچند سند منتشر شده فاقد تاریخ است اما از قرائن و اظهارات برخی از اعضای شورای عالی مردمی جنبش روشنایی فهمیده می شد که این توافق نامه در آستانه تظاهرات دوم اسد ۱۳۹۵ و روزهای منتهی به ۲ اسد صورت گرفته و در روز اول ماه اسد پس از امضا، ساعت ۸ شب همان روز به شورای عالی مردمی توسط اسدالله سعادت و کیل مردم دایکندی و عضو شورای مردمی جنبش روشنایی در منزل احمد بهزاد و کیل مردم هرات ارائه شده و مورد بحث اعضای شورا نیز قرار گرفته بود اما اعضای شورای مردمی جنبش روشنایی نتوانستند/نخواستند به دلایلی روی آن توافق نمایند و این مرحله دوم اختلاف، انشقاق و انشعاب در شورای عالی مردمی موسوم به جنبش روشنایی بود.

عکس شماره ۳۰

متن توافق نامه جنبش روشنایی با نمایندگان حکومت در آستانه دوم اسد ۱۳۹۵

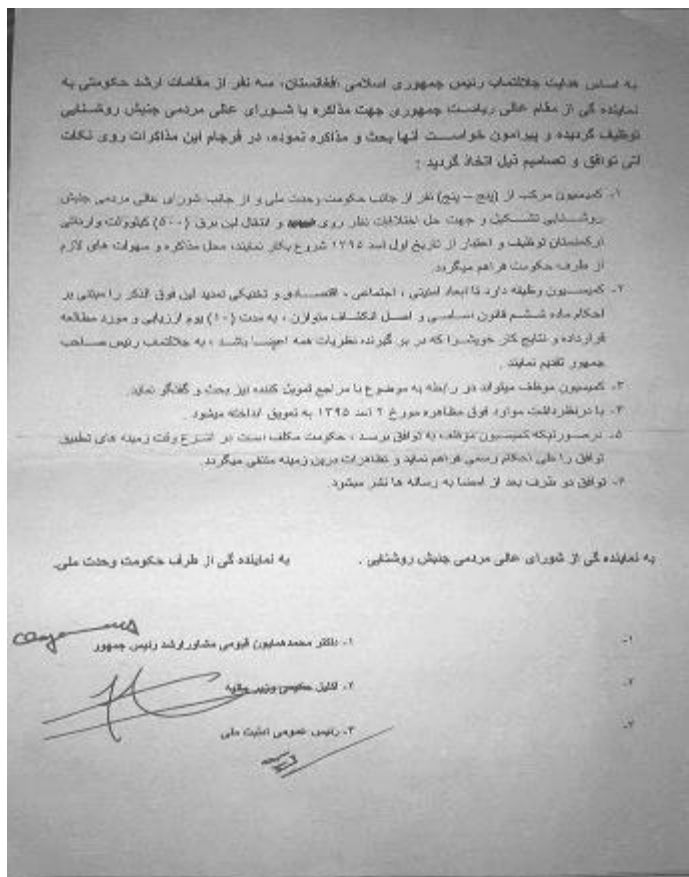
همان گونه که اشاره شد در آستانه تظاهرات دوم اسد مذاکره میان جنبش روشنایی و حکومت سرعت گرفت و منجر به توافق اولیه شد. در متن توافق اولیه چنین آمده است:

«به اساس هدایت جلالت مآب رئیس جمهوری اسلامی افغانستان، سه نفر از مقامات ارشد حکومتی به نماینده گی (نماینده گی) از مقام عالی ریاست جمهوری جهت مذاکره با شورای عالی مردمی جنبش روشنایی توظیف گردیده و پیرامون خواست آن ها بحث و مذاکره نموده، در فرجام این مذاکرات روی نکات آتی توافق و تصمیم ذیل اتخاذ گردید:

۱. کمیسیون مرکب از (پنج - پنج) نفر از جانب حکومت وحدت ملی و از جانب شورای عالی مردمی جنبش روشنایی تشکیل و جهت حل اختلافات نظر روی (در متن مسوده این قسمت خط زده شده است) و انتقال لین برق (۵۰۰) کیلوولت وارداتی ترکمنستان توظیف و اعتبار از تاریخ اول اسد ۱۳۹۵ شروع بکار (به کار) نمایند، محل مذاکره و سهولت های لازم از طرف حکومت فراهم می گردد.

۲. کمیسیون وظیفه دارد تا ابعاد امنیتی، اجتماعی، اقتصادی و تخنیکی تمديد لین برق فوق الذکر را مبنی بر احکام ماده ششم قانون اساسی و اصل انکشاف متوازن، به مدت (۱۰) یوم ارزیابی و مورد مطالعه قرار داده و نتایج کار خویش را که در برگیرنده نظریات همه اعضا باشد، به جلالت مآب رئیس صاحب جمهور تقدیم نمایند.

۳. کمیسیون موظف می‌تواند در رابطه به موضوع با مراجع تمویل کننده نیز بحث و گفت‌وگو نماید.
 ۴. با در نظر داشت موارد فوق مظاهره مورخ ۲ اسد ۱۳۹۵ به تعویق انداخته می‌شود.
 ۵. در صورتی که کمیسیون موظف به توافق برسد، حکومت مکلف است در اسرع وقت زمینه‌های تطبیق توافق را طی احکام رسمی فراهم نماید و تظاهرات درین (در این) زمینه منتفی می‌گردد.
 ۶. توافق دو طرف بعد از امضا به رسانه‌ها نشر می‌شود.
- به نمایندگی از شورای عالی مردمی جنبش روشنایی به نمایندگی از طرف حکومت وحدت ملی
۱. داکتر محمد همایون قیومی مشاور ارشد رئیس جمهوری
 ۲. اکلیل حکیمی وزیر مالیه
 ۳. رئیس عمومی امنیت ملی

همان‌سان که اشاره شد به دلیل بالا بودن درجه حساسیت در میان اعضای جنبش و شورای مردمی که به آسانی افرادی را که خواهان مذاکره با حکومت بودند متهم به معامله‌گری می‌کردند، از این رو با وجود مذاکرات غیر رسمی و دوامدار میان برخی از اعضای شورای عالی مردمی جنبش روشنایی و نمایندگان حکومت و حصول توافق اولیه که یادداشت ابتدایی آن را جنبش به مذاکره کنندگان حکومت فرستاده بود و با وجود این که نمایندگان حکومت در پای این توافق‌نامه امضا کرده بودند اما کسی از طرف شورای عالی مردمی - به دلیل بروز اختلاف و عدم توافق نهایی در شب پیش از تظاهرات دوم اسد- آن را امضا نکرده است.

فضا و جو حاکم بر شورای مردمی جنبش روشنایی عمداً توسط برخی از اعضای مؤثر آن بگونه‌ای احساساتی و عاطفی نگه‌داشته می‌شد تا مردم در هرگونه تجمع و تظاهراتی که آنان فراخوان دهند، حضور گسترده داشته باشند از این رو در جلسات شورا هر کس نمی‌توانست به آسانی آنچه را در ضمیر خود در زمینه مذاکره و تفاهم با حکومت داشت، بروز دهد، زیرا در چنین فضایی افراد به آسانی به عنوان معامله‌گر و خائن معرفی می‌شد.

در تاریخ ۱۳۹۵/۴/۱۲ شماری از اعضای جنبش روشنایی که روی موضوع آغاز مذاکره رسمی با حکومت و دستیابی به یک تفاهم نسبی با استاد خلیلی ملاقات و رایزنی نموده و از ایشان درخواست کرده بودند که زمینه گفت‌وگو و مذاکره را با حکومت فراهم نموده تا برای این موضوع یک راه حل پیدا شود، توسط برخی دیگر از اعضای شورای عالی مردمی که در آن جلسه حضور نداشتند متهم به برداشتن «گام‌های خطرناک» و «انحراف از مسیر اصلی جنبش روشنایی» شده بود.

عکس شماره ۳۱

یک نمونه از چنین سوء تفاهم‌ها و برداشت‌های متفاوت که به صورت نظر رسمی دیر کل یک جریان و از اعضای تصمیم‌گیرنده جنبش روشنایی در همان زمان نسبت به چنین مذاکراتی منتشر شده بود، در پاروقی آورده شده است.^۱

۱. خطر انحراف «جنبش مردمی روشنایی» از مسیر اصلی خود!

بنام خداوند توانا و دادگر

جنبش روشنایی پس از مصوبه غیرعادلانه و تبعیض‌آمیز یازدهم ثور کلیننه مبنی بر تغییر مسیر لین ۵۰۰۰ کیلوولت از بامیان به سالنگ به صورت طبیعی و خودجوش و با هدف تحقق مطالبات برحق مردم ایجاد گردیده و با مظاهره میلیونی بیست و هفتم ثور مردم کابل نضج گرفت. پیوند زدن این جنبش بزرگ به اشخاص و افراد و سوء استفاده سیاسی از آن می‌تواند خطای جبران ناپذیر و

در آستانهٔ تظاهرات دوم اسد برای بار دوم میان اعضای شورای مردمی اختلاف نظر به وجود آمد. شماری طرفدار مذاکره با دولت شدند و بخش دیگر مخالف مذاکره و انجام «تظاهرات نامحدود» در روز تعیین شده بودند.

در آغاز اعتراضات مدنی علاوه بر حمایت برخی از سیاستمداران و بزرگان اقوام دیگر از خواست جمعی و برحق مردم ما، رسانه‌های دیداری، شنیداری و نوشتاری نیز این اعتراضات را به صورت گسترده پوشش می‌دادند اما آهسته آهسته این توجه به میزان رادیکال شدن فضا، اتخاذ موضع گیری‌های تند درون قومی و بیرون قومی، به وجود آمدن فضای احساسی و اتهام‌زنی علیه هم‌دیگر، نبود اعتماد در جلسات حتی نسبت به اعضای فعال شورا و جمع‌آوری موبایل آنان تا احیاناً گزارش جلسات شورا به بیرون اطلاع داده نشود و وقوع انشعاب در شورای عالی مردمی، رسانه‌ها دیگر تمایلی به پوشش کنفرانس‌های خبری اعضای جنبش روشنائی نداشتند. چنان‌که در آغاز اعتراضات در هر کنفرانس یا نشست خبری اعضای شورای مردمی بیش از ده‌ها رسانه دیداری، صوتی و نوشتاری حضور می‌یافتند اما چنان‌که در تصویر شماره ۳۲ ملاحظه می‌شود، در یکی از کنفرانس‌های خبری آنان تنها یک رسانه برای پوشش خبری حضور یافته بود. با به وجود آمدن اختلاف بیشتر در سطح رهبری شورا و خارج شدن آقایان خلیلی، شفق، مدبر و شمار دیگر از اعضای شورای مردمی، حتی تلویزیون نگاه هم از پوشش خبری اخبار جنبش روشنائی خودداری می‌کرد.

عکس شماره ۳۲

خیانت به آرمان دادخواهانه میلیون‌ها انسانی باشد که تنها برای عدالت به جاده‌ها آمدند و از این پس نیز برای تحقق مطالبات برحق شان حاضر به هرگونه فداکاری‌اند.

حضور تعدادی از اعضای «شورای عالی مردمی» در تاریخ ۱۳۹۵/۴/۱۲ در منزل استاد خلیلی که بدون مشوره و اجماع تمامی اعضای «شورای عالی مردمی» از جمله «حزب ملت افغانستان» صورت گرفت، باعث بدبینی افکار عمومی گردیده و به نگرانی‌های جدی نسبت به آیندهٔ «جنبش روشنائی» دامن زده است. ملاقات مخفیانه آقایان اتمر مشاور امنیت ملی و استانکزی رئیس امنیت ملی با استاد خلیلی درباره انتقال لین ۵۰۰ کیلوولت که به تاریخ ۱۳۹۵/۴/۱۳ و دقیقاً یک روز پس از ملاقات جمعی از اعضای «شورای عالی مردمی» با ایشان صورت گرفته است، باعث افزایش نگرانی‌ها، یأس و سرخوردگی مردم به ویژه نسل جوان و به وجود آمدن انواع گمانه زنی‌ها گردیده است؛ این درحالی است که به تصریح مصوبت اولیه «شورای عالی مردمی»، هرنوع مذاکره در مورد انتقال لین ۵۰۰ کیلوولت از سوی حکومت و ارگ باید با آدرس «شورای عالی مردمی» انجام شده و مرجع تصمیم گیرنده در این مورد تنها «شورای عالی مردمی» است نه افراد و اشخاص سیاسی. این جانب ضمن تأکید مجدد بر حفظ ماهیت مردمی این حرکت مقدس، نگرانی عمیق خود را از چنین اقداماتی اعلان کرده و آن را گام‌های خطرناکی در مسیر انحراف از مسیر اصلی و عدالت‌خواهانه «جنبش روشنائی» می‌دانم.

والسلام علی من اتبع الهدی

داکتر جعفر مهدوی دبیرکل حزب ملت افغانستان

کابل، ۱۴ سرطان ۱۳۹۵

برای درک سطح و میزان ناهماهنگی، اختلاف دیدگاه و بدبینی میان اعضای شورای عالی مردمی در آستانه تظاهرات نامحدود دوم اسد ۱۳۹۵ خوانش نامه عزیز رویش خطاب به "یاران جنبش روشنایی"، در "حاشیه پاسخ‌های من" از اسدالله سعادت در تلگرام بامیان باستان، "روایت من از اول و دوم اسد ۱۳۹۵" از اصغر سروش و یادداشت "روایت دیروز و فاجعه امروز" از عبدالرحمان رحمانی ملاحظه شود. هرچند در محتوای برخی از این نوشته‌ها و این که برخی از واقعیت‌ها به گونه دیگر ممکن است روایت و مطرح شده باشد، ملاحظات جدی وجود دارد که در این جا به صحت و سقم آن پرداخته نمی‌شود زیرا هدف در این نوشته همان‌سان که در آغاز گفته شد، تحلیل موضع‌گیری‌ها و تعیین نسبت درستی یا نادرستی آن‌ها نیست بلکه هدف ارائه گزارش از وضعیت و پدیده‌ای است که در آن برهه از تاریخ به وقوع پیوسته است، می‌باشد.

اعلامیه مطبوعاتی معاون دوم ریاست جمهوری در آستانه تظاهرات دوم اسد

۱۳۹۵

در آستانه تظاهرات دوم اسد ۱۳۹۵ استاد سرور دانش معاون دوم رئیس جمهور در باره تفاهم میان حکومت و جنبش روشنایی و ضرورت لغو مظاهره در این روز باتوجه به شرایط بد امنیتی و حل مشکل از طریق گفت‌وگو و مذاکره دو جانبه اعلامیه‌ای را جهت روشن شدن افکار عمومی صادر کرد.

متن اعلامیه استاد دانش معاون دوم ریاست جمهور ج.ا.ا:

ملت شریف و عزت‌مند افغانستان!

چنان که می‌دانید پروژه انتقال لین ۵۰۰ کیلوولت ترکمنستان از مسیر سالنگ به‌عنوان یک پروژه مهم اقتصادی ملی، مورد اعتراض بخش وسیعی از نیروهای سیاسی و مردم مناطق مرکزی قرار گرفت. حکومت وحدت ملی از همان آغاز این اعتراضات پیشنهاد کرد که کمیسیونی با اعتباری مرکب از نمایندگان حکومت و شورای عالی مردمی ایجاد شود و موضوع را همه جانبه بررسی کرده و پیشنهادات خود را به ریاست جمهوری ارائه نماید و حتی این جانب و استاد محقق بر خلاف میل رئیس جمهور، ایشان را قناعت دادیم که تا ختم کار کمیسیون، مصوبه کابینه در این رابطه به تعلیق درآید و چنین هم شد و جمعی کثیری از وکلای مردم هم در جلسه‌ای که در دفتر اینجانب برگزار شد، این طرح را پذیرفتند. اما عده قلیلی با سوء استفاده از احساسات مردم، حکم امضا شده رئیس جمهور را نادیده گرفتند و تظاهرات ۲۷ ثور را به راه انداختند؛ در حالی که دو

شب قبل از تظاهرات به آنان یادآور شدم که بعد از ختم تظاهرات، تازه در موقف قبل از تظاهرات یعنی مذاکره قرار می‌گیریم. به هر صورت در مرحله فعلی نیز که هیاهوی مظاهره مطرح شد، از جانب حکومت پیشنهاد کردیم که باید مذاکره و گفت‌وگو آغاز شود و مظاهره لغو گردد و اکنون بعد از سه روز تلاش حکومت، این تلاش‌ها به ثمر نشسته و جمعی از بزرگان، طرح مذاکره و بررسی مسایل از طریق گفت‌وگو را پذیرفته‌اند.

اینجانب ضمن ابراز امتنان و سپاس از شخصیت‌های دلسوز و محترمی که از منطق گفت‌وگو و مذاکره استقبال کرده‌اند، از مردم شریف و عزت‌مند خود تقاضا داریم که به غوغا سالاری و هیاهوی عده‌ای از افراد، فریب نخورند و با حفظ خونسردی و آرامش و پرهیز از هر گونه مظاهره و یا حرکت‌های غیر ضروری دیگر، به تفاهمی که ایجاد شده، اعتماد کنند و مطمئن باشند که این تلاش‌ها به هر نتیجه‌ای که منتهی شود، سرانجام به خیر و صلاح دولت و ملت خواهد بود.

ما همگی هدف واحد داریم و همگی به آرمان‌ها و ارزش‌های مشترک خود ایمان داریم و به امنیت، ثبات، وحدت ملی، عدالت اجتماعی، انکشاف متوازن و برابری همه مردم کشور می‌اندیشیم و برای تحقق آن از هیچ کوششی دریغ نخواهیم کرد و به شما اطمینان می‌دهیم که در دوره حکومت وحدت ملی بیش از هر وقت دیگر، برای آزادی مناطق مرکزی از زندان طبیعی تلاش صورت خواهد گرفت و مخصوصاً در زمینه برق‌رسانی و اعمار راه‌های مواصلاتی، پروژه‌هایی تطبیق خواهد شد که در طول تاریخ افغانستان انجام نشده است.

سرور دانش

معاون دوم رئیس جمهور

۱ اسد ۱۳۹۵

همان‌سان که اشاره شد اعضای رهبری کننده جنبش روشنایی پیش از تظاهرات دوم اسد چندین بار با نمایندگان حکومت نشستند و تا سرحد امضای ایجاد یک کمیسیون جدید پیش رفتند اما در نهایت به تفاهم نهایی نرسیدند. البته اسنادی که از این نشست‌ها و توافقات ابتدایی منتشر شده است، این کمیسیون نسبت به سطح کمیسیون ۲۵ ثور ۱۳۹۶ فاصله معناداری دارد و از قدرت و ظرفیت چندان بالایی برخوردار نبوده است.

به هر حال پس از بروز اختلاف میان اعضای جنبش روشنایی و به‌خصوص شورای عالی مردمی آن و عدم تفاهم نهایی با نمایندگان حکومت در نهایت گروه طرفدار مذاکره (استاد خلیلی رهبر حزب وحدت اسلامی و معاون پیشین ریاست جمهوری، استاد شفق و داکتر صادق مدبر رئیس حزب انسجام

ملی) در شب پیش از تظاهرات، ساعت ۱۱ شب اعلامیه مشترکی را در پیوند با لغو تظاهرات دوم اسد منتشر نمودند. اما برخی دیگر از اعضای شورای مردمی اصرار بر تظاهرات داشتند و در روز دوم اسد تظاهرات به درخواست گروه دوم صورت گرفت.

متأسفانه در ساعت ۲:۲۵ دقیقه بعد از ظهر دوم اسد ۱۳۹۵، پس از انجام تظاهرات در میدان دهمزنگ، حمله انتحاری بر تعدادی از تظاهرات کنندگان که قصد تحصن در این میدان را داشتند، صورت گرفت. در این حمله انتحاری که گروه موسوم به «داعش» مسئولیت آن را بر عهده گرفت، در حدود ۸۶ نفر شهید و ۳۰۰ نفر مجروح بر جای گذاشت و ملت افغانستان و خانواده‌های بسیاری را به سوگ نشاند. یاد شهدا گرامی و روح شان شاد باد.

پیام معاونان دوم رئیس جمهور و ریاست اجرائیه در محکومیت حمله انتحاری

دوم اسد ۱۳۹۵

پس از وقوع حمله انتحاری بر تظاهرات کنندگان جنبش روشنایی در چوک (میدان) دهمزنگ که تعدادی زیادی شهید و زخمی بر جای گذاشت، استاد دانش و استاد محقق در اعلامیه مشترک این حمله تروریستی و کور را محکوم نموده و با خانواده‌های شهدا و مجروحین این حادثه دردناک اظهار همدردی و غم شریکی کردند.

متن پیام:

«بسم الله الرحمن الرحيم

با تأسف امروز ۲ اسد ۱۳۹۵ تروریست‌های کوردل در میان مظاهره کنندگان جنبش روشنایی، حمله انتحاری انجام دادند که بر اثر آن تعدادی از هم‌وطنان ما به شهادت رسیده‌اند و تعدادی نیز زخمی شده‌اند. ضمن محکوم کردن و تقبیح شدید این عمل غیر انسانی، شهادت هم‌وطنان را به همه مردم به خصوص خانواده‌های شهدا تسلیت می‌گوییم و برای کلیه مجروحان حادثه شفای عاجل استدعا می‌نماییم.

هموطنان عزیز و بیدار!

کشور ما در بدترین و شکننده‌ترین وضعیت امنیتی قرار دارد. دشمن کوردل و زیون هر لحظه و در هر جا در کمین است و برای ضربه زدن به منافع و جان مردم و دولت افغانستان از هیچ جنایتی دریغ نمی‌کند که متأسفانه امروز نیز شاهد به خاک و خون کشیده شدن هموطنان خود هستیم. اکنون

از همه شما مردم شریف می‌خواهیم که آرامش را خود را حفظ کرده و با نیروهای امنیتی خویش در راستای تامین امنیت همکاری کنید. از جانب حکومت تدابیر و آمادگی کامل برای تداوی مجروحین گرفته شده و قضیه به دقت تحت تعقیب و تحقیق قرار دارد و جزئیات رویداد نیز به تفصیل و به زودی اعلام خواهد شد.

سرور دانش معاون دوم ریاست جمهوری

حاجی محمد محقق معاون دوم ریاست اجراییه

۲/ اسد ۱۳۹۵»

هرچند لازم بود که حادثه دلخراش دهمزنگ و ابعاد پیدا و پنهان آن بیشتر شکافته می‌شد، از آنجایی که در این نوشته درصدد هستم که مطالبی را روایت کنم و بنگارم که خود در متن آن حضور داشته‌ام یا با یک واسطه نقل قول کرده باشم، از این رو مسایل پرشماری که بعد از حادثه دهمزنگ اتفاق افتاد، به دلیل این که مستقیم در متن رویدادها حضور نداشتم، در اینجا منعکس نشده است.

تشکیل کمیسیون حقیقت‌یاب پس از حادثه دوم اسد

۴ اسد ۱۳۹۵

پس از حادثه دلخراش دهمزنگ و حمله انتحاری بر تظاهرات کنندگان معترض به تغییر مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت که منجر به کشته و زخمی شدن نزدیک به چهار صد نفر شد و این حادثه محکومیت گسترده داخلی و بین‌المللی را به دنبال داشت، حکومت افغانستان به خاطر بررسی این حادثه کمیسیون حقیقت‌یاب تشکیل داد. محمداشرف غنی، رئیس‌جمهور طی حکم شماره ۱۳۱۱ در تاریخ چهارم اسد ۱۳۹۵ کمیسیون حقیقت‌یابی را به ریاست فرید حمیدی لوی سارنوال با عضویت دوازده نفر، ایجاد کرد. رئیس‌جمهور به این کمیسیون دستور داد که تمام جوانب این رویداد را بررسی کرده و در ظرف دو هفته گزارش خود را به ریاست جمهوری ارائه کند. از سوی دیگر معترضان در تاریخ ۵ اسد ضمن رد تشکیل این کمیسیون، مدعی شدند که نهادهای امنیتی در تأمین امنیت شهروندان سهل‌انگاری کرده‌اند و نوع حمله و چگونگی سازمان‌دهی آن از نظر آنان مشکوک است. هرچند معترضان به خصوص برخی از اعضای شورای عالی مردمی مکرراً مدعی بودند که پشت سر این قضیه به نحوی بخش‌هایی از حکومت و برخی از منسوبان شورای امنیت ملی قرار دارند، اما اسنادی در این زمینه ارائه نشد. در تاریخ ۷ اسد شاه‌گل رضایی و عباس نوین از اعضای کمیسیون حقیقت‌یاب که عضو شورای مردمی جنبش روشنایی نیز بودند، از فعالیت و همکاری شان با این کمیسیون انصراف دادند. جنبش روشنایی خواهان بررسی این

حادثه توسط یک کمیسیون سه جانبه از نهادهای بین‌المللی، حکومت وحدت ملی و جنبش روشنایی شده بود.

فرید حمیدی رئیس این کمیسیون در تاریخ ۵ اسد ۹۵ در یک نشست خبری آغاز به کار این کمیسیون را اعلام کرد و اطمینان داد که بررسی‌ها به صورت دقیق انجام خواهد شد. وی گفت:

«این هیئت تحقیقاتی، بررسی‌های همه‌جانبه را انجام خواهد داد. ما تعهد می‌کنیم در برابر مردم افغانستان و در برابر خدا، که منصفانه و بی‌طرفانه تحقیقات همه‌جانبه را انجام خواهیم داد.»

هرچند گزارش نهایی کمیسیون حقیقت‌یاب هیچگاه رسانه‌ای و اطلاع‌رسانی نشد که این کمیسیون به کدام نتیجه رسیده است، اما در گزارش ابتدایی این کمیسیون، رویداد دهمزنگ خون‌بارترین فاجعه انسانی در افغانستان خوانده شده و تصریح شده بود که این حادثه جنایت جنگی به شمار می‌رود. هم‌چنین این کمیسیون در این گزارش گفته است که اعضای جنبش روشنایی در مورد تحقیق و بررسی این قضیه با کمیسیون همکاری نکرده است.

به طور فشرده در این گزارش به موارد زیر اشاره شده است:

الف) در روز تظاهرات مسیر دارالامان - دهمزنگ بروی ترافیک باز بوده و تدابیر امنیتی در این مسیر به شدت ضعیف بوده است.

ب) نیروهای امنیتی مطابق به طرزالعمل اجراءات لازم را نکرده است؛ شستن و پاک‌ساختن ساحه بعد از وقوع حادثه و قبل از بررسی تخصصی محل واقعه توسط تیم بررسی از مواردی است که نشان می‌دهد نیروهای امنیتی به دقت و مطابق به طرزالعمل اجراءات لازم را انجام نداده است.

ج) مسئولین امنیتی از جمله رئیس گارنیزون کابل (گل نبی احمدزی) فرمانده پولیس و رئیس امنیت کابل مورد بازپرسی قرار گرفته و مطابق مسئولیت‌های شان پاسخ‌گو هستند.

د) شماری از اعضای جنبش روشنایی که به توصیه‌های نیروهای امنیتی توجه نکرده و تظاهرات را راه‌اندازی کردند، بخشی از مسئولیت حادثه دهمزنگ را به عهده گرفته‌اند. (این قسمت بیشتر توضیح داده نشده که چطور آن‌ها به عهده گرفته‌اند.)

ه) حمله بر معترضان از سوی دو فرد انتحاری مربوط به گروه داعش سازمان‌دهی شده است.

به هر حال همان‌سان که اشاره شد گزارش نهایی کمیسیون حقیقت‌یاب که باید به ریاست جمهوری ظرف دو هفته داده می‌شد، تاکنون (زمستان ۹۶) رسانه‌ای نشده و اداره لوی سارنوالی و رئیس کمیسیون هم در این مورد معلومات لازم را با مردم شریک نساخته‌اند و از این رو مردم - باتوجه به سرنوشت

کمیسیون‌های مشابه در گذشته - به تشکیل چنین کمیسیون‌هایی چندان باورمند نیستند و آن را یک نوع سرپوش گذاشتن بر رویدادهای تلخ می‌دانند تا موضوع مشمول مرور زمان شود!

حضور معاون دوم ریاست جمهوری بر مزار شهدای جنبش روشنایی

۲۳ سنبله ۱۳۹۵

فاجعه دلخراش دوم اسد ۱۳۹۵ دهمزنگ علاوه بر خانواده‌های شهدا و مجروحان این حادثه خونین، مردم ما را عمیقاً در شوک بزرگی فرو برد و پس از آن تراژیدی غم‌بار بازار اتهام، توهین و بی‌نراکتی درون قومی به شدت اوج گرفت که فضایی روانی جامعه را به شدت مکدر و مخدوش ساخته بود. علی‌رغم برخی اتهامات، توهین و نامهربانی‌ها از سوی برخی افراد از جمله برخی از هواداران جنبش روشنایی بر بزرگان جامعه هزاره اما برخی از بزرگان در مقابل هواداران جنبش روشنایی نه تنها از بردباری کار گرفتند و موضع منفی اتخاذ نکردند بلکه به‌خاطر واقعه دلخراش دهمزنگ متأثر و متأسف نیز شده بودند.

حضور استاد دانش بر مزار شهدای جنبش روشنایی در روز عید قربان در ۲۳ سنبله ۱۳۹۵، یادآوری و گرمی داشت مکرر ایشان از شهدای فاجعه دهمزنگ در سخنرانی‌ها و بیانیه‌های رسمی خویش و به‌خصوص انعکاس مناسب آن در سخنرانی تاریخی ایشان در مجمع عمومی سازمان ملل متحد، نشان‌دهنده اوج احترام ایشان به شهدای مظلوم دوم اسد و حرکات‌های مدنی می‌باشد.

عکس‌های شماره ۳۵ و ۳۶

در تاریخ ۳۱ سنبله ۱۳۹۵ / ۲۱ سپتامبر ۲۰۱۶م استاد دانش معاون دوم ریاست جمهوری که در هفتادویکمین اجلاس مجمع عمومی ملل متحد در نیویارک آمریکا شرکت کرده بود در سخنرانی خود در این مجمع جهانی و مهم از شهدایی جنبش روشنایی چنین یاد نمود:

«در ماه‌های گذشته تروریست‌ها اعم از طالبان و داعش با حمایت حامیان خارجی خود، از یکسو بر تظاهرات مدنی و مسالمت‌آمیز طرفداران جنبش روشنایی در دهمزنگ کابل حمله کردند که بر اثر آن ده‌ها تن از جوانان، تحصیل‌کردگان و نخبگان مردم ما به شهادت رسیدند و از سوی دیگر با حمله بر پوهنتون آمریکایی افغانستان و مراکز ملکی دیگر، صدها تن از اشخاص بی‌گناه دیگر را به شهادت رساندند. بر اساس اسناد موجود، این حملات از آن طرف خط دیورند و در پاکستان طرح‌ریزی و سازمان‌دهی شده بود.»

هم چنین یکی از سایت های اینترنتی پس از حضور استاد دانش معاون دوم رئیس جمهوری بر مزار شهدای جنبش روشنایی در روز عید سعید قربان چنین نوشت:

«سرور دانش معاون ریاست جمهوری گفت که باید بدانیم که ما همگی اهداف و آرمان های مشترک داریم و دردها و درمان های مشترک. به گزارش شفقنا/افغانستان به نقل از صفحه سرور دانش معاون ریاست جمهوری، دانش اظهار داشت که اکنون خواهش من از همه موافقان و مخالفان جنبش روشنایی این است که به همه بگومگوهای بیپوده و خودزنی های بی حاصل و بلکه ویرانگر و فاجعه بار برای همیشه خاتمه بدهند.

وی افزود: شهدای جنبش روشنایی شهدای ملت افغانستان است و ما به شهدای خود باید احترام بگذاریم و باید بدانیم که ما همگی اهداف و آرمان های مشترک داریم و دردها و درمان های مشترک. وی بیان داشت: ضرورتی ندارد که بحث کنید که چرا در گذشته چنین و چنان شد و اکنون چرا چنین می شود. وی خاطر نشان کرد: هرچند در هر حرکتی اشتباهات و کاستی هایی وجود دارد ولی ما در هر زمان باید آن چه را که به خیر و خوبی مردم و کشور خود تشخیص می دهیم، بپذیریم و به آن عمل کنیم.

معاون رئیس جمهور گفت: امروز احترام به قانون اساسی، حفظ ثبات سیاسی کشور، منافع ملی، وحدت ملی و برادری مردم افغانستان و تأمین صلح، امنیت، عدالت و انکشاف متوازن در سطح کشور باید در سرلوحه همه حرکت ها و تصمیم ما قرار گیرد» (سایت شفقنا افغانستان، ۲۳ سنبله ۱۳۹۵)

عکس شماره ۳۷

پس از حضور استاد دانش معاون دوم ریاست جمهوری بر مزار شهدای جنبش روشنایی، این کار با استقبال عمومی روبرو شد. در همان زمان آقای حمزه واعظی از نویسندگان و تحلیل گران مقیم خارج از کشور تحلیلی را تحت عنوان «استاد دانش بر مزار شهدای روشنایی و انتظاری که ما داریم» در تاریخ ۲۴ سنبله ۱۳۹۵/۱۴ سپتامبر ۲۰۱۶ در این مورد منتشر کرد، که در پاروقی^۱ آن را ملاحظه خواهید کرد.

۱. استاد دانش بر مزار شهدای روشنایی و انتظاری که ما داریم

حمزه واعظی

حضور و ادای احترام استاد دانش بر مزار شهدای جنبش روشنایی در این روزهای عید نشان دهنده رویکرد معقول، اخلاقی و ارزشمندی است که من از ایشان انتظار داشتم و دارم. بیش از سه دهه است که دانش را می شناسم. بهم رفاقت و همکاری داشته ایم. دانش را شاید امروزه بعنوان معاون ریس جمهور بشناسیم اما دانش را قبل از آن که بعنوان یک دولت مرد بشناسیم می باید کارنامه ی فرهنگی و فکری او را مورد توجه قرار بدهیم. دانش نقش اساسی در ترویج کارهای فرهنگی و مطبوعاتی و پژوهشی در میان نیروهای فرهنگی جامعه ی هزاره و بخصوص در بین گروه ها و احزاب سیاسی داشته است. دانش اهل خرد، منطق، اخلاق و اعتدال است. این چهار ویژگی معمولاً در میان سایر سیاست گران کمتر یک جا جمع می شوند در طول سال های پسین که دانش بعنوان یک سیاست گر وارد عرصه ی کارهای اجرایی گردیده و به حیث یک دولت مرد در نظام سیاسی نقش گرفته همواره کوشیده به دور از

جلوه‌گری‌ها و هیاهو و ادعاهای رهبری سیاسی، سیاست بورزد. شاید (از طرف) خیلی‌ها و بخصوص در میان نیروهای فرهنگی هزاره نقدهای تندی علیه دانش و کارنامه‌ی سیاسی او مطرح گردیده، متأسفانه در اغلب این نوع نقدها نوعی هتک شخصیت وجود داشته و کم‌تر با شناخت از کارنامه و درک شخصیت و فهم جایگاه معنوی و فکری دانش همراه بوده است. مهم‌ترین ایراد و اشکالی که در مورد دانش مطرح می‌گردد بر محور دو موضوع می‌چرخد: اولاً این که او را در موضع‌گیری‌های سیاسی - قومی محافظه کار می‌پندارند و دوم آن که می‌گویند دانش برای "هزاره‌ها" کار نکرده است. این ایرادها ناشی از این باور و برداشت و رویکرد نسبت به سیاست می‌گردد که سیاست در افغانستان قومی است، پس انتظار این است تمامی سیاستمداران هزاره نیز در هر موقعیت و جایگاهی که قرار دارند می‌باید رویکرد قومی نسبت به سیاست داشته باشند.

تا آن جایی که من دانش را می‌شناسم او اولاً سیاستمدار اخلاق‌گرا و اعتدال‌اندیش است که اعتقاد دارد مبارزه با تبعیض و رسیدن به حقوق شهروندی جامعه هزاره از مجرای تندخویی و دشمن‌پنداری و شعارهای صرفاً قوم‌گرایانه و عصبیت‌زا نباید بگذرد. دوماً او اهل شعار و هیاهو نیست و به کارهای بنیادین معتقد است و سوماً او آن‌گونه که تا حالا نشان داده، مدعی و در پی رهبری سیاسی - قومی نبوده است تا باشعارهای حاد قومی در میان هزاره‌ها بدنبال جلب پیروان تودم‌ای برای خود باشد. با آن که به اعتقاد من از نظر فکری و اخلاقی و توانایی‌های مدیریتی و تجربی این شایستگی را درمیان نسل دوم سیاست‌گران هزاره بیش و پیش از هرکسی از هم‌نسلان خود دارد. شاید بتوان درمورد کارنامه‌ی سیاسی و مدیریتی او نقد و سنجش‌های زیادی انجام داد اما خوب است که فرهنگ نقد و سنجش مبتنی بر رعایت جانب حق و انصاف و براساس شناخت دقیق و استدلال عمیق باشد نه آن‌گونه که اکنون رایج گردیده که عموماً براساس شایعه و ذایقه و بر مبنای حب و بغض‌ها و حتا توأم با هتک حرمت و رفتارهای غیر اخلاقی می‌باشد.

من شخصاً معتقدم که اگر تمام کارهای دیگر دانش را در یک و نیم دهه اخیر کنار بگذاریم و تنها به یک کارنامه او تأمل کنیم کفایت که به جایگاه و شخصیت و تأثیر حضور او پی ببریم و آن، نقش دانش در تدوین قانون اساسی و گنج‌آیدین مفادهای معطوف به حقوق شهروندی نقش ماندگار و ارزشمند می‌باشد همان‌گونه که نقش امروزه او هم در درون حاکمیت در روند قانونگذاری و تدوین لوایح و مصوبات بسیار تعیین کننده است.

بنیاد اندیشه

در جنبش روشنائی هم، تا آن جا که می‌دانم دانش جزو نخستین مقامات حکومتی هزاره بود که قاطعانه بحث "توتاپ" را مطرح نمود و مجدانه ایستاد و آن را در حوزه‌ی عمومی به ذهنیت همگانی منتقل نمود و در راستای طرح آن به مثابه یک مطالبه‌ی اجتماعی، صداقتانه و قاطعانه کوشید. حال زمان آن فرا رسیده انتظار داشته باشیم برای استاد دانش زبینه است که "مجرای" ارتباط و پشتیبانی خود را نسبت به جنبش روشنائی گشوده نگهدارد و با نسل جوان و نیروهای فکری - فرهنگی جامعه "هم‌سخن" شود. مطمئناً دانش بیش از هر زمانی و پیش از هر سیاستمدار هزاره، "زبان مشترک" با نسل اهل فرهنگ و خرد و جویای تغییر و حق طلبی می‌باشد. هم‌چنین انتظار این است که استاد دانش "پل ارتباطی" میان نیروهای سیاسی و پراکنده‌ی جامعه گردد. دانش، نه از موضع معاون رئیس جمهور بلکه از جایگاه کسی که به "اندیشه معاصر" معتقد است و "ادبیات معاصر" را بها می‌دهد و می‌خواهد "بنیاد اندیشه" را فره کند، می‌باید حلقه‌ی وصل اندیشه‌های متفاوت و گرایش‌های متنوع گردد و مجدانه و دلسوزانه در جهت ایجاد فضای گفت‌وگو و هم‌کلامی و همسویی نیروهای مختلف تلاش کند. تلطیف فضای آشفته‌ی سیاسی و عمومی میان هزاره‌ها، دانش و خرد و عقلانیت و مصلحت و اعتدال می‌طلبد نه همگانی کردن احساسات و هیاهو و یا سکوت و انتظار و یارگیری. (سایت پیام آفتاب، ۱۳۹۵/۶/۲۴)

تعقیب دوامدار پروژه برق‌رسانی به ولایت بامیان

طبیعت پروژه‌های انکشافی بزرگ به خصوص در شرایط بروکراسی موجود در ادارات افغانستان و عدم توانمندی لازم در برخی از وزارت‌های سکتوری، تعقیب روند پیشرفت پروژه‌ها در هر مرحله (از مطالعات امکان‌سنجی از نظر تخریکی، اقتصادی، تهیه اسناد داوطلبی، آفرگشایی، دیزاین و امضای قرارداد تا ساخت و تطبیق) بسیار ضروری و لازم می‌باشد. از این جهت پروژه برق‌رسانی به ولایت بامیان به صورت دوامدار و مرحله به مرحله توسط دفتر معاون دوم ریاست جمهوری و به ویژه شخص ایشان تعقیب می‌شد تا در زمان مشخص شده طی مراحل شده و کار عملی آن در زمان پیش‌بینی شده آغاز شده و به پایان برسد. آنچه در این جا مطرح می‌شود مواردی است که نویسنده در آن جلسات حضور داشته اما مواردی است که روند پیشرفت پروژه‌های زیر بنایی توسط استاد دانش در حاشیه جلسات کابینه و شوراهای عالی و گاهی به صورت دعوت از افراد مسئول و مرتبط در دفتر کار ایشان تعقیب و پیگیری شده است، در اینجا منعکس نشده است.

طبق این رویه در تاریخ ۱۳۹۶/۷/۲۳ ساعت ۱۲ ظهر معاون دوم ریاست جمهوری بخش‌هایی مرتبط با پروژه برق‌رسانی بامیان از جمله داکتر قیومی مشاور ارشد رئیس جمهور در امور زیربنایها، رئیس شرکت برشنا، سرپرست اداره تدارکات ملی را در قصر صدارت خواست و پیرامون این موضوع و روند میزان پیشرفت بررسی و ارزیابی شرایط مندرج در شرطنامه بالای شرکت‌های برنده پروژه‌های لین ۲۲۰ کیلوولت (۳۰۰ میگاواتی) دوشی - بامیان، احداث سب‌استیشن و شبکه توزیعی در مرکز بامیان خواستار معلومات شد. رئیس شرکت برشنا و رئیس اداره تدارکات ملی گزارشی از نحوه پیشرفت کار سه پروژه مرتبط به لین برق ۲۲۰ کیلوولت دوشی بامیان را ارائه کردند. طبق معلومات ارائه شده، این سه پروژه پس از طی مراحل اعلام داوطلبی و مدت زمان در نظر گرفته شده، در ماه ثور ۱۳۹۶ آفرگشایی شده و جهت بررسی به شرکت برشنا واگذار شد و شرکت برشنا پس از طی مراحل لازم، ارزیابی خود را به اداره تدارکات ملی فرستاده و اداره تدارکات ملی در مجموع نزدیک به ده مورد ملاحظه خود را دوباره به شرکت برشنا منعکس کرده است. بعد از ارزیابی جوانب مختلف این موضوع و کارهای که باید انجام شود در این جلسه، در پایان نشست معاون دوم ریاست جمهوری ضمن جمع‌بندی، چنین هدایت صادر کرد:

بر اساس گزارش شرکت برشنا اکثر ملاحظات و اشکالات حل شده و مواردی که باقی مانده است می‌توان هم‌زمان کارهای آن را پیش‌برد. می‌بایست هر سه پروژه در یک جلسه در کمیسیون تدارکات

ملی در ماه عقرب ۱۳۹۶ ارائه شود و در عین حال در خلال فرصت باقی مانده مشکلات و ملاحظات اداره تدارکات ملی نیز تعقیب و حل شود.

داکتر قیومی نیز همین نظر معاون ریاست جمهوری را داشته با این توضیح که می توان در برخی موارد از شرکت برنده در قسمت برخی ملاحظات و مشکلات تعهد گرفته شود که اگر در ادامه کار به این ملاحظات توجه نکند تمام خسارات احتمالی را شرکت برنده متعهد بوده و متحمل شود. پس از مذاکره و گفت و گوهای لازم با شرکت های برنده داوطلبی و رفع برخی کاستی ها و اشکالات، در تاریخ ۱۷ جدی ۱۳۹۶ این پروژه در کمیسیون تدارکات ملی مطرح و منظور شد.

تأیید پروژه برق رسانی به ولایت بامیان در کمیسیون تدارکات ملی

۱۷ جدی ۱۳۹۶

پس از طی مراحل و رفع برخی کاستی های که در شرایط مندرج در اسناد داوطلبی و تدارکاتی این پروژه وجود داشت، طی دو جلسه این پروژه از طرف کمیسیون تدارکات ملی با بودجه مجموعی ۷۹ میلیون و ۶۸۹ هزار و ۱۹۴ دالر آمریکایی منظور و تأیید شد. این پروژه در حقیقت شامل سه پروژه مرتبط به هم می باشد که عبارت اند از:

۱. قرارداد پروژه تدارک تجهیزات، دیزاین، تهیه، نصب، تست و مونتاژ شبکه توزیعی برق بامیان

در پروسه تدارکاتی این پروژه تعداد ۱۵۱ داوطلب از اداره تدارکات ملی شرطنامه اخذ کرده بودند که از آن جمله ۶ داوطلب، آفرهای خویش را ارائه کرده و به تاریخ ۱۳۹۶/۲/۱۸ در جلسه داوطلبی اشتراک کردند. بعد از ارزیابی آفرها و پیشنهادات ارائه شده، شرکت Shyama Power India Limited از کشور هندوستان با نرخ ۲۴ میلیون و ۱۳۲ هزار و ۵۹۶ دالر آمریکایی از جانب هیأت ارزیابی، برنده تشخیص داده شد و بانک انکشاف آسیایی نیز با ارزیابی مجدد، عدم اعتراض خویش مبنی بر اعطای قرارداد به داوطلب مذکور را اعلام داشت. قرارداد این پروژه در جلسه مؤرخ ۱۷ جدی ۱۳۹۶ توسط کمیسیون تدارکات ملی منظور شد. مدت تطبیق این قرارداد ۷۲۰ روز در نظر گرفته شده است.

۲. قرارداد پروژه تهیه، نصب، دیزاین و مونتاژ سب استیشن ۲۲۰ کیلوولت بامیان

پس اعلام داوطلبی این پروژه در پروسه تدارکاتی این پروژه نیز تعداد ۱۶۵ داوطلب درخواست شرطنامه کرده بودند و از آن جمله ۱۳ داوطلب آفرهای خویش را ارائه کردند و در تاریخ ۱۳۹۶/۲/۲۰ در جلسه داوطلبی اشتراک نمودند که بعد از ارزیابی، شرکت Xinjiang Electric Power Construction Co. LTD از کشور چین با قیمت ۱۱ میلیون ۶۹۴ هزار و ۹۷۴ دالر آمریکایی برنده تشخیص داده شد و

بعد از اعلام عدم اعتراض بانک انکشاف آسیایی، در جلسه مؤرخ ۸ دلو ۱۳۹۶ کمیسیون تدارکات ملی منظور شد. مدت تطبیق این قرارداد نیز ۷۲۰ روز است.

۳. قرارداد پروژه تدارک تجهیزات، دیزاین، تهیه، نصب، تست و مونتاژ لین انتقال برق ۲۲۰۰ کیلوولت از دوشی الی بامیان

در پروسه داوطلبی این قرارداد نیز ۱۵۷ داوطلب درخواست داده بودند که از آن جمله ۷۷ داوطلب آفرهای خود را ارائه کردند و در تاریخ ۱۳۹۶/۲/۱۹ در جلسه داوطلبی اشتراک نمودند که بعد از ارزیابی، شرکت KEC International Limited از کشور هندوستان با قیمت ۴۳ میلیون و ۸۶۱ هزار و ۶۲۴ دالر آمریکایی برنده تشخیص داده شد و بعد از اعلام عدم اعتراض بانک انکشاف آسیایی در جلسه مؤرخ ۸ دلو ۱۳۹۶ کمیسیون تدارکات ملی منظور شد. مدت تطبیق این قرارداد نیز ۷۲۰ روز (دو سال) می باشد. (دفتر مطبوعاتی معاونت دوم ریاست جمهوری، ۱۷ جدی ۱۳۹۶/۳۰/۳۰/۱۸)

باید خاطر نشان کرد که در این جلسه، کمیسیون تدارکات ملی فیصله نمود و به شرکت برشنا، نماینده وزارت مالیه و اجمل احمدی مشاور رئیس جمهور در امور مالی و بانکی هدایت داد که تا با شرکت داوطلب و برنده روی کاهش قیمت پروژه رایزنی نمایند. پس از جلسه مشترک ادارات و اشخاص فوق با بانک انکشاف آسیایی که تمویل کننده پروژه هاست، نماینده بانک انکشاف آسیایی با استنباط از رهنمودهای تدارکاتی این بانک با مذاکره مجدد با شرکت برنده موافقت نکرده و می گوید که ممکن است این کار باعث تغییر جدول زمانی ساخت پروژه گردد و اگر دولت افغانستان با داوطلب پیشنهادی موافق نیست، می تواند پروژه را به اعلام داوطلبی مجدد بسپارد. از این رو دوباره این پروژه از طریق اداره تدارکات ملی به صورت اجندای متفرقه در تاریخ ۱۳۹۶/۱۲/۱۳ در جلسه کمیسیون تدارکات ملی مطرح و جهت امضای قرارداد با شرکت های برنده نهایی و منظور شد.

روند طی مراحل قانونی پروژه ها به خصوص پروژه هایی که توسط نهادهای بین المللی تمویل می شود یک پرسنجر دقیق و طولانی دارند که در صورت عدم تطبیق شرایط مندرج در اسناد داوطلبی و برخی معیارهای مورد نظر آنان، مورد تأیید قرار نمی گیرد از این رو اعلام عدم اعتراض تمویل کننده در چنین پروژه هایی یک امر ضروری می باشد. بانک انکشاف آسیایی که تمویل کننده این پروژه است، عدم اعتراض خود را نسبت به آن اعلام داشته و در سال ۱۳۹۵ نیز یک تفاهم نامه را در مورد تمویل این پروژه با شرکت برشنا امضا کرده بود.

با تطبیق این پروژه به تدریج می توان در آینده کل مناطق مرکزی به شمول ولایات بامیان، دایکندی، غور و بخش های از میدان وردک (ولسوالی های بهسود و دایمیرداد) را از این طریق برق رسانی نمود و

پالیسی بخش تخنیکي و انرژی حکومت نیز بر همین مبنا استوار است و بناست که با تولید برق از طریق زغال سنگ اشپشته بامیان و انتقال آن به شبکه لین برق سراسری، این مأمول سرعت بگیرد. هرچند به فرجام رسیدن آن نیازمند تعقیب مستمر توسط نمایندگان مردم در رهبری حکومت، مطالبه و نظارت پیگیر توسط مردم و نمایندگان آن‌ها در پارلمان می‌باشد تا این پروژه در زمان تعیین شده به فرجام برسد.

آغاز مذاکرات مجدد جنبش روشنایی با حکومت وحدت ملی

پس از رأی‌زنی و مذاکرات غیر رسمی گاه دوامدار و زمانی مقطعی سران جنبش روشنایی بعد از فاجعه دوم اسد سال ۱۳۹۵ با حکومت، پس از یک سال در شب دوم اسد ۱۳۹۶ در آستانه نخستین سالگرد شهادت شهدای جنبش روشنایی، اعضای جنبش روشنایی با رئیس جمهور در ارگ ریاست جمهوری با حضور استاد دانش معاون رئیس جمهور ملاقات می‌نمایند. (البته پیش از این ملاقات جنبش روشنایی در آستانه سالگرد شهادت شهدای دهمزنگ اعلام کرده بود که در صدد راه اندازی یک تظاهرات اعتراضی می‌باشد.) در این جلسه توافق می‌شود که مذاکره میان حکومت و جنبش روشنایی آغاز شود و یک کمیسیون جدید تشکیل شود تا این موضوع (اسناد لین برق ۵۰۰ کیلوولت) را دوباره بررسی مجدد نماید. هم چنین یادبود و فاتحه رسمی برای شهدای جنبش روشنایی با حضور خانواده‌های آن‌ها از طرف دولت برگزار شود و نیز هیئت حقیقت یاب با عضویت برخی از اعضای جنبش روشنایی حادثه تروریستی دهمزنگ را بررسی مجدد نموده و گزارش خود را به شورای امنیت ملی ارایه نماید. آقای احمد بهزاد از اعضای جنبش روشنایی گزارش این ملاقات و گفت‌وگو را در تاریخ دوم اسد ۱۳۹۶ در صفحه فیسبوک خود از آدرس «شورای عالی مردمی جنبش روشنایی» نشر کرد که در پاورقی متن آن ملاحظه می‌شود.^۱

۱. گزارش دیدار و گفتگوی اعضای شورای عالی مردمی جنبش روشنایی با رئیس جمهور

به نام خداوند توانا و دادگر

هموطنان آزاده و عدالتخواه!

هم‌چنان که در جریان هشتید ظهر روز یکشنبه اول اسد، ریاست جمهوری با دعوت از اعضای شورای عالی مردمی جنبش روشنایی برای مذاکره، خواهان عدم برگزاری تظاهرات جنبش و حل و فصل اختلافات میان حکومت و جنبش روشنایی از طریق گفتگوی مستقیم گردید.

شورای عالی مردمی جنبش روشنائی با استقبال از طرح گفتگوی مستقیم با رئیس جمهور، تظاهرات دوم اسد را به حال تعلیق در آورد و به تعقیب آن ابتدا نشستی میان اعضای شورای عالی و آقای محمد حنیف اتمر مشاور امنیت ملی رئیس جمهور و سپس دیدار و گفتگوی اعضای شورای عالی با داکتر اشرف غنی رئیس جمهور در ارگ ریاست جمهوری برگزار گردید.

در این نشست که استاد سرور دانش معاون رئیس جمهور، آقای محمد حنیف اتمر مشاور امنیت ملی و استر جنرال مرادعلی مراد معین ارشد امنیتی وزارت امور داخله نیز حضور داشتند، ابتدا اشتراک کنندگان در نشست با احترام دعا به ارواح پاک شهدای جنبش روشنائی، یاد و خاطره ۸۶ تن از اعضا و پیشگامان شهید جنبش را گرامی داشتند و ریاست جمهوری به نمایندگان خانواده‌های شهدا و اعضای جنبش روشنائی تسلیت گفت. پس از انجام معارفه حضار توسط آقای محمد عارف رحمانی، آقای احمد بهزاد به نمایندگی از جنبش روشنائی طی سخنانی به تشریح مطالبه، اهداف و برنامه‌های جنبش روشنائی پرداخت و گفت: جنبش روشنائی به عنوان یک جریان ریشه‌دار مدنی و خشونت‌پرهیز در پی دستیابی به عدالت، رفع تبعیض، تأمین منافع ملی و تحقق اصلاحات در عرصه‌های مختلف است. وی با اشاره به سخنان اخیر رئیس جمهور که بر وجود تبعیض‌های برجای مانده از گذشته در افغانستان انگشت انتقاد گذاشته است، یادآور شد نیروی جوان، تحصیلکرده و نخبه‌ای جامعه که جنبش روشنائی را ایجاد کرده و بر پای مطالبه آن ایستاده است از این رویکرد استقبال می‌کند و این جنبش به پایان عصر تبعیض، باج‌گیری، امتیاز طلبی‌های فردی یا حزبی و تحقق دولت‌داری مدرن بر اساس برابری حقوق شهروندی می‌اندیشد. عضو شورای عالی مردمی تأکید کرد جنبش روشنائی باور دارد که با تأمین مطالبه مشروع و معقول این جنبش می‌توان به ترمیم و بهبود مناسبات میان مردم و نظام اندیشید و در یک تعامل سازنده میان مردم و حکومت بر چالش‌های آتیه فایق آمد. احمد بهزاد تصریح کرد جنبش روشنائی و خصوصاً بازماندگان شهدا و یاران جراحات دیده آن و در مجموع تمام مردم افغانستان از رهبری حکومت انتظار دارند مطالبات شان در پرتو رعایت اصل عدالت، منافع ملی و همکاری متقابل مردم و حکومت تأمین گردد و طبیعی است که اصرار بر پیگیری مطالبه جنبش روشنائی که تطبیق ماستر پلان برق کشور و امتداد لین برق ۵۰۰ کیلوولت از مسیر بامیان-میدان وردک است در راستای تأمین عدالت و تحقق منافع ملی صورت می‌گیرد.

سپس استاد دانش معاون رئیس جمهور طی سخنانی با استقبال از گفتگوی مستقیم اعضای شورای عالی مردمی جنبش روشنائی با رئیس جمهور، جنبش روشنائی را بی‌بدیل‌ترین جریان مدنی در تاریخ کشور خواند و اظهار امیدواری کرد این روند بتواند به حل و فصل اختلاف میان جنبش روشنائی و حکومت بیانجامد و فصل تازه‌ای در مناسبات مردم و نظام به وجود آید. آقای دانش به شناخت خود از رئیس جمهور اشاره کرده افزود ایشان درک همه جانبه از مشکلات مناطق هزاره‌جات دارند و کوشیده‌اند این مشکلات رفع شود.

پس از آن داکتر اشرف غنی رئیس جمهور با قلدردانی از تصمیم شورای عالی مردمی جنبش روشنائی برای تعلیق تظاهرات شان، به برنامه‌های حکومت برای اصلاحات فراگیر در عرصه‌های گوناگون اشاره کرد و افزود: دردهای که از گذشته به جای مانده است باید مداوا شود و اگر برنامه حکومت وحدت ملی برای اصلاح وضعیت نمی‌بود، آنچه وجود داشت می‌توانست موجب تلاشی شدن کشور شود. رئیس جمهور غنی تأکید کرد به آنچه قبلاً وعده داده است برای توزیع عادلانه خدمات و امکانات پاینده است و برای مناطق مرکزی همانند سایر مناطق کشور برنامه‌های انکشافی را در نظر دارد. رئیس جمهور در رابطه به خواست جنبش روشنائی و اختلاف نظر بر سر مسیر لین برق وارداتی ۵۰۰ کیلوولت ترکمنستان گفت: شرایط نسبت به سال گذشته تغییر کرده است و در حال حاضر دو بحث در این حوزه مطرح است؛ نخست قراردادهای عبور برق از آسیای میانه به جنوب آسیا از مسیر افغانستان و دوم دریافت‌های جدید ایشان از ظرفیت معادن ذغال سنگ اشیسته بامیان. رئیس جمهور تفاوت میان سروی‌های قلبی با بررسی‌های جدید در مورد ذخایر ذغال سنگ اشیسته را (که می‌تواند طبق ماستر پلان فیشر صدها میگاوات برق حرارتی در مسیر لین توتاپ تولید کند) بسیار زیاد خواند. رئیس جمهور غنی در نتیجه‌گیری

برای رسیدن به توافق و نحوه تنظیم حکم ریاست جمهوری برخی از اعضای جنبش روشنایی به صورت مکرر در طی یکسال اخیر به خصوص در طی هفته‌های منتهی به سالگرد فاجعه دوم اسد دهمزنگ، با استاد دانش معاون دوم ریاست جمهوری گاهی با حضور نمایندگان حکومت (حنیف اتمر مشاور امنیت ملی، معصوم استانکزی رئیس امنیت ملی و سلیمان کاکر معاون شورای امنیت ملی) و گاهی بدون حضور آنان در صدارت و در برخی موارد در دفتر ارتباطات کارته چهار جلسات فشرده را دایر نموده و روی مکانیزم آن گفت‌وگو و بحث کرده بودند تا این که این نشست‌ها به توافق تشکیل کمیسیون و آغاز رسمی مذاکره میان جنبش روشنایی و حکومت منجر شد. پس از بحث و گفت‌وگوهای زیاد و طولانی، حکم رئیس جمهور در تاریخ ۲۶ سنبله ۱۳۹۶ با شماره ۲۱۰۸ صادر و جهت پیگیری مراحل بعدی از طریق اداره امور ریاست جمهوری اعلام شد.

این حکم دارای هفت ماده است و کمیسیون که طبق این حکم تشکیل می‌شود متشکل از ۱۵ عضو با ریاست داکتر قیومی مشاور رئیس جمهور می‌باشد.

متن حکم شماره ۲۱۰۸ مورخ ۱۳۹۶/۶/۲۶

سخنان خود با دعوت از خانواده‌های معظم شهدای جنبش روشنایی، خواستار برگزاری مراسم تجلیل از شهدای جنبش روشنایی در ارگ ریاست جمهوری شد و افزود کمیسویی را مامور بررسی مسایل تخنیکی و اقتصادی مسیر توتاپ می‌سازد که با حل و فصل این موضوع روی بحث انکشاف مناطق مرکزی و مناطق دشت برچی در کابل نیز کار همه جانبه نماید.

در پایان سخنان رئیس جمهور، آقای حنیف اتمر مشاور امنیت ملی رئیس جمهور نیز با تشکر و قدردانی از تصمیم جنبش روشنایی برای تعلیق تظاهرات، ابراز امیدواری کرد که این نشست و گفت‌وگو بتواند مشکلات رارفع سازد و با تشکیل کمیسیون و بررسی‌های تخنیکی اختلاف به وجود آمده حل گردد.

در ختم این نشست آقای احمد بهزاد به نمایندگی از اعضای شورای عالی مردمی جنبش روشنایی با استقبال از تصمیم و پیشنهاد رئیس جمهور برای حل و فصل اختلافات بر سر مسیر لین برق توتاپ، تاکید کرد بررسی‌های تخنیکی می‌تواند به معضل اختلاف بر سر مسیر لین توتاپ نقطه‌ای پایانی بگذارد و با تامین منافع ملی و تحقق عدالت، فصل تازه‌ای از همکاری میان مردم و حکومت بگشاید.

جا دارد یک بار دیگر از تلاش‌ها و ابراز آمادگی‌های اعضا و پشاهندگان جنبش روشنایی و همه مردم عدالتخواه خود برای حضور در تظاهرات و حضور پر شور شان در اولین خروش شبانه تقدیر و سپاسگزاری کنیم و یادآور شویم که اعضای شورای عالی مردمی جنبش روشنایی بر عهد خود با مردم و یاران شهید شان ثابت قدم ایستاده‌اند.

شورای عالی مردمی جنبش روشنایی

دوشنبه دوم اسد ۱۳۹۶

حکم رئیس جمهوری اسلامی افغانستان پیرامون تشکیل کمیسیون مشترک

حکم رئیس جمهوری اسلامی افغانستان در مورد بررسی مطالبات ناشی از پروژه لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت.

به تاسی از احکام ماده ششم و جزء پنجم ماده هفتاد و پنجم قانون اساسی، حکم شماره (۵۷۷) مؤرخ ۱۳۹۵/۲/۲۹ ریاست جمهوری و تعهدات حکومت وحدت ملی در راستای تحقق عدالت اجتماعی، انکشاف متوازن همه مناطق کشور، تأمین شفافیت در طرح و تطبیق پروژه‌های انکشافی و رسیدگی همیشگی به مطالبات هم‌وطنان عزیز، مراتب آتی منظور است:

ماده اول:

به منظور یادبود و ارج گذاری به شهدای فاجعه المناک تروریستی ۲ اسد ۱۳۹۵ چوک شهدای دهمزنگ، مراسم فاتحه رسمی دولتی با حضور خانواده‌های شهدا و مقامات عالی رتبه دولتی برگزار گردد.

ماده دوم:

هیئت حقیقت یاب مندرج حکم شماره (۱۳۱۱) مؤرخ ۱۳۹۵/۵/۴ ریاست جمهوری مؤظف است با عضویت نمایندگان با صلاحیت جنبش روشنایی و خانواده‌های شهدای حادثه تروریستی دهمزنگ کابل، نتایج بررسی‌های شان را به شورای امنیت ملی ارائه نماید.

ماده سوم:

به منظور بررسی همه جانبه مطالبات ناشی از پروژه لین برق (۵۰۰) کیلوولت، کمیسویی تحت ریاست محترم محمدهمایون قیومی مشاور ارشد رئیس جمهوری در امور زیربناها و منابع طبیعی با عضویت نمایندگان ادارات و اشخاص ذیل (به ترتیب حروف الفبا) تشکیل گردد:

۱. محترم ذوالفقار امید،
۲. محترم محمدتقی امینی،
۳. محترم احمد بهزاد عضو ولسی جرگه،
۴. محترم فیض الله ذکی سرپرست وزارت کار، امور اجتماعی شهدا و معلولین،
۵. محترم محمدعارف رحمانی عضو ولسی جرگه،
۶. محترم نصرالله ستانکزی رئیس بورد مشورتی امور عدلی و حقوقی،
۷. محترم عبدالرحمن شهیدانی عضو ولسی جرگه،
۸. محترم محمدضیا ضیا،

۹. محترم امان الله غالب رئیس اجرائیوی برشنا شرکت،
۱۰. محترم محمد توسلی غرجستانی نماینده دفتر معاونیت دوم ریاست جمهوری،
۱۱. محترم سردار قلندری،
۱۲. محترم مصطفی مستور سرپرست وزارت اقتصاد،
۱۳. محترم سید سعادت منصور نادری وزیر شهرسازی و مسکن،
۱۴. محترم غلام حسین ناصری عضو ولسی جرگه،
۱۵. محترم شکیب احمد نثار مشاور د برشنا شرکت.

ماده چهارم:

کمیسیون دارای وظایف ذیل می باشد:

۱. بررسی یافته های کمیسیون ملی موظف مندرج حکم شماره (۵۷۷) رئیس جمهور مؤرخ ۱۳۹۵/۲/۲۹ و اسناد ملی و بین المللی در رابطه به لین انتقال برق (۵۰۰) کیلوولت و دلایل تصمیم بر تغییر مسیر پروژه مذکور از مسیر بامیان - میدان وردک به مسیر سالنگ.
۲. ارائه پیشنهادها در باره طرح جامع امنیتی و توسعه پایدار اقتصادی و اجتماعی مناطق مرکزی به شمول بررسی و ارزیابی روند تطبیق پروژه برق رسانی به ولایت بامیان، به طور خاص مناطق مرکزی کشور به طور عام و بررسی استفاده از برق تولیدی معدن آشپشته، با در نظر داشت اصل عدالت اجتماعی، انکشاف متوازن و امکانات مالی دولت و تشخیص وظایف زمان بندی شده ادارات مربوطه دولتی.

ماده پنجم:

کمیسیون موظف است یافته ها و پیشنهادات مشخص خود را در زمینه در خلال مدت سه هفته بعد از صدور این حکم، به ریاست جمهوری اسلامی افغانستان ارایه نماید.

ماده ششم:

تمام ادارات دولتی و نهادهای ذیربط مکلف اند با کمیسیون مندرج ماده سوم این حکم در جهت اجرای وظایف محوله همکاری همه جانبه نمایند.

ماده هفتم:

ریاست عمومی اداره امور ریاست جمهوری تسهیلات لازم را برای کمیسیون متذکره فراهم نماید.

محمد اشرف غنی

رئیس جمهوری اسلامی افغانستان.

نخستین جلسه کمیسیون

۴ میزان ۱۳۹۶

پس از صدور حکم تشکیل کمیسیون مشترک حکومت و جنبش روشنایی بررسی مطالبات ناشی از پروژه لین برق ۵۰۰ کیلوولت توسط رئیس جمهور، اولین جلسه این کمیسیون با حضور برخی از اعضای آن در تاریخ ۱۳۹۶/۷/۴ ساعت ۳ بعد از ظهر در تالار گلخانه قصر صدارت عظمی برگزار شد.

بر اساس صورت جلسه این نشست، اعضای حاضر جلسه عبارت بودند از:

- ۱- داکتر همایون قیومی مشاور ارشد رئیس جمهور و رئیس کمیسیون،
- ۲- سید سعادت منصور نادری وزیر شهرسازی و مسکن،
- ۳- ذوالفقار امید عضو کمیسیون،
- ۴- عارف رحمانی عضو کمیسیون،
- ۵- عبدالرحمن شهیدانی عضو کمیسیون،
- ۶- غلام حسین ناصری عضو کمیسیون،
- ۷- سردار قلندری عضو کمیسیون،
- ۸- محمدضیا ضیا عضو کمیسیون،
- ۹- شکیب احمدنثار عضو کمیسیون،
- ۱۰- توسلی غرجستانی عضو کمیسیون،
- ۱۱- فریدون الهام معاون روابط و آگاهی عامه ریاست عمومی اداره امور ریاست جمهوری ا.ا به عنوان تنظیم کننده جلسه.

در این جلسه روی سه اجندا بحث شد:

- صحبت‌های رهنمودی و افتتاحیه جلسه توسط داکتر قیومی،
 - بحث روی ترتیب پلان کاری کمیسیون و فهرست اسناد مربوطه،
 - نتیجه‌گیری و فیصله.
- در این جلسه پس از صحبت‌های آغازین داکتر قیومی و توضیحات ایشان پیرامون وظایف محوله به کمیسیون و محدودیت زمانی موجود، شماری از اعضا نظرات خود را پیرامون اجندای مورد بحث بیان کردند.

در این جلسه موارد زیر فیصله شد:

- (۱) محترم فریدون الهام معاون روابط و آگاهی عامه اداره امور ریاست جمهوری همراه با آقایان تقی امینی و سردار قلندری مسئولیت دارالانشاء و سکرتریت کمیسیون را به عهده گیرند.
- (۲) جلسات بعدی کمیسیون در تالار گلخانه قصر صدارت عظمی برگزار شود.
- (۳) جلسه بعدی کمیسیون روز سه شنبه مورخ ۱۱ میزان از طرف عصر با حضورداشت تمام اعضاء دایر شود.
- (۴) اعضای کمیسیون هرنوع سند مهم کتبی که پیرامون موضوع در اختیار دارند، قبل از جلسه بعدی به سکرتریت کمیسیون تسلیم نمایند.
- (۵) اعضای کمیسیون اوراق و اسنادی را که از سوی شرکت برشنا و اداره امور ریاست جمهوری ا.ا در اختیار شان قرار داده شده، بررسی و نکات مهم قابل بحث را در جلسه بعدی ارائه نمایند.

دومین جلسه کمیسیون

۱۱ میزان ۱۳۹۶

دومین جلسه کمیسیون روز سه شنبه ۱۱ میزان ۱۳۹۶ ساعت سه بعد از ظهر در تالار گلخانه قصر صدارت عظمی با حضور اکثریت اعضا دایر شد. جلسه با صحبت‌های داکتر قیومی آغاز و با اظهار نظر سایر اعضا تا ساعت ۴:۳۰ عصر تداوم یافت. در این جلسه نیز روی ارائه تمام اسناد مرتبط از جمله گزارش کمیته تخنیکی که در سال ۱۳۹۵ تحت ریاست وزیر انرژی و آب تهیه شده بود و هم‌چنین مکانیزم بررسی اسناد تخنیکی و سایر موضوعات که در ماده سه حکم ریاست جمهوری آمده است، بحث و تبادل نظر صورت گرفت.

پس از اظهار نظر آقایان ذوالفقار امید، سید سعادت منصور نادری، احمد بهزاد، تقی امینی، توسلی غرجستانی، نصرالله استانکزی، امان الله غالب، شکیب‌احمد نثار، عارف رحمانی و غلام حسین ناصری، طبق فیصله جمعی نباشد که یک گروه کوچک پنج تا شش نفر تحت عنوان کمیته تخنیکی تا روز شنبه آینده (۱۵ میزان ۱۳۹۶) که جلسه بعدی کمیسیون برگزار می‌شود، بخش تخنیکی این پروژه را بر اساس اسناد موجود بررسی نماید. گروه تخنیکی متشکل از امان‌الله غالب، شکیب‌احمد نثار، محمد توسلی غرجستانی، تقی امینی، سردار قلندری و خانم صدیقه حسنی همکار داکتر قیومی، تعیین شد.

روز چهارشنبه ۱۲ میزان ۱۳۹۶ که ادارات دولتی به خاطر نشست سام (کشورهای کمک کننده به افغانستان) در مقر وزارت امور خارجه رخصت عمومی اعلام شده بود، نباشد گروه تخنیکی در همین

روز ساعت ۲ پس از چاشت در ریاست شرکت برشنا در دهمزنگ کابل تشکیل جلسه داده و بخش تخنیکي پروژه را مورد بحث قرار داده و نتیجه را در روز شنبه ۱۵ میزان ۱۳۹۶ در جلسه عمومی کمیسیون ارائه نماید.

جلسه اول کمیته تخنیکي کمیسیون

۱۲ میزان ۱۳۹۶

جلسه کمیته تخنیکي ساعت دو پس از چاشت در دفتر ریاست شرکت برشنا برگزار شد. در آغاز جلسه امان الله غالب رئیس شرکت برشنا با این توضیحات که در سال ۱۳۹۵ یک گروه تخنیکي که الآن اکثر شان در این گروه نیز عضو هستند، تمام اسناد و مدارک لازم و از جمله سند مقایسه‌ای میان مسیر بامیان و سالنگ را در وزارت انرژی و آب با دقت کار کرده بود و بر اساس ۱۴ معیار تخنیکي ارزیابی نموده بود که در جلسه کمیسیون در روز گذشته نیز یکی از اسناد مورد استناد همان گزارش قرار داده شد، لذا مبنای کار ما همان گزارش به علاوه سایر اسناد موجود و در اختیار گروه بوده و در مواردی که لازم باشد باید با ارائه اسناد جدید معیارها آپدیت شود.

ایشان پس از شروع جلسه به دلیل حضور در نشست «سام» در وزارت خارجه از حاضران اجازه گرفت و از جلسه بیرون رفت. ادامه جلسه که تا ساعت شش شام به درازا کشید با حضور سایر اعضا از جمله تقی امینی، سردار قلندری، توسلی غرجستانی، شکیب احمد نثار، صدیقه حسنی و پوپلزی به عنوان کارشناس شرکت برشنا، ادامه یافت.

گروه پس از مشخص کردن نحوه بررسی تخنیکي مقایسه دو مسیر، از طریق تشکیل جدول مقایسه‌ای میان مسیر سالنگ و بامیان جهت احداث لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت ترکمنستان - افغانستان، ۱۳ معیار را مورد بحث قرار داده و به عنوان نظر کمیته تخنیکي مورد تصویب قرار دادند تا در جلسه کمیسیون در روز شنبه مورخ ۱۵ میزان ارایه شود.

جلسه سوم کمیسیون

۱۵ میزان ۱۳۹۶

جلسه کمیسیون روز شنبه مؤرخ ۱۵ میزان ۱۳۹۶ با دو ساعت تأخیر در تالار گلخانه قصر صدارت عظمی آغاز شد. در جلسه سوم کمیسیون گزارش کمیته تخنیکي مورد بحث و بررسی قرار گرفت. باتوجه به

اسناد و تهیه جداول مقایسه‌ای میان دو مسیر بامیان و سالنگ نظر کمیته تخنیکی ارائه شده بود در عین حال اعضای کمیسیون تأکید کردند که یکبار دیگر کمیته تخنیکی این موضوع را با دقت بیشتر بررسی و ارزیابی نماید.

جلسه دوم کمیته تخنیکی کمیسیون

۱۶ میزان ۱۳۹۶

طبق فیصله جلسه سوم کمیسیون، جلسه دوم گروه تخنیکی روز یکشنبه ۱۶ میزان ۱۳۹۶ در شرکت برشنا ساعت ۳:۳۰ تا ۵ عصر با حضور اکثریت اعضا (شکیب احمد نثار، تقی امینی، توسلی غرجستانی و سردار قلندری) برگزار شد. در این جلسه با مرور اسناد و تأکید بر صحت محتوای جدول مقایسه‌ای که در جلسه قبل تهیه شده بود، برخی اضافات و اصلاحات برای بار دوم در متن کمیته تخنیکی وارد و توسط اعضای حاضر امضا شد. بنا شد که محتوای جدول برای جناب امامی هماهنگ کننده جلسات کمیسیون فرستاده شود تا در جلسه بعدی کمیسیون موظف که بنا بود روز دوشنبه مؤرخ ۱۷ میزان ۱۳۹۶ ساعت ۳ پس از چاشت در تالار گلخانه برگزار شود، ارائه گردد. پس از ارسال محتوای نظرات کمیته تخنیکی برای آقای امامی این محتوا توسط وی برای تمام اعضای کمیسیون فرستاده شد. تا ساعت ۲ بعد از ظهر بنا بود که جلسه در ساعت و تاریخ معین شده برگزار شود، اما ساعت ۲ پس از چاشت از طریق ایمیل به اعضا خبر داده شد که جلسه برای زمان دیگر موکول شده، زیرا اکثر اعضای کمیسیون در جلساتی دیگر حضور دارند، و این جلسه برگزار نمی‌شود. (متن نظر کمیته تخنیکی در بخش دوم شماره ۳۱ آمده است).

طبق تاریخ پیش‌بینی شده توسط رئیس کمیسیون در جلسه دوم (۱۱ میزان ۱۳۹۶) و توافق اعضا، روزهای ۲۲ و ۲۴ میزان ۱۳۹۶ به عنوان جلسات پایانی کار کمیسیون تعیین شده بود و پس از جمع‌بندی نهایی مباحث مطرح شده، نظر کمیسیون باید به رئیس جمهور ارائه می‌شد. پس از تهیه گزارش نظر کمیته تخنیکی در مورد مقایسه دو مسیر سالنگ و بامیان و ایمیل متن امضا شده آن به اعضای کمیسیون، جلسه کمیسیون چنان‌که اشاره شد بنا بود در تاریخ ۱۷ میزان ۱۳۹۶ در تالار گلخانه قصر صدارت برگزار شود که یک ساعت مانده به تأییم جلسه، از طریق هماهنگ کننده جلسات کمیسیون به اعضای کمیسیون اطلاع داده شد که این نشست فعلاً لغو شده است. با لغو شدن این جلسه، در تاریخ‌های که از پیش تعیین شده بود یعنی ۲۲ و ۲۴ میزان ۱۳۹۶ نیز جلسات کمیسیون برگزار نشد.

بر اساس تماس که با محترم امامی هماهنگ کننده جلسات در همان زمان داشتم و پیرامون برگزاری و عدم برگزاری جلسات پرسیدم، ایشان گفت فعلاً برگزاری جلسات به خاطر مسافرت داکتر قیومی رئیس کمیسیون به خارج از کشور، به تأخیر افتاده است.

پس از ایجاد وقفه در برگزاری منظم جلسات کمیسیون، بر اساس برخی گزارش‌های دریافتی ظاهراً جلسات برخی از اعضای جنبش عضو کمیسیون با بعضی از اعضای کمیسیون و خارج از کمیسیون به صورت انفرادی و گاه چند نفره و غیر رسمی جریان داشته است. این که محتوای این نشست‌ها را چه چیز تشکیل می‌داد اطلاع چندان دقیقی در دست نیست و آن‌چه که به صورت جسته و گریخته به بیرون درز کرد، موضوع آن‌ها علاوه بر تداوم کار کمیسیون، بیشتر مسایل کلان معطوف به آینده و به‌خصوص در حوزه تیم‌های انتخاباتی و تشکیل تیم برای انتخابات ولسی جرگه و ریاست جمهوری آینده بحث و تبادل نظر شده بود.

به هر حال جلسه کمیسیون بدون اطلاع‌رسانی قبلی متوقف شد و سردار قلندری عضو کمیسیون و دارالانشاء آن، دو بار از طریق ایمیل از طرف اعضای جنبش عضو کمیسیون خواهان برگزاری جلسه کمیسیون شد، اما ظاهراً جوابی به ایمیل ایشان داده نشد.

باتوجه به فرصت سه هفته‌ای که در حکم ریاست جمهوری مطرح شده بود، کمیسیون به دلایلی که اشاره شد نتوانست به نتیجه برسد و فرصت تعیین شده منقضی شد. از این رو لازم بود که برای تداوم کار قانونی کمیسیون مؤظف، حکم جدید صادر شده و مأموریت آن تمدید می‌شد. از این رو در تاریخ ۱۳۹۶/۸/۷ حکم شماره (۲۴۱۵) ریاست جمهوری در مورد تمدید مأموریت این کمیسیون به مدت شش هفته دیگر صادر شد.

متن حکم:

حکم رئیس جمهوری اسلامی افغانستان در مورد تمدید کار کمیسیون

حکم رئیس جمهور اسلامی افغانستان در مورد تمدید میعاد تحقق حکم شماره (۲۱۰۸) مورخ ۱۳۹۶/۶/۲۶ رئیس جمهوری اسلامی افغانستان در مورد بررسی مطالبات ناشی از پروژه لین برق (۵۰۰) کیلوولت بعد از انقضای میعاد تعیین شده در ماده پنجم آن برای مدت (شش) هفته منظور است.

کمیسیون موظف است تا یافته‌ها و پیشنهادهای مشخص خود را در خلال مدت تمدید شده این حکم به ریاست جمهوری اسلامی افغانستان ارایه نماید.

محمد اشرف غنی

رئیس جمهوری اسلامی افغانستان.

چنان که اشاره شد در خلال فترت به وجود آمده برخی از اعضای کمیسیون از طرف جنبش روشنایی، از جمله احمد بهزاد و عارف رحمانی با رئیس شورای امنیت ملی، داکتر قیومی و سلیمان کاکر به صورت خصوصی جلسه / جلسات داشتند. این که در این نشست ها چه نکاتی مطرح شده اند، برای سایر اعضای کمیسیون پرسش برانگیز بود. آن چه در جلسه بعدی کمیسیون مطرح شد، این بود که یکی از موضوعات مطرح شده در جلسه / جلسات خصوصی روی تشکیل یک ویدئو کنفرانس با برخی از مسئولان شرکت فیشتر در قسمت پاسخ به پرسش ها و ابهام زدایی - که در برخی از موارد سند مقایسه ای وجود دارد - ترتیب داده شود.

جلسه چهارم کمیسیون پس از تمدید حکم کار آن

۲ قوس ۱۳۹۶ / قصر گلخانه ارگ ریاست جمهوری

در پایان روز چهارشنبه مورخ ۱ قوس ۱۳۹۶ امامی هماهنگ کننده جلسات کمیسیون تماس گرفت که جلسه کمیسیون فردا ساعت یک پس از چاشت در قصر گلخانه ارگ ریاست جمهوری برگزار می شود لذا لازم است اعضاء کمیسیون نمبر پلیت و سابط نقلیه شان را جهت هماهنگی با بخش های امنیتی ارائه نمایند. پس از هماهنگی لازم روز پنجشنبه رأس ساعت تعیین شده به قصر گلخانه ارگ ریاست جمهوری رسیدیم. پس از راهنمایی در تالار جلسه حضور یافتیم.

در این جلسه برخی از اعضای کمیسیون غایب بود و در حدود ۱۵ دقیقه از وقت تعیین شده گذشته بود که داکتر قیومی رئیس جلسه حضور یافت. پس از چند لحظه توقف، صحبت ها شروع شد. پس از آغاز جلسه توسط رئیس کمیسیون، ایشان اشاره کرد که چند مدت، توقیفی میان جلسات پیش آمد و یک نشست خوردتر / کوچکتر در حضور مشاور امنیت ملی اتمر صاحب با حضور بهزاد صاحب و رحمانی صاحب داشتیم و فیصله صورت گرفت که امروز یک ویدئو کنفرانس گرفته شود و مسئولان شرکت فیشتر به برخی پرسش ها و ابهاماتی که در مورد اسناد این پروژه به خصوص سند مقایسه ای وجود دارد، پاسخ روشن بدهند. این ویدئو کنفرانس دو بجه امروز (ساعت ۲ پس از چاشت) هماهنگ شده است.

در این جلسه که تا ساعت ۳ پس از چاشت ادامه داشت هر کدام از اعضا دیدگاه های خود را مطرح کردند. بر خلاف جلسات قبلی در این جلسه چندبار بحث ها حالت جدلی به خود گرفت و به تلخی

گرایید. بر خلاف نشست‌های پیشین داکتر قیومی هم کمی بی‌حوصله به نظر می‌رسید. ظاهراً دلیلش این بود که در جلسه کوچک چند نفری توافق صورت گرفته بود که ویدئو کنفرانس ترتیب داده شود اما در این جلسه بیشتر اعضای حاضر کمیسیون آن را نپذیرفتند. برخی از اعضای جلسه اعتراض کردند که همه ما عضو کمیسیون هستیم و هر کدام دارای رأی یکسان، پس این نشست‌های انفرادی و کوچک پیش از معلوم شدن براین کار کمیسیون چرا صورت بگیرد! به هر حال پس از صحبت‌های مکرر و گاه تنش آلود، آقایان ذوالفقار امید و قلندری و اعضای حاضر از رئیس جلسه به دلیل به تعویق افتادن جلسات گلایه داشتند و ذوالفقار امید گفت که کار این کمیسیون باید تا روز ۱۳ قوس به نتیجه برسد و ما به هواداران جنبش این وعده را داده‌ایم. در این جلسه احمد بهزاد و عارف رحمانی نیز نظرات خود را مطرح کردند اما از آن «شور و حرارتی» که ذوالفقار امید گب می‌زد، در صحبت‌های آنان خبری نبود بلکه این دو نفر بسیار شمرده و آرام نظرات خود را مطرح می‌کردند.

من در این جلسه روی دو نکته تأکید کردم: ۱. کمیسیون دارای ۱۶ نفر عضو هستند، نشست چند نفری اعضای کمیسیون با مشاور شورای امنیت ملی بدون هماهنگی و حضور دیگر اعضا، چندان پسندیده نیست و باعث سوء تفاهم می‌شود. ۲. در جلسات متعدد گروه تخنیکی ۱۳ معیار را در مقایسه میان مسیر سالنگ و بامیان مشخص کرد و از طریق امامی صاحب در اختیار اعضا و رئیس کمیسیون قرار داده شد، اما برخی از اعضای کمیسیون معتقد به پذیرش آن نیستند، بنابراین تدویر جلسه کمیته تخنیکی بدون پذیرفتن نظر آنان یک کار بیهوده است و باید در جلسه کمیسیون مطرح شود و روی آن غور بیشتر صورت گیرد. بلی اگر دوستان نظر کمیته تخنیکی را می‌پذیرند باید گزارش گروه تخنیکی را امضا نمایند. دیگر اعضا از جمله رحمانی، امید و شهیدانی نیز چنین اعتقادی داشتند و آن را تأیید کردند. در نهایت برگزاری مجدد جلسه گروه تخنیکی فیصله شد و بنا شد که این کمیته روز شنبه مورخ ۴ قوس ۱۳۹۶ در شرکت برشنا جلسه خود را دایر نموده و یک‌بار دیگر نیز روی پرسش‌ها غور و دقت بیشتر انجام دهد و نتیجه را به جلسه بعدی که روز یک شنبه مورخ ۵ قوس ۱۳۹۶ در ارگ برگزار می‌شود، ارائه نماید.

اعضای حاضر کمیسیون در این جلسه عبارت بودند از آقایان: همایون قیومی، احمد بهزاد، عارف رحمانی، ناصری بهسودی، توسلی غرجستانی، شهیدانی، امان‌الله غالب، نصرالله استانکزی، ذوالفقار امید، ضیا ضیا (نماینده خانواده شهدا) و سردار قلندری. البته سلیمان کااکر معاون شورای امنیت ملی نیز در هنگام جلسه حضور یافت و در بحث‌ها شرکت نمود. البته خودشان تصریح کرد که من عضو کمیسیون نیستم اما برخی معلومات لازم است که در اختیار اعضای محترم کمیسیون قرار دهم. در این جلسه بر

خلاف رویه معمول، وکیل ناصری بسیار آرام به نظر می‌رسید و هنگام خروج از جلسه برایم توضیح داد که چرا برخی از دوستان بدون هماهنگی با سایر اعضای کمیسیون با مشاور شورای امنیت ملی و داکتر قیومی به‌طور جداگانه نشست کرده‌اند.

جلسه سوم کمیته تخنیکی کمیسیون

۴ قوس ۱۳۹۶

طبق فیصله کمیسیون نباشد که جلسه سوم کمیته تخنیکی پیرامون پرسش‌ها و استعلام برخی ابهامات موجود در اسناد شرکت فیشنر از جمله در سند مقایسه‌ای میان مسیر بامیان و سالنگ، نسخه ۲ (Line Routing Feasibility Report Salang Pas Vs Bamyān Route, March 2013/ Consulting Cantract November 14, 2014) برگزار شود و پس از طرح و آماده کردن آن‌ها در جلسه کمیسیون ارائه گردد تا در صورت توافق کمیسیون، این پرسش‌ها و ابهامات به صورت رسمی (کتبی یا از طریق ویدئو کنفرانس) از آدرس کمیسیون از شرکت فیشنر پرسیده شود و جواب واضح دریافت شود.

جلسه سوم روز شنبه ۴ قوس با حضور ذوالفقار امید، سردار قلندری، توسلی غرجستانی، امان‌الله غالب و ننگیالی در دفتر کار رئیس شرکت برشنا دایر شد. بجای تقی امینی یکی از اعضای کمیته تخنیکی که بر منطق کار و اسناد نسبتاً اشراق داشت، در این جلسه و جلسات بعدی یکی دیگر از اعضای جنبش روشنایی شرکت می‌کرد. پس از شروع جلسه و توضیحات مقدماتی توسط انجنیر غالب، روی مکانیزم پیش‌برد موضوع توسط شرکت کنندگان بحث شد. پس از بحث و اظهار نظر اعضای گروه، توسلی غرجستانی پیشنهاد کرد که دو پرسش می‌باید از شرکت فیشنر پرسیده شود و شرکت بایستی پاسخ روشن دهد:

الف) درخواست تغییر مسیر از بامیان به سالنگ که در جلسه اشتودگارت جرمنی در سال ۲۰۱۳م صورت گرفته است و سند دوم که دو مسیر بامیان و سالنگ را بر همین مبنا مقایسه کرده و مطالعه امکان‌سنجی (Feasibility Study) پروژه و تهیه اسناد داوطلبی آن که بر بنیاد سند دوم تنظیم شده است، توسط کدام نهاد و ارگان دولتی در چه زمانی پیشنهاد و درخواست شده بود و دلیل و انگیزه این کار چه بوده است؟.

ب) در سند مقایسه‌ای میان توضیحات متن و نمره امتیاز دهی به هر دو مسیر متفاوت می‌باشد. مثلاً در بخش ۷.۳ گفته شده است که برای ساخت و نصب تاور در سکشن ۶۹ و ۷۰ در مسیر سالنگ هیلکوپتر لازم است اما در مسیر بامیان چنین چیزی پیش‌بینی نمی‌شود. (Not Anticipated) اما در بخش ۷.۶ جدول بازیابی امکان‌سنجی که به صورت عددی نمره داده شده، در مورد استفاده از هیلکوپتر در مسیر

سالنگ ۳ نمره داده شده است و در مسیر بامیان ۲ نمره. از این جهت محتوای این جدول با متن توضیحی همخوانی ندارد. لذا مجموع نمرات منفی برای مسیر سالنگ ۲۴ و برای مسیر بامیان ۲۵ نمره شده است از این رو در ارزیابی مجموع نمرات امکان سنجی در مورد سالنگ با یک نمره اختلاف تغییر (More Feasible) و در مورد مسیر بامیان (Less Feasible) به کار برده شده است، در حالی که طبق متن، نمره نهایی درست نمی‌باشد و نباید توسط یک شرکت معتبر تخریکی و بین‌المللی چنین نتیجه‌گیری می‌شد. حال شرکت باید توضیح دهد که دلیل این اختلاف یا تناقض چیست؟.

پس از طرح پرسش‌هایی فوق که مورد توافق همه اعضا گروه تخریکی قرار گرفت، آقایان ذوالفقار امید و سردار قلندری در مورد نمره‌دهی به تاورها هم پرسش‌هایی را داشتند که بنا شد در ادامه دو پرسش بالا مطرح و نوشته شود اما آنان از درج پرسش‌های خود در این جلسه خودداری کردند و گفتند که ما این سؤالات را در جلسه عمومی کمیسیون مطرح خواهیم کرد. این جلسه در ساعت ۵ عصر به پایان رسید.

هاشیه‌ها: از آنجای که این جلسه در دفتر رئیس شرکت برشنا برگزار شده بود، به‌طور معمول سر ایشان شلوغ بود از این رو هر چند لحظه ایشان مجبور بود جواب برخی از شرکت کنندگان در جلسات دیگر را نیز بدهد. در میانه جلسه مشغول گفت‌وگو بودیم که انجنیر محمود بلیغ وزیر سابق فواید عامه و والی دایکندی و همراهان ایشان وارد دفتر رئیس شرکت برشنا شدند و رئیس شرکت برشنا از اعضای جلسه برای ۲۰ دقیقه اجازه گرفت و با آن‌ها گفت‌وگو نمود. البته گاهی این اختلال‌ها باعث می‌شد که در روند بحث جلسه تیم تخریکی مشکلات و ناهماهنگی‌هایی نیز به وجود آید.

قصر چهار چنار

۵ قوس ۱۳۹۶

طبق توافق قبلی بنا بود که جلسه کمیسیون روز یک شنبه مورخ ۵ قوس ۱۳۹۶ در تالار گلخانه قصر صدارت برگزار شود. به دلیل تشکیل جلسه کمیته قوانین زیر نظر استاد دانش معاون دوم ریاست جمهوری در این تالار، جلسه کمیسیون به دفتر داکتر قیومی در ارگ ریاست جمهوری تغییر کرد. هماهنگ کنند جلسات کمیسیون هم از طریق ایمیل و هم از طریق تلفن ساعت ۱:۳۰ پس از چاشت را به عنوان زمان دقیق جلسه اعلام کرد.

طبق برنامه ساعت ۱۳:۳۰ دقیقه پس از چاشت به ارگ ریاست جمهوری رسیدم که مصطفی مستور نامزد وزیر و سرپرست وزارت اقتصاد و عضو کمیسیون نیز با کمی فاصله به دروازه ورودی ارگ رسید و با هم به طرف جلسه حرکت کردیم که فرد راهنما ما را به سمت قصر چهارچنار هدایت کرد و گفت که جلسه در آنجا برگزار می‌شود. وقتی به جلو قصر چهارچنار رسیدیم، داکتر قیومی با نصرالله استانکزی و انجنیر غالب در محوطه ارگ در حال قدم زدن بودند. بعد از حال و احوال پرسى، تا ساعت ۱۵:۵۵ دقیقه منتظر سایر اعضای کمیسیون و از جمله نمایندگان جنبش روشنائی ماندیم که حضور نیافتند. انجنیر غالب و توسلی غرجستانی که عضو گروه تخنیکى بود گزارشی مختصر از جلسه روز شنبه این گروه به اعضای حاضر کمیسیون در محوطه ارگ ارائه کردند. با عدم حضور اعضای جنبش روشنائی در نشست کمیسیون و گذشت بیش از نیم ساعت از زمان تعیین شده، طبق نظر رئیس کمیسیون، جلسه لغو شد و بناشد که یک‌بار دیگر اعضای گروه تخنیکى با هم نشست داشته باشند و گزارش خود را در جلسه بعدی و احتمالاً نهایی کمیسیون که در روز چهارشنبه مورخ ۸ قوس ۱۳۹۶ برگزار می‌شود، ارائه نمایند.

پس از عدم برگزاری جلسه ۵ قوس و حضور نیافتن اعضای جنبش روشنائی عضو کمیسیون، شب هنگام با سردار قلندری تماس گرفتم که چرا دوستان در جلسه امروز که مهم هم بود، حضور نیافتند؟ ایشان توضیح داد که اولاً رسیدن به ارگ ریاست جمهوری سخت است و توانستیم خود را به موقع به جلسه برسانیم. دوم این که در جلسه قبلی، جلسه با نیم ساعت تأخیر آغاز شد و ما منتظر ماندیم، این دفعه ما خواستیم که با تأخیر در جلسه حاضر شویم تا دیگران منتظر باقی بمانند!

جلسه چهارم کمیته تخنیکى کمیسیون

۷ قوس ۱۳۹۶

طبق اطلاع‌رسانی شرکت برشنا، بنا شد که جلسه گروه تخنیکى روز سه شنبه ۷ قوس ۱۳۹۶ ساعت ۳ پس از چاشت در دفتر امان‌الله غالب رئیس شرکت برشنا دوباره برگزار شود و یک‌بار دیگر روی برخی از پرسش‌های مطرح شده دقت و بررسی بیشتر صورت گیرد. در تاریخ مشخص شده سر ساعت ۳ در محل از پیش تعیین شده حضور یافتیم. نماینده جنبش روشنائی در کمیته تخنیکى این بار آقایان احمد بهزاد و سردار قلندری بود که با ۱۰ دقیقه تأخیر ساعت ۳:۱۰ در محل جلسه حضور یافتند. جلسه به صورت رسمی از ساعت ۳:۱۵ دقیقه تا ۵ عصر ادامه داشت. جلسه کمیته با حضور احمد بهزاد، سردار قلندری، توسلی غرجستانی، امان‌الله غالب و شکیب احمدنثار آغاز شد. پس از بحث و گفت‌وگوی اولیه، پرسش‌های مطرح شده از سوی نمایندگان جنبش روشنائی در ۱۰ صفحه و در قالب ۱۲ سوال و ۶ بند به

شمول همان دو پرسش که در جلسه قبلی نیز طرح شده بود، مطرح شد. پس از طرح این پرسش‌ها و بحث لازم، بدون این که تمام اعضا پرسش‌های جدید را وارد دانسته و یا رد کنند تصمیم‌گیری در مورد آن‌ها را به جلسه عمومی کمیسیون واگذار کردند تا در آنجا روی آن‌ها بحث و تبادل نظر شده و به نتیجه برسیم. پرسش‌های جدید بیشتر با تکیه بر وجود ابهام در نحوه نمره‌دهی به تعداد پایه‌ها (تاورها) که از دو مسیر بامیان و سالنگ پیش‌بینی شده بود، معیارهای نوع پایه‌ها، ارتفاع، طول زمان ساخت و برخی موارد دیگر، مطرح شد.

پس از خوانش مورد به مورد پرسش‌ها توسط احمد بهزاد و تذکر نکاتی از سوی هر یک از اعضای حاضر، آقایان بهزاد و قلندری مصر بودند که تمام پرسش‌ها باید توسط کمیته تخنیکی امضا شود اما اعضای کمیته پس از بحث و بررسی لازم به این توافق رسیدند که طرح پرسش‌ها نیازی به امضا ندارد زیرا همان‌سان که اشاره شد، به غیر از چند سؤال و ابهام، پاسخ بقیه پرسش‌ها به نحوی در اسنادی که در اختیار اعضای کمیسیون قرار گرفته، موجود است و نیاز به پرسش بیشتر نیست و می‌توان پاسخ‌های آن‌ها را از اسناد موجود به دست آورد. علاوه بر آن پرسش‌های مطرح شده بیشتر به مسایل تخنیکی و مهندسی پروژه مربوط می‌شود، لذا ارزیابی صحت و سقم آن از توان کمیته مؤظف در این مدت کوتاه خارج می‌باشد. آنچه در این جلسه توسط اعضای حاضر کمیته تخنیکی امضا شد، تأکید بر طرح و تأیید ۱۳ معیار که توسط کمیته تخنیکی در جلسه اول و دوم تهیه و به سکرتریت کمیسیون جهت طرح در جلسه آن ارائه شده بود و هم چنین اصل طرح دو پرسش از شرکت فیشنر، بود.

در پایان این نشست فیصله شد که تمام پرسش‌هایی مطرح شده در این جلسه و جلسه پیش از آن، به جلسه عمومی کمیسیون بررسی مطالبات ناشی از لین برق ۵۰۰ کیلوولت ارائه شود و پیرامون آن به صورت مکتوب رسمی از شرکت فیشنر پرسیده شود و یا به صورت ویدئو کنفرانس و هم‌چنین فیصله شد که تعداد پرسش‌هایی که می‌بایست توسط شرکت فیشنر به آن‌ها پاسخ داده شود، در جلسه عمومی کمیسیون تصمیم گرفته شود.

هرچند بهترین راه طرح پرسش خطاب به شرکت فیشنر به صورت کتبی بود، اما از آن‌جای که این کار ممکن بود زمانی زیادی را در بر بگیرد، گزینه دوم یعنی ویدئو کنفرانس مطرح شد. باید اشاره کرد که پس از سپری شدن زمان در نظر گرفته شده برای فعالیت کمیسیون که طبق حکم مجدداً رئیس جمهور تا ۱۳ قوس ۱۳۹۶ تمدید و تعیین شده بود، جلسه نهایی کمیسیون و توافق روی یک گزارش مشترک که به ریاست جمهوری ارائه شود، برگزار نشد و عملاً کار کمیسیون بدون جمع‌بندی و نتیجه‌گیری نهایی، به پایان رسید.

کنفرانس مطبوعاتی نمایندگان جنبش عضو کمیسیون

۱۵ قوس ۱۳۹۶

پس از آن که جلسه نهایی جهت توحید نظرات اعضای کمیسیون برگزار نشد، برخی از اعضای جنبش روشنایی عضو «کمیسیون بررسی مطالبات ناشی از لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت» در ۱۵ قوس ۱۳۹۶ در ارتباط با ختم مذاکره و نتایج کار کمیسیون طی برگزاری یک کنفرانس خبری دیدگاه‌های خود را با رسانه‌ها مطرح کرده و سپس طی یک بیانیه رسمی آن را منتشر کردند. هم‌چنین آنان در همین تاریخ مطالبی تحت عنوان «گزارش کار کمیسیون و ارائه راه حل» شامل یافته‌ها، نتایج و راه حل پیشنهادی را طی یک مکتوب خطاب به ریاست جمهوری تنظیم نموده و ارسال کردند. یک نسخه از آن گزارش را نیز طی مکتوب شماره ۲۱۰۸/۲۴۱۵/۰۴ در تاریخ ۱۴ قوس ۱۳۹۶ عنوان استاد دانش معاون دوم ریاست جمهوری اسلامی افغانستان به دفتر ایشان روان کردند.

عکس شماره ۳۹

برای روشن شدن این موضوع مهم و انعکاس واقعیت‌ها، باید گفت برخی از مواردی که در بیانیه ۱۵ قوس نمایندگان جنبش روشنایی عضو کمیسیون منعکس شده، اشتباه بود و به نحوی القاء کننده خلاف آن چیزی است که در جریان جلسات واقع شده بود. مثلاً در بخشی از بیانیه چنین آمده است:

«جلسات کمیسیون با ریاست داکتر محمد همایون قیومی در مدت زمان تعیین شده توسط احکام ریاست جمهوری برگزار گردید. در جریان کار کمیسیون، برای تسریع و دقت کار، دو مرتبه، کمیته تخنیکی، متشکل از اعضای کمیسیون به شمول آقای امان‌الله غالب رییس شرکت برشنا تشکیل گردید. کمیته تخنیکی تمامی اسناد مرتبط را به‌طور مفصل بررسی نموده و طی بحث‌های دقیق و موشکافانه، وظیفه خود را انجام داده و نتایج کاری خویش را به کمیسیون گزارش داد. این گزارش به اتفاق آرا مورد تایید کمیسیون قرار گرفت.»

بخش پایانی این پارگراف «... این گزارش به اتفاق آرا مورد تایید کمیسیون قرار گرفت» درست نیست؛ زیرا همان‌گونه که پیش از این توضیح داده شد، گزارش کمیته تخنیکی در جلسه عمومی و پایانی کمیسیون که با حضور اکثریت اعضا دایر شده باشد و مورد توافق و تأیید نهایی قرار گرفته باشد، چنین چیزی محقق نشده بود. در یکی از جلسات کمیسیون که روی این گزارش بحث شده بود، کمیسیون مجدداً کمیته تخنیکی را مؤظف نموده بود که یکبار دیگر روی بخش تخنیکی پروژه بیشتر متمرکز شود. از سوی دیگر در بخش بعدی همین اعلامیه به صراحت به عدم توافق نهایی کمیسیون پرداخته شده است.

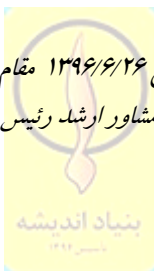
«مطابق حکم ریاست جمهوری، پس از تثبیت یافته‌های تخنیکی، باید در جلسه پایانی کمیسیون، راه حل مشخص کمیسیون در روشنی این یافته‌ها، به مقام ریاست جمهوری جهت اتخاذ تصمیم لازم ارایه می‌گردید. اما با تأسف جناب آقای دکتر محمد همایون قیومی رئیس کمیسیون برخلاف حکم ریاست جمهوری از برگزاری جلسه کمیسیون خودداری ورزید».

به هر حال پس از انتشار گزارش کار کمیسیون توسط اعضای جنبش عضو کمیسیون خطاب به ریاست جمهوری، دکتر قیومی نیز گزارشی را از کار کرد و نتیجه کار کمیسیون عنوان ریاست جمهوری ارسال کرد که در ادامه خلاصه آن آورده شده است.

گزارش دکتر قیومی رئیس کمیسیون

از آن سوی در گزارشی که دکتر محمد همایون قیومی عنوان ریاست جمهوری پس از انقضای زمان کار کمیسیون نوشته کرده است واقعیت به گونه دیگر انعکاس یافته است. در بخش خلص مطلب این گزارش چنین آمده است:

«قبلاً به اساس حکم شماره (۲۱۰۸) مورخ ۱۳۹۶/۶/۲۶ مقام عالی ریاست جمهوری ا.ا، کمیسونی تحت ریاست محترم دکتر محمد همایون قیومی مشاور ارشد رئیس جمهوری ا.ا در امور زیربناها و منابع طبیعی و با عضویت محترمان هریک:

- ۱- ذوالفقار امید،
- ۲- محمدتقی امینی،
- ۳- احمد بهزاد،
- ۴- فیض‌الله زکی سرپرست وزارت کار و امور اجتماعی،
- ۵- محمد عارف رحمانی عضو ولسی جرگه،
- ۶- نصرالله ستانکزی رئیس بورد مشورتی و امور عدالتی و قضایی،
- ۷- عبدالرحمان شهیدانی عضو ولسی جرگه،
- ۸- محمد ضیا ضیا،
- ۹- امان‌الله غالب رئیس اجرایی برشنا شرکت،
- ۱۰- محمد توسلی غرجستانی نماینده دفتر معاونیت دوم ریاست جمهوری ا.ا،
- ۱۱- سردار قلندری،
- ۱۲- مصطفی مستور سرپرست وزارت اقتصاد،

۱۳- سید سعادت منصور نادری وزیر شهرسازی و مسکن،

۱۴- غلام حسین ناصری عضو ولسی جرگه،

۱۵- شکیب احمد نثار.

موظف گردیدند تا در دو بخش ذیل؛

اول: بررسی یافته‌های کمیسیون ملی موظف مندرج حکم شماره (۵۷۷) مورخ ۱۳۹۵/۲/۲۹ ریاست جمهوری ا.ا و اسناد ملی و بین‌المللی را در رابطه به لین برق (۵۰۰) کیلوولت و دلایل تصمیم بر تغییر مسیر پروژه مذکور از مسیر بامیان- میدان وردک به مسیر سالنگ.

دوم: ارائه پیشنهادها در باره طرح جامع امنیتی و توسعه پایدار اقتصادی بامیان، به‌طور خاص و مناطق مرکزی کشور به‌طور عام و بررسی استفاده از برق تولیدی معدن اشیسته، با در نظر داشت اصل عدالت اجتماعی، انکشاف متوازن و امکانات مالی دولت و تشخیص وظایف زمان‌بندی شده ادارات مربوطه دولتی. اقدامات خویش را آغاز و یافته‌ها و پیشنهادات شان را به مقام عالی ریاست جمهوری ا.ا. رانه نمایند.

اجراآت کمیسیون:

ریاست کمیسیون در هماهنگی با معاونیت روابط و آگاهی عامه ریاست عمومی اداره ریاست جمهوری ا.ا جلسات اول، دوم و سوم خویش را به تاریخ‌های ۴، ۱۱ و ۱۵ میزان ۱۳۹۶ در تالار گلخانه قصر صدرات عظمی دایر و ضمن توظیف کمیته تخنیک از بین اعضای کمیسیون، مسیر سالنگ و مسیر بامیان را طور مقایسوی مورد غور و بررسی قرار دادند که هر دو مسیر دارای جوانب مثبت و منفی مشخص گردید.

در جلسه چهارمی مورخ ۲ قوس ۱۳۹۶ از اثر تقاضای ریاست شورای امنیت ملی قرار بر این شد تا اعضای کمیسیون از طریق ویدیو کنفرانس با مسئولین شرکت آلمانی فشنر بحث و تبادل نظر داشته باشند، تمام آمادگی‌ها گرفته شده بود، اما اعضای جنبش روشنایی کمیسیون حاضر نگردید در ویدیو کنفرانس طور مستقیم با مسئولین شرکت فشنر رودر رو قرار گرفته سوالات خویش را مطرح نمایند.

جلسه بعدی مجدداً به تاریخ ۵ قوس ۱۳۹۶ در قصر گلخانه ارگ ریاست جمهوری برگزار گردید، ولی اعضای جنبش روشنایی کمیسیون تشریف نیاورده از ادامه کار در کمیسیون صرف نظر نمودند.

بناءً ریاست کمیسیون به منظور نتیجه‌گیری از بررسی‌های خویش مکتوبی به شرکت آلمانی فشنر به متن

ذیل ارسال نمود.

در این گزارش رئیس کمیسیون در مکتوبی به شرکت فشنر شش سوال را مطرح کرده است؛ ۱. زمان تغییر مسیر لین برق از مسیر بامیان به سالنگ، ۲. معلومات‌دهی در مورد تهیه گزارش توسط کارمندان صادق و صالح شرکت که در گزارش مقایسوی هیچ‌گونه مشکل و عیب تخنیک وجود ندارد و گزارش درست و حقیقی می‌باشد، ۳. در قسمت ۶ و ۷ گزارش که که امتیاز و نمره‌دهی میان مسیرهای

سالنگ و بامیان که مسیر سالنگ با ۲۴ امتیاز بیشتر (عیب و چالش بیش تر) و مسیر بامیان با ۲۵ امتیاز کم تر (مشکلات) نشانی شده است، لطفا تأیید نمایید که ادعای ذیل صحت دارد، ۴. لطفا تأیید نمایید که شرکت فشتر بدون دخالت یا فشار از طرف دولت افغانستان و یا شخص دیگر به نتیجه رسیده است، ۵. در قسمت ۹ گزارش چنین عنوان گزاری (نتیجه گیری) شده لطفاً تأیید نمایید که خط اول امکان عبور لین از مسیر سالنگ بهتر و ارزان تر خواهد بود و ۶. در نهایت این را تأیید نمایید که شرکت فشتر این گزارش را بدون فشار یا حضور جناح افغانی تهیه نموده است.^۱

حال این که جواب فشتر در پاسخ پرسش های فوق چه بوده است در اینجا متعرض نمی شویم زیرا قبلاً نیز چندین بار پرسش هایی از این نوع توسط شرکت برشنا و برخی ادارات دیگر مطرح شده بود و پاسخ هایی هم داده شده بود اما بایستی اشاره کرد که پرسش هایی مطرح شده در این جا (هرچند متن انگلیسی آن ها در اختیار نویسنده نیست) به صورت جهت دار مطرح شده و مواردی پرسیده شده که به نتیجه دلخواه پرسش گر منتج شود که طرح این نوع پرسش خودش با کار تخیکی و روشن شدن موضوع کمک نمی کند؛ زیرا به اندازه کافی اسناد موجود است و همان طور که اشاره شد، این شرکت پیش از این نیز جواب هایی در پاسخ پرسش های مطرح شده از جانب افغانی پیرامون این دو مسیر، روان کرده است از جمله در اول فبروری ۲۰۱۶ م / ۱۲ دلو ۱۳۹۴ خورشیدی که در جواب نامه رئیس وقت شرکت برشنا مبنی بر تبیین دلایل انتخاب مسیر سالنگ خطاب به رئیس شرکت وقت برشنا قدرت الله دلاوری و داکتر قیومی مشاور ارشد رئیس جمهور در امور زیر بناها به صورت مقایسه ای جهات مثبت و منفی هر دو مسیر را مشخص کرده بود که پیش از این به آن اشاره شد.

بنابراین از دید این جانب به عنوان عضو این کمیسیون هم گزارش نمایندگان جنبش روشنایی اعضای کمیسیون یک جانبه است و هم پرسش های جهت دار رئیس کمیسیون و طبعاً پاسخ های ارائه شده و در نتیجه گزارش برآمده و تهیه شده از آن توسط رئیس کمیسیون و همکاران ایشان. علاوه بر این جلسه نهایی و جمع بندی کمیسیون برگزار نشد و این گفته های و یافته ها توسط همه اعضای کمیسیون تصویب و امضا نشده است.

امضای قرارداد پروژه برق ۲۲۰ کیلوولت بامیان

چنان که پیش از این اشاره شد پس از پایان کار کمیسیون اول ملی بررسی مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت از پل خمیری الی ارغندی کابل در سال ۱۳۹۵ و صدور حکم ریاست جمهوری مبنی بر برق رسانی به ولایت

۱. بهتر بود این گزارش در زمان خود منتشر می شد.

بامیان و مناطق مرکزی در همان سال، پرسیجر این پروژه به جریان افتاده بود و پس از تهیه اسناد تخریکی و امکان‌سنجی پروژه، اعلام داوطلبی، آفرگشایی، تطبیق شرایط و طرح دوبار آن در قالب سه پروژه در کمیسیون تدارکات ملی و تأیید آن در این کمیسیون، سرانجام در تاریخ ۱۴ حوت ۱۳۹۶ در حضور داکتر محمد اشرف غنی رئیس جمهوری اسلامی افغانستان و سایر مقامات دولتی، قراردادهای سه پروژه برق رسانی به ولایت بامیان میان نماینده‌های شرکت‌های برنده و رئیس شرکت برشنا به امضا رسید.

در محفلی که بدین مناسبت در قصر چهارچنار ارگ ریاست جمهوری به اشتراک شماری از اراکین بلند رتبه دولتی و نمایندگان ولایت بامیان در شورای ملی دایر شده بود، قراردادهای متذکره میان رئیس شرکت برشنا و مسئولین کمپنی‌های کی ای سی، شیما پاور هندی و ام اس شیجیانگ پاور چینایی به امضا رسید. قراردادهای پروژه‌های برق‌رسانی ولایت بامیان، شامل کشیدن لین انتقال برق ۲۲۰ کیلوولت با ظرفیت ۳۰۰ میگاوالت از سب‌استیشن دوشی تا شهر بامیان به طول ۱۸۰ کیلومتر و با هزینه ۴۳۸ میلیون دالر با کمپنی KEC هندی، احداث سب‌استیشن ۲۲۰/۲۰ کیلوولت در منطقه دشت اثر در ولایت بامیان با ظرفیت ۳۲ میگاوالت برق و به ارزش ۱۱.۶ میلیون دالر با کمپنی چینایی ام اس شیجیانگ پاور و شبکه برق رسانی شهر بامیان با کمپنی چینی شیما پاور با ارزش ۲۴.۱ میلیون دالر، می‌باشد که در گام نخست برای ۲۰ هزار مشترک و در آینده برای ۳۵۰ هزار مشترک برق‌رسانی خواهد کرد. طبق قرارداد، ساخت هر سه پروژه در عرض هم آغاز و در طی مدت دو سال (۷۲۰ روز) تکمیل خواهد شد.

عکس شماره ۴۰

سخن پایانی

به هر حال آن‌چه در این بخش آورده شد، گزارشی از فراز و فرود تصمیم‌ها، موضع‌گیری‌ها و رفتارهای سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و تخریکی‌ای بود که در حکومت پیشین (حکومت رئیس جمهور کرزی)، حکومت وحدت ملی، رهبران احزاب سیاسی، نمایندگان پارلمان، برخی اساتید دانشگاه‌ها، دانشجویان و سایر اقشار جامعه پیرامون لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت ترکمنستان به افغانستان صورت گرفت. این پروژه یکی از پروژه‌های زیربنایی جنجالی تاریخ معاصر افغانستان ثبت تاریخ شد و در عین حال بیان‌گر نگاه متفاوت و نابرابر در مورد مناطق مرکزی و ساکنان آن حتی در بخش‌های تخریکی و مسلکی، می‌باشد.

یقیناً تا نگاه‌ها به مقوله‌های سیاست، اقتصاد و فرهنگ انسانی نشود و گستره آن به وسعت انسانیت - بدون در نظر داشت وابستگی اتنیکی و سمتی - تغییر مثبت نکند و تحقق «عدالت اجتماعی» و «انکشاف متوازن» که در قانون اساسی بدان بار بار اشاره شده و رهبران حکومت نیز در مقام شعار مکرراً آن‌ها را

اظهار کرده‌اند، در مقام عمل در تمام نقاط کشور یک‌سان تطبیق نشود، این نگاه بدبینانه ستم‌دیده و ستم‌گر، حاکم و رعیت، از بالا به پایین و بر عکس هم‌چنان تداوم خواهد یافت. برآیند قهری این روند عدم استواری بنیان‌های وحدت ملی، منافع جمعی و شکل‌گیری دولت - ملت مقتدر خواهد بود.

هرچند رهبری حکومت وحدت ملی - باتوجه به امکانات و فرصت‌های در دست داشته - در طی سه سال اخیر (۱۳۹۳ - ۱۳۹۶) تلاش کرده و می‌کند که با سرنوشت پروژه‌های بزرگ و زیربنایی کشور برخورد ملی نموده و نگاه آمیخته به تبعیض را از طریق مد نظر قرار دادن منافع کلان ملی برطرف سازد؛ لیکن متأسفانه تاکنون در ادارات و ارگان‌هایی که ارتباط مستقیم با چنین پروژه‌هایی دارند و سرنوشت آن پروژه‌ها تا حد زیادی به تصمیم آنان بستگی دارد، مثل گذشته تعلل، کم‌کاری و گاه تصمیم‌های تعصب‌آمیز منطقه‌ای و قومی وجود داشته و دارد که یقیناً نقش نظارتی نمایندگان پارلمان، شوراهای ولایتی و مردم به علاوه نقش تسهیل‌کننده نمایندگان مردم ما که در مسئولیت‌های اجرایی حکومت قرار دارند و به‌خصوص اراده و نگاه برابر و مساویانه‌ای که رهبری حکومت فعلی در شعارهای خود به تک‌تک شهروندان کشور داشته و دارند و می‌بایست در کردار نیز محقق شود و بدان پایبند باشند، می‌تواند این نگاه و پدیده منفی دید تبعیض‌آمیز نهادینه شده را برطرف سازد. البته گام‌های که حکومت وحدت ملی تاکنون در این زمینه‌ها برداشته و به شرط که در سال‌های آینده تداوم نیز داشته باشد و سرنوشت پروژه‌های انکشافی ملی از طریق چارچوب حقوقی کارآمد تنظیم شود، قابل توجه و ستایش بوده و برآیند مثبت این نوع نگاه در آینده نه چندان دور در زندگی مردم کشور ما از هر نژاد و تبار و منطقه رو نما خواهد شد.

این بخش را به امید روزی به پایان می‌برم که در افغانستان هیچ نوع نگاه تبعیض‌آمیز و منفی نسبت به شهروندان آن وجود نداشته باشد و همه ساکنان آن از یک زندگی انسانی برابر و مرفه برخوردار شوند. به امید چنین روزی.

بخش دوم

نامه‌ها، بیانیه‌ها و گزارش‌ها پیرامون تغییر مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت

در بخش دوم گزارش‌ها، نامه‌ها و بیانیه‌های شخصیت‌های سیاسی، کمیته‌های تخنیک، نهادهای اجتماعی و مردمی از جمله گزارش کمیته تخنیک سال ۱۳۹۴، نظر کمیسیون ملی بررسی لین برق ۵۰۰ کیلوولت از پل خمري الی ارغندی کابل سال ۱۳۹۵، گزارش کار کمیسیون ملی بررسی لین برق ۵۰۰ کیلوولت از پل خمري الی ارغندی سال ۱۳۹۶، بیانیه‌های مسئولان حکومتی، رهبران احزاب، نمایندگان پارلمان و واکنش شخصیت‌های ملی، دینی و سیاسی عیناً منعکس شده است. زیرا هدف ما در این بخش انعکاس گزارش‌های تخنیک، موضع‌گیری‌ها و واکنش‌هایی است که در خصوص این موضوع در یک مقطع زمانی خاص صورت گرفته است و از تحلیل و تبصره پیرامون این موضع‌گیری‌ها - جهت انتقال واقعیت به خواننده آن‌گونه که هست - خودداری شده است.

۱. نامه معاون دوم ریاست جمهوری به رئیس جمهور ج.ا.ا.

اشاره: در ادامه تلاش‌ها با هدف عبور لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از مسیر بامیان - میدان وردک به کابل، نخستین بار چکیده‌ای از ماسترپلان ۲۰ ساله برق افغانستان بر بنیاد گزارش شرکت فیشنر که مطالعات تخنیک و امکان‌سنجی لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت ترکمنستان به افغانستان از دو مسیر بامیان و سالنگ را انجام داده بود، در ۱۰ صفحه همراه با خلاصه اسناد تهیه شده توسط این شرکت توسط استاد دانش معاون دوم ریاست جمهوری در تاریخ ۷ ثور ۱۳۹۴ به رئیس جمهور محترم داکتر محمد اشرف غنی ارائه شد تا این پروژه از مسیر بامیان بگذرد که در همان زمان با استقبال ایشان روبرو شد. در ۱۵ ثور

۱۳۹۴ محتوای این نامه در قالب یک یادداشت تحلیلی در سایت معاون دوم ریاست جمهوری تحت عنوان «استقبال رئیس جمهور از گزینه بامیان برای انتقال برق شمال به کابل» منتشر شد. (این یادداشت تحلیلی در بخش سوم این کتاب، شماره ۱ آمده است).

۲. نامه معاون دوم ریاست جمهوری به شرکت برشنا

اشاره: پس از ارائه پروژه لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت جهت امضای قرارداد با شرکت برنده در کمیته تدارکات ملی در تاریخ ۱۲ جدی ۱۳۹۴ و اعتراض استاد دانش معاون دوم ریاست جمهوری که می‌بایست این پروژه از مسیر اولی خود یعنی بامیان بگذرد، پروژه مذکور از اجندای این کمیته خارج می‌شود. در تاریخ ۱۳ جدی ۱۳۹۴ نامه از طرف معاون دوم ریاست جمهوری خطاب به رئیس جمهور محترم ج.ا.ا دکتر محمد اشرف غنی نوشته می‌شود. این نامه علاوه بر تقدیم حضوری به رئیس جمهور، به اداره امور ریاست جمهوری طی مکتوب رسمی نیز ارسال می‌شود و سپس رونوشت آن به وزارت انرژی و آب و شرکت برشنا نیز فرستاده شد. در تاریخ ۱۸/۱۰/۱۳۹۴، نامه که عنوان شرکت برشنا فرستاده شده بود، در رسانه‌ها منتشر شد.

متن نامه منتشر شده در رسانه‌ها

جمهوری اسلامی افغانستان

معاونت دوم ریاست جمهوری

به ریاست محترم شرکت برشنا!

موضوع: مسیر لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از دشت الوان پل خمی به کابل

نکاتی در مورد پروژه لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از دشت الوان پل خمی به کابل مطرح است که باید وزارت محترم انرژی و آب و شرکت برشنا مورد توجه قرار دهند و با این پروژه به صورت تخنیکی برخورد نموده و خواسته‌ها و نیازمندی‌های همه مردم و مناطق کشور مخصوصاً مناطق مرکزی را که به صورت مکرر در زمینه تأمین انرژی برق از حکومت خواستار عدالت شده‌اند، نیز مورد توجه قرار دهند.

برای این که این خواسته همراه با پشتوانه و استدلال تخنیکی و اقتصادی و از همه مهم‌تر تحقق عدالت اجتماعی و شکست حصر طبیعی مناطق هزاره‌جات - که جزو شعارهای انتخاباتی رئیس جمهور محترم بوده و اکنون نیز بخش از پالیسی حکومت را تشکیل می‌دهد - باشد، خلاصه سروی شرکت فیختر (Fichtner) جرمنی که در سال ۲۰۱۳م در راستای تهیه و تدوین ماسترپلان برق ۲۰ ساله افغانستان انجام

داده بود و گزارش نهایی آن در اختیار بانک انکشاف آسیایی و وزارت انرژی و آب قرار گرفته بود، جلب می‌نمایم.

پیش درآمد

توسعه شبکه برق در افغانستان یکی از پروژه‌های زیربنایی اقتصادی در افغانستان است که ماسترپلان ۲۰ ساله آن در دوره حکومت پیشین (در ابتدای سال ۲۰۱۳ میلادی) نهایی شد. از سوی دیگر افغانستان از نظر موقعیت جغرافیایی برای انتقال برق از شمال به جنوب آسیا نیز مساعد تشخیص داده شده است. به همین دلیل طرح انکشاف شبکه برق افغانستان نیز در همین چارچوب تدوین شده است، تا از یک سو مسیر انتقال برق ترانزیتی باشد و از سوی دیگر با استفاده از بازار به وجود آمده، می‌تواند به تأمین برق مورد نیاز شهروندان کشور پردازد و در صورت تولید برق بیشتر می‌توان مازاد بر نیاز داخلی خود را به کشورهای جنوب آسیا صادر نماید.

اکنون که در آستانه قرارداد خط انتقال ۵۰۰ کیلوولت از پل خمی به کابل قرار داریم، نظرات تخنیکی شرکت فیشنر از سوی برشنا شرکت نادیده گرفته شده است. نکاتی که به باور کارشناسان روند توسعه اقتصاد انرژی را با کندی مواجه می‌کند و «از نظر علمی و مسایل تخنیکی» قابل توجیه نیست. در حال حاضر برق خریداری شده از کشورهای شمالی افغانستان توسط یک خط دو مداره ۲۲۰ کیلوولت از مسیر سالنگ به کابل می‌رسد. زمانی که بررسی‌ها برای اجرای پروژه کاسا ۱۰۰۰ شروع شد، یک شرکت کانادایی که مسئول تهیه طرح آن بود، در گزارش خود تأکید کرده بود که امکان گذشتن خط انتقال برق «کاسا ۱۰۰۰» از مسیر سالنگ وجود ندارد و باید راه دیگری برای جست‌وجو شود. با این وجود و به اصرار وزارت انرژی و آب و شرکت برشنا، خط کاسا ۱۰۰۰ نیز قبلاً از مسیر سالنگ انتخاب شده بود و امسال تصمیم گرفته شد که این خط از کوه‌های صعب العبور هندوکش و خاواک پنجشیر بگذرد که این تصمیم نیز خالی از مشکلات نخواهد بود.

در اجرای سومین طرح خط انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از پل خمی به کابل که در ماسترپلان از آن به خط برق «توتاپ» یاد شده است، بر خلاف نظر شرکت فیشنر، برشنا شرکت اصرار بر انتقال این خط از مسیر سالنگ دارد. در حالی که این شرکت همواره در خلاصه ماسترپلان و نیز در کل ماسترپلان برق تأکید کرده است که برای افزایش تولید داخلی برق و نیز مسایل تخنیکی، مسیر خط انتقال «توتاپ» از پل خمی به سمنگان و بامیان تغییر داده شود و از آنجا به چوک ارغندی و سپس به کابل کشیده شود. اما اکنون برشنا شرکت برخلاف نظر تخنیکی شرکت فیشنر قرار است این خط را علاوه بر خط انتقال ۲۲۰ کیلوولت فعلی از مسیر سالنگ بگذرانند. در ادامه مهم‌ترین نکات مطرح شده عبارت‌اند از:

یک. واقعیت‌ها

۱. هم اکنون یک لین انتقال برق از کشورهای آسیای مرکزی به کابل رسیده است (220kV AC) که برق مورد نیاز بخش‌های شمالی افغانستان و هم‌چنین شهر کابل را تأمین می‌کند.

۲. دو لین برق دیگر و با بودجه بانک انکشاف آسیایی و بانک جهانی قرار است که باز هم از افغانستان بگذرد و به زودی کار آن‌ها شروع شود.

a. لین برق کاسا- یک هزار (CASA-1000) که برق اضافه بر مصرف و تولید، کشورهای قرقیزستان و تاجیکستان را از طریق افغانستان به پاکستان انتقال می‌دهد و قرارداد آن نیز به امضا رسیده است.

b. لین برق سوم ۵۰۰ کیلوولت (500 kv HVAC) - مشهور به لین توتاپ (TUTAP) - که برق کشورهای ترکمنستان، ازبکستان و تاجیکستان را به افغانستان منتقل می‌کند.

۳. شرکت فیشر (Fichtner) آلمانی ماسترپلان بیست ساله - ۲۰۱۲ تا ۲۰۳۲ - برق افغانستان را تهیه نموده است. بر اساس نتایج مطالعات انجام شده، این شرکت معتقد است که به دلایل مهم تکنیکی و اقتصادی بهتر است که لین برق سوم - ۵۰۰ کیلوولت - از دره سالنگ کشیده نشود بلکه از مسیر بامیان عبور نماید.

چنان‌که در چکیده راپور ۴۵۱ صفحه‌ای و هم‌چنین در بخش مربوط به بامیان شرکت فیشر به این مطلب تصریح کرده است:

«برای انتقال بیشتر برق از مسیر هندوکش پیشنهاد می‌شود که از مسیر بامیان برای عبور لین انتقال ۵۰۰ کیلوولت استفاده شود. استفاده از مسیر بامیان از مواجهه با فضای تنگ و مشکلات دیگری که در گذرگاه سالنگ وجود دارند جلوگیری می‌کند، و در عین حال امکان اتصال برق تولید شده از طریق نیروگاه‌های زغال‌سنگ که در امتداد مسیر بامیان ایجاد خواهند شد را میسر می‌سازد و ضمناً فراهم‌آوری انرژی به کابل و جنوب افغانستان را به واسطه استفاده از یک مسیر جداگانه تضمین می‌کند. برای انکشاف در مرحله بعد پروژه تولید برق آبی کتر A و B و افزایش تولید کجکی از طریق پروسه بهینه‌سازی و هم‌چنین نیروگاه‌های تولید انرژی از زغال‌سنگ برای پروژه‌های استخراج معادن عینک و حاجیگک در امتداد مسیر بامیان پیشنهاد می‌شود.

در حال حاضر کابل با کمبود برق مواجه است و دولت تأکید دارد که افزایش فوری ظرفیت انتقال انرژی به سمت کابل و فراتر از آن به سمت جنوب در اولویت بالایی قرار دارد. طوری که یک تحقیق جداگانه در مورد قابلیت انجام تکنیکی این پروژه از مسیر سالنگ نشان می‌دهد، انتخاب گذرگاه سالنگ برای ساخت لین جدید انتقال برق به کابل ممکن است این فایده را داشته باشد که مقدار

ناچیزی در زمان ساخت لین کاهش بوجود آید و به مقدار ناچیزی از هزینه‌های مربوط کاسته شود. اما از زاویه دیگر، ضررهای قابل توجه‌ای را می‌بایست مد نظر قرار داد.

الف- شبکه اتصال نیروگاه‌های زغال‌سنگ در امتداد مسیر بامیان و شبکه انتقال برق به منطقه بامیان مستلزم ساخت یک لین دیگر خواهد بود که سرمایه‌گذاری‌های اضافی بسیار بالایی را می‌طلبد که باید آن را به مجموع سرمایه‌گذاری‌ها اضافه کرد. براساس پلان مربوط به پروژه CASA-1000، گذرگاه سالنگ مسیر انتقال لین HVDC برای پروژه CASA-1000 نیز خواهد بود، و ساخت یک لین سوم در امتداد گذرگاه سالنگ اگر غیر ممکن نباشد بسیار مشکل خواهد بود.

ب- ساخت تمام لین‌های انتقال برق به کابل در یک کریدور و مسیر، خطر از دست دادن تمام انرژی برق به منطقه کابل و سایر شهرهای جنوبی در اثر یک واقعه انفرادی را افزایش خواهد داد که نتایج نامطلوب بزرگی اقتصادی و اجتماعی در پی خواهد داشت.

ج- باید متذکر شد که پیشنهاد ما (شرکت فیشنر) برای انتقال جدید انرژی برق از هندوکش مسیر بامیان می‌باشد و هدف از آن این است که از ضررها و هزینه‌های اضافی قابل توجه‌ای که ممکن است با انتخاب مسیر سالنگ ایجاد شوند جلوگیری گردد.» (گزارش نهایی شرکت فیشنر، ۲۰۱۳، صفحه ۱۸ و ۱۹ بخش ۸ و صفحات ۱۶۸ و ۱۶۹)

۴. اما شرکت برشنا بر خلاف ماسترپلان برق افغانستان، نظرات تخریکی شرکت فیشنر را صرفاً به خاطر اقتصادی (مصرف و زمان کمتر) و بدون در نظر داشت مشکلات تخریکی و سایر مسایل اجتماعی مسیر سالنگ را انتخاب و ترجیح داده است.

۵. علاوه بر این در ماسترپلان فعلی انرژی برق، برخی از ولایات مثل ولایات غور، دایکندی و نورستان گنجانده نشده است که این موضوع با «عدالت اجتماعی، انکشاف متوازن و ایجاد یک جامعه مرفه» که در ماده ششم قانون اساسی مطرح شده است، هم‌خوانی نداشته و مورد قبول نیست و می‌باید در آن تجدید نظر بنیادی شود.

دو. دلایل تخریکی شرکت فیشنر برای انتخاب نکردن مسیر سالنگ

این شرکت برای عدم انتخاب مسیر سالنگ شش دلیل ذکر کرده است. (هرچند ممکن است برخی از آن‌ها با جابجایی خط انتقال برق کاسا ۱۰۰۰ از مسیر غیر سالنگ فعلاً کم‌رنگ شده باشد).

۱. دره سالنگ تنگ است و جای کافی برای سه لین برق وجود ندارد (لین برق کاسا حداقل ۵۰ متر و لین برق توتاپ حداقل ۱۰۰ متر عرض لازم دارد). به همین خاطر لازم است که قسمتی از لین برق از زیر زمین گذشته و پایه‌های برق فعلی باید جا به جا شوند.

۲. اگر تمام لین‌ها از سالنگ بیاید، خطر قطع برق و از دست دادن آن زیاد می‌شود. کافی است که یک پایه برق بیافتد تا برق قسمت جنوب هندوکش برای مدت طولانی قطع گردد. خطر برف کوچ و زلزله و یخ زدگی در سالنگ بسیار بالا است. (چنان‌که در آخر زمستان سال گذشته (۱۳۹۳) چند پایه برق انتقال برق در سالنگ توسط برف کوچ تخریب گردید و در نتیجه شهر کابل و هم‌چنین شهرک‌های صنعتی پایتخت نزدیک به دو ماه با بی‌برقی و قطع آن مواجه گردید و خسارات سنگین اقتصادی بر مردم و شرکت‌های تولیدی وارد شد).

۳. کارهای ساختمانی مربوط به خط انتقال زیاد است. قسمتی از لین باید از زیر زمین عبور کند که خود به خود باعث افزایش هزینه و طولانی شدن زمان می‌شود.

۴. در نهایت، انتقال سه لین برق از سالنگ، از نظر تخریکی بسیار سخت و حتا غیر ممکن است.

۵. هم‌چنین قرار است که دو بند آب در دره سالنگ و غوربند برای انتقال و استفاده در کابل جدید (ده سبز)، ساخته شود، این موضوع سبب اختلال بیشتر در شبکه و مسیر انتقال برق از دره سالنگ خواهد شد.

۶. به لحاظ قابلیت اطمینان شبکه‌ی برق (Grid Reliability) و هم‌چنین مسایل امنیتی، عبور دادن هر سه لین برق فشار قوی شمال به جنوب افغانستان که از شریان‌های اصلی تأمین کننده‌ی انرژی افغانستان و منطقه محسوب می‌شوند، از یک مسیر صحیح نمی‌باشد.

سه. دلایل تخریکی شرکت فشنر برای انتخاب کردن مسیر بامیان

به چند دلیل مسیر بامیان نسبت به مسیر سالنگ برتری دارد هرچند ممکن است مقدار هزینه آن چند میلیون

دالر افزایش یابد. شرکت فیشنر شش دلیل برای ترجیح مسیر بامیان بر سالنگ برشمرده است.

۱. از مشکلات مربوط به دره سالنگ دوری می‌کنیم.
۲. استفاده از کارخانه تولید برق از زغال‌سنگ دره‌صوف و اشیسته بامیان در آینده نه چندان دور. (الف) این دو معدن زغال‌سنگ، جزئی از پکیج معدن‌های آهن حاجی‌گگ و مس عینک می‌باشد. بنابراین انتقال برق از بامیان سبب تسریع در بهره‌برداری از این دو معدن می‌گردد.
- ب) اگر بخواهیم بعداً یک لین جداگانه از کابل به این دو معدن زغال‌سنگ و معدن آهن حاجی‌گگ و مس عینک کشیده شود، هزینه‌اش بسیار زیاد شده و افغانستان باید از بودجه ملی خود و یا شرکت‌های سرمایه‌گذار در دو معدن آهن حاجی‌گگ و مس عینک سرمایه‌گذاری نماید که سبب می‌شود، دولت این معدن‌ها را با قیمت پایین‌تری به شرکت‌های خارجی واگذار نماید.

۳. بخش اعظم برق تولیدی در داخل افغانستان از طریق بندهای برق آبی (Hydropower) تولید می‌شود و چون این نوع تولید برق در فصل زمستان کاهش می‌یابد، ما شاهد کمبود برق در زمستان خواهیم بود. راه حل این مشکل ورود هر چه عاجل تر برق تولیدی از منابع حرارتی (گاز و زغال سنگ) به شبکه‌ی برق افغانستان می‌باشد.

۴. معدن آهن حاجیگگ و مس عینک لوگر به طور مستقیم به شبکه برق سراسری وصل می‌گردد که سبب تسریع در استخراج مواد معدنی این دو معدن بزرگ افغانستان می‌گردد.

۵. ضریب خطر و ریسک قطع برق برای کابل و ولایات که از این طریق برق آن‌ها تأمین می‌گردد، کاهش می‌یابد.

۶. مطابق اهداف تعیین شده در پلان استراتژیک انکشافی دولت افغانستان (ANDS) و ماسترپلان برق افغانستان (APSMP)، بخش‌های بیشتری از افغانستان به شبکه سراسری برق وصل می‌گردد.

چهار. مسیر بامیان و ایجاد فرصت‌ها

۱. با توجه به انتقال لین برق از مسیر بامیان دو معدن بزرگ زغال سنگ دره صوف، بامیان و معدن آهن حاجیگگ در مسیر قرار گرفته و زمینه برای استخراج آن فراهم می‌گردد. در حال حاضر امتیاز تولید برق از معادن زغال سنگ دره صوف و بامیان به عنوان ضمیمه‌های قراردادهای استخراج معادن آهن حاجیگگ و مس عینک لوگر که از بزرگ‌ترین معادن کشور می‌باشند، به شرکت‌های برنده‌ی این قراردادهای واگذار شده است. اما به دلیل نبود زیر ساخت‌های موجود در معادن زغال سنگ و سایر مشکلات، این شرکت‌ها خواهان اصلاح قراردادهای شده‌اند. نبود امکانات انتقال برق در این مسیر از علل اصلی تأخیر در اجرای این پروژه‌های بزرگ ملی است. برای اجرایی شدن این پروژه‌های ملی، نیاز است که در کوتاه‌ترین زمان ممکن، لین انتقال برق در این مسیر ساخته شود. بر اساس مطالعات انجام شده توسط شرکت فشنر، عبور خط انتقال توتاپ (۵۰۰ کیلوولت) از مسیر بامیان بهترین فرصت برای رفع این نیازمندی می‌باشد.

۲. پروژه خط ۵۰۰ کیلوولت یک پروژه ملی است که از ولایات مختلف افغانستان عبور نموده و هدف آن تأمین برق ولایات مختلف است نه یک پروژه صرفاً تجاری. اگر تنها نگاه اقتصادی و تجاری، معیار انتخاب این خط انتقال بود نزدیک‌ترین راه از بندر آقینه به سمت کابل و مناطق جنوبی، ولایت سرپل، بامیان و کابل بود نه مسیر طولانی، جوزجان، بلخ، سمنگان، بغلان و کابل. از سوی دیگر با عبور شاهراه انرژی توتاپ از این مسیر، براساس

مطالعات شرکت‌های سی ان سی و فشنر، خود به‌خود زمینه تولید و فروش برق برای شرکت‌های بزرگ و کوچک سکتور خصوصی افغانستان فراهم می‌گردد.

۳. آنچه از مطالعات اسناد "شرکت برشنا" و استدلال مسئولان این شرکت، به دست می‌آید، عمده دلیل اظهار شده مسایل اقتصادی و تفاوت هزینه دو مسیر می‌باشد و دلایل تخیلی نادیده گرفته شده است. اما به نظر می‌رسد که دلیل دیگری نیز در میان باشد که شرکت برشنا این قدر اصرار بر کشیدن حداقل دو لین انتقال برق از مسیر پر ریسک مثل سالنگ اصرار دارد. علاوه بر این در انتخاب مسیر سالنگ برای دو لین انتقال برق (۲۲۰ کیلوولت فعلی و ۵۰۰ کیلوولت برق وارداتی از ترکمنستان و هم‌چنین کاسا ۱۰۰۰ از مسیر خاواک پنجشیر) از شمال به مرکز و جنوب کشور توازن انکشاف و عدالت اجتماعی و وصل شدن ولایات مرکزی به لین انتقال برق سرتاسری نادیده گرفته شده است که امید است رییس جمهور محترم توجه جدی به این موضوع حیاتی بنماید.

پنج. ارزیابی اقتصادی

۱. با توجه به این که بر اساس پیشنهاد شرکت فیشنر، ساب‌استیشن کابل از چمتله به ارغندی انتقال یافته است (به پیشنهاد ماسترپلان تهیه شده توسط این شرکت) مسیر انتقال از بامیان نسبت به دره سالنگ، حداکثر ۸۸ کیلومتر طولانی‌تر می‌گردد. البته اگر فاصله ساب‌استیشن چمتله تا ارغندی که در حدود ۲۵ کیلومتر است، کم شود، تفاوت دو مسیر در حدود ۶۳ کیلومتر خواهد شد.
۲. هزینه انتقال برق از مسیر بامیان با در نظر داشت تغییرات به وجود آمده در محل انتهایی لین (ارغندی به جای چمتله)، با هزینه‌ی انتقال برق از مسیر سالنگ تفاوت ناچیزی دارد.
۳. علاوه بر انتخاب مسیر پل خمی - بامیان - ارغندی برای لین توتاپ، فاصله لین‌های کابل - قندهار و کابل - لوگر (مس عینک) هر کدام ۳۰ کیلومتر کوتاه‌تر می‌شود.
۴. هزینه انتقال لین برق توتاپ را بانک انکشاف آسیایی به صورت گرن (کمک بلاعوض) می‌پردازد.
۵. با اتصال استیشن‌های برق حرارتی دره صوف و بامیان و هم‌چنین دو معدن آهن حاجیگک و مس عینک به شبکه برق سراسری، توسعه و انکشاف اقتصادی افغانستان سرعت بیشتری خواهد گرفت.

۶. ساخت سرک دره‌شکاری از پل خمري به باميان برخي از مشكلات ترانسپورتي و حمل و نقل لوازم خط انتقال برق را به خوبي مرتفع مي‌نمايد و صعب‌العبور بودن مسير پل خمري به باميان و از باميان به کابل به مراتب کم‌تر از مسير سالنگ خواهد بود.
۷. بر بنیاد معلومات ماسترپلان وزارت انرژی و آب که برای ۲۰۱۵ و ۲۰۲۰م در نظر گرفته شده است، تفاوت هزینه مسیرهای باميان و سالنگ خیلی معنادار نیست.

نام پروژه	طول به کیلومتر	هزینه به دالر
لین انتقال S.C- 500 KV ارغندی الی پل خمري از مسير سالنگ	۲۹۶.۳	۱۱۲،۹۵۴،۰۰۰
لین انتقال S.C- 500 KV پل خمري الی باميان	۱۸۰	۶۸،۴۰۰،۰۰۰
لین انتقال S.C- 500 KV باميان الی ارغندی	۱۳۷	۵۲،۰۶۰،۰۰۰
مجموع طول و هزینه مسير پل خمري الی باميان و باميان الی ارغندی	۳۱۷	۱۲۰،۴۶۰،۰۰۰
تفاوت هزینه و طول این دو مسير طبق برآورد	۲۰.۷	۷۵۰۶،۰۰۰

هرچند مسئولان برشنا شرکت تفاوت هزینه مسیر باميان و سالنگ را بین ۲۴ تا ۳۴ میلیون دالر بیشتر برآورده کرده است، بر فرض که این مقدار هزینه هم بیشتر داشته باشد، باتوجه به مزایایی تخنیکي و دوری از ریسک قطعی برق به طور هم‌زمان و تحقق عدالت اجتماعی هزینه زیادی نمی‌باشد و باید این شرکت مسایل فوق را مدنظر بگیرد.

شش. نتیجه‌گیری

با توجه به توضیحات فوق، اسناد سروی تخنیکي موجود از طرف شرکت فیشنر و عنایت ویژه دولت وحدت ملی به پروژه‌های زیر بنایی و ملی، پروژه فعلی شرکت برشنا در مورد انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از دشت الوان پل خمري به کابل از مسير سالنگ، از نگاه تخنیکي و اقتصادی توجیه معقول ندارد و در مغایرت با منافع ملی، انکشاف متوازن، عدالت اجتماعی و سایر ارزش‌های مندرج قانون اساسی افغانستان بوده و مورد تأیید ما نمی‌باشد و مردم مناطق مرکزی نیز بارها مخالفت خود را با آن ابراز داشته و خواسته‌های معقول خود را با حکومت شریک ساخته‌اند و اکنون می‌بایست وزارت محترم انرژی و آب و شرکت محترم برشنا در ماسترپلان خود تجدید نظر نمایند (زیرا همان‌گونه که اشاره شد، برخی از ولایات در این ماسترپلان گنجانده نشده‌اند) و لین سوم انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از پل خمري به کابل از مسير باميان را اجرایی سازد تا از تمرکز خطوط متعدد انتقال برق در یک مسير پر حادثه‌ای مثل سالنگ جلوگیری گردد.

سرور دانش

معاون دوم رئیس جمهوری اسلامی افغانستان

۱۳۹۴/۱۰/۱۳

۳. گزارش کمیته تخنیکي لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت پل خمري - کابل

۲۰ حوت ۱۳۹۴

اشاره: پس از انتشار و رسانه‌ای شدن نامه معاون دوم ریاست جمهوری در تاریخ ۱۳۹۴/۱۰/۱۸، کمیته تخنیکي با حضور نمایندگان دفتر معاونت دوم ریاست جمهوری، دفتر معاونت دوم ریاست اجراییه، شرکت برشنا و وزارت امور خارجه با مسئولیت وزارت انرژی و آب تشکیل شد و پس از دو ماه گزارش نهایی آن آماده و به کابینه ج.ا.ا فرستاده شد. البته برخی مواردی که در آخرین جلسه این کمیته مطرح شد و مورد توافق همه اعضا قرار نگرفت، تحت عنوان نظر شرکت برشنا و یا نماینده/ کارشناس تخنیکي دفتر معاونیت دوم ریاست جمهوری آمده است. (برای آگاهی بیشتر به گزارش مربوط در بخش اول مراجعه شود.)

گزارش کمیته:

مقدمه:

مطابق ماستر پلان بیست ساله برق کشور (۲۰۱۲ تا ۲۰۳۲) که توسط شرکت فیشنر تهیه شده بود، مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت ترکمنستان بعد از ساب‌استیشن پل خمري از مسیر دوشی - بامیان و وردک به ساب‌استیشن ارغنده در شهر کابل تعیین شده و پلان‌های تخنیکي و مالی برق‌رسانی به ولایات‌های مختلف کشور بر این اساس بود.

بعد از ارایه ماستر پلان و تأیید آن، در سال ۲۰۱۳، شرکت برشنا و بانک انکشاف آسیایی بر اساس جلسه ۱۱ و ۱۲ فبروری ۲۰۱۳ در شهر اشتوتگارت جرمنی، (در این جلسه نمایندگان وزارت انرژی و آب، بانک انکشاف آسیایی و شرکت برشنا، وزارت مالیه و سایر همکاران بین‌المللی حضور داشتند) از شرکت فیشنر خواستند تا علاوه بر مسیر دوشی - بامیان - وردک مسیر سالنگ را نیز مطالعه نموده و امکان احداث لین ۵۰۰ کیلوولت در این مسیر را نیز به شکل مقایسوی با مسیر دوشی - بامیان - وردک بررسی نماید.

پس از انتشار این گزارش مقایسوی، اسناد داوطلبی پروژه توسط شرکت فیشنر و به درخواست شرکت برشنا برای احداث لین برق ۵۰۰ کیلوولت از مسیر سالنگ تهیه و داوطلبی برگزار شد.

پس از ارایه اسناد داوطلبی پروژه به کمیته ملی تدارکات، مسیر این لین مورد پرسش کمیته‌ی محترم ملی تدارکات قرار گرفت. براساس هدایت اداره‌ی محترم امور ریاست جمهوری، جلسه مشترک با حضور وزیر محترم انرژی و آب، ریاست محترم شرکت برشنا در دفتر معاونیت دوم ریاست جمهوری برگزار گردید. در این جلسه تصمیمات ذیل اتخاذ شد:

- پروسه داوطلبی پروژه متوقف گردد.
- کمیته تخنیکي مشکل از وزارت انرژی و آب، شرکت برشنا، دفتر معاونیت دوم ریاست جمهوری و دفتر معاونیت دوم ریاست اجرائیه و وزارت‌های مربوطه تشکیل گردد.
- گزارش کار کمیته تخنیکي به کابینه محترم دولت جمهوری اسلامی افغانستان غرض تصمیم‌گیری نهایی ارایه گردد.

در تاریخ ۲۲ جدی ۱۳۹۴ اولین جلسه به ریاست جلال‌آب محترم وزیر انرژی و آب و با اشتراک نمایندگان محترم ادارات مربوطه برگزار گردید.

در این جلسه نماینده بانک انکشاف آسیایی پرزنتیشن خود را در باره این پروژه ارایه نمود که مورد قبول اعضای کمیته قرار نگرفته و مطابق تصمیم جمعی در این جلسه، قرار بر آن شد تا جلسه بعدی تخنیکي در روزهای آینده در وزارت انرژی و آب و با حضور اعضای کمیته برگزار گردد.

در تاریخ ۲۸ جدی ۱۳۹۴ دومین جلسه تخنیکي به ریاست معین محترم انرژی وزارت انرژی و آب و با حضور نمایندگان محترم ادارات مربوطه برگزار گردید.

در این جلسه، در مورد چارچوب و گزارش کاری کمیته تخنیکي موافقه شده و بحث همه جانبه در مورد مقایسه تخنیکي و اقتصادی بین هر دو مسیر صورت گرفت.

پس از این جلسه، گزارش تخنیکي اولیه توسط وزارت انرژی و آب تهیه شده و برای اخذ نظریات نهایی اشتراک کنندگان به آن‌ها ارسال شد.

پس از دریافت نظریات نهایی اعضای محترم کمیته تخنیکي، بنا بر هدایت معاونیت محترم دوم ریاست جمهوری، سومین جلسه کمیته تخنیکي در تاریخ ۲۰ حوت ۱۳۹۴ به ریاست معین محترم انرژی وزارت انرژی و آب و اشتراک سایر اعضا برگزار گردید.

در این جلسه، با بحث همه جانبه تخنیکي و اقتصادی، گزارش نهایی جهت ارایه به کابینه محترم دولت جمهوری اسلامی افغانستان تهیه گردید.

لیست اشتراک کنندگان در جلسات فوق در ضمیمه می‌باشد.

متن گزارش کمیته تخنیکي

الف) مقایسه تخنیکي دو مسیر

برای انجام مقایسه تخنیکي مسیر بامیان و مسیر سالنگ به منظور انتقال لین ۵۰۰ کیلو ولت، شاخص‌های ذیل در نظر گرفته شد:

۱. قابلیت اطمینان شبکه برق

شرکت‌های برق و لین‌های هوایی انتقال برق یک بخش اساسی از اقتصاد کشورها به شمار می‌آیند. اگر خدماتی که توسط آن‌ها فراهم می‌شود، قطع شود، منجر به از دست دادن سود این شرکت‌ها و خسارات بیشتری در تولید ناخالص داخلی کشور می‌شود. اگر قطعی‌ها مرتباً اتفاق بیفتد، منجر به از دست دادن اعتماد سرمایه‌گذاری می‌شوند که نتیجه آن آسیب بیشتر به انکشاف اقتصادی کشور می‌باشد.

در حال حاضر قسمت اعظم برق مورد نیاز در شبکه توزیع برق فعلی کابل، از طریق لین ۲۲۰ کیلوولت دو مداره موجود که از مسیر سالنگ عبور کرده است، تأمین می‌گردد.

عبور لین ۵۰۰ کیلوولت جدید از مسیرهای متفاوت الکتریکی و جغرافیایی برای انتقال برق از شمال به پایتخت و جنوب کشور، قابلیت اطمینان شبکه برق کشور را بالا برده و در نتیجه احتمال آسیب پذیری و قطعی برق را در پایتخت و ولایات جنوبی و جنوب شرقی کشور به پیمانه قابل توجهی کاهش خواهد داد.

۲. دو مداره شدن لین ۵۰۰ کیلوولت

بنابر معلومات ارائه شده توسط شرکت برشنا، تصمیم‌گیری در باره مطالعه هر دو مسیر بامیان و سالنگ در یکی از جلسات مربوط به ماستر پلان در اشتوتگارت جرمنی با حضور داشت نمایندگان شرکت برشنا، وزارت انرژی و آب، وزارت مالیه و دونه‌ها اتخاذ شده است.

در مطالعات امکان‌سنجی این پروژه که توسط شرکت فیشنر و بنا به درخواست بانک انکشاف آسیایی و شرکت برشنا تهیه شده است، سه پیشنهاد مختلف را برای اجرای این پروژه مطالعه شده است. قیمت‌های هر سه پیشنهاد برای هر کدام از دو مسیر در جدول ذیل برآورد شده است:

ردیف	پیشنهاد	هزینه‌ی پروژه در مسیر سالنگ (دالر)	هزینه‌ی پروژه در مسیر بامیان (دالر)
۱	لین ۵۰۰ کیلوولت تک مداره (سرکت)	۹۶,۹۸۳,۸۴۳	۱۲۴,۳۷۹,۲۹۴
۲	تاورها دو مداره – لین تک مداره (سرکت)	۱۲۰,۹۵۱,۶۴۰	۱۵۵,۳۵۸,۱۲۸
۳	لین ۵۰۰ کیلوولت دو مداره (سرکت)	۱۶۰,۷۱۶,۳۹۶	۲۰۶,۷۵۴,۸۳۱

از بین پیشنهادات مطالعه شده، اجرای پیشنهاد دوم در مسیر سالنگ، انتخاب و علت آن کمبود بودجه عنوان شده است.

از دیدگاه تخریکی و اقتصادی، جدا از انتخاب هر کدام از مسیرها، اجرای پروژه به صورت دو مداره انتخاب مناسب تری خواهد بود، چون در آینده برای اجرای مدار دوم مجبور به قطع برق در لین ۵۰۰ کیلوولت خواهیم بود و این، هزینه‌های بسیار بیشتری را تحمیل خواهد کرد.

۳. تغییر در ماسترپلان و مطالعات سیستم برق کشور

محاسبات، تحلیل‌های سافت‌ویری شبکه‌ی برق کشور و متعاقباً برنامه‌ریزی‌ها در ماسترپلان برق کشور که با کمک بانک انکشاف آسیایی انجام شده است، با در نظر داشت عبور لین ۵۰۰ کیلوولت از مسیر بامیان تهیه و تدوین شده است. تغییر مسیر این پروژه، باعث تغییرات در این مطالعات شده و نیازمند بررسی تأثیرات تخریکی و تغییرات در مطالعات سیستم برق کشور می‌باشد. این موضوع در گزارش امکان‌سنجی پروژه که توسط شرکت فشنر و به درخواست بانک انکشاف آسیایی و شرکت برشنا تهیه شده است، نیز انعکاس یافته است.

۴. برق‌رسانی به ولایات کشور

یکی از مهم‌ترین تأثیرات تغییر مسیر این پروژه، تغییر پلان‌های انکشافی شبکه‌ی برق کشور می‌باشد که پیامد مستقیم آن تغییر برنامه زمانی و مالی پلان انکشافی سیستم برق کشور و برق‌رسانی به ولایات کشور می‌باشد. ولایت‌های بغلان، پروان، پنجشیر، کاپیسا، سمنگان، بامیان، وردک و کابل در نزدیکی این پروژه قرار دارند که خوش‌بختانه تاکنون پلان‌های انکشافی برای اتصال اکثر قریب به اتفاق ولایت‌های مذکور به شبکه برق کشور عملی شده و بعضاً در مراحل پایانی قرار دارد. اما در ماسترپلان موجود برق کشور در این میان برای ولایت بامیان به‌جز انتقال برق لین برق ۵۰۰ کیلوولت ترکمنستان، پلان دیگری وجود ندارد. در پلان‌های انکشافی جدید برق‌رسانی به ولایت بامیان از پشته سرخ در نظر گرفته شده است.

در ماسترپلان تهیه شده توسط شرکت فیشنر، در مسیر بامیان، به جز سب‌استیشن‌های ابتدایی پروژه در پل خمیری و ساب‌استیشن انتهایی در ارغنده کابل، سه ساب‌استیشن دیگر نیز بر روی این لین در مراحل مختلف زمانی احداث خواهد شد.

- ساب‌استیشن اشپشته برای اتصال منابع تولید برق داخلی از زغال سنگ (اشپشته و دره‌صوف)
- ساب‌استیشن توپچی برای برق‌رسانی به ولایت بامیان
- ساب‌استیشن معدن حاجی گنگ در ولایت وردک

در اسناد داوطلبی فعلی که بر اساس عبور لین از مسیر سالنگ تهیه شده است، فقط دو ساب‌استیشن پل خمیری و ارغنده در نظر گرفته شده است.

۵. حداقل عرض لازم برای کاریدور لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت (Right Of Way)

مطابق اسناد موجود، کاریدور اختصاص یافته برای احداث این لین برق ۵۰۰ کیلوولت، باید حداقل ۵۰ متر عرض داشته باشد. عدم رعایت این استاندارد و نزدیکی دو لین انتقال برق ولتاژ بلند، هم امکان بروز حوادث را افزایش

خواهد داد و هم باعث ایجاد خطرات در زمان انجام امورات حفظ و مراقبت خواهد شد. براساس اسناد داوطلبی، در اجرای پروژه در مسیر سالنگ، غلبه بر محدودیت‌های کاریدور برای لین انتقال برق یکی از مشکلات مهم در دیزاین تاورهای جدید است. فاصله لین جدید تا لین ۲۲۰ کیلوولت موجود در دیزاین ۵۰ متر در نظر گرفته خواهد شد.

هم‌چنان ساحه باید سروی شود که آیا باید فاصله کمتری در نظر گرفته شود یا نه. ارزیابی‌های جیومتریکی اولیه نشان می‌هند که در جاهایی که ضرورت باشد، تاورها می‌توانند در فاصله حداقلی ۳۵ متری (مرکز به مرکز) احداث شود.

۶. طول مسیر لین انتقال برق

طول مسیر برای احداث لین انتقال برق یکی دیگر از مسایل تأثیرگذار در این پروژه است. سه گزارش مختلف در دسترس هست که طول لین انتقال برق در هر کدام از آنها متفاوت می‌باشد. این اختلاف ناشی از عدم انجام سروی تخنیکی در هر دو مسیر می‌باشد.

پس از بررسی اسناد مختلف، طول‌های هر دو مسیر بامیان و سالنگ در جدول ذیل ترتیب شده است:

نام سند	طول مسیر بامیان به کیلومتر	طول مسیر سالنگ به کیلومتر	اختلاف طول دو مسیر به کیلومتر
ماسر پلان سکور برق افغانستان-آپریل ۲۰۱۳	۲۸۸.۳	۲۲۸.۴	۵۹.۹
گزارش مقایسوی مسیرهای سالنگ و بامیان شرکت فیشنر - مارچ ۲۰۱۳	۲۹۶.۳	۲۱۶.۵	۷۹.۸
وزارت انرژی و آب- جنوری ۲۰۱۶ (سروی از طریق نقشه‌های گوگل)	۲۷۱	۲۱۰	۶۱

۷. ضایعات در لین‌های انتقال برق کشور

به‌طور کلی در صورت بهره‌برداری و حفظ و مراقبت استاندارد از لین‌های انتقال برق ولتاژ بلند، ضایعات در لین‌های انتقال برق ولتاژ بلند، ناچیز و قابل صرف نظر کردن می‌باشد. نوعیت کیبل، طول لین انتقال برق، سطح ولتاژ و مقدار برق انتقال داده شده از لین، از مهم‌ترین عوامل تعیین کننده مقدار ضایعات در یک لین انتقال برق می‌باشد.

بدین لحاظ در ادامه، دو لین انتقال مختلف برای برق‌رسانی به ولایت بامیان از منظر مقدار ضایعات مورد مقایسه قرار گرفته‌اند:

در یک مرجع مورد توافق اعضای کمیته آمده است که در صورت انتقال ۱۰۰۰ مگاوات برق توسط یک لین انتقال ۵۰۰ کیلوولت (دو باندل)، در هر ۱۶۰ کیلو متر ۱.۳ فیصد ضایعات خواهیم داشت.

بنابراین افزایش طول لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت به دلیل برق‌رسانی به ولایت بامیان، بر مبنای این محاسبه، باعث مقداری افزایش در ضایعات خواهد شد، که به صورت تقریبی در جدول ذیل آمده است:

ملاحظات	فیصدی ضایعات	افزایش طول لین ۵۰۰ کیلوولت در مسیر بامیان (کیلومتر)
× لین انتقال ۵۰۰ کیلوولت در این پروژه، با ۳ باندل اجرا خواهد شد.	۰.۴۸٪	۶۰
× مقدار برق عبوری از این لین مطابق قرارداد با ترکمنستان تا سال ۲۰۲۷، ۳۰۰ مگاوات خواهد بود.	۰.۶۴٪	۸۰

با فرض ثابت بودن دیگر عوامل، هر چه ولتاژ لین‌های انتقال بلندتر باشد، ضایعات در طول آن لین کمتر خواهد بود، ضایعات در طول لین‌های ۵۰۰ کیلوولت به مراتب کمتر از ضایعات در لین‌های ۲۲۰ کیلوولت است. فیصدی ضایعات در لین انتقال برق ۲۲۰ کیلوولت از ساب‌استیشن پشته سرخ ولایت پروان تا ولایت بامیان، بیشتر از فیصدی‌های موجود در جدول فوق خواهد بود.

ملاحظات	فیصدی ضایعات	طول لین انتقال ۲۲۰ کیلوولت دو مداره از پروان تا بامیان (کیلومتر)
× لین انتقال ۲۲۰ کیلوولت دومداره، توانایی انتقال ۳۰۰ مگاوات برق را دارد.	۳٪	۱۲۰

۸. حفظ و مراقبت

یکی از عوامل قابل مقایسه برای هزینه‌های حفظ و مراقبت لین‌های انتقال ولتاژ بلند در دو مسیر متفاوت، شرایط آب و هوایی (متوسط درجه دما در طول سال و میزان بارش‌ها و برف)، طول هر کدام از

مسیرها و امنیت راه‌ها می‌باشند. بر اساس تصمیم جمعی کمیته تخنیکی، هر کدام از مسیرها برتری‌ها و ضعف‌هایی دارند ولی با در نظر داشت همه عوامل می‌توان نتیجه گرفت که از دیدگاه هزینه‌های حفظ و مراقبت سالانه، دو مسیر بامیان و سالنگ دارای شرایط تقریباً برابر می‌باشند.

شرکت برشنا:

طویل بودن مسیر بامیان و نبود سرک اسفالت مصارف حفظ و مراقبت در مسیر بامیان نظر به سالنگ بالا خواهد بود.

کارشناس دفتر معاونیت دوم ریاست جمهوری:

هم‌چنین بر اساس گزارش مقایسه دو مسیر، در بخش (7.5 Operational Analysis) حتا بعد از این که قرار شده نوع پایه‌ها در سالنگ دیزاین محکم‌تری نسبت به پایه‌های نورمال داشته باشد، نمره خطر و ریسک ۳ و نمره خطر و ریسک برای مسیر بامیان ۲ می‌باشد. یعنی حفظ و مراقبت در مسیر سالنگ ۳۰ فیصد نسبت به مسیر بامیان سخت است. تجربه برف کوچ سال ۱۳۹۳ در کوتل سالنگ و تخریب پایه برق که حدوداً ۵۵ روز طول کشید تا پایه‌ها تعمیر گردد و برای مدت قابل توجهی حتا دسترسی به پایه‌ها به خاطر برف‌باری شدید، امکان نداشت نیز تأیید کننده گزارش فوق است.

۹. سهولت در انجام کارهای ساختمانی

هر کدام از مسیرهای مدنظر، بر اساس دو عامل سرک‌های دسترسی به هر کدام از پایه‌های برق و کندن کاری فونداسیون پایه‌های برق مورد مقایسه قرار گرفتند. طبیعی است که هر چه شرایط برای انجام کارهای ساختمانی سخت‌تر باشد، زمان انجام پروژه طولانی‌تر و قیمت آن بالاتر خواهد بود. برای دسترسی به پایه‌های برق، مجبور به احداث راه‌های فرعی هستیم، در ارتفاعات سالنگ نسبت به مسیر بامیان، احداث راه‌های فرعی دسترسی به پایه‌های برق سخت‌تر خواهد بود. با در نظر داشت واقعیت‌های متذکره، نظر جمعی کمیته تخنیکی در جدول ذیل انعکاس یافته است:

نام مسیر	فیصدی سهولت در انجام کارهای ساختمانی
مسیر بامیان	۶۰
مسیر سالنگ	۴۰

۱۰. امکان انتقال برق تولیدی از منابع داخلی و برق‌رسانی به معادن کشور

این پروژه برای انتقال دو سرکت ۵۰۰ کیلوولت دیزاین شده و تاورها هم بر این مبنا ساخته خواهند شد ولی فعلاً لین‌های یک سرکت آن نصب خواهد شد. بر این اساس بعد از ختم این پروژه، ۱۰۰۰

میگاووات و در آینده با نصب لین‌های سرکت دوم، می‌توان تا ۲۰۰۰ مگاوات برق را به وسیله این لین، انتقال داد.

با توجه به این که ساخت این لین‌های برق پر هزینه است، اجرای این پروژه با کمک بلاعوض بانک انکشاف آسیایی یک فرصت خوب را برای کشور ما به وجود آورده است تا با عبور این لین از مناطق نزدیک‌تر به منابع تولید برق داخلی و معادن بزرگ کشور زمینه انتقال برق از این منابع داخلی و هم‌چنان فراهم آوری انرژی لازم برای استخراج و پروسس معادن کشور را مهیا سازد.

با عبور این لین از مسیر بامیان، هم شبکه برق کشور به دو معدن بزرگ زغال‌سنگ دره‌صوف (ولایت سمنگان) و اشپشته (ولایت بامیان) نزدیکتر خواهد شد و هم با عبور از روی معدن حاجیگگ (ولایت وردک)، در آینده زمینه‌ی تغذیه‌ی انرژی برای استخراج آن فراهم است.

مطابق مطالعات امکان‌سنجی پروژه‌های تولید برق از منابع هایدروپاور باغ‌دره در ولایت کاپیسا، گلبهار در ولایت پنجشیر و سروبی در ولایت کابل عبور لین ۵۰۰ کیلوولت از مسیر سالنگ تأثیری بر این پروژه‌ها ندارد.

۱۱. حوادث طبیعی

چون لین‌های انتقال ولتاژ بلند برای طولانی مدت ساخته می‌شوند و از زیر ساخت‌های کشور محسوب می‌شوند، مطالعه امکان حوادث طبیعی از مهم‌ترین مراحل مسیریابی لین‌های انتقال ولتاژ بلند می‌باشد. مهم‌ترین عوامل و خطرات طبیعی تأثیرگذار در مسیریابی این پروژه‌ها در افغانستان، برف کوچ‌ها، زلزله و برف باری‌های شدید می‌باشد.

مطابق گزارش مقایسوی فیشتر میزان خطرات طبیعی در سالنگ بیشتر از مسیر بامیان می‌باشد.

۱۲. زمان تطبیق و زمان تدارکات

بر اساس اسناد موجود، طول لین در مسیر بامیان به صورت تقریبی بین ۶۰ تا ۸۰ کیلومتر بیشتر از طول لین در مسیر سالنگ است و این باعث افزایش زمان ساخت پروژه خواهد شد. شرکت فیشتر در مطالعات امکان‌سنجی و مسیریابی پروژه که در سال ۲۰۱۳ تهیه شده است، بیان داشته است که اجرای این پروژه در مسیر سالنگ به ۵۰ ماه و در مسیر بامیان به ۶۰ ماه زمان نیاز خواهد داشت.

با توجه به این که برای انتقال برق وارداتی از ترکمنستان به پایتخت و ولایت‌های دیگر کشور، چندین پروژه در مراحل مختلف تدارکاتی، دیزاین و اجرای کار ساختمانی می‌باشد، در صورت اجرای آن در مسیر بامیان، برای برگزاری دوباره پروسه داوطلبی به زمان بسیار بیشتری نیاز خواهیم داشت. براساس اظهارات نماینده شرکت برشنا (تجارب پروژه‌های گذشته با بانک انکشاف آسیایی)، در صورت

برگزاری دوباره پروسه داوطلبی پروژه توسط بانک انکشاف آسیایی، در حدود ۱۸ ماه زمان بیشتر مورد نیاز خواهد بود.

شرکت برشنا:

تأخیر ۱۰ ماهه‌ای که در صورت انتخاب مسیر بامیان به میان می‌آید، باعث تأخیر در انتقال برق ترکمنستان خواهد شد و باید برای حل آن چاره‌اندیشی شود. علاوه بر این تأسیسات شبکه برقی که شامل لین‌های انتقال ۲۲۰ کیلوولت از ارغنده الی ولایات شرقی و جنوبی و سب استیشن‌های متعدد که از مساعدت‌های کشور ایالات متحده آمریکا تمویل می‌گردد الی آخر سال ۲۰۱۷ به اتمام می‌رسد، در صورت زمان‌گیر شدن ساخت لین برق ۵۰۰ کیلوولت از پل خمیری الی ارغنده منبع دیگری جهت برق‌رسانی به این ولایات وجود نخواهد داشت و به احتمال قوی، نبود انرژی برق برای مدت طولانی، این تأسیسات در معرض تخریب و یا سرقت از سوی افراد غیر مسئول قرار بگیرد. هم‌چنان رفع کمبود انرژی در شهر کابل لاینحل باقی خواهد ماند.

کارشناس دفتر معاونیت دوم ریاست جمهوری:

در صورتی که حتی اگر مسیر سالنگ انتخاب شود، بازهم به احتمال قوی، در اثر نبود انرژی برق برای مدت طولانی، این تأسیسات در معرض تخریب و یا سرقت از سوی افراد غیر مسئول قرار بگیرد. دلیل شرکت برشنا که تأسیسات احداث شده در مسیر کابل - غزنی، کابل - لوگر مورد سرقت و تخریب قرار می‌گیرد یک بحث احتمالی است. آیا اگر برق ۱۰ ماه زودتر در این مسیرها جریان یابد، احتمال تخریب این پایه‌ها وجود نخواهد داشت؟ اگر شرکت محترم برشنا این همه دغدغه برق‌رسانی به شهروندان کشور را دارد چرا نمی‌تواند از پایه‌های فعلی برق در سالنگ که سال گذشته نزدیک به ۵۵ روز به خاطر یک برف کوچ، برق شهر کابل قطع گردید و امسال به خاطر قطع یک برج برق در دند غوری نزدیک به ۲۸ روز کابل با خاموشی روبرو گردید، محافظت نماید؟.

۱۳. استملاک زمین

استملاک زمین برای احداث پروژه در هر دو مسیر بامیان و سالنگ، باید باتوجه به طول مسیر و قیمت زمین در نظر گرفته شود.

۱۴. امنیت

امنیت نیز از عوامل تأثیرگذار در انتخاب مسیر می‌باشد، که باید در نظر گرفته شود.

ب) مقایسه اقتصادی دو مسیر

برای انجام مقایسه اقتصادی بین مسیرهای بامیان و سالنگ جهت ساخت لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت، دو نوع مقایسه مورد توافق جمعی کمیته قرار گرفت:

۱. مقایسه بین دو مسیر بر اساس هزینه ساخت لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت

۱.۱. در جدول ذیل قیمت کلی پروژه لین ۵۰۰ کیلوولت در صورت اجرای آن در هر یک از دو مسیر بامیان و سالنگ، محاسبه شده است. (قیمت‌ها برای پیشنهاد دوم، یعنی اجرای تاورها برای لین دو مداره و اجرای یک مدار می‌باشد).

اسناد	مسیر	طول مسیر (کیلومتر)	قیمت فی کیلومتر (هزار دالر)	قیمت کل (پروژه دالر)	تفاوت قیمت پروژه (دالر)
ماستر پلان سکتور برق کشور	سالنگ	۲۲۸.۴	۴۹۸.۶۱	۱۱۳٬۸۱۲٬۵۲۴	۲۱٬۰۴۱٬۸۷۶
	بامیان	۲۸۸.۳	۴۶۸	۱۳۴٬۹۲۴٬۴۰۰	
گزارش شرکت فیشنر - ۲۰۱۳	سالنگ	۲۱۶.۵	۵۵۸.۶	۱۲۰٬۹۵۱٬۶۴۰	۳۴٬۴۰۶٬۴۸۸
	بامیان	۲۹۶.۳	۵۲۴.۳	۱۵۵٬۳۵۸٬۱۲۸	
وزارت انرژی و آب - ۲۰۱۶	سالنگ	۲۱۰	۵۵۸.۶	۱۱۷٬۳۰۶٬۰۰۰	۲۴٬۷۷۹٬۳۰۰
	بامیان	۲۷۱	۵۲۴.۳	۱۴۲٬۰۸۵٬۳۰۰	

۲. مقایسه هزینه برق‌رسانی به ولایت بامیان، در صورت عبور لین ۵۰۰ کیلوولت از هر کدام از دو مسیر

۱.۲. در این قسمت، هزینه‌های برق‌رسانی به ولایت بامیان با دو فرض عبور لین ۵۰۰ کیلوولت از مسیر بامیان و از مسیر سالنگ، محاسبه و باهم مقایسه شده‌اند: (مطابق تصمیم جمعی کمیته تخنیکی، قیمت‌ها بر اساس پروژه‌های گذشته که در کشور تطبیق شده است، می‌باشند).

۱.۱.۲. با فرض عبور لین ۵۰۰ کیلوولت از مسیر سالنگ، برای برق‌رسانی به ولایت بامیان باید از ساب‌استیشن پشته سرخ ولایت پروان استفاده شود. هزینه اجرای این پروژه در جدول ذیل محاسبه شده است:

پروژه	واحد	مقدار	قیمت واحد (میلیون دالر)	قیمت (میلیون دالر)
ساب‌استیشن ۲۲۰ کیلوولت در پشته سرخ	—	۱	۱	۱
لین ۲۲۰ کیلوولت دو سرکته	کیلومتر	۱۲۰	۰.۳	۳۶
ساب استیشن ۲۲۰ به ۲۰ کیلوولت (۱۶×۲ مگاوات آمپر)	—	۱	۱۲	۱۲
قیمت مجموعی				۴۹

۲.۱.۲. با فرض عبور لین ۵۰۰ کیلوولت از مسیر بامیان، برای برق‌رسانی به ولایت بامیان نیازمند احداث یک سب‌استیشن ۵۰۰/۲۲۰/۲۰ کیلوولت هستیم که هزینه‌های اجرای آن در جدول ذیل محاسبه شده است:

واحد	مقدار	قیمت واحد (میلیون دالر)	قیمت (میلیون دالر)
—	۱	۳۲	۳۲
سب استیشن ۵۰۰/۲۲۰/۲۰ کیلوولت (۵۰) مگاواولت آمپر ۵۰۰ به ۲۲۰ کیلوولت و ۱۶×۲ مگاواولت آمپر ۲۲۰ به ۲۰ کیلوولت)			۳۲
قیمت مجموعی			۳۲

برای برق‌رسانی به ولایت بامیان باید چند نقطه را در نظر گرفت:

- چون طول لین از مسیر بامیان ۶۰ الی ۸۰ کیلومتر اضافه می‌گردد تفاوت قیمت در حدود ۲۱ الی ۳۴ میلیون دالر خواهد بود.
- برای برق‌رسانی به ولایت بامیان اگر لین از مسیر سالنگ عبور نماید - ضرورت برای ایجاد یک سب‌استیشن ۲۲۰ به ۲۰ کیلوولت در ولایت بامیان می‌باشد هزینه آن ۴۹ میلیون دالر می‌شود. اگر لین از مسیر بامیان عبور نماید هزینه احداث یک سب‌استیشن جدید ۵۰۰/۲۲۰/۲۰ کیلوولت ۳۲ میلیون دالر خواهد شد. بناءً برق‌رسانی از طریق پشته سرخ ۴۹ میلیون دالر هزینه خواهد داشت و از طریق لین ۵۰۰ کیلوولت در مسیر بامیان، ۵۳ الی ۶۶ میلیون دالر (هزینه تفاوت بین دو مسیر + هزینه احداث سب‌استیشن) خواهد بود.

نظر شرکت برشنا و وزارت انرژی و آب

- ساخت لین انتقال و سب‌استیشن ۲۲۰ کیلوولت در بامیان مدت ۲۴ ماه زمان نیاز دارد در حالی که احداث سب‌استیشن ۵۰۰/۲۲۰/۲۰ کیلوولت ۳۰ ماه زمان می‌برد.
- در صورت انتقال انرژی به بامیان از لین ۲۲۰ کیلوولت از سب‌استیشن پشته سرخ (چاریکار) مناطق مرکزی می‌تواند با اضافه‌تر از سه منبع تغذیه گردد (تاجیکستان، ازبکستان، ترکمنستان و منابع داخلی)، در حالی که لین ۵۰۰ کیلوولت فقط منبع ترکمنستان را به بامیان وصل می‌سازد.

کارشناس دفتر معاونیت دوم ریاست جمهوری

- اگر قرار باشد که بعداً دو معدن زغال‌سنگ بامیان و سمنگان را از هر طریقی به شبکه برق سراسری

کشور وصل کنیم، براساس مطالعات فیشنر، نیاز به یک لین جداگانه داریم و لین ۲۲۰ کیلوولت نمی‌تواند برق تولید شده را وارد شبکه برق کشور نماید. هزینه این کار نیز محاسبه گردد.

• هم‌چنین اگر قرار باشد که معدن آهن حاجی‌گک را به شبکه برق سراسری کشور از هر مسیری وصل نماییم نیاز به لین برق داریم. هزینه این کار نیز محاسبه گردد.

• هم‌چنین قابلیت اطمینان شبکه برق کشور افزایش می‌یابد که به خاطر اهمیت بسیار بالا، قابل ارزش گذاری مالی نیست و با توجه به تجربه سال ۱۳۹۳ سالنگ، می‌تواند میلیون‌ها دالر در سال ارزش داشته باشد. قطعی برق در یک روز نه برای شرکت برشنا بلکه برای مصرف کنندگان و از همه مهم‌تر تولید کنندگان داخلی محاسبه گردد. به‌طور یقین قطعی یک هفته برق برای شهرک‌های صنعتی میلیون‌ها دالر خسارت دارد.

• پلان وزارت انرژی و آب و شرکت برشنا در باره پروژه‌ی لین ۲۲۰ کیلوولت و ساب‌استیشن از پشته سرخ ولایت پروان تا ولایت بامیان به لحاظ مالی و زمانی نامعلوم و نامشخص است.

ج) پیشنهادات

- از آن‌جایی که پروژه ۵۰۰ کیلوولت برق ترکمنستان یکی از منابع مهم و حیاتی انتقال انرژی به ولایات شمالی، پایتخت و ولایت (ولایات) هم‌جوارش، جنوبی و جنوب‌غربی می‌باشد، برای اجرای پروژه در مسیر بامیان، باید با تمویل کننده‌ی پروژه (بانک انکشاف آسیایی: Gov. of JAPAN & USAID) مذاکرات انجام شود و برای جلوگیری از تغییر پلان مالی آن‌ها، موافقت جانب آن‌ها برای شرایط جدید پروژه (افزایش زمان و هزینه) اخذ شود.

- در صورت اجرای پروژه در مسیر بامیان، برای جلوگیری از تأخیر در پروسه تدارکاتی، کمیته محترم تدارکات ملی شرایط را به گونه‌ای فراهم نماید تا بدون برگزاری مجدد پروسه داوطلبی، با شرکت برنده داوطلبی مذاکره انجام شده و پروژه را در مسیر بامیان اجرا نماید.

وزارت انرژی و آب پیشنهاد می‌نماید که در صورت اجرای لین برق ۵۰۰ کیلوولت از مسیر سالنگ، باید پروژه لین ۲۲۰ کیلوولت دو مداره از پشته سرخ ولایت پروان تا ولایت بامیان و ساب‌استیشن ۲۲۰ به ۲۰ کیلوولت در بامیان، هم‌زمان به شروع کار این پروژه، آغاز به کار نماید.

گزارش فوق با حضورداشت افراد ذیل در وزارت انرژی و آب نهایی گردید:

- انجنیر امان الله غالب، معین انرژی وزارت انرژی و آب
- انجنیر محمد همایون کوهستانی، ریاست برنامه‌های انرژی، وزارت انرژی و آب
- داکتر احمد جاوید غنی زاده، مشاور انرژی، وزارت انرژی و آب

- انجنیر رضا حیدری، مشاور انرژی، وزارت انرژی و آب
 - انجنیر ننگیالی میاخیل، آمر پلان شرکت برشنا
 - انجنیر عبدالله ساجد، آمر انجنیری اداره پروگرام‌های شرکت برشنا
 - محترم محمدتوسلی غرجستانی، مشاور اقتصادی دفتر معاونیت دوم ریاست جمهوری
 - محترم محمدتقی امینی، کارشناس تخریکی دفتر معاونیت دوم ریاست جمهوری
 - قربان‌علی عزیزاده، نماینده دفتر معاونیت دوم ریاست اجرا
 - محمدصادق عالمیار، نماینده وزارت خارجه
- (در ادامه تصویر صفحه اول و آخر گزارش کمیته تخریکی ملاحظه می‌شود.)

گزارش کمیته تخریکی-لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت پل خمی-کابل

۲۰ حوت ۱۳۹۴

مقدمه:

مطابق ماستر پلان بیست ساله ی برق کشور (۲۰۱۲ تا ۲۰۳۲) که توسط شرکت فیشر تهیه شده بود، مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت ترکمنستان بعد از ساب استیشن پل خمی از مسیر دوشی-بامیان و وردک به ساب استیشن ارغنده در شهر کابل تعیین شده و پلان های تخریکی و مالی برق رسانی به ولایت های مختلف کشور بر این اساس بود.

بعد از ارایه این ماسترپلان و تایید آن، در سال ۲۰۱۳، شرکت برشنا و بانک انکشاف آسیایی بر اساس جلسه ۱۱ و ۱۲ فبروری ۲۰۱۳ در شهر اشتوتگارت جرمنی، (در این جلسه نمایندگان وزارت انرژی و آب، بانک انکشاف آسیایی و شرکت برشنا، وزارت مالیه و سایر همکاران بین المللی حضور داشتند) از شرکت فیشر خواستند تا علاوه بر مسیر دوشی-بامیان-وردک مسیر سالنگ را نیز مطالعه نموده و امکان احداث لین ۵۰۰ کیلوولت در این مسیر را نیز به شکل مقایسوی با مسیر دوشی-بامیان-وردک بررسی نماید.

پس از انتشار این گزارش مقایسوی، اسناد داوطلبی پروژه توسط شرکت فیشر و به درخواست شرکت برشنا برای احداث لین ۵۰۰ کیلوولت از مسیر سالنگ تهیه و داوطلبی برگزار شد.

پس از ارایه اسناد داوطلبی پروژه به کمیته ملی تدارکات، مسیر این لین مورد پرسش کمیته ی محترم ملی تدارکات قرار گرفت. بر اساس هدایت اداره ی محترم امور ریاست جمهوری، جلسه مشترک با حضور وزیر محترم انرژی و آب، ریاست محترم شرکت برشنا در دفتر معاونیت دوم ریاست جمهوری برگزار گردید. در این جلسه تصمیمات ذیل اتخاذ شد:

بخش دوم: نامه‌ها، بیانیه‌ها و گزارش‌ها پیرامون تغییر لین برق ۵۰۰ کیلوولت | ۲۱۷

داوطلبی مذاکره انجام شده و پروژه را در مسیر بامیان اجرا نماید.
وزارت انرژی و آب پیشنهاد می نماید که در صورت اجرای لین ۵۰۰ کیلوولت از مسیر سالنگ، باید پروژه لین ۲۲۰ کیلوولت دو مداره از پشته سرخ ولایت پروان تا ولایت بامیان و ساب استیشن ۲۲۰ به ۲۰ کیلوولت در بامیان، همزمان به شروع کار این پروژه، آغاز به کار نماید.

گزارش فوق با حضورداشت افراد ذیل در وزارت انرژی و آب نهایی گردید:

- انجنیر امان الله غالب، معین انرژی وزارت انرژی و آب
- انجنیر محمد همایون کوهستانی، ریاست برنامه های انرژی، وزارت انرژی و آب
- داکتر احمد جاوید غنی زاده، مشاور انرژی، وزارت انرژی و آب
- انجنیر رضا حیدری، مشاور انرژی، وزارت انرژی و آب
- انجنیر ننگیالی میاخیل، آمر پلان شرکت برشنا
- انجنیر عبدالله ساجد، آمر انجینری اداره پروگرام ها شرکت برشنا
- محترم محمد توسلی غرjestانی، مشاور اقتصادی دفتر معاونیت دوم ریاست جمهوری
- محترم محمد تقی امینی، کارشناس تکنیکی دفتر معاونیت دوم ریاست جمهوری
- قربان علی علیزاده، نماینده دفتر معاونیت دوم ریاست اجراییه
- محمد صادق عالمیار، نماینده وزارت خارجه

۴. گزارش کمیسیون ملی بررسی مسیر برق ۵۰۰ کیلوولت از پل خمری الی ارغندی

بسم الله الرحمن الرحيم

اول

کمیسیون ملی بر مبنای حکم شماره ۵۷۷ مورخ ۱۳۹۵/۲/۲۹ جلالتمآب رئیس جمهوری اسلامی افغانستان به منظور انجام امور ذیل ایجاد گردید:

۱. مطالعه، بررسی و ارزیابی اسناد، تمامی مدارک و شواهد مربوط به ماسترپلان بیست ساله برق افغانستان شامل تمامی اسناد دولتی، سکتور خصوصی از جمله شرکت فیشنر (FICHTNER) و نهادهای ذیربط بین‌المللی.

۲. یافتن و بررسی دلایل انتخاب و رد هر یک از مسیرهای دوگانه برای تمدید لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از پل خمری الی ارغندی از طریق بامیان و یا سالنگ.

۳. ارائه گزارش همه جانبه از اجراءات و یافته‌ها، حاوی پیشنهادات مشخص جهت حل مشکلات با در نظر داشت منافع علیای کشور و وحدت ملی مردم افغانستان، طی مدت ۱۰ روز به مقام عالی ریاست جمهوری. کمیسیون ملی جهت تکمیل فقره اول ماده دوم این حکم اسناد زیرین را مورد مطالعه و ارزیابی قرار داد:

۱. قرارداد تهیه ماسترپلان میان بانک انکشاف آسیایی و کمپنی مشورتی فیشنر بنا به درخواست وزارت محترم انرژی و آب (۲ دسامبر ۲۰۱۰).

۲. عقد قرارداد تهیه پروژه‌های ماسترپلان میان برشنا شرکت و کمپنی مشورتی فیشنر (۱۷ اکتوبر ۲۰۱۱)

۳. پیشنهاد و منظوری سفر جهت اشتراک در مجلس کاری تحت عنوان Power Sector Master Plan Final Workshop and Working Session (۱۳ جنوری ۲۰۱۳).

۴. مینوت جلسه که به تاریخ ۱۱ و ۱۲ فبروری ۲۰۱۳ در شهر شتوتگارت آلمان دایر گردید.

۵. مینوت جلسه Kick Off با کمپنی مشورتی فیشنر آلمانی به تعقیب جلسه ماسترپلان در شهر شتوتگارت (۱۳ فبروری ۲۰۱۳).

۶. گزارش مقایسوی مسیرهای سالنگ و بامیان (مارچ ۲۰۱۳).

۷. صفحه ماسترپلان در مورد تصمیم دولت جهت تمدید لین ۵۰۰ کیلوولت از مسیر سالنگ.

۸. گزارش مقدماتی مسیر سالنگ و مطالعه سیستم برق Power Flow Study.

۹. تفاهم‌نامه تمویل پروژه میان بانک آسیایی و وزارت محترم مالیه (۱۴ دسامبر ۲۰۱۳).
۱۰. تفاهم‌نامه تمویل پروژه (به شکل قرضه) میان وزارت محترم مالیه و برشنا شرکت (Subsidiary Loan Agreement) (۱۱ فیروری ۲۰۱۴).
۱۱. مکتوب کمپنی فیشنر جهت گزینه مسیر لین ۵۰۰ کیلوولت از دشت الوان الی کابل (۱۱ فیروری ۲۰۱۶).
۱۲. فرمان شماره ۴۵ مورخ ۱۳۹۱/۵/۵ رییس جمهور.
۱۳. مصوبه شماره ۳۱ مورخ ۱۳۹۱/۸/۸ شورای وزیران.
۱۴. مصوبه شماره ۶ مورخ ۱۳۹۲/۹/۲ شورای وزیران.
۱۵. متن ایمیل مورخ ۱۱ اپریل ۲۰۱۶ بانک انکشاف آسیایی.
۱۶. سند بودجه ملی (برشنا شرکت) سال ۱۳۹۳.
۱۷. سند بودجه ملی (برشنا شرکت) سال ۱۳۹۴.
۱۸. ایمیل مورخ ۲۰ می سال ۲۰۱۶ بانک انکشاف آسیایی (اسد حلیم) و ضمیمه آن.
۱۹. ماسترپلان تهیه شده از جانب شرکت فیشنر.
۲۰. اسناد ارائه شده توسط شرکت برشنا.
۲۱. مجموع اعلامیه‌های معترضین.

دوم

کمیسیون ملی بررسی مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت از پل خمیری الی ارغندی پس از مطالعه اسناد جهت غور و مذاقه بیشتر از هیئت عامل د افغانستان برشنا شرکت دعوت به عمل آورد تا در جلسه کمیسیون حضور یافته و به سوالات اعضای این کمیسیون پاسخ ارائه نمایند. سوالات عمده مطرح شده از جانب اعضای کمیسیون قرار ذیل بوده‌اند:

- ۲.۱. دلایل تغییر مسیر انتقال لین برق چه بوده‌اند؟
- ۲.۲. در تغییر مسیر انتقال لین برق کدام مراحل قانونی طی شده است؟
- ۲.۳. در صورت وقوع حالات ناگوار طبیعی، برق ۱۲ ولایت کشور قطع می‌گردد. راه بدیل برای تأمین برق ۱۲ ولایت چه می‌باشد؟
- ۲.۴. وضعیت تدارکاتی لین انتقال برق شبرغان - دشت الوان در کدام مرحله قرار دارد؟

- ۲.۵. مصارف مالی پروژه از کدام منبع با چه مقدار تمویل می گردد؟
- ۲.۶. در صورتی که مسیر پروژه از سالنگ به بامیان تغییر مسیر نماید چه تأثیرات منفی را بالای کارهای انجام یافته در قبال خواهد داشت:
- قیمت پروژه
 - مدت پروژه
 - مقدار جریمه‌ی که دولت باید به دونرها و یا حکومت ترکمنستان بپردازد.
- علاوۀاً هیئت عامل به برخی از سؤالات اضافی که در جریان مجلس از آن‌ها مطرح گردید، نیز پاسخ ارائه نمودند.

سوم

یافته‌های کمیسیون ملی بعد از مطالعه، ارزیابی و بررسی اسناد و پرسش و پاسخ با هیأت عامل د افغانستان برشنا شرکت قرار ذیل اند:

۱. ریاست برشنا تغییر مسیر لین انتقال ۵۰۰ کیلوولت را به دلیل کمبود وجوه مالی، موجودیت ظرفیت اضافی انتقال ۳۰۰ میگاوالت برق به کابل در شبکه موجود ۲۲۰ کیلوولت و استعجالیت تأمین نیاز روز افزون پایتخت به انرژی برق حمایت نموده است.
۲. این که شرکت برشنا در اقدام خود از انگیزه سیاسی پیروی نموده باشد ثابت نگردید.
۳. شرکت برشنا این تصمیم ستراتیژیک را با هیچ نهاد رهبری دولتی مانند شورای عالی اقتصادی شورای وزیران و یا شورای ملی شریک نکرده است.
۴. نبود یک چارچوب پروسیجر حقوقی برای تصویب پروژه‌های بزرگ یکی از عوامل مشکل ساز بوده است.
۵. فقدان دیدگاه بزرگ ملی در رهبری سکتور انرژی کشور وضعیتی را به وجود آورده است که پس از مصرف مبالغ هنگفت، کشور هنوز فاقد شبکه ملی برق می باشد.

چهارم

کمیسیون ملی به منظور درک بهتر حقایق، پس منظر کرونولوژیک ماسترپلان برق افغانستان را مطالعه نموده و مسایل ذیل را تشخیص نمود:

۱- منشأ ظهور مفکوره ماسترپلان الی منظوری آن

۱.۱. ۲۰۰۴ (۱۳۸۳) در جریان تدوین ستراتیژی انکشاف ملی افغانستان برای بار نخست انکشاف سکتور انرژی و تأمین امنیت انرژی به حیث اولویت مهم دولت تعریف شد و نخستین طرح ماسترپلان برق افغانستان توسط بانک جهانی تدوین شد اما استفاده عملی از آن به عمل نیامد و بناءً تدابیر برای رفع نیازمندی‌های شهر کابل در مرکز توجه قرار گرفت.

۱.۲. ۲۰۰۸ (۱۳۸۷) وزارت انرژی و آب از بانک انکشاف آسیایی تقاضا نمود تا ماسترپلان سکتور انرژی افغانستان را ترتیب نماید. طی جلسات متعدد بین‌الوزارتی با حضور نماینده‌گان جامعه بین‌المللی فیصله گردید تا بانک انکشاف آسیایی با منظوری ۵۷۰ میلیون دالر به عنوان نهاد اصلی تمویل کننده سکتور انرژی در افغانستان عمل نماید.

۱.۳. فرمان شماره (۴۵) مورخ ۱۳۹۱/۵/۵ رئیس‌جمهور، وزارت انرژی و آب را موظف نمود تا:

- طی مدت سه ماه، به همکاری مستقیم د افغانستان برشنا شرکت از شروع کار برای شبکه‌سازی برق در شهر کابل و سایر شهرهای بزرگ کشور به شورای وزیران گزارش ارائه نماید.
- طی مدت شش ماه، راه‌های خودکفایی کشور از درک تأمین انرژی برق در طویل‌المدت را به شورای وزیران ارائه نماید.

• طی مدت شش ماه، پروسه انتقال برق به جنوب، شرق و مناطق مرکزی کشور به شمول بامیان، و دایکندی را مورد ارزیابی فنی و تخنیکی قرار داده طرح‌های مشخص به شورای وزیران ارائه نماید.

۱.۴. وزارت انرژی و آب به همکاری د افغانستان برشنا شرکت موظف گردید تا پلان تفصیلی شبکه‌سازی برق شهر کابل و شهرهای بزرگ را با در نظر داشت توازن توزیع برق در شهرهای کشور و تولید انرژی برق از منابع مختلف طور همه جانبه ترتیب و به جلسات بعدی شورای وزیران ارائه نماید. (مصوبه شماره ۳۱ مورخ ۱۳۹۱/۸/۸ شورای وزیران).

۱.۵. طرح پلان تفصیلی شبکه‌سازی برق شهر کابل و شهرهای بزرگ کشور تصویب گردید. وزارت‌های انرژی و آب و مالیه در تطبیق پلان متذکره موظف گردیدند. (مصوبه شماره ۶ مورخ ۱۳۹۲/۲/۹).

۱.۶. در ۶ نوامبر سال ۲۰۱۰ میلادی (۱۵ عقرب ۱۳۸۹) بانک انکشاف آسیایی، شرکت آلمانی فیشنر را به حیث شرکت مشورتی برای مطالعات ماسترپلان سکتور انرژی افغانستان استخدام نمود.

۱.۷. در اکتوبر ۲۰۱۱ (میزان ۱۳۹۰) شرکت فیشر طرح ماسترپلان برق افغانستان را بر مبنای مشاهدات ماهواره‌یی ترتیب داد.

۱.۸. در دسامبر ۲۰۱۲ (قوس ۱۳۹۱) جلسه‌ی که ریاست آن را وزیر انرژی و آب و رئیس شرکت برشنا به عهده داشتند، با اشتراک نماینده‌گان دونرهای اصلی و وزارت‌های ذیربط دایر گردید. در این جلسه مسوده گزارش نهایی شرکت فیشر در باره ماسترپلان به جانب افغانستان تقدیم گردید.

۱.۹. در جریان سال‌های ۲۰۱۴-۲۰۱۳ (۱۳۹۲-۱۳۹۱) نمایندگان جوانب ذیربط منجمله معین وزارت انرژی و آب، رئیس شرکت برشنا، وزارت مالیه، بانک انکشاف آسیایی، موسسه DFID، بانک جهانی و USAID برای مباحثه و نظارت از جریان پیشرفت کار ترتیب ماسترپلان در شهر شتوتگارت آلمان چهار بار باهم ملاقات نمودند.

۱.۱۰. در ربع چهارم سال ۲۰۱۴ گزارش نتایج مطالعات ماسترپلان انرژی افغانستان که کار تهیه آن در ماه مارچ ۲۰۱۳ آغاز گردیده بود، به دولت افغانستان تقدیم و توسط کمیته وزرا که مشتمل بر وزارت انرژی و آب، شرکت برشنا، وزارت مالیه منظور گردید. شرکت مشورتی آلمانی توظیف شده برای این مطالعات بدون سفر به افغانستان مطالعات خویش را از راه دور از طریق تصاویر ماهواره‌یی تکمیل نمود. بر اساس همین مطالعات برای انتقال لین ۵۰۰ کیلوولت از پل خمیری به کابل دو مسیر ممکن مشخص شد:

۱. یک دهلز از مسیر کوتل سالنگ از طریق ولایات بغلان، پروان و کابل

۲. دهلز دوم از میسر بامیان از طریق ولایات بغلان، بامیان، وردک و کابل

مسیر اولی از طریق سالنگ برای تثبیت موجودیت فضای کافی به خاطر اعمار لین جدید ۵۰۰ کیلوولت به تحقیقات بیشتر نیاز داشت و عبور دو لین بلند ولتاژ از سالنگ به کابل درجه ریسک پرچاوی‌های احتمالی را بلند می‌برد.

مسیر دوم به این دلیل توصیه گردید که سرمایه‌گذاران عینک و حاجی گک متعهد بودند که به مقدار ۸۰۰ میگاوالت برق حرارتی را از ذغال تولید نمایند و لین ۵۰۰ کیلوولت می‌توانست برق تولید شده مذکور را به کابل و از آنجا به قندهار در جنوب و خوست در جنوب شرق کشور انتقال بدهد.

۱.۱۱. در مارچ ۲۰۱۳ (حمل ۱۳۹۲) گزارش نهایی راجع به ماسترپلان به جانب افغانی در تالار وزارت انرژی و آب با حضور داشت ۸۰ تن از شخصیت‌های رسمی به شمول نماینده دفتر ریاست جمهوری، توسط وزارت انرژی و آب، رئیس شرکت برشنا و وزیر مالیه منظور گردید. در همین جلسه وزارت‌های مالیه و معادن و پترولیم تأیید کردند که سرمایه‌گذاران پروژه‌های معادن حاجی گک و

عینک فابریکه‌های برق حرارتی (از ذغال) به ظرفیت هشت صد میگاووات برق را به احتمال قوی اعمار خواهند کرد.

۱.۱۲. در نشست‌های مورخ ۱۳ و ۱۴ فبروری سال ۲۰۱۳ (۲۵ و ۲۶ دلو ۱۳۹۱) در شهر شتوتگارت آلمان آخرین دور مباحثات روی طرح ماستریپلان میان جوانب ذیربط که در آن مزایا و چالش‌های مسیرهای انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از طریق سالنگ و بامیان مورد بحث قرار گرفت. بانک انکشاف آسیایی توضیح داد که با در نظر داشت این که مسیر بامیان در حدود یک صد کیلومتر طولانی تر است، وجوه مالی برای تمدید لین ۵۰۰ کیلوولت از مسیر سالنگ تخصیص یافته است. شرکت فیشنر موقف خود را طور ذیل بیان نمود:

به دلایل زیرین مسیر بامیان برای تمدید لین ۵۰۰ کیلوولت مرجح می‌باشد:

- پیچیده گی اراضی مسیر سالنگ
 - موجودیت لین ۲۲۰ کیلوولت
 - فقدان تفاوت قابل ملاحظه در قیمت
 - سکنگی بزرگ در روند تأمین برق کابل در صورت مواجه شدن هم‌زمان هر دو لین انتقال ۲۲۰ و ۵۰۰ کیلوولت با خطرات.
- ۱.۱۳. به تعقیب آن وزارت انرژی و آب و شرکت برشنا در جلسه شتوتگارت خاطر نشان نمودند که به منظور رفع نیازهای عاجل شهر کابل به انرژی برق، لازم است تا مسیر انتقال لین ۵۰۰ کیلوولت از مسیر سالنگ صورت گیرد.

۱.۱۴. در ماه اپریل ۲۰۱۳ (حمل ۱۳۹۲) یک تیم دیزاینر فیشنر مستقر در افغانستان کار دیزاین لین برق ۵۰۰ کیلوولت از مسیر سالنگ را آغاز نمود.

۱.۱۵. در ماه جون سال ۲۰۱۳ (جوزای ۱۳۹۲) معین وزارت مالیه افغانستان و رییس شرکت برشنا تفاهم نامه اجرایی شدن پروژه متذکره را از مسیر سالنگ به امضاء رسانیدند.

۱.۱۶. در ماه اکتوبر سال ۲۰۱۳ (میزان ۱۳۹۲) مذاکره به ارتباط مسیر سالنگ میان وزارت مالیه افغانستان و بانک انکشاف آسیایی صورت گرفت. در ماه نوامبر ۲۰۱۳ در روشنی تعهد ۱۰۴ میلیون دالری USAID و ۱۳ میلیون دالری کشور جاپان، هیئت مدیره بانک انکشاف آسیایی پروژه مذکور را رسماً تأیید نمود.

۱.۱۷. شرکت برشنا به همکاری شرکت فیشنر در سال‌های ۲۰۱۴ و ۲۰۱۵ میلادی پروژه داوطلبی را به راه انداخت.

۱.۱۸. در ۲۷ نوامبر سال ۲۰۱۵ میلادی بانک انکشاف آسیایی نامه (عدم اعتراض به تفویض قرارداد) را که حیثیت مهر تأیید را داشت، صادر نمود.

۱.۱۹. در دسامبر سال ۲۰۱۵ میلادی پروژه متذکره به کمیته ملی تدارکات تقدیم گردید.

پنجم

مرحله اعتراضات

پس از آن که طرح پروژه از مسیر سالنگ در جلسه کمیته ملی تدارکات مورد اعتراض قرار گرفت تصمیم اتخاذ گردید که:

- پروژه داوطلبی پروژه متوقف گردد.
- کمیته تخنیکی مشکل از وزارت انرژی و آب، شرکت برشنا، دفتر معاونیت دوم ریاست جمهوری و وزارت‌های مربوطه تشکیل گردد.
- گزارش کار کمیته تخنیکی به کابینه محترم دولت جمهوری اسلامی افغانستان غرض تصمیم‌گیری نهایی ارائه گردد.
- کمیته تخنیکی پس از برگزاری چهار جلسه، گزارش خویش را که حاوی نظریات مقایسوی در مورد هردو مسیر بود، به جلسه کابینه ارائه نمود.

• موضوع تعیین مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت به تاریخ ۱۳۹۴/۱۲/۲۵ در آجندای کابینه شامل گردید اما بنا به درخواست جلال‌آب سرور دانش معاون دوم ریاست جمهوری به منظور بازنگری از آجندا خارج شد و تصمیم گرفته شد که طرح در یک جلسه محدودتر با حضور رهبران حکومت وحدت ملی مورد بحث قرار گیرد.

• به تاریخ ۱۳۹۵/۱/۱۸ این موضوع در حضور جلال‌آب‌ان داکتر محمد اشرف غنی رئیس‌جمهور، داکتر عبدالله عبدالله رئیس‌اجراییه، قانون‌پوه سرور دانش معاون دوم ریاست جمهوری و برخی ذوات دیگر مورد بحث قرار گرفته اما مجلس به کدام نتیجه نرسید. فیصله گردید که یک جلسه دیگر به اشتراک جلال‌آب‌ان داکتر عبدالله عبدالله، محترم استاد حاجی محمد محقق معاون دوم ریاست‌اجراییه، داکتر همایون قیومی مشاور رئیس‌جمهور، علی احمد عثمانی وزیر انرژی و آب و نماینده‌گان شرکت برشنا دایر گردد که در جلسه مذکور مباحثه بالای موارد اعتراضی صورت گرفته و مجلس به کدام نتیجه

واحد دست نیافت. به تاریخ ۱۱ ثور سال ۱۳۹۵ موضوع تعیین مسیر برق ۵۰۰ کیلوولت از دشت الوان پل خمیری الی ارغندی کابل به صورت متفرقه در آجندای کابینه ج.ا.ا قرار گرفت.

• جلسه مورخ ۱۱ ثور کابینه پس از مباحثات و ارزیابی مقایسوی هر دو مسیر تأکید نمود تا مسیر سالنگ برای انتقال لین ۵۰۰ کیلوولت تأیید گردیده نیازمندی‌های ولایت بامیان به انرژی برق با تأمین ۳۰۰ میگاوالت برق از طریق لین ۲۲۰ کیلوولت پشته سرخ الی بامیان رفع گردد. اما جلالتمآبان معاون دوم ریاست جمهوری و معاون دوم ریاست اجراییه بر اصل رجحان مسیر بامیان تأکید نمودند ولی پس از پافشاری برخی از اعضای کابینه، جلالتمآب رییس جمهور بر تصویب مسیر سالنگ ترخیص کردند. دلیل اصلی ترخیص مقام ریاست جمهوری، امکان فسخ تعهدات مالی دونه‌ها در صورت تأخیر بیشتر در تصمیم‌گیری راجع به پروژه بود.

پس از آن جلالتمآب معاون دوم ریاست جمهوری پیشنهاد نمودند که هر نوع فیصله در این مورد باید شامل تدابیر روشن برای رفع نیازمندی انرژی برق بامیان و مناطق مرکزی نیز باشد. این پیشنهاد بر علاوه مسایل ذکر شده در فوق مورد تصویب قرار گرفت.

• اعتراضات مدنی: گروهی از فعالان سیاسی و جامعه مدنی که طی چندین ماه برای بازگشت پروژه به مسیر بامیان تلاش نموده بودند، بر فیصله کابینه معترض گردیده هشدار دادند که در صورت عدم تحقق خواسته‌های شان به تظاهرات گسترده دست خواهند زد. دولت به منظور جلوگیری از تظاهرات، مفاهمه با معترضان و یافتن راه حل‌های قابل قبول تلاش‌های متعدد را به شمول اعزام هیئت حسن نیت نزد معترضان و دعوت از رهبران اعتراض به مذاکره انجام داد که با پاسخ مثبت مواجه نگردید.

• روز دوشنبه مورخ ۲۷ ثور ۱۳۹۵ تظاهرات مسالمت آمیز مدنی گسترده در شهر کابل برگزار گردید. این تظاهرات از جانب هواداران اعتراض در برخی ولایات و شماری از کشورهای خارجی نیز پشتیبانی گردید. در عین زمان در برخی ولایات کشور تظاهراتی در پشتیبانی از مسیر سالنگ صورت گرفت. موضع‌گیری‌های دو طرف در رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی بازتاب گسترده یافته و بعضاً از مسیر سالم خارج گردیده و باعث اشتعال اختلافات سیاسی، مذهبی و قومی گردید.

بارزترین نمونه تعمیق اختلافات اجتماعی، همانا مشاجرات شدید لفظی در ولسی جرگه روی همین مسئله و ترک جلسات ولسی جرگه توسط عده‌ای از وکلا به رسم اعتراض بود. گروه بزرگی از اعضای مجلسین شورای ملی در روز بعد ضمن ملاقات با جلالتمآبان رییس جمهور و رییس اجراییه از فیصله کابینه حمایت نموده و معترضین را به مذاکره فراخواندند.

جلالت‌آب رییس جمهور طی یک سخنرانی از برگزاری مسالمت‌آمیز تظاهرات قدردانی نموده و یک کمیسیون ملی را جهت بررسی مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت از پل خمیری الی ارغندی توظیف نمودند. کمیسیون ملی، اعتراضات مدنی بر اعمال حکومت را جز حقوق اساسی شهروندان دانسته، به آن احترام می‌گذارد و عدول از معیارهای مدنی اعتراض را مانع نهادینه شدن فرهنگ دموکراسی در کشور می‌داند. در عین حال کمیسیون بدین باور است که رهبری دولت باید به پیام‌های اعتراضی شهروندان با دقت گوش داده و با آن برخورد مسئولانه نماید.

• کمیسیون اعلامیه‌های جنبش اعتراضی بر مسیر سالنگ (جنبش روشنایی) را به منظور تشخیص خواست‌های آنان مطالعه نمود. فشرده‌ترین اعلام موضع معترضین در اعلامیه شماره (۱۳) مورخ ۳۰ ثور ۱۳۹۵ آنان مشعر است که: «شورای عالی مردمی، در تمام اعلامیه‌ها و بیانیه‌ها... پیوسته تأکید کرده است که خواست ما تنها بطلان فیصله ضد ملی کابینه و تطبیق ماستریلان برق است. هیچ بدیلی از جانب حکومت در این رابطه قابل قبول نیست».

کمیسیون با بررسی بی‌طرفانه جریان وقایع و نظریات مطروحه بر له و علیه هر دو مسیر به این باور رسیده است که توصیه کمپنی فیشنر مبنی بر رجحان مسیر بامیان در نخستین گزارش آن (هرچند متکی بر مطالعات ساحوی نبوده است) منطقی‌تر به نظر می‌رسد و شاید بهتر بود نهادهای ذیربط بر مبنی آن اجراء می‌نمودند. اما سیر انکشاف مسئله در سه سال گذشته به نحوی بوده است که امروز بازگشت به نقطه اولی را به دلایل ذیل غیر قابل توجیه می‌سازد:

۱. وجوه مالی که از سوی بانک انکشاف آسیایی در نظر گرفته شده بود، برای تمدید لین از مسیر بامیان کفایت نمی‌کرد.

۲. قرار بود تا سال ۲۰۱۸ میلادی یک دستگاه تولید برق حرارتی در نزدیک معدن حاجی گک و معدن مس عینک توسط کمپنی چینیایی ساخته شود که تا آینده نا معلوم به تعویق افتاده است.

۳. به منظور تمدید لین انتقالی کاسا ۱۰۰۰ مسیر خاواک انتخاب گردیده است که از محدودیت فضا در مسیر سالنگ کاسته است.

۴. قرار بود پروژه تا سال ۲۰۱۶ تکمیل گردد اما بنابر مشکلات انتخابات ریاست جمهوری به تأخیر مواجه شد.

۵. استعجالیت تأمین برق مورد ضرورت شهر کابل و ولایات دیگر.

۶. مکتوب عدم اعتراض بانک انکشاف آسیایی به ارتباط مسیر سالنگ در سال ۲۰۱۵ مواصلت ورزیده است. جدول‌های زیر امکان مقایسهٔ مزایا و اشکالات هردو مسیر را در شرایط امروزی مهیا می‌سازد:

مقایسه مزایا و اشکالات هردو مسیر در شرایط کنونی

انتقال برق از مسیر سالنگ:

مزایا	اشکالات
کوتاه بودن مسیر.	تمدید لین سوم از طریق سالنگ در آینده ناممکن به نظر می‌رسد.
نیاز به هزینهٔ کمتر.	دسترسی به بعضی قسمت‌های سالنگ در زمستان به دلیل ارتفاع ۴۵۰۰ متر مشکل به نظر می‌رسد.
دسترسی سهل‌تر به حفظ و مراقبت.	مسیر سالنگ تحت خطر برف کوچ و دیگر آفات طبیعی قرار دارد.
نیاز به تعداد کم‌تر پایه‌های برق و در نتیجه سرعت در روند استملاک.	تمدید همه لین‌های انتقالی از یک مسیر به کابل احتمال قطع منابع برق به کابل و ولایات دیگر را بیشتر می‌سازد.
دولت افغانستان تابع تأدیه جرمه وضع شده از سوی صادر کنندهٔ برق نمی‌گردد.	
موافقت تمویل کنندگان حاصل شده است.	
مطالعات امکان‌سنجی به صورت گام به گام تکمیل گردیده است.	
مراحل سروی، دیزاین و تدارکات آن تکمیل گردیده است.	
در صورت تأخیر بیشتر در کار پروژه نگرانی از فسخ تعهدات مالی دونه‌ها در قبال آن وجود دارد.	
روند رسیدن برق به کابل و ۱۲ ولایت دیگر سرعت می‌یابد.	

انتقال برق از مسیر بامیان:

مزایا	اشکالات
مرتفع‌ترین نقطه این مسیر ۳۵۰۰ متر بوده که نسبت به سالنگ کمتر است.	به دلیل طولانی بودن مسیر، قیمت پروژه بلندتر می‌باشد.
تمدید لین دوم از مسیر سالنگ در آینده، عملی باقی می‌ماند.	مسیر بامیان نسبت به مسیر سالنگ ناامن‌تر می‌باشد.
منابع برق کابل و ولایات دیگر از دو مسیر تمدید خواهند یافت و کابل به تاریکی مطلق فرو نخواهد رفت.	این مسیر به زمان بیشتر نیاز دارد.
منابع تولید برق حرارتی و آبی که در آینده ساخته خواهد شد، در نزدیکی مسیر واقع گردیده و به آسانی انتقال خواهند گردید.	نیاز به پایه‌های بیشتر جهت انتقال انرژی.
امکان وصل شدن به شبکه ملی برق افغانستان	سروی و دیزاین صورت نگرفته است.
در مقابل حوادث طبیعی با چالش کمتری مواجه خواهیم بود.	مراحل تدارکاتی طی نشده است.
	مطالعات امکان‌سنجی ساحوی گام به گام انجام نشده است.

کمیسیون ملی بررسی مسیر لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از پل خمیری الی ارغندی، بعد از بحث و مذاکرات طولانی و هم‌چنان بررسی تمامی اسناد مربوط به پروژه، به نتیجه‌گیری زیر توافق کرد:

۱. به منظور حفظ منافع علیای کشور، به منظور تأمین وحدت ملی و ثبات افغانستان، به‌خاطر جلوگیری از تشنجات و تقابل قومی و سمتی، به‌خاطری که در عمل انجام شده قرار گرفته و تمام مراحل تخنیکی و تدارکاتی پروژه لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از شمال به جنوب از طریق سالنگ طی دو و نیم سال گذشته اجرا شده و با درنظر داشت یافته‌های کمیسیون ملی از بررسی اوراق مربوط، مراحل تدارکاتی پروژه از حالت تعلیق بیرون شود.

۲. طرح تأمین برق ولایت بامیان از طریق پشته سرخ توسط لین انتقال برق ۲۲۰ کیلوولت نیازهای استراتژیک برای ایجاد شبکه ملی برق کشور را تأمین نمی‌کند و کمیسیون پیشنهاد می‌کند تا پروژه لین انتقال برق ۲۲۰ کیلوولت (دبل سرکت) به ظرفیت ۳۰۰ میگاوالت از مسیر دوشی به مناطق مرکزی که توانمندی تأمین برق تمامی ولایات‌های مرکزی را دارد، به شرح ذیل اجرا گردد:

• اعمار شبکه لین انتقال برق ۲۲۰ کیلوولت (دبل سرکت) به ظرفیت ۳۰۰ میگاوالت از منطقه دوشی الی مرکز بامیان، شروع پروژه از ماه سرطان سال جاری و ختم آن در ماه قوس سال ۱۳۹۸.

• اعمار سب‌سپیشن برق در مرکز بامیان، شروع پروژه ماه سرطان سال جاری و ختم آن در ماه قوس سال ۱۳۹۸.

• اعمار شبکه توزیع برق در ولایت بامیان برای حد اقل ۲۰۰۰۰ خانواده، شروع پروژه ماه سرطان سال جاری و ختم پروژه در ماه قوس سال ۱۳۹۸.

• نهادهای ذیربط وظیفه دارند تا طرح شبکه انتقال برق به دیگر مناطق مرکزی و سایر ولایات را الی ۶ ماه به کابینه غرض تصویب تقدیم نماید.

• حین احداث فابریکه برق حرارتی در اشپشته بامیان، لین انتقال ۵۰۰ کیلوولت از اشپشته الی ارغندی اعمار شود.

• وزارت مالیه مکلف است که بودجه این پروژه را تنظیم و در بررسی وسط سال بودجه ملی ۱۳۹۵ از طریق حکومت به پارلمان ارائه نماید.

و من الله التوفیق.

شماره	نام و تخلص	امضا	شماره	نام و تخلص	امضا
۱	داکتر حضرت عمرزاخیوال		۷	همایون رسا	
۲	عبدالستار مراد		۸	انجنیر محمود بلغ	
۳	سیدسعادت منصور نادری		۹	فیض الله ذکی	
۴	سید محمدحسین شریفی		۱۰	برنا کریمی	
۵	حسیب الله کلیمزی		۱۱	داکتر همایون قیومی	
۶	حاجی الماس زاهد				

۵. نامه مردم مناطق مرکزی افغانستان به رئیس جمهور و کمیته تدارکات ملی

اشاره: با اعتراض استاد دانش معاون دوم ریاست جمهوری در کمیته تدارکات ملی به خاطر تغییر مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت از مسیر بامیان به سالنگ و خارج شدن این پروژه از اجندای این کمیته، بخش‌های مختلف جامعه از جمله جامعه مدنی، وکلای پارلمان و به خصوص مردم مناطق مرکزی/هزاره‌جات از طرق مختلف صدای اعتراض خود را بلند کردند؛ گاهی از طریق تظاهرات مسالمت‌آمیز، زمانی از طریق کنفرانس‌های خبری و گاهی از طریق نوشتن نامه سرگشاده به رهبران حکومت وحدت ملی. نامه‌ای زیر

که توسط بزرگان، اساتید دانشگاه‌ها، نمایندگان و دانشجویان این مناطق عنوان رئیس جمهور ج.ا.و کمیته تدارکات ملی نوشته شده است، نشان‌دهنده بیداری، آگاهی و احساس مسئولیت آنان در قبال سرنوشت مردم این مناطق و دستیابی به انکشاف برابر و متوازن می‌باشد.

متن نامه:

به نام خداوند دانا و دادگر

اعْدِلُوا هُوَ أَقْرَبُ لِلتَّقْوَى وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ (مائده، ۸) عدالت کنید که آن به پرهیزگاری نزدیکتر است و از خدا پروا کنید که خدا بدانچه می‌کنید آگاه است.

جلالتمآب رییس جمهور ج.ا.و اعضای محترم کمیته تدارکات ملی السلام علیکم و رحمت الله. همان‌گونه که شما در جریان هستید، ماسترپلان ۲۰ ساله برق افغانستان در سال‌های ۲۰۱۲ و ۲۰۱۳م به اساس پیشنهاد وزارت انرژی و آب و سروی و بررسی کمپانی معتبر آلمانی ساخته و آماده شده و در اختیار دولت افغانستان قرار گرفت ولی در این میان متأسفانه شرکت برشنا بدون اطلاع وزارت انرژی و آب و با یک اقدام غیرقانونی و فراتر از حوزه کاری خویش، در ماسترپلانی که با یک هزینه هنگفت از جانب متخصصان خارجی تهیه و آماده شده بود، دست اندازی کرده و مسیر خط انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت ترکمنستان را که مسیر بامیان - وردک به کابل بنا به دلایلی که در ماسترپلان موجود است - توصیه و ترجیح داده شده بود را تغییر داده و مسیری دیگری را برای آن پیشنهاد کرده است. کمپانی مطالعه کننده علاوه بر مطالعات میدانی و محلی که خود برای تعیین مسیر این خط کرده بود، به بررسی‌ها و تحقیقات شرکت کانادایی SNC که در سال ۲۰۱۰ برای عبور خط کاسا ۱۰۰۰ انجام داده بود نیز استناد کرده که حتی برای همان خط کاسا یک هزار که فعلاً از مسیر خاواک پنجشیر عبور داده شده است، نیز مسیر بامیان - وردک مسیر خوب و مطمئن خوانده شده بود.

جلالتمآب رییس جمهور!

با توجه به این مسأله که حضرتعالی دقت و توجهی ویژه به کارهای فنی و تخصصی دارید و از جانی هم می‌توانید شرایط و دلایلی که کمپانی‌های خارجی بر مزیت مسیر بامیان - وردک اشاره کرده بودند را خوب تحلیل کنید، برای تان شاید واضح شده باشد که اقدام شرکت برشنا و رییس سابق آن یک عمل غیرقانونی، مخالف با اصول تکنیکی و ایجابات شرایط اجتماعی و ملی است. شرکت برشنا تنها حرفی که بر این اقدام غیرقانونی خود دارد، هزینه اضافی مسیر بامیان وردک است که در این محاسبه نیز با اغراق و ابهام صحبت می‌کنند! بر فرض این که مسیر بامیان - وردک نسبت به سالنگ چند میلیون دالر بیشتر هزینه داشته باشد، آیا مناطق مرکزی که حضرتعالی و ریاست محترم اجرایی، وعده شکستن زندان طبعی آنجا

را داده و رفع تبعیض از آن مناطق را به مردم مژده داده بودید، این حق را ندارند که چند میلیون دالر به خاطر تأمین برق آن‌ها مصرف شوند؟ این در حالی است که تمام دلایل فنی، تکنیکی و اجتماعی، واضح ساخته است که مسیر بامیان - وردک مسیر مطمئن، بی‌خطر و به نفع کل افغانستان است. آیا این منطقی است که تمام لین‌های انتقال برق را در یک مسیر پرخطر و حادثه‌خیز قرار داده و هیچ بدیل و آلترناتیو برای آن نداشته باشیم که در صورت وقوع یک حادثه طبیعی مثل برف کوچ یا زلزله در مسیر سالنگ تمام برق ولایات جنوب هندوکش به شمول کابل قطع گردد و زیان‌های اقتصادی، محیط زیستی و اجتماعی آن را نادیده بگیریم؟ آیا ضررهای مالی هنگفتی که شرکت برشنا و هم‌چنین شرکت‌های تولیدی و صنعتی و سایر مردم در سال گذشته از افتادن پایه‌های برق در سالنگ و قطع برق کابل نزدیک به دو ماه متحمل شدند، برآورد و محاسبه شده و عالی‌جنابان در جریان آن قرار دارید؟ آیا در جریان هستید که چرا شرکت برشنا و بانک انکشاف آسیایی بر خلاف منافع ملی افغانستان، در پی اسنادسازی برای تغییر مسیر این پروژه بوده اند؟؟ که هنوز جوابی روشنی برای این کار شان ندارند. حضرتعالی در جریان هستید که در حدود دو ماه قبل به اساس فیصله کابینه دولت وحدت ملی، مسیر لین کاسا هزار از سالنگ به خاواک پنجشیر تغییر مسیر داده شد زیرا سالنگ ظرفیت احداث این خط را نداشت؛ بناءً به همان دلیل و دها دلایلی دیگر می‌بایست مسیر لین ۵۰۰ کیلوولت نیز از مسیر مطالعه شده و اصلی‌اش یعنی بامیان - وردک عبور داده شود.

جلالتمآب رئیس جمهور گرامی!

علاوه بر دلایلی که شرکت‌های مطالعه کننده به اساس مطالعات و بررسی‌های میدانی و تکنیکی خود در باره مزیت‌های مسیر بامیان - وردک آورده اند، در اینجا توجه جنابعالی و همکاران شما را به دو معیار و اصل اسلامی و ملی جلب می‌کنیم.

الف - اصل منافع ملی

۱) عبور خط برق از جوار معادن ذغال سنگ که در مسیر بامیان است مثل آشپشته، دره آجر و دره صوف که در درازمدت با تولید برق حرارتی از زغال سنگ و تزریق آن در شبکه سراسری کشور، افغانستان از خرید برق وارداتی بی‌نیاز خواهند شد که این خود یک منفعت بزرگ ملی است.

۲) تراکم خطوط برق فشار قوی؛ خطرات و مضرات زیادی صحتی، محیطی و اجتماعی برای مردم منطقه و محل دارند، این در حالی است که در مسیر سالنگ و ادامه آن بیشترین محل عبور خطوط برق از روی مناطق مسکونی، زراعتی و شاهراه ترانسپورتی می‌باشد که در مسیر بامیان - وردک چنین نیست.

۳) قابلیت اطمینان و امنیت طبیعی که مسیر بامیان - وردک برای خطوط انتقال برق دارد، خود ضامن این است که این خط در هر شرایطی می‌تواند برق افغانستان را تأمین و در هیچ وضعیتی دسترسی به این خط ناممکن و مشکل‌آفرین نباشد.

۴) در نظر گرفتن یک مسیر بدیلی برای سالنگ که اگر حادثه مثل سال گذشته در سالنگ و امسال در دند شهاب‌الدین پیش آمد، مسیر دومی بتواند برق کابل و سایر مناطق را تأمین و کشور را از بی‌برقی مطلق نجات دهد. این در حالی است که اگر خط ۵۰۰ کیلوولت ترکمنستان از سالنگ عبور داده شود، باید برای نزدیک به یک‌سال تمام برق جنوب سالنگ تا کابل قطع شود، تا خط دومی احداث گردد.

۵) رعایت توازن انکشافی و وحدت ملی در عمل. جناب رییس جمهور محترم! وحدت ملی با گفتار تنها محقق نمی‌شود. پایه‌های وحدت ملی بر بنیاد عمل و توجه به مناطق مختلف و کتله‌های اجتماعی و قومی به صورت یکسان و برابر تحقق پیدا می‌کند. آیا محروم نگه داشتن یک بخش از کشور به بهانه‌ای افزایش مقداری از هزینه یک پروژه ملی، با وحدت ملی و برابری سازگار است؟ آیا این از انصاف است مردم بامیان علی‌رغم ده‌ها فعالیت مدنی و ساختن چوک الکین بازمی‌کلیوات ساعتی ۵۰ افغانی برای برق بدهند؟ در حالی که در کابل، هرات، مزار و... کیلووات ساعتی دو افغانی پرداخته می‌شوند.

۶) جناب رییس جمهور! مستحضر هستید که عبور خط ۵۰۰ کیلوولت ترکمنستان از بامیان - وردک، درخواست و تقاضایی حداقل شش ولایت مرکزی است: ولایاتی که در تمام برنامه‌های ملی و مبارزه با تروریسم و تریاک بهترین نمره و بیش‌ترین حمایت را از دولت داشته است. از آنجایی که دولت مکلف است که باید برای تمام ولایات برق‌رسانی نماید، آیا در صورتی نرفتن خط ۵۰۰ کیلوولت ترکمنستان، خطی دیگری که دولت باید به مناطق مرکزی ببرد، هزینه ندارد و این پروژه مجانی انجام می‌شود؟

ب) اصل عدالت اجتماعی

دولت جمهوری اسلامی افغانستان به اساس احکام دینی، مکلفیت قانونی و تعهدات ملی، مجبور و مکلف هستند که عدالت اجتماعی را در تمام تصمیم‌ها و برنامه‌های خود لحاظ کنند و نگذارند تا نارضایتی‌های ملی ناشی از انکشاف نامتوازن، باعث عدم پشتیبانی مردم از دولت گردد! ماده ششم قانون اساسی افغانستان به صراحت حکم می‌کند که «دولت به ایجاد یک جامعه مرفه و مترقی بر اساس عدالت اجتماعی، حفظ کرامت انسانی، حمایت حقوق بشر، تحقق دموکراسی، تأمین وحدت ملی، برابری بین همه اقوام و قبایل و انکشاف متوازن در همه مناطق کشور مکلف می‌باشد».

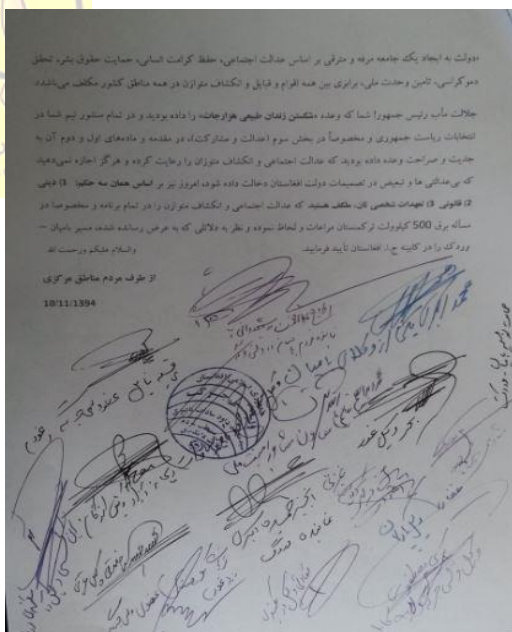
جلالت‌آب رییس جمهور!

شما که وعده «شکستن زندان طبیعی هزارجات» را داده بودید و در تمام منشور تیم شما در انتخابات ریاست جمهوری و مخصوصاً در بخش سوم (عدالت و مشارکت)، در مقدمه و ماده‌های اول و دوم آن به جدیت و صراحت وعده داده بودید که عدالت اجتماعی و انکشاف متوازن را رعایت کرده و هرگز اجازه نمی‌دهید که بی‌عدالتی‌ها و تبعیض در تصمیمات دولت افغانستان دخالت داده شود، امروز نیز بر اساس همان سه حکم: (۱) دینی (۲) قانونی (۳) تعهدات شخصی تان، ملکف هستید که عدالت اجتماعی و انکشاف متوازن را در تمام برنامه و مخصوصاً در مسأله برق ۵۰۰ کیلوولت ترکمنستان مراعات و لحاظ نموده و نظر به دلایلی که به عرض رسانده شده، مسیر بامیان - وردک را در کابینه ج.ا. افغانستان تأیید فرمایید.

والسلام علیکم ورحمه الله

از طرف مردم مناطق مرکزی

۱۳۹۴/۱۰/۳۰

«تصویر صفحه آخر نامه فوق و نمونه‌ای از چند امضا»

۶. اعلامیه مطبوعاتی دفتر معاونت دوم ریاست جمهوری در بارهٔ پروژه انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت

اشاره: در بخش اول گفته شد که پس اعتراض دوامدار استاد دانش معاون دوم ریاست جمهوری و استاد محقق معاون دوم ریاست اجرائیه نسبت به تغییر مسیر بامیان به سالنگ برای عبور لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از دشت الوان پل خمیری تا ارغندی کابل، در جلسه ۱۱ ثور ۱۳۹۵ اکثر اعضای کابینه (باوجود نظر مخالف استاد دانش و استاد محقق) این مسیر را تأیید و به نحوی فیصله شد. هرچند این موضوع همان زمان از رادیو و تلویزیون ملی به صورت رسمی منتشر نشد، اما مخالفت‌ها با فیصله کابینه افزایش یافت. از جمله استاد دانش معاون دوم ریاست جمهوری، استاد خلیلی معاون پیشین ریاست جمهوری و استاد محقق معاون دوم ریاست اجرائیه به مخالفت خود با تغییر مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت از مسیر بامیان به مسیر سالنگ ادامه داده، بیانیه‌ها و اعلامیه‌هایی را در این زمینه صادر کردند.

متن اعلامیه:

هموطنان گرامی!

همان گونه که در جریان هستید، پروژه انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت ترکمنستان به افغانستان (پروژه توتاپ سابق) که از سال‌های ۲۰۰۶م به بعد مورد بحث دو کشور بوده و در سال ۲۰۱۳م به صورت کلی بدون تعیین مسیر انتقال در کابینه سابق دولت جمهوری اسلامی افغانستان نهایی گردیده، از همان ابتدا دارای اشکالات فنی و تخنیکی زیادی بوده است. بر همین اساس شرکت آلمانی فیشنر که تهیه ماستر پلان ۲۰ ساله برق کشور را عهده‌دار بود، در آن زمان هردو مسیر سالنگ و بامیان را برای تطبیق پروژه بررسی کرده بود، مسیر بامیان را به دلایل فنی، امنیتی و اقتصادی پیشنهاد کرد. اما متأسفانه این پیشنهاد از سوی وزارت انرژی و آب و شرکت برشنا مورد توجه قرار نگرفت. در سال ۲۰۱۳م در جلسهٔ در اشتوتگارت جرمنی بر اساس پیشنهاد این دو نهاد شرکت فیشنر مطالعه جدیدی روی مسیر سالنگ انجام می‌دهد. روی این موضع در اواخر سال ۱۳۹۳ رئیس شرکت برشنا چندبار به دفتر معاون دوم ریاست جمهوری خواسته شده و موضوع انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از مسیر بامیان به صورت صریح با ایشان مطرح می‌شود. متأسفانه شرکت برشنا سال گذشته داوطلبی این پروژه را برگزار و جهت عقد قرارداد به کمیسیون ملی تدارکات و مسایل تدارکاتی ارائه نمود. در آن زمان جناب استاد دانش معاون دوم ریاست جمهوری اسلامی افغانستان به دلیل خواست مکرر مردم و همچنین به دلیل این که متأسفانه در ماسترپلان برق کشور بخش وسیعی از مناطق محروم کشور تا سال ۲۰۳۲ در نظر گرفته نشده است و همچنین به دلایل زیاد تخنیکی و فنی، با قرارداد پروژه توتاپ از مسیر سالنگ مخالفت کرد. از آن زمان تا کنون هر هفته بحث و رایزنی و

مشوره با اقشار مختلف مردم و نهادهای مربوط در دفتر معاونت دوم ریاست جمهوری جریان داشته است. در تمام جلسات و مشوره‌هایی که با بزرگان، نمایندگان مردم در مجلس شورای ملی، نهادهای مدنی و اقشار مختلف مردم و گروپ‌های تخیکی انجیران برق، صورت گرفته است، همگان یک صدا خواهان انتقال برق ترکمنستان از مسیر بامیان بوده‌اند. بر اساس همین خواست‌ها، مقام معاونت دوم ریاست جمهوری در جلسه مورخ ۱۳۹۵/۲/۱۱ کابینه دولت جمهوری اسلامی افغانستان نیز که موضوع خارج از آجندا و به صورت متفرقه مطرح گردید، طی چند مرحله صحبت و استدلال بر موقف قبلی خویش پافشاری نموده و جناب استاد محقق معاون دوم ریاست اجراییه نیز از این موقف حمایت کرده است. این در حالی است که بین رئیس جمهور، رئیس اجرائیه و معاونان شان قرار بر آن شده بود که موضوع در ریاست اجراییه بین جانب نمایندگان مردم مناطق مرکزی و وزارت انرژی و آب و شرکت برشنا جمع‌بندی و توافق گردیده با نظر توحید شده به کابینه ارسال شود. در زمینه یک نشست در تاریخ ۱۳۹۵/۱/۳۰ در ریاست اجراییه دایر و به دلیل عدم ارائه دلایل قناعت بخش از سوی شرکت برشنا، موضوع به جلسه بعدی موکول می‌شود اما قبل از دایر شدن جلسه دومی از سوی ریاست اجراییه موضوع به کابینه محول می‌گردد.

اکنون که این موضوع در رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی به صورت گسترده مطرح شده و مردم حق دارند پاسخ روشن از سوی حکومت مطالبه کنند، لازم می‌دانیم نکاتی را مطرح کنیم:

۱- دیدگاه معاونت دوم ریاست جمهوری از همان روزی که بحث پروژه برق ۵۰۰ کیلوولت (توتاپ) مطرح شده است تا کنون تغییر نکرده است و هم‌چنان دلایل کافی برای انتقال برق ترکمنستان از مسیر بامیان در اختیار دارد و دلایلی را که وزارت انرژی و شرکت برشنا مطرح می‌کنند، هم‌چنان قناعت بخش نمی‌داند. مشروح دلایل انتقال برق از مسیر بامیان قبلاً از طریق رسانه‌ها به‌خصوص از طریق وب سایت دفتر معاونت دوم ریاست جمهوری و صفحه «دفتر ارتباطات استاد سرور دانش» ذکر گردیده است و در آینده نیز طی یادداشت‌های جداگانه مطرح خواهد شد.

۲- مقام معاونت دوم ریاست جمهوری، وزارت انرژی و آب و شرکت برشنا را مسئول اصلی نادیده گرفتن مناطق مرکزی در ماستریلان برق کشور می‌داند و به‌طور جدی از آن‌ها می‌خواهد که در ماستریلان اصلی برق کشور تجدید نظر کنند. تنها دلیلی که از سوی وزارت انرژی و شرکت برشنا به خاطر انتقال برق از مسیر سالنگ، کمی موجه به نظر می‌رسد، تفاوت زمانی انتقال برق از دو مسیر سالنگ بامیان است. اما اولاً این تفاوت زمانی به دلیل کم توجهی این دو نهاد به وجود آمده است که اگر از ابتدا به مخالفت مقام معاونت دوم ریاست جمهوری توجه صورت می‌گرفت، عملاً این تفاوت بسیار کوتاه تر

می‌شد. ثانیاً، هم اکنون نیز می‌توان با تسریع در روند قرارداد و مسایل تدارکاتی این تفاوت را به حداقل کاهش داد.

۳- براساس مخالفت معاون دوم ریاست جمهوری با انتقال برق از مسیر سالنگ و مطالبات مردم مناطق مرکزی، طرح بدیلی از سوی وزارت انرژی و آب و شرکت برشنا، از پشته سرخ ولایت پروان به بامیان و از طریق دره غوربند مطرح شده است که هنوز دارای ابهامات جدی و فاقد ضمانت اجرایی لازم می‌باشد.

۴- ما از تمام بزرگان به خصوص جناب استاد محمد کریم خلیلی معاون پیشین رییس جمهور و مشاور ارشد شورای عالی صلح و جناب استاد حاجی محمد محقق معاون دوم ریاست اجراییه، وکلای مردم در مجلس شورای ملی، اعضای نهادهای مدنی، احزاب سیاسی و اقشار مختلف مردم تشکر می‌کنیم که صدای شان را به خاطر تحقق عدالت اجتماعی و انکشاف متوازن بلند کرده‌اند. دولت مکلف است که همه شهروندان کشور را با یک چشم نگاه کند و امکانات اولیه زندگی از جمله انرژی برق را برای همگان فراهم کند. اما شرط تحقق مطالبات و هم‌چنین تحقق عدالت اجتماعی، همدلی، همراهی و وحدت نظر است. لذا از همگان خواهش می‌کنیم که از هرگونه اقدامات و اظهاراتی که به وحدت ملی و همگامی دولت و مردم در شرایط حساس کنونی صدمه بزند، پرهیز کنند.

۵- مقام معاونت دوم ریاست جمهوری برخلاف گزارش‌هایی که قبلاً در برخی از رسانه نشر شده است مبنی بر این که گویا ایشان جلو انتقال برق به برخی از ولایات را گرفته است، هم‌چنان معتقد به تحقق عدالت اجتماعی، انکشاف متوازن و برابری حقوق و وجایب تمام شهروندان کشور است. ایشان تا کنون تمام سعی و کوشش خویش را به کار بسته است تا تبعیض، نابرابری، بی‌عدالتی و تفکر انحصارطلبی از بین برود و چنان‌که بارها گفته شده است، هر زمان که احساس کند که تضییع حقوق مردم صورت می‌گیرد، در کنار مردم خواهد بود و در برابر بی‌عدالتی خواهد ایستاد. در این تصمیم هیچ تفاوتی بین اقشار مختلف و شهروندان کشور نمی‌بیند.

دفتر مطبوعاتی معاونت دوم ریاست جمهوری اسلامی افغانستان

۱۳ ثور ۱۳۹۵

۷. اعلامیه استاد محمد کریم خلیلی رهبر حزب وحدت اسلامی در پیوند به تغییر مسیر خط برق توتاپ (۵۰۰ کیلوولت)

به نام خداوند دانا و دادگر

مردم آگاه و همیشه در صحنه!

حکومت در واپسین فیصله کابینه، برخلاف روحیه ملی و ارزش‌های قانون اساسی، یکی از مهم‌ترین خواست عادلانه مردم را مبنی بر انتقال خط برق توتاپ از مسیر بامیان و میدان وردک، نادیده گرفته است. این در حالی است که حکومت قبلی به یک شرکت آلمانی وظیفه داده بود تا مسیر انتقال این خط را سروی علمی و تخریکی نموده و نتایج آن را جهت اتخاذ تصمیم به حکومت ارائه نماید. شرکت یاد شده، مسیر بامیان را بهترین مسیر برای انتقال این خط تشخیص داد.

اکنون، حکومت برخلاف این یافته‌های تخریکی و علمی تصمیم گرفته است تا مسیر انتقال را تغییر دهد. با این حال، ما این تصمیم را یک تبعیض آشکار، خلاف روحیه برادری و همدلی و غیر قابل توجیه، می‌دانیم.

نظر به اصل عدالت و انکشاف متوازن، مردم مناطق مرکزی حق دارند که در کنار سایر هموطنان عزیز شان، از خدمات عمومی بهره‌مند باشند. همان‌گونه که خط انرژی کاسا یک‌هزار، پروژه تابی و خط برق فعلی کابل از راه‌ها و ولایت‌های دیگر کشور انتقال داده شده و می‌شوند - که ما از آن‌ها استقبال و حمایت می‌نماییم - این بار مناطق مرکزی هزاره‌جات حق دارند تا از پروژه انرژی توتاپ مستفید شوند. در پیوند به این موضوع، نکاتی را یادآور می‌شوم:

یک) در شرایطی که کشور ما با انواع چالش‌های تحمیلی و درونی، مواجه است، این اقدام حکومت یک اقدام بحران‌زا و خلاف اصل عدالت و انکشاف متوازن، است. مردمی که از این تبعیض و ستم آشکار متأثر می‌شوند، از تمام امکانات مدنی در برابر این تصمیم ناموجه، استفاده خواهند کرد و به هیچ وجه اجازه نخواهند داد که از این خط قرمز عبور شده و چنین تبعیض و ستمی، بر آنان روا داشته شود.

دو) انتقال این خط از مسیر بامیان، به هیچ وجه مخالفت با منافع سایر شهروندان در ولایات دیگر نبوده و نیست. هر شخص و گروهی که با استفاده از این مسأله، شهروندان را در تقابل منافع، قرار می‌دهند، این کار شان خیانت به وحدت ملی و مصالح‌علیای کشور است. من از تمام هموطنان عزیز؛ باشندگان ولایات کشور، احزاب سیاسی و جامعه مدنی، با کمال احترام می‌خواهم که به صورت متحد و یکپارچه و در یک صف و با یک صدا، از این داعیه عدالت‌خواهانه مردم مناطق مرکزی، حمایت نمایند. این

داعیه، در واقع داعیه یک فرد و یا یک گروه نیست؛ بلکه طرفداری از "عدالت"، "برابری"، "برادری"، رشد و توسعه کشور به شکل متوازن و نوعی از بین بردن فاصله‌ها و شکاف‌های اجتماعی و اقتصادی، میان شهروندان باهم برادر کشور است.

سه) مردم یقیناً می‌دانند که حق گرفتاری است نه دادنی. بناءً از شما مردم آگاه و عزتمند می‌خواهم که در این موضوع تا آوردن تغییر در تصمیم حکومت، به شیوه مدنی، ایستادگی نمایید. همان گونه که پیش از این در هر حرکت باشکوه مدنی خویش، به ویژه در راهپیمایی ۲۰ عقرب سال گذشته، ثابت ساخته‌اید، در تمام تصمیم‌گیری‌ها و حرکت‌های مدنی تان، منافع علیای کشور، اصل وحدت ملی و اصل استفاده از روش‌ها مدنی را در نظر گرفته و در چارچوب قوانین نافذه کشور، از این حق مشروع شهروندی خویش دفاع نمایید.

چهار) از هیئت رهبری حکومت وحدت ملی، به ویژه رئیس جمهوری اسلامی افغانستان می‌خواهم که در این فیصله، تجدید نظر نموده و این خط انرژي را از همان مسیر بامیان که قبلاً طی یک سری علمی-تخنیکي تثبیت شده بود، انتقال دهد. در غیر این صورت، مراجع تصمیم‌گیری، به خاطر عدم رعایت عدالت، در برابر مردم پاسخگو خواهند بود.

محمد کریم خلیلی

۱۳ ثور ۱۳۹۵

۸. اعلامیه مطبوعاتی معاونت دوم ریاست اجراییه جمهوری اسلامی افغانستان

بسمه تعالی

با توجه به این که انکشاف متوازن و برابری همه اتباع کشور در حقوق و وجایب از اصول درخشان قانون اساسی جمهوری اسلامی افغانستان می‌باشد، مردم کشور به‌طور عموم از هر قوم و زبان امیدوار این بودند و هستند که بتوانند در کشور شان از حقوق شهروندی مناسب برخوردار شوند.

اما با تأسف هیولای تبعیض و دوگانه‌نگری‌ها گاهی مردم را در آستانه ناامیدی و بدبینی و بی‌اعتمادی به آینده شان می‌کشاند. یکی از نمونه‌های بارز و آشکار اعمال تبعیض، تغییر مسیر انتقال لین ۵۰۰ کیلوولت (توتاپ) از مسیر بامیان و میدان وردک به مسیر سالنگ است. این درحالی است که قبلاً شرکت آلمانی فشنر که متصدی مطالعه مسیر انتقال لین مذکور بوده بعد از مطالعه هردو مسیر بامیان و سالنگ به دلایل تخنیکي، اقتصادی و امنیتی مسیر انتقال لین یاد شده را از بامیان توصیه و انتخاب کرده بود؛ ولی در سال ۲۰۱۳ در دوره حکومت قبلی، برخلاف مصالح ملی و دور از چشمان ملت هیأتی از

طرف ریاست برشنا به شهر اشتوتگارد آلمان سفر نموده و بر شرکت آلمانی فشنر اعمال فشار کردند که باید مسیر سالنگ را انتخاب کنند. موقعی که این خبر به دفتر معاونت دوم ریاست اجراییه رسید، استاد محقق معاون دوم ریاست اجراییه، آقای صمدی رییس وقت برشنا را به دفترخویش در قصر شورای وزیران احضار نموده دلایل تغییر مسیر لین را جویا شدند. ولی ایشان دلیل قانع کننده ارایه نتوانستند. هم‌زمان از طرف استاد محمدرسور دانش معاون دوم ریاست جمهوری نیز ریاست برشنا احضار گردیده و اعتراض خویش را ابلاغ کردند. که متأسفانه علی‌رغم تعیین هیأت تخیکی به اشتراک نمایندگان معاونت‌های دوم ریاست جمهوری و ریاست اجراییه و ترجیح مسیر بامیان، بازهم قرارداد را از مسیر سالنگ نهایی کردند. باز هم در ادامه اختلاف نظرها، قرار شد که موضوع لین انتقال برق (توتاپ) در جلسه تحت ریاست داکتر عبدالله عبدالله رییس اجراییه و اشتراک قیومی مشاور ارشد رییس جمهور، استاد دانش معاون دوم رییس جمهور، استاد محقق معاون دوم ریاست اجراییه و وزارت انرژی و آب و ریاست برشنا فیصله گردد. که در نتیجه بحث‌ها، دلایل برشنا برای تغییر مسیر لین کافی نبوده و در عین حال، قناعت بزرگان مناطق مرکزی را که لین یاد شده مطابق پلان فشنر باید از مناطق شان عبور می‌نمود و در نتیجه آن تحریم اعلام نشده آنان خاتمه می‌یافت، فراهم نتوانستند. فلذا فیصله از ریاست اجراییه به ارگ برگشت.

توقع این بود که دولت با رویه متفاوت از گذشته‌های تلخ، مطابق وعده‌های هردو تیم انتخاباتی مبنی بر انکشاف متوازن و ایجاد عدالت و برابری، حصر تاریخی هزاره‌جات را می‌شکست و به حقوق شهروندی آنان احترام نموده برای اولین بار روشنایی را وارد خانه‌های سرد و تاریک هم‌وطنان مرکزی شان می‌نمودند که آنان یار و همکار حکومت در تحقق ثبات و دموکراسی بودند.

بر خلاف انتظار و خیلی عجولانه، با تحکم و به‌طور زورگویانه بدون اهمیت قایل شدن به حرف‌های دو معاون رییس جمهور و رییس اجراییه موضوع تصویب شده اعلام شد. معاونت دوم ریاست اجراییه با توجه به موارد فوق‌الذکر موضع خویش قرار ذیل اعلام می‌نماید:

۱) تصویب گذشته کابینه به روز شنبه مورخ ۱۱ ثور ۱۳۹۵ خلاف روحیه وحدت ملی بوده و موجب یأس و ناامیدی بخش عظیمی از مردم کشور گردیده است؛ فلذا از حکومت می‌خواهد که در این باره تجدید نظر نموده و با شرکت قرار داد کننده داخل تفاهم گردد تا کار را از مسیر بامیان و میدان وردک آغاز نماید.

۲) با توجه به شرایط حساس کشور، حفظ وحدت ملی از ضرورت‌های اساسی می‌باشد. حکومت نباید کاری انجام دهد که موجب دوری مردم از حکومت گردد.

۳) مردم در طول ۱۵ سال گذشته به حرکت‌های مفید و صلح‌آمیز چون توجه به معارف، دانشگاه‌ها، خلع سلاح و انتخابات شهره آفاق است و در حرکت‌های مدنی شکوهمند نیز تجربه کافی دارند. راهپیمایی میلیونی حماسه حضور در عکس العمل تهاجم افراد مسلح غیر مسئول تحت نام کوچی به هزاره‌جات در کابل و دیگر ولایات، راهپیمایی دادخواهی بزرگ مردمی در عکس العمل جنایات سر بریدن هفت تن از عزیزان مردم توسط داعش در بیستم عقرب و دیگر تحرکات سیاسی؛ فلذا ما بر تحقق خواسته‌های مردم خویش از طریق مذاکره و حرکات مدنی اقدام خواهیم نمود و امیدواریم خواسته‌های برحق مردم جامه عمل بپوشد.

۴) مردم خواهان برابری حقوق انسانی شان و نیز خواهان انکشاف متوازن و بهره‌برداری یکسان اتباع کشور از منابع و دارایی‌های ملت است. در راستای تحقق این مأمول، معاونت دوم ریاست اجراییه در کنار مردم ایستاده شده و از داعیه برحق شان پشتیبانی می‌نماید.

و السلام علی من اتبع الهدی.

دفتر مطبوعاتی معاونت دوم ریاست اجراییه

۱۳۹۵/۲/۱۳

۹. اعلامیه معاون اول ریاست ج.ا.ا جنرال عبدالرشید دوستم در پیوند با لین برق

۵۰۰ کیلوولت

هموطنان عزیز!

اخیراً گفتگوهای داغ پیرامون تصمیم دولت در مورد پروژه پنج صد کیلوولت (500 KV) به راه افتاده و افکار عامه را به خود مشغول داشته است. قرار اطلاعات مؤثقی که برایم رسیده است، تطبیق پروژه مذکور از مسیر تصویب شده شامل انتقال مقدار سه صد میگاووات برق به ولایت باستانی بامیان و مناطق همجوار آن از طریق پشته سرخ است که حق مسلم ساکنان شریف و صلح‌دوست خطه مذکور می‌باشد. در عین زمان در این گفتگوها خواست‌های برادران و خواهران ساکن ما، در مناطق مرکزی کشور مبنی بر اعمار راه‌های مواصلاتی که مناطق مذکور را با پایتخت و سایر ولایات کشور وصل کرده باعث توسعه اقتصادی آن‌ها گردد نیز مطرح می‌شود.

این جانب در حالی که مانند همیشه تطبیق متوازن پلان‌های انکشافی را در سراسر کشور از اساسات عمده رسیدن به عدالت اجتماعی می‌دانم، باور دارم که نظام مردم‌سالار ما، شرایط لازم را به وجود آورده

است که مردم و نمایندگان شان، خواست‌های برحق خود را که دولت وحدت ملی به تحقق آن متعهد است، از راه دیالوگ و گفت‌وگو حل کنند.

در شرایطی که شبکه‌های مختلف افراط‌گرا و دهشت افکن، یک جنگ تمام عیار را بر ضد دولت و مردم افغانستان به راه انداخته‌اند، من همه هموطنان گرامی خاصاً نخبگان سیاسی و رهبران جامعه مدنی را به توسل به گفت‌وگو و دیالوگ سازنده و پرهیز از اقدامات تنش آلود و احتمالاً بی‌ثبات کننده دعوت می‌نمایم.

و من الله توفیق / سه شنبه ۱۴ ثور ۱۳۹۵

الحاج استر جنرال عبدالرشید دوستم معاون اول رئیس جمهوری اسلامی افغانستان

۱۰. پیام استاد عزیزالله شفیق به مناسبت تغییر مسیر لین برق توتاپ (۵۰۰ کیلوولت)

به نام خدا

باتوجه به تجربیات تلخ تاریخی به دست آمده از تبعیض و ستم که مردم شریف افغانستان را با آسیب‌های جدی و جبران‌ناپذیر مواجه ساخته و باعنایت به وعده‌های که متصدیان حکومت وحدت ملی در بیانیه‌های انتخاباتی به مردم سپرده بودند، انتظار می‌رفت کاروان زندگی مردم رو به آینده امیدبخش و روشن حرکت نماید و به جای ستم و تبعیض، برادری، برابری و عدالت حاکم، و انکشاف متوازن زمینه‌ساز رشد ظرفیت‌ها و نجات مردم گردد.

اما با تأسف سیر حوادث در تصامیم مدیران کشور، نشانه‌ی آن است که هنوز مدعیان زعامت سیاسی کشور، درک و دانایی شان را از اسارت تفکرات کهنه رها نتوانسته، مصالح علیای کشور را در تهاجم ذهنیت‌های فاقد تحمل، رعایت نمی‌توانند. این حالت در بسیاری از تصامیم که باید وجدان ملی و روحیه برادری بر بنیاد قانون اساسی و تعهدات سپرده شده‌ی مسئولین اتخاذ گردد، توسط گرایشات مبتنی بر میراث نامیمون گذشته شکار می‌گردد. به همین دلیل به ارتباط مسله‌ی کوچی و ده‌نشین برخلاف فیصله‌های روشن موجود در سطح زعامت کشور، هیچ اقدامی صورت نگرفت و همه ساله در بهسود فاجعه آفریده و فاصله‌ها را تشدید و عمیق می‌سازد، و با تغییر مسیر پروژه توتاپ از مسیر بامیان، بهسود و میدان وردک به سالنگ‌ها با آن که قبلاً ارزیابی و فیصله‌ی نهایی روی آن صورت گرفته بود با تلاش ریاست شرکت برشنا آرزوهای وحدت ملی، عدالت اجتماعی، رشد و انکشاف متوازن و دل بستن و

امیدوار بودن به فردای برادری و هم‌پذیری را هدف قرارداده و باتصویب هیأت دولت بر آن مهر تأیید نهاده و اعتماد ملی را مصدوم ساختند و راهی جز مقاومت مدنی برای مردمی که حق آن‌ها تلف شده باقی نگذاشتند.

اکنون مردم مصمم‌اند از طریق مقاومت‌های مدنی در برابر بی‌عدالتی، تبعیض و ستم ایستادگی نمایند و نگذارند حق تلفی استمرار یابد. زیرا مردم افغانستان تاریخ گذشته را دفن کرده و همه باید به آن تمکین نمایند. این جانب که همه عمرم را افتخار سربازی مردم را داشته‌ام همواره بر تعهد سربازی‌ام به مردم و مطالبات و تضامین مردم پابرجا و در همه حالت در کنار مردم و همراه مردم خواهم بود و معتقدم حق و سرنوشت مردم چیزی نیست که در مورد آن کوتاهی گردد.

عزیز الله شفق

کابل - ۹۵/۲/۱۴

۱.۱ اعلامیه داکتر جعفر مهدوی دبیر کل حزب ملت افغانستان

بنام خداوند دادگر و توانا

کابینه حکومت وحدت ملی در تازه‌ترین نشست خود علی‌رغم بررسی‌های تخریکی و توصیه‌های «کمپنی فیشتر» مبنی بر انتقال پروژه «توتاپ» از مسیر بامیان، تصمیم به تغییر مسیر این پروژه گرفته است. البته این نخستین بار نیست که در سال‌های گذشته هزاره‌جات مورد تبعیض و بی‌مهری حکومت مرکزی قرار می‌گیرد. متوقف ماندن طولانی مدت پروژه بزرگ «سرک گردن دیوار» که هزاره‌جات را به نقطه اتصال تمام کشور تبدیل خواهد کرد و سرانجام تصمیم به تغییر مسیر پروژه «توتاپ» از مسیر بامیان به سالنگ بیانگر پافشاری حکومت مرکزی بر سیاست غلط تبعیض در قبال شهروندان و اقوام کشور است. «حزب ملت افغانستان» یکی از دلایل اعمال چنین تبعیض‌ها و اجحاف‌ها از سوی حکومت را ضعف، سستی و ناکارآمدی نماینده‌های مردم هزاره در حکومت وحدت ملی می‌داند. انتظار این است که چنین مسائلی در درون حکومت و با استفاده از منطق و سیاست حل گردد اما سستی و کم‌کاری آنان باعث شده است که مردم ما برای حل هر مشکلی مانند تغییر نام «سرک فیض محمد کاتب»، «فاجعه جلریز»، «فاجعه زابل» و... به سرک‌ها بریزند و فریاد دادخواهی سردهند. مردم تا کی باید تاوان سستی و کم‌کاری رهبران خود را بدهند؟

«حزب ملت افغانستان» باتوجه به شعار اصلی رئیس جمهور در دوره انتخابات که «هیچ افغانی از افغان دیگر برتر و یا کم‌تر نیست» و این که وی «افغانستان مرکزی را از زندان طبعی خارج می‌کند»؛ انتظار دارد

که وی به تعهدات خود در منشور تحول و تداوم پایبند بوده و به عناصر فرصت طلب و ماجراجو اجازه ندهد تا به بهانه‌های مختلف میان اقوام با هم برادر کشور تفرقه ایجاد کنند و این مهم جز با تطبیق عدالت اجتماعی و انکشاف متوازن در سراسر کشور، چنانچه در قانون اساسی نیز بر آن تأکید گردیده است؛ میسر نخواهد بود. در اخیر به مردم و نسل جوان کشور اطمینان می‌دهیم که «حزب ملت افغانستان» چنانچه در جنبش پرافتخار «تبسم» تا آخر در کنار مردم خود ایستاد، اکنون نیز از هر حرکت و اقدام مدنی برای تحقق مطالبات برحق ملت پشتیبانی کرده و تا آخر در کنار مردم خود خواهیم ایستاد و در برابر هر فشار و اقدامی که علیه منافع مردم ما ساماندهی شده باشد، خم به ابرو نخواهیم آورد.

والسلام علی من اتبع الهدی

داکتر جعفر مهدوی دبیر کل حزب ملت افغانستان و نماینده مردم کابل در پارلمان

کابل - ۱۳۹۵/۲/۱۴

۱۲. پیام شورای هماهنگی اسماعیلیان افغانستان

شهروندان مناطق مرکزی افغانستان امید روشنایی داشتند، روشنایی را از آن‌ها نگیرید. شورای هماهنگی اسماعیلیان افغانستان، بدین وسیله موضع خویش را در رابطه به موضوع برق پروژه توتاپ اعلام نموده و آن را خط قرمز خویش می‌دانند.

اسماعیلیان افغانستان نیز در پهلوی سایر اقشار جامعه از ساکنین اصلی این مرزوبوم بوده‌اند. درد و رنج ما درد و رنج همه اقشار این وطن و درد و رنج دیگران درد و رنج ما است. قرار معلوم حکومت وحدت ملی، تصمیم اتخاذ نموده است تا مسیر عبور برق پروژه (توتاپ) را که اصولاً و منطقاً باید از مناطق پل‌خمری - دوشی - تاله و برفک که اکثریت ساکنین آن پیروان مذهب اسماعلیه می‌باشد عبور می‌نمود، تغییر جهت داده و با این تصمیم ناعادلانه شان حق تلفی و جفای بزرگی را در حق این جماعت و همه مردمان مناطق مرکزی روا داشته‌اند.

شورای هماهنگی اسماعیلیان افغانستان، این تصمیم را ناعادلانه و در مخالفت با ماده ششم قانون اساسی دانسته و از حکومت وحدت ملی متمنی هستیم تا از تصمیم خویش منصرف گردیده و لاین‌های برق پروژه توتاپ را از مسیر اولی و اصلی آن عبور داده و با مساعد ساختن زمینه کار و آوردن روشنایی در این مناطق، یک قشر بزرگ از اقشار افغانستان را که در طول تاریخ در تاریکی، بیکاری و مشقت زندگی نموده‌اند، از نعمت کار و روشنایی بهره‌مند سازند. در غیر آن شورای هماهنگی اسماعیلیان

افغانستان با اعتراضات صلح آمیز و مدنی که بر مبنای قانون اساسی حق تمام شهروندان است، صدای شان را به گوش جهانیان رسانیده و الی احقاق حق شان دست از تحصن و اعتراض مدنی بر نخواهد داشت. جفا کافیت، عدالت را دریاید.

حسام‌الدین نیکزاد رئیس شورای هماهنگی اسماعیلیان افغانستان. ۱۵ ثور ۱۳۹۵

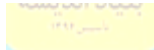
۱۳. بیانیه شورای علمای شیعه افغانستان در باره تغییر مسیر خط انتقال برق از بامیان - میدان وردک به سالنگ

بسم الله الرحمن الرحيم

عن النبی (صل الله علیه و آله و سلم): «من اصبح و لم یهتم بامور المسلمین فلیس بمسلم» در پی اعلام مواضع حکومت درباره تغییر مسیر خط انتقال برق پنجصد کیلوولت (پروژه توتاپ) از مسیر بامیان - میدان وردک به سالنگ، موارد ذیل به استحضار ملت شریف و مقامات دولت جمهوری اسلامی افغانستان می‌رسد:

۱. شورای علمای شیعه افغانستان، مبتنی بر نظرات کارشناسی انجام شده در زمینه مسیر خط انتقال برق پروژه توتاپ، از تحقق عدالت اجتماعی و انکشاف متوازن در همه مناطق کشور، قاطعانه حمایت می‌کند و بر اجرای خواسته‌های برحق مردم مسلمان و محروم مناطق مرکزی کشور توسط دولت جمهوری اسلامی افغانستان تأکید می‌ورزد.

۲. شورای علمای شیعه افغانستان، از مردم متدین و شریف کشور می‌خواهد که خواسته‌های عدالتخواهانه و برحق خود را با استفاده از روش‌های قانونی و مدنی با حفظ حرمت اشخاص و مقامات کشور، و خودداری از هرگونه توهین به افراد و پرهیز از هرگونه بی‌نظمی پیگیری کنند.

۳. از دست اندرکاران برگزاری محافل و اجتماعات مردمی خواسته می‌شود با برنامه‌ریزی و مدیریت شایسته و قانونمند، ضمن فراهم نمودن زمینه برای مشارکت اقشار مختلف مردم و ابراز نظر آنان، مجال سوء استفاده را از افراد فرصت طلب برای انحراف جریان عدالتخواهی به سمت منافع شخصی و گروهی و یا بی‌نظمی و بی‌انضباطی بگیرند.

۴. از مقامات مسؤول در حکومت جمهوری اسلامی افغانستان انتظار می‌رود، در همه حال، خواسته‌های عدالتخواهانه مردم را ارج نهند و با تعهد به قانون اساسی و پرهیز از اتخاذ تصمیماتی که منافع ملی و مصالح عمومی کشور را خدشه دار سازد، زمینه را برای تحقق عدالت اجتماعی و توسعه متوازن کشور فراهم سازند تا به یاری خداوند و با همکاری و همدلی ملت و دولت، نظام جمهوری اسلامی افغانستان بر

مشکلات و نابسامانی‌ها فایق آید و سران حکومت وحدت ملی برای عمل به وعده‌های داده شده در دوران انتخابات خصوصاً در زمینه زدودن فقر و محرومیت از تمام مناطق کشور، قادر شود.

والسلام علیکم ورحمت الله

شورای علمای شیعه افغانستان

۱۸ ثور ۱۳۹۵

۱۴. پیام شورای سراسری هزاره‌های اهل سنت افغانستان

هم‌وطنان عزیز، خط فعلی برق بیش‌ترین ساحه را در مناطق هزاره‌های سنی و برادران تاجیک و پشتون ما را در بر گرفته است. چندین بند برق نیز در مسیر خط فعلی موقعیت دارد. اگر انحصارگرایی نباشد و حق شهروندی تمام مردم افغانستان در نظر گرفته شود و روشنی که حق طبیعی هر افغان است به افغان‌ها داده شود، بهترین گزینه و کم هزینه‌ترین و امن‌ترین گزینه‌ای انتقال خط توتاپ مناطق مرکزی است. ما برای خود مان نباید همه چیز را بخواهیم. اجازه بدهیم مردم مناطق مرکزی نیز که گروه‌های مختلف قومی، هزاره، پشتون و تاجیک را احتوا می‌کند، از نعمت برق و آسایش روشنی برخوردار شوند.

تقاضای ما از حکومت وحدت ملی این است که انکشاف متوازن را در نظر گرفته و به دور از باج خواهی از مردم و وکلای مناطق مرکزی تصمیم قبلی کمپنی قرار داد کننده را در مناطق مرکزی اجرا نموده و مردم افغانستان را بیشتر از این درگیر مسائل قومی و نژادی نسازند. اگر قرار باشد حکومت به این خواست بر حق مناطق مرکزی اعتنا نکند، برادران و خواهران هزاره‌ای سنی در کنار این مردم خواهد ایستاد و در مناطق، ما دست به اعتراضات مردمی خواهیم زد.

با احترام

هیئت رهبری شورای سراسری هزاره‌های اهل سنت افغانستان/ ۱۵ ثور ۱۳۹۵

۱۵. حق انکشاف متوازن

لطیف پدرام (وکیل پارلمان و رهبر حزب کنگره ملی افغانستان)

مناطق مرکزی افغانستان از محروم‌ترین مناطق افغانستان بوده‌اند و هستند. در طول تاریخ شکل محدوده‌ای به نام افغانستان در ساحات مختلف بر این مردم نجیب و با همت ظلم و ستم و بی‌عدالتی روا داشته شده است اگر حداقل احترام به عدالت و انصاف در میان باشد، پروژه‌ی توتاپ باید از بامیان و میدان وردک

بگذرد. برق اوزبیکستان از سالنگ‌ها گذشته است. اگر اولویتی مطرح باشد از آن مناطق مرکزی است. هر چراغی که در خانه‌ی برادران ما در مناطق مرکزی روشن شود موجب شادمانی ما می‌گردد. ما در صف شما خواهیم ایستاد.

۱۳۹۵/۲/۱۴

۱۶. تعادل در هر امری، پسندیده است

جنرال عطامحمد نور (والی بلخ و از اعضای ارشد جمعیت اسلامی)

توجه به توسعه و زیربنا نه تنها یک امر پسندیده است که نیاز است در آن میزان تعادل و اولویت‌ها نیز در نظر گرفته شود. این روزها بحث انتقال برق "توتاپ" به یکی از دغدغه‌های کلان در میان مردم مبدل شده است. مناطق مرکزی که بر علاوه فقیر بودن، از محروم‌ترین ساحات کشور در زمینه پیشرفت و ترقی محسوب می‌شود، حق اولویت انتقال این پروژه مهم را دارد. مسیر سالنگ به دلیل موجودیت برق فعلی، یک اولویت در این زمینه محسوب نمی‌شود. انتقال این پروژه از بامیان نه تنها تعادل در انکشاف را در بر می‌گیرد که وحدت و همدلی میان اقوام با هم برادر کشور را نیز بیشتر از پیش تقویت می‌بخشد. لذا حکومت وحدت ملی می‌بایست به این خواست بخشی از مردم کشور حرمت بگذارد و اجازه دهد که این پروژه مهم ملی از این مسیر انتقال نماید و در کنار بهره‌مند شدن مردم این مناطق از نور برق، به پیشرفت و انکشاف این بخش از جغرافیای افغانستان عزیز، نیز توجه صورت گیرد.

۱۳۹۵/۲/۱۴

۱۷. توتاپ نمادی از عدالت اجتماعی و انکشاف متوازن

ناهید فرید (نماینده پارلمان)

گر در بی‌عدالتی‌ها بی‌طرف هستید، بدانید که جانب ستمگر را گرفته‌اید. سرگذشت تلخ زندگی قوم هزاره و ستم تاریخی را که این مردم سپری کرده است سراسر است از قتل عام فیزیکی، سیاست سرکوب، شکنجه‌های روحی، فشار اقتصادی با وضع مالیات‌های سنگین، سیاست کوچ اجباری و سرزمین سوخته، جنگ روانی سیستماتیک و حمله بر هویت و شخصیت فردی و جمعی هزاره که آن‌ها را سال‌ها در محرومیت مطلق قرار داده است. اما این قوم سرفراز خم به ابرو نیاورد و استوار به مبارزه عدالت‌خواهانه خود نه از راه خشونت، بلکه از مسیر مدارا و دانش‌آموختگی ادامه داد تا الگویی باشد برای همه نسل‌های محروم این سرزمین. حالا که صفحات تاریخ بر هیچ کس پوشیده نیست و آنچه بر این

قوم گذشته در حافظه تاریخی مردم افغانستان حک شده است، بر تمام روشنفکران، تحصیل کردگان و فرهیختگان افغانستان واجب است تا در سایه اصول برابری و انکشاف متوازن در قانون اساسی افغانستان (ماده ۶) گفتمان عدالت‌خواهی هزاره برای هزاره را تغییر داده و از هر قوم و تباری که هستند نگذارند این قوم زحمت کش وطن سرنوشت تلخ اسارت و آوارگی را در سرزمین خودش تجربه کند. انتقال انرژی از مسیر هزاره‌جات (توتاپ) نمادی از عدالت اجتماعی و انکشاف متوازن است.

۱۴ ثور ۱۳۹۵

۱۸. مناطق مرکزی جزء خاک کشوراند نه مستعمره دولت مرکزی!

ام‌الله صالح (رئیس پیشین امنیت ملی و رهبر روند سبز)

حکومت محترم وحدت ملی ولایات بامیان، غور و دایکندی مستعمرات دولت کابل نه بلکه جز خاک افغانستان‌اند. مردم این ولایت‌ها می‌خواهند از ابتدایی‌ترین حق خود که تقسیم منصفانه منابع، ثروت و دسترسی به قدرت است دفاع کنند. لطفاً با این مناطق به عنوان قلب افغانستان برخورد کنید نه به عنوان مستعمره دولت تان. رفتار فعلی کابل با این ولایت استوار بر اصل حق شهروندی نه بلکه حاکم و تابع است. این رفتار باید پایان یابد. تقسیم روشنایی برق به صورت مساویانه ناممکن است حد اقل به صورت منصفانه باید امکان پذیر باشد. پس من با مناطق مرکزی کشور خویش و با مردمان صلح پسند و قانون‌پذیر این ولایات هم‌صدا شده می‌خواهم که از حق روشنایی و برق مستفید شوند. دوکتور محمد اشرف غنی رییس دولت قبل از انتخابات گفته بود که من شریان‌های بسته مناطق مرکزی را باز می‌سازم و می‌گذارم که قلب افغانستان تپش گرم داشته باشد. لطفاً به وعده خود وفا نمایید. توتاپ را به سلیقه خودتان "تاو و تاپ" ندهید. ۱۴ ثور ۱۳۹۵

۱۹. پروژه برق توتاپ!

محمدرضا خوشک (وکیل پارلمان)

در سال ۲۰۰۶ شرکت آلمانی فیشر که ماسترپلان ۲۰ ساله برق افغانستان را قرار داد و به عهده گرفته بود، پس از مطالعه و بررسی‌های مختلف که انجام دادند به این نتیجه رسیدند که این خط ۵۰۰ کیلوولت برق به‌خاطر مزیت‌های اقتصادی و امنیتی باید از مسیر مناطق مرکزی عبور نماید اما متأسفانه دیده می‌شود که بعضی از اشخاص که در دولت وجود دارند و نمی‌خواهند انکشاف متوازن و برابری در کشور ایجاد شود، سد راه عملی شدن این پروژه از مسیر اصلی‌اش هستند. امیدواریم سران حکومت وحدت ملی با در

نظر گرفتن انکشاف متوازن و نشان دادن وحدت ملی در کشور در تصمیم خود تجدید نظر نموده و پروژه توتاپ طبق سروی انجام شده از مسیر اصلی خود بگذرد. این پروژه حق مسلم آن‌عده از ساکنین مناطقی است که از ابتدا، مسیر عبور این پروژه از آن مناطق سروی شده بود.

۱۴ ثور ۱۳۹۵

۲۰. اعلامیه فرهاد عظیمی (وکیل پارلمان)

عزیزان گرامی، ضمن عرض ادب به جواب آن‌عده دوستان عزیزالقدر که از بنده تقاضا بیان دیدگاه‌ها را در قبال تصمیم غیر منطقی مسیر انتقال پروژه توتاپ از طریق سالنگ داشتند، به عرض برسانم که رهبر بزرگوار ما جنرال عظامحمد نور موقف رسمی خویش را در قبال تصمیم کابینه افغانستان در زمینه اعلام نمودند. بنده نیز انتخاب این مسیر را خلاف روحیه عدالت‌خواهانه و ناقض اصل تساوی حقوق و امتیازات اتباع در برابر قانون دانسته و الی اتخاذ تصمیم معقول بر مبنای مطالعات و سروی تخیکی انجام شده توسط کمپنی موظف و معقولیت عینی مسیر بامیان با در نظر داشت شاخص‌های اقتصادی، اجتماعی و حق برخورداری مساویانه از امکانات رفاهی و عمرانی در پهلوی سایر دوستان که صدای عدالت‌خواهانه بلند کردند، می‌ایستیم.

مزارشریف ۱۴ ثور ۱۳۹۵

۲۱. پروژه توتاپ؛ از ثروت ملی تا معضل ملی!

فوزیه کوفی (نماینده پارلمان)

پروژه‌های کلان اقتصادی و اساسی ثروت ملی هستند، باید تمام مناطق کشور از آن‌ها بهرمنده شود. هرگونه اقدام تبعیض‌آلود و غرض‌آمیز، ما را به سمت بحران و چالش خواهد برد. حکومت نباید فرصت‌های طلایی و مهم را تبدیل به معضل کند. باید در تقسیم‌بندی منابع اقتصادی، عدالت‌محوری در نظر گرفته شود، تا گامی عملی باشد در زمینه بازسازی ملی و ملت شدن. یکی از پروژه‌های اساسی و مهم برق که افغانستان را به شاهراه ترانزیت خطوط انرژی در منطقه تبدیل می‌کند، عملی شدن پروژه بزرگ لاین برق توتاپ است. این خط برق از تاجیکستان (ترکمنستان) شروع می‌شود، از سمت شیرخان بندر (بندر آقینه) وارد افغانستان شده از قندز، بغلان و دوشی وارد دامنه‌های هندوکش می‌گردد. بر اساس این پروژه، ۵۰۰ کیلوولت برق زنده در ساعت از مسیر شیرخان به پل خمیری می‌آید و با عبور از کابل و ننگرهار به پاکستان صادر می‌شود. پس از توافق‌ها، به داوطلبی بین‌المللی گذاشته شد که در نهایت

شرکت آلمانی بنام «فیشنر» برنده گردید. شرکت فیشنر یکی از بزرگ‌ترین شرکت‌های جهانی است. مطالعات و بررسی‌های این شرکت انجام داده و نتیجه‌ی آن تحقیقات را به دولت و نهادهای مسؤول ارایه کرده‌است. نتایج بررسی‌ها نشان می‌دهد که بهترین و بی‌خطرترین راه عبور لین برق پروژه توتاپ از مسیر ولایت بامیان است. با عبور این لین برق از مناطق مرکزی، دو معدن بزرگ، ذغال‌سنگ دره‌صوف و آهن حاجی گکک زیر پوشش قرار می‌گیرند. اتصال این معادن به انرژی برق، باعث می‌شود که مسأله استخراج آن‌ها رونق یابد. اما شرکت برشنا و مسئولین حکومتی خلاف توصیه‌های متخصصان کارشناسان عمل کرده، مسیر پروژه را به‌طرف سالنگ تغییر داده‌اند که این اقدام باعث نگرانی‌های بی‌شمار در جامعه شده‌است.

۱۴ ثور ۱۳۹۵

۲۲. اعلامیه محمد عمر داودزی (وزیر پیشین امور داخله)

تغییر مسیر انتقال ۵۰۰ کیلوولت برق وارداتی ترکمنستان موسوم به "توتاپ" از جانب حکومت، تصمیم نادرست است. این گونه تصامیم ناسنجیده علاوه بر این که خلاف تعهدات حکومت وحدت ملی مبنی بر توجه به انکشاف متوازن می‌باشد، به وحدت ملی میان اقوام کشور نیز آسیب خواهد رسانید. نظر به دلایل مختلف انتقال این برق از مسیر نقاط مرکزی کشور مزایای زیادی دارد. پس بهتر است که حکومت وحدت ملی به خواست‌های معقول مردم حرمت گذاشته و قیمت انکشاف متوازن را قربانی مسایل دیگر نسازد.

۱۵ ثور ۱۳۹۵

۲۳. چرا باید تاوان ندانم کاری دیگران را مردم بیردازند!

احمدولی مسعود (رئیس بنیاد شهید احمدشاه مسعود)

دقیقاً همانند روند وضع نابهنجار سیاسی، این پالیسی "توتاپ" نیز با نوسانات گیج کننده‌اش، جزء همان سیاست‌های نابهنجار می‌باشد. در غیر آن، برای راه اندازی یک پروژه بزرگ، قطعاً مصرف میلیون‌ها دالر برای مطالعات مقدماتی و امکان‌سنجی به‌خاطر آن است تا مراحل تطبیق آن بعداً دچار مشکلات نشود.

آنچه در این باب اهمیت دارد، انکشاف پایدار و متوازن بر مبنای عدالت برای همه شهروندان کشور و آنچه در این میان اولویت دارد رسیدن به مردم و مناطق محروم می‌باشد. نمی‌دانم در این چه حکمتی

است که عده‌ای تلاش دارند تا خلقی را از نور علم محروم دارند و عده‌ای هم از نور روشنائی. پایه‌های این تفکر پوچ سنتی باید برای همیشه بشکند تا ارزش‌ها جایگزین رنگ‌ها شوند، سیاست انسانی گردد و فساد به فضیلت جاخالی نماید.

۱۵ ثور ۱۳۹۵

۲۴. اعلامیه رحمت الله نبیل (رئیس پیشین امنیت ملی)

بسم الله الرحمن الرحيم

هم‌وطنان عزیز همان‌گونه که همه در جریان هستید، تصمیم اخیر حکومت وحدت ملی، مبنی بر تغییر مسیر خط انتقال برق ترکمنستان به جنوب هندوکش که قبلاً به توتاپ معروف بود، از مسیر بامیان- میدان وردک به سالنگ، اعتراض بخش عظیمی از هم‌وطنان ما را به دنبال داشته است.

در ضمن حکومت وحدت ملی تا بحال نتوانسته است تا در این مورد استدلال محکم علمی - تخصصی و یا هم دلیل قناعت بخش سیاسی و اجتماعی برای مردم ارایه نمایند. این تصمیم و عدم وضاحت نه تنها این که سبب تمدید محرومیت بخش عظیمی از هم‌وطنان ما می‌شود، که پیش از این نیز همیشه بار محرومیت از ثروت و امکانات ملی را بدوش کشیده‌اند، بلکه باعث تقابل و بگو مگوهای بین مردم ما شده است. من رنج ساکنان دره‌شکاری، بامیان باستان، دایکندی، غور و میدان وردک را در جنب دیگر مناطق محروم کشور خوب می‌دانم که مردم این مناطق با چه محرومیت جانکاه و استخوان شکنی دست و پنجه نرم می‌کنند.

از رهبران حکومت وحدت ملی باید پرسید که در کنار این که پروژه توتاپ روشنائی را به خانه اهالی خوست، پکتیا، لوگر و غزنی می‌برد، چه عیبی دارد که در مسیر خود هزاران خانه دیگر را در بغلان بامیان و میدان وردک نیز روشن کند. من تحولات چند روز اخیر را لحظه به لحظه دنبال می‌کردم و امیدم این بود که رهبران حکومت اهمیت مسأله را در شرایط حساس کنونی درک کنند و به خواست برحق هم‌وطنان ما پاسخ مثبت و قناعت بخش دهند. اما با کمال تأسف، نه تنها این که رهبران حکومت مانند بسیاری از موارد دیگر تا به حال به خواسته‌های برحق مردم ما توجهی نکرده و جواب قناعت بخش ارایه کرده نتوانسته‌اند، یک تعدادی دیگری تلاش دارند تا مسأله را آگاهانه و یا هم غیر آگاهانه سیاسی و قومی سازند. محرومیت هزاره و پشتون و ازبک و تاجیک نمی‌شناسد. من به‌عنوان یک خدمت‌گذار و فرزند افغانستان از خواسته برحق مردمان بامیان، میدان وردک و تاله و برفک و دایکندی حمایت می‌کنم.

انکشاف متوازن، تأمین عدالت و تقسیم منصفانه ثروت و امکانات ملی طبق قانون اساسی کشور از وظایف مسلم دولت است که مکلف است به آن عمل کند.

پایدار باد افغانستان متحد، زنده باد وحدت ملی، تل دی وی افغانستان

۱۶ ثور ۱۳۹۵

۲۵. وحدت ملی در الفاظ و شعار سودمند نیست، وحدت ملی عمل می‌خواهد!

فرخنده زهرا نادری (عضو مجلس نمایندگان)

مظلوم قرار دادن ولایات مرکزی با بیراهه کشانیدن مسیر پروژه برق توتاپ چیزی دیگری را نه بل زورگویی، تبعیض و نابرابری حکومت را در مقابل ملت به نمایش می‌گذارد. حکومت وحدت ملی باید در قدم نخست واژه "وحدت ملی" را در قاموس سیاسی‌اش تعریف و هضم نموده سپس آن قدرت سیاسی را مورد استفاده قرار دهد. دوم این که قطع نظر از بزکشی‌های سیاسی، حکومت وحدت ملی مبنی بر آرای مردم افغانستان به وجود آمده یعنی به همه آرای دور دوم ارج گذاشته شده و واضح است که این حکومت فراقانونی و فراملتی عمل کرده نمی‌تواند در غیر آن در این کشور بیشتر از هر مسلک سیاسیون وجود دارد. خواست ملت ما در زمان انتخابات این بود که هیچ افغان از افغان دیگر برتر و کم‌تر نیست و کشور بسوی انکشاف متوازن می‌رود. حالا این شعار باید عملکرد حکومت وحدت ملی را تشکیل دهد.

مردم ولایات مرکزی افغانستان از شما عدالت می‌خواهند و شما به‌خاطر تأمین عدالت این مسئولیت‌های بزرگ را به‌دوش گرفته‌اید. شما باید بی‌عدالتی‌های گذشته را جبران نمایید نه این که بگذارید حکومت خودتان باعث ایجاد تفرقه و بی‌عدالتی‌های بیشتر گردد. مردم از شما عدالت می‌خواهند.

۱۶ ثور ۱۳۹۵

۲۶. حق خود را از دهان شیر می‌باید گرفت!

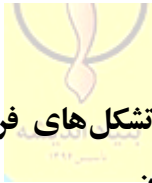
شیرین محسنی (نماینده مردم دایکندی در ولسی جرگه)

در کف مردانگی شمشیر می‌باید گرفت

حق خود را از دهان شیر می‌باید گرفت

آغاز جنبش انکشاف متوازن و عدالت‌خواهی از بامیان! در پی تغییر ماستریپلان برق افغانستان برخلاف اصل عدالت اجتماعی، حقوق شهروندی و روحیه وحدت ملی جنبش عظیم و سرتاسری جهت دادخواهی در کشور شکل گرفته و در حال گسترش است. جنبش مدنی حرکات دادخواهانه خود را امروز جمعه مورخ ۱۳۹۵/۲/۱۷ از بامیان شروع کرده و این حرکات سر آغاز تظاهرات میلیونی نه تنها در افغانستان بلکه در تمام کشورهای کمک کننده به افغانستان خواهد بود. جنبش دادخواهی برای عدالت و حقوق شهروندی متشکل از: احزاب سیاسی، وزراء، رهبران جهادی، نماینده‌های مردم در شورای ملی، علما، جوانان، روشنفکران، فعالان جامعه مدنی و سایر شخصیت‌های آگاه و بیدار از همه اقشار و اقوام با هم برادر که در افغانستان سابقه نداشته تشکیل گردیده. همه به عنوان یک مشت واحد و مستحکم در مقابل تصمیم لجوجانه، خودخواهانه و نفاق افکنانه می‌ایستند و جای هیچ گونه تسامح و سازش وجود ندارد. بدون شک این بار جنبش مردمی برای دادخواهی عدالت و انکشاف متوازن پای لرزان حکومت را بیشتر از پیش به لرزه در خواهد آورد و اگر به خواست مشروع و بر حق مردم پاسخ مثبت داده نشود عاقبت این کار برای حکومت خیلی گران تمام خواهد شد که شاید آن وقت پشیمانی هیچ دردی را مداوا نخواهد کرد. به امید پیروزی حق و تحکیم عدالت اجتماعی در افغانستان.

۱۷ ثور ۱۳۹۵

۲۷. بیانیه مشترک دانشجویان و تشکلهای فرهنگی افغانستانی مقیم ایران در رابطه با تغییر لین برق از مسیر بامیان

به نام خدا

«دولت به ایجاد یک جامعه مرفه و مترقی براساس عدالت اجتماعی، حفظ کرامت انسانی، حمایت حقوق بشر، تحقق دموکراسی، تأمین وحدت ملی، برابری بین همه اقوام و قبایل و انکشاف متوازن در همه مناطق کشور مکلف می‌باشد» ماده ششم قانون اساسی جمهوری اسلامی افغانستان.

جامعه مهاجر افغانستانی به عنوان بخش مهمی از مردم این کشور همواره نسبت به توسعه کشور حساس بوده است، چون امکان بازگشت مهاجرین به وطن مستقیم با بهبود اوضاع اقتصادی و امنیتی مرتبط است. همه می‌دانیم که کشور افغانستان در آستانه تطبیق یک پروژه بزرگ ملی قرار دارد که پیشرفت تمام اقوام افغانستان به لحاظ بهره‌برداری از منابع عظیم معدنی و طبیعی مناطق مرکزی در گرو آن است. با توجه به این قضیه، جامعه مهاجر افغانستان در سراسر ایران بدین وسیله موضع خود را اعلام

می‌دارد. ما به دلایل زیر مجدانه خواهان بازگشت پروژه خط عبور برق ۵۰۰ کیلوولت ازبکستان (ترکمنستان) به مسیر اولیه آن (مسیر سمنگان، بامیان، میدان وردک) هستیم:

- شرکت فیشر به عنوان یکی از شرکت‌های معتبر مشاوره‌ای برق دنیا و هم‌چنین بانک توسعه آسیایی به عنوان تأمین‌کننده بودجه این پروژه با بررسی‌های گسترده مسیر فوق را به لحاظ اقتصادی، فنی و امنیتی بهترین مسیر اعلام کرده‌اند.

- بزرگترین پروژه‌های معدنی کشور هم‌چون معدن آهن حاجی‌گک، معدن زغال‌سنگ اشپوشته، معدن زغال‌سنگ دره‌صوف و چندین پروژه دیگر که هم درآمد سرشاری نصیب حکومت می‌کند و هم برای مردم صدها شغل ایجاد می‌کند به دلیل نبودن برق رها شده‌اند. لذا این خط برق می‌تواند در راستای تطبیق انکشاف متوازن و عدالت اجتماعی منفعت تمام اقوام افغانستان را محقق سازد.

- ولایات سمنگان، بامیان و میدان وردک جزء امن‌ترین ولایات افغانستان هستند. لذا در این مسیر مخاطرات امنیتی کم‌تری برق و روشنایی مردم ۱۲ ولایت افغانستان را تهدید خواهد کرد.

- مسیر سالنگ صعب‌العبور و دارای ارتفاعات چند هزار متری است. انتقال خط از این مسیر در کنار افزایش زمان عملیات برق‌رسانی، از نگاه مخاطرات طبیعی و امنیتی نامناسب است چنان‌که در گذشته بارها شاهد خاموشی‌های مکرر و طولانی بوده‌ایم. از طرفی با توجه به وجود خط ۲۲۰ کیلوولت در این مسیر عبور دو خط موازی با فاصله نزدیک از یک‌دیگر عاقلانه به نظر نمی‌رسد.

- هزینه‌های اضافی اعلام شده توسط برشنا برای مسیر سمنگان - بامیان فقط چند درصد از کل هزینه‌های پروژه را تشکیل می‌دهد ولی در عوض دیگر شاهد هزینه‌های هنگفت خاموشی‌های هر ساله نخواهیم بود، بلکه سالانه درآمد قابل توجهی از ناحیه فعال شدن صنعت و معدن کشور نصیب مردم و حکومت خواهد شد.

- جامعه مهاجر افغانستان از حکومت وحدت ملی که خود را ملزم به اجرای قانون اساسی می‌داند، انتظار دارد که در انجام این پروژه ملی، وحدت ملی را عملاً به نمایش گذاشته و نفع عده‌ای را بر منافع نافذه ملت افغانستان ترجیح ندهد.

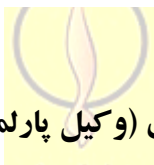
- جامعه مهاجر افغانستان هم‌صدا با سایر اتحاد ملت حمایت کامل خود را از اعتراض‌های مدنی «شورای عالی مردمی» در داخل افغانستان اعلام می‌کنیم و همراهی کامل خود را تا تحقق منافع ملت افغانستان ادامه خواهیم داد.

لیست تشکلهای حامی بیانیه:

- اتحادیه اسلامی دانشگاهیان افغانستان (ادا)
- مجمع فرهنگی دانشجویان افغانستان (فدا)
- شورای فرهنگی افغانستانی‌های مقیم ایران
- انجمن هم‌اندیشی دانشجویان افغانستان اصفهان (هدا)
- کانون اسلامی دانشجویان افغانستانی سبزوار
- انجمن دانشجویان افغانستانی پیام نور استان / ولایت قم (صنا)
- مجمع دانشجویان افغانستانی استان قم
- انجمن نو‌اندیشی دانشجویان و فارغ‌التحصیلان افغانستانی کاشان (ندا)
- انجمن مطالعات افغانستان (دانشجویان افغانستانی دانشگاه فردوسی مشهد)
- شورای دانشجویان بین‌الملل پردیس فارابی دانشگاه تهران
- کانون شرق نو دانشگاه مفید
- انجمن اقتصاد دانشجویان افغانستانی دانشکده اقتصاد تهران
- اتحادیه فرهیختگان راه‌گستر دانشجویان افغانستانی کرمان (فردا)
- شورای مدیران مکاتب خصوصی مشهد
- مجمع هماهنگی هیئات مذهبی مهاجرین افغانستان
- شورای هیئات مذهبی مهاجرین افغانستانی اصفهان
- مؤسسه فرهنگی دردری
- خانه هنر افغانستان
- انجمن دانشگاهیان حقوق بشر افغانستان
- مجمع مهاجرین افغانستانی شهرستان کاشان، آران و بیدگل و حومه (حضرت ولی عصر عج)
- هیئت فرهنگی ورزشی مهاجران افغانستانی کاشان
- مؤسسه معلولین باورسبز
- باشگاه معلولین غدیر
- پایگاه خبری صلح پرس
- انجمن عکاسی نو‌آوران افغانستان (IPSA)
- کانون امید مهاجرین افغانستانی (کاما)
- فصل‌نامه علمی فرهنگی سیاسی اندیشه نو

- مؤسسه رسانه‌ای اشراق
- کانون ادبی فرهنگی کلمه
- نشر کاموا
- مجله اطلاعات صنعتی افغانستان
- مؤسسه فرهنگی مشکات
- گروه آینده‌سازان وطن
- کانون جغرافیایی واخان
- گروه هنری همای وحدت
- بنیاد فرهنگی قلم سبز افغانستان
- مرکز تخصصی هنری رسانه‌ای سراج
- مؤسسه رسانه‌ای ققنوس
- انجمن علمی فرهنگی دانشجویان افغانستانی قزوین

۲۰ ثور ۱۳۹۵

۲۸. اعلامیه سید عبدالقیوم سجادی (وکیل پارلمان)

وکلای مردم با خروج اعتراضی خود از پارلمان کشور رسماً به جنبش روشنایی پیوستند. در این میان حضور نمایندگان از اقوام مختلف بیان گر ملی بودن این حرکت بوده و توطئه‌های نفاق افکنان برای ایجاد نفاق ملی را خنثی نمود. حال دیگر حکومت جز شنیدن صدای حق طلبانه و عدالت خواهانه مردم چاره ندارد. گوش شنیدن اعتراضات باید ایجاد گردد.

۲۵ ثور ۱۳۹۵

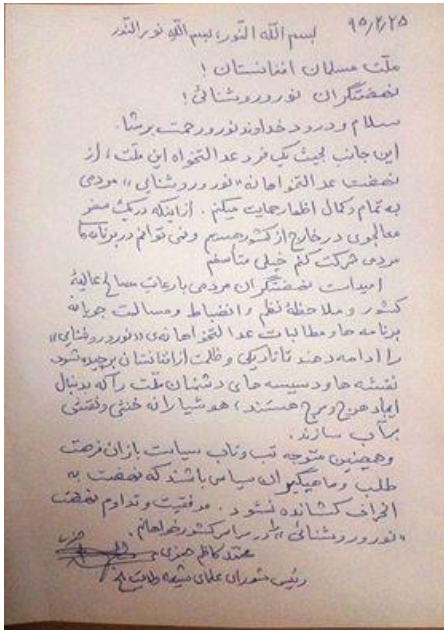
۲۹. اعلامیه محمد کاظم جعفری (رئیس شورای علمای شیعه ولایت بلخ)

بسم الله النور، بسم الله نورالنور

ملت مسلمان افغانستان!

نهضت گران نور و روشنایی!

سلام و درود خداوند نور و رحمت بر شما. اینجانب به‌هیچ یک فرد عدالت‌خواه این ملت، از

نهضت عدالت‌خواهانه «نور و روشنایی» مردمی به‌تمام و کمال اظهار حمایت می‌کنم. از این‌که در یک سفر معالجوی در خارج از کشور هستم و نمی‌توانم در برنامه‌های مردمی حرکت کنم، خیلی متأسفم.

امید است نهضت‌گران مردمی با رعایت مصالح عالیۀ کشور و ملاحظه نظم و انضباط و مسالمت‌جویانه برنامه‌ها و مطالبات عدالت‌خواهانه‌ی «نور و روشنایی» را ادامه دهند تا تاریکی و ظلمت از افغانستان برچیده شود. نقشه‌ها و دسیسه‌های دشمنان ملت را که به‌دنبال ایجاد هرج و مرج هستند، هوشیارانه خنثی و نقش بر آب سازند. هم‌چنین متوجه تب و تاب سیاست‌بازانی فرصت‌طلب و ماهی‌گیران سیاسی باشند که نهضت به انحراف کشانده شود. موفقیت و تداوم نهضت «نور و روشنایی» را در سراسر کشور خواهیم.

۱۳۹۵/۲/۲۵

۳۰. بیانیه گردهمایی بزرگ مهاجرین افغانستانی مقیم قم در خصوص تغییر مسیر

برق ۵۰۰ کیلوالت ترکمنستان

بسم الله الرحمن الرحيم

الملك يبقى مع الكفر ولا يبقى مع الظلم؛ پیامبر اعظم (ص) فرمود: حکومت‌ها ممکن است با کفر دوام بیاورد ولی با ظلم و بی‌عدالتی هرگز دوام نخواهد آورد.

آنچه مردم افغانستان را در برابر سیاست‌های ظالمانه و خردستیز حلقات متعصب و تمامیت‌خواه در حکومت افغانستان به خیابان‌ها آورد و تغییر ناشیانه مسیر پروژه بین‌المللی انتقال برق ترکمنستان به پاکستان را به زبان مشترکی برای فریاد در برابر سیاست‌های تبعیض‌آمیز حاکمیت تبدیل کرد، تداوم جریانى سراسر بیداد و ستم در تاریخ این مرزوبوم است. «جنبش روشنایی» که اینک فزاینده‌تر از مرزهای قومی،

زبانی، دینی و سرزمینی، انسان‌های آزاده و عدالت‌خواه را به خیابان‌های شهرهای مختلف جهان کشانده؛ در واقع حرکت و جنبشی روشن‌گرانه در برابر تاریکی و تاریک‌اندیشی است. حرکت میلیونی که تمام توطئه‌ها و دسایس حلقات تبعیض‌اندیش در حکومت را خشتی کرده؛ هوشیاری، خرد سیاسی و ظرفیت شهروندی جامعه افغانستان را به اثبات رسانده است.

اعتراضات مسالمت‌آمیز و مدنی شهروندان کشور حاکی از وحدت و انسجام سیاسی در میان تمامی اقشار و نیروهای عدالت‌خواه؛ اعم از نمایندگان شورای ملی، احزاب سیاسی، نهادهای مدنی، انجمن‌های دانشجویی، حوزات علمی، مساجد، مراکز آموزشی و نهادهای اکادمیک، تاجران و سایر اصناف جامعه است که قدرت مردم در تحقق تمام داعیه‌ها و مطالبات بر حق شهروندی را ضمانت و حکومت را در برابر این داعیه‌ها و مطالبات پاسخ‌گو می‌سازد. مهاجرین افغانستانی مقیم شهر قم حمایت قاطع شان را از «جنبش روشنائی» و اعتراض شان را نسبت به برنامه‌ها و سیاست‌های تبعیض‌آمیز حکومت وحدت ملی اعلام نموده و موارد ذیل را به عنوان مهم‌ترین خواسته‌ها و مطالبات خویش اعلام می‌دارد:

۱. از دولت افغانستان مجدانه می‌خواهیم که با اجرای پروژه ملی توتاپ از مسیر اصلی و مورد نظر مردم و کارشناسان شرکت بین‌المللی فیشنر به تبعیض و نابرابری در کشور پایان داده و زمینه‌های تحقق عدالت و انکشاف متوازن در تمام عرصه‌های علمی، فرهنگی، اداری و اقتصادی را برای همه اقوام کشور فراهم نماید. حکومت باید از اقدامات تفرقه‌افکنانه در میان اقوام و شهروندان با هم برادر کشور دست برداشته و به‌جای قرار گرفتن در برابر مردم با کشیدن دیوارهای آهنین میان خود و مردم، به تأمین مطالبات حق‌طلبانه و مشروع ساکنان مناطق مرکزی همت نموده و هزاره‌جات را از محاصره و زندان مرکزی نجات دهد.

۲. از جامعه جهانی و سازمان‌های بین‌المللی و دولت‌های کمک‌کننده افغانستان می‌خواهیم که بر تطبیق پروژه‌های انکشافی و توسعه‌ای ملی و بین‌المللی افغانستان همانند پروژه توتاپ و امثال آن نظارت جدی نموده و دولت افغانستان را به اجرای عدالت و انکشاف متوازن به‌ویژه در مناطق همیشه محروم هزاره‌جات، ملزم نمایند.

۳. از احزاب و شخصیت‌های سیاسی، علمی، فرهنگی و مؤثر در جریان عدالت‌خواهی و جنبش روشنائی می‌خواهیم تحت هر شرایطی اتحاد و انسجام خود را تا تحقق خواسته‌های بر حق مردم حفظ و تقویت نمایند. زیرا پیروزی این جنبش تنها با اتحاد و همبستگی شخصیت‌ها و جریان‌های تأثیرگذار آن ممکن خواهد بود. به‌همین دلیل از آنان می‌خواهیم با گذشت از منافع شخصی، حزبی و هواهای نفسانی

اجازه دهند طعم شیرین اتحاد و هم‌دلی برای همیشه در کام ملت ما باقی بماند و جنبش روشنائی نقطه پایانی بر بخشی از محرومیت‌های مناطق مرکزی باشد.

۴. از عموم شهروندان و اقوام با هم برادر افغانستان می‌خواهیم ضمن حفظ اتحاد و همبستگی ملی، از جریان عدالت‌خواهی، صلح‌طلبی، مدنی‌گرایی و اجرای پروژه‌های انکشافی همانند توتاپ به گونه‌ای که منفعت سراسری و حداکثری برای همه اقوام و مناطق افغانستان دارد حمایت همه‌جانبه و قاطع نمایند، علم و آگاهی خود را نسبت به منافع ملی و سراسری مسیر اصلی توتاپ بالا ببرند تا تحت تأثیر دسیسه‌های نفاق‌افکنانه حلقات فاشیستی در ارگ قرار نگیرند.

۵. از نهادهای جامعه مدنی و شخصیت‌های ملی‌اندیش کشور می‌خواهیم که همواره از حرکت‌های مدنی و عدالت‌خواهانه اقشار مختلف کشور حمایت نموده و برای حفظ وحدت، همبستگی ملی، برادری و برابری مردم افغانستان و نهادینه کردن اصول دموکراسی در کشور، تلاش روزافزون نمایند.

۶. از نهادها و نیروهای امنیتی و سربازان شجاع و فداکار وطن بخاطر تلاش‌ها و جان‌نثاری‌های بی‌دریغ‌شان در راه تأمین امنیت مراسم‌های ملی، مذهبی و مدنی شهروندان افغانستان تشکر و قدردانی می‌نماییم و به ارواح پاک شهدای وطن درود فرستاده، حمایت قاطع خود را از سربازان و نهادهای امنیتی اعلام نموده و از آن‌ها می‌خواهیم که همواره استقلال و بی‌طرفی فکری و سیاسی خود را در قبال مسائل داخلی کشور حفظ نمایند و تحت تأثیر تعصبات و سیاست‌های فاشیستی و تفرقه‌افکنانه حلقات معلوم‌الحال و ستون پنجم دشمن، قرار نگیرند.

۷. از حرکت‌های دموکراتیک و مدنی جنبش روشنائی و عدالت‌خواهی اعلام حمایت نموده و از تلاش آن‌ها برای پیگیری جدی پروژه‌هایی که منفعت ملی و سراسری برای همه مردم و مناطق افغانستان دارد، تشکر و قدردانی می‌نماییم. زنده باد افغانستان، پاینده باد روشن‌اندیشان، پیروز باد عدالت‌خواهان.

ستاد مردمی جنبش روشنائی - قم

تشکل‌های علما و طلاب، دانشجویان، نهادهای فرهنگی، کارگران و عموم مهاجرین افغانستانی مقیم ایران

۳ جوزای ۱۳۹۵

۳۱. گزارش کمیته تخنیکی کمیسیون ملی بررسی پروژه لین برق ۵۰۰ کیلوولت در سال ۱۳۹۶

اشاره: چنان‌که پیش از این اشاره شد پس از گفتگوها و رایزنی‌های اعضای جنبش روشنایی با حکومت در سال ۱۳۹۶ و در آستانه سالگرد شهدای دوم اسد ۱۳۹۵ دهم‌زنگ (چوک شهدایی جنبش روشنایی) کمیسیون متشکل از نمایندگان جنبش روشنایی و حکومت طبق حکم شماره ۲۱۰۸ ریاست جمهوری در تاریخ ۲۶ سنبله ۱۳۹۶ جهت بررسی مطالبات ناشی از پروژه لین برق ۵۰۰ کیلوولت ایجاد گردید. این کمیسیون بعد از برگزاری دو جلسه، یک کمیته تخنیکی چند نفری را جهت بررسی و ارزیابی مسایل تخنیکی این پروژه ایجاد نمود و کمیته موظف نیز بعد از جلسات متعدد، در تاریخ ۱۶ میزان ۱۳۹۶ گزارش کار خود را بر بنیاد ۱۳ معیار خطاب به کمیسیون مذکور آماده و ارائه کرد که در ادامه اصل متن ملاحظه می‌شود.

متن گزارش کمیته تخنیکی:

کمیته تخنیکی که بر اساس مصوبه جلسه مورخ ۱۱ میزان ۱۳۹۶ کمیسیون بررسی مطالبات ناشی از پروژه لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت که طبق حکم شماره ۲۱۰۸ مورخ ۱۳۹۶/۰۶/۲۶ مقام عالی ریاست جمهوری توظیف گردیده بود، در تاریخ ۱۶ میزان ۱۳۹۶ در مقر برشنا شرکت واقع دهم‌زنگ برای دومین بار تشکیل جلسه داده و نتایج بررسی‌های خود را ذیلا طی جدول مقایسوی به کمیسیون محترم تقدیم می‌دارد.

جدول مقایسوی مسیر سالنگ بامیان در لین ۵۰۰ کیلوولت ترکمنستان-افغانستان

شماره	معیارات	مسیر سالنگ	مسیر بامیان	ملاحظات
۱	قابلیت اطمینانیت شبکه برق	عبور لین ۵۰۰ کیلووات ولت از مسیر سالنگ نظر به خطرات که وجود دارد آسیب پذیر بوده و قابلیت اطمینانیت را پایین می‌آورد و این موضوع در اسناد مقایسوی کمپنی فیشنر نیز ذکر گردیده است.	لین ۵۰۰ کیلوولت از مسیر بامیان اطمینانیت شبکه برق را برای تأمین برق کابل و ولایات جنوبی بیشتر می‌سازد. و این مورد در ماستر پلان و سند مقایسوی کمپنی فیشنر نیز ذکر می‌باشد.	
۲	دو مداره شدن لین ۵۰۰ کیلوولت از دشت الوان - ارغندی	تاوهرای دو مداره، لین یک سرکت ۱۲۰ میلیون دالر.	تاوهرای دو مداره شده، لین یک سرکت ۱۵۵ میلیون دالر.	برشنا شرکت پیشنهاد سرکت دوم دشت الوان الی ارغندی را به بانک انکشاف آسیایی ارائه داشته و انجام دو سرکت شدن لین به نفع شبکه و سیستم برق کشور است.
۳	تغییر در ماستر پلان و مطالعات سیستم برق کشور	تحلیل سافت‌ویری شبکه برق از مسیر سالنگ نیاز دارد.	تحلیل سافت‌ویری شبکه برق از مسیر بامیان توسط کمپنی فیشنر در ماستر پلان انجام شده است.	تحلیل سافت‌ویری شبکه برق از مسیر سالنگ صورت گرفته، (اسناد توسط برشنا شرکت ارائه خواهد شد).
۴	برق رسانی به ولایات کشور	در مسیر سالنگ هیچ سب‌استیشن موجود نبوده و کدام ولایت را تأمین انرژی برق نمی‌نماید.	در مسیر ولایت بامیان، تأمین برق ولایت بامیان و میدان وردک امکان پذیر بوده و برای ولایات دایکندی و غور تسهیل می‌گردد.	برشنا شرکت: در میدان وردک قبلاً یک سب‌استیشن اعمار گردیده است. فعلاً از مسیر کابل تأمین انرژی برق می‌شود.
۵	محدودیت فضائی برای لین انتقال ۵۰۰ کیلوولت دشت الوان - ارغندی	حد اقل فاصله استاندارد ۵۰ متر می‌باشد. در صورت محدودیت جغرافیوی در مسیر لین به اساس سند داوطلبی به ۳۵ متر می‌تواند فاصله کاهش یابد.	دهلیز کافی بخاطر انتقال لین موجود می‌باشد.	برشنا اسناد در مورد ارائه می‌نماید.
۶	طول مسیر لین انتقال	طول مسیر به اساس ماستر پلان مسیر سالنگ را ۲۲۸ کیلو متر. طول مسیر در راپور مقایسوی ۲۱۶ کیلو متر.	طول مسیر به اساس ماستر پلان مسیر بامیان ۲۸۸ کیلو متر. طول مسیر در راپور مقایسوی ۲۹۶ کیلو متر	تفاوت دو مسیر به اساس ماستر پلان ۶۰ کیلو متر و در گزارش مقایسوی ۸۰ کیلو متر.
۷	ضایعات در لین انتقال برق	ضایعات لین انتقال در مسیر سالنگ به دلیل کوتاه بودن طول	ضایعات لین انتقال در مسیر بامیان به دلیل طولانی بودن طول لین	ضایعات در لین ۲۲۰ کیلوولت در فاصله ۱۷۰ کیلو متر ۴.۲۵

بخش دوم: نامه‌ها، بیانیه‌ها و گزارش‌ها پیرامون تغییر لین برق ۵۰۰ کیلوولت | ۲۶۱

		لین به اندازه ۶۰ الی ۸۰ کیلومتر کم‌تر می‌باشد.	اندازه ۶۰ الی ۸۰ کیلو متر به اندازه 0.5 فیصد بیشتر می‌باشد.	فیصد می‌باشد.
۸	حفظ و مراقبت	تقریباً در هر دو مسیر وجود داشته و کدام تفاوتی هم ندارد.	تقریباً در هر دو مسیر وجود داشته و کدام تفاوتی هم ندارد.	مسیر بامیان ۶۰ الی ۸۰ کیلو متر طولانی تر و مسیر سالنگ‌ها ارتفاع بلندتر و شرایط جوی دشوارتر دارد.
۹	سهولت در انجام کارهای ساختمانی.	در مسیر سالنگ سهولت ۴۰ فیصد می‌باشد.	در مسیر بامیان سهولت ۶۰ فیصد می‌باشد.	
۱۰	امکان انتقال برق تولیدی از منابع داخلی و برق رسانی به معادن کشور	در مسیر سالنگ کدام منبع تولید برق و معدن وجود ندارد.	در مسیر بامیان معادن ذغال‌سنگ و آهن موجود می‌باشد.	
۱۱	حوادث طبیعی	در مسیر سالنگ احتمال خطرات طبیعی (برف کوچ) بیشتر می‌باشد.	در مسیر بامیان احتمال خطرات طبیعی (برف کوچ) کم‌تر می‌باشد.	
۱۲	زمان تطبیق و زمان تدارکات	مسیر سالنگ نظر به طول کمتر زمان تطبیق کوتاه‌تر دارد.	مسیر بامیان نظر به طول بیشتر زمان تطبیق طولانی‌تر دارد.	
۱۳	استملاک زمین	در هر دو مسیر وجود دارد.	در هر دو مسیر وجود دارد.	

نوت:

۱. جدول مقایسوی فوق بر اساس اسناد موجود تهیه و تنظیم شده است.
۲. سیزده معیار فوق توسط تیم تخنیکي تهیه و ترتیب گردید است و تصمیم نهایی مربوط به کمیسیون موظف می‌باشد.

محمد تقی امینی

سردار قلندری

انجنیر شکیب‌احمد نثار

محمد توسلی غرجستانی

انجنیر امان‌الله غالب

		لین به اساس سند داوطلبی به 35 متر میتواند فاصله کاهش یابد.	
6	طول مسیر لین انتقال	طول مسیر به اساس ماستر پلان مسیر سالنگ را 228 کیلو متر. طول مسیر در راپور مقایسوی 216 کیلو متر.	طول مسیر به اساس ماستر پلان مسیر بامیان 288 کیلومتر. طول مسیر در راپور مقایسوی 296 کیلومتر.
7	ضایعات در لین انتقال برق	ضایعات لین انتقال در مسیر سالنگ به دلیل کوتاه بودن طول لین به اندازه 60 الی 80 کیلومتر کمتر میباشد.	ضایعات لین انتقال در مسیر بامیان به دلیل طولانی بودن طول لین به اندازه 60 الی 80 کیلو متر به اندازه 0.5 فیصد بیشتر میباشد.
8	حفظ و مراقبت	تقریباً در هر دو مسیر وجود داشته و کدام تفاوتی هم ندارد.	تقریباً در هر دو مسیر وجود داشته و کدام تفاوتی هم ندارد.
9	سهولت در انجام کارهای ساختن.	در مسیر سالنگ سهولت 40 فیصد میباشد.	در مسیر بامیان سهولت 60 میباشد.
10	امکان انتقال برق تولیدی از منابع داخلی و برق رسانی به معادن کشور	در مسیر سالنگ کدام منبع تولید برق و معادن وجود ندارد.	در مسیر بامیان معادن ذغال سنگ و آهن موجود میباشد.
11	حوادث طبیعی	در مسیر سالنگ احتمال خطرات طبیعی (برف کوچ) بیشتر میباشد.	در مسیر بامیان احتمال خطرات طبیعی (برف کوچ) کمتر میباشد.
12	زمان تطبیق و زمان تدارکات	مسیر سالنگ نظر به طول کمتر زمان تطبیق کوتاه تر دارد.	مسیر بامیان نظر به طول بیشتر زمان تطبیق طولانی تر دارد.
13	استملاک زمین	در هر دو مسیر وجود دارد.	در هر دو مسیر وجود دارد.

لجنیر شکیب احمد نثار

سردار قلندری

محمد تقی امینی

لجنیر امان الله غالب

محمد توسلی فرجستانی

بخش سوم

مقالات و تحلیل‌ها پیرامون تغییر لین برق ۵۰۰ کیلوولت

بخش سوم حاوی مقالات، تحلیل‌ها و گزارش‌هایی است که در مورد مسیر لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت (توتاپ سابق) از زوایای گوناگون توسط نویسندگان مختلف نوشته و منتشر شده‌اند. هرچند ممکن است در محتوا و معلومات ارائه شده در برخی از آن‌ها ملاحظات، نارسایی‌ها و گاه اشتباهاتی وجود داشته باشند - که مسئولیت آن به نویسندگان آن‌ها بر می‌گردد - اما از آن جهت که هدف ما جمع‌آوری بسته معلوماتی از ابعاد مختلف و برداشت‌های گوناگون در مورد لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از پل خمری تا ارغندی کابل از آغاز اعتراضات در سال ۱۳۹۳ تا تابستان ۱۳۹۵ می‌باشد؛ در این جا آورده شده است. در بخش مقالات نیز تلاش شد که ترتیب و چیدمان مقالات بر بنیاد معیار زمانی و تاریخ نشر صورت گیرد.

۱. سالنگ و ترافیک خطوط برق؛ اشتباه یا خیانت؟

خلیل پژواک

توسعه شبکه برق در افغانستان یکی از پروژه‌های زیربنایی اقتصادی در افغانستان است که ماسترپلان ۲۰ ساله آن در دوره حکومت پیشین (در ابتدای سال ۲۰۱۳ میلادی) نهایی شد. محمد اسماعیل، وزیر انرژی و آب در آن زمان تأکید کرد که این ماسترپلان به هدف «حرکت به سمت خودکفایی در عرصه تولید انرژی/برق» و تعیین ظرفیت و نیازهای ولایات به برق و «ارائه برق ارزان» به شرکت‌های سرمایه‌گذار و شهروندان تدوین شده است. از سوی دیگر، افغانستان از نظر موقعیت جغرافیایی برای انتقال برق از شمال به جنوب آسیا نیز مساعد تشخیص شده است. به همین دلیل، طرح انکشاف شبکه برق افغانستان نیز در

همین چارچوب تدوین شده است، تا از یک سو مسیر انتقال برق باشد و از سوی دیگر با استفاده از بازار به وجود آمده، به تأمین برق مورد نیاز خود بپردازد، یا در خوش‌بینانه‌ترین حالت از این مسیر به فروش برق اقدام کند.

اکنون پس از گذشت افزون بر یک سال از نهایی شدن این طرح، به نظر می‌رسد شماری از نکات آن از سوی دولت افغانستان نادیده گرفته می‌شود. نکاتی که به باور کارشناسان روند توسعه را با کندی مواجه می‌کند و «از نظر علمی و مسایل فنی» قابل توجیه نیست.

۲۰ درصد، پس از صد سال

از زمانی که افغانستان به جمع کشورهای تولیدکننده برق پیوسته است، بیش از یک قرن می‌گذرد. بند برق جبل‌السراج در سال ۱۹۱۲ میلادی در زمان پادشاهی حبیب‌الله خان ساخته شد. پس از آن، تولید برق از منابع آبی و احداث بندهای آب‌گردان به کمک روسیه در این کشور کماکان دنبال شد. بخش قابل توجه برق مورد نیاز آن زمان از همین منابع (برق آبی) تأمین می‌شد. بند برق‌های کجکی، درونته، سلما، کمال‌خان، سروبی، نغلو و بند برق ماهی‌پراز مهم‌ترین منابع تولید برق آبی‌اند.

با شروع جنگ‌های داخلی، روند تولید برق از منابع فسیلی و آبی، متوقف شد. پس از آن و با سقوط طالبان، دوباره تلاش برای راه‌اندازی منابع تولید برق شروع شد. این تلاش‌ها همزمان بود با نیاز روبه‌افزایش کشور به نیروی برق. به همین دلیل، طرح خرید برق از کشورهای صادرکننده آن در دستور کار دولت قرار گرفت؛ زیرا تاکنون بر مبنای ادعاهای مسئولان شرکت برشنا و وزارت انرژی و آب، تنها ۲۰ درصد از برق مورد نیاز کشور در داخل تولید می‌شود. صرفاً از منابع انرژی تجدیدپذیر (و مخصوصاً آب) بر مبنای اطلاعات وزارت انرژی و آب، ۴۹ میگاووات برق تولید می‌شود؛ چیزی که در مقایسه با نیاز افغانستان بسیار اندک است.

این در حالی است که تاکنون بخش بزرگی از کشور، از داشتن برق محروم است و در بسیاری از مناطق بخش‌های خصوصی در حد بسیار اندک اقدام به توزیع برق کرده‌اند. به همین دلیل، قرار شد تا زمینه خرید برق فراهم آید. بر مبنای این طرح، قرار شد ماستریپلان توزیع و گسترش شبکه برق نیز تدوین شود. نخستین ماستریپلان در سال ۲۰۰۴ میلادی تهیه گردید و این طرح پس از آن چندین بار در سال‌های بعدی بازبینی و روی آن تجدید [نظر] صورت گرفت. آخرین باری که ماستریپلان توزیع و توسعه شبکه برق در افغانستان بازبینی و تهیه شد، یک سال پیش بود. به دنبال این طرح‌ها و تلاش برای تأمین برق، تاکنون این کشور توانسته است از ازبکستان، ایران، ترکمنستان و تاجیکستان برق خریداری کند.

بر مبنای قرارداد خرید برق بین دو کشور PPA with Iran، افغانستان از ایران برق می‌گیرد که هر کیلووات ساعت آن تا پیش از انتخابات ریاست‌جمهوری در بدل ۳ سنت خریداری می‌شد. ولی در آخرین دیدار هیئت ایرانی با مسئولان شرکت برشنا، این رقم به دو برابر (۶ سنت) افزایش یافته است، درست در حالی که بهای نفت و مواد سوخت، در سطح جهان با کاهشی کم سابقه مواجه است. اما بیش‌ترین برق مورد نیاز کشور از ازبکستان تأمین می‌شود. از این کشور هر کیلووات ساعت برق در بدل ۶ سنت خریداری می‌شود. افزون بر آن، تاجیکستان و ترکمنستان و در مقیاس اندک‌تر قرغیزستان نیز به افغانستان برق صادر می‌کنند. به تازگی رییس جمهور غنی در سفرش به ترکمنستان قرارداد خرید ۵۰۰ میگاووات برق را نیز امضا کرده است. این مقدار برق نیز باید وارد افغانستان شود.

سه قرارداد در چهار راه آسیا

افغانستان به دلیل موقعیت جغرافیایی و قرار گرفتنش میان کشورهای تولیدکننده برق عمدتاً شمال و مصرف‌کننده بزرگ برق جنوب (پاکستان)، از این امتیاز برخوردار است که مسیر خوب ترانزیت برق باشد. امکانی که از یک‌سو این کشور را وارد مناسبات تجاری منطقه می‌کند و از جانب دیگر سبب می‌شود تا در چارچوب آن برق داخلی تأمین گردد. به همین دلیل، تاکنون سه پروژه مهم توريد برق به افغانستان و از این طریق به پاکستان، میان کشورهای دخیل در آن به امضا رسیده است. نخستین بخش آن، احداث خط انتقال برق ۲۲۰ کیلوولت بود که از طریق تاجیکستان و از مسیر ولایت قندز به افغانستان می‌آید. این خط که ابتدا «یک‌مداره» بود، اکنون به «دبل سرکت / دومداره» ارتقا یافته و ظرفیت انتقال ۵۰۰ کیلوولت برق در ساعت را داراست.

دومین پروژه کلان توريد برق، «کاسا ۱۰۰۰» است. بر مبنای این طرح، ۱۰۰۰ میگاووات برق مازاد بر نیاز داخلی قرغیزستان و تاجیکستان «در فصل‌های گرم» از طریق افغانستان به پاکستان صادر می‌شود. افغانستان از این قرارداد علاوه بر ۳۰۰ میگاووات برق، حق عبور از کشور را نیز می‌گیرد که سالانه افزون بر ۲۰۰ میلیون دالر می‌شود. سومین پروژه بزرگ نیز پروژه «توتاپ» است که بر مبنای آن خط ۵۰۰ کیلوولت در ساعت، احداث می‌شود که از مسیر شبرغان به پل خمري می‌آید و با عبور از کابل و ننگرهار به پاکستان صادر می‌شود. توتاپ، قرارداد صدور و ورود برق میان کشورهای تاجیکستان، ازبکستان، ترکمنستان، افغانستان و پاکستان است.

اهمیت اصلی این پروژه‌ها به باور کارشناسان بستری است که با موجودیت آن برای طرح توسعه برق افغانستان فراهم می‌آید. انجنیر رضا حیدری، استاد دانشگاه و کارشناس برق در این مورد می‌گوید:

«بحث انتقال برق از شمال آسیا به جنوب آسیا، یک بحث خوبی است و می‌تواند رونق اقتصادی برای افغانستان داشته باشد.» اما آقای حیدری می‌گوید، مواردی در این میان وجود دارد که نیازمند توجه است. وی می‌افزاید: «لاین انتقال برق کاسا ۱۰۰۰ در حال حاضر برای انتقال اضافه تولید برق دو کشور قرغیزستان و تاجیکستان در فصل گرم استفاده خواهد شد که مقدار آن در فصل‌های سرد صفر می‌شود. ولی این لاین بستر مارکت انرژی است که اگر یک زمانی افغانستان بتواند برق مازاد بر مصرف داخلی تولید کند، از طریق این لاین آن را به پاکستان می‌تواند بفروشد.» به این ترتیب، به باور آقای حیدری «نیاز اصلی ما به برق در فصل زمستان است در آن زمان منابع آبی ما برق کمتری تولید می‌کنند. کشورهای صادرکننده در این پروژه تا کنون نیز هیچ تعهدی در این مورد ندارند.»

سالنگ، سد توسعه

در حال حاضر برق خریداری‌شده از کشورهای شمالی افغانستان توسط یک خط دومداره ۲۲۰ کیلوولت از مسیر سالنگ به کابل می‌رسد. زمانی که بررسی‌ها برای اجرای پروژه کاسا ۱۰۰۰ شروع شد، یک شرکت کانادایی (SNC-Lavalin) که مسئول تهیه طرح آن بود، در گزارشش تأکید کرده بود که امکان گذشتن خط انتقال برق «کاسا ۱۰۰۰» از مسیر سالنگ وجود ندارد و باید راه دیگری برایش جست‌وجو شود. با این وجود و به اصرار وزارت انرژی و آب، خط کاسا ۱۰۰۰ نیز از مسیری جریان یافت که قبلاً یک خط برق کشور از آن عبور داده شده بود؛ مسیر سالنگ. در اجرای سومین طرح (توتاپ) که مسیر آن براساس ماسترپلان جدید تعیین شده است، نیز چنین کارشکنی‌ای رخ داده است. شرکت فشنر همواره در خلاصه گزارش خود، نیز در کل ماسترپلان برق تأکید کرده است که برای افزایش تولید داخلی برق و نیز مسایل فنی، مسیر خط انتقال «توتاپ» از پل خمیری به سمنگان و بامیان تغییر داده شود و از آنجا به چوک ارغندی و سپس به کابل بیاید. اما اکنون حکومت برخلاف آن قرار است هر سه خط بزرگ انتقال برق شمال به جنوب را از مسیر سالنگ بگذرانند. اصرار بانک انکشاف آسیایی این است که نباید چنین کاری انجام شود؛ ولی دولت اصرار دارد که این خط باید از مسیر سالنگ عبور داده شود. یک همکار و مشاور حوزه انرژی در این زمینه به من گفت: «طرح دولت افغانستان این است که باید این خطوط از سالنگ بگذرند. این پلان قبلی دولت افغانستان بوده است. دولت مطالعات دقیقی انجام نداده است و به صرف کوتاه‌بودن مسیر سالنگ، این راه را برگزیده است. هیچ گزارشی فنی که این مسیر را تأیید کند، وجود ندارد. نه شرکت کانادایی و نه فشنر و نه بانک انکشاف آسیایی، هیچ کدام این را تأیید نمی‌کنند.» دولت تأکید دارد که با ساخت یک ساب‌استیشن در پل خمیری آن را از مسیر سالنگ به کابل انتقال بدهد؛ و از این‌جا یک خط ۵۰۰ کیلوولت کشیده شود و از مسیر سالنگ به چوک ارغندی بیاید و بعد به کابل و از این مسیر می‌تواند به پاکستان هم صادر شود. خط دیگری هم هست که از چوک

ارغندی به لوگر سپس به خوست و گردیز می‌رود و خط دیگری که به غزنی و قندهار می‌رود. مشکل اصلی این است تمام خطوط انتقال برق از شمال کشور به کابل از مسیر سالنگ می‌گذرند. آقای حیدری می‌گوید، به لحاظ فنی چنین کاری به هیچ عنوان توجیه ندارد و اگر برای خطوط انتقال برق عبوری از سالنگ مشکلی پیش بیاید و خطوط انتقال برق قطع شوند، هر سه خط بزرگ انتقال برق که بخش بزرگ افغانستان و بخش‌های از پاکستان را برق می‌دهند قطع خواهند شد و ما شاهد خاموشی‌های گسترده خواهیم بود.

شرکت فشنر در ماسترپلان جدید برق افغانستان، یکی از دلایل مهم برای انتقال این خط از مسیر سمنگان و بامیان را امکان اتصال منابع بزرگ تولید برق داخلی افغانستان به شبکه برق می‌داند. با عبور خط ۵۰۰ کیلوولت از مسیر جدید علاوه بر نبودن مشکلات موجود در مسیر سالنگ، معادن بزرگ ذغال‌سنگ دره صوف و بامیان نیز در مسیر قرار خواهند گرفت.

رضا حیدری می‌گوید، افغانستان مارکیت خوب خرید و فروش برق است و همین فرصت زمینه برای سودآوری و رشد مضاعف برای این کشور را فراهم آورده است. به باور این کارشناس، از یک سو افغانستان می‌تواند از طریق برق و انرژی نیاز خود را تأمین کند و از جانی می‌تواند به کشورهای دیگر برق بفروشد و سود مالی بیندوزد. از سوی دیگر، به باور وی، چنانچه به تولید برق از منابع داخلی توجه نشود، افغانستان هم‌چنان حتا پس از ۲۰ سال مجبور خواهد بود تا ۷۰ درصد از برق مورد نیازش را خریداری کند. آقای حیدری می‌گوید، تنها راه‌حل این است که منابع ترمال/تولید برق حرارتی به کار انداخته شود که عمده‌ترین منبع آن در کشور، ذغال‌سنگ است. اما منابع اصلی ذغال‌سنگ تاکنون از مسیر ترانزیت دور افتاده است. به نظر حیدری، اگر ذغال‌سنگ دره صوف برای تولید برق به کابل آورده شود، هزینه تولید آن بسیار گران خواهد شد.

از سوی دیگر، در نقشه توزیع برق کشور، مناطق مرکزی و شماری از ولایات به شمول دایکندی، جایگاه‌شان تعریف نشده است. به این معنا در ماسترپلان ۲۰ ساله که به تأیید دولت رسیده، بسیاری از مناطق عمدتاً مرکزی به شبکه برق سراسری وصل نمی‌شوند.

طرح فشنر

به باور رضا حیدری، طرح اساسی این است که افغانستان هم مارکیت خرید و فروش برق است و هم توسعه شبکه برق داخلی‌اش بر این مارکیت و پروژه‌های آن استوار خواهد بود. به این ترتیب، نیاز افغانستان به برق نیز در این دادوستد باید تأمین شود. براساس این دیدگاه، از ۱۰ سال به این سو، وزارت انرژی و آب و کمیته اقتصادی شورای وزیران تلاش ورزیده‌اند تا ماسترپلان برق افغانستان را تدوین و

اجرا کنند. پیش از سال ۲۰۱۳ ماسترپلان تدوین شده در سال ۲۰۰۴ با حمایت مالی و فنی اداره توسعه بین‌المللی ایالات متحده آمریکا بازبینی شده بود؛ اما آخرین بار طرح بازبینی و تدوین ماسترپلان نهایی برق افغانستان به رقابت واگذار شد و در این جریان، شرکت «فشنر» از آلمان برنده آن شد. شرکت فشنر یکی از بزرگ‌ترین شرکت‌های جهان در عرصه برق و تهیه پلان و پالیسی توسعه انرژی است که مرکز آن در اشتوتگارت آلمان قرار دارد. این شرکت طرح توسعه شبکه برق چین و برخی از کشورهای آسیای میانه را تهیه کرده است.

شرکت آلمانی فشنر قرار بود طرح ۲۰ ساله برق افغانستان را مطالعه و تدوین کند؛ طرحی که از سال ۲۰۱۲ تا ۲۰۳۲ میلادی را دربر می‌گیرد. این گزارش در ابتدای سال پار (حمل ۱۳۹۲) آماده و به دولت افغانستان داده شد. بر مبنای این گزارش، نیاز افغانستان به برق در سال ۲۰۳۲ میلادی به ۱۸۵۰۰ گیگاوات در ساعت افزایش خواهد یافت. به این ترتیب، باید ۳۵۰۰ میگاوات توان/طاقة در خطوط برق افغانستان وارد شود. شرکت فشنر در ماسترپلانی که برای برق افغانستان تدوین کرده است، با در نظر گرفتن همه منابع تولید و خرید برق و همچنین پیش‌بینی نیاز به برق در ۲۰ سال آینده در افغانستان، اقتصادی‌ترین راه کارهای ممکن برای تهیه برق افغانستان را مشخص کرده است. بر مبنای این پلان، در بهترین حالت افغانستان تا سال ۲۰۳۲ تنها قادر به تولید ۶۸ درصد از برق مورد نیازش خواهد بود. این مقدار برق در صورتی تولید خواهد شد که تمامی امکانات تولید برق داخلی به کار انداخته شود. در گزارش «فشنر» منابع تولید برق حرارتی، جیوترمال (زمین گرمایشی)، آبی، آفتابی و بادی نیز در نظر گرفته شده است. در این طرح بر ضرورت توجه به تولید داخلی برق تأکید شده است؛ از جمله به کارانداختن بندهای آب‌گردان در کنر و المباغ در هلمند و شمال افغانستان و آمو و باغ دره ولایت کاپیسا. «فشنر» هرچند در طرحش تأکید کرده است که: «دیتاهای افغانستان قابل استناد نیست». یکی از کارمندان وزارت انرژی و آب نیز مشروط به حفظ هویتش به من گفت: «در حوزه انرژی برق ما بانک دیتای مشخص نداریم. قبلاً براساس حمایت‌های اداره توسعه بین‌المللی ایالات متحده، یک پایگاه اطلاع‌رسانی برق جور شده بود، ولی اطلاعاتش هرگز آپدیت نشد. فعلاً برشنا نیز چنین مرکزی را ندارد. چه قدر برق مصرف می‌کنیم؟ چه قدر برق تولید می‌کنیم؟ پاسخ مشخص نیست؛ چون دیتای قابل استنادی نداریم.» با این حال، کارشناسان برق و انرژی باور دارند که شبکه برق یک شبکه زنده است و باید به صورت هم‌زمانی و (در زمان حاضر) مقدار تولید و مصرف برق محاسبه شود. تا هنوز بخشی از این کار، در دفترچه یادداشت می‌شود. شرکت فشنر هرگاه از دیتاها استفاده کرده، منبعش را مشخص کرده است و تأکید کرده که این دیتاها چندان قابل اعتماد نیستند.

منابع داخلی تولید برق

انجنیر رضا حیدری می‌گوید «در هر کشوری رسم معمول این است که «برق پایه/Basic» را بر مبنای انرژی قابل اعتماد و تغییرناپذیر استوار می‌کنند. برای مثال در هیچ کشوری برق مورد نیاز اساسی یک کشور از آب یا انرژی آفتابی تأمین نمی‌شود؛ زیرا این نوع انرژی، انرژی قابل اعتماد نیست و وابسته به تغییرات اقلیمی و هوایی است و از این نظر با کاهش و افزایش روبه‌روست.» با این وجود، برق تولیدی افغانستان از منابع آبی به دست می‌آید؛ در حالی که همیشه مقدار تولید آن با توجه به تغییر فصل‌ها و کاهش و افزایش آب، در حال تغییر است. معمولاً برق آبی در فصل‌های گرم قابل اتکاست و در فصل‌های سرد نیاز شهروندان را پاسخ نمی‌گوید. به این دلیل، کارشناسان برق و انرژی باور دارند: «مقدار برقی که ما هم تولید می‌کنیم، از منابع آبی است که در فصل زمستان با کاهش آب، تولید برق نیز کاهش می‌یابد. این منبع قابل اعتماد نیستند. به خطری که برق قابل اعتماد داشته باشیم، باید از منابع ترمال استفاده شود؛ چون ربطی به آب و هوا و اتفاق‌های طبیعی ندارد.» منابع ترمال به منابع تولید برق فسیلی/حرارتی گفته می‌شود و ذغال‌سنگ یکی از این منابع است. آقای حیدری می‌گوید: «طبق آمار مرکز انرژی امریکا، هر سال بیشتر از ۴۰ فی صد برق جهان از ذغال‌سنگ تأمین می‌شود. سهم انرژی فسیلی در تأمین انرژی در جهان، هنوز بیشتر از هر نوع انرژی دیگر است؛ چون در هر فصل سال مقدار تولیداتش ثابت است.»

براساس منابع بانک انکشاف آسیایی، دو منبع تولید برق ۲۰۰ میگاواتی (۴۰۰ میگاوات) در شبرغان داریم که اداره انکشاف بین‌المللی ایالات متحده به عهده گرفته بود تا سرمایه‌گذار داخلی یا خارجی برایش پیدا کند که موفق نشد. در ماستریپلان جدید آمده است که بانک انکشاف آسیایی به عهده گرفته که منبع تولید برق شبرغان را تا سال ۲۰۲۰ تمویل خواهد کرد. دو منبع بزرگ برق ذغال‌سنگ در بامیان و دره‌صوف وجود دارد. هرچند رضا حیدری کارشناس برق می‌گوید که: «برآورد دقیق از منابع معدنی افغانستان وجود ندارد؛ بیشتر پتانسیل سنجی شده است و نتیجه آن مبتنی بر تخمین است. مطالعات فنی نشده است.» با این وجود، دره‌صوف ظرفیت تولید ۸۰۰ میگاوات برق را دارد. دولت افغانستان می‌تواند برق تولید کند و برق را از طریق این لاین‌ها بفروشد. اگر این مقدار برق تولید شود، بر مبنای ماستریپلان برق، ۶۰۰ میگاوات صرف پروژه استخراج معادن می‌شود و ۲۰۰ میگاوات آن به خطوط انتقال برق تزریق خواهد شد. هم‌چنین از مجموع تولید ۴۰۰ میگاوات برق در بامیان، ۲۰۰ میگاوات آن به استخراج معادن صرف می‌شود و ۲۰۰ میگاوات آن به شبکه برق سراسری وصل خواهد شد. اما مشکل اساسی از نظر یک مشاور برق - کسی که با دولت افغانستان نیز همکار بوده است - این است که «امتیاز استفاده از این

دو منبع ذغال‌سنگی را دولت افغانستان به دو شرکتی واگذار کرده که قراردادهای معادن مس عینک و آهن حاجی گکک نیز به آن‌ها واگذار شده است. بر این حساب، تا وقتی که این شرکت‌ها کارشان را سر معادن شروع نکرده‌اند، برقی هم تولید نخواهد شد.» هنوز تاریخ شروع کار شرکت‌هایی که مس عینک و معدن آهن بامیان را گرفته‌اند، مشخص نیست. در بامیان تنها با حمایت مالی نیوزلند یک شبکه تولید برق آفتابی با هزینه ۱۸ میلیون دالر و تولید برق ۱ میگاوات ساخته شده است، اما انجنیر رضا حیدری می‌گوید، در هیچ کشوری هزینه اجرای چنین پروژه به بیش از ۳ میلیون ۵۰۰ هزار دالر نمی‌رسد و به این ترتیب صرف ۱۸ میلیون دالر در این پروژه کوچک می‌تواند یک خیانت ملی محسوب شود. هر چه هست اما این مسأله هم‌چنان پا برجاست که منابع انرژی بامیان به راحتی به کار نخواهد افتاد. (منبع: روزنامه جامعه باز، ۸ دلو ۱۳۹۳)

۲. مسیر مطمئن برق، سالنگ یا بامیان؟

حسین سیرت

اسنادی که در اختیار روزنامه ۸ صبح قرار گرفته نشان می‌دهد که کمپنی فیشنر آلمان بر انتقال لین برق از مسیر بامیان تأکید دارد، ولی شرکت برشنا با این پروژه مخالفت کرده است. ماستریلان ۲۰ ساله انرژی برق افغانستان که توسط کمپنی فیشنر آلمان و به مساعدت مالی بانک انکشاف آسیایی تهیه شده نشان می‌دهد که سالنگ مسیر مطمئن برای لین انتقال ۵۰۰ کیلوولت برق ترکمنستان نیست. این ماستریلان در اختیار روزنامه ۸ صبح قرار گرفته و در آن آمده است که انتقال برق از مسیر سالنگ خطرهای زیادی دارد. هرچند براساس محاسبات اولیه در ماستریلان برق افغانستان، مسیر بامیان هزینه بیشتری نیاز دارد ولی این مسیر مطمئن‌تر از مسیر سالنگ است. زیان‌های مالی ده‌ها کارخانه به‌دلیل قطع برق در زمستان سال پار، تاریکی‌خانه‌ها، افزایش آلودگی محیط‌زیست به‌دلیل استفاده از جنراتورها و زیان‌هایی که باشندگان پایتخت به‌دلیل قطع برق در هفته‌های اخیر کشیدند، ایجاب می‌کند تا حکومت افغانستان در مورد انتقال مطمئن لین برق از شمال به جنوب فکر کند.

خطرهای سالنگ

نخستین دلیلی که کمپنی فیشنر در مورد غیرمصون بودن سالنگ برای انتقال لین برق ارایه کرده این است که دره سالنگ تنگ است و جای کافی برای سه لین برق ندارد (پایه‌های برق کاسا یک‌هزار هر کدام حداقل ۵۰ متر و لین برق توتاپ (سابق) حداقل ۱۰۰ متر مربع مساحت لازم دارد). به همین دلیل لازم است که قسمتی از لین برق از زیر زمین گذشته و پایه‌های برق فعلی باید جابه‌جا شوند.

دومین دلیل فیشنر این است که اگر هر سه لین برق از سالنگ عبور کند، خطر قطع برق و از دست دادن برق زیاد می‌شود. کافی است که یک پایه برق بیافند تا برق قسمت جنوب هندوکش برای مدت طولانی قطع گردد. خطر برف کوچ و زلزله و یخ‌زدگی در سالنگ بسیار بالا است. این در حالی است که پایتخت افغانستان در زمستان سال پار از سه هفته گذشته در تاریکی به سر می‌برد. به این دلیل که سه پایه برق در سالنگ در نتیجه برف کوچ‌ها شکسته و برق قطع شده است. شرکت برشنا از ترمیم این پایه‌ها عاجز است. براساس ماسترپلان کمپنی فیشنر آلمان کارهای ساختمانی مربوط به خط انتقال زیاد است. قسمتی از لین (در دره سالنگ) باید از زیر زمین عبور کند که خود به خود باعث افزایش هزینه و طولانی شدن زمان می‌شود. کمپنی فیشنر به این نتیجه رسیده که انتقال سه لین برق از سالنگ، از نظر تخیکی بسیار سخت و حتا غیرممکن است. مطالعات این کمپنی نشان می‌دهد که عوامل دیگری نیز انتقال لین برق از مسیر سالنگ را دشوار می‌سازد. قرار است که دو بند آب در دره سالنگ و غوربند برای انتقال و استفاده از کابل جدید، ساخته شود که سبب اختلال بیشتر در شبکه و مسیر انتقال برق از دره سالنگ خواهد شد.

از سوی دیگر براساس ارزیابی فیشنر، به لحاظ قابلیت اطمینان شبکه برق (Gridreliability) و هم چنین مسایل امنیتی، عبور دادن هر سه لین برق فشار قوی شمال به جنوب افغانستان که از شریان‌های اصلی تامین‌کننده انرژی افغانستان و منطقه محسوب می‌شوند، از یک مسیر درست نیست.

چرا مسیر بامیان؟

کمپنی فیشنر در ماسترپلان ۲۰ ساله انرژی افغانستان گفته است مسیر بامیان به دلایل مختلف می‌تواند مسیر مطمئن و کم‌خطر برای انتقال انرژی باشد. سندهایی که در اختیار ۸ صبح قرار گرفته نشان می‌دهد که این موضوع به حدی برای کمپنی فیشنر مهم است که علاوه بر اختصاص یک بخش جداگانه در متن، موضوع انتقال برق از طریق بامیان را در مقدمه ماسترپلان نیز ذکر کرده است. این کمپنی که از معتبرترین کمپنی‌های مطالعات شبکه‌های برق در جهان می‌باشد، در ماسترپلان برق افغانستان تأکیدهای فراوان بر عدم انتخاب مسیر سالنگ برای پروژه لین انتقال ۵۰۰ کیلوولت برق داشته است و مسیر جایگزین بامیان را بهترین بدیل برای سالنگ معرفی کرده و پس از اخذ موافقت وزارت انرژی و آب و شرکت برشنا، ماسترپلان ۲۰ ساله برق کشور را براساس عبور این پروژه از مسیر بامیان تهیه کرده است.

نخستین دلیلی که کمپنی فیشنر بر آن تأکید کرده، این است که با انتقال لین برق از طریق بامیان «مشکلات انتقال برق از دره سالنگ را نخواهیم داشت». دومین دلیل این کمپنی آلمانی استفاده از معادن زغال‌سنگ در دره صوف و اشپشته است. فیشنر در این ماسترپلان گفته است در صورتی که لین برق از

بامیان عبور کند، افغانستان می تواند دستگاه های تولید برق از معادن زغال سنگ اشپشته و دره صوف را فعال کند. زیرا این دو معدن، جزیی از پکیج معدن های آهن حاجیگگ و مس عینک می باشد بنابراین انتقال برق از بامیان سبب تسریع در بهره برداری از این دو معدن می گردد. کمپنی فیشنر در این ماسترپلان یاد آور شده «اگر بخواهیم بعداً یک لین جداگانه به این دو معدن زغال سنگ و معدن آهن حاجیگگ و مس عینک ببریم، هزینه اش بسیار زیاد شده و افغانستان باید از هزینه ملی خود یا شرکت های سرمایه گذار در دو معدن آهن و مس سرمایه گذاری نماید که سبب می شود، دولت این معدن ها را با قیمت پایین تری به شرکت های خارجی واگذار کند». فیشنر استدلال کرده است که منابع اصلی تولید انرژی در افغانستان برق آبی (Hydropower) است، چون این نوع تولید برق در فصل زمستان کاهش می یابد، افغانستان در زمستان با کمبود برق مواجه می شود و راه حل این مشکل ورود هرچه عاجل تر برق تولیدی از منابع حرارتی (گاز و زغال سنگ) به شبکه برق افغانستان است. کمپنی فیشنر آلمان هم چنین گفته است استخراج مس و آهن از معادن مس عینک و آهن حاجیگگ به برق ضرورت دارد و انتقال لین برق از طریق بامیان، استخراج این معادن را سرعت می بخشد. فیشنر به این باور است که خطر قطع برق برای کابل و ولایات از مسیر بامیان کاهش می یابد. مزایای دیگری که فیشنر از آن یاد کرده، مطابق اهداف تعیین شده در پلان استراتژیک انکشاف دولت افغانستان (ANDS) و ماسترپلان برق افغانستان (APSMP)، بخش های بیشتری از افغانستان به شبکه سراسری برق وصل می گردد.

تحلیل اقتصادی

با توجه به این که براساس پیشنهاد شرکت فیشنر، «سب استیشن» انتهایی این لین در کابل از چمته به ارغندی انتقال یافته است (به پیشنهاد ماسترپلان تهیه شده توسط این شرکت) مسیر انتقال از بامیان نسبت به دره سالنگ، ۸۸ کیلومتر طولانی تر می گردد. هزینه انتقال برق از مسیر بامیان با در نظر داشت تغییرات به وجود آمده در محل انتهایی لین «ارغندی به جای چمته»، با هزینه انتقال برق از مسیر سالنگ تفاوت بسیار ناچیزی داشته و حتا با در نظر داشت دیگر تغییرات به وجود آمده در پلان های اولیه این پروژه و هم چنین اضافه هزینه هایی که در صورت انتخاب مسیر سالنگ به وجود خواهد آمد، هزینه کلی اجرای پروژه از مسیر بامیان کم تر از هزینه های اجرای پروژه از مسیر سالنگ خواهد شد. هم چنین با انتخاب مسیر پل خمی - بامیان - ارغندی برای لین ۵۰۰ کیلوولت برق ترکمنستان، فاصله لین های کابل - قندهار و کابل - لوگر (مس عینک) هر کدام ۳۰ کیلومتر کم تر می شود. هزینه انتقال لین برق ۵۰۰ کیلوولت ترکمنستان را بانک انکشاف آسیایی به صورت گرن (کمک بلاعوض) می پردازد. در حالی که شرکت برشنا گفته است دولت افغانستان هزینه کافی برای انتقال برق از طریق بامیان را ندارد.

سرعت در استخراج دو معدن بزرگ

مشکل تأمین انرژی برق در معادن آهن حاجیگک و مس عینک لوگر از عوامل اساسی تأخیر در این پروژه‌ها عنوان شده است و در صورتی که لین برق از طریق بامیان عبور کند، افغانستان می‌تواند با استفاده از معادن زغال‌سنگ آشپشته و دره‌صوف، برق مورد نیاز دو معدن بزرگ مس عینک و آهن حاجیگک را فراهم کند. در حال حاضر امتیاز تولید برق از معادن زغال‌سنگ دره‌صوف و بامیان به‌عنوان ضمیمه‌های قراردادهای استخراج معادن آهن حاجیگک و مس عینک لوگر که از بزرگ‌ترین معادن کشور می‌باشند، به شرکت‌های برنده‌ی این قراردادهای واگذار شده است. اما به دلیل نبودن زیرساخت‌های موجود در معادن زغال‌سنگ، این شرکت‌ها خواهان اصلاح قراردادهای شده‌اند. برای اجرایی شدن این پروژه‌های ملی، نیاز است که در کوتاه‌ترین زمان ممکن، لین انتقال برق در این مسیر ساخته شود. براساس مطالعات انجام شده توسط شرکت فیشنر آلمان، عبور خط انتقال ۵۰۰ کیلوولت ترکمنستان از مسیر بامیان بهترین فرصت برای رفع این نیازمندی می‌باشد. از طرف دیگر با عبور این شاهراه انرژی از مسیر بامیان، براساس مطالعات شرکت‌های سی‌ان‌سی و فیشنر، خود به خود زمینه تولید برق از منابع داخلی و هم‌چنین فروش آن برای شرکت‌های بزرگ و کوچک بخش خصوصی فراهم می‌گردد.

مخالفت برشنا

براساس اسنادی که در اختیار روزنامه ۸ صبح قرار گرفته شرکت برشنا با انتقال لین برق از طریق بامیان مخالف است. مسئولان این شرکت در مخالفت با تمام مطالعات و پلان‌های قبلی موجوده که توسط شرکت فیشنر و بانک انکشاف آسیایی تهیه شده بود و مورد تأیید وزارت انرژی و آب هم قرار گرفته است، بر عبور لین برق ۵۰۰ کیلوولت ترکمنستان از مسیر سالنگ تأکید دارند. این در حالی است که با وجود لین برق فعلی ۲۲۰ کیلوولت ازبکستان در مسیر سالنگ، طی چند سال گذشته کشور ما همواره از ناحیه شرایط سخت جوی و اقلیمی در منطقه سالنگ آسیب‌های اقتصادی زیادی را متحمل شده است. شرکت برشنا استدلال کرده است که انتقال لین برق از طریق بامیان هزینه بیشتری نیاز دارد و بانک انکشاف آسیایی نمی‌تواند آن را پرداخت کند، در حالی که در اسناد منتشره از سوی بانک انکشاف آسیایی با در نظر داشت اضافه هزینه ممکن، مسیر بامیان بر مسیر سالنگ ترجیح داده شده است.

چالش حفظ و مراقبت لین برق دلیل دیگر مخالفت برشنا است. در حالی که کمپنی تخنیکی فیشنر آلمان مطالعات علمی در مورد انتقال لین برق انجام داده و گفته است که مسیر بامیان مطمئن‌تر از مسیر سالنگ است ولی برشنا تأکید کرده که نمی‌تواند لین برق را در مسیر بامیان حفظ و مراقبت کند. (روزنامه هشت

صبح، ۳ حمل ۱۳۹۴)

۳. نگاهی به پروژه انتقال برق از شمال به کابل و مسیرهای احتمالی

توسلی غرjestانی

قطع برق شهر کابل در هفته‌های اخیر (آخر سال ۱۳۹۳) این پرسش را مطرح کرده است که چرا شرکت برشنا توان مدیریت تأمین برق کشور از جمله شهر کابل را ندارد؟ البته باید گفت که در بیش از یک دهه اخیر با وجود این که میلیاردها دالر کمک‌های خارجی به افغانستان سرازیر شده است اما در بخش زیر بناها از جمله ایجاد بندهای آب برای تولید برق و بازسازی توربین‌های تولید کننده برق آبی انجام نشده است. بر اساس گزارش اداره احصائیه مرکزی تولید برق آبی هر سال نسبت به سال‌های پیش کاهش چشم‌گیری می‌یابد. چنان‌که برق تولیدی نسبت به برق وارداتی در سال ۱۳۸۸، ۴۹.۵ درصد کل برق مصرفی بوده است و در سال ۱۳۸۹ این نسبت به ۳۳ درصد رسیده است و در سال ۱۳۹۰ این نسبت به ۲۳ درصد کاهش یافته است و می‌توان گفت در حال حاضر این نسبت شاید به کمتر از ۲۰ درصد رسیده باشد. تنها در دوره جدید خط انتقال برق از کشورهای آسیای میانه (تاجیکستان و ازبکستان) به شمال کشور و سپس از مسیر سالنگ به شهر کابل ساخته شده است که به‌طور نسبی برق شهر کابل را تأمین کرده است. در ادامه گسترش برق وارداتی از آسیای میانه و هم‌چنین ترانزیت آن به جنوب آسیا بناست دو لین انتقال برق دیگری لین انتقال ۵۰۰ کیلوولت از ترکمنستان از طریق بندر اندخوی به شهرهای شمالی و سپس به کابل و جنوب کشور و لین دوم که یک خط انتقال برق به صورت ترانزیتی از قزاقستان از مسیر افغانستان به پاکستان تحت عنوان کاسا ۱۰۰۰ است، ساخته شود.

شرکت برشنا که یک شرکت تجاری خصوصی - دولتی است اصرار دارد که لین دوم انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت باید از مسیر سالنگ - مسیری که لین انتقال فعلی از آن عبور کرده است - ساخته شود و شرکت این پروژه را به داوطلبی نیز گذاشته است. این که نظر شرکت برشنا چقدر منطبق بر دیدگاه‌های تخصصی، تخنیکی و اقتصادی استوار است، جای پرسش دارد که توضیحات بعدی با رویکرد به این مطلب تنظیم شده است. طبق برنامه پلان شده وزارت انرژی و آب از سال ۲۰۱۵ تا ۲۰۳۲ بر مبنای ماسترپلان ۲۰ ساله برق کشور (۲۰۱۲ تا ۲۰۳۲) پروژه‌های مرتبط با برق ۵۰۰ کیلوولت وارداتی از ترکمنستان با هزینه‌های پیش‌بینی شده قابل تطبیق است:

جدول ۱: پلان انجام پروژه‌های انتقال برق وارداتی ۵۰۰ کیلوولت از ترکمنستان به کابل (۲۰۱۵م)

شماره	نام پروژه	طول به کیلومتر	هزینه به دالر
۱	لین انتقال S.C- 500 KV ترکمنستان تا اندخوی	۹۵	۳۶,۱۰۰,۰۰۰
۲	لین انتقال S.C- 500 KV اندخوی الی شبرغان	۷۰	۲۶,۶۰۰,۰۰۰
۳	لین انتقال S.C- 500 KV پل خمیری الی ارغندی	۲۹۶.۳	۱۱۲,۹۵۴,۰۰۰
	مجموع بودجه مورد نیاز برای این سه پروژه		۱۷۵,۶۵۴,۰۰۰

جدول ۲: پلان انجام پروژه‌های انتقال برق وارداتی ۵۰۰ کیلوولت (۲۰۲۰م)

شماره	نام پروژه	طول به کیلومتر	هزینه به دالر
۱	لین انتقال S.C- 500 KV جوزجان الی پل خمیری *	۲۸۰	۱۰۶,۴۰۰,۰۰۰
۲	لین انتقال S.C- 500 KV پل خمیری الی بامیان	۱۸۰	۶۸,۴۰۰,۰۰۰
۳	لین انتقال S.C- 500 KV بامیان الی ارغندی	۱۳۷	۵۲,۰۶۰,۰۰۰
	مجموع بودجه مورد نیاز برای این سه پروژه		۲۲۶,۸۶۰,۰۰۰

* در ماستر پلان وزارت انرژی و آب لین انتقال S.C- 500 KV پل خمیری الی جوزجان آمده است.

جدول ۳: پلان انجام پروژه‌های انتقال برق وارداتی ۵۰۰ کیلوولت (۲۰۳۲م)

شماره	نام پروژه	طول به کیلومتر	هزینه به دالر
۱	لین انتقال D.C2- 500 KV پل خمیری الی اشپشته	۱۱۴	۱۷,۵۲۳,۶۴۶.۸
۲	لین انتقال D.C2- 500 KV اشپشته الی بامیان	۶۶	۱۰,۱۴۵,۲۶۹.۸
۳	لین انتقال D.C2- 500 KV بامیان الی ارغندی	۱۳۷	۲۱,۰۵۹,۱۱۹.۲
۴	لین انتقال S.C- 500 KV اشپشته الی دره صوف	۱۱۰	۴۱۸۰۰,۰۰۰
	مجموع بودجه مورد نیاز برای این چهار پروژه		۹۰,۵۲۸,۰۳۵.۸

تجزیه و تحلیل

۱. طبق برنامه‌ها و پلان‌های تولید انرژی آبی، حرارتی و ماستر پلان برق ۲۰ ساله، نحوه انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت وارداتی از ترکمنستان به کابل به‌خصوص از پل خمیری تا کابل روشن نیست. زیرا طبق این پلان در سال ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۰ لین انتقال S.C- 500 KV ارغندی الی پل خمیری با ۲۹۶ کیلومتر طول و با

هزینه ۱۱۲ میلیون و ۹۵۴۴ هزار دالر پیش‌بینی شده است اما مسیر انتقال دقیقاً مشخص نشده است که از مسیر سالنگ باید بگذرد یا مسیر بامیان. (هرچند شرکت برشنا بر مسیر سالنگ اصرار دارد).

طبق جدول ارایه شده فوق، در سال ۲۰۲۰ تا سال ۲۰۲۵ لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از پل خمی به بامیان به طول ۱۸۰ کیلومتر و با هزینه ۶۴ میلیون و ۴۰۰ هزار دالر و از بامیان تا ارغندی به طول ۱۳۷ کیلومتر و با هزینه ۵۲ میلیون و ۶۰ هزار دالر پلان‌گذاری شده است. طبق این ماسترپلان برآورد مجموع هزینه ساخت لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از مسیر بامیان تا ارغندی کابل به طول ۳۱۷ کیلومتر و با هزینه ۱۱۶ میلیون و ۴۶۰ هزار دالر پیش‌بینی شده است این در حالی است که هزینه انتقال ۲۹۶ کیلومتری پل خمی تا ارغندی ۱۱۲ میلیون و ۹۵۴ هزار دالر برآورد شده است. تفاوت هزینه این دو مسیر (اگر مسیر اول را سالنگ فرض کنیم) ۳ میلیون و ۵۰۶ هزار دالر خواهد بود و از نظر مسافت نیز مسیر بامیان ۲۱ کیلومتر طولانی‌تر است.

۲. در سال ۲۰۳۲م تولید برق و انتقال آن از طریق خط ۵۰۰ کیلوولت در اشیسته و دره صوف نیز در نظر گرفته شده است که می‌توان برق تولید از طریق سوخت حرارتی (زغال‌سنگ) را نیز به شبکه توزیع برق سراسری وصل نمود. و این بزرگ‌ترین امتیاز مسیر لین انتقال از پل خمی به بامیان و از بامیان به کابل (ارغندی) می‌باشد. ثانیاً این که طبق هزینه‌های برآورد شده تفاوت این دو مسیر در حدود سه و نیم میلیون دالر می‌باشد که باتوجه به مزایای تخریکی و اجتماعی که مسیر بامیان دارد، این هزینه بسیار اندک می‌باشد.

۳. مهم‌ترین بحث در انتقال خطوط برق بحث تخریکی است. اگر در روزهای پایانی زمستان ۱۳۹۳ شهروندان کابل به مدت یک ماه با قطعی و کمبود برق روبرو می‌شوند و متخصصان شرکت برشنا نمی‌توانند چند تاور برق را که بر اثر برف کوچ آسیب دیده است، تعمیر نمایند، مهم‌ترین دلیل آن صعب‌العبور بودن و نامناسب بودن مسیر سالنگ برای انتقال خطوط متعدد برق از نظر تخریکی است.

جمع‌بندی

باتوجه به نکات بالا، اصرار شرکت برشنا مبنی بر انتقال خطوط دیگر برق از جمله برق وارداتی ۵۰۰ کیلوولت ترکمنستان از مسیر سالنگ به دلایل ذیل قابل تأمل است:

اول. مهم‌ترین دلیل یا توجیه مسئولان شرکت برشنا و ترجیح مسیر سالنگ بر مسیر بامیان توجیه اقتصادی است. طبق نظر کارشناسان این شرکت هزینه ساخت لین انتقال برق سالنگ در حدود ۳۴ میلیون کم‌تر از مسیر بامیان است در حالی که طبق برآورد و پیش‌بینی وزارت انرژی و آب که بر مبنای ماسترپلان ۲۰

ساله برق تنظیم شده است، مسیر بامیان در حدود سه و نیم میلیون دالر از نظر هزینه با مسیر سالنگ تفاوت دارد.^۱

دوم. اگر بنا باشد که در سال ۲۰۲۰ لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت به بامیان و از آنجا به ارغندی در کابل ساخته شود، چرا دو بار برای ساخت لین انتقال ۵۰۰ کیلوولت یکبار از مسیر سالنگ (۲۰۱۵م) و بار دیگر از مسیر بامیان (۲۰۲۰م) هزینه شود؟ مگر این که منظور از لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت در سال ۲۰۲۰، پروژه کاسا ۱۰۰۰ باشد که یک مسیر ترانزیتی برق مرده به جنوب آسیا باشد که در آن صورت امکان استفاده از آن و تبدیل آن به برق زنده مستلزم امکانات و هزینه جدید می‌باشد.

سوم. اگر خسارات اقتصادی که در یک ماه اخیر به خاطر قطع شدن برق به صنایع و فعالیت‌های اقتصادی که در شهرک‌های صنعتی و شهر کابل وارد شده است، محاسبه گردد، به میلیون‌ها دالر خواهد رسید و در صورتی که تمام خطوط انتقال برق از مسیر سالنگ بگذرد در آینده نیز این مشکلات تکرار خواهد شد و تولیدات محصولات داخلی با مشکلات و چالش‌های بزرگی روبرو خواهند گردید.

چهارم. بر مبنای پلان استراتژیک تولید و توزیع انرژی، پروژه انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت یک پروژه ملی است که از ولایات مختلف افغانستان عبور نموده و هدف آن تأمین برق ولایات مختلف است نه یک پروژه صرفاً تجاری. اگر تنها نگاه اقتصادی و تجاری معیار انتخاب این خط انتقال بود نزدیک‌ترین راه از بندر آقینه به سمت کابل و مناطق جنوبی، ولایت سرپل، بامیان و کابل بود نه مسیر طولانی، جوزجان، بلخ، سمنگان، بغلان و کابل.

پنجم. به نظر می‌رسد که انتخاب مسیر لین انتقال ۵۰۰ کیلوولت از سالنگ مبنای یک برنامه اقتصادی و تخیلی ندارد. زیرا همان گونه که توضیح داده شد، از لحاظ تخیلی که شرکت فیشنر آلمانی نظر داده و وزارت انرژی و آب برنامه‌های خود را بر همان مبنا عیار ساخته است، از لحاظ اقتصادی تفاوت این دو مسیر در حدود چهار میلیون دالر است. از لحاظ تخیلی هم که از آفتاب روشن است که تمرکز تمام خطوط انتقال برق از یک مسیر حادثه‌خیز مثل سالنگ به هیچ وجه قابل توجه نیست. بزرگ‌ترین شاهد عینی و ملموس این موضوع قطع برق یک ماهه زمستان ۱۳۹۳) شهر کابل به خاطر ریزش برف کوچ می‌باشد که شاید تا چند ماه دیگر شرکت برشنا نتواند توزیع برق شهر کابل را به حالت عادی برگرداند.

۱. هرچند وزارت انرژی و آب بعداً مصر بودن که در این قسمت اشتباه صورت گرفته است و نباید معیار قضاوت میان دو مسیر قرار گیرد.

بنابراین طبق آنچه در فوق اشاره شد، انتخاب مسیر سالنگ برای انتقال خطوط برق جدید (۵۰۰ کیلوولت) خلاف مصالح ملی بوده و نباید پروژه‌های ملی با ملاحظات سیاسی و دید صرفاً تجاری انجام شود و عملکرد شرکت برشنا در این زمینه قابل دفاع نیست و باعث تضییع امکانات ملی و حقوق شهروندان می‌گردد. (سایت معاونت دوم ریاست جمهوری، ۵ حمل ۱۳۹۴)

۴. انتخاب مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت از مسیر سالنگ؛ تخنیک یا اشتباه؟

توسلی غرجستانی

مقدمه

شاید کم‌تر کسی باشد که اهمیت و ضرورت تولید و توسعه انرژی برق در کشور را درک نکند، زیرا: الف. تمام بخش‌های مختلف صنایع مثل شرکت‌های تولیدی، استخراج معادن، بخش‌های ساختمانی، و خدماتی و هم‌چنین مصارف خانگی و ادارات وابسته به انرژی برق می‌باشد.

ب. یکی از راه‌های کاهش آلودگی هوا به‌خصوص در کلان شهرهای مثل کابل در فصل‌های سرد خزان و زمستان، تقویت و توسعه بخش انرژی برق علاوه بر تأمین انرژی بخش صنعت، برای مصارف خانگی و منازل رهاشی می‌باشد. مشکل آلودگی هوا و ایجاد امراض مرتبط با این معضل و تلفات انسانی که به‌طور متوسط سالانه بین ۳۵۰۰ تا ۴۵۰۰ نفر در شهر کابل جان خود را به دلیل آلودگی هوا و استفاده مردم از سوخت‌های غیر استاندارد از دست می‌دهند، ایجاب می‌نماید که دولت روی این مهم تمرکز بیشتری نموده و برنامه‌های میان مدت و دراز مدتی را وضع نماید.

ج. در سال‌های اخیر استفاده کنندگان از انرژی برق افزایش بالایی داشته‌اند، بر عکس تولید و توسعه انرژی الکتریسته که رشد قابل توجهی نداشته است و بیشتر برق مورد نیاز استفاده کنندگان از طریق برق وارداتی از کشورهای هم‌سایه تأمین شده است که این موضوع باعث بدتر شدن کسری بیلاتس تجاری نیز گردیده است.

برای این که اهمیت این بخش به درستی درک شود، گزارشی از وضعیت تولید و توزیع برق در سال‌های اخیر بر بنیاد گزارش اداره مرکزی احصائیه ارائه می‌گردد. بر بنیاد گزارش اداره احصایه در سال ۱۳۸۹ بیش از ۴۹ درصد برق مصرفی کشور از طریق تولیدات داخلی تأمین می‌گردید که این رقم در سال ۱۳۹۱ به ۲۲ درصد کاهش یافته بود. میزان تولید برق داخلی در سال ۱۳۹۳ نیز در حدود ۲۲ درصد مقدار برق مصرفی در کشور بوده است. یعنی در سال ۱۳۹۳ از مجموع ۴۷۶۰ میلیون کیلووات ساعت برق تولیدی و وارداتی ۱۰۴۹ میلیون کیلووات ساعت برق فقط در داخل تولید شده و مقدار ۳۷۱۱ میلیون

کیلووات ساعت از چهار کشور همسایه یعنی ایران (۸۶۸ میلیون کیلووات ساعت)، تاجیکستان (۱۱۲۸ میلیون کیلووات ساعت)، ازبکستان (۱۲۴۱ میلیون کیلووات ساعت) و ترکمنستان (۴۷۴ میلیون کیلووات ساعت) وارد شده است. در همین سال از مجموع برق تولید شده از منابع داخلی بیش از ۸۵ درصد توسط توربین‌های آبی تولید شده است و نزدیک به ۷ درصد توسط نیروگاه‌های دیزلی و ۸ درصد دیگر توسط مولدهای حرارتی تولید شده است. تولید انرژی برق در سال ۱۳۹۳ نسبت به سال ۱۳۹۲ به اندازه ۲.۶ درصد رشد داشته است و در سال ۱۳۹۲ نسبت به سال ۱۳۹۱، در حدود ۱۷ درصد افزایش را نشان می‌دهد. جهت معلومات بیشتر ملاحظه جدول زیر مهم است.

جدول تولید، واردات و مقدار مصرف انرژی برق طی سال‌های ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۳

شاخص	واحد مقیاس	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳
الف. تولید	میلیون کیلووات ساعت	۸۸۲.۹	۱۰۲۲.۳	۱۰۴۹
ب. واردات	میلیون کیلووات ساعت	۳۰۷۰.۵	۳۶۱۵.۲	۳۷۱۰.۸
مجموع	میلیون کیلووات ساعت	۳۹۵۳.۴	۴۶۳۷.۵	۴۷۵۹.۸
درصد تولید نسبت به واردات	درصد	۲۲٪	۲۲٪	۲۲٪

منبع: سالنامه احصائیوی سال ۱۳۹۳

بخش عمده انرژی برق کابل و برخی از شهرهای دیگر از طریق برق وارداتی از آسیای میانه تأمین می‌گردد و در حال حاضر تنها یک لین خط ۲۲۰ کیلوولت از مسیر خطرناک هندوکش از طریق سالنگ به کابل امتداد یافته است و برق پایتخت نشینان را تأمین می‌کند و گاهی بر اثر یک حادثه کوچک طبیعی مثل برف کوچ، کابل برای مدت طولانی با خاموشی روبرو می‌شود چنان‌که در آخر سال ۱۳۹۳ بر اثر برف کوچ و تخریب چند پایه برق در سالنگ، شهر کابل با یک خاموشی دو ماهه که میلیون‌ها افغانی به بخش صنعت و مصرف کنندگان خسارت وارد گردید، روبرو گردید و یقیناً در آینده نیز دچار این مشکل خواهد شد.

حال پرسشی که مطرح است این است که چرا شرکت برشنا و وزارت انرژی و آب اصرار دارند که خطوط دوم (کاسا ۱۰۰۰) و سوم (۵۰۰ کیلوولت) انتقال برق از آسیای میانه به کابل و سپس به ولایات‌های جنوبی افغانستان و در نهایت آسیای جنوبی (پاکستان) از یک مسیر خطرناک و حادثه‌خیز مثل سالنگ یا نزدیک به آن بگذرد؟ به‌طور صریح و آشکار به مسئولان شرکت برشنا و وزارت انرژی و

آب باید یادآور شد که با پروژه لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از دشت الوان پل خمیری به کابل نکاتی کلیدی و تخیکی را مورد توجه قرار دهند و به خواسته‌ها و نیازمندی‌های همه مردم و مناطق کشور مخصوصاً مناطق مرکزی که به صورت مکرر در زمینه تأمین انرژی برق از حکومت خواستار عدالت در زمینه شده‌اند، توجه نمایند و از ظلم و اجحاف در حق این مردم خودداری کنند. خواسته‌های که همراه با پشتوانه و استدلال تخیکی و اقتصادی و از همه مهم‌تر تحقق عدالت اجتماعی و شکست حصر طبیعی مناطق هزاره‌جات - که جزو شعارهای انتخاباتی رئیس جمهور محترم بوده و اکنون نیز بخش از پالیسی حکومت را تشکیل می‌دهد - می‌باشد. آنگهی مصالح ملی، وحدت ملی و احترام به قانون اساسی و روا نبودن تبعیض میان شهروندان کشور، تنها با عملکرد درست محقق می‌شود نه با شعار و حرف!

ماده ششم قانون اساسی می‌گوید «دولت به ایجاد یک جامعه مرفه و مترقی براساس عدالت اجتماعی، حفظ کرامت انسانی، حمایت از حقوق بشر، تحقق دموکراسی، تأمین وحدت ملی، برابری بین همه اقوام و قبایل و انکشاف متوازن در همه مناطق کشور مکلف می‌باشد.» نتیجه طبیعی این ماده این است که هر کس بخواهد از هر طریق به این مؤلفه‌ها به خصوص رفاه جامعه، عدالت اجتماعی، وحدت ملی، برابری میان اقوام و انکشاف متوازن، ضربه بزند، خاین ملی بوده و می‌بایست مورد پیگرد قرار بگیرد.

چرا مسیر بامیان به جای سالنگ؟

وکلای ولایات مرکزی به طور مکرر خواسته‌های موکلان خود را مبنی بر انجام پروژه ۵۰۰ کیلوولت از مسیر بامیان با رسانه‌ها و مسئولان حکومت در میان گذاشته‌اند. در این جا برای این که خواسته‌های مردم ولایات مرکزی و وکلای آن‌ها به صورت مستدل و منطقی مبرهن گردد، خلاصه سروی شرکت فیخنر (Fichtner) جرمنی که در سال ۲۰۱۳م در راستای تهیه و تدوین ماسترپلان برق ۲۰ ساله افغانستان انجام داده بود و گزارش نهایی آن در اختیار بانک انکشاف آسیایی و وزارت انرژی و آب قرار گرفته بود، آورده می‌شود و سپس به دلایل دیگر این مهم خواهیم پرداخت.

توسعه شبکه برق در افغانستان یکی از پروژه‌های زیربنایی اقتصادی در افغانستان است که ماسترپلان ۲۰ ساله آن در دوره حکومت پیشین (در ابتدای سال ۲۰۱۳ میلادی) نهایی شد. از سوی دیگر افغانستان از نظر موقعیت جغرافیای برای انتقال برق از شمال به جنوب آسیا نیز مساعد تشخیص داده شده است. به همین دلیل طرح انکشاف شبکه برق افغانستان نیز در همین چارچوب تدوین شده است، تا از یک سو مسیر انتقال برق ترانزیتی از آسیای میانه به آسیای جنوبی باشد و از سوی دیگر با استفاده از بازار به وجود آمده، می‌تواند به تأمین برق مورد نیاز شهروندان کشور پردازد و در صورت تولید برق بیشتر می‌توان مازاد بر نیاز داخلی خود را به کشورهای جنوب آسیا صادر نماید. در پاسخ چرای فوق باید گفت:

۱. تراکم سه خط انتقال برق از یک مسیر و اشتباه تخریکی

در حال حاضر برق خریداری شده از کشورهای شمال افغانستان (آسیای میانه) توسط یک خط دو مداره ۲۲۰ کیلوولت از مسیر سالنگ به کابل می‌رسد. زمانی که بررسی‌ها برای اجرای پروژه کاسا ۱۰۰۰ شروع شد، یک شرکت کانادایی بنام (SNC-Lavalin) که مسئول تهیه طرح آن بود، در گزارش خود تأکید کرده بود که امکان گذشتن خط انتقال برق «کاسا ۱۰۰۰» از مسیر سالنگ وجود ندارد و باید راه دیگری برایش جست‌وجو شود. با این وجود و به اصرار وزارت انرژی و آب و شرکت برشنا، خط کاسا ۱۰۰۰ نیز قبلاً از مسیر سالنگ انتخاب شده بود و تنها امسال با درک اشتباه عبور این لین از مسیر سالنگ، با یک سروی و مطالعه نه چندان دقیق توسط انجیران وزارت انرژی و آب و شرکت برشنا، تصمیم گرفته شد که این خط از کوه‌های صعب العبور هندوکش و خاواک پنجشیر به سمت کابل و سپس به سمت پاکستان بگذرد. آینده روشن خواهد کرد که این تصمیم نیز خالی از مشکلات تخریکی در زمان اجرا و بهره‌برداری نخواهد بود.

در اجرای سومین طرح خط انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از پل خمی به کابل که در ماسترپلان از آن به خط برق «TUTAP» یاد شده است، بر خلاف نظر شرکت فشنر، شرکت برشنا اصرار بر انتقال این خط از مسیر سالنگ دارد. درحالی که این شرکت همواره در خلاصه ماسترپلان و نیز در کل ماسترپلان برق تأکید کرده است که برای افزایش تولید داخلی برق و نیز مسایل تخریکی، مسیر خط انتقال «توتاپ» از پل خمی به سمنگان و بامیان تغییر داده شود و از آنجا به چوک ارغندی و سپس به کابل کشیده شود. اما اکنون شرکت برشنا برخلاف نظر تخریکی شرکت فشنر مصر است که این خط را علاوه بر خط انتقال ۲۲۰ کیلوولت فعلی از مسیر سالنگ به کابل بگذرانند.

۲. در نظر گرفتن واقعیت‌ها

برای این که در طرح‌های کلان و ملی واقع بینانه برخورد کرد، توجه به نکات زیر ضروری می‌باشد.

- ۱- هم اکنون یک لین انتقال برق از کشورهای آسیای مرکزی به کابل رسیده است (220kV AC)
- ۲- دو لین برق دیگر و با بودجه بانک انکشاف آسیایی و بانک جهانی قرار است که باز هم از افغانستان بگذرد و به زودی کار آن‌ها شروع شود.

الف) لین برق کاسا یک هزار (CASA-1000) که برق اضافه بر مصرف و تولید، کشورهای قرقیزستان و تاجیکستان را از طریق افغانستان به پاکستان انتقال می‌دهد و قرارداد آن نیز به امضا رسیده است.

ب) لین برق سوم ۵۰۰ کیلوولت (500 kv HVAC) - مشهور به لین توتاپ (TUTAP) - که برق کشورهای ترکمنستان، ازبکستان و تاجیکستان را به افغانستان منتقل می کند. (هرچند با مطرح شدن پروژه لین برق کاسا ۱۰۰۰، برق ازبکستان و تاجیکستان از طریق آن لین منتقل می شود نه از طریق لین برق ۵۰۰ کیلوولت که فعلاً مشترک میان دو کشور ترکمنستان و افغانستان / TA می باشد).

۳- شرکت فیشنر (Fichtner) آلمانی ماستریپلان بیست ساله - ۲۰۱۲ تا ۲۰۳۲ - برق افغانستان را تهیه نموده است. براساس نتایج مطالعات انجام شده، این شرکت معتقد است که به دلایل مهم تکنیکی و اقتصادی بهتر است که لین برق سوم - ۵۰۰ کیلوولت - از دره سالنگ کشیده نشود بلکه از مسیر آشپشته، بامیان و کوتل حاجیگک به سمت ارغندی عبور نماید.

چنان که در چکیده راپور ۴۵۱ صفحه و همچنین در بخش مربوط به بامیان شرکت فیشنر به این مطلب تصریح کرده است:

«برای انتقال بیشتر برق از مسیر هندوکش پیشنهاد می شود که از مسیر بامیان برای عبور لین انتقال ۵۰۰ کیلوولت استفاده شود. استفاده از مسیر بامیان از مواجهه با فضای تنگ و مشکلات دیگری که در گذرگاه سالنگ وجود دارند جلوگیری می کند، و در عین حال امکان اتصال برق تولید شده از طریق نیروگاه های زغال سنگ که در امتداد مسیر بامیان ایجاد خواهند شد را میسازد و ضمناً فراهم آوری انرژی به کابل و جنوب افغانستان را به واسطه استفاده از یک مسیر جداگانه تضمین می کند. برای انکشاف در مرحله بعد پروژه تولید برق آبی کمر A و B و افزایش تولید کجکی از طریق پروسه بهینه سازی و همچنین نیروگاه های تولید انرژی از زغال سنگ برای پروژه های استخراج معادن عینک و حاجیگک در امتداد مسیر بامیان پیشنهاد می شود.

در حال حاضر کابل با کمبود برق مواجه است و دولت تأکید دارد که افزایش فوری ظرفیت انتقال انرژی به سمت کابل و فراتر از آن به سمت جنوب در اولویت بالایی قرار دارد. طوری که یک تحقیق جداگانه در مورد قابلیت انجام تکنیکی این پروژه از مسیر سالنگ نشان می دهد، انتخاب گذرگاه سالنگ برای ساخت لین جدید انتقال برق به کابل ممکن است این فایده را داشته باشد که مقدار ناچیزی در زمان ساخت لین کاهش به وجود آید و به مقدار ناچیزی از هزینه های مربوط کاسته شود. اما از زاویه دیگر، ضررهای قابل توجهی را می بایست مد نظر قرار داد.

الف- شبکه اتصال نیروگاه های زغال سنگ در امتداد مسیر بامیان و شبکه انتقال برق به منطقه بامیان مستلزم ساخت یک لین دیگر خواهد بود که سرمایه گذاری های اضافی بسیار بالایی را می طلبد که باید آن را به مجموع سرمایه گذاری ها اضافه کرد. براساس پلان مربوط به پروژه CASA-1000، گذرگاه

سالنگ مسیر انتقال لین HVDC برای پروژه CASA-1000 نیز خواهد بود، و ساخت یک لین سوم در امتداد گذرگاه سالنگ اگر غیرممکن نباشد بسیار مشکل خواهد بود.

ب- ساخت تمام لین‌های انتقال برق به کابل در یک کریدور و مسیر، خطر از دست دادن تمام انرژی برق به ولایت کابل و سایر شهرهای جنوبی در اثر یک واقعه انفرادی را افزایش خواهد داد که نتایج نامطلوب بزرگی اقتصادی و اجتماعی در پی خواهد داشت.

ج- باید متذکر شد که پیشنهاد ما (شرکت فیشنر) برای انتقال جدید انرژی برق از هندوکش مسیر بامیان می‌باشد و هدف از آن این است که از ضررها و هزینه‌های اضافی قابل توجهی که ممکن است با انتخاب مسیر سالنگ ایجاد شوند جلوگیری گردد. (گزارش نهایی شرکت فیشنر، ۲۰۱۳، صفحه ۱۸ و ۱۹ بخش ۸ و صفحات ۱۶۸ و ۱۶۹)

۴- اما شرکت برشنا بر خلاف ماسترپلان برق افغانستان، نظرات تخنیکی شرکت فیشنر را صرفاً به‌خاطر اقتصادی (مصرف و زمان کم‌تر) و بدون در نظر داشت مشکلات تخنیکی و سایر مسایل اجتماعی مسیر سالنگ را انتخاب و ترجیح داده و مصر است.

۵- علاوه بر این در ماسترپلان فعلی انرژی برق، برخی از ولایات مثل ولایات غور، دایکندی و نورستان گنجانده نشده است که این موضوع با «عدالت اجتماعی، انکشاف متوازن و ایجاد یک جامعه مرفه» که در ماده ششم قانون اساسی مطرح شده است، هم‌خوانی نداشته و مورد قبول نیست و می‌باید در آن تجدید نظر بنیادی شود.

۳. دلایل تخنیکی کمپنی فیشنر برای انتخاب نکردن مسیر سالنگ

این شرکت برای عدم انتخاب مسیر سالنگ شش دلیل ذکر کرده است. (هرچند ممکن است برخی از آن‌ها با جابه‌جایی خط انتقال برق کاسا ۱۰۰۰ از مسیر سالنگ به خاواک پنجشیر در برج عقرب سال ۱۳۹۴ کم‌رنگ شده باشد).

۱- دره سالنگ تنگ است و جای کافی برای سه لین برق وجود ندارد (پایه‌های لین برق کاسا حداقل ۵۰ متر و لین برق توتاپ حداقل ۱۰۰ متر عرض لازم دارد). به همین خاطر لازم است که قسمتی از لین برق از زیر زمین گذشته و پایه‌های برق فعلی نیز باید جابه‌جا شوند، که این خود تأمین انرژی کابل را برای مدتی طولانی با مشکل روبرو خواهد کرد.

۲- اگر تمام لین‌ها از سالنگ بیاید، خطر قطع و از دست دادن برق زیاد می‌شود. کافی است که یک پایه برق بیافتد تا برق قسمت جنوب هندوکش برای مدت طولانی قطع گردد. خطر برف کوچ و زلزله و یخ‌زدگی در سالنگ بسیار بالا است. (چنان که در آخر زمستان سال پار یعنی ۱۳۹۳ این اتفاق افتاد).

۳- کارهای ساختمانی مربوط به خط انتقال زیاد است. قسمتی از لین باید از زیر زمین عبور کند که خود به خود باعث افزایش هزینه و طولانی شدن زمان می‌شود.

۴- درنهایت، انتقال سه لین برق از سالنگ، از نظر تخریکی بسیار سخت و حتا غیر ممکن است.

۵- هم‌چنین قرار است که دو بند آب در دره سالنگ و غوربند برای انتقال و استفاده در کابل جدید (ده سبز)، ساخته شود، این موضوع سبب اختلال بیشتر در شبکه و مسیر انتقال برق از دره سالنگ خواهد شد.

۶- به لحاظ قابلیت اطمینان شبکه برق (Grid Reliability) و هم‌چنین مسایل امنیتی، عبور دادن هر سه لین برق فشار قوی شمال به جنوب افغانستان که از شریان‌های اصلی تأمین‌کننده انرژی افغانستان و منطقه محسوب می‌شوند؛ از یک مسیر صحیح نمی‌باشد.

۴. دلایل تخریکی شرکت فشنر برای انتخاب کردن مسیر بامیان

از دید شرکت فیشنر به چند دلیل مسیر بامیان نسبت به مسیر سالنگ برتری دارد هرچند ممکن است مقدار هزینه آن چند میلیون دالر افزایش یابد. این شرکت شش دلیل برای ترجیح مسیر بامیان بر سالنگ برشمرده است.

۱. از مشکلات مربوط به دره سالنگ دوری می‌کنیم.

۲. استفاده از کارخانه تولید برق از زغال‌سنگ دره‌صوف و اشیسته بامیان در آینده نه چندان دور و اتصال آن به شبکه سراسری برق.

الف. این دو معدن زغال‌سنگ، جزئی از پکیج معدن‌های آهن حاجی‌گک و مس عینک می‌باشد. بنابراین انتقال برق از بامیان سبب تسریع در بهره‌برداری از این دو معدن می‌گردد.

ب. اگر بخواهیم بعداً یک لین جداگانه از کابل به این دو معدن زغال‌سنگ و معدن آهن حاجی‌گک و مس عینک کشیده شود، هزینه آن بسیار زیاد شده و افغانستان باید از بودجه ملی خود و یا شرکت‌های سرمایه‌گذار در دو معدن آهن حاجی‌گک و مس عینک سرمایه‌گذاری نماید که سبب می‌شود، دولت این معدن‌ها را با قیمت پایین‌تری به شرکت‌های خارجی واگذار نماید.

۳. بخش اعظم برق تولیدی در داخل افغانستان از طریق بندهای برق آبی (Hydropower) تولید می‌شود و چون این نوع تولید برق در فصل زمستان کاهش می‌یابد، ما شاهد کم‌بود برق در زمستان هستیم. راه حل این مشکل ورود هر چه عاجل‌تر برق تولیدی از منابع حرارتی (گاز و زغال‌سنگ) به شبکه برق افغانستان می‌باشد.

۴. معدن آهن حاجیگک و مس عینک لوگر به‌طور مستقیم به شبکه برق سراسری وصل می‌گردد که سبب تسریع در استخراج مواد معدنی این دو معدن بزرگ افغانستان می‌گردد.
۵. ضریب خطر و ریسک قطع برق برای کابل و ولایات که از این طریق برق آن‌ها تأمین می‌گردد، کاهش می‌یابد.
۶. مطابق اهداف تعیین شده در پلان استراتژیک انکشافی دولت افغانستان (ANDS) و ماسترپلان برق افغانستان (APSMP)، بخش‌های بیشتری از افغانستان به شبکه سراسری برق وصل می‌گردد.

۵. مسیر بامیان؛ ایجاد فرصت‌ها و انکشاف متوازن

۱) با توجه به انتقال لین برق از مسیر بامیان دو معدن بزرگ زغال‌سنگ دره‌صوف، بامیان و معدن آهن حاجیگک در مسیر قرار گرفته و زمینه برای استخراج آن فراهم گشته و صدها نفر دارای شغل می‌گردند. در حال حاضر امتیاز تولید برق از معادن زغال‌سنگ دره‌صوف و بامیان به عنوان ضمیمه‌های قراردادهای استخراج معادن آهن حاجیگک و مس عینک لوگر که از بزرگ‌ترین معادن کشور می‌باشند، به شرکت‌های برنده این قراردادها واگذار شده است. اما به دلیل نبودن زیر ساخت‌های موجود در معادن زغال‌سنگ و سایر مشکلات، این شرکت‌ها خواهان اصلاح قراردادها شده و به حالت تعلیق درآمده‌اند. نبود امکانات انتقال برق در این مسیر از علل اصلی تأخیر در اجرای این پروژه‌های بزرگ ملی است. برای اجرایی شدن این پروژه‌های ملی، نیاز است که در کوتاه‌ترین زمان ممکن، لین انتقال برق در این مسیر ساخته شود. بر اساس مطالعات انجام شده توسط شرکت فشتر، عبور خط انتقال ۵۰۰ کیلوولت از مسیر بامیان بهترین فرصت برای رفع این نیازمندی می‌باشد.

۲) پروژه خط ۵۰۰ کیلوولت یک پروژه ملی است که از ولایات مختلف افغانستان عبور نموده و هدف آن تأمین برق ولایات مختلف است نه یک پروژه صرفاً تجاری. اگر تنها نگاه اقتصادی و تجاری، معیار انتخاب این خط انتقال بود نزدیک‌ترین راه از بندر آفینه به سمت کابل و مناطق جنوبی، ولایت سرپل، بامیان و کابل بود نه مسیر طولانی، جوزجان، بلخ، سمنگان، بغلان و کابل. از سوی دیگر با عبور شاهراه انرژی توتاپ از این مسیر، براساس مطالعات شرکت‌های سی‌ان‌سی و فشتر، خود بخود زمینه تولید و فروش برق برای شرکت‌های بزرگ و کوچک سکتر خصوصی افغانستان فراهم خواهد گردید.

۳) آنچه از مطالعات اسناد «شرکت برشنا» و استدلال مسئولان این شرکت، به‌دست می‌آید، عمده دلیل اظهار شده مسایل اقتصادی و تفاوت هزینه دو مسیر می‌باشد و دلایل تخیلی نادیده گرفته شده

است. اما به نظر می‌رسد که دلیل دیگری نیز در میان باشد که شرکت برشنا این قدر اصرار بر کشیدن حداقل دو لین انتقال برق از مسیر پرریسک مثل سالنگ اصرار دارد. علاوه بر این در انتخاب مسیر سالنگ برای دو لین انتقال برق (۲۲۰ کیلوولت فعلی و ۵۰۰ کیلوولت برق وارداتی از ترکمنستان و هم‌چنین کاسا ۱۰۰۰ از مسیر خاواک پنجشیر) از شمال به مرکز و جنوب کشور توازن انکشاف و عدالت اجتماعی و وصل شدن ولایات مرکزی به لین انتقال برق سرتاسری نادیده گرفته شده است که امید است رهبران حکومت وحدت ملی توجه جدی به این موضوع حیاتی بنمایند و به شعارهای انتخاباتی و «شکستن حصر و زندان مناطق مرکزی» توجه جدی و عملی نمایند.

۶. ارزیابی اقتصادی دو مسیر

از نظر اقتصادی و نگاهی تجاری نیز انتخاب مسیر بامیان به جای سالنگ به دلایل زیر ترجیح داده می‌شود زیرا:

۱. با توجه به این که بر اساس پیشنهاد شرکت فیشنر، سب‌استیشن کابل از چمتله به ارغندی انتقال یافته است (به پیشنهاد ماسترپلان تهیه شده توسط این شرکت) مسیر انتقال از بامیان نسبت به دره سالنگ، حداکثر ۸۸ کیلومتر طولانی‌تر می‌باشد. البته اگر فاصله سب‌استیشن چمتله تا ارغندی که در حدود ۲۵ کیلومتر است، کم شود، تفاوت دو مسیر در حدود ۶۳ کیلومتر خواهد شد که تقبل و تحمل هزینه ۶۳ کیلومتر احداث خط انتقال برق در برابر ریسک بالای مسیر سالنگ مبلغ کلانی نمی‌باشد.

۲. هزینه انتقال برق از مسیر بامیان با در نظر داشت تغییرات به وجود آمده در محل انتهایی لین (ارغندی به جای چمتله)، با هزینه انتقال برق از مسیر سالنگ تفاوت ناچیزی دارد. زیرا در حدود ۳۰ کیلومتر از طول مسیر ارغندی به غزنی و قندهار و هم‌چنین نزدیک به همین مقدار از مسیر انتقال برق از ارغندی به لوگر و مس عینک کوتاه‌تر می‌شود.

۳. علاوه بر این، هزینه انتقال لین برق توتاپ (۵۰۰ کیلوولت) را بانک انکشاف آسیایی به صورت گرنټ (کمک بلاعوض) می‌پردازد و می‌توان از طریق مذاکره با بانک مذکور این هزینه را نیز تأمین کرد.

۴. با اتصال استیشن‌های برق حرارتی آشپشته، دره صوف و بامیان و هم‌چنین دو معدن آهن حاجی‌گگ و مس عینک به شبکه برق سراسری، توسعه و انکشاف اقتصادی افغانستان سرعت بیشتری خواهد گرفت.

۵. ساخت سرک دره‌شکاری از پل خمی به بامیان برخی از مشکلات ترانسپورتی و حمل و نقل لوازم خط انتقال برق را به خوبی مرتفع می‌نماید و صعب‌العبور بودن مسیر پل خمی به بامیان و از بامیان به کابل به مراتب کمتر از مسیر سالنگ خواهد بود.

۶. از لحاظ تخریبی و جابجای وسایل ساخت تاورها و پایه‌های خط انتقال، به خاطر ارتفاع زیاد سالنگ‌ها از سطح دریا (بیش از ۴۵۰۰ متر از سطح دریای آزاد) و واقع شدن در کریدور حادثه‌خیز هندوکش، هزینه اقتصادی و اجتماعی و جانی مسیر سالنگ از مسیر بامیان کم‌تر نخواهد بود.

۷. مهم‌تر از همه با ایجاد سه ساب‌استیشن در ساحات آشفته، بامیان و کوتل حاجی‌گک مردم ولایت بامیان و میدان وردک می‌تواند از انرژی برق این خط استفاده نمایند. بنابراین انکشاف متوازن نیز مد نظر قرار خواهد گرفت.

۸. ممکن است شرکت برشنا بگوید برای تأمین انرژی برق ولایت بامیان یک خط انتقال برق ۱۱۰ کیلوولت از پشته سرخ از طریق غوربند به بامیان، اقدام خواهد شد، باید گفت که چنین ادعای از چند جهت اقتصادی و تخریبی محل تردید است: یک. چنین طرحی در ماسترپلان ۲۰ ساله برق پیش‌بینی نشده است. دو. احداث چنین لینی نیازمند هزینه به مراتب بیشتر از تفاوت دو مسیر سالنگ و بامیان است. سه. هزینه ساخت خط ۵۰۰ کیلوولت به صورت گزینشی توسط بانک انکشاف آسیایی پرداخت می‌شود، برای ساخت لین ۱۱۰ کیلوولت از پشته سرخ تا بامیان که در حدود ۱۳۰ کیلومتر است، دولت افغانستان و شرکت برشنا چگونه می‌توانند منابع تمویلی آن را پیدا کنند.

بر بنیاد معلومات ماسترپلان وزارت انرژی و آب که برای ۲۰۱۵ و ۲۰۲۰م در نظر گرفته شده است، تفاوت هزینه مسیرهای بامیان و سالنگ خیلی معنادار نیست. طبق برآورد این وزارت مسیر بامیان در حدود ۲۱ کیلومتر طولانی‌تر و با هزینه تقریبی ۸ میلیون دالر است که نه از نگاه طول مسیر و نه از نگاه مصرف رقیمی بسیار بالایی نیست. بنابراین این پرسش مطرح است که چرا شرکت برشنا برخلاف ماسترپلان وزارت انرژی و آب مصر بر مسیر سالنگ بوده و حتی پلان وزارت انرژی و آب را نادیده می‌گیرد؟

جدول مقایسه‌ای مسیرهای بامیان و سالنگ از جهت تفاوت طول و هزینه.

نام پروژه	طول به کیلومتر	هزینه به دالر
لین انتقال S.C- 500 KV ارغندی الی پل خمري از مسیر سالنگ	۲۹۶.۳	۱۱۲،۹۵۴،۰۰۰
لین انتقال S.C- 500 KV پل خمري الی بامیان	۱۸۰	۶۸،۴۰۰،۰۰۰
لین انتقال S.C- 500 KV بامیان الی ارغندی	۱۳۷	۵۲،۰۶۰،۰۰۰
مجموع طول و هزینه مسیر پل خمري الی بامیان و بامیان الی ارغندی	۳۱۷	۱۲۰،۴۶۰،۰۰۰
تفاوت هزینه و طول این دو مسیر طبق برآورد	۲۰.۷	۷،۵۰۶،۰۰۰

منبع: جدول فوق برگرفته شده از ماسترپلان وزارت انرژی و آب برای سال‌های ۲۰۱۵ و ۲۰۲۰ می‌باشد.
 هرچند مسئولان شرکت برشنا تفاوت هزینه مسیر بامیان و سالنگ را بین ۲۴ تا ۳۴ میلیون دالر بیشتر برآورد کرده است، بر فرض که این مقدار هزینه هم بیشتر داشته باشد و برآورد شرکت برشنا درست باشد، باتوجه به مزایای تخریکی و دوری از ریسک قطعی برق شهر کابل و مناطق جنوبی به طور هم‌زمان، تحقق عدالت اجتماعی و انکشاف متوازن هزینه زیادی نمی‌باشد و می‌بایست این شرکت مسایل فوق را مد نظر بگیرد.

۷) نتیجه‌گیری و پیشنهادات

نخست) با توجه به توضیحات فوق، اسناد سروی تخریکی موجود از طرف شرکت فیشنر و عنایت ویژه دولت وحدت ملی به پروژه‌های زیر بنایی و ملی، پروژه فعلی شرکت برشنا در مورد انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از دشت الوان پل خمري به کابل از مسیر سالنگ، از نگاه تخریکی و اقتصادی توجیه معقول ندارد و در مغایرت با منافع ملی، انکشاف متوازن، عدالت اجتماعی و سایر ارزش‌های مندرج در قانون اساسی افغانستان بوده و مورد تأیید مردم این ساحه که جزو افغانستان است، نمی‌باشد.

دوم) از سوی دیگر مردم مناطق مرکزی با مراجعه مکرر به مقام معاون محترم دوم ریاست جمهوری جناب استاد دانش و طرح خواسته مشخص تأمین انرژی مورد نیاز از طریق احداث و گذراندن خط ۵۰۰ کیلوولت از مناطق مرکزی و طرح نظرات و دیدگاه مردم این خطه به صورت جدی و پیگیرانه و باربار توسط معاون دوم ریاست جمهوری با رئیس جمهور محترم جناب داکتر محمد اشرف غنی و استقبال رئیس جمهور محترم از خواسته برحق مردم این خطه مبنی بر احداث این خط برق از مسیر بامیان و هم‌چنین پیگیری خواسته‌های مردم توسط مقام معاونت دوم ریاست جمهوری از طریق مسئولان مربوط در شرکت برشنا و وزارت انرژی و آب، می‌بایست پاسخ مثبت و عملی داده شود.

سوم) هم‌چنان که وکلای مناطق مرکزی در تاریخ ۱۷ جدی ۱۳۹۴ در یک کنفرانس خبری به صراحت مخالفت خود را با تصمیم شرکت برشنا اعلام کردند، سایر رهبران تأثیرگذار و مردم شریف بامیان نیز در یک تظاهرات مسالمت آمیز خواسته خود را مبنی بر عدم انحراف پروژه برق ۵۰۰ کیلوولت از بامیان به سالنگ اظهار داشتند، می‌بایست به خواسته‌های معقول آنان توجه شده و انرژی مورد نیاز آنان از طریق احداث این لین برق تأمین گردد و نسبت به ولایاتی که از ماسترپلان برق ۲۰ ساله افغانستان حذف شده است مثل ولایات غور و دایکندی نیز توجه جدی شده و در ماسترپلان تجدید نظر صورت گیرد، در غیر این صورت پیامدهای ناخواسته آن به دوش شرکت برشنا و مسئولان آن خواهد بود.

بنابراین یک‌بار دیگر از رهبران حکومت وحدت ملی به‌خصوص جناب داکتر محمدشرف غنی رییس جمهور محترم و جناب داکتر عبدالله ریاست اجراییه حکومت وحدت ملی خواسته می‌شود که به خواسته‌ها و مشکلات مردم مناطق مرکزی همان‌گونه که در زمان کمپاین انتخاباتی وعده داده بودند، عمل نمایند و هدایت دهند که خط سوم انتقال برق از شمال افغانستان به مرکز و جنوب از مسیر بامیان، بهسود و میدان وردک بگذرد و مردم بامیان مثل سایر شهرهای افغانستان از برق با قیمت ۲ افغانی در هر کیلووات ساعت به جای ۴۵ تا ۵۰ افغانی در هر کیلووات ساعت استفاده نمایند و طعم عملی وحدت ملی و انکشاف متوازن را بچشند. همان‌طوری که رهبران حکومت وحدت ملی در جریان هستند در حال حاضر مردم بامیان، دایکندی، غور و نورستان و... برای هر کیلووات ساعت برق در حدود ۵۰ افغانی (۲۵ برابر قیمت کابل) پرداخت می‌کنند. لذا انتظار می‌رود که این مشکل به صورت بنیادی توسط حکومت وحدت ملی حل گردد. (روزنامه افغانستان، شماره‌های ۲۷۶۲، ۲۷۶۳، ۲۷۶۴/۱۹، ۲۰ و ۲۱ جدی ۱۳۹۴)

۵. پاسخ به اظهارات وزیر انرژی و آب در پیوند با پروژه لین برق ۵۰۰ کیلوولت

توسلی غرجستانی

امروز (۱۴ ثور ۱۳۹۵) وزیر انرژی و آب در یک کنفرانس خبری توضیحاتی پیرامون برتری مسیر سالنگ بر مسیر بامیان - میدان وردک و تصمیم کابینه در این مورد ارائه کرد و در توجیه تصمیم کابینه در جلسه ۱۳۹۵/۲/۱۱ در مورد انتخاب مسیر سالنگ به جای مسیر بامیان - علی‌رغم مخالفت و استدلال جناب استاد دانش معاون دوم ریاست جمهوری و جناب استاد محقق معاون دوم ریاست اجراییه ۱ استاد به گزارش کمیته تخنیکی نمود.

از آن‌جای که بنده عضو این کمیته بودم، لازم دیدم نکاتی را پیرامونی اظهارات وزیر انرژی و آب را در کنفرانس خبری امروز (۱۴ ثور ۱۳۹۵) و هم چنین ادعای امان الله غالب معین این وزارت در کنفرانس خبری دیروز (۱۳ ثور ۱۳۹۵) را برای روشن شدن واقعیت یاد آور شوم:

۱- بر خلاف گفته وزیر انرژی و آب، عبور برق ۵۰۰ کیلوولت از پل خمی تا کابل از مسیر سالنگ هیچ منفعتی از جهت برق‌رسانی برای ولایات پروان، کاپیسا و پنجشیر ندارد. زیرا این لین برق به صورت مستقیم از پل خمی به ارغندی کابل کشیده خواهد شد. اسناد خود وزارت انرژی و آب در این مورد گویاست.

۲- چهار تا پنج سال هیچ برقی از ترکمنستان به پل خمی نخواهد رسید، زیرا پروژه برق ۵۰۰ کیلوولت از دشت الوان پل خمی تا شبرغان به طول ۳۱۰ کیلومتر تا هنوز نه سروی تخریکی انجام شده است و نه به داوطلبی رفته است، پس چطور وزیر انرژی ادعا می‌کند که مردم ولایات جنوبی و جنوب شرقی مثل لوگر، پکتیا، پکتیکا، غزنی، قندهار و خود کابل به‌خاطر ۱۸ ماه تأخیر در مسیر بامیان متضرر می‌شود. این موضوع در جلسه که با حضور داکتر عبدالله، استاد دانش، استاد محقق و وزیر انرژی و آب در تاریخ ۳۰ حمل ۱۳۹۵ در قصر سپیدار برگزار شده بود نیز مطرح شد و شرکت برشنا و وزیر انرژی و آب نتوانست در زمینه ادعای خود که اسناد داوطلبی از دشت الوان تا شبرغان آماده است، سند ارایه کنند.

۳- بر اساس اسناد مطالعاتی اول و به‌خصوص سند دوم شرکت فیشنر که هردو مسیر سالنگ و بامیان را به صورت مقایسه‌ای انجام داده است، در هیچ جای سند مسیر سالنگ بر بامیان ترجیح داده نشده بلکه در جاهای مختلف مشکلات مسیر سالنگ از جهات مختلف تذکر داده شده و مسیر بامیان توصیه شده است.

۴- کار کمیته تخریکی که در طی چهار جلسه برگزار شد و بر اساس اسناد موجود برای دو مسیر بحث گردید، به نفع بامیان بود و توقع بر این بود که کابینه دولت ج.ا.ا بر مبنای آن گزارش، تصمیم بگیرد نه معیارهای دیگر که متأسفانه چنین نشد!

۵- هرچند شرکت برشنا و وزارت انرژی و آب یک نهاد تخریکی است اما متأسفانه تصمیمات و جهت‌گیری‌های که دارند سیاسی است. نمونه واضح و آشکار آن ذهنیت منفی دادن به هم‌وطنان ما در جنوب و جنوب شرق و نفاق افگنی است. متأسفانه اظهارات جناب علی احمد عثمانی وزیر انرژی و آب در کنفرانس خبری امروز در این راستا صورت گرفت.

۶- با انتشار گزارش کمیته تخریکی مردم شریف افغانستان خود میان اظهارات وزیر و معین ایشان در این راستا و نتیجه گزارش تخریکی به درستی قضاوت خواهد کرد.

پ ن: به زودی اصل گزارش کمیته تخنیک که در سه نسخه امضا شده بود، جهت اطلاع و آگاهی مردم شریف افغانستان منتشر خواهد شد. (این گزارش در تاریخ ۲۵ ثور ۱۳۹۵ در روزنامه افغانستان منتشر شد). (صفحه فیسبوک Tawassoli Gharjistani، ۱۴ ثور ۱۳۹۵).

۶. تغییر مسیر خط انتقال برق ترکمنستان

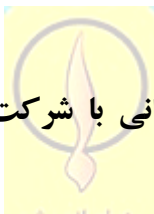
عباس نویمان

تغییر مسیر خط انتقال برق ترکمنستان (توتاپ) که در این روزها در صدر اخبار داخلی قرار گرفته است، برای باشندگان مناطق مرکزی و مخصوصاً هزاره‌ها که در طول تاریخ این کشور بلا کشیده از بی‌عدالتی رنج زیادی کشیده‌اند و هم‌چنان برای عدالت‌پسندان جامعه افغانی که مناطق مرکزی افغانستان را نیز بخشی از کشور خویش می‌دانند، خیلی مهم شده است که باید چنین باشد. هزاره‌ها که بعد از سال ۲۰۰۲ در اعمار یک جامعه دموکراتیک در کنار دیگر هم‌وطنان خویش زحمت زیادی کشیده و در تمام پروسه‌های دموکراتیک شرکت کردند و با این باور که تنها یک جامعه دموکراتیک و تطبیق حقوق بشر می‌تواند مردم این مرزوبوم را به برادری و خوش‌بختی و در کنار یک‌دیگر زیستن نایل سازد و هم‌چنان باور داشتند که انکشاف به اصطلاح متوازن و تقسیم قدرت و ثروت لاقابل به‌صورت متوازن، می‌تواند آن‌ها را به تحقق باورمندی‌های شان نزدیک سازد، که متأسفانه با تغییر مسیر لین برق توتاپ، توقف ساختمان سرک مرکزی و مسأله رد اعمار سرک دره‌صوف - یکاولنگ و غیره و غیره، این باورمندی‌ها به‌خیال باطلی مبدل گردید. با آن‌که طی ۱۳ سال اخیر و مخصوصاً در زمان ریاست جمهوری آقای کرزی، میلیون‌ها دالر به این کشور سرازیر شد و پروژه‌های میلیونی در این کشور دیزاین و تطبیق شد، ولی با تأسف هزاره‌ها به مقیاس هر قوم دیگر از این کمک‌های جامعه بین‌المللی به‌مراتب کمتر بهره‌مند شده و تقریباً بی‌نصیب ماندند ولی خوشحال بودند که لاقابل تمام پول‌های کمک شده به جیب چپاولگران نرفته و برادران و خواهران شان در بعضی ولایات دیگر مستفید شده‌اند، ولی وقتی نوبت به باشندگان مناطق مرکزی (اعم از هزاره و سایر اقوام) می‌رسد، به‌شکلی از اشکال این پروژه‌های حیاتی و ملی به بن‌بست برمی‌خورند و متوقف می‌شوند، مثلاً پروژه سرک مرکزی گردن دیوال - شیندند که در بودجه سال ۱۳۸۹ در اثر کوشش‌های زیاد تعدادی از وکلای ولسی جرگه، داخل بودجه ملی شد و قرار بود سالانه حدود ۵۰ الی ۱۰۰ میلیون دالر برای اعمار این سرک (که به گفته داکتر اشرف غنی که «هیچ افغان از هیچ افغان دیگر کم‌تر نیست و هیچ افغان از افغان دیگر برتر نیست و باید هزاره‌ها را از زندان طبیعت بیرون کرد») در بودجه ملی در نظر گرفته شود، که متأسفانه کار شروع شده هم متوقف شد،

هم چنان اعمار سرک دره صوف - یکاولنگ هم قرار شایعاتی از مجلس کابینه رد شده است. حالا هم مسیر لین برق تغییر داده می شود و دلایل قناعت بخشی هم برای این تغییر گفته نشده و چنین دلایلی هم وجود ندارد؛ پس باشندگان مناطق مرکزی و عمدتاً هزاره ها جز این که در برابر این همه بی عدالتی ها بایستند و مبارزه کنند، چاره دیگری ندارند.

حکومت اگر خود را دموکراتیک می داند و ادعا دارد که ممثل آرای مردم است، یا باید به مردم در مورد تصمیم اش مبنی بر تغییر مسیر لین برق به صورت منطقی و مستند، قناعت بدهد و اگر چنین دلایل منطقی و مستدل وجود ندارد، باید روی تصمیم اش تجدید نظر نماید.

مردم مناطق مرکزی و بالأخص هزاره ها حق دارند برای احقاق حقوق شان مبارزه جدی و پیگیر داشته و از به کار گرفتن هر گزینه ممکن مدنی برای تطبیق عدالت استفاده نموده و هم چنان از تمام عدالت خواهان جامعه افغانی می طلبند تا برای تطبیق عدالت و احقاق حقوق مردم مناطق مرکزی، آنها را همراهی نمایند، چون بی تفاوت ماندن در قبال بی عدالتی، تأیید بی عدالتی و همکاری با ظالم است. (جمهوری سکوت، ۱۵ ثور ۱۳۹۵)

۷. رابطه مرموز اسد علیم پاکستانی با شرکت برشنا در پروژه لین برق ۵۰۰ کیلوولت!

توسلی غرجستانی

اشاره: در طی یک سالی که با شرکت برشنا یا وزارت انرژی و آب پیرامون لین برق ۵۰۰ کیلوولت جلسه داشتیم حداقل دوبار نماینده بانک انکشاف آسیایی شخصی به نام اسد علیم (Asad Aleem) به حیث نماینده این بانک در افغانستان در بخش انرژی پرزنتیشن را - یکی در اواخر سال ۱۳۹۳ در شرکت برشنا و دیگری در اوایل زمستان ۱۳۹۴ در وزارت انرژی و آب - ارائه کرد. به خاطر که وی اعداد و ارقام، مزیت ها و جنبه های منفی یک مسیر را نسبت به مسیر دیگر به نحوی غیر معمول برجسته می ساخت، به نظر ما به حیث سخنگوی شرکت برشنا عمل می کرد، از این رو دیدگاه های وی نمی توانست از لحاظ تخنیکی و اقتصادی قناعت ما را حاصل کند. در هر دو جلسه پس از ارائه مطالب خود، بدون این که به پرسش ها پاسخ دهد، جلسه را ترک می کرد. آنچه در ادامه آمده است، نکاتی چند است که در مورد موقف گیری وی در این مورد تدوین شده است.

یک. دقیقاً در تاریخ ۱۳۹۳/۱۲/۴ که جلسه تخنیکی پیرامون لین برق ۵۰۰ کیلوولت با حضور تیم تخنیکی انجیران، اساتید و نمایندگان مردم بامیان در شرکت برشنا برگزار شده بود، اسد علیم پاکستانی به

حیث نماینده بانک انکشاف آسیایی در این موضوع پرنشین را ارائه کرد که کاملاً یک جانبه، خلاف واقع و خلاف نظرات تخیکی شرکت فیشنر بود. در همان جلسه هرچند خود را نماینده بانک انکشاف آسیایی در بخش انرژی در افغانستان معرفی کرد اما به هویت اصلی او شک کردیم که چطور نماینده یک بانک معتبر جهانی چنین گزارش‌هایی یک جانبه می‌دهد و چه ارتباطی میان این شخص و شرکت برشنا وجود دارد؟

دو. پس از این که در تاریخ ۱۳۹۴/۱۰/۱۲ پروسه لین برق ۵۰۰ کیلوولت از مسیر سالنگ به کمیته تدارکات ملی ارائه شد و با اعتراض استاد دانش معاون دوم ریاست جمهوری که چرا مسیر بامیان - میدان وردک را تغییر داده‌اید، متوقف شد و پس از نامه مستدل و مستند معاون دوم ریاست جمهوری عنوانی رییس جمهور محترم دکتر محمد اشرف غنی در مورد تغییر مسیر این لین برق توسط شرکت برشنا و سپس حضور وزیر انرژی و آب و رییس شرکت برشنا در دفتر معاون دوم ریاست جمهوری و تشکیل کمیته تخیکی برای بررسی مجدد مزایا و مشکلات دو مسیر جهت ارائه و تصمیم‌گیری در کابینه، اولین جلسه کمیته تخیکی ساعت ۳ پس از چاشت در وزارت انرژی و آب در تاریخ ۱۳۹۴/۱۰/۲۲ با ریاست وزیر انرژی و آب برگزار گردید. دوباره همان شخص (اسد علیم پاکستانی) همراه با مسئولان شرکت برشنا در جلسه حاضر شد و پرنشین خود را ارائه کرد. باز مثل سابق به صورت جانب‌دارانه آمار و ارقام دروغ و دست کاری شده و خلاف واقع ارائه کرد که حتی مورد قبول مسئولان شرکت برشنا نیز نبود و مثل گذشته مورد انتقاد و اعتراض قرار گرفت و بدون پاسخ دادن به پرسش‌ها جلسه را ترک کرد!

به عنوان نمونه به چند مورد از ارائه معلومات دروغ و خلاف واقع که اسد علیم در حضور وزیر انرژی و آب و سایر اعضای کمیته تخیکی ارائه کرد، اشاره می‌شود:

۱- تفاوت فاصله بیشتر بامیان از مسیر سالنگ را ۱۲۵ کیلومتر بیان نمود این در حالی است که طبق ماسترپلان که توسط شرکت فیشنر آلمانی در آپریل ۲۰۱۳ تهیه شده، ۵۹.۹ کیلومتر و طبق گزارش دوم شرکت فیشنر در ماه مارچ ۲۰۱۳، ۷۹.۸ کیلومتر ذکر شده است.

۲- در قسمت تفاوت هزینه مسیر بامیان نسبت به مسیر سالنگ، اسد علیم ۱۵۰ میلیون دالر هزینه اضافی آمار داد این در حالی است که بر اساس ماسترپلان برق کشور که توسط شرکت فیشنر تدوین شده است، هزینه اضافی مسیر بامیان نسبت به سالنگ در حدود ۲۱ میلیون دالر و طبق گزارش دوم شرکت فیشنر ۳۴ میلیون دالر و طبق برآورد وزارت انرژی و آب در سال ۲۰۱۴ در حدود ۲۴ میلیون دالر تفاوت هزینه دارد. (اسلاید شماره ۶)

۳- در یک دخالت آشکار جهت انحراف تصمیم‌گیری از مسیر اصلی در اسلاید شماره ۸ می‌گوید که انتقال برق از مسیر بامیان امکان‌پذیر نیست. این در حالی است که شرکت متخصص برق آلمانی در موارد متعدد در ماسترپلان و هم‌چنین در سند مقایسه میان مسیر سالنگ و بامیان، مسیر بامیان را ترجیح داده است.

۴- بر خلاف ادعای مسئولات شرکت برشنا و وزارت انرژی و آب در این روزها و شب‌ها در کنفرانس‌های خبری و مناظره‌های تلویزیونی که می‌گویند تصمیم تغییر مسیر از بامیان به سالنگ فقط توسط دونه‌ها درخواست و انجام شده است نه شرکت برشنا و وزارت، اسد علیم مدعی است که تصمیم تغییر مسیر بامیان به سالنگ توسط MEW, CEO DABS, MOF and ADB یعنی وزارت انرژی و آب، شرکت برشنا، وزارت مالیه و بانک انکشاف آسیایی گرفته شده است. (اسلاید شماره ۸)^۱

حال پرسشی که مطرح است این است که آیا ادعای اسد علیم پاکستانی درست است یا ادعاهای که در این روزها توسط مسئولان شرکت برشنا و وزارت انرژی و آب مطرح می‌شود؟.

نکته پایانی این که امیدوارم عالی جنابان محترم رئیس جمهور و ریاست اجرائیه و سایر رهبران حکومت وحدت ملی به این موضوع توجه جدی نموده و از ماهیت اسد علیم پاکستانی و دخالت‌های پیدا و پنهان وی در انحراف پروژه‌های ملی و نحوه ارتباط وی با شرکت برشنا، مردم افغانستان را آگاه سازد که آیا واقعا بانک انکشاف آسیایی دستور داده که یک کارمند آن بانک به این صورت معلومات و اطلاعات دروغ و خلاف واقع به تصمیم‌گیرندگان دولت افغانستان بدهد یا وی مأموریت دیگری در کشور ما دارد؟! (جمهوری سکوت، ۱۷ ثور ۱۳۹۵)

۸. مسئول کیست؟

محمد واعظی

هر عملی ناشی از تصمیم مشخصی است که قبلا بر اساس اولویت‌ها، امکانات، شرایط و ویژگی‌های سیستم تصمیم‌گیری اتخاذ شده است. پس به لحاظ سیاسی شخص تصمیم‌گیرنده مسئول اصلی تطبیق و یا عدم تطبیق پروژه محسوب می‌شود.

۱. البته اسناد موجود در این مورد تا حدودی هماهنگ با ادعای ایشان می‌باشد، برخی از مسئولان وزارت انرژی و آب و شرکت برشنا پیرامون این موضوع خلاف واقع صحبت کرده و می‌کنند!

سؤال اصلی: چه کسی مسئول به تأخیر افتادن تطبیق ماستریپلان ۲۰ ساله برق افغانستان و مخصوصاً عبور لین ۵۰۰ کیلوولت ترکمنستان از مسیر بامیان به سایر نقاط کشور خواهد بود؟

جواب: رئیس جمهور محمد اشرف غنی.

سؤال فرعی: چرا رئیس جمهور در جلسه کابینه، خارج از اجندا و با ممانعت از صحبت معاون دوم ریاست جمهوری و معاون دوم ریاست اجرائیه^۱، دوسیه انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از بامیان را رد نموده و مسیر سالنگ را تأیید کرده است؟

فرض اول: بر خلاف تمام کارهای انجام شده در این پروژه (تهیه ماستریپلان ۲۰ ساله برق افغانستان توسط شرکت فیشنر؛ انتخاب مسیر بامیان نسبت به دیگر گزینه‌ها به دلایلی که در گزارش آمده است، تأیید این ماستریپلان توسط حکومت و اعلان توسط رسانه‌ها در سال‌های قبل و هم‌چنین اعلان گزارش نهایی شدن ماستریپلان ۲۰ ساله و مخصوصاً انتخاب مسیر بامیان برای انتقال لین برق ۵۰۰ کیلوولت توسط شرکت فیشنر در سال گذشته) رئیس جمهور افغانستان اطلاعات کافی و دقیق در اختیار نداشته و به این دلیل نتوانسته تصمیم درست بگیرد.

فرض دوم: رئیس جمهور بر خلاف گفته‌های خود در کمپاین انتخاباتی‌اش (از بین بردن حصر جغرافیایی مناطق مرکزی توسط ساخت سرک‌های اصلی ولایات مرکزی و ساخت سرک کابل-بامیان-هرات و هم‌چنین ساخت مراکز صنعتی و بهره‌برداری از معادن موجود در این ولایات برای انکشاف متوازن و تطبیق پروژه‌های ملی) خواهان تداوم حصر جغرافیای ولایات مرکزی افغانستان است و گفته‌ی وی صرفاً یک شعار تبلیغاتی بوده است.

فرض سوم: رئیس جمهور تحت فشار پاکستان مجبور به عدم تطبیق درست انتقال لین ۵۰۰ کیلوولت از مسیر بامیان است. پاکستان شدیداً نیازمند انرژی برق کشورهای آسیای مرکزی با انتقال از افغانستان است، اما تمام تلاش خود را برای عدم عبور لین برق ۵۰۰ کیلوولت از مناطق مرکزی افغانستان می‌کند. زیرا از نظر این کشور در آینده نبض انرژی پاکستان متأثر از ژئوپلیتیک این ولایات خواهد بود و این مسئله برایش تهدیدی بالفعل تلقی خواهد شد که می‌تواند منافع ملی آن کشور را هدف قرار دهد. بنابراین پاکستان تمام تلاش خود را برای عدم اجرای این پروژه از مسیر بامیان خواهد کرد. پاکستان به دولت افغانستان فشار آورده تا به خواسته‌هایش تن در دهد هرچند بر خلاف منافع ملی افغانستان باشد.

۱. البته در جلسه کابینه استاد دانش و استاد محقق چندین نوبت پیرامون این موضوع صحبت کردند. برداشت نویسنده بر مبنای اطلاعات ناقص صورت گرفته است.

فرض چهارم: رئیس جمهور با عدم تطبیق درست پروژه ملی انتقال لین برق ۵۰۰ کیلوولت از مسیر بامیان، سیاست "تفرقه بینداز و حکومت کن" را به کار می برد. در سیاست سستی کشورهای آسیایی، معمولاً پادشاهان و دیکتاتورها که دارای عدم مشروعیت سیاسی بودند و هر لحظه احتمال خطر نابودی قدرت شان وجود داشت؛ به تجربه فهمیده بودند که می توانند میان مردم تفرقه بیندازند و آن ها را به جنگ علیه یکدیگر تشویق کنند تا فرصت لازم را برای مبارزه با حکومت نامشروع نداشته باشند و در نهایت حاکمان بتوانند سلطه نامشروع خود را ادامه دهند.

فرض پنجم: رئیس جمهور با فرض شخصی؛ خود را دانای کل می داند حتی در حوزه انرژی. بنابراین فعالیت تحقیقاتی و تهیه ماسترپلان برق کشور توسط شرکت فیشنر را مردود شمرده و شخصاً صلاح و خیر مردم را در عدم تطبیق درست این پروژه ملی می داند. هر کدام از فرضیه های طرح شده می تواند به عنوان پیش فرض عملکرد رئیس جمهور در جلسه کابینه (تاکید غیر حرفه بر عبور لین ۵۰۰ کیلوولت پروژه انتقال برق از ترکمنستان به پاکستان از مسیر سالنگ) تلقی شود. مطمئناً با استفاده از رویکردهای متفاوت موجود می توان فرضیه های دیگری نیز طرح کرد. (جمهوری سکوت، ۱۷ ثور ۱۳۹۵)

۹. به هزاره های پدر سوخته افغانی!

حمیرا قادری (فعال فرهنگی - اجتماعی)

وقتی مهاجر ایران شدی، بار کل شرم هم دیگر گشی های تاریخ پر جنابت کشورت را تو بر دوش کشیدی، تو با آن چشمان بادامی و بینی گم شده در صورتت نماد افغانستان بودی و من با چشمان که خیلی قشنگ تر از چشمان تو بود، افغان به حساب نمی آمدم. آن قدر پدر سوخته افغانی شنیدی، که دست و دلت از هستی سوخت. اما نماد من ماندی و من غبطه خوردم وقتی به تو افغانی گفتند و به من نه. تو اما دم نزدی. شب کار کردی و روز دانشگاه رفتی. آخر پدر سوخته افغانی تو را چه به برق تو برو کارگری و درس بخوان. مگر در چاه کنی هایی سی ساله ات در تهران، در رفتگری خیابان های نامهربان آن شهر از یک شب تا پنج صبح که انگیزه هر روزها ت می شد برای بهتر زیستن تو برق داشتی، پدر سوخته افغانی؟.

وقتی دخترانت در کلان شهر تهران که هزاران دختر تهرانی پشت سبک روز گم بودند در زیر زمین های نمور و تاریک تیاتر افغانستان را برای جشنواره فجر آماده می کردند، تو برق داشتی پدر سوخته افغانی؟ وقتی چهره هم دیگر را برای اجرای اولین تیاتر خیابانی افغانستان در تهران با روشنایی خورشید دیدید مگر تو برق داشتی پدر سوخته افغانی؟. هزاره غارنشین، وقتی در مغاره کوه های سخت و ستر بامیان دختران و پسران در پناه نور لرزان و بی رنگ و رونق شمع بالاترین نمره های کانکور را می گیرند،

مگر تو برق داری؟ وقتی دختران جوان و رعنایت برای اولین بار، سال‌ها پیش پا به رکاب دوچرخه بردند و زنان شهر فرهنگ و تمدن، هرات باستان سال‌ها بعد جرأت پا به رکاب گذاشتند را می‌یابند، تو برق داشتی هزاره غارنشین؟ تاریخ نجابت را از یاد برده‌ای؟ وقتی شیرین بی‌سواد قصه چهل دختران برای حفظ نجابت خود و همقطارانش جنسیت قوی را رقم زد و خودش را از فراز بلندترین کوه‌های ارزگان به پایین رها کرد، تا حداقل درس‌رهایی به زنان اکادمیکی به یادگار بگذارد که در پناه مدارک‌شان هنوز هم باید تن به زنانگی‌های نامیمون بدهند!!! مگر آن دختر برق داشت هزاره موش خور؟ تاریخ سیاست تا کی تکرار شود تا تو از یاد نبری وقتی مریم منصف از جبرئیل هرات هجرت به آن‌سوی دنیا را پذیرفت، وقتی آرزوهایش را در سر می‌پروراند، جبرئیل حتی یک چراغ روشن هم نداشت.

من دیده‌ام هر چه تو را سر می‌زنند... تو قوی‌تر سر بر می‌زنی، نماد شجاعت، نجابت، سیاست سالم... نوربند من، شمع قلمم، روشنگر کتاب و دفترت... تو برو درست را بخوان تا روزی تمام افغانستان با دست‌آوردهای تو روشن شود. خدا قوت.

با حفظ احترام به تبارهای رنگارنگ مردم افغانستان

۱۷ ثور ۱۳۹۵

۱۰. نعمت را به رنج تبدیل نکنیم (نگاهی جامع به طرح انتقال برق از بامیان یا سالنگ)

دکتر محمدامین احمدی، انجنیر محمدناصر احمدی و انجنیر احمد صالحی
به امید ایجاد گفت‌وگوی عقلانی میان مردم و حکومت، برای حل اختلاف به‌وجود آمده در مورد مسیر انتقال توتاپ (۵۰۰ کیلوولت)، این منازعه را از جهات ذیل به اختصار بررسی می‌کنیم:

ضرورت عاجل حل منازعه بر اساس استدلال و منطق

نخست باید دانست دولتی موفق و پایدار است که استدلال‌پذیر باشد. اصلاح برنامه برای یک دولت مردم‌سالار و شنیدن صدای مردم خویش در صورتی که منطبق بر عدالت باشد، هیچ عیب و نقصی نیست و به اقتدار آن ذره‌خداشه وارد نمی‌کند. در واقع اقتدار یک دولت زمانی از میان می‌رود که یا اساساً به خواست معقول مردم خویش توجه نکند و صدای آن‌ها را با بی‌اعتنایی و یا سرکوب خاموش کند و یا این که فقط تسلیم زور و فشار باشد و به این ترتیب هر شخص و جماعتی که از زور بیشتر برخوردار باشد

و زورگویی را چون ابزاری مؤثر برای رسیدن به مقصود مشروع و یا نامشروع تشخیص دهد، از گرده دولت ضعیف و بی‌اراده بهره بیشتر ببرد و در نتیجه زورگویی و خشونت را نهادینه سازد.

کاربرد منطق و نهاده‌ساختن آن نیز برای دادخواهان اهمیت راهبردی و استراتژیک داشته باشند. آنان نیز با کاربرد خشونت و منطق زور ممکن است هرچند به صورت مقطعی از دولتی ضعیف و دارای سوءمدیریت به منظور خود برسند، اما در عوض رویه مخربی را بنیاد گذاشته‌اند و در نتیجه این رویه مخرب کسانی که از قدرت و ظرفیت خشونت‌ورزی بیشتر برخوردارند پیروز میدان خواهند بود نه آنان.

مبنای حقوقی حل منازعه

قانون اساسی کشور به عنوان میثاق ملی و از جمله میثاق مردم و حکومت، مهم‌ترین منبع حل این منازعه است. بر مبنای قانون اساسی دولت موظف است در اجرای پروژه‌ها تقویت اقتصاد ملی، انکشاف متوازن، فراهم‌ساختن زمینه دسترسی بیشتر مردم به خدمات عمومی، رفع محرومیت و سرانجام ایجاد همگرایی بیشتر میان مردم افغانستان (وحدت ملی)، را رعایت کند و از هرگونه تبعیض و سیاست حذف به شکل اساسی آن اجتناب کند و اگر نه اصول و احکام قانون اساسی که بر مبنای آن می‌خواهیم دولت و ملت متحد به وجود آوریم، مؤثریت و توانایی خود را در تأمین این هدف از دست می‌دهد. هم‌چنین نهادهای اقتصادی بین‌المللی از قبیل بانک جهانی و بانک انکشاف آسیایی که بر حسب معمول تمویل‌کننده این گونه پروژه‌ها در افغانستان‌اند، به موجب قوانین و مقررات خاص خویش ملزم‌اند که نخست در تطبیق پروژه‌های انکشافی نظر مردم محل را خواسته و مد نظر قرار دهند و ثانیاً تطبیق این پروژه‌ها در راستای تطبیق و تحکیم حقوق بشر باید باشد، نه گسترش تبعیض و بی‌عدالتی. در واقع آگاهان به نقش و جایگاه حقوق بشر در روابط بین‌الملل می‌دانند که یکی از ابزارهای مهم جهانی برای توسعه حقوق بشر، اجرای پروژه‌های انکشافی و خدماتی توسط نهادهای مالی جهانی است و به این دلیل علی‌الاصول نمی‌توانند نسبت به جهات انسانی و حقوق بشری این گونه پروژه‌ها بی‌اعتنا باشند.

در خصوص نگرانی‌های مطرح‌شده در زمان تکمیل اجرای پروژه اگر تصمیم گرفته شود که خط انتقال ۵۰۰ کیلوولت از مسیر بامیان-میدان وردک بگذرد، باید خاطر نشان کرد که اولاً احتیاج به داوطلبی دوباره این پروژه نیست؛ چون یک بخش این خط انتقال در هردو مسیر مشترک است و برای مابقی مسیر به صورت قانونی می‌توان قرارداد شرکت برنده را مطابق مسیر نو تغییر داد و قانون حاکم بر این پروژه‌ها، این صلاحیت را به کارفرما یعنی دولت که امروزه این نقش را اداره محترم تدارکات ملی بر عهده دارد، داده است.

حال براساس دو منبع و مرجع فوق باید دید انتقال خط برق از کدام دو مسیر بامیان و سالنگ به اهداف ذیل که اهداف قانون اساسی و نهادهای بین‌المللی‌اند، بیشتر کمک می‌کند:

۱- **دسترسی بیشتر مردم به خدمات برق:** می‌دانیم دسترسی به انرژی برق به دلیل نقشی که در زندگی انسان یافته است، جزو نیازها و حقوق اساسی و بشری افراد به حساب می‌آید. این نکته از هردو سو مورد اتفاق است؛ خطوط فشار قوی ۵۰۰ کیلوولت چه از بامیان عبور کند و چه از سالنگ، از طریق سب‌استیشن ارغنده و تبدیل شدن به دو خط انتقال ۲۲۰ کیلوولتی در جنوب غرب شهر کابل، به ولایات جنوبی و جنوب شرقی منتقل می‌شوند. اما خود سالنگ، پروان، کاپیسا و پنجشیر می‌توانند از خط انتقال موجود نیاز خود را برطرف کنند و در نتیجه به عبور مجدد این خط از سالنگ برای دسترسی به برق نیاز ندارند. بنابراین، عبور این خط از سالنگ سبب دسترسی بیشتر مردم به برق نمی‌شود، اما عبور آن از بامیان سبب می‌شود که تاله و برفک، سیغان و کهمرد، دره شکاری، بامیان، بخشی از پروان و میدان وردک صاحب برق شوند. در واقع به این وسیله انکشاف متوازن و عدالت اجتماعی بهتر تأمین و منتج به انسجام و همگرایی ملی می‌شود و وفاداری مردم به نظام و کشور یک‌پارچه و متحد افزایش می‌یابد. اما نقطه مقابل در صورتی که توجیه اقتصادی قوی نداشته باشد، مصداق تبعیض به شمار می‌آید که اساس نفاق، واگرایی و اقدام ضد حقوق بشری و حقوق اساسی به حساب می‌آید. در واقع در گزینه مورد نظر برشنا و وزارت محترم، طرحی مشخص برای رساندن برق در بامیان و مناطق مرکزی تا سال ۲۰۳۲ پیش‌بینی نشده بود و به این ترتیب در واقع بخشی از کشور در جغرافیای حذف قرار داده شده بود. اما بعد از اعتراضات جدید بر این حذف؛ یعنی حذف بامیان و مناطق مرکزی از ماستریلانی که توسط شرکت فیشنر مطالعه و ترتیب و توسط مسئولان وقت به حیث ماستریلانی ۲۰ ساله برق افغانستان معرفی می‌شود، جانب حکومت وعده می‌سپارد که لینی از پروان به بامیان کشیده خواهد شد. اما اولاً وعده‌هایی از این دست به حکم تجربه که مردم از رفتار حکومت و وعده‌های آنان دارند، دست کم در نزد آنان از ضمانت اجرایی چندان برخوردار نیست و ثانیاً چنان که خواهیم دید این طرح به لحاظ هزینه، بازدهی و نقش اقتصادی انتقال برق از سالنگ را نسبت به گزینه بامیان در حد بسیار پایین قرار می‌دهد و از ارزش اقتصادی آن در اقتصاد ملی می‌کاهد.

بیش از آن که عبور این خط انتقال برق از مسیر بامیان به نفع بامیان و مناطق مرکزی باشد، به نفع اقتصاد ملی، منافع ملی و به خصوص مردم عزیز کابل، ولایات مشرقی و جنوبی و حتا مردم عزیز سالنگ و پروان است. علاوه بر آن که از لحاظ اقتصادی به سود اقتصاد ملی است، همان‌طور که در گزارش شرکت فیشنر آمده، خطر عبور این خط انتقال برق از مسیر سالنگ به دلایل گوناگون زیاد بوده و با توجه به شرایط

جوی و جغرافیایی هر لحظه خطر خرابی آن می‌رود و اگر هموطنان عزیز در کابل، مشرقی و جنوبی ما خواهان یک برق پایدار و دوامدار می‌باشند، می‌بایست عطف با فاکتورهای فنی و تخیلی از مسیر بامیان دفاع کنند. علاوه بر آن، اجرای این خط انتقال برق از مسیر سالنگ باعث قطع موقت برق در کابل به دلیل جابه‌جایی‌های محتمل پایه‌های برق ۲۲۰ کیلوولت موجود یا کاسا ۱۰۰۰ و دشواری‌های اجرایی در چندین مرحله خواهد شد که ضرر و زیان آن به میزان مدت آن‌ها بستگی دارد که به‌طور حتم قابل توجه خواهد بود.

۲- خطرات زیست‌محیطی کم‌تر: دولت موظف به حفظ جان شهروندان و جلوگیری از خطرات زیست‌محیطی است. انتقال دو خط فشار قوی برق از مسیر سالنگ که در مواردی از بالای منازل مردم عبور می‌کند، مردم این مناطق را در معرض تشعشعات مضر که از جمله سبب بیماری سرطان می‌شود، قرار می‌دهد. در یک تحقیق علمی میدانی وسیع در کشور انگلیس برای سنجش تأثیر این خطوط فشار قوی، که محل زندگی افراد جامعه نمونه در محدوده یک کیلومتری خطوط برق ۲۷۵ و ۴۰۰ کیلوولتی بوده است، نتایج نشان داده است امکان ابتلا به سرطان خون در کودکانی که در محدوده ۲۰۰ متری خطوط برق زندگی می‌کنند، ۶۹ درصد بیش از کودکانی است که در فاصله بیش از ۶۰۰ متری خطوط برق زندگی می‌کنند. علاوه بر آن، یکی از عوارض دیگر، تأثیر منفی بر باروری و تولیدمثل باشندگان نواحی مجاور امواج الکترومغناطیسی این خطوط فشار قوی است. هیچ از یاد نمی‌برم این گفته یکی از دوستانم از اهالی دوشی را که می‌گفت: خط انتقال برق در یک نقطه درست از بالای خانه‌هایم عبور داده شده است. از زمانی که چنین شده است، هر شبی که در خانه‌هایم خوابیده‌ام، خوابی درست نداشته‌ام و خواهرم نیز می‌گوید از موقعی که این خط قوی از پشت بام ما رد شده است، ما همگی چنین شده‌ایم. افزون بر این، موجب تخریب بیشتر زمین‌های زراعتی در چاریکار و کوهدامن می‌شود. اما عبور دادن آن از مسیر بامیان این خطر مضاعف را بر مردم سالنگ‌ها و دوشی و خنجان تحمیل نمی‌کند. این خطر جدی است، باید جدی گرفته شود. اگر نیست، باید مقام‌ها به‌طور مستدل توضیح دهند که نیست.

در ماستریلان شبکه برق‌رسانی کشور پیش‌بینی شده است که دو نیروگاه تولید برق با استفاده از ذغال‌سنگ در اشپوشته بامیان و دره‌صوف سمنگان باید احداث شود. در ضرورت احداث این نیروگاه‌ها و سود آن به نفع اقتصاد و منافع ملی بحثی نیست. اگر خط ۵۰۰ کیلوولت از سالنگ بگذرد، حدود ۱۶۰-۲۰۰ میلیون دالر اضافه ضرورت است که برق تولیدی اشپوشته و دره‌صوف به شبکه سراسری وصل شود که البته این هزینه غیر از هزینه مورد نیاز برای احداث نیروگاه و سب‌استیشن‌های آن است. ولی اگر خط

۵۰۰ کیلوولت از بامیان - میدان بگذرد، حدود ۱۰۰-۸۰ میلیون دالر ضرورت است که این برق به شبکه سراسری وصل شود. یعنی می‌توان نتیجه گرفت که احداث خط انتقال ۵۰۰ کیلوولت از مسیر بامیان - میدان حدود ۱۰۰-۸۰ میلیون دالر دیگر به نفع اقتصاد و منافع ملی است. تفصیل این هزینه‌ها در گزارش فیشنر آمده است. بر این اساس، می‌توان نتیجه‌گیری کرد که بدون احتساب فایده‌های احداث نیروگاه‌های تولید برق فوق‌الذکر و فقط با در نظر داشت هزینه ساخت شبکه انتقال، خط ۵۰۰ کیلوولت از مسیر بامیان در درازمدت حداقل ۱۵۰ میلیون دالر به نفع اقتصاد و منافع ملی است.

۳- تقویت اقتصاد ملی: مهم‌ترین دلیل برشنا و مقام‌های حکومتی این است که مسیر سالنگ کوتاه‌تر است و در نتیجه اجرای پروژه را ارزان‌تر و در زمان کوتاه‌تر ممکن می‌سازد. به گفته این مقام‌ها تمویل کنندگان نیز به همین دلیل این مسیر را می‌پسندند و مقدار پولی که از سوی تمویل کنندگان اختصاص یافته است در حدی است که اجرای این پروژه را از مسیر سالنگ کفایت می‌کند. هم‌چنین مقدمات اجرای پروژه در حدی زیاد فراهم شده و تغییر آن زمان‌گیر و احیاناً سبب از میان رفتن منابع و انصراف داورها گردد.

اما در نقطه مقابل کارشناسان از جمله با استناد به نظر کارشناسان شرکت فیشنر می‌گویند: مسیر بامیان برای انتقال مصون‌تر است. تأسیسات و زیربنای بیشتر در سطح کشور به وجود می‌آید و نیاز به سرمایه‌گذاری جدید نیست. مطابق ماسترپلان برق که توسط شرکت فیشنر تهیه شده و به تصویب دولت رسیده است، این خط انتقال با عبور از معادن مهم ذغال زمینه تولید برق حرارتی و انتقال آن به این خط را فراهم می‌کند. تفاوت هزینه میان دو گزینه نظر به سودی که تولید می‌کند در حد صفر است. این ادعا را می‌توان به شرح ذیل مستدل کرد:

هزینه اجرای خط انتقال ۲۲۰ کیلوولت از جبل‌السراج الی بامیان حدود ۴۰-۴۵ میلیون دالر است و بنا بر اعلامیه دولتی، بانک انکشاف آسیایی طی نامه رسمی متعهد شده که این پول را بپردازد. از سوی دیگر وقتی بانک آسیایی قبول می‌کند که حدود ۴۵ میلیون دالر بابت اجرای خط انتقال برق از جبل‌السراج الی بامیان پرداخت کند، چرا قبول نکند که حدود ۳۰ میلیون دالر بابت کسری بودجه مسیر بامیان - میدان پرداخت کند که باعث ۱۰ میلیون دالر صرفه‌جویی خواهد شد؟ در مجموع تا این‌جا مسیر بامیان - میدان حداقل ۱۰ میلیون دالر به صرفه‌تر است.

اگر خط انتقال ۵۰۰ کیلوولت از مسیر بامیان - میدان بگذرد، حدود ۴۲ میلیون دالر لازم است تا با ساخت زیرساخت‌های توزیع لازم و سب‌استیشن‌ها مناطق بامیان، شهیدان، اشپوشته و یکاولنگ صاحب برق شوند که جزئیات آن در گزارش فیشنر آمده است. یعنی اگر بر فرض خط ۲۲۰ کیلوولت برای

تأمین برق بامیان احداث شود، حدود ۴۰ میلیون دالر دیگر برای برق‌رسانی بامیان، شهیدان، اشپوشته و یکاولنگ ضرورت است. در حالی که اگر این خط ۵۰۰ کیلوولت از مسیر سالنگ عبور کند، در حدود ۸۷ میلیون دالر برای برق‌رسانی بامیان و ولسوالی‌های فوق‌الذکر لازم است (۴۵ میلیون دالر برای انتقال برق از سب‌استیشن پشته سرخ در جبل‌السراج تا بامیان و ۴۲ میلیون دیگر برای ساخت زیرساخت‌های توزیع و سب‌استیشن‌ها). نتیجه آن است که تا این‌جا اگر خط ۵۰۰ کیلوولت از بامیان بگذرد، ۵۲ میلیون دالر به نفع اقتصاد ملی خواهد بود.

در خصوص نگرانی‌های مطرح‌شده در زمان تکمیل اجرای پروژه اگر تصمیم گرفته شود که خط انتقال ۵۰۰ کیلوولت از مسیر بامیان-میدان‌وردک بگذرد، باید خاطرنشان کرد که اولاً احتیاج به داوطلبی دوباره این پروژه نیست؛ چون یک بخش این خط انتقال در هردو مسیر مشترک است و برای مابقی مسیر به‌صورت قانونی می‌توان قرارداد شرکت برنده را مطابق مسیر نو تغییر داد و قانون حاکم بر این پروژه‌ها، این صلاحیت را به کارفرما یعنی دولت که امروزه این نقش را اداره محترم تدارکات ملی بر عهده دارد، داده است. ثانیاً این تأخیر ناشی از سوءمدیریت حکومت است و مسئولیت آن اصولاً برعهده حکومت است نه مردم. اما از میان‌رفتن منابع که باز هم ناشی از سوءمدیریت حکومت است، چیزی است که هیچ شهروند شرافتمند افغانستان حاضر به قبول آن نیست و لکن حکومت ضمن قبول مسئولیت آن، به‌صورت مستدل و مستند که مورد قبول کارشناسان مستقل قرار گیرد، نشان دهد که چنین چیزی اتفاق می‌افتد.

به اطمینان می‌توان گفت هر مطالعه مجددی که توسط هر نهاد و یا شرکت معتبر دیگری انجام شود، رأی به مسیر بامیان - میدان‌وردک خواهد داد. دلایل تخریکی برتری این مسیر نسبت به سایر گزینه‌ها به‌طور واضح در گزارش فیشتر آمده است. این در حالی است که شرکت برشنا بدون در نظر داشت ماسترپلان ۲۰ ساله برق افغانستان مصوب اپریل سال ۲۰۱۳ که بر مبنای گزارش و طرح فیشتر است، با عدول از قانون، از شرکت فیشتر و بانک انکشاف آسیایی خواسته است که اسناد تدارکاتی پروژه خط انتقال ۵۰۰ کیلوولت از مسیر سالنگ تهیه و ترتیب داده شود که این امر به‌صورت واضح در یکی از گزارشات شرکت فیشتر خاطرنشان شده است. شرکت فیشتر به حیث یک شرکت تخصصی به خاطر این که در آینده کدام مسئولیتی متوجه آن‌ها به دلیل تطبیق این کار غیرتخصصی نشود، به‌صورت واضح تذکر داده است که تهیه و ترتیب اسناد تدارکاتی از مسیر سالنگ علی‌رغم برتری فنی مسیر بامیان - میدان، فقط به درخواست کارفرمای آن‌ها یعنی شرکت برشنا بوده است.

در پایان باید گفت، راه بیرون‌رفت از این معضل جز توجه به بررسی کارشناسانه از سوی طرفین (حکومت و مردم) و قبول مسئولیت و عذرخواهی از مردم در صورتی که اشتباه صورت گرفته باشد،

وجود ندارد. بر همین اساس انتظار می‌رود که حکومت محترم با مشارکت کارشناسان مستقل از جانب مردم در حضور رهبران دولت وحدت ملی و کارشناسان وزارت محترم و برشنا و شرکت فیشنر و تمویل‌کننده‌ها با توجه و به رؤیت همهٔ اسناد مربوطه اعم از داخلی و خارجی، به‌صورت شفاف بررسی کند و نتیجه هر چه باشد از سوی جانین پذیرفته شود. (روزنامه جامعه باز، شماره ۷۸۰، ۱۸ ثور ۱۳۹۵)

۱۱. آیا جنبش روشنایی موفق خواهد شد؟

جمعه احمدی

عقل آدمی ایجاب می‌کند تا قبل از اجرای یک حرکت/ عمل انفرادی و جمعی باید چالش‌ها، تهدیدات، محدودیت‌ها، شیوهٔ اجرا، دامنه، مطالبات و اهداف و امکانات توفیق حرکت/ عمل خویش را به‌صورت دقیق بسنجیم و گراف اطمینان خود را از موفقیت عمل/ حرکت مورد نظر تا حد امکان بالا ببریم. حالا که قرار است یک حرکت/ عمل جمعی اعتراضی تحت نام «جنبش روشنی» بر محور توتاپ انجام شود عاقلانه است تا بپرسیم: چالش‌های فراراه حرکت/ عمل مورد نظر چیست؟ کدام تهدیدات از کدام جوانب امکان دارد جریان حرکت/ عمل مورد نظر را متأثر نماید؟ محدودیت‌های حرکت/ عمل مورد نظر چیست؟ حرکت/ عمل مورد نظر به چه شیوه، با کدام مطالبات و اهداف باید انجام شود؟ دامنهٔ حرکت/ عمل مورد نظر تا کجا را می‌تواند دربر بگیرد؟ چه امکانات و فرصت‌ها وجود دارد تا موفقیت حرکت/ عمل مورد نظر را تضمین کند؟ چگونه می‌توان حرکت/ عمل مورد نظر را به موفقیت رساند؟

تجارب گذشتهٔ ما در زمینهٔ انجام حرکت‌ها/ اعمال جمعی - از جمله حرکت جمعی موسوم به «تبسم» نشان‌دهندهٔ توفیقات ناچیز و حتا عدم توفیق - است. دلایل آن هم، به‌طور کلی این‌ها بوده: اولاً حرکت‌های جمعی - که معمولاً بر احساسات و شعور جمعی استوار است - در گذشته سست و ناپایدار، کم‌دامنه و عقده‌گشایانه بوده است. دوماً سازمان‌دهندگان حرکت‌های جمعی ما در گذشته، خودشان جوگیر احساسات جمعی شده و نتوانسته بودند قبل از شروع و انجام حرکت جمعی، برای پایداری، فراگیری و معقولیت و مقبولیت آن به اندازهٔ کافی کار نمایند. حرکت اعتراضی موسوم به تبسم را در نظر بگیرید. آن حرکت:

۱. در فاصلهٔ زمانی کم‌تر از یک هفته، بعد از رویداد سربریدن گروگان‌ها، سازماندهی شد. بر این اساس «نبود امنیت» انگیزهٔ شکل‌گیری آن حرکت بود. اما نبود امنیت قطعاً ریشه در فساد، تبعیض و بی‌کفایتی در رهبری سیاسی کشور داشت و دارد. در نتیجه اعتراض به نبود امنیت در آن زمان، در واقع اعتراض بر علیه

فساد، تبعیض و بی‌کفایتی رهبران دولت بود. پس موضوع حرکت اعتراض‌آمیز جمعی، مشخص بود که فراگیر و همه‌شمول است. اما ما - هزاره‌ها - آن را قومی ساختیم: اولاً ریشه آن رخداد را در «فاشیسم قومی» فلاتی‌ها در ارگ و بهمدانی‌ها در جامعه و تاریخ دانسته و سپس آن را زبان‌به‌زبان کردیم (مسلم است که شنونده این گونه فکر و سخن اعتراضی فراتر از دایره گوش‌های هم‌تباران و همدلان نمی‌رود). در حالی که اگر ما فساد، تبعیض و بی‌کفایتی دولت را در امر تأمین امنیت مردم - نه فقط فلان مناطق و فلان طایفه از فلان قوم - برجسته کرده و برای بسیج تمام شهروندان کشور بر علیه فساد، تبعیض و بی‌کفایتی دولت در امر تأمین امنیت و ... کار بیشتر می‌کردیم، امکان زیاد داشت که تعداد زیادی از هم‌وطنان تاجیک‌تبار، ازبک‌تبار و پشتون‌تبار موازی با ما علیه فساد، تبعیض و بی‌کفایتی دولت در مورد امنیت مردم، اقدام گسترده اعتراض‌آمیز می‌کردند. اما به دلیل صبغه قومی دادن به آن حرکت توسط خود ما، سایر هم‌وطنان ما به اعتراض جمعی بر بی‌کفایتی رهبران و فساد در دولت، با ما به عنوان قربانی، ابراز همدردی کردند. مثلاً هم‌وطنان پشتون ما با ابراز این که «ما پشتون هزاره‌ایم» در واقع با «ما»ی هزاره به عنوان قربانی ابراز همدردی کردند. در حالی که در همان زمان در اچین داعش و طالبان چه جنایت‌هایی که در حق هم‌وطنان پشتون ما نکرده بودند. ما باید حرکت اعتراضی خود را طوری بازتاب می‌دادیم که همه مردم افغانستان حس می‌کردند که فساد و تبعیض و بی‌کفایتی در رهبری سیاسی، آن‌ها را هم هر لحظه در معرض تهدید برده و هر روز قربانی ساخته است و آن‌ها باید مثل «ما»ی هزاره لب به اعتراض بگشایند.

۲. در کابل جمعیت بزرگی از هزاره‌ها به خیابان‌ها ریختند و شعارهای متفرق و حتا متناقضی مانند ما عدالت می‌خواهیم، مرگ بر عبدالله و غنی، ما امنیت می‌خواهیم، ارگ ارگ مرگ مرگ، غنی و عبدالله استعفا استعفا، دانش و محقق استعفا استعفا و ... سر دادند. در حالی که ماهیت واقعی آن حرکت جمعی این بود که مردم برای مرگ ارگ (سقوط نظام) و استعفای سران حکومت برنخاسته بودند - چون هیچ یک از این‌ها نه خواست مردم بود و نه هست و نه درد مردم را مداوا می‌کرد و نه اکنون می‌کند - بلکه برای محو فساد، تبعیض و بی‌کفایتی رهبران دولت برخاسته بودند که سرچشمه ناامنی‌ها، بی‌عدالتی‌ها و رنج و دردهایی است که بر مردم تحمیل می‌شود و هم‌روزه در سراسر کشور به اشکال و انگیزه‌های مختلف از مردم قربانی می‌گیرد. بناء شعارهای مناسب باید توسط سازمان‌دهندگان به‌طور محاسبه‌شده و دقیق انتخاب می‌شد تا بازتاب‌دهنده خواست‌های عمومی می‌بود که نبود.

۳. مطالبات مظاهره‌کنندگان دربرگیرنده موارد جزئی بود که در هر حالت صبغه قومی و حتا منطقه داشت. در حالی که رویداد اصلی (سربریده شدن گروگان‌ها) همان‌طور که گفته شد عدم توفیق دولت

در تأمین امنیت مردم به دلیل وجود فساد، تبعیض و بی‌کفایتی رهبران دولت را شامل می‌شد. بر این اساس مطالبات نباید به امر جزئی محدود به یک منطقه یا قبیله و قوم خاص فروکاسته می‌شد. بلکه باید حداکثر تلاش می‌شد تا ابعاد کلی و همه‌شمول که بازتاب‌دهنده نیازهای عموم مردم به امنیت بود، را در بر می‌گرفت و مطالبات جزئی در زیر چتر مطالبات کلی گنجانده می‌شد.

۴. عمر زمانی حرکت تبسم حتا ۱۸ ساعت هم نشد و همه متفرق شدند. یکی از دلایل آن این بود که اعتراض کنندگان قبلاً به واسطه سازماندهندگان تنها از نظر احساسی تحریک شده بودند ولی شعوراً تفهیم نشده بودند که ناامنی، فساد، تبعیض، بی‌کفایتی دولت و موازی با آن خاموشی مردم، هر روز دامن تهدیدات و فاجعه را گسترده‌تر ساخته و در هر لحظه امکان دارد شما - هزاره و تاجیک و ازبک و پشتون و قزلباش و ترکمن و سیک و ... - نیز یکی از قربانیان بعدی باشید. بناءً همه باهم باید بر علیه ریشه‌های ناامنی (فساد، تبعیض و بی‌کفایتی سیاسی رهبران دولت) به اعتراض برخیزیم. در نتیجه نواقص یادشده، آن حرکت جمعی - تبسم - دست‌آورد‌های قابل ملاحظه‌ای در تغییر وضعیت - هم در سطح دولت و هم در سطح جامعه - نداشت. دست‌آورد کلان و قابل لمس آن ضربه فنی خوردن آقای محقق بود که این امر با توجه به شرایط و بافت قومی ساختار دولت، به ضرر اعتراض کنندگان تمام شد تا به نفع‌شان. از این جهت من ذیلاً پیشنهاد می‌کنم تا در مورد حرکت جمعی مورد نظر - جنبش روشنی - به‌بهانه توتاپ، آن اشتباهات تکرار نشود.

نام حرکت جمعی

دو نام «انقلاب روشنی» و «جنبش روشنی» نام‌هایی هستند که تا کنون در مورد حرکت مورد نظر در رسانه اجتماعی به کار برده شده است. اما این نام‌ها در ذهنیت عمومی بازتاب ملی نخواهد داشت. به دلیل این که این حرکت با مطالبه انتقال لین برق توتاپ (۵۰۰ کیلوولت) از مسیر بامیان، توسط هزاره‌ها مطرح شده و احتمالاً سازماندهی خواهد شد و اتفاق خواهد افتاد. ذهنیت عام مردم با این ذوق روشنفکرانه قضیه را نمی‌بینند بلکه صورت‌های عینی قضیه - بامیان، هزاره، توتاپ و امثال این‌ها - را می‌بینند. بناءً نام نباید به معلول خاص - توتاپ - و اقتباسات روشنفکرانه از آن - انقلاب روشنی، جنبش روشنی - محدود شود. نام باید از عوامل عینی و قابل درک مانند فساد، تبعیض، بی‌کفایتی رهبران دولت و امثال این‌ها اقتباس شود، تا بتواند بازتاب‌دهنده درد و آلام و خواست‌های عموم مردم باشد نه ذوق و سلیقه قشر روشنفکر. من مشخصاً نام حرکت مورد نظر را «خیزش مردمی علیه فساد و تبعیض» پیشنهاد می‌کنم. ممکن بگویید توتاپ چه می‌شود پس؟ توتاپ یک مطالبه است و آن‌را در بخش مطالبات اعتراض کنندگان می‌شود در چتر مطالبات کلان‌تر گنجانده.

شعارها و مطالبات

شعارها و مطالبات نباید محدود به توتاپ (لین برق ۵۰۰ کیلوولت) شود. برای این که بتوان سایر هم‌وطنان را نیز مشمول حرکت اعتراضی خود کرد، شعارها و مطالبات باید بازتاب‌دهنده خواست عمومی باشد. خواست عموم مردم «روشنی» است. محو فساد و تبعیض است. اصلاحات است. حاکمیت قانون است. مثلاً شعار برق، روشن‌ی! خواست ملت از بدخشان تا هلمند، ملت انکشاف متوازن می‌خواهد، دیگر محرومیت نمی‌خواهیم و امثال این‌ها، می‌تواند صیغه ملی حرکت را برجسته‌تر کند و گویای درد و رنج و خواست‌های دیگران هم واقع شود. بناءً شعارها نباید تنگ و محدود و یا هم مرگ بر ارگ و مرگ بر فلاتی و بهمدانی و امثال این‌ها باشد. در بخش مطالبات نیز فراگیر بودن شرط است. تنها مطالبه توتاپ، درمان‌کننده درد و رنج محرومیت محرومان نیست. محرومیت مسأله ملی است. ما در بامیان از روشنی محرومیم و با توتاپ ممکن اندکی روشن شویم، اما مردم در زابل و هلمند و کندز و دها ولایت دیگر ضمن محرومیت از روشنی برق، از داشتن یک باب مکتب و یک جای امن و امان برای زندگی محرومند هنوز. آن‌ها با گشودن درب مکاتب، تأمین امنیت، محو فساد، محو تبعیض، تطبیق قوانین و امثال این‌ها روشن می‌شوند. چون آن‌ها با غرق شدن دولت در فساد و بی‌کفایتی و تبعیض در تاریکی فرو رفته‌اند. آن‌ها را نیز باید با خود در مبارزه با محرومیت، فساد و تبعیض فراخواند.

دامنه و اهداف

اهداف هر حرکت جمعی اعتراض‌آمیز تغییر وضعیت موجود است. دست‌یابی به اهداف حرکت‌های اعتراضی، ارتباط مستقیم با دامنه و پایداری آن‌ها دارد. مثلاً در حرکت مورد نظر، اگر کل هدف، قبول تغییر مسیر توتاپ (لین برق ۵۰۰ کیلوولت) از سالنگ به بامیان توسط دولت باشد، برای دست‌یابی به این هدف دامنه و پایداری حرکت نقش اساسی دارد. اگر دامنه حرکت محدود - چه به لحاظ قومی یا هر دلیل دیگر - و پایداری آن مورد تردید باشد، در آن صورت حرکت ناموفق خواهد بود. بناءً اهداف حرکت باید تغییر وضعیت - محو فساد، محو تبعیض، محو محرومیت و امثال این‌ها - باشد نه صرفاً برآورده شدن یک مطالبه خاصی مثل توتاپ. چون اهداف فراگیر می‌تواند بازتاب ملی و بین‌المللی مطلوب داشته باشد و در گسترش دامنه حرکت تأثیر مستقیم بگذارد؛ به‌طوری که در صورت تداوم اعتراضات و مقاومت دولت در مقابل خواست‌های مشروع مردم، تعداد بیشتر مردم و دولت‌های دیگر به حمایت از مظاهرة کنندگان، رهبران دولت را مخاطب قرار دهند.

شیوه اجرا

شیوه اجرای حرکت مورد نظر قطعاً به شکل تظاهرات مدنی و مسالمت آمیز با حمل شعارها، در زمان و مکان مشخص، با مطالبات مشخص و به طور سازمان یافته توسط خود مردم خواهند بود. اما آنچه شایان توجه می باشد این است که سازمان دهندگان اولاً کفایت لازم برای رهبری موفقانه حرکت را داشته باشند. یعنی سازمان دهندگان نباید خطایی انجام دهند که مشروعیت حرکت را زیر سوال ببرد و حرکت به بحران کشیده شود. مثلاً شعار سقوط نظام، سوق مظاهره کنندگان به سوی خشونت و امثال اینها می تواند حرکت را آسیب جدی بزند. دوماً سازمان دهندگان قبل از قبل تدابیر لازم برای تحت کنترل نگهداشتن حرکت را باید سنجیده باشند و بر همان اساس حرکت را رهبری نمایند.

چالش ها و تهدیدات

در حرکت مورد نظر نخستین تهدید و چالش این است که یاغیان و دشمنان افغانستان مثل طالبان، شبکه حقانی و امثال آنها از بیرون حرکت، به منظور بحرانی ساختن وضعیت و سوءاستفاده سیاسی، دخالت سوء نموده، بین مردم و دولت تقابل خشونت بار ایجاد نمایند. دومین تهدید این است که مظاهره کنندگان ممکن اقدامات خشونت بار انجام دهند و دولت بهانه قانونی برای سرکوب اعتراضات پیدا کند. سومین تهدید این است که حرکت مورد معامله سیاسی قرار گیرد. بناءً مورد اول تهدید، مسئولیت متقابل دولت و مردم است که باید به آن توجه ویژه نمایند و در صورت پیش آمدن حادثه بحرانزا، سازمان دهندگان حرکت، از تقابل خشونت بار مردم و دولت جلوگیری نمایند. تهدیدات دوم و سوم مسئولیت مستقیم سازمان دهندگان است که باید قبل از قبل تدابیر لازم را برای جلوگیری از آن بسنجند.

محدودیت ها

برای حرکت مورد نظر دو محدودیت جدی وجود دارد. محدودیت اول محدودیت قانونی است که نباید در انجام حرکت از حدود قوانین ملی کشور پا را فراتر گذاشت. محدودیت دوم محدودیت دامنه حرکت است. احتمال زیاد می رود که سازمان دهندگان نتوانند حرکت را از محدوده تنگ قومی فراتر ببرند.

در نتیجه می توانم بگویم که موفقیت حرکت از همین حالا مورد تردید است. این که فلان و کیل و فلان والی و فلان رئیس از سایر اقوام هم وطن اعلام حمایت یا هم دردی و هم سویی کرده، کافی نیست. با آنها و سایرین باید صحبت و کار شود که هم تباران شان را همسو و هماهنگ با ما بسیج نمایند تا همه بر علیه فساد، تبعیض، و تغییر وضعیت موجود اقدام مدنی نماییم. بناءً ایجاب می نماید تا به منظور ایجاد

هماهنگی، هم‌سویی و بسیج ملی، کارهای بیشتری انجام شود و از تصمیم‌گیری سراسیمه و پرشتاب گذشت. ولی در عین حال باید تب‌وتاب اعتراض را هم‌چنان پر شور نگهداشت. (روزنامه اطلاعات روز، ۱۸ ثور ۱۳۹۵)

۱۲. مزایای جریان انتقال برق از بامیان

سلطان‌علی کشتمند (صدر اعظم پیشین)

مبارزه دادخواهانه جانب‌داران عبور خط برق بخشی از پروژه توتاپ (لین برق ۵۰۰ کیلوولت) از مسیر بامیان از نگاه نظری و عملی بایسته و توجیه‌پذیر است. در این روزها، مسأله خط انتقال برق وارداتی از ترکمنستان، از پل خمری بسوی بامیان یا سالنگ‌ها، گفت‌وشنودها و بحث‌های داغی را در افغانستان و بیرون از آن برانگیخته است. بخشی از رسانه‌های همگانی و شبکه‌های اجتماعی به‌ویژه فیس‌بوک، بیشتر انباشته از مطالبی در دفاع از فیصله‌های رسمی پیشین (خط انتقال برق از راه بامیان، وردک - میدان به کابل) در این زمینه هستند. این مطلب هم‌اکنون از سوی کاربران دست‌به‌دست می‌شود و شور شگفت‌انگیزی در فضای واقعی و مجازی رسانه‌پی آفریده است. برخی از مقام‌های دولتی که خود تصمیم گرفتند و اکنون می‌خواهند آن را بدون دلایل قانع‌کننده اقتصادی و اجتماعی بشکنند، واقعیت‌های عینی را به‌چالش کشیده‌اند و آن را به مسأله جنجال برانگیزی مبدل ساخته‌اند. ولی از سوی مدافعان نخستین تصمیم درست در این زمینه، دلایل عینی اقتصادی و فنی کار شناسانه‌ای به پیش کشیده شده است. افزون بر آن، اهمیت اجتماعی آن به درستی برجستگی ویژه‌ای یافته است.

تظاهرات گسترده و مسالمت‌آمیز مردمی به‌ویژه در بامیان که نامش در مرکز این مسأله قرار دارد، در روزهای پیشین برپا گردید. هم‌چنان، گردهم‌آیی بزرگی در شهر کابل برگزار شد. برپایی این تظاهرات، گردهم‌آیی‌ها و همایش‌های دیگر، سخنرانی‌ها، مصاحبه‌ها، گفته‌ها و نوشته‌ها در این باب، بگونه عام بازتاب‌دهنده روشن خواست‌ها و نیازمندی‌های مردم بخش‌های مرکزی کشور، هزارستان یا هزاره‌جات و مردم جامعه هزاره به‌خاطر دستیابی به عدالت اجتماعی بوده است. انگیزه آشکار این فعالیت‌ها و گفت‌وگوها، دادخواهی ملی به دفاع از درستی در برابر نادرستی‌ها است.

در بحث پیرامون این مطلب، گروه‌های پرشماری از میان روشنگران، نویسندگان، فرهنگیان، اقتصاددانان، انجیران و سیاست‌مداران پیشین و نوین به نمایندگی از هزاره‌های دردمند و برخی از نمایندگان آگاه برخی از ملیت‌های دیگر افغانستان، شماری از نهادهای مدنی و فعالان سیاسی و اجتماعی، شرکت ورزیده‌اند و سلسله آن دوام دارد. در این مبارزه مدنی، عادلانه و دموکراتیک، می‌توان رگه‌های

نیرومندی از آگاهی ملی و اجتماعی و همبستگی میان قشرهای روشنفکری را دید. من هم به این وسیله، همبستگی خویش را با مبارزه دادخواهانه قلمی و فکری گروهی از نخبگان جامعه هزاره که از پشتیبانی گسترده مردمی و آگاهان از میان برخی از جامعه‌های تباری - فرهنگی دیگر کشور برخوردار است، ابراز می‌دارم. این مبارزه به روش‌ها و شیوه‌های گوناگون مسالمت‌آمیز و مدنی با بیان منطق و تحلیل‌های درست به‌خاطر حق طلبی اجتماعی انجام می‌گیرد که موجب دلگرمی گروه‌های بیشتر مردم می‌گردد. حالا باید دید حرف برسر چیست؟

برپایه ارزیابی‌های فنی و مشورتی کارشناسانه نخستین، تمدید خط انتقال ولتاژ بلند برق از شمال کشور باید از بخش‌های مرکزی، از بامیان بگذرد و از مسیر وردک - میدان به کابل برسد و بدین گونه در واقع، بخش‌های بزرگی از منطقه‌های مسکونی و حوزه‌های مهم بالقوه معدنی - صنعتی را که در حال حاضر بدون انرژی برق‌اند، پوشش بدهد. ولی تصمیم دومی به اصطلاح بازنگری شده بگونه‌ایست که ملاحظات و ضرورت‌های انسانی، اقتصادی و اجتماعی را گویا به‌خاطر اندک صرفه‌جویی در هزینه‌های مالی از کمک‌های خارجی و زمان تمدید خط برقی، در نظر نمی‌گیرد. بدین گونه، از موضع دادخواهانه هزاره‌ها، شماری از نمایندگان آگاه، بخش‌هایی از مردم افغانستان منصفانه پشتیبانی می‌نمایند؛ در حالی که متأسفانه کسانی هستند که از تصمیم یک‌جانبه برخی از دولتی‌ها پشتیبانی می‌کنند و خواست‌ها و نیازمندی‌های اجتماعی و اقتصادی بخش‌های بزرگی از توده‌های مردم محروم و رنج‌کشیده کشور را نه تنها بادیده شک و تردید می‌نگرند، بلکه آن‌را دگرگون جلوه می‌دهند و با استفاده از فرصت‌طلبی سیاسی آکنده از تبعیض و تعصب به این مسأله برخورد می‌کنند. آنان با شتابزدگی و دستپاچکی دست به کار شده‌اند تا نه تنها راه عبور خط انتقال برق را به‌لحاظ فیزیکی، بلکه مسیر فکری و هدف‌های مبارزه را با تعبیرهای نادرست تبارگرایانه و گزارش‌های منفی، تغییر بدهند. در این میان کسانی هم هستند که حسادت می‌ورزند و در برابر عدالت خواهی، نفرت پراکنی و تبعیض قومی را دامن می‌زنند. من در این یادداشت گونه کوتاه در پی آن نیستم که برپایه ارقام و حقایق به تنهایی ضرورت و قاطعیت رهیافت خط انتقال برق را ارائه بدهم. زیرا این کاری است که از سوی شماری از نویسندگان، صاحب نظران و دست‌اندرکاران مسایل اقتصادی و فنی در داخل افغانستان و حتا در درون حاکمیت انجام گرفته است. ایشان در ارزیابی‌ها، بررسی‌ها، تحلیل‌ها و استدلال‌های علمی و فنی خویش بر ضرورت و درست‌یابی عبور خط برق از راه بامیان با ارائه ارقام و حقایق تأکید کرده‌اند که من هم مانند ده‌ها و صدها هزار تن دیگر، به آن یافته‌ها و داده‌ها موافقم. آنان برپایه توصیه‌های شرکت کارشناسی و مشوره‌دهی آلمانی بنام فشنر در سال

۲۰۱۳ و سپردن آن به بانک توسعه آسیایی که تمویل کننده این پروژه است و گنجاندن آن در ماستر پلان برق رسانی و پذیرفته شدن در هردو مرجع که کار درستی بوده است، حقایق زیادی را بیان کرده اند.

من هم با استفاده از تجربه های پیشین، در اینجا صرف به تذکار برخی نکات می پردازم. به باور من، استدلال اقتصادی و تخنیکی تحلیل گران درباره برتری عبور این خط (توتاپ / ۵۰۰ کیلوولت) از راه بامیان و نه سالنگ ها، قانع کننده است. زیرا شمارش صرفه جویی ممکن مالی و زمانی عبور خط برق، در کنار خط های دیگر، از راه سالنگ ها، در کوتاه مدت نمی تواند جایگزین ارزشمندی های اقتصادی و اجتماعی تمديد آن از طریق دره شکاری و بامیان، در درازمدت گردد. افزون بر آن، چنین فرصت هایی گاه گاهی پیش می آید که توده های بزرگی از مردم از آن ها بهره مند شوند. بنابراین، نمی توان این گونه فرصت های خوب، ممکن و منطقی را قربان خشک اندیشی ها و تنگ نظری های کسانی ساخت که به رشد و توسعه متوازن مناطق و گروه های گوناگون مردم و بهبود زندگی آنان نمی اندیشند. هرگاه قرار باشد که صرف به نام "صرفه جویی" و بزرگ نمایی درباره آن و آن هم در افغانستان کنونی، حق توده های بزرگ مردم برای رشد و توسعه، پایمال گردد، بهانه جویی یا دست کم پیش پای بینی ای بیش نخواهد بود. آیا دولت ها وظیفه ندارند که چتر حمایتی اقتصادی و اجتماعی را با پذیرش هزینه های مالی بر مردم نیازمند که ادعای حاکمیت بر آنان را دارند، بگسترده؟

گذشته از آن، آگاهان در مقابل استدلال آنانی که صرف از "صرفه جویی" حرف می زنند، دلایل منطقی زیادی را مبنی بر اقتصادی بودن خط انتقال از راه بامیان برشمرده اند. آنان در نظر می گیرند که اضافه بار شدن به لحاظ فنی و دشواری های جوی سالنگ ها به ویژه در فصل طولانی سرما و یخبندان در دراز مدت، هزینه های اقتصادی را در زمینه حراست، نگهداشت و ترمیم ها بالا خواهد برد. البته خط های دیگر انتقال برق از پل خمیری تا کابل از راه سالنگ ها هم اکنون مورد بهره برداری قرار گرفته است. پروژه جدید موافقت شده "کاسا یک هزار" برای برق رسانی از کشورهای آسیای میانه به افغانستان و پاکستان نیز از کابل خواهد گذشت. هرگاه زیر ساخت های این خط ها به لحاظ فنی اضافه بار توتاپ را نیز بر روی همان پایه ها یا دیرک ها از راه سالنگ ها اجازه می داد، آن گاه پیشنهاد تغییر مسیر خط از سوی مدعیان آن می توانست ارزش شنیدن داشته باشد. ولی در عمل چنین چیزی به لحاظ فنی امکان پذیر نیست.

نکته دیگر شایان توجه این است که در صورت قطع موقتی برق رسانی، بنابر عوامل جوی چون یخبندان ها و برف باری های شدید و ممتد، برف کوچ ها و رانش سنگریزه ها و هم چنان بنابر مسایل امنیتی در شمال - سالنگ ها، می توان از خط توتاپ که از راه جداگانه از غرب به کابل می رسد، به عنوان یک راه جایگزین انرژی برقی مورد نیاز کابل تا جبل السراج و حتا پنجشیر را تأمین نمود. بنابراین، باید احساس

مسئولیت کرد و پیش‌بینی‌های لازم و ممکن را در نظر گرفت. آیا تجربه زنده و تازه قطع برق در چند ماه پیش برای مدتی در کابل بنابر انفجار دادن پایه‌های برق‌رسانی در دهنه غوری پل خمیری گواه بر این ضرورت نیست؟

آنچه از اهمیت نخستین برخوردار خواهد بود، این که از خط برق در مسیر عبور آن توده‌های بیشتر مردم حداکثر استفاده را به‌عمل آورند. معلوم است که از پل خمیری تا بامیان از راه دره شکاری و در دوسوی بخش بزرگی از به‌اصطلاح ستون فقرات هندوکش، دره‌های زیاد مسکونی (دره کیان، دره اشرف، دره آجر و شماری دیگر) و سیغان و کهمرد وجود دارد و مردم در هریک آن‌ها به برق در این سده بیست و یکم، خیلی‌ها نیاز دارند. هرگاه قرار باشد که مردم این دره‌ها نیز وارد زندگی مدنی و نوین شوند که مستحق آنند، ضرورت خواهد بود که در هر صورت برای ایشان برق‌رسانی صورت گیرد و چه بهتر که از این فرصت پیش‌آمده در مسیر خط از پل خمیری تا بامیان استفاده به‌عمل آید. معلوم است که افزون بر شمارش ارزشمندی‌ها و سودمندی‌های این پروژه، علاقمندی گروه‌های بزرگی از مردم به‌گونه طبیعی برای تأمین امنیت منطقه و نگهبانی از خطوط انتقال و مراکز یا ایستگاه‌های فرعی (سب استیشن‌ها) جلب می‌گردد. هم‌چنان از نعمات و برکات این خط برق‌رسانی می‌تواند میلیون‌ها انسان و بخش‌های بزرگی از هزارستان یا هزاره‌جات و مردم ولایت میدان - وردک بهره‌مند شوند. ارزش انسانی و اجتماعی و فرهنگی این پروژه خیلی‌ها بزرگ‌تر از هزینه‌های اقتصادی آن شمرده می‌شود. مردم این بخشی از کشور با دسترسی به برق می‌توانند به روشنایی فکری و فیزیکی، به دانش و آموزش همگانی، به اینترنت، تلویزیون و به امکانات گوناگون علمی و فنی و فرهنگی دست یابند. این مناطق با داشتن کوه‌های بلند و دره‌های زیبا، صنایع دستی، محصولات حیوانی و نباتات طبی و به‌ویژه با جاذبه‌های فرهنگی و گردشگری بامیان و بند امیر، با داشتن معدن‌های گران‌بها و مردم سخت‌کوش و زحمت‌کش، می‌توانند از طریق دسترسی به انرژی برق راه رشد و توسعه اقتصادی و اجتماعی را ببینند. به‌این‌گونه سرانجام، هزاره‌های محروم نیز می‌توانند سرپای خود بایستند و به میهن و به کشور مشترک و به امنیت و توسعه اقتصادی و اجتماعی آن و به مشارکت همگانی بیش از پیش خدمت نمایند.

مدعیان تغییر مسیر خط، به‌اصطلاح وعده می‌دهند که گویا در آینده بگونه جداگانه خط برق‌رسانی مستقلی از کابل تا بامیان تمدید خواهد شد. چنین وعده‌هایی، نخست تضمین اجرایی ندارد. دوم، به هزینه‌های بیشتری بلحاظ مالی نیاز خواهد بود که منبع تمویل آن معلوم نیست. سوم، تنها بامیان مطرح نیست، بلکه منطقه گسترده‌ای باید از برق ارزان‌تر بهره‌مند شوند. امید است که چنین وعده‌های سرخرمن صرف برای خاک به چشم پاشیدن نباشد. البته در هر صورتی در درازمدت این خط به‌خاطر پیوست

کردن شبکه‌های برقی کابل با خط انتقال برق توتاپ در بامیان باید ساخته شود و در مسیر آن مردم وادی‌ها و دره‌های غوربند، سرخ و پارسا، شیخ علی، ترکمن، شیر، بلوله و منطقه‌های دیگر هم‌جوار از برق استفاده نمایند. لازم است که در شرایط امنیتی شکننده و دشواری‌های آب و هوایی این منطقه‌های کوهستانی، دست کم دو شبکه برقی عمده باهم متصل شوند و در صورت ضرورت به گونه متقابل به گونه جایگزین هم‌دیگر را کمک کنند. در حالی که بدون عبور خط توتاپ از بامیان این هدف هرگز برآورده نمی‌شود. اهمیت اقتصادی این بخش پروژه توتاپ در حوزه ایجاد کسب و کار، بهره‌وری تولید و بهبود زندگی مردم و ایجاد زیرساخت‌های فنی، بهره‌برداری سودمند از معدن زغال‌سنگ اشپشته و معدن بزرگ و منحصر به فرد آهن حاجی گک، می‌تواند برای همگان آشکار باشد. هم‌چنان با یک نگاه، ارزشمندی اقتصادی این پروژه را می‌توان درک کرد که چگونه ساخت و ساز کارخانه‌های تولید برق حرارتی در جوار معدن‌های زغال‌سنگ دره‌صوف و اشپشته و انتقال برق تولیدی آن‌ها در خط‌های ولتاژ بلند از پیش ایجاد شده، امکان پذیر می‌شود. باید در نظر گرفت که هرگاه اراده سیاسی به وجود بیاید که معدن حاجی گک مورد استخراج و بهره‌برداری قرار گیرد، به پیمانانه بزرگی وابستگی به انرژی برق ایجاد می‌گردد. به‌ویژه این که هرگاه کار آهن‌گذاری و فولادریزی در نظر باشد، افزون بر برق رسانی، به مقدار بزرگ زغال‌سنگ مخصوص که صرف معدن دره‌صوف دارای چنین خاصیت و خصوصیت است، ضرورت می‌افتد. در هر حال برای استخراج و بهره‌برداری از معدن آهن حاجی گک باید خط انتقال برق تمدید گردد و چه خوب که از پیش زیر ساخت‌های آن از سوی بامیان ایجاد شده باشد. در غیر آن باید خط انتقال جداگانه از کابل تمدید گردد که هزینه‌های بزرگ اقتصادی اضافی برای آن ضرورت خواهد بود. البته درباره برق‌رسانی به معدن بزرگ مس عینک در لوگر و در مجموع برای تمدید خط‌های انتقالی برق به ولایات جنوبی و هم‌چنان پیوست ساختن با شبکه‌های برقی حوزه‌های رودهای هلمند و ارغنداب در ارزگان و قندهار، خط توتاپ نزدیک‌تر و باصرفه‌تر خواهد بود. در این صورت باید صرفه‌جویی‌های واقعی را در دراز مدت برای برقی ساختن افغانستان محاسبه نمود.

اکنون به این مسأله مهم پرداخته می‌شود، این که برای برقی ساختن کشور، ایجاد زیرساخت‌های دوزادور یا حلقه‌ای در درازمدت و به‌خاطر تنوع خطوط برق رسانی، ضرورت جدی است تا در فصل‌های گوناگون سال در شرایط جوی متفاوت افغانستان و در حوزه‌های مهم اقتصادی، کم‌بود برق جبران گردد. تمدید خط انتقال ولتاژ بلند توتاپ به‌مثابه حلقه اولی و اساسی، در درازمدت برای وصل به شبکه‌های برقی در جنوب، جنوب‌غرب، شرق و حتا غرب کشور کمک خواهد کرد. بایستی در نظر گرفت که نمی‌توان برای همیشه چشم به برق وارداتی دوخت. سرمایه‌گذاری‌ها برای تولید برق داخلی

چه برق آبی باشد یا حرارتی و یا برق از منابع تجدید پذیر یا بازپروری مانند بادی، آفتابی و برق حاصله از سوخت مواد نباتی و حیوانی ضرورت جدی است. وجود زیر ساخت‌های خط‌های انتقال ولتاژ بلند برق و وجود سب استیشن‌ها می‌تواند سرمایه‌گذاری‌ها در صنایع و تولید داخلی انرژی برقی را امکان پذیر بسازد. در هزارستان یا هزاره‌جات کوهستانی امکانات گسترده‌ای برای تولید برق آبی به پیمانه‌های کوچک و متوسط وجود دارد و بیشتر رودخانه‌های افغانستان که به چهارسو: شرق، غرب، شمال و جنوب سرازیر می‌شوند، از این جا سرچشمه می‌گیرند و از این جا نیرو کسب می‌کنند. در حال حاضر مردم از نبود انرژی برق بسختی رنج می‌برند. بنابراین، استفاده از انرژی و نیروی برق در بخش‌های مرکزی کشور و ایجاد زیربنای انتقال برق برای آینده‌ها نیز، در گرو این پروژه برق‌رسانی پل خمی - بامیان - کابل قرار گرفته است.

اکنون حرف بر سر گذاشتن نخستین تهداب یا زیر بنا برای توسعه آتی اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی هزارستان یا هزاره‌جات و برقی ساختن آن در درازمدت به موازات بخش‌های دیگر افغانستان است. این آرزومندی می‌تواند با تمديد خط انتقال برق توتاپ از راه بامیان تا کابل برآورده گردد. بنابراین فعالیت‌های گسترده دموکراتیک نهادهای مدنی، روشنگری و فرهنگی و شبکه‌های اجتماعی، شرکت گروه‌های آگاه مردم و نمایندگان تأثیرگذار آنان در این مبارزه دموکراتیک، مدنی و عادلانه، می‌تواند راه را برای دریافت حقیقت و غلبه دادخواهی بر زورگویی و خردورزی بر خشک‌اندیشی، هموار بسازد. به امید پیروزی دگرنگری و دورنگری بر نظر تنگی و خردگریزی و واقع‌گرایی بر فرصت‌طلبی سیاسی! (سایت جمهوری سکوت، ۲۲ ثور ۱۳۹۵)

۱۳. اشک‌های در پیشگاه تاریخ!

عبدالرحمان رحمانی

روز دوشنبه، روز تاریخی پس از مزاری برای هزاره بود. قبل از ایستاد شدن در محضر تاریخ، نگران بودم. نگران از "وحدتی" که پس از مزاری داشت رقم می‌خورد. نگرانیم را با دوستان همراهم از شورا شریک ساختم. اما یک چیز برای من امید می‌داد، "شورای عالی مردمی" نامی برای تاریخ که در آن معجونی از جمعیت‌های از هم دور افتاده گرد آمده‌اند. به هر روی، همین که به مصلی رسیدم مرا عقب تریون دعوت کردند. لحظه‌ای مکث کردم، سروصدا بسیار بود، تُن صدایم را با جمعیت در حال گسترش عیار کردم. فریاد کشیدم، "مردم شریف کابل." و ادامه دادم. پارچه‌ای یادداشت‌هایم جلو چشمانم برق می‌زد. از روی همین یادداشت‌ها چیزهای می‌گفتم و جیغ می‌زدم. صدایم را آن قدر بلند کرده بودم که حتی در

حماسه‌ای تبسم در بیست عقرب در میان توده‌ها بدون بلند گو آن گونه شعار نمی‌دادم. شاید هیجان، شاید احساسات و شاید هم می‌خواستم صدای یک هزاره‌ای سنی گوش فلک را پس از دو صد سال سکوت گر کند. در میان هیجان و احساسات، به دو چیز فکر می‌کردم، دو صد سال در رکاب دیگران قدم و قلم زدیم و شانه‌به‌شانه رزمیدیم و افتخار آوردیم اما به جایگاهی که شایسته‌اش بودیم نرسیدیم. دو صد سال بزرگان هزاره‌ای سنی را در رده‌ای رهبران سایر اقوام تربیون ندادند. شاید می‌ترسیدند که سکوت سده‌ها تحقیر و اهانت را بشکنانند و چیزهایی را که نباید بگویند. یا شاید نیاز نمی‌دیدند تا این مردم از خود شان و برای خود شان بگویند. اما در کنار هم تباران ما دو سال طول نکشید تا به جایگاه مان برسیم و از آدرس مردم مان سخن بگویم. می‌دانستم تصویر من زنده پخش می‌شود، به هزاره‌های شمال و غرب و شرق و جنوب کشور فکر می‌کردم که چگونه احساس می‌کنند. به خانواده‌ام، بچه‌هایم و خانم‌ام که پس از دو سال کار و زحمت رحمانی را از پرده‌ای تلویزیون ببینند و اشک خوشی بریزند.

هم‌چنان به "وحدت" و "یکپارچه‌گی" فکر می‌کردم که پس از مزاری به‌وجود آمده بود. حضور رهبران سیاسی مختلف، وکلا، روشنفکران و انتظار آمدن رهبران هزاره مرا به آینده امیدوار می‌کرد و به رسالت و کاری که در شورای عالی مردمی در پیش گرفته بودیم باورمند می‌شدم. این اتحاد همان‌گونه که در روز دوشنبه گفتم، حاصل خون دل خوردن جوانان رشید و روشنفکران این مردم بود که شاید در گوشه و حاشیه‌ای از آن من هم نقش داشتم. با ورود در شورای عالی مردمی، من و میرویس یوسفی از هزاره‌های اسماعیلی، با خود مان پیمان کردیم که هرچه در توان داریم در متحدسازی برادران خود دریغ نکنیم و تمامی ملاحظات گروهی، حزبی و سیاسی را کنار گذاشته و از فرصت پیش آمده در متحدسازی مردم مان استفاده‌ای اعظمی ببریم. من داشتم ثمر کار مشترک را با چشم سر می‌دیدم. داشتم با چشم سر می‌دیدم که آرمان مزاری دارد هوبه‌هو و موبه‌مو اتفاق می‌افتد. قبل از من حاجی احمد دانشیار از هزاره‌های سنی تاله‌ویرفک سخنانی می‌کرد. همان هزاره‌ای کرم‌علی و علی‌جم که روزی استاد مزاری در جواب یکی از ژورنالیستان، گفته بود، "تا زمانی مبارزه می‌کنم که یک هزاره‌ای کرم‌علی از تاله‌ویرفک خودش را هزاره بگوید." امروز چنین چیزی اتفاق افتاده بود.

سخنان من به جایی رسید که گفتم، "مردم مناطق مرکزی مکتب ندارند" و همین‌جا گونه‌هایم خیس شده بود. من حق نردم. صدا در نیاوردم. نمی‌خواستم بگیریم. نمی‌خواستم کسی رحمانی را در حال گریه کردن ببیند. نمی‌خواستم کسی بفهمد که من گریسته‌ام. دستم را بالا بردم و اشک‌هایم را بدون این که سخنانم را قطع کنم پاک کردم. اما پس از آن، حرف‌های من پراکنده شد. چیزهای را که باید می‌گفتم نتوانستم بگویم. ورق یادداشت‌ها هم‌چنان جلو چشمانم برق می‌زد و بغض گلویم را فشرده بود. تُنِ

صدایم ناخودآگاه پایین آمده بود. گلویم را درد می‌فشرد. به زور اما هنوز فریاد می‌کشیدم و تا جایی رسیدم که دیگر توان سخن نمانده بود. حد اقل پنج موردی که در مشوره با دوستان شورا یادداشت کرده بودم از نزدم ماند و من از بغض بسیار استیژ را ترک کردم.

پس از سخنرانی سرشار از انرژی بودم. نا راحت نبودم که نتوانستم یادداشت‌هایم را تکمیل کنم. خوشحال بودم. بی‌نهایت خوشحال. از یک سو چیزهای برای تاریخ و در محضر تاریخ گفته بودم و از سوی دیگر خرسند بودم کسی نفهمیده من گریسته‌ام. شب وقتی آمدم تا متن سخنرانی‌ام را بنویسم، با نوشته‌ای از هاتف سرخوردم. سپس سراق دهقان رفتم، کسی که آن لحظه‌ای "اشک ریختن" را شکار کرده بود. سپس شعرهای از بیراهایم خواندم. من آن شب تا ساعت سه خواب نکردم. آن شب وقتی این همه محبت از سوی بیراهایم را می‌دیدم من بودم و اشک و ناله و هق‌هق و فریادهای بلند. بچه‌ها بیدار شدند. با من یکجا گریستند بی‌آنکه بدانند چرا می‌گریند. خانم‌ام با آن که سرم قهر بود که چرا این روزها کم‌تر از یازده شب خانه نمی‌آیم، اما مرا دل‌داری می‌داد و بچه‌ها را آرام می‌کرد. به هر روی، من با خودم قهرم و عهد بسته‌ام که دیگر نگریم. در راه احیای هویت من دوبار درون جمعیت قرار گرفته‌ام یکی در بیست عقرب و اینبار در مصلی. من هردو بار گریسته‌ام. در بیست عقرب به ناله‌های خواهر تبسم گریستم که خطاب به اشرف غنی می‌گفت، "اشرف غنی ما به تو رأی دادیم تا برادران ناراضی‌ی تو سر خواهران ما را ببرد؟" اینبار در مصلی، اما از برای آرمانی گریستم که در بیست عقرب فریاد می‌زدم. در بیست عقرب بیشتر از ده پیام به رهبران هزاره نوشتم که بیایند و در کنار مردم شان بی‌ایستند و من باور داشتم که وجود رهبران در میان مردم ما را ناکام بر نمی‌گشتاند. همان‌گونه که حالا باور دارم که تنها در نگاه‌داشتن این "وحدت" می‌توانیم به پیروزی برسیم.

سپاس گزارم از همه‌ی دوستانی که از برای "اشک‌های در پیشگاه تاریخ" نوشتند و اشک‌های مرا با بیت و شعر و نثر و پیام بدرقه کردند. قول می‌دهم دیگر نگریم! (سایت جمهوری سکوت، ۲۲ ثور ۱۳۹۵)

۱۴. برق بر «لوی» پیروز می‌شود

رزاق مأمون

من که تفاوت دیدگاه‌ها و دنیاها را در میان رده‌های تباری افغانستان کنونی می‌بینم از بقای این جغرافیا ناامید می‌شوم. اما غیر از حلقات انگشت شمار بدوی گرا و آب‌ودانه‌خور انگلیس و پاکستان، در میدان واقعیت چند نفر باشند پکتیا یا مشرقی به خیزک زدن‌های اصولی و یون ارزش قایل‌اند؟.

هزاره بر سکوی برحق‌ترین خواست تاریخی خویش ایستاده است. ضرورت‌ترین طینت‌ها نیز ناخود آگاه بر این حق معترف‌اند. هزاره‌ها هیچ‌گاه احداث خط برق برای پکتیا و سالنگ را دیوار کشی نکرده‌اند. می‌گویند همه باید در روشنائی زندگی بر هم‌دیگر نگاه کنیم و لبخند بزنیم. اما کمال ناصر اصولی از کدام نقطه بدن می‌سوزد؟ بدنه مردمی پکتیا همان حرفی را می‌زند که باشنده‌های حوزه هزارستان از آن سخن می‌گویند. ناصرخان اصولی از یک جغرافیای ذهنی (هنوز درهم نشکسته) اما تخمر کرده، حدیث نه که شعار به قرض می‌گیرد که در دوران ما نه به درد شخص خودش می‌خورد؛ نه به درد تاریخی که روی فرق ایستاده. چه کسی از جنبش روشنائی گفته است که برق به پکتیا نرسد؟ اصولی به کدام زور اشاره دارد؟.

او در بیست و چهار سال اخیر در کدام جزیره نفس کشیده است که هنوز از زور خیالی که برای ابد زایل شده است لذت می‌برد؟ زور، مدنیت و هم‌زیستی و دانایی است. این آقا از افراطیت سنگک شده چه به‌دست می‌آورد که چشم بر امروز بسته و دهان برای لق‌لق به شیوه گذشته وا گرفته است؟.

این اجمال متوجه مردم عوام نیست و من اگر احساس کنم «مردم» را آماج می‌گیرم از ته دل احساس گناه می‌کنم. من از اصولی می‌طلبم که در باب «لوی» توضیح بدهد. ما که عمرمان گذشت چیزی دل خوش کن و سودمند از بروج این لوی دیده نتوانستیم. اگر یکی از مولفه‌های «لوی» جهل و بدویت باشد، آن چنان «لوی» در بین مردم جنوب و شرق نیز دیگر قابل تحمل نیست. آن نوع لوی که اصولی شعار می‌دهد به راستی ذاتاً ضد برق و روشنائی است اما برق بر لوی پیروز می‌شود. (سایت کابل پرس، ۲۲ ثور ۱۳۹۵)

۱۵. جنبش روشنائی، زیباترین اجتماع مدنی تاریخ کشور و مشق مدنیت

سید جمال‌الدین سجادی

شهر کابل امروز (۲۷ ثور ۱۳۹۵) شاهد زیباترین اجتماع میلیونی مدنی در اعتراض بر وضعیت موجود کشور بود. مردم از طیف‌ها و اقوام مختلف در کنار یک‌دیگر برای یک هدف ملی کنار هم قرار گرفتند و شعار هم‌دلی و برادری سر دادند.

درس‌هایی برای فعالان جامعه مدنی در دنیا

تجمع میلیونی امروز کابل می‌تواند سرمشق خوبی برای جنبش‌های مدنی سرتاسر جهان و نمونه بارز یک اعتراض مدنی صلح‌آمیز باشد. مردم افغانستان به‌خوبی نشان دادند که نسبت به بسیاری از کشورهای جهان که در آن اعتراضات به شکل خشونت‌آمیز دنبال می‌شود، از لحاظ درک دموکراسی و قوانین

مدنی جلوترند. جامعه مدنی به سطحی از رشد و آگاهی رسیده که می‌تواند اجتماعی میلیونی در کشور ترتیب دهد و تمام رهبران و صاحبان نفوذ را زیر یک چتر جمع کند، اتفاقی که نمی‌توان به راحتی از کنار آن عبور کرد. با توجه به گزارشات مستند از مراسم امروز می‌توان گفت که این حرکت تاریخی درس‌هایی برای فعالان جامعه مدنی در سرتاسر جهان دارد و می‌توان در سه بخش عمده این آموزه‌ها را بررسی کرد.

نظم و ترتیب بی‌نظیر

اولین و مهم‌ترین نکته برجسته تجمع میلیونی امروز کابل، نظم و ترتیب بی‌نظیر آن می‌باشد. در شهری مثل کابل که همیشه اخبار کشت و کشتار و انتحار و انفجار از آن به گوش می‌رسد، دیدن سیل جمعیتی که بخوبی مدیریت می‌شود و در نهایت آرامش اعتراض خود را به گوش جهان می‌رساند، قابل توجه است. مسئولین برگزاری این مراسم بخوبی توانستند این سیل جمعیت را مدیریت کنند، به شکلی که کم‌ترین آسیبی متوجه کسی نبود و همه چیز از یک نظم خاص پیروی می‌کند. نیروهای انتظامات بخوبی توجیه شده بودند و همه در کنار هم منظم‌ترین اجتماع تاریخ افغانستان را که در نوع خود بی‌نظیر بود را رقم زدند. در تجمعاتی که بالای صد هزار نفر جمعیت داشته باشند، مدیریت و انضباط امری بسیار دشوار و پیچیده و گاه با مشکلات عدیده مواجه است. اما در مراسم امروز نظم و انضباطی مثال‌زدنی حکم‌فرما بود که این نشانه درایت و هوشمندی مدیران ارشد این تجمع و همچنین آگاهی توده مردم از یک امر اجتماعی قلمداد می‌شود.

اهدای گل به نیروهای امنیتی

یکی دیگر از نوآوری‌ها و فعالیت‌هایی که می‌توان به آن مشق هم‌دلی نام نهاد، اهدای گل به نیروهای امنیتی کابل برای ایجاد هم‌دلی و رساندن پیام برادری است. مردم در یک اقدام غافل‌گیرانه به نیروهای امنیتی که در خیابان‌های کابل به تأمین امنیت مراسم می‌پرداختند، شاخه گلی هدیه می‌دادند و این مسأله باعث می‌شود تا اولاً نیروهای امنیتی این مسأله را درک کنند که یک تجمع اعتراضی صرفاً یک امر خشونت‌بار نیست، بلکه می‌تواند پیام‌های صلح و دوستی را نیز داشته باشد.

دادن گل به معنای دوست داشتن تلقی می‌شود و مردم امروز با اهدای گل به نیروهای امنیتی می‌خواهند بگویند که ما به دنبال آشوب نیستیم، بلکه برای احقاق حقوق مردم به خیابان آمده‌ایم، آن هم همه مردم. در بسیاری از کشورها این گونه تجمعات در برخی موارد با درگیری پلیس ضد شورش همراه می‌شود و چه بسا پلیس مجبور به پراکنده کردن جمعیت به وسیله‌های مختلف مثل گاز اشک‌آور می‌شود، اما تجمع میلیونی جنبش روشنایی در کابل، نه تنها مسالمت‌آمیز است، بلکه مردم در یک

هم افزایی با نیروهای پلیس به امنیت و نظم این تظاهرات می افزایند و به نیروهای پلیس گل هدیه می دهند. این حرکت پیام های زیادی دارد، اول این که مردم پلیس را دوست دارند و آن ها را بخشی از خود می دانند، نکته دوم این که مردم می خواهند تأکید کنند که حرکت شان صلح آمیز است نه خراب کارانه، این نکته دوم می تواند دسیسه های برخی حلقات مبنی بر انتفاعی بودن این حرکت را خنثی کند.

بسیاری منتظر بودند تا کوچک ترین اتفاق منفی این جریان را بزرگ نمایی کنند و از کاه کوه بسازند و مسایل مربوط به این اعتراض مدنی را واژگون جلوه دهند، اما مدیران ارشد این حرکت عظیم به خوبی توانستند تمام این دسیسه ها را خنثی کنند.

نظافت شهر پس از تظاهرات

آنچه نقطه اوج مدنیت و شعور سیاسی و اجتماعی این حرکت است، تیمی از نیروهای ورزیده مدنی است که در یک اقدام بی نظیر اقدام به جمع آوری زباله های حاصل از تظاهرات می کنند. این زیباترین جلوه جامعه مدنی است و می تواند بهترین الگو برای تمام جهان باشد. در کشوری که کم ترین امکانات رفاهی دولتی وجود دارد، شما می بینید که مردم دست به دست هم می دهند و در آخرین خط راه پیمایان زباله ها را جمع می کنند تا این تظاهرات هیچ آسیب زیست محیطی را برجای نگذارد. بسیار دیده ایم که در کشورهای مختلف تظاهرات کرده اند و بعد از پایان تظاهرات شهر پر از زباله شده و حجم وسیعی از بوتل های آب، کاغذهای لوله شده، پارچه های افتاده بر زمین و ... چهره شهر را کثیف کرده است؛ اما در جنبش روشنایی نه تنها شهر کثیف نمی شود، بلکه پس از تظاهرات تمیزتر از همیشه دیده می شود. این مساله بخوبی نشان می دهد که فعالان جامعه مدنی افغانستان راه و روش مدنیت را به خوبی آموخته اند و می توانند در مقام تعلیم به دیگران سرمشقی برای جهانیان باشند.

حرف آخر

جامعه مدنی، حلقه وصل توده مردم و حکومت است، در واقع در کشورهایی که دموکراسی حاکم است، جامعه مدنی کاربرد دارد و صدای مردم را به گوش حکومت می رساند. در کشورهای کمونیستی این حلقه وجود ندارد و مردم زبانی برای بیان خواسته هایشان ندارند. جامعه مدنی زبان و چشم و گوش مردم هستند که از راه های گوناگون حرف دل مردم را به گوش صاحبان قدرت می رسانند. جامعه مدنی از هرگونه جهت گیری سیاسی بری است و فقط به مشکلات توده مردم می پردازد. امروز همه جهان دیدند که حرف دل مردم افغانستان چیست، جامعه مدنی و مدیران ارشد این نمایش عظیم مدنی به زیبایی هر چه تمام تر توانستند حرف های مردم را به گوش ارگ نشینان برسانند. هر چند دیوارهای آهنی و سیم های خاردار مانع پیشروی مردم به سوی ارگ شد، اما فریاد حق خواهی مردم از پشت دیوارهای

سیمانی و آهنی به گوش رییس جمهور رسیده و او از مردم تشکر کرده است. مردم چیز زیادی از رییس جمهور نمی‌خواهند، آن‌ها در واقع هیچ چیز اضافی نمی‌خواهند، آن‌ها فقط خواستار برابری و عدالت تمام اقشار کشور از منابع ملی شده‌اند. جامعه مدنی به نمایندگی از مردم افغانستان، حرف‌های خود را به روشنی گفته است، حالا نوبت رییس جمهور است تا یک‌بار برای همیشه با یک رفتار متمدنانه تمام جهان را شوکه کند. همان‌طور که مردم صادقانه و مخلصانه برای منافع ملی تلاش کردند، رییس جمهور نیز موظف است به وظیفه اصلی خود بپردازد و بدون در نظر داشت فشارهای موجود آن کاری را به انجام برساند که منافع ملی ایجاب می‌کند، نه منافع گروهی خاص! (خبرگزاری شفقنا، ۲۸ ثور ۱۳۹۵)

۱۶. جنبش روشنایی؛ چالش‌ها و فرصت‌ها

حمزه واعظی

تجربه‌ی «جنبش تبسم»، آغازین تجربه‌ی یک خیزش پرحجم مدنی در کشور بود که به فرجام مؤثری نایل نگردید. مهم‌ترین دلایل و عوامل این ناکامی را می‌توان در چند عنصر اساسی خلاصه نمود:

- نداشتن یک رهبری منجمد،

- فقدان مانفیسست نظری و چند دستگی‌های درونی،

- وجود مخالفان درشت‌گو و درشت‌نام که با جدیت و قدرت به شکل آشکار و یا نا آشکار در مسیر جنبش سنگ انداختند. «جنبش روشنایی» اما از خصوصیات برجسته‌ی برخوردار است که مهم‌ترین آن عبارتند از:

۱. داشتن یک نهاد سازمان‌ده بنام «شورای عالی مردم» که اعلامیه‌های منظم و تصمیم‌گیری‌های منسجم ارائه می‌دهند و ارتباط پیوسته با مخاطبان برقرار می‌سازد؛

۲. گوناگونی نیروهای رهبری کننده و هوادار که از اقشار مختلف و گروه‌های فکری، سنی و گرایش‌های سیاسی متنوع تشکیل شده‌اند؛

۳. یک صدایی و نظم گفتاری - رفتاری در میان سازمان دهندگان تاکنون نشان از پیوستگی و عزم مشترک و روشن آن‌ها برای پیگیری خواسته‌ها و مطالبات شهروندی دارد.

آنچه اما مایه‌ی نگرانی و موجب پرسش می‌باشد این است که این جنبش چه درس‌هایی از جنبش قبلی تبسم فرا گرفته است و چه مایه از انرژی، سنجش، ظرفیت و اراده را دارد که با درک اشتباهات و نواقص و خطرات و قوت‌های جنبش تبسم، برای رسیدن به اهداف خود در جنبش روشنایی نایل آید؟. به نظر

می‌رسد جنبش روشنایی با چندین چالش جدی مواجه است که می‌باید با شناخت دقیق و اندیشه عمیق با این چالش‌ها رو برو گردد و مسیر مبارزه دوام‌دار خود را با درایت، انسجام و مؤثر ادامه دهد. این چالش‌ها به‌طور عمده در محورهای ذیل فهرست می‌گردد:

۱. سیاست‌مداران زیرک و فرصت‌اندیشی که این جنبش را حمایت و همراهی می‌کنند، از یک‌طرف به مثابه یک پشتوانه سیاسی موثر می‌توانند به حساب آیند و از طرف دیگر به مثابه یک چالش سیاسی نیز می‌تواند برای جنبش شمرده شوند. این نگرانی بخوبی باید درک شود که حضور و حمایت این سیاست‌مداران اولاً ممکن است بهانه تبلیغاتی و سیاسی برای مخالفان جنبش فراهم سازد که جنبش را منسوب و مشکوک به رهبری آنان بسازد. دوماً این احتمال وجود دارد که این سیاست‌مداران مسیر جنبش را به سمت تحکیم اوتوریت سیاسی و کیش شخصی خویش سوق دهند. بدین رو، لازم است که جنبشیان ضمن جلب حمایت و همراهی مؤثر آن‌ها، می‌باید نقش و تأثیر آن‌ها را در رهبری و سازمان‌دهی جنبش برجسته نسازند.

۲. تحریک و تهییج احساسات قومی در میان جنوب و شرق و بخش‌هایی از مردمان شمالی علیه جنبش، می‌تواند نیروی اجتماعی و قدرت مدنی آن را به سمت تنش‌های قومی معطوف و منحرف سازد. ۳. الگوی مبارزه اگر با مذاکره همراه نگردد، جنبش را در درازمدت به فرسایش و در کوتاه‌مدت به بحران درونی و تنش در سازمان‌دهی و رهبری مواجه خواهد ساخت. داشتن یک نقشه راه و اتخاذ یک روش عقلانی - کاربردی و پرهیز از احساسات دولتی و بازگشودن مسیر گفت‌وگو با مقامات می‌تواند جنبش را با هزینه کم‌تر و نتیجه روشن‌تر به اهدافش برساند.

۴. نادیده گرفتن پتانسیل‌ها و امکانات گفت‌وگو و جلب توجه نخبگان فکری - سیاسی سایر اقوام، خطر انزوای جنبش را تسهیل می‌بخشد. بدین رو رهبران جنبش باید تأکید و توجه بیشتری برای توسعه شبکه ارتباط و رایزنی خود در میان سایر نخبگان و سران قومی و فرهنگیان و روشنفکران و سیاست‌مداران مختلف تلاش پیوسته و هدف‌مند به خرج دهد.

۵. نادیده گرفتن توانایی و تأثیر نیروهای خارجی مستقر در افغانستان می‌تواند جنبش را از امکانات و حمایت‌های بیرونی محروم سازد. بدین رو، ارتباط با مراجع ذیدخل در امور افغانستان مانند نمایندگی سازمان ملل در افغانستان، کشورهای حامی دولت افغانستان و مجامع بین‌المللی مؤثر و فعال در افغانستان جنبش را انرژی و توان بیش‌تری برای تأثیرگذاری خواهد بخشید. (سایت فراسو، ۲۹ ثور ۱۳۹۵)

۱۷. مسیر خط برق ۵۰۰ کیلوولت چگونه از بامیان به سالنگ تغییر کرد؟

شوکت مهران

اعتراضات زمانی گسترده شد که ارگان‌های انرژی افغانستان، به‌خصوص شرکت برشنا، مسیر سالنگ را برای عبور لین برق ۵۰۰ کیلوولت ترکمنستان، انتخاب کرد. در حالی که ماسترپلان انرژی افغانستان، که توسط کمپنی فیشنر ساخته شده است، مسیر بامیان را توصیه کرده است. هزاران نفر در ولایت‌های بامیان، هرات و غزنی دست به اعتراض زدند. بالاخره، در روز دوشنبه (۲۷ ثور) ده‌ها هزار نفر در کابل دست به تظاهرات زدند که به نام «دو شنبه بزرگ» مسما شد و این اعتراضات توسط «جنبش روشنایی» سازمان داده شده بود. اعتراضات سبب شد تا حکومت پروژه را به حالت تعلیق در آورده کمیسیون بررسی ایجاد کند. حالا سؤال اصلی این است که داستان تغییر مسیر انتقال برق از بامیان به سالنگ از چه زمانی آغاز شد و چه کسانی در تغییر مسیر انتقال برق نقش داشتند؟ تأکید کنم که این نوشته می‌کوشد تا سرگذشت تغییر مسیر لین برق را توضیح بدهد و اما به جنبش روشنایی و درستی و نادرستی تصمیم حکومت مبنی بر تغییر مسیر انتقال برق کاری ندارد. هم‌چنان، این نوشته به مقایسه دو مسیر سالنگ و بامیان نیز نمی‌پردازد.

شاید اولین بار روزنامه جامعه باز در ۸ دلو ۱۳۹۳ از تصمیم حکومت پرده برداشت که در تضاد با ماسترپلان انرژی افغانستان قصد داشت برق ۵۰۰ کیلوولت را از مسر سالنگ عبور بدهد. جامعه باز در این گزارش خود می‌نویسد: «اکنون حکومت برخلاف آن (بررسی‌های کمپنی فیشنر) قرار است هر سه خط بزرگ انتقال برق شمال به جنوب را از مسیر سالنگ بگذرانند. اصرار بانک انکشاف آسیایی این است که نباید چنین کاری انجام شود؛ ولی دولت اصرار دارد که این خط باید از مسیر سالنگ عبور داده شود». سپس در ۴ حمل ۱۳۹۴، روزنامه هشت صبح طی یک گزارش خود ادعا کرد: «اسنادی که در اختیار روزنامه ۸ صبح قرار گرفته نشان می‌دهد که کمپنی فیشنر آلمان بر انتقال لین برق از مسیر بامیان تأکید دارد، ولی شرکت برشنا با این پروژه مخالفت کرده است». اما در ۱۹ جدی ۱۳۹۴ بود که سرورش دانش، معاون دوم رییس‌جمهور غنی، طی نامه سرگشاده از شرکت برشنا به‌خاطر تغییر مسیر انتقال برق انتقاد کرد. این در حالی است که قبل از آن، سرور دانش، انتقاد خود از تصمیم برشنا را در داخل حکومت مطرح می‌کند؛ و در پی آن، به تاریخ ۳ حوت ۱۳۹۳، با نمایندگان مردم بامیان، نماینده‌های تخنیکی برشنا، نمایندگان دفتر سرور دانش و محمد محقق جلسه برگزار می‌شود. اما شرکت برشنا بی‌اعتنا به اعتراض سرور دانش پروژه را به داوطلبی می‌گذارد و پس از معلوم شدن شرکت برنده و تغییر مسیر انتقال برق، به تاریخ ۱۲ جدی ۱۳۹۴، موضوع را جهت تأیید به کمیته ملی تدارکات می‌فرستد. پس از نامه سرور

دانش، رئیس‌جمهور غنی از شرکت برشنا و وزارت انرژی و آب خواسته تا با معاون دوم به تفاهم برسند. کمیته‌یی که بر اساس هدایت رئیس‌جمهور تشکیل می‌شود، پس از چهار جلسه گزارش خود را ارائه کرده بر مسیر بامیان تأکید می‌ورزند. ولی به این گزارش در عمل وقعی نهاده نمی‌شود.

نامه سرور دانش و گزارش کمیته متذکره نشان می‌دهد که شرکت برشنا از قبل تأکید بر مسیر سالنگ داشته است. اما این گزارش‌ها توضیح نمی‌دهند که اصولاً مخالفت با ماسترپلان انرژی افغانستان از چه زمانی و چگونه آغاز شد. آیا در زمان حکومت وحدت ملی این مسیر انتخاب شد و یا این که در دوره حکومت کرزی مسیر سالنگ انتخاب شده بود. این در حالی است که جنبش روشنائی به مثابه هسته اصلی اعتراضات اخیر تأکید می‌کند که شرکت فیشنر ماسترپلان برق افغانستان را تدوین کرده است و در آن بر مسیر بامیان تأکید ورزیده است، اما حکومت مسیر سالنگ را انتخاب کرده است.

از آن طرف، استدلال اصلی حکومت وحدت ملی این است که شخصیت‌های سیاسی مثل کریم خلیلی و صادق مدبر در حکومت قبلی حضور داشتند و چرا در آن زمان صدای اعتراض‌شان را بلند نکردند. این در حالی است که کریم خلیلی و صادق مدبر تصمیم تغییر مسیر برق در زمان کرزی را رد کرده‌اند و ایمل فیضی سخن‌گوی حامد کرزی نیز ادعای حکومت وحدت ملی را رد کرده گفته است تغییر مسیر انتقال برق در ماه دسامبر ۲۰۱۴ توسط حکومت کنونی گرفته شده است. در ضمن، وزیر انرژی و آب افغانستان، آقای علی‌احمد عثمانی، در مصاحبه خود با طلوع نیوز گفت که دولت افغانستان به شرکت فیشنر پیشنهاد می‌کند که «مسر سالنگ را هم مطالعه کند و شرکت فیشنر می‌گوید که مسیر سالنگ ارزان‌تر و امکان‌پذیرتر است». وزیر انرژی در این مصاحبه در پاسخ به این سوال که چرا فیشنر در گزارش دوم خود مسیر سالنگ را «انتخاب» کرده است، گفت: «مشکل دقیق همین است چرا یک کمپنی معتبر یک‌بار یک مسیر را انتخاب می‌کند و بار دیگر مسیر دیگر را».

واقعیت این است که در ماسترپلان فیشنر، مسیر سالنگ «امکان‌پذیرتر» گفته نشده است و در عین‌زمان، اسناد بانک انکشاف آسیایی نشان می‌دهد که مقامات حکومت افغانستان با ماسترپلان فیشنر مخالفت می‌کنند و بر مسیر سالنگ تأکید می‌ورزند. در ماسترپلان توصیه شده است که مسیر بامیان از نظر اقتصادی و امنیتی مسیر مناسب‌تر نسبت به مسیر سالنگ است. در حقیقت، سند اصلی که معترضان بدان استناد می‌جویند، همین «ماسترپلان» است. در این ماسترپلان تأکید شده بود که مسیر سالنگ به لحاظ حوادث طبیعی و صعب‌العبور بودن امنیت این پروژه را آسیب‌پذیر می‌کند و از سوی دیگر بازدهی اقتصادی ندارد. در حالی که مسیر بامیان از یک طرف امن است و از طرف دیگر برای پروژه‌های بعدی اقتصادی، مثل معادن آهن، زغال‌سنگ، تولید برق و کارآفرینی، دارای اهمیت اقتصادی است. شرکت

فیشر تجربه کافی در ساخت ماسترپلان کشورها دارد و از جمله ماسترپلان انرژی آذربایجان را نیز فیشر ساخته است که یکی از موفق‌ترین ماسترپلان‌های انرژی در منطقه است. پس از اعتراض سرور دانش در کابینه، بازهم دکتر اشرف غنی، فیصله کرد که لین برق ۵۰۰ کیلوولت از مسیر سالنگ عبور داده شود. این در حالی بود که تحلیل‌های تخریکی و توصیه‌های صاحب‌نظران امور نیز تأکید بر مسیر بامیان داشتند.

در اصل، مطابق اسناد بانک انکشاف آسیایی، دولت افغانستان از بانک انکشاف آسیایی درخواست تدوین ماسترپلان انرژی افغانستان را می‌کند. استراتژی انرژی افغانستان که در سال ۲۰۰۴ در استراتژی انکشاف ملی افغانستان آمده بود، جزئیات لازم را نداشت. بنابراین، یک گروه کاری تخریکی متشکل از وزارت مالیه، وزارت انرژی و آب، و شرکت برشنا ایجاد شد تا ناظر بر تدوین ماسترپلان باشد. بانک انکشاف آسیایی و دولت افغانستان در ۶ نوامبر ۲۰۱۰ تصمیم تدوین ماسترپلان را نهایی کردند. مطالعات مسیر انتقال برق از شمال به جنوب و تدوین یک ماسترپلان ملی انرژی، به حمایت کمک‌های مالی جاپان به ارزش یک‌ونیم میلیون دلار، از طریق بانک انکشاف آسیایی به شرکت مشورتی فیشر سپرده شد. در نهایت، در سال ۲۰۱۳ این ماسترپلان توسط شرکت فیشر تدوین شد و توسط مقامات حکومت و پارلمان افغانستان تصویب گردید. ماسترپلان دو مسیر سالنگ و بامیان را مورد مطالعه قرار داد و در نهایت مسیر بامیان را توصیه کرد.

در ۱۰ اپریل ۲۰۱۳ شرکت فیشر این ماسترپلان را در تالار وزارت انرژی و آب افغانستان ارائه کرد و در این جلسه محمد اسماعیل خان وزیر وقت انرژی و آب چنین گفت: «ماسترپلان برق افغانستان برای بار اول در سال ۱۳۵۹ یعنی ۳۲ سال قبل از امروز ترتیب گردیده بود که آن ماسترپلان در سال ۱۳۸۳ دوباره تجدید گردید. اما با رشد جمعیت و اقتصاد کشور وزارت انرژی و آب تصمیم گرفت که ماسترپلان برق را دوباره تجدید نماید.» اسماعیل خان اضافه کرد: «اعمار بندهای کتر، کجکی، گاز شبرغان و انتقال لین ولتاژ (۵۰۰ کیلوولت) بلند از کشور ترکمنستان شامل مرحله اول این ماسترپلان بوده که پروژه‌های دیگر مرحله به مرحله نیز شامل این پلان گردیده‌اند.» در ماه می ۲۰۱۳، ماسترپلان انرژی افغانستان رسماً توسط بانک انکشاف آسیایی منتشر شد. زمانی که در سال ۲۰۱۰ تلاش‌ها و حمایت‌های بین‌المللی صورت گرفت تا ماسترپلان انرژی افغانستان ساخته شود، مطابق یکی از گزارش‌های بانک انکشاف آسیایی در سال ۲۰۱۰، برای تدوین ماسترپلان انرژی افغانستان نهادهایی مثل شرکت برشنا، وزارت انرژی آب و اداره مرکزی احصائیه برای جمع‌آوری اطلاعات (دیتا) انتخاب شدند. این در حالی است که آن زمان سیگار در گزارش خود فساد در وزارت انرژی و آب و شرکت برشنا را دلیل عمده عدم پیشرفت در این زمینه عنوان کرده است. قابل یادآوری است که، مطابق گزارش سیگار، به دلیل فساد

و عدم کارآیی، مؤسسه برشنا بر اثر فشار جامعه بین‌المللی به شرکت برشنا تغییر نام داد و جامعه بین‌المللی ۵۲ میلیون دالر، برای دو و نیم سال، به شرکت برشنا کمک کرد تا از نظر مدیریتی بهتر شود.

به هر حال، پس از تدوین ماسترپلان انرژی افغانستان توسط فیشنر، مطابق گزارش‌های بانک انکشاف آسیایی، در ماه اکتوبر ۲۰۱۳ مقامات حکومت افغانستان خواهان تجدیدنظر در ماسترپلان فیشنر می‌شوند. با درخواست حکومت افغانستان بانک انکشاف آسیایی مسئله تجدیدنظر در ماسترپلان را پذیرفت و گروه کمکی تخنیکی (Policy Advisory Technical Assistance) که در راستای تجدیدنظر ماسترپلان انرژی افغانستان از سال ۲۰۱۰ تلاش می‌کرد در این قسمت فعالیت‌اش را آغاز کرد. در گزارش بانک انکشاف آسیایی آمده است که بر اساس سه دلیل مسئله تجدیدنظر مطرح شد: اول، تسریع در روند انتقال برق کاسا - یک‌هزار؛ دوم، تأثیرات به تأخیر افتادن انتقال برق ترکمنستان؛ و سوم، نگرانی‌های حکومت افغانستان و بررسی بانک جهانی در خصوص کاسا- یک‌هزار. اما توضیح داده نشده است که نگرانی‌های حکومت افغانستان و بررسی بانک جهانی چه بوده‌اند. وزیر انرژی و آب در مصاحبه خود با طلوع نیوز تأکید کرد که نخست مسیر بامیان مطالعه شد و سپس دونه‌ها از شرکت فیشنر خواستند که مسیر سالنگ را نیز مطالعه کند. در این مصاحبه، وزیر انرژی و آب از دونه‌ها اسم نمی‌برد. اما در ماسترپلان فیشنر که در سال ۲۰۱۳ تدوین شد، در بخش روش‌شناسی و توضیح پیش‌فرض‌های تحقیق، آمده است: «این ماسترپلان دو راه بدیل را شناسایی کرده است: مسیر بامیان و مسیر سالنگ که برق ۲۲۰ کیلوولت نیز از مسیر سالنگ عبور کرده است. انتخاب مسیر سالنگ برای این پروژه توسط شرکت برشنا ترجیح داده شده بود (پیش‌فرض تحقیق)». یعنی، دو مسیر به‌صورت مقایسه‌ای در حالی مطالعه شده است که شرکت برشنا از قبل مسیر سالنگ را ترجیح می‌داده است. بنابراین، سخن وزیر انرژی و آب مبنی بر این که دونه‌ها از فیشنر خواسته‌اند که مسیر سالنگ را نیز مطالعه کند، با گزارش‌های بانک انکشاف آسیایی مطابقت ندارد.

از آن طرف در اسناد بانک انکشاف آسیایی آمده است که تجدیدنظر در ماسترپلان توسط حکومت افغانستان پیشنهاد شد و بانک انکشاف آسیایی خواست که مطالعه فیشنر به‌روز (Update) ساخته شود. اما نتیجه تجدیدنظر در ماسترپلان در دسترس نگارنده نیست. علاوه بر این، در گزارش بانک انکشاف آسیایی آمده است: «مقامات انرژی افغانستان به‌صورت فعالانه در پروسه تجدیدنظر (تغییر) ماسترپلان مشارکت کردند. مسوده آن نهایی شده و در ماه جولای ۲۰۱۴ ارائه و تسلیم گردید اما وقت بیشتری برای مطالعه ضرورت بود تا سایر شرایط بد که ممکن بر روند توسعه سکتور انرژی افغانستان تأثیر بگذارد، بررسی شود. به این دلیل، گروه تخنیکی ده ماه وقت اضافی درخواست کرد.» به این معنا که متن

تجدید نظر شده باید در ماه می ۲۰۱۵، در زمان حکومت اشرف غنی، نهایی و ارائه شده باشد و اما این به معنای تغییر مسیر از بامیان به سالنگ تنها در حکومت اشرف غنی نیست، بلکه باید بیشتر به گذشته تمرکز کرد.

مطابق یکی از گزارش‌های دیگر بانک انکشاف آسیایی، در دسامبر سال ۲۰۱۳ شرکت برشنا ساخت مدار انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت را از مرز ترکمنستان تا ایستگاه فرعی (سب‌استیشن) شبرغان از طریق اندخوی به مناقصه می‌گذارد و ضرب‌الاجل این مناقصه ۸ مارچ ۲۰۱۴ تعیین می‌شود تا شرکت‌ها طرح‌ها و پیشنهادات خود برای ساخت این مسیر را ارائه کنند. این نشان می‌دهد که شرکت برشنا از سال ۲۰۱۳ تلاش داشته است تا پروژه را به داوطلبی بگذارد و این بدان معنا است که این مسیر برای برشنا از قبل مشخص بوده است. مطابق یک گزارش دیگر بانک انکشاف آسیایی، در دسامبر سال ۲۰۱۴، شرکت برشنا از دشت الوان (ایستگاه فرعی پل خمری) تا چوک ارغندی کابل را به داوطلبی می‌گذارد و ضرب‌الاجل این داوطلبی برای مناقصه ۲۵ فروری ۲۰۱۵ است. البته در وبسایت برشنا، تاریخ ضرب‌الاجل ۲۷ فروری ذکر شده است. باز هم این نشان می‌دهد که قبل از تصمیم کابینه، مسیر سالنگ از سوی برشنا انتخاب شده است.

به عبارت دیگر، مناقصه انتقال برق از مسیر سالنگ، در حوت ۱۳۹۳ توسط شرکت برشنا باید نهایی شده باشد و کمپنی‌یی که باید ساخت‌وساز نوارهای هوایی انتقال برق را آغاز کرد، نیز باید مشخص شده باشد. در مناقصه‌ها دو وجه تخنیکی و هزینه در نظر گرفته شده است که نخست داوطلبان باید پیشنهادات (پروپوزال) تخنیکی را ارائه می‌کرده‌اند و سپس هزینه ساخت را. اما مسیر بامیان به مثابه یک گزینه در هیچ کدام از داوطلبی‌ها و مناقصه‌ها مطرح نبوده است. علاوه بر این، از شبرغان تا پل خمری، برای مسیر انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت، که ۳۰۶ کیلومتر است قبل از مناقصه ایستگاه فرعی پل خمری، به داوطلبی رفته بوده است. یکی دیگر از گزارش‌های بانک انکشاف آسیایی که در نوامبر ۲۰۱۵ منتشر شده است، واضح می‌سازد که در نقشه شبکه و انتقال برق افغانستان که توسط برشنا ترسیم شده است، از همان ابتدا مسیر بامیان مدنظر نبوده است.

علاوه بر این، در اسناد برشنا که در سال ۲۰۱۱ توسط انجمن انرژی ایالات متحده آمریکا منتشر شده است، تنها راهی که برای انتقال برق از شمال به جنوب ترسیم شده، راه سالنگ است و این نشان می‌دهد که، برخلاف گفته‌های وزیر انرژی و آب، مسیر سالنگ از قبل توسط شرکت برشنا ترجیح داده شده و این در ماسترپلان انرژی افغانستان توسط شرکت فیشنر به‌خوبی اشاره شده است. همین‌گونه اسناد

کریک (برنامه همکاری‌های اقتصادی آسیای مرکزی) که افغانستان نیز شامل آن است، نشان می‌دهد که مسیر انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از شبرغان به پل خمري تعريف شده است.

وزير انرژی و آب افغانستان توضیح می‌دهد که شرکت فیشنر در گزارش‌های بعدی خود مسیر سالنگ را توصیه کرده است. ولی مطابق نامه شرکت فیشنر در اول فبروی امسال (۲۰۱۶) به شرکت برشنا، مسیر مشخصی را توصیه نمی‌کند، بلکه دوباره به صورت مقایسه‌ی مزیت‌های دو مسیر سالنگ و بامیان را به ترتیب نام می‌گیرد. فیشنر در این نامه می‌گوید: «مطابق درخواست برشنا، ما دلایل خود را برای برشنا / بانک انکشاف آسیایی که چرا مسیر سالنگ را برای وصل شمال- جنوب افغانستان انتخاب کرده است به صورت خلاصه می‌نگاریم». اما باز هم به صورت مقایسه‌ی مزیت‌های هر دو مسیر را توضیح می‌دهد. اما این که چرا مسیر بامیان انتخاب نشده است و برشنا از فیشنر خواسته است تا پیامدهای منفی مسیر بامیان را به خاطر اعتراضات اخیر بنویسد، شرکت فیشنر پیامدهای مسیر بامیان را در این نامه نوشته است. به عنوان مثال، دیر رسیدن برق به جنوب کشور، افزایش هزینه، ایجاد یک ایستگاه فرعی برق در بامیان از جمله دلایل مهمی‌اند که ذکر شده است.

ولی این نامه نمی‌گوید که ماسترپلان فوق فیشنر نادرست است. در این نامه فیشنر در مقایسه دو مسیر بامیان و سالنگ، باز هم نشان می‌دهد که مزیت‌های بامیان بیشتر است، اما بنابر تصمیم حکومت افغانستان به خاطر سرعت در رسیدن برق، عدم سرمایه‌گذاری بر معادن زغال‌سنگ و آهن حاجی‌گک در شرایط فعلی تصمیم گرفته شده است تا مسیر سالنگ انتخاب شود. در این نامه شرکت فیشنر تأکید می‌کند که در سال ۲۰۱۳ نهادهایی مثل وزارت مالیه، شرکت برشنا، بانک انکشاف آسیایی و وزارت انرژی و آب تصمیم بر مسر سالنگ گرفتند. نکته مهم این جاست که آنچه در این نامه واضح شده این است که فیشنر، بر خلاف گفته‌های وزیر انرژی و آب، نمی‌گوید که مسیر سالنگ را توصیه کرده است، بلکه دلایل دولت افغانستان برای انتخاب مسیر سالنگ را توضیح می‌دهد (هرچند که خبرگزاری پژواک به صورت نادرستی این نامه را انعکاس داده است). همان گونه که نامه اخیر فیشنر به درستی اشاره می‌کند، تصمیم‌گیرنده و مشوره‌دهنده اصلی به دونه‌ها در حکومت افغانستان از سال ۲۰۱۰ به این طرف، وزارت مالیه، وزارت انرژی و آب و شرکت برشنا بوده‌اند. به خصوص که وزارت مالیه و وزارت انرژی و آب در مورد مشورتی و تصمیم‌گیری شرکت برشنا و از سهام‌داران بزرگ این شرکت هستند و شرکت برشنا بدون آن‌ها نمی‌تواند تصمیم بگیرد. وزارت مالیه با ۴۵ فیصد سهام و وزارت انرژی و آب با ۳۰ فیصد سهام بر تصمیمات شرکت برشنا تأثیر داشته‌اند. اما به نظر می‌رسد که تأثیر اصلی را وزارت مالیه داشته است و از سال ۲۰۰۹ تا سال ۲۰۱۴ عمر زاخیلوال وزیر مالیه افغانستان بود. اما عمر زاخیلوال در مصاحبه

خود با آریانا نیز به تاریخ ۱۵ می ۲۰۱۶ (یک شب قبل از تظاهرات دو شنبه) به گونه دیگری توضیح می‌دهد. آقای زاخیلوال می‌گوید: «این پروژه (۵۰۰ کیلوولت) قطعاً نو نیست و برای ما تعریف شده است و من به‌هیچ وزیر مالیه وقت مطالعات‌اش را به پارلمان بردم و از پارلمان تیر شده است، در کابینه آوردیم و در کابینه همه حضور داشتند در این مورد بحث صورت گرفته و قطعاً سؤالی پیش (مطرح) نشده است.» آقای زاخیلوال تأکید می‌کند که «این لین موجود قطعاً برای یک لحظه و یک روز هم از مسیر بامیان نبوده است و این قطعاً پروژه توتاپ نیست». زاخیلوال می‌افزاید که لین توتاپ در مطالعات فیشنر از مسیر بامیان توصیه شده است که فعلاً در حد یک نظر است و چیزی به‌نام لین توتاپ وجود ندارد. مطابق صحبت‌های زاخیلوال، هدف از انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از مسیر سالنگ رساندن برق کافی به کابل، و از آن طریق، به پکتیا و خوست و نیز غزنی و قندهار است. هرچند که زاخیلوال می‌گوید که از این برق، بخشی به سوی بامیان و دایکندی فیصله شده است اما در اسناد و گزارش‌های بانک انکشاف آسیایی اسم بامیان به چشم نمی‌خورد.

از جانب دیگر، برخلاف گفته‌های زاخیلوال، در ماسترپلان فیشنر، حتا برای یکبار هم اسمی از توتاپ (TUTAP) برده نشده است، بلکه مطالعه فیشنر متمرکز بر دو مسر سالنگ و بامیان برای انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت است که فعلاً جنجال‌برانگیز شده است و فیشنر در نامه اخیر خود به برشنا نیز از همین پروژه سخن می‌گوید. علاوه براین، وزیر انرژی و آب در مصاحبه خود با طلوع در مورد تغییر مسیر بامیان به سالنگ نیز در خصوص همین پروژه ۵۰۰ کیلوولت صحبت می‌کند. اسناد بانک انکشاف آسیایی نیز، در مورد برق ۵۰۰ کیلوولت توضیحات داده تأکید می‌کند که شرکت برشنا مسیر سالنگ را به‌دلیل کوتاهی و هزینه کمتر انتخاب کرده است. از آن‌طرف، معترضان استدلال می‌کنند که کشیدن لین برق از مسیر سالنگ به سوی بامیان و ایجاد ایستگاه فرعی برق در این ولایت، از یک طرف مسیر را طولانی‌تر می‌کند و از طرف دیگر بر هزینه مالی این پروژه می‌افزاید.

با توجه به آنچه ذکر شد مشخص می‌شود که پروسه معلومات‌دهی مقامات حکومتی در تناقض باهم قرار دارند. در مورد اخیر، سخنان عمر زاخیلوال با گفته‌های علی‌احمد عثمانی وزیر انرژی و آب مطابقت ندارد. از جانب دیگر، دیدگاه حکومت در مورد این که تغییر مسیر انتقال برق از بامیان به سالنگ در «گذشته» تصمیم گرفته شده، قابل توجه است. هرچند ایمل فیضی سخن‌گوی رییس‌جمهور پیشین حکومت وحدت ملی را به گمراه کردن افکار عمومی متهم کرده می‌گوید تصمیم تغییر مسیر انتقال برق در دسامبر ۲۰۱۴ گرفته شده است. یک بخش سخنان ایمل فیضی درست است، به این معنا که در دسامبر ۲۰۱۴، مسیر پل‌خمی تا کابل (مسیر سالنگ) به داوطلبی گذاشته می‌شود. اما در اساس ترجیح مسیر

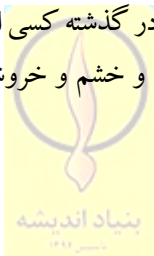
سالنگ نسبت به مسیر بامیان- وردک مربوط به سال ۲۰۱۳ و حتی قبل از آن می‌شود. مطابق اسناد بانک انکشاف آسیایی، پس از تدون ماسترپلان در ۲۰۱۳، مقامات انرژی حکومت افغانستان تأکید بر مسیر سالنگ می‌کنند. به عنوان مثال، برای انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت، مسیر شبرغان تا پل خمی پیش از دسامبر ۲۰۱۴ به مناقصه گذشته شده بوده است.^۱

مطابق آنچه در فوق ذکر شد، اولین اعتراض جدی بر تغییر مسیر برق از بامیان به سالنگ توسط سرور دانش صورت گرفته است و اما از سوی وزارت مالیه، وزارت انرژی و آب و شرکت برشنا مورد اعتنا قرار نگرفت تا این که سرور دانش لاجرم یک نامه سرگشاده عنوانی شرکت برشنا منتشر کرد. پس از آن نامه سرگشاده است که کمیسیون برای بررسی مسیرها ایجاد می‌شود که دوباره به فیصله این کمیسیون نیز توجهی صورت نمی‌گیرد. این نشان می‌دهد که معاون رئیس جمهور در تصمیم‌گیری‌های حکومت قدرت لازم ویتو را ندارد و در بسا موارد از سوی وزرای کابینه جدی گرفته نمی‌شود. بر اساس آنچه گفته آمد، نشان می‌دهد که گسترش اعتراضات اخیر نیز از یک طرف زاده عدم توجه حکومت قبلی در خصوص تغییر مسیر برق از بامیان به سالنگ است و از طرف دیگر، چیزی که معترضان آن را محرومیت‌سازی سیستماتیک می‌خوانند.

وزیر انرژی و آب در مصاحبه خود با طلوع گفت: «مسیر سالنگ سروی شده، کار تدارکاتی آن به اتمام رسیده است و کار انتخاب کمپنی و قراردادهای نهایی شده است.» بنابراین، این درست است که تغییر مسیر برق از بامیان به سالنگ مربوط به سال‌های قبل است و حتی بخشی زیاد از کارهای آن به مناقصه رفته و نهایی شده است. هرچند این مسأله که کارهای تدارکاتی پیش رفته است و برگشت انتقال برق به مسیر بامیان را دشوار کرده است، انتقادات را نمی‌تواند منتفی کند که چرا از همان اول مسیر بامیان از آجندا خارج شده است. ولی پس از پیشرفت‌های پروژه تدارکات و داوطلبی مسیر سالنگ، حالا دشوار است که پروژه به مسیر بامیان برگشت داده شود. این نکته را نیز به یاد داشته باشیم که اصلاً نه توتاپ در ماسترپلان فیشر موضوع بررسی بوده است و نه برق ۵۰۰ کیلوولت ربطی به توتاپ دارد. آنچه را زاخیلوال به عنوان وزیر مالیه اسبق می‌گوید، نمی‌توان جدی گرفت. ماسترپلان فیشر به صورت عمومی دو مسیر بامیان و سالنگ را مطالعه کرده است و در خصوص برق ۵۰۰ کیلوولت بر مزیت‌های بیشتر مسیر بامیان تأکید کرده است. ولی حالا، با توجه به پیچیدگی مسأله، و این که تغییر مسیر مربوط به سال‌های گذشته است، همگی باید به راه حل فکر کنند.

۱. مسیر شبرغان تا پل خمی تاکنون (آخر سال ۲۰۱۶) به داوطلبی نرفته است، این که مستند نویسنده مقاله در این قسمت چیست؟ برای ما روشن نیست.

علاوه بر این، اعتراضات اخیر نشان می‌دهد که حکومت برای جلوگیری از هرگونه منازعه در کشور باید سه اصل را در حکومت‌داری در نظر داشته باشد. نخست، سمبولیک‌سازی معاونان رئیس‌جمهور و عدم اعتنای وزرای کابینه به آن‌ها، می‌تواند مشکلات بسیار جدی در بلندمدت برای وحدت ملی و یکپارچگی کشور ایجاد کند. دوم، عدم شفافیت در پروسه‌های تصمیم‌گیری و اطلاعات متناقض دادن به مردم، و یا تلاش برای اغوای مردم با ارائه روایت‌های غیرواقعی، نیز کشور را به‌سوی بحران می‌برد. هیچ سندی از حکومت افغانستان در دسترس نیست تا مطابق آن پروسه تصمیم‌گیری کابینه بررسی شود؛ اما مطابق اسناد پراکنده‌بی که از بانک انکشاف آسیایی در دسترس است نشان می‌دهد که تغییر انتقال مسیر برق از بامیان به سالنگ قبلاً صورت گرفته است و اما از چگونگی این تصمیم‌گیری توضیحی وجود ندارد. از جانب دیگر، هیچ نشانه‌بی از اعتراض اشخاصی، مثل کریم خلیلی، که در حکومت قبلی مسئولیت داشت، وجود ندارد. در حالی که امروزه دست به اعتراض زده و «خط قرمز» تعیین می‌کنند. سوم، وقتی صدای اعتراض بلند می‌شود باید به صدای اعتراض گوش سپرد. این دلیل حکومت در خصوص مردم عادی موجه نیست که چون در گذشته کسی اعتراض نکرده است حالا هم مردم اعتراض نکنند. در شرایط کنونی اما به‌جای تندروری و خشم و خروش همه باید بر گفت‌وگو و راه‌حل تمرکز کند. (روزنامه اطلاعات روز، ۲ جوزا ۱۳۹۵)

۱۸. توتاپ خط عدالت خواهی

محمدعلی اخلاقی (نماینده مردم غزنی در پارلمان)

تغییر لین برق ۵۰۰ کیلوولت ترکمنستان به افغانستان از مسیر بامیان به سالنگ منجر به پدید آمدن خط و جریان عدالت گردید. هرچند لین برق ترکمنستان مطابق مطالعات تکنیکی شرکت فیشنر آلمانی از کمپنی‌های معروف جهان از مسیر بامیان باید عبور داده می‌شد اما به دلیل دخالت‌های ناشی از نگاه تبعیض‌آلود به مناطق مرکزی از مسیر اصلی تغییر داده شد و به سالنگ انتقال یافت. این مسأله بر خلاف پالیسی دولت مبنی بر تأمین عدالت اجتماعی و توسعه متوازن و برابر در کشور صورت گرفته است. حکومت و دولت بر مبنای ماده شش و بیست دوم قانون اساسی مکلف است در جهت تحقق عدالت اجتماعی و انکشاف متوازن و دور از تبعیض رفتار نماید اما عملکرد حکومت در مورد خط لین برق ترکمنستان به افغانستان کاملاً برخلاف مفاد قانون اساسی، منافع ملی و توسعه متوازن می‌باشد. شرکت برشنا و وزارت انرژی و آب برخلاف منافع و مصالح ملی کشور در انتخاب مسیر این خط دخالت نموده و تصمیم گرفتند تا پایه‌های برق این پروژه را تنها به دلیل کوتاه بودن مسیر و کاهش هزینه آن از مسیر

سالنگ عبور دهند. در حالی که طبق سروی و مطالعه و تحقیقات انجام شده انتقال این خط از مسیر پل خمیری به سمنگان و بامیان و از آنجا به میدان وردک و چوک ارغندی و سپس کابل سهولت‌های ترانزیتی و مزیت‌های اقتصادی فراوان برای افغانستان دارد. و هزینه آن نیز از سوی بانک انکشاف آسیایی تأمین می‌شود.

مزیت‌ها و دلایل عبور لین برق از مسیر بامیان - میدان وردک

تغییر مسیر برق ۵۰۰ کیلوولت ترکمنستان از بامیان به سالنگ توسط شرکت برشنا صورت گرفته و بر شرکت تهیه کننده ماستریلان تحمیل شده است. با عبور خط ۵۰۰ کیلوولت از مسیر بامیان - میدان وردک امکان تولید انرژی حرارتی با استفاده از معادن بزرگ زغال‌سنگ دره صوف و بامیان فراهم می‌شود. اعمار این لین از طریق بامیان برای تولید و توزیع انرژی در آینده افغانستان یک امر حیاتی و مهم به‌شمار می‌آید. چنانچه بعد از اعمار فابریکه برق حرارتی در آشفته بامیان ۱۲۰۰ میگاوالت برق بر شبکه برق افغانستان وارد خواهد شد. زمینه استخراج معدن آهن حاجی گنگ به عنوان یک سرمایه کلان ملی و بین‌المللی فراهم می‌شود. اگر قرار شود برای استخراج معادن زغال‌سنگ و آهن حاجی گنگ خط لین جداگانه در نظر گرفته شود هزینه به مراتب بیشتر نیاز دارد.

مسیر بامیان باعث افزایش امنیت عبور برق و پیش‌گیری از مشکلات قطع برق در کابل و سایر مناطق می‌گردد. به این معنا که فضای نامساعد جوی و جغرافیایی و مشکلات طبیعی و بحران‌های احتمالی مربوط به مسیر سالنگ تهدیدی برای قطع شدن برق می‌باشد در حالی که در مسیر بامیان چنین تهدیدات وجود ندارد. محدودیت ظرفیت مسیر سالنگ برای عبور یک لین برق ۵۰۰ کیلوولتی از کنار لین برق فعلی سبب افزایش ریسک از دست دادن کل خطوط انتقال در نتیجه یک حادثه در این مسیر خواهد شد که عواقب زیاد و ناگوار برای کشور دارد. علاوه بر دلایل یاد شده انتقال پروژه برق ۵۰۰ کیلوولت از مسیر ولایت‌های مرکزی حق مردمان این ولایت‌ها است و دولت مکلف به توسعه برابر است. در طی پانزده سال گذشته هیچ پروژه بزرگ که باعث انکشاف مناطق مرکزی گردد در این ولایات انجام نشده و وضعیت مناطق مرکزی در طی این پانزده سال تغییر نکرده است. هرچند مردم بارها حرکت‌های اعتراضی شان را با کاه گل کردن سرک‌های شان و روشن کردن چراغ ال‌کین به نمایش گذاشتند اما حکومت مرکزی هیچ نوع توجه به این اعتراضات و مطالبات برحق این مردم نداشته است. طبق ماستریلان بیست ساله توسعه انرژی کشور، تا سال ۲۰۳۲ هیچ پروژه در این مناطق در نظر گرفته نشده است و اگر این بار هم لین برق ۵۰۰ کیلوولت ترکمنستان از بامیان نگذرد دیگر هیچ فرصت برای مناطق مرکزی میسر نخواهد شد.

براین اساس هرگونه تلاش برای تغییر دادن مسیر این پروژه، به معنای نادیده گرفتن حق باشندگان ولایت‌های مرکزی است و مردم این اقدام خصمانه و ناعادلانه را نخواهند پذیرفت. حکومت باید به مطالبات برحق مردم پاسخ مثبت بگوید و تفاوت‌های احتمالی در هزینه تغییر مسیر خط انتقال برق را بپذیرد، و در تصمیم کابینه مبنی بر عبور برق از مسیر سالنگ باید تجدید نظر شود و پایه‌های لین برق از ترکمنستان باید از مناطق مرکزی کشور بگذرد. (هفته‌نامه اعتماد، ۴ جوزای ۱۳۹۵)

۱۹. تأملی بر گزارش «کمیسیون ملی بررسی مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت»

توسلی غرجستانی

اشاره: از زمستان ۱۳۹۳ تاکنون بنا به دستور و هدایت معاون دوم ریاست جمهوری جناب استاد دانش، در کنار سایر مشغولیت‌های روز مره، پیگیر قضیه لین برق ۵۰۰ کیلوولت - همان توتاپ سابق؛ لین مشترک برق میان ترکمنستان، ازبکستان، تاجیکستان، افغانستان و پاکستان که در حال حاضر فقط میان افغانستان و ترکمنستان با هدف تأمین برق مصرفی داخلی و با نام لین ۵۰۰ کیلوولت ترکمنستان یاد می‌شود - بودم و در این مدت یک و نیم سال شاید بیش از ده‌ها مطلب و سند مربوط به این پروژه را خوانده و بیش از ده‌ها مطلب و گزارش در این مورد تهیه و در اختیار مقام بالاتر قرار داده و یا در رسانه‌های چاپی، تصویری و صوتی منتشر شده است. (اگر خدا بخواهد به زودی گزارش مفصل این موضوع را در اختیار علاقمندان به دانستن ماهیت چنین پروژه‌ها، تخلفات صورت گرفته، غفلت‌هایی که اتفاق افتاده و تعقیب متداوم روند کار این موضوع توسط معاون دوم ریاست جمهوری، قرار خواهد گرفت).

اینک یک نگاه اجمالی به نقاط ضعف و قوت گزارش کمیسیون دوم که پس از اعتراض معاون دوم ریاست جمهوری، معاون دوم ریاست اجرائیه، رهبران سیاسی و مردم مدنی افغانستان نسبت به طرح و تصویب مسیر این لین برق از پل خمی از مسیر سالنگ به ارغندی کابل، طبق فرمان رئیس جمهور تشکیل و پس از جلسات متعدد گزارش نهایی کار این کمیسیون در اختیار رئیس جمهوری قرار گرفت و سپس بر مبنای آن حکم احداث لین برق مناطق مرکزی به‌خصوص بامیان از مسیر پل خمی به بامیان صادر شد، می‌اندازیم تا نقاط قوت و ضعف آن برجسته‌تر گردد. اینک این شما و تأملاتی مختصر ما:

نقاط قوت این گزارش

۱. تمام اسناد مرتبط مورد مطالعه قرار گرفته و بر مبنای آن گزارش تهیه شده است.
۲. پرسش‌های بسیار اساسی از مسئولان شرکت برشنا با هدف روشن شدن عامل یا عوامل تغییر مسیر بامیان به سالنگ مطرح شده است (صفحات ۲ و ۳ گزارش) که تا ابعاد اظهارات مقامات سابق حکومتی

مبنی بر عدم تغییر مسیر بامیان در زمان حکومت آن‌ها یا اظهارات مقامات حکومت فعلی مبنی بر تغییر مسیر بامیان به سالنگ در زمان حکومت سابق، روشن گردد.

۳. دلایل برتری مسیر بامیان برای تمدید لین برق ۵۰۰ کیلوولت به روشنی بیان شده است.

- پیچیدگی اراضی مسیر سالنگ،

- موجودیت لین برق ۲۲۰ کیلوولت،

- فقدان تفاوت قابل ملاحظه در قیمت،

- سکتگی بزرگ در روند تأمین برق کابل در صورت مواجه شدن هم‌زمان هر دو لین برق انتقال ۲۲۰ و ۵۰۰ کیلوولت با خطرات. (صفحه ۶ گزارش)

۴. مراحل تدریجی اعتراضات به صورت واضح منعکس شده است. از اعتراض معاون دوم ریاست جمهوری جناب استاد دانش در کمیته ملی تدارکات و متوقف شدن پروژه، تشکیل کمیته تخنیکی مشکل از وزارت انرژی و آب، شرکت برشنا، دفتر معاونیت دوم ریاست جمهوری و وزارت‌های مربوطه، ارائه گزارش کار کمیته تخنیکی به کابینه دولت ج. ا. غرض تصمیم‌گیری نهایی و ادامه اعتراض و استدلال معاون دوم ریاست جمهوری جناب استاد دانش و معاون دوم ریاست اجراییه جناب استاد محقق در جلسه که با حضور داکتر عبدالله دایر گردیده بود و تا اعتراضات مدنی مردم و برگزاری تظاهرات اعتراضی. (صص ۷ و ۸ گزارش)

۵. تأیید ترجیح مسیر بامیان توسط شرکت فیشنر و بهتر بودن اجراآت بر آن مبنا. (ص ۹ گزارش)

۶. حداکثر ارتفاع در مسیر بامیان ۳۵۰۰ متر و در مسیر سالنگ ۴۵۰۰ متر از سطح دریا می‌باشد.

۷. پیشنهاد برق‌رسانی به مناطق مرکزی از پل خمی - دوشی از طریق یک لین برق ۲۲۰ کیلوولت با ظرفیت ۳۰۰ میگاوالت و اعمار شبکه این لین برق و احداث ساب‌استیشن در بامیان تا ماه قوس ۱۳۹۸.

۸. تأیید موقف بر حق اعتراض معاون دوم ریاست جمهوری جناب استاد دانش در طی یک و نیم سال گذشته، علی‌رغم برخی تبلیغات منفی و معلومات غلط برخی از ارگان‌ها و رسانه‌ها که معاون دوم ریاست جمهوری نمی‌خواهد که برق به ولایات جنوب شرقی برسد و هم‌چنین برحق بودن اعتراض استاد محقق و خواست مردم این مناطق به صورت متعدد و در زمان‌های متفاوت جهت عبور این لین برق از مسیر اصلی خود. هرچند از سرناگیری مسیر سالنگ مورد تأیید کمیسیون قرار گرفته اما دست‌آورد اعتراضات یک و نیم ساله گذشته، برق‌رسانی به ولایت بامیان و مناطق مرکزی هم‌زمان با سایر ولایت‌های کشور خواهد بود.

نقاط ضعف این گزارش

این گزارش با وجود داشتن نقاط قوت فوق، دارای نقاط ضعف نیز می‌باشد که در ادامه به چند مورد آن اشاره می‌شود.

۱. با وجود این که اسناد موجود و در دسترس کمیته و مورد استناد در این گزارش انتخاب مسیر بامیان را ثابت می‌سازد، در عین حال از ترجیح مسیر بامیان به صورت صریح خودداری شده است.

۲. به درستی و نادرستی پاسخ مسئولان شرکت برشنا به پرسش‌های طرح شده توسط اعضای کمیسیون اشاره نشده است.

۳. در این گزارش به دلیل و فلسفه تغییر مسیر لین برق کاسا - ۱۰۰۰ اشاره نشده که چرا از سالنگ به خاواک پنجشیر در برج عقرب سال ۱۳۹۴ تغییر کرد؟.

۴. برخلاف نظر شرکت فیشنر در گزارش کمیسیون مزایایی مسیر سالنگ بیش از مشکلات آن برجسته شده است. مثل کم بودن پایه‌های برق، جریمه نشدن دولت افغانستان از سوی صادر کننده برق، حاصل شدن موافقت تمویل کننده، تکمیل گام به گام مطالعات امکان سنجی، نگرانی از فسخ تعهدات مالی دونه‌ها و سرعت رسیدن برق به سایر ولایات. این موارد (به استثنای موارد اول و چهارم) جزو برتری تخیلی و اقتصادی مسیر سالنگ نمی‌باشد بلکه نتیجه تخلف آشکار سه ارگان مربوط یعنی وزارت انرژی و آب، وزارت مالیه و بخصوص شرکت برشنا می‌باشد.

۵. این گزارش در مورد مزایا و مشکلات مسیر بامیان باز دچار همان اشتباه محاسبه مزایای مسیر سالنگ شده است. تخلفات صورت گرفته در تغییر مسیر بامیان به سالنگ توسط ارگان‌های پیشین از جمله شرکت برشنا را جزو اشکالات و چالش‌های مسیر بامیان ذکر کرده است؛ مثل این که سروی و دیزاین در مسیر بامیان صورت نگرفته، مراحل تدارکاتی طی نشده است، مطالعات امکان‌سنجی گام به گام انجام نشده است و مهم‌تر این که مسیر بامیان نسبت به سالنگ ناامن‌تر تشخیص داده شده است!

۶. در قسمت طرح بدیل برق‌رسانی به مناطق مرکزی ابهامات و پرسش‌های وجود دارد که امید است این پرسش‌ها جلدی گرفته شود: ۱) برق‌رسانی به ولایت مرکزی در قالب یک بسته (پکیج) صورت می‌گرفت و از لحاظ زمانی و مقدار بودجه می‌بایست مشخص می‌گردید. ۲) آنچه در این طرح مورد توجه قرار گرفته فقط برق‌رسانی تا زمان مشخص به مرکز ولایت بامیان برای ۲۰۰۰۰ خانواده است نه سایر ولسوالی این ولایت و ولایت‌های دیگر. ۳) منبع بودجه احداث این لین برق مشخص نیست که

می‌بایست به نامه بانک انکشاف آسیایی که چند مدت قبل در قسمت تمویل پروژه برق‌رسانی به ولایت بامیان منتشر شد، اشاره می‌گردید.

۷. در گزارش باید از دولت و حکومت ج. ا. ا. خواسته می‌شد که مقصران و کسانی که بدون توجه به عواقب نسنجیده کار خویش احیاناً بدون اطلاع و موافقت کابینه، شورای عالی اقتصادی و پارلمان اقدام به تغییر مسیر کرده‌اند، شناسایی شده و به سارنوالی معرفی گردد. هم‌چنین برخی مقامات و سخنگویان وزارت انرژی و آب و شرکت برشنا که باتوجه به اشتباه بودن تغییر مسیر بامیان به سالنگ، برخی مقامات بلند رتبه دولتی فعلی را متهم به موقف‌گیری اشتباه نموده و احساسات مردم افغانستان را علیه یک‌دیگر تحریک نموده‌اند باید پیشنهاد مجازات و تنبیه می‌گردید. با تمام ملاحظات فوق، از تصمیم اخیر باید حمایت کرد و به دنبال تحقق و ضمانت اجرایی آن بود.

پیشنهادهات:

یک. کمیسیونی متشکل از وزارت‌ها و ارگان‌های مربوط، دفتر معاون دوم ریاست جمهوری، دفتر معاون دوم ریاست اجرائیه، مشاور رئیس جمهور در امور زیربناها، نماینده نمایندگان مناطق مرکزی در پارلمان و نماینده مردم، جامعه مدنی و معترضان به وجود آمده و بر روند پیشرفت کار روی طرح پیشنهادی نظارت جدی نمایند. این کمیسیون هر شش ماه یک‌بار گزارش روند پیشرفت کار را با مسئولان حکومتی و مردم شریک سازند.

دو. مس بیان و مباحثان تغییر مسیر این پروژه از بامیان به سالنگ به سارنوالی معرفی گردد تا پس از این کسی جرأت انجام چنین تخلفات گسترده در زمینه تغییر در پروژه‌های ملی را که ممکن است منجر به یک بحران ملی گردد، نداشته باشند.

سه. برخی از مسئولان و سخنگویان شرکت برشنا، وزارت انرژی و آب و رییس گارنیزون کابل که در جریان اعتراضات مدنی مردم به برخی از اعضای بلند پایه دولتی، رهبران ملی اتهام زده و توهین کرده‌اند، می‌بایست به سارنوالی معرفی و مجازات گردد.

چهار. شورای عالی مردمی که تحت عنوان «جنبش روشنایی» فعالیت می‌کند، به دولت فرصت دهد که پلان‌های اعلام شده خود را تعقیب نموده و در هر شش ماه از طریق کمیسیون پیشنهادی به مردم گزارش دهد. راه اعتراض مدنی همیشه باز است و می‌بایست در چنین شرایطی به نمایندگان خود در دولت وحدت ملی اعتماد نموده و نگذارند حرکت‌های مدنی به حرکت‌های رادیکال ویرانگر و نفاق داخلی تبدیل شود. (صفحه فیس‌بوک Tawassoli Gharjistani، ۱۳۹۵/۳/۶)

۲۰. جنبش روشنایی و نگاه قوم‌مدارانه

نعمت‌الله ابراهیمی

در سال‌های پس از سقوط رژیم طالبان در سال ۲۰۰۱ اعتراض‌های خیابانی به مثابه ابزار بیان مطالبات گوناگون و فشار بر مقامات حکومتی رشد بی‌سابقه‌ای را تجربه کرده است. با گذشت زمان این نوع اعتراض‌ها هم از نظر تعداد رویداد و هم از نظر تعداد اشتراک کنندگان رو به افزایش بوده است. به عنوان مثال، می‌توان به سه مورد از این گونه اعتراضات بزرگ که توانست ده‌ها هزار نفر را به خیابان‌های کابل بکشانند توجه کرد. در ماه حمل سال ۱۳۹۴ اعتراض جمعی به قتل فرخنده ملک زاده، اعتراضات گسترده بر علیه کشتار و سربریدن هفت فرد ملکی توسط گروه‌های تروریستی در ولایت زابل در ماه عقرب/آبان همین سال، و نیز، اعتراضات اخیر در مورد تغییر مسیر انتقال خط برق ۵۰۰ کیلوولت ترکمنستان از گذرگاه سالنگ به کابل که در ماه ثور سال جاری کلید زده شد، در نوع خود از جمله اعتراضات جدید و متفاوت در تاریخ افغانستان می‌باشند.

این نوشته اما به رابطه این گونه حرکت‌ها با قوم‌مداری به عنوان یک شکاف سیاسی-اجتماعی در افغانستان می‌پردازد تا توضیحی ارائه کند که قوم‌مداری چگونه بر اعتراضات گسترده مدنی و صلح آمیز تأثیر می‌گذارد. هرچند مطالبات حرکت‌های اعتراضی می‌تواند به اندازه گروه‌های شرکت کننده در آن متفاوت شود؛ اما در کل این گونه اعتراض‌ها دارای سه بعد اصلی می‌باشند:

اول، اعتراض خیابانی یک نوع عمل جمعی است که اشتراک کنندگان آن به یک آگاهی جمعی از حس نارضایتی و تجربه مشترک بی‌عدالتی دست یافته‌اند.

دوم، این آگاهی جمعی بار اخلاقی - انسانی و حقوقی دارد؛ هرچند که در بسیاری از موارد معترضین ممکن نتوانند پیام‌هایشان را براساس چنین موازین و اصول به درستی توضیح بدهند. اما در کل در هر اعتراض دسته‌جمعی معترضین در تلاش‌اند تا این پیام را به دیگران منتقل کرده بیان کنند که بر اساس اصول و ارزش‌های مشترک و همگانی مورد بی‌عدالتی قرار گرفته‌اند.

سوم، اعتراض در خیابان معمولاً در وضعیتی صورت می‌گیرد که سازوکارهای رسمی برای پاسخ دادن به اعتراضات ناکام گردیده است.

چهارم، از آنجایی که مردم معترض فکر می‌کنند مستقیماً مورد بی‌عدالتی قرار گرفته‌اند با احساس و شور بیش‌تری از دیگران اعتراض می‌کنند. همراه شدن اعتراض با اظهار خشم و برآشفته‌گی می‌تواند گروه‌هایی را که بی‌طرف می‌مانند به چالش بکشد.

هرگاه این خودآگاهی مشترک که بار اخلاقی پیدا کرده است، مورد بی توجهی مقامات مسئول قرار بگیرد، با احساس خشم و نارضایتی همراه می شود مردم به خیابان می آیند و حرکت اعتراضی را شکل می دهند. آنچه مهم است این است که در کشورهای بحران زده این خودآگاهی به شمول آگاهی از تجربه های نارضایتی و بی عدالتی اکثراً زاده تجربه فردی نیست. یکی از آسیب های جوامع چند پارچه پدیده ای به نام خودنگاری قومی (Ethnic Seepage) است. اساسی ترین ویژه خودنگاری قومی آگاهی قومی است که مطابق آن افراد و گروه ها موقعیت های اجتماعی اقتصادی و سیاسی خود را براساس موقعیت گروه های قومی دیگر محاسبه می کنند. با وجود آن که منازعه در افغانستان پیچیده گی های زیاد درونی و بیرونی دارد و عوامل بیرونی نقش مهمی را در تداوم بحران و بی ثباتی بازی می کند؛ اما نگاه قوم مدارانه، به مثابه یک عامل درونی، نیز نقش مهمی باز می کند. در یک سطح کلان تر، علایم آگاهی قومی در خصوص دید عمومی نسبت به توزیع قدرت در افغانستان از ریاست جمهوری گرفته تا وزرا و اعضای پارلمان مشهود و مسلط است.

در سطح اجتماعی علایم این پدیده را در برخورد میان افراد، نیز می توان مشاهده کرد. برای نمونه بسیاری از افراد در مواجهه اول با افراد دیگر نخست کوشش می کنند قومیت طرف مقابل را شناسایی کنند و سپس بر اساس یک شناخت قومی، دیدگاه ها و موقعیت اجتماعی و سیاسی خود را با وی تنظیم نماید. بر اساس آنچه ذکر شد، آگاهی قومی چالش های متعددی را فراروی جنبش های مدنی افغانستان فراهم کرده است که در اینجا به دو مورد اشاره می کنیم.

اول، فراگیر شدن نگاه قومی جامعه را به بلوک های ثابت و غیر قابل تحول تقسیم می کند که در آن افراد فرایند عدالت و بی عدالتی در توزیع قدرت سیاسی یا منابع ملی را به عنوان خواست یک گروه می بینند. در نتیجه فردیت افراد به شمول آزادی انتخاب فردی در امور سیاسی و روابط اجتماعی کم رنگ می گردد و آزادی فکر و عمل سیاسی که بنیاد جنبش های اجتماعی مدنی فراگیر را تشکیل می دهد، به شدت آسیب می بیند.

دوم، در این گونه وضعیت ها افراد و گروه هایی که در برابر تقسیم شدن جامعه به بلوک های گروهی مقاومت می کنند در موقعیت دشواری قرار می گیرند. این گونه افراد که مدعی رهبری حرکت های ملی و فراقومی اند در موقعیتی قرار می گیرند که حتی در دفاع و حمایت از حرکت و خواست های مشروع و قانونی مردم نیز دچار شک و تردید می شوند و یا به دلیل تردید و دوری جستن از اتهامات قومی کاملاً سکوت اختیار می کنند. این چالش ها در حرکتی که به نام جنبش روشنائی در هفته های اخیر نام گرفت به خوبی نمایان بود.

در مورد جنبش روشنایی، قومیت از چند وجه در این حرکت برجسته گردیده بود: اول، داعیه اصلی جنبش این بود که تغییر مسیر برق ۵۰۰ کیلوولت بر خلاف نقشه اصلی برق افغانستان و نادیده گرفتن مناطق مرکزی افغانستان، یک تبعیض آشکار علیه قوم هزاره است. به عبارت دیگر، معترضان به این باور جمعی رسیده بودند که در توزیع خدمات عمومی مورد تبعیض گروهی قرار گرفته‌اند.

موضوع مهم این است که جنجال روی پروژه‌های مثل تغییر مسیر خط برق لزوماً نباید قومی شود. ارائه خدمات عمومی به شمول برق از وظایف دولت‌های مدرن است. شاید اگر این مسئله در کشوری دیگر اتفاق می‌افتاد که در آن شکاف‌های قومی فعال نیست گروه‌های موافق و مخالف به احتمال زیاد بر جنبه‌های تکنیکی، اقتصادی و اجتماعی این پروژه و یا هم ناکارآمدی حکومت، تأکید می‌کردند.

دوم، با وجود این که اکثریت رهبران این جنبش تلاش کردند که با تأکید روی اصول مندرج قانون اساسی افغانستان مثل انکشاف متوازن و برجسته ساختن مزیت‌های تکنیکی، محیط زیستی و اقتصادی مسیر بامیان - میدان وردک نسبت به مسیر سالنگ این مسئله را انسانی، ملی و قانونی بسازند اما کم نبودند کسانی که علیه این جنبش موضوع قومی گرفتند و یا هم از ترس درگیر شدن در مسئله که فکر کردند قومی است، سکوت اختیار کردند. در چنین فضای موضع‌گیری ممکن برای افراد پیامد داشته باشد. به عنوان مثال، حمایت از چنین حرکت‌هایی علاوه بر آن که ممکن است افراد را در معرض اتهام حمایت از خواست‌های قشری قرار دهد، احتمالاً منافع و دسترسی آن‌ها به مراکز قدرت را نیز به خطر می‌اندازد. در نتیجه قومیت و برداشت‌های قوم‌مدارانه از این جنبش بر روی حمایت از جنبش، سکوت در مورد آن و یا هم مخالفت با آن، نقش داشت. از سوی دیگر، سکوت یا تردید در خصوص حمایت از یک جنبش اجتماعی، فضا را برای گروه‌های سیاسی که مدعی رهبری و نمایندگی از اقوامند، بازتر می‌کند. این افراد و گروه‌ها مجال بیشتر پیدا می‌کنند که با تکیه بر زبان و سمبول‌های قومی اعتراضات را بیشتر رنگ قومی بدهند. در پاسخ، گروه‌های مدعی نمایندگی از "قوم رقیب" نیز با استفاده از سمبول‌ها و زبان‌های قومی به مخالفت می‌پردازند. در نتیجه جنبش اجتماعی، که ضرورتاً قومی نیست و یا می‌تواند قومی نباشد، قومی‌تر می‌شود و حرکت‌های فراقومی ارتباط خود را با خواسته‌ها و مطالبات مردمی بیش از پیش از دست می‌دهد.

با وجود این چالش‌ها رشد حرکت‌های اعتراضی و مدنی نمایان‌گر ظهور و نفوذ یک نسل نو از فعالین اجتماعی سیاسی در افغانستان است که در چند سال اخیر در نتیجه آموزش و مواجهه با ارزش‌های جهان‌شمول به آگاهی جدید از هویت فردی و گروهی دست یافته‌اند. اما خودآگاهی مبتنی بر ارزش‌های فراگیر و انسانی در جوامع بحران زده‌ای مثل افغانستان که در آن خودآگاهی بیشتر گروهی

است و بسیاری از گروه‌ها در معرض بی‌عدالتی‌های جمعی قرار دارند، چالش‌هایی را فراروی این گونه حرکت‌ها ایجاد می‌کند. در کلیت، نفس رواج یافتن اعتراض‌های خیابانی تغییرات مثبتی را وارد فرهنگ سیاسی افغانستان نموده است. سازماندهندگان این گونه اعتراضات از خشونت پرهیز می‌کنند و می‌کوشند پیام‌های شان را با منطق بهتر و براساس ارزش‌های همگانی و گفتمان‌های ملی ارائه نمایند. این گونه تغییرات در کشوری که تفنگ در آن برای چندین دهه ابزار اصلی برای بیان اعتراضات و مطالبات گروهی بوده است، نشانه‌های مثبت و امیدوار کننده‌ای است. (سایت بی‌بی‌سی، ۱۰ جوزا ۱۳۹۵)

۲۱. نامه به داکتر اشرف غنی احمدزی رئیس جمهور دولت اسلامی افغانستان

راحله قلم کویر

به نام خداوندگار عدالت و برابری

جناب داکتر اشرف غنی احمدزی!

احترامات خود را از راه دور به شما تقدیم می‌دارم. امیدوارم این نامه به شما برسد و فرصت مطالعه آن را داشته باشید. آقای رئیس جمهور کشور؛ من و شما هر دو داکتر هستیم با تفاوت این که من داکتر طب‌ام. مهم نیست داکتر چه باشیم، ولی می‌دانیم هر مقطع تحصیلی برای ارتقای یک ویژگی خاص تخصیص داشته شده است. درجه دوکتورا بالاترین مقطع تحصیلی وقتی ارزش می‌یابد که قدرت تحلیل و ظرفیت استدلال یک محصل را بسازد. یک داکتر طب اگر توان درک فیزیولوژی و پتوجینزیک یک مرض، میخانیکیت تأثیرات دوائی و عوارض جانی آن را و یا توان تحلیل تعاملات بیوشیمیک بدن انسان را نداشته باشد هیچ تفاوتی با یک کارمند صحتی‌ای که یک کورس سه ماهه، شش ماهه یا یک‌ساله و دوساله را خوانده است، ندارد. یک کارمند صحتی می‌تواند یک دوائی انالژیک برای سردردی توصیه کند. اما داکتر طب باید بداند که آناتومی مجموعه انسان چگونه هست، فزیولوژی آن چیست، از نظر کمیای حیاتی چه تعاملاتی رخ می‌دهد و پتولوژی سردردی چگونه اتفاق می‌افتد، چه عواملی مستقیم و چه عوامل مساعد کننده در آن دخیل هست. با دوائی که تجویز می‌کند چه را تداوی می‌کند و عوارض جانبی دوا چه خواهد بود.

اقای رئیس جمهور! اولین بار شما را در ختم ورکشایی برای تهیه پلان صحت عامه افغانستان در هوتل کانتینتال در مارچ ۲۰۰۲ زمانی شناختم که به‌حیث مسئول انسجام کمک‌های بین‌المللی در افغانستان، صحبت نمودید و از وعده کمک‌های گسترده جهانی به ما اطمینان دادید. بیاد دارم که با همه ویرانی‌های موجود آن زمان جرقه‌های امید برای ساختن کشور بدلم ذوق می‌زد. بار دیگر به تعقیب لویه جرگه

اضطراری زمانی شما را ملاقات نمودم که از نزدیک با هم معرفی می‌شدیم و برای پست وزارت امور زنان با من مصاحبه داشتید. آیا به یاد دارید که شما از جنبش‌های فیمینستی جهان می‌گفتید و من واقعیت‌های زندگی زنان افغانستان را برایتان بازگو می‌کردم؟

در جولای ۲۰۰۴ وقتی درجه ماستری‌ام را به‌عنوان اولین زن افغانستان از انستیتوت پرنس لیوپولد بلجیم دریافت کردم اولین محصل این انستیتوت بودم که برای برگشت به افغانستان ثبت نام نمودم. خیلی هیجان زده بودم که بروم تا تیزس نوشته شده‌ام را برای بهبود صحت مادران در افغانستان عملی سازم. پروفسور فریدریک در پروژه ریچ یو اس آی دی وقتی پیشنهاد پست بالاتر را برایم نمود برایش گفتم که من می‌خواهم برای بهتر شدن صحت مادران کشورم کار کنم. بسیار صادقانه، متعهد و خستگی ناپذیر کار نمودم؛ پالیسی، استراتژی، پروگرام، رهنماها، سندها، قواعد و هر فعالیتی که نه تنها برای کاهش تناسب مرگ‌ومیر مادران، هم‌چنان برای بهبود وضعیت زنان افغانستان بود، انجام دادم و خوشحالم جزو تیمی بودم که زحمات ما به ثمر نشست و مرگ‌ومیر مادران کاهش نمود. هرچند هنوز راه بس طولانی برای بهتر شدن وضعیت زنان افغانستان وجود دارد زیرا زنان افغانستان پیکره جدا از کل جامعه نیستند.

جناب رئیس جمهور! رشته من علوم اجتماعی نیست، اما علوم اجتماعی از مکتب تا همه مقطع‌های تحصیلات عالی جز پروگرام‌های درسی ما بوده است. مهم‌تر از آن من در جنگ بزرگ شده‌ام. از شب‌های ظلمانی تره‌کی و حفیظ‌الله امین تا تجاوز قوای سرخ شوروی و قیام‌های مختلف مردم ما، از اختناق سیاسی و اجتماعی کارمل تا راکت‌های گلبدین حکمتیار و محاصره‌های اقتصادی کابل و زمستان‌های سخت آن، از ورود مجاهدین به کابل تا جنگ‌های حزب اسلامی و جمعیت اسلامی و از همه تلخ‌تر از گروگان‌گیری و قتل هزاره‌ها تا باران راکت‌ها و مرمی‌های ثقلیه بالای غرب کابل و فاجعه افشار و کارته سخی، از مهاجرت و آوارگی و قتل عام و فاجعه‌های که طالبان خلق نمودند تا بالاخره یازدهم سپتامبر و حضور قوای ائتلاف بین‌المللی در افغانستان و تشکیل اداره موقت، هر مرحله را جدا جدا تجربه نمودم. در شهرها و قریه‌های سرزمینم روی خاک، روی سنگ، روی جاده‌های خاکی و گلی راه رفته‌ام، قدم مانده‌ام و نفس گرفته‌ام، زندگی را، سیاست را، تاریخ را جامعه‌شناسی را و روان‌شناسی را نه تنها از لابلای کتاب‌ها، بلکه از هر قدم و هر نفس زندگی آموخته‌ام و در ذره ذره آن گذاشته شده‌ام. من خوب می‌دانم در این سرزمین بلا کشیده و پر از درد و مصیبت ما چه می‌گذرد.

آقای ریس جمهور! روزهای کمپاین و وعده‌هایتان را بیاد بیاورید. اگر شما با مردم مزاح نموده بودید، مردم با شما هیچ مزاحی ندارد. وقتی هزاره‌ها به شما رای دادند، نویسندگان و قلم‌بدستان جوان هزاره ده‌ها مقاله نوشتند و مردم را تشویق به اشتراک در انتخابات و رأی دادن نمودند، هزاره‌هایی که سخنگویان تیم

تحول و تداوم بودند با سخنان زیبا و حرافی‌های بیش از حد و مرز همه نادرستی‌های و غلطی‌های روند انتخابات را صحنه گذاشتند این از روی عجز و مجبورت نبود. باور آن‌ها این بود که برای هم‌پذیری و تحمل و طی نمودن این مراحل دشوار تا تحقق واقعی دیموکراسی باید این راه را پیمود هرچند نادرست هست اما فقط راهی است برای سالم ساختن آینده و تحقق واقعی دیموکراسی، رشد و انکشاف و بالاخره رفاه همگانی. مردم به شما رأی دادند تا تعیین سرنوشت نمایند. نگذارید اعتماد مردم از این خدشه ببیند و یا بشکند.

دهه نود میلادی، تقابل قواء و جنگ در کابل را شاید همه ما به یاد داشته باشیم و می‌دانیم که در میدان جنگ هر طرف ما به قدر کافی توان کشتن و ویران کردن را داریم. اما باید پرسید که دست آورد آن همه تضاد و تقابل جز ویرانی و بالاخره تبدیل شدن افغانستان به بیشه‌ای از جنایتکاران دنیا برای پشتون، برای تاجیک و برای هزاره و اوزبیک و یا هر قوم و قبیله دیگر چه بود؟ هر کدام به قدر کافی مرگ عزیزان خویش، سوختن خانه و کاشانه و ویرانی قریه و شهر شان را تجربه کرده‌اند. پس بیایید که درس خوب بیگیریم و حداقل با خود و با حضور وجدان خود حقایق را اعتراف نماییم.

اقای رئیس جمهور، ظلم، بی‌عدالتی و تعصب فقط نفرت می‌کارد و انزجار خلق می‌کند. نفرت منجر به خشونت می‌گردد و از خشونت بحران زائیده می‌شود. بحران‌ها خانه من، خانه تو، سرزمین من و تو و کاشانه ما را می‌سوزاند، تاراج و ویران می‌کند. امید دارم دنیا را با چشم باز ببینیم و از دیدن و پذیرفتن حقایق هراس نداشته باشیم. یک همت بکار بریم که تعصب و کینه را در گودال‌های تاریخ در کنار اجساد پوسیده ظالمان و متکبران تاریخ دفن نماییم. فاشیزم با هتلر یک‌جا از دنیا رخت سفر بست و آپارتاید از آفریقای جنوبی محو شد. بیایید جهان را با دید نو بنگریم جایی که پذیرش، تحمل و احترام باشد. بیایید عدالت را حکم‌فرما سازیم و با عطوفت، محبت و صمیمیت لبخند و شادی را هدیه کنیم و به انسانیت ارج بگذاریم.

جناب رئیس جمهور! بگذارید که با روشن شدن بامیان، چرخه اقتصادی کشور شروع به گردش کند. اگر معدن حاجی گنگ فعال گردد تمام افغانستان از نفع آن لذت خواهد برد. بیایید دست‌به‌دست هم دهیم و طبیعت زیبای ولسوالی‌های هزاره نشین را با امکانات خوب به تفریحگاه‌های مدرن مبدل سازیم تا مردم از پکتیا و خوست و قندهار و جلال آباد و هرات بیایند و از آن لذت ببرند. مردم از سرزمین‌های دیگر دنیا به آنجا سفر کنند تا برای مردم افغانستان هم پیشه و درآمدی به‌جود آید. جنگل‌های پکتیا و خوست را شاداب‌تر و گسترده‌تر سازیم تا مردم بامیان بتوانند با خاطر راحت برای گردش گردی به پکتیا و خوست بروند و صنعت چوب آن را به سرمایه ملی مبدل کنیم. باغ‌های انار قندهار را ترویج دهیم تا هر

فرد افغانستان از این میوه نایاب مستفید گردد و هم یک تجارت سالم رونق یابد. باغ‌های نارنج و زیتون جلال‌آباد را آبیاری کنیم تا مردم مزار و هرات در میله گل‌نارنج به جلال سفر کنند. و مردم مشرقی و جنوبی کشور در میله گل‌سرخ مزار بروند. بگذارید که فرزندان با استعداد هزاره درس بخوانند تا خلاقیت‌ها و ابتکارات تکنالوژی را برای افغانستان به ارمغان آورند. بگذارید فرزندان جنوب و شرق کشور اهمیت تحصیل را درک نمایند تا آبادی و آرامش را به این سرزمین هدیه دهند.

بگذارید نام افغانستان را از فهرست حکومت‌های فاسد دنیا، از اولین تولید کننده تریاک دنیا، از سرزمین انتحار و انفجار، قتل و کشتار، نفرت و کینه به لیست یک کشور با حکومت سالم، یک کشور آرام و با فرهنگ، یک سرزمین محبت و صمیمیت و یک جای امن برای زندگی کردن مبدل سازیم.

آقای رئیس جمهور! من حتی از شما می‌خواهم که فراتر از برق و صنعت فکر کنیم، و آن نهاده‌شدن یک نظام عدالت‌محور با تقسیم ثروت و توزیع قدرت است تا فرصت‌های مساوی و یکسان آموزش برای کودکان و نوجوانان ایجاد گردد نه این که از کسی سلب شود. زمینه اشتغال برابر را ایجاد نماییم تا هر کسی به اندازه توانمندی‌های فکری خویش سهمی در اجتماع داشته باشد و از مزایای امرار معاش و یک زندگی آرام و مرفه و با عزت مستفید گردد. بگذارید حضور تک تک افرادی جامعه در تصمیم‌گیری‌ها محسوس باشد و هر یک خود را در داخل دایره تصمیم‌سرنوشت‌ساز بیابد.

آقای رئیس جمهور، اولین بار وقتی به دیدن مجسمه‌های یادگاری ابراهیم لینگین و جفرسن در شهر واشنگتن دی‌سی رفته بودم اولاً به روح آن مردانی درود فرستادم که تفاوت‌های فزینی و اجتماعی را به تنوعات شایسته و فرصت‌های سالم مبدل کرده‌اند تا همه افراد و شهروندان این کشور؛ سیاه، سفید، زرد، قد بلند، قد کوتاه، چاق یا لاغر، بینی بلند یا بینی کوتاه، چشم کلان یا چشم خرد فقط به نام انسان از حقوق مساوی و فرصت‌های برابر و مساوی برخوردار گردند و در کنار هم از مزایای زندگی و فرصت‌های موجود استفاده کنند و لذت ببرند.

ثانیاً آرزو کردم که کاش در افغانستان هم چو مردی و انسانی می‌بود تا ما امروز بار جنگ و بحران یک سرزمین ویرانه را نمی‌کشیدیم و طعم تلخ حکومت‌های فاسد و ناکام را نمی‌چشیدیم. امیدوارم شما آقای اشرف غنی این حسرت را به قلب نسل‌های آینده افغانستان نگذارید. بگذار یک هزاره در دامنه‌های کوه‌های بابا و در کنار بودا، مجسمه شما را به عنوان بانی عدالت و وحدت ملی افغانستان بنا نماید و نسل‌های آینده پشتون، تاجیک، ازبیک و ایماق و بلوچ و نورستانی و هر شهروند افغانستان وقتی از بامیان دیدن می‌کنند در مقابل مجسمه شما بیایستند و درود بفرستند.

با ادای احترام، داکتر راحله قلزم کویر اسکالر پروگرام ماستری در پالیسی منجمت مک کروت سکول آف پبلیک پالیسی - جورج تون یونیورستی، واشنگتن دی سی - ایالات متحده آمریکا، ۲۰۱۶/۵/۱۰ (۱۳۹۵/۳/۲۱)

۲۲. ما در این راه خون دل ها خورده ایم!

توسلی غرjestانی

بناست امروز (۳۰ جوزای ۱۳۹۵) قرارداد تمویل پروژه برق ۲۲۰ کیلوولت از پل خمیری از مسیر دوشی به بامیان و مناطق مرکزی در ارگ ریاست جمهوری به امضا برسد. برای این که چطور و چگونه این موضوع به اینجا رسید، توجه به چند نکته ضروری است.

۱. از برج ۱۱ سال ۱۳۹۳ که طبق هدایت معاون دوم ریاست جمهوری جناب استاد دانش موضوع لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت را از نزدیک دنبال کرده ام، برای این که این لین برق از بامیان عبور نماید چقدر خون دل خوردیم و گاه تا سرحد اوقات تلخی و نزاع کلامی نیز با برخی مسئولان شرکت برشنا، وزارت انرژی و آب و ... پیش رفیم و در تمام این مدت تلاش صادقانه و پیگیر استاد دانش معاون دوم ریاست جمهوری را از نزدیک شاهد بودم.

۲. برای این که اهمیت این موضوع برای نمایندگان مردم در پارلمان درک و فهم شود، خود و گاهی دوستان تیم تخنیکي - که از نزدیک همکاری بی شایبه در این موضوع باهم داشتیم - چندین بار به خانه های برخی از وکلا رفته و یا از طریق تلفن تقاضای کمک و همیاری پیگیری قضیه را نمودیم - ضمن تشکر از همکاری اکثریت این بزرگواران - اما متأسفانه در برخی موارد با بی مهربی برخی دوستان نماینده روبرو شدیم. (شاید برخورد جناب عارف رحمانی و کیل پارلمان با یکی از اعضای تیم تخنیکي در صحن پارلمان و برخورد دفتر گروه پارلمانی اعتماد با اعضای تیم تخنیکي که خواستار ملاقات با اعضای ارشد این گروه در خصوص این موضوع شده بودند، یاد شان باشند!).

۳. پرسش بی پاسخی که از نمایندگان محترم در پارلمان دارم این است که پروژه لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت از دشت الوان پل خمیری تا ارغندی کابل مکرر با بودجه اش در سند بودجه ملی آمده و مورد تصویب نمایندگان قرار گرفته است، چطور همین بزرگواران در همان زمان یک دفعه زحمت پرسش به خود ندادند که مسیر این لین برق از کجاست و چرا؟.

۴. اجرا و تطبیق لین برق ۲۲۰ کیلوولت برای مناطق مرکزی پاسخ حداقلی حکومت وحدت ملی به خواست میلیون ها شهروند این کشور است. هر چند پس از تشکیل کمیسیون اولیه بررسی و ارزیابی دو مسیر بامیان و سالنگ، بسیار امیدوار بودیم که نتیجه به نفع مسیر بامیان خواهد بود اما دوستان ما در جنبش روشنائی یا

شورای عالی مردمی مخالف هرگونه مذاکره و دیالوگ بودند که نتیجه‌اش تشکیل کمیسیون دوم بعد از تظاهرات با شکوه ۲۷ ثور و طرح بدیل برق‌رسانی ۲۲۰ کیلوولت و ناگزیری‌های مطرح در آن بود. قابل تذکر این که آقایان سعادت و بهزاد در جلسه نمایندگان پارلمان با استاد دانش و استاد محقق که در شب ۲۵ ثور ۱۳۹۵ پیرامون مشوره و تصمیم‌گیری در خصوص طرح پیشنهادی کمیسیون فوق برگزار شده بود، با اصرار نام شان را در فهرست اعضای کمیسیون گنجانده‌اند اما در شورای مردمی به گونه‌ای دیگر رفتار شد و در نتیجه کمیسیون اولیه تشکیل نشد.

۵. زمانی که در مسجد باقرالعلوم در جلسه اعضای شورای نو تشکیل مردمی شرکت کرده بودیم، برخی‌ها به خصوص آقایان حاج خلیل دره صوفی، اسدالله سعادت و احمد بهزاد با حضور نمایندگان استاد دانش که بیش از یک سال و نیم پیگیر دوامدار قضیه لین برق ۵۰۰ کیلوولت بود، در شورای مردمی مخالفت کردند، فهمیدیم که لین انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت بهانه بیش نیست هرکدام از دوستان دنبال گمشده خود هستند اما به‌خاطر این که در صف جنبش شقاقی به وجود نیاید هیچ چیزی نگفتیم و از جلسه بیرون شدیم!

نکته پایانی این که ما برای رسیدن به خواست حداقلی مردم خود خون دل‌ها خورده‌ایم و چه بسا از طرف دوستان و غیر دوستان مورد بی‌مهری‌های بی‌شماری قرار گرفته‌ایم اما هدف ما یک چیز است و آن تحقق خواسته‌های بر حق مردم ما که عبارت است از «تطبیق انکشاف متوازن برای همه»، هرچند برای رسیدن به این خواسته‌ها سنگلاخ‌های بی‌شماری را پیشرو داریم! (فیسبوک توسلی غرجستانی، ۳۰ جوزا ۱۳۹۵)

۲۳. جنبش روشنایی و گفتمان عدالت و هویت

سعید مددی

جنبش روشنایی که در اعتراض به تغییر مسیر یک خط برق وارداتی از ترکمنستان شکل گرفت، در نزدیک به سه ماه از یک اعتراض فیسبوکی به حرکت گسترده دادخواهی برای عدالت و توسعه متوازن تبدیل شد. به‌سان هر حرکت سیاسی دیگر، با گسترش داعیه جنبش، پرسش‌ها و انتقادهای هم به همان اندازه بالا گرفت. این نوشته به گفتمان عدالت و هویت در یک ساختار دموکراتیک و نقش جنبش روشنایی در چنین گفتمانی در افغانستان می‌پردازد.

عدالت از اساسی‌ترین مفاهیم در بحث دموکراسی و حکومت‌داری است. گفتمان عدالت در یک ساختار دموکراتیک بر اساس اصلی‌ترین شاخصه دموکراسی که استواری حاکمیت و مشروعیت به رأی و رضایت مردم (شهروند) است، شکل می‌گیرد. عدالت به معنی توازن در میزان برخورداری از فرصت‌ها و منابع عامه یک حق شهروندی شمرده می‌شود. شهروند در یک نظام دموکراتیک و رای هرگونه تعلقات اجتماعی،

براساس یک سند (سند هویت) تعریف می‌شود، بناءً رابطه شهروند با دولت یک رابطه عقلانی، بوروکراتیک و غیر شخصی است. بسیاری از نظام‌های سیاسی در خاورمیانه، آسیای مرکزی و آمریکای لاتین فقط با استناد به برگزاری انتخابات مدعی مشروعیت مردمی‌اند. این یک نگاه تقلیلی به دموکراسی است که در آن رابطه دولت - ملت به چند ماه مبارزات انتخاباتی خلاصه می‌شود.

کارایی یک ساختار دموکراتیک نیز در بسا موارد منوط به کارایی همین رابطه دولت - ملت است. مثلاً تفاوت میان دموکراسی ساختاری (Procedural) و دموکراسی حقیقی (Substantive) در واقع تفاوت میان دو نوع رابطه شهروند با حاکمیت دموکراتیک است. در دموکراسی ساختاری رای‌دهی و برگزاری انتخابات جدی‌ترین پرداخت دموکراتیک است. بسیاری از نظام‌های سیاسی در خاورمیانه، آسیای مرکزی و آمریکای لاتین فقط با استناد به برگزاری انتخابات مدعی مشروعیت مردمی‌اند. این یک نگاه تقلیلی به دموکراسی است که در آن رابطه دولت - ملت به چند ماه مبارزات انتخاباتی خلاصه می‌شود. در دموکراسی حقیقی اما، شهروندان به صورت مداوم ظرفیت و مکانیزم نظارت بر رفتار حکومت را دارند. توجه بیشتر به شفافیت و حساب‌دهی در مقایسه با روند انتخابات، امر اساسی در دموکراسی حقیقی است. برای همین، تمرین نسخه دوم در کشورهای جهان سومی دشوار است. در کشورهای که ساختارهای اجتماعی و سیاسی هنوز به شدت سنتی و قبیله‌یی‌اند و روابط اقتصادی نیز براساس همین ساختارهای سنتی تعریف می‌شوند، فردگرایی، شهرنشینی و صنعت‌گرایی که از موارد ضروری برای استحکام دموکراسی به شمار می‌روند قوام نمی‌یابند. در چنین کشورهایی، میزان حضور مردم در انتخابات به تناسب کشورهای انکشاف یافته و مدرن بیشتر است. دلیل آن اما نه این است که توده‌ها در کشورهای در حال توسعه آگاهی لازم سیاسی و سواد بیشتر از شهروندان کشورهای انکشاف یافته دارند، بلکه به این دلیل که مشوق‌هایی سنتی نقش عمده در بسیج عمومی مردم بازی می‌کنند.

رابطه عنصر هویت با گفتمان عدالت در یک ساختار دموکراتیک یک رابطه پیچیده است. از یک طرف، چون عدالت اجتماعی براساس مفهوم «شهروندی» تعریف می‌شود، همه افراد سوای هویت‌های قومی، زبانی، مذهبی و یا تعلقات سیاسی شان باید برابر دیده شوند. از سوی دیگر اما، در جوامعی مانند افغانستان هویت به عنوان وجه تفریق شهروندان با گفتمان عدالت شهروند محور برای بسیاری ناسازگار و غیر قابل جمع است. بحث هویت‌های قومی و هویت ملی نیز در همین دایره مطرح می‌شود. برای ایجاد همگرایی و وحدت در روند ملت سازی، دولت‌ها تلاش می‌کنند هویت ملی را به گونه ترویج کنند که جایگزین هویت‌های فرعی شهروندان، از جمله هویت قومی، شود. تناقض میان هویت بزرگ تر ملی و هویت فرعی قومی در این جوامع گفتمان عدالت را درگیر لایه‌های تازه از پیچیدگی می‌کند. در جوامع چندملیتی، همه اقوام و جوامع اتمیکی به صورت یکسان از فرصت‌ها و امکانات برخوردار نیستند. برای همین، دادخواهی زیر چتر هویت ملی

با نفی هویت‌های کوچک برای این خرده هویت‌ها بیشتر مضر است چون نفس نابرابری میان شهروندان ریشه در ساختار نابرابر تقسیم قدرت و روابط سیاسی دارد که استوار بر تفاوت‌های هویتی است. یک گروه قدرتمندتر است و دسترسی بیشتری به فرصت‌ها و منابع دارد. جوامع اقلیتی با نادیده گرفتن خرده‌هویت‌شان در واقع نمی‌توانند ریشه‌های ساختاری نابرابری و بی‌عدالتی را مورد پرسش قرار دهند و به چالش بکشند.

دادخواهی برای عدالت از آدرس هویت‌های فرعی، خلاف آنچه خیلی‌ها در افغانستان فکر می‌کنند، نه تضعیف کننده هویت ملی، بل تقویت کننده آن است. تجربه‌های تاریخی نشان می‌دهد که توجه نکردن یا متفی پنداشتن هویت‌های اقلیتی نه تنها به باروری هویت ملی نمی‌انجامد، بلکه این خرده هویت‌ها را در مقابل هویت ملی حساس می‌سازد و به تدافع می‌طلبند. چنین امری در دراز مدت مانع شکل گرفتن یک هویت ملی مستحکم می‌شود که همه خود را در آن ببینند. در مقابل، تجلیل از خرده‌هویت‌ها میزان بستگی و شیفتگی به این هویت‌ها را کاهش داده و باعث تقویت هویت ملی می‌شود. جنبش روشنایی با تمام کمی و کاستی‌هایش، از دو جهت گامی مهمی برای تقویت دموکراسی و گفتمان هویت و عدالت اجتماعی بود.

یک، نفس اعتراض به یک برنامه انکشافی بزرگ نشان دهنده این بود که شهروندان دیگر تنها به رفتن به پای صندوق‌های رای بسنده نمی‌کنند، بلکه به صورت مداوم از حکومت حساب می‌خواهند. در افغانستان پانزده سال اخیر، گفتمان جدی پیرامون هویت و عدالت شکل نگرفته است. دولت تلاش کرده است برای بسط هویت ملی در مواردی نگرانی‌های مشروع و دموکراتیک قومی را نادیده بگیرد. مواردی هم وجود دارد که حاکمیت منتخب کابل، با نامهربانی تمام از کنار خواست‌های مشروع گروه‌های قومی گذشته و حتی برچسب‌های نادرستی نیز بدان‌ها زده‌است. قانون اساسی افغانستان اما، هویت ملی افغان را متشکل از همین خرده هویت‌های قومی تعریف می‌کند. با چنین تعریفی، ساختار قدرت الزاماً قومی می‌شود و میزان دسترسی گروه‌های مختلف در قدرت سیاسی نیز براساس هویت قومی شان تعیین می‌شود. ترغیب شهروندان به فراموش کردن هویت قومی شان برای تقویت و ترویج هویت ملی در واقع مانع سهم آنان در قدرت سیاسی و برخورداری از امکانات و منابع می‌شود.

دو، اعتراض به یک برنامه ملی با تأکید روی هویت قومی گروهی از شهروندان، نکته درخور توجهی در بحث ملت‌سازی است. خواست این حرکت که تغییر مسیر برق ۵۰۰ کیلوولت از ترکمنستان بود، یک خواست قومی بود. ادعای بنیادی جنبش روشنایی این است که تصمیم بر تغییر مسیر برق خلاف آنچه در نقشه اصلی برق افغانستان تعیین شده، بر بنیاد دید قومی اتخاذ شده و گروه‌هایی در درون حکومت نخواسته‌اند که چنین برنامه مهم توسعه‌ای را در مناطقی که اهالی آن از یک اقلیت قومی‌اند، تطبیق کنند.

اما، از همان اول، نگرانی این که این دادخواهی به یک پیکار قومی تبدیل شود، هم از سوی منتقدان و هم از سوی مدیران جنبش مطرح شد. رهبران جنبش روشنایی زیر فشار فضای اجتماعی و به امید جلب حمایت

سایر گروه‌های قومی، مجبور شدند داعیه شان را گسترده‌تر ساخته و آن را از یک پروژه انکشافی به اعتراض در مقابل تبعیض نظام‌مند توسعه دهند تا به نحوی هر شهروندی نارضایتی‌اش را از تبعیض بیان کند. بسیاری در افغانستان، بر این باوراند که دادخواهی‌های قومی در واقع به همان میزان که برای برخورداری یک گروه تلاش می‌کند، برای محرومیت گروه‌های دیگر نیز تلاش می‌کنند. این اما یک نگاه نادرست است. امری که تنها یک گروه را می‌آزارد نمی‌تواند برای هر کس دیگر به صورت همگون مایه نگرانی باشد. در حمایت از جنبش روشنایی، بهتر آن بود که گروه‌های دیگر قومی، هویت قومی این جریان را می‌پذیرفتند. در این صورت، من به عنوان یک شهروند نوعی، از یک جریان مدنی نه به این دلیل حمایت می‌کنم که الزاماً بازتاب دهنده نارضایتی فردی من است، بلکه به دلیل که از حقوق شهروندان دیگر که به اندازه من شاید از فرصت‌ها و منابع برخوردار نباشند، دفاع می‌کند. جوامعی که موفق شده‌اند با وجود خرده‌هویت اتیکتی، حس ملی‌گرایی قوی ایجاد کنند، هویت‌های کوچک را پاس داشتند نه این که نادیده بگیرند. به طور مثال، سفیدپوستانی که در کنار مارتین لوتر کینگ در جنبش حقوق مدنی آمریکا ایستادند، توقع نداشتند که این جریان باید در مورد زندگی همه آمریکایی‌ها تأثیر گذار باشد.

جنبش حقوق مدنی آمریکا به صورت مشخص متمرکز به مبارزه با تبعیض علیه سیاه‌پوستان بود. حتی اکنون جنبش «زندگی سیاهان مهم است» یا Black Lives Matter! تنها در مورد سیاه‌پوستان است. شاید مسلمان‌ها، لاتین‌ها، و سایر رنگین‌پوستان نیز با انواع برخوردهای تبعیض‌آمیز در آن جامعه روبرو باشند. اما کسی از سیاه‌پوستان نمی‌خواهد که دادخواهی برای حقوق شان را گسترش دهند به موضوع انتزاعی رفاه جمعی ملت آمریکا که برای هر گروه می‌تواند تعریف متفاوتی داشته باشد. حس ملی‌گرایی و تعلق به هویت سیاسی ملی زمانی تقویت می‌شود که شهروندان خودشان را آن گونه که می‌خواهند به عنوان بخشی از آن هویت ملی ببینند نه آن گونه که کسی (دولت و یا یک گروه خاص) می‌خواهد. (سایت بی‌بی‌سی، ۱۸ سرطان ۱۳۹۵)

منابع

۱. اعلامیه‌های شورای عالی مردمی جنبش روشنایی (شماره‌های ۱۰ و ۱۳)
۲. حکم شماره ۵۱۹ رئیس جمهوری ج.ا.ا مؤرخ ۲۶ ثور ۱۳۹۵
۳. حکم شماره ۵۷۷ رئیس جمهوری ج.ا.ا مؤرخ ۲۹ ثور ۱۳۹۵
۴. حکم شماره ۶۲۸ رئیس جمهوری ج.ا.ا مؤرخ ۴ جوزا ۱۳۹۵
۵. حکم شماره ۴۵ رئیس جمهوری ج.ا.ا مؤرخ ۵ اسد ۱۳۹۵
۶. حکم شماره ۲۱۰۸ رئیس جمهوری ج.ا.ا مؤرخ ۲۶ سنبله ۱۳۹۶
۷. حکم شماره ۲۴۱۵ رئیس جمهوری ج.ا.ا مؤرخ ۷ عقرب ۱۳۹۶
۸. خبرگزاری پژواک، ۱۷ جدی ۱۳۹۴ و ۱۵ حمل ۱۳۹۵
۹. خبرگزاری جمهور، ۳۰ جوزا ۱۳۹۵
۱۰. خبرگزاری شفقنا افغانستان، ۲۳ سنبله ۱۳۹۵
۱۱. دفتر مطبوعاتی معاون دوم ریاست جمهوری
۱۲. روزنامه ۸ صبح، ۵ جوزا ۱۳۹۴
۱۳. روزنامه اطلاعات روز، ۱۸ ثور ۱۳۹۵
۱۴. روزنامه افغانستان، شماره‌های ۲۷۶۲، ۲۷۶۳، ۲۷۶۴، ۱۹، ۲۰ و ۲۱ جدی ۱۳۹۴
۱۵. روزنامه جامعه باز، ۸ دلو ۱۳۹۳
۱۶. گزارش داکتر قیومی رئیس کمیسیون بررسی مطالبات ناشی از پروژه لین برق ۵۰۰ کیلوولت، ۱۳۹۶
۱۷. گزارش کار کمیسیون و ارائه راه حل توسط اعضای جنبش روشنایی عضو کمیسیون بررسی مطالبات ناشی از پروژه لین برق ۵۰۰ کیلوولت، ۱۳۹۶
۱۸. گزارش کمیته تخنیکی لین برق ۵۰۰ کیلوولت پل خمری - کابل، ۲۰ حوت ۱۳۹۴
۱۹. گزارش کمیسیون ملی بررسی لین برق ۵۰۰ کیلوولت از پل خمری الی ارغندی، ۴ جوزا ۱۳۹۵
۲۰. مصوبه شماره ۶ کابینه جمهوری اسلامی افغانستان، مؤرخ ۱۳۹۲/۲/۹
۲۱. مصوبه شماره ۷ کابینه جمهوری اسلامی افغانستان، مؤرخ ۱۳۹۴/۲/۲۳
۲۲. مکتوب شماره ۴۳۶ / ۲۰۸۲ مؤرخ ۱۳۹۱/۱۰/۱۸ وزارت انرژی و آب عنوان ریاست جمهوری اسلامی افغانستان

۲۳. نامه شرکت فیشنر در پاسخ به مکتوب شرکت برشنا، ۱ فیروری ۲۰۱۶

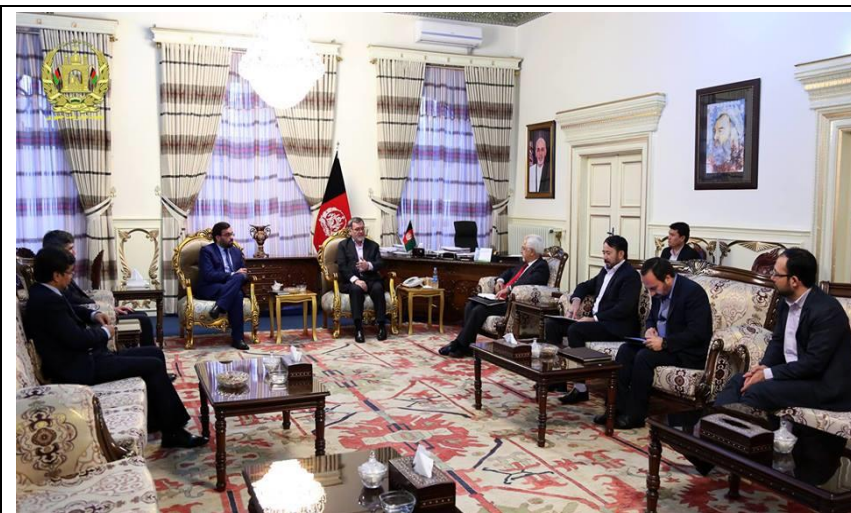
۲۴. هفته نامه اعتماد، ۴ جوزا ۱۳۹۵

25. <https://www.farasu.net>
26. <https://www.vpo.gov.af>
27. <http://www.dw.com/fa-af> ,10 April 2013
28. <http://www.payam-aftab.com>
29. <https://www.bbc.com/persian/afghanistan> 30. <https://www.aop.gov.af>
31. <https://ufuqnews.com>
32. <https://www.facebook.com/markazi.press>
33. <https://president.gov.af>
34. <https://www.urazgan.org/>
35. <https://www.kabulpress.org/>
36. <https://da.azadiradio.com/a/27880781.html>
37. <https://www.facebook.com/tawassoli.gharjistani/>
38. http://www.dailyafghanistan.com/opinion_detail.php?post_id=134879
39. Technical Assistance Consultant's Report, 2014
40. Islamic Republic of Afghanistan: Power Sector Master Plan, Prepared by FICHTNER
41. GmbH & Co. KG, Final Report, April 2013.

ضمیمه: روایت تصویری پیرامون لین برق ۵۰۰ کیلوولت

توضیحات	شماره
	۱
	۲
عکس‌های شماره ۱ و ۲: جلسه در شرکت برشنا. ۱۳۹۳/۱۲/۳	

۳

عکس شماره ۳: جلسه وزیر انرژی و آب و رئیس شرکت برشنا با معاون دوم ریاست جمهوری.

۱۳۹۳/۱۰/۲۱

۴

عکس شماره ۴: جلسه کمیته تکنیکی در وزارت انرژی و آب. ۱۳۹۳/۱۰/۲۸

۵

عکس شماره ۵: نشست خبری وکلای پارلمان در اعتراض به تغییر مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت.

۱۳۹۴/۱۲/۵

۶

عکس شماره ۶: جلسه مشورتی در دفتر استاد خلیلی پیرامون لین برق ۵۰۰ کیلوولت. ۱۳۹۴/۲/۱۵

۷

۸

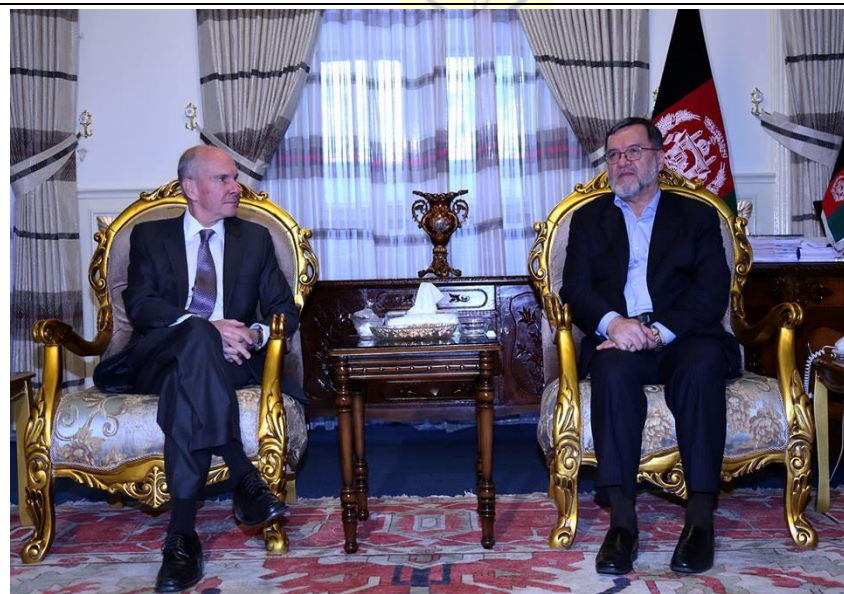
عکس‌های شماره ۷ و ۸: جلسه مشورتی در منزل استاد محقق پیرامون لین برق ۵۰۰ کیلوولت.

۱۳۹۴/۲/۱۶

۹

عکس شماره ۹: ملاقات شارژدافر سفارت جاپان با معاون دوم ریاست جمهوری پیرامون پروژه لین برق ۵۰۰ کیلوولت. ۱۹ ثور ۱۳۹۵

۱۰

عکس شماره ۱۰: ملاقات سفیر آمریکا با معاون دوم ریاست جمهوری پیرامون پروژه لین برق ۵۰۰ کیلوولت. ۲۰ ثور ۱۳۹۵

۱۱

عکس شماره ۱۱: ملاقات سفیر آلمان با معاون دوم ریاست جمهوری پیرامون پروژه لین برق ۵۰۰ کیلوولت. ۲۰ ثور ۱۳۹۵

۱۲

سخنرانی معاون دوم ریاست جمهوری در گردهم آیی بزرگ مردم در مصالای شهید مزاری. ۲۰ ثور ۱۳۹۵

۱۳

عکس شماره ۱۳: گردهم آیی بزرگ مردم در مصلاهی شهید مزاری. ۲۰ ثور ۱۳۹۵

۱۴

عکس شماره ۱۴: خروج شماری از نمایندگان ولسی جرگه از صحن پارلمان در اعتراض به تغییر مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت. ۲۵ ثور ۱۳۹۵

۱۵

عکس شماره ۱۵: سخترانی رئیس جمهور اشرف غنی در حضور نمایندگان مجلس پیرامون ایجاد
کمیسیون ملی بررسی انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت. ۲۶ ثور ۱۳۹۵

۱۶

۱۷

۱۸

۱۹

۲۰

عکس‌های شماره ۱۶ تا ۲۰: صحنه‌های از تظاهرات باشکوه ۲۷ ثور ۱۳۹۵ در اعتراض به تغییر مسیر خط برق ۵۰۰ کیلوولت. کابل

۲۱

عکس شماره ۲۱: انسداد جاده آرتل به روی تظاهرات کنندگان. ۲۷ ثور ۱۳۹۵

۲۲

تظاهرات مردم بامیان در اعتراض به تغییر مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت. ۲۸ ثور ۱۳۹۵

۲۳

۲۴

عکس‌های شماره ۲۳ و ۲۴: جلسه مشترک مسئولان حکومتی و نمایندگان پارلمان پس از تظاهرات
۲۷ ثور در دفتر ارتباطات معاون دوم ریاست جمهوری. ۲۸ ثور ۱۳۹۵

۲۵

عکس شماره ۲۵: دیدار سرپرست نمایندگی اتحادیه اروپا در کابل با معاون رئیس جمهور پیرامون بررسی مشکلات لین برق ۵۰۰ کیلوولت. ۳ جوزا ۱۳۹۵

۲۶

عکس شماره ۲۶: بانوان بایسکل سوار بامیانی و تداوم اعتراضات مدنی. ۳ جوزا ۱۳۹۵

۲۷

عکس شماره ۲۷: اعلام نحوه برق رسانی به مناطق مرکزی در ارگ ریاست جمهوری. ۵ جوزا

۱۳۹۵

۲۸

عکس شماره ۲۸: جلسه تحلیل و بررسی ابعاد سیاسی، اقتصادی و حقوقی انتقال لین برق ۵۰۰

کیلوولت در دانشگاه کاتب. ۸ جوزا ۱۳۹۵

۲۹

عکس شماره ۲۹: امضای تفاهم‌نامه ساخت لین برق ۳۰۰ میگاوات از دوشی به بامیان. ۳۰ جوزا ۱۳۹۵

۳۰

عکس شماره ۳۰: آغاز گفت‌وگوی اعضای جنبش روشنایی و نمایندگان حکومت. اول اسد ۱۳۹۵

۳۱

عکس شماره ۳۱: رایزنی اعضای جنبش روشنائی با استاد خلیلی پیرامون آغاز مذاکره رسمی با حکومت. ۱۳۹۵/۴/۱۲

۳۲

عکس شماره ۳۲: نشست خبری اعضای جنبش روشنائی . تابستان ۱۳۹۵

۳۳

عکس شماره ۳۳: نمایی از تظاهرات دوم اسد ۱۳۹۵ در چوک دهمزنگ

۳۴

نمونه‌ای از تظاهرات هواداران جنبش روشنایی در خارج از افغانستان در اعتراض به تغییر مسیر لین برق ۵۰۰ کیلوولت از مسیر بامیان به مسیر سالنگ.

۳۵

۳۶

عکس‌های شماره ۳۵ و ۳۶: حضور استاد دانش معاون دوم ریاست جمهوری بر مزار شهدای جنبش
روشنایی. ۱۳۹۵/۶/۲۳

۳۷

عکس شماره ۳۷: سخنرانی استاد دانش معاون رئیس جمهور در سازمان ملل متحد و یادی از شهدای جنبش روشنائی. ۱۳۹۵/۶/۳۱

۳۸

عکس شماره ۳۸: ملاقات اعضای جنبش روشنائی با رئیس جمهور غنی و آغاز گفت‌وگو میان حکومت و اعضای جنبش روشنائی. شب دوم اسد ۱۳۹۶

۳۹

عکس شماره ۳۹ کنفرانس خبری اعضای جنبش روشنائی عضو کمیسیون مشترک. ۱۵ قوس ۱۳۹۶

۴۰

عکس شماره ۴۰: امضای قرارداد پروژه برق ۲۲۰ کیلوولت بامیان در حضور رهبری حکومت.

۱۳۹۶/۱۲/۱۴

Bamyan Or Salang?

Narration of the historical and political timeline of the 500 KV power line

Mohammad Tawassoli Gharjistani

2022

کتاب بامیان یا سالنگ؟ روایتی است از کنش‌ها و واکنش‌ها پیرامون تغییر مسیر خط انتقال برق ۵۰۰ کیلوولت ترکمنستان به افغانستان؛ یکی از پروژه‌های زیربنایی و توسعه‌ای مهم افغانستان. در طرح اولیه شرکت آلمانی فیشنر که مطالعه کننده تخنیک‌های این پروژه و تدوین کننده ماسترپلان بیست ساله (۲۰۱۲-۲۰۳۲م) برق افغانستان بود، مسیر این پروژه را از مسیر بامیان به کابل تعیین کرده بود. پس از تغییر مسیر این خط از بامیان به سالنگ، این موضوع مورد اعتراض برخی از مسئولان حکومت، رهبران سیاسی، نخبگان و شهروندان کشور قرار گرفت و آن را برخلاف انکشاف متوازن، عدالت اجتماعی و نهادینه شدن نابرابری دانسته و در اعتراض به آن، تظاهرات و اعتراض‌های گسترده، بزرگ و باشکوه در کابل و برخی از ولایات و خارج از کشور برگزار کردند که در تظاهرات دوم اسد ۱۳۹۵ به دلیل حمله انتحاری بر تظاهرات کنندگان در میدان دهمزنگ کابل، این تظاهرات مدنی به عنوان خونین‌ترین حرکت مدنی در تاریخ افغانستان ثبت شد.

از آن‌جای که نویسنده از سال ۱۳۹۳ تا اواخر ۱۳۹۶ مسئولیت پیگیری این موضوع را داشته و عضو برخی از کمیته‌ها و کمیسیون‌های مربوط بوده، روایت مستند از کنش‌ها و واکنش‌ها پیرامون این موضوع را تدوین و ارائه کرده است.

9786229288252